

༡༡། རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་ལོ་དཔལ་གསང་བ་
འདུས་པའི་རྩ་འགྲེལ་སྤྱད་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་
དྲིམ་ཆེན་མོ་སྟོད་ཆ་
བཀྲལ་སོ།།

མ།རྒྱ།ཡེ།ཤེ།འཕྱེ།འཇེ།ཡ།

མཛད་པ་ལོ། ཡེ་བཙུན་ཤེས་རབ་སངས་ལོ་དཔལ་བཟང་ལོ།

རྒྱུད་སྤྱད་དཔེ་མཛོད་ཁང་།

GYUDMED LIBRARY LITERATURE VOLUME (4)

རྒྱུད་སྒྲུབ་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་དེབ་ཐོང་། ༩༤༽

དབར་ཐེངས་གཉིས་པ་བྲི་ལོ་ ༢༠༢༢

Second Edition 2022

(500 Copies)

Copyright © GYUDMED LIBRARY 2022

Published by :

GYUDMED LIBRARY

Post Gurupura, Hunsur Taluk, Mysore District,

Karnataka State-571105 INDIA

Email: gyudmedtus@yahoo.co.in

མཁས་བྱུང་ཆེན་པོ་ཡུ་ཤེ་ཤེས་རབ་སེལ་ཏེ་ནམ་ཐར་སྙིང་བསྐྱུས།

ཨྱ

༥ ལུང་རིགས་རལ་པའི་ཁུར་གྱིས་ལེགས་པར་བརྗོད། །རྒྱལ་མཚན་ཤེས་རབ་ཐབ་མོས་
ལུས་སྟོབས་རྒྱས། །སྤྱོད་པའི་སེལ་ཐུབ་བསྟན་གངས་རིའི་དཔལ། །དཔལ་ལྡན་སྤྲེལ་མའི་ཞབས་ལ་
གསོལ་བ་འདེབས། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། མཁས་བྱུང་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་སེལ་ཏེ་གཙང་གི་
སའི་ཆ་སྤྲད་ཀྱི་གྲུང་མ་ཞེས་པར་ཡབ་དམ་པ་དམར་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། དུམ་ཆོས་སྐྱབས་ཀྱིས་
གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ཚུ་བྱི་བྱི་ལོ་ ༡༣༤༣ ལོར་སྐྱུ་འབྱུངས། དེ་ནས་དགྲུང་ལོ་
བཅུ་གསུམ་བཞེས་པར་སངས་རྒྱས་སྟོན་པའི་རྒྱལ་པོའི་ནམ་འབྲུལ་མཁན་ཆེན་གྲུབ་པ་ཤེས་
རབ་གྱིས་མཁན་པོ་དང་། ལས་སྟོབ་དུས་གོ་བ་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པའི་དབྱུས་སུ་དགེ་བསྟན་གྱི་
སྤྱོད་པ་དང་། བར་མ་རབ་བྱུང་གི་རྒྱལ་ཁྲིམས་དང་། དགེ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོད་པ་བཞེས་ཤིང་མཚན་
ཡང་། ཤེས་རབ་སེལ་ཏེ་ཞེས་འདོགས་པར་མཛད་དོ།

དེ་ནས་དགྲུང་ལོ་ཉི་ཤུ་བཞེས་པའི་ཆེ་སྒྲར་ཐང་དུ་མཁན་པོ་མཁན་ཆེན་གྲུབ་པ་ཤེས་རབ་
གྱིས་མཁན་པོ་མཛད་ཅིང་། གཞན་ཡང་ལས་ཀྱི་སྟོབ་དཔོན་སོགས། ལ་སྟོང་གི་དགེ་འདུན་
ནམས་ཆང་པའི་དབྱུས་སུ་ཆོགས་སྤྲེལ་དགེ་སྟོང་གི་སྤྱོད་པ་བཞེས། རབ་བྱུང་བདུན་པའི་ལྷགས་
སྟག་བྱི་ལོ་ ༡༤༡༠ ལོར་གཟིམ་ཁང་དཀར་མོར་ཡུ་ཤེ་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་བར་ཐེབས། ཡུ་ཤེ་ཉིད་
ལས་བྱུང་རྒྱལ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སོགས་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་མང་པོ་གསལ། དེ་ནས་འོན་མཛད་
བཟུངས་ཏེ་ཁར་ཡུ་ཤེའི་དབྱུང་ནས་དབྱུང་མ་རྩ་ཤེས་ནམ་བཤད་བྱང་ངེས་ནམ་འབྱེད། ཆོད་མ་ནམ་
ངེས་ཀྱི་དཀའ་གནས། རྩ་ལྷུང་ནམ་བཤད་ནམས་གསལ། དེ་ནས་སྟོན་གྱི་འཆད་དགོན་ཞེས་པར་

ཐེབས། དེའི་ཆེ་སྒོ་བ་མ་ནམས་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ངོར། ཡེ་དག་འདུན་གྱུ་བ་པས་བྱང་
ཡིག་གནང་ནས་ཆད་མ་ནམ་འགྲེལ་གྱི་ནམ་བཤད་ལེགས་པ་ཞིག་ལྷགས་ཚུལ་ཡང་གནང་། དེ་
ནས་དག་ལྷན་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྱིང་དུ་ཡར་བཞུགས་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ཞབས་བྱང་དུ། བྱང་རྒྱུ་
ལམ་གྱི་རིམ་པ་ཆེ་རྒྱུང་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནམས་ཉམས་ལེན་དུ་བྲིལ་བ་གསུང་བཤད་དང་བཅས་པ་
གསུང་། དེ་ནས་རྒྱལ་བའི་སྤྱུ་པོ་བཟང་སྤྱོད་གིས་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་འདུས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་དུ་
བཅུག་ནས་དབང་བཞི་རྫོགས་པར་བསྐྱར་བར་མཛད་པས། ཡེ་བཙུན་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་
སྤྱིན་པར་མཛོད་དོ།

དེ་ནས་ཡེ་བཙུན་ཉིད་ཆེན་པོས་རྒྱལ་བའི་སྤྱུ་པོ་ལེན་དང་སྤྱིང་མ་ལྷན་བཅུ་བ་རྒྱུང་བཅུ་བཞི་བ་
ནམས་ཀྱི་ནམ་བཤད་གསུངས། ཡེ་སྤྱིང་མ་ཅོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་ཉིད་ལ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུ་
རྒྱུད་དང་འགྲེལ་བ་སྤྱོད་གསལ་ཆ་ལག་དང་བཅས་པ་དང་། བཤད་རྒྱུད་ལྷན་སྤྱུ་བ་ཐབས་མདོར་
བྱས་མདོ་བསྟེན་གཉིས་ནམ་གཞག་རིམ་པ་དང་རིམ་ལྷན་སྤྱུ་པོ་ལེན་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་འདུས་པའི་
གདམས་པ་ནམས་དང་། ཡེ་མར་འགོས་ལ་སྤྱུ་པོ་ལེན་ཀྱི་སྤྱིང་མ་ནམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་
མན་ངག་དང་གཞུང་བཤད་དང་། འདུས་པ་ཡེ་ལེན་ཞབས་ལུགས་དང་གཞིན་རྗེ་གཞེད་སྤྱོད་
དང་། འཁོར་ལོ་སྤྱིང་པ་དང་གྱི་རྫོང་། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནམས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དང་བཅས་པ་
གསུང་། དེ་ནས་རབ་བྱུང་བཙུན་པའི་ས་པག་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༡༩ ལོར། སེ་ར་ཆོས་སྤྱོད་སུ་ཡེ་
བཙུན་ཉིད་ཆེན་པོས་འགྲེལ་བ་བཞི་སྤྱུ་པོ་ལེན་པ་ལྷན་སྤྱུ་པོ་ལེན་པས་ནས། ཁྱེད་ཅག་མཁས་པ་ནམས་ཀྱི་
ཁྱོད་ན་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་སྤྱོད་འཛིན་རྒྱུས་པ་སུ་ཡོད་དོ། །ཞེས་བཀའ་
ལན་འགའ་ཞིག་སྤྱུ་བ་ན། མཁས་པ་གཞན་སྤྱུ་པོ་ལེན་པ་ཀྱིས་བཞེས་མི་རྒྱུས་པའི་ཆེ། ཡེ་
འདི་འདི་པས་དེ་ལྟར་བཤད་གིས་བཞུགས། །ཞེས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ན་གཞན་ནམས་ཐེ་ཆོས་དུ་

གྲུང་ཀྲང་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་དགྲེས་ནས་གསང་བ་འདུས་པའི་གསེར་སྐུ་ཁྱད་
འཕགས་དང་། འགྲེལ་བ་བཞི་སྟགས་ཀྱི་སྟེགས་བཅ། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་ཞལ་འབག་འཆམ་གོས་
དབྱུག་ཏོ་ཞགས་པ་སོགས་གནང་ནས་སྟགས་ཀྱི་བསྟན་པའི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ། དེ་ནས་
རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ཡུལ་འདི་ལ་ཁྱོད་རང་གཙང་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་ལ་རྒྱུད་ཀྱི་འཆད་ཉན་
མཛོད་དང་། གནོད་སྦྱིན་མ་ཆེན་མོ་ཞིག་གིས་སྦྱིན་བདག་གི་གཙོ་བོ་བྱེད་པར་འདུག་ཅེས་ལུང་
བསྟན་ཡང་གནང་ངོ་།

ཡུལ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་གྲུ་བ་སྟགས་པ་རྣམས་འཁྲིད་ནས་བསམ་གྲུབ་ཅིར་ཐེབས་ཏེ་རེ་ཞིག་
བཞུགས་ནས་རྒྱུད་ཀྱིས་འཆད་ཉན་འཕེལ་བར་ཡོད་པའི་ཆོ། ཡུལ་སྐྱེ་མ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་སྟར་
ལུང་བསྟན་གནང་བ་བཞིན་གནོད་སྦྱིན་མའི་སྦྱུལ་བ་བདག་མོ་ཤྲ་བ་དཔལ་གྱིས་གདན་པོར་སྤངས།
དེར་ཆོས་ུལ་འཕགས་འོད་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་སོགས་ལ་གསང་འདུས་དང་བདེ་མཆོག་སོགས་
གསང་སྟགས་ཀྱི་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་ཞིག་གསུངས་ཏེ་ཁོང་དཔོན་སྟོབ་རྣམས་དགེ་ལྡན་པའི་
ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པ་ལ་བསྟུར། འཕགས་འོད་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་དོན་ུལ་དཔོན་དུ་བསྐྱོས་ཏེ་
གནས་དེར་རྒྱུད་ཀྱི་འཆད་ཉན་བཅུགས། བྱིན་རྒྱལ་གྱི་ཉེན་དུ་སྟར་ཡུལ་འདི་རིན་པོ་ཆེས་གནང་
བའི་དམ་ཅན་ཆོས་རྒྱལ་ཞལ་འབག་དང་། འཆམ་གོས་དབྱུག་ཏོ་བཅས་གནང་། དེ་ནས་སྤང་
ཀྱི་སའི་ཆར་དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ཞེས་པའི་དཔོན་གནས་བཟུང་སྟེ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་འཆད་ཉན་
འཇུགས་པར་མཛོད་ནས་འདུལ་འཛིན་དཔལ་ལྡན་བཟང་པོ་འཆད་ཉན་པར་བསྐྱོ་བཞག་མཛོད།
བྱིན་རྒྱལ་གྱི་ཉེན་དུ་ཡུལ་འདི་རིན་པོ་ཆེས་གནང་བའི་འགྲེལ་བ་བཞི་སྟགས་ཀྱི་སྟེགས་བཅ་གནང་། དེ་
ནས་ ༡༩༣༣ ལོར་དབུས་ཕྱོགས་སུ་ཐེབས་ནས་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་སྤྲོད་དཔལ་
ལྡན་སྤང་རྒྱུད་པ་བྲག་བཟུང་སྟེ་རྒྱུད་ཀྱི་འཆད་ཉན་བཅུགས། དེ་ནས་དགའ་ལྡན་དུ་ཐེབས་ཏེ་

མཁས་བྱ་བ་རིན་པོ་ཆེར་དུས་འཁོར་གྱི་དབང་དང་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་བཤའ་བ་སྦྱོར་བྱ་གི་ཁྲིད་
 སོགས་གསུང་ཆོས་མང་པོ་གསལ་ན་ནོ། །དེ་ནས་ཆོས་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས་ལ་བྱང་ཆུབ་ལམ་
 རིམ་དང་འདུས་པ་བདེ་མཆོག་སོགས་ཀྱི་ཁྲིད་དང་བཤའ་བ་དབང་རྗེས་གནང་སོགས་གནང་
 ཞིང་། བྱུང་པར་སྟོད་ལུང་གི་གནམ་ཅེ་ལྷོང་དུ་ཕེབས། གནས་དེར་དགའ་བའི་བཤེས་གཉེན་མང་དུ་
 འདུས་པ་ལ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་བཤའ་བ་གནང་བས། དེ་ནས་བཟུང་ཡུལ་
 འདི་ཉིད་གྱིས་དབྱར་སོས་གཉིས་སུ་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་བཤའ་བ་དང་། སྟོན་དུས་རིམ་ལྔ་གདན་
 རྫོགས་ཀྱི་དམར་ཁྲིད། སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་བྱ་གི་ཁྲིད་རྒྱ་རོ་ཆོས་བྱ་གི་ཁྲིད་སོགས་འདེབས་པར་
 མཛད་པས་སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ཀྱི་བདེ་སྐྱེད་ཀྱི་གསོས་སུ་གྱུར་པ་ལགས། དེ་ནས་རྒྱུད་ཀྱི་འཆད་ཉན་
 རྒྱུད་ཆེན་སྦྱོན་པ་དཔལ་བ་ལ་གཏད་ཅིང་། བྲ་ཆང་གི་ཁྲིན་རྒྱབས་ཀྱི་ཉེན་དུ་ཡུལ་རིན་པོ་ཆེས་
 གནང་བའི་གསང་བ་འདུས་པའི་གསེར་སྐྱེ་ཁྲིན་རྒྱབས་ཅན་དེ་གནང་ངོ་། །དེ་ལྷོར་རྒྱུད་ཀྱི་
 འཆད་ཉན་གནང་བཞིན་པའི་ངང་ནས་སྐྱེ་འཁོར་རྣམས་ལ་དཔེ་ཆ་འདི་རྣམས་དགའ་འདུན་བྱ་བ་
 པའི་སར་སྦྱོལ། རྒྱུད་སྤེའི་འཆད་ཉན་འདི་སྦྱོན་པ་དཔལ་བས་གྱིས། དེའི་གྲོགས་དགོས་པ་
 གྲགས་པ་བཟང་པོ་ལ་ཆོལ། ཞེས་གསུངས་ནས་ཟུང་ན་ལས་འདའ་བའི་ཐུགས་འདུན་གཏད།
 ཕྱི་ལོ་ ༡༧༣༣ ནས་ ༡༧༧༥ བར་ལོ་ངོ་ཉིལ་པོ་བཅུ་གསུམ་རིང་རྒྱུད་ཀྱི་འཆད་ཉན་བསྐྱེདས་སོ།

དེ་ནས་ཤིང་མོ་སྒྲང་གི་ལོ་རྒྱུ་བ་ལྔ་པའི་ཆོས་ཉེར་བརྒྱད། ཕྱི་ལོ་ ༡༧༧༥ ལོར། དགའ་ལྔན་
 ཆོས་ཀྱི་པོ་བྱང་དུ་ཡུལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྐུ་ཀྱི་བྱང་དུ་ཕེབས་སོ། །དེ་ནས་རྗེས་འཇུག་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེ་གཏུང་ལ་མཆོད་པ་རྒྱ་ཆེར་བྱས་ཏེ་ཞུགས་ལ་ཕུལ་བ་ན། དཔུ་ཐོད་རིལ་པོར་
 མ་ཉམས་པར་བྱོན་པ་དང་། རིང་བསྐལ་ཆོས་ངོ་མཆར་བར་བྱོན་པ་དགའི་ཡུལ་དགའ་འདུན་བྱ་བ་
 ཀྱིས་བཞེས་ཏེ་བཀའ་ཤིས་ལྷན་པོའི་ཐུབ་ཆེན་གྱི་སྤྱིའི་ནང་དུ་བཞུགས་སོ། །

གཉིས་པ་རྒྱུད་དོན་འབྲེལ་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

- 1 རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཀྱན་བསྟུས་ཏེ་སྟོན་པ། 69
- 2 རྒྱུད་བཤད་ཐབས་ཀྱི་མན་ངག་བཤད་པ། 73

དང་པོ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཀྱན་བསྟུས་ཏེ་སྟོན་པ་ལ་གསུམ།

- 1 རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཀྱན་བསྟུས་ན་དུ་ཞིག་ཏུ་འདུ་བ། 69
- 2 རྒྱུད་དོན་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་ཆད། 72
- 3 སྟོན་དུ་རིམ་པ་ལྟ་ལ་བསྟུས་ནས་ཕྱིས་རྒྱུད་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ། 73

དང་པོ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཀྱན་བསྟུས་ན་དུ་ཞིག་ཏུ་འདུ་བ་ལ་གཉིས།

- 1 རིམ་པ་ལྟ་བསྟན་པ། 69
- 2 དེ་ཉིད་དུ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཀྱན་འདུས་པར་བསྟན་པ། 71

དང་པོ་རིམ་པ་ལྟ་བསྟན་པ་ལ་ལྟ།

- 1 ལྟགས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ། 70
- 2 སེམས་དམིགས་ཀྱི་རིམ་པ། 70
- 3 ཀྱན་རྫོབ་སྒྱུ་ལུས་ཀྱི་རིམ་པ། 71
- 4 དོན་དམ་འོད་གསལ་ཀྱི་རིམ་པ། 71
- 5 གཉིས་མེད་ཟུང་འཇུག་གི་རིམ་པ་བཤད་པ། 71

གཉིས་པ་རྒྱུད་བཤད་ཐབས་ཀྱི་མན་ངག་བཤད་པ་ལ་བཞི།

- 1 གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཞི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེ་བ་བསྟན་པ། 73

༡	རྒྱ་བདུན་གྱིས་མ་བཤད་ན་དེའི་དོན་མི་ཤེས་པར་བསྟན་པ།	75
༢	དེས་ན་རྒྱ་བདུན་གྱིས་བཤད་དགོས་པར་བསྟན་པ།	76
༣	རྒྱ་བདུན་གྱི་བཤད་པ་དངོས།	76

དང་པོ་གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཞི་རྒྱ་གྱི་ཆེ་བ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

༡	འདུས་པ་རྒྱ་སྡེ་ཀློག་གི་ཅ་བར་བསྟན་པ།	73
༢	མདོ་སྡེ་ཀློག་གི་ཟ་མ་དོག་ཏུ་བསྟན་པ།	74

བཞི་པ་རྒྱ་བདུན་གྱི་བཤད་པ་དངོས་ལ་གསུམ།

༡	མདོར་བསྟན་པ།	76
༢	རྒྱས་པར་བཤད་པ།	77
༣	དོན་བསྟན་པ།	110

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི།

༡	རྒྱ་བདུན་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ།	77
༢	རྒྱ་བདུན་གྱི་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ།	78
༣	བཤད་ཚུལ་དེ་ཉིད་དཀའ་ཞིང་འདོར་དུ་མི་རུང་བར་བསྟན་པ།	109
༤	བཤད་རྒྱ་ལ་མཁས་པ་བསྟེན་ནས་རྒྱ་བཟུང་བར་གདམས་པ།	109

གཉིས་པ་རྒྱ་བདུན་གྱི་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ་དུག

༡	གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཞི་སྤངས་བའི་རྒྱ།	78
༢	བཤད་དོན་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བསྟན་པ་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་གྱི་རྒྱ།	80

༣	གཞུང་དོན་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་བ་མཐའ་དྲུག་དང་ཚུལ་བཞིའི་རྒྱ།	84
༤	ཉན་བ་པོ་གང་ལ་དོན་གང་བཤད་བ་འཆད་ཚུལ་གྱི་རྒྱ།	100
༥	རྒྱ་ལ་འདྲུག་པའི་གང་ཟག་ཉན་བ་པོའི་རྒྱ།	103
༦	བཤད་དོན་ཇི་ལྟར་ངེས་བ་བདེན་གཉིས་ངེས་པའི་རྒྱ།	108

གཉིས་བ་བཤད་དོན་ལམ་གྱི་ངེས་པར་བསྐྱས་བ་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་གྱི་རྒྱ་ལ་གཉིས།

༡	མཆམས་སྐྱར་ཉེ་དབྱེ་བ་བསྟན་བ།	80
༢	དབྱེ་བ་དངོས་བཤད་བ།	80

གཉིས་བ་དབྱེ་བ་དངོས་བཤད་བ་ལ་གཉིས།

༡	ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་དཔེར་འགོད་བ།	80
༢	དེ་ལ་བཞེན་ནས་ཆགས་ཅན་གྱི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་ངེས་པར་བྲལ་བ།	82

གསུམ་བ་གཞུང་དོན་ཇི་ལྟར་འགྲེལ་བ་མཐའ་དྲུག་དང་ཚུལ་བཞིའི་རྒྱ་བཤད་བ་ལ་གསུམ།

༡	གཞུང་གི་ཆོག་དང་དོན་སོ་སོར་སྟོན་བ་མཐའ་དྲུག་གི་རྒྱ་བཤད་བ།	84
༢	གཞུང་གཅིག་གིས་དོན་རྫོགས་པར་སྟོན་བ་ཚུལ་བཞིའི་རྒྱ་བཤད་བ།	91

དང་སོ་གཞུང་གི་ཆོག་དང་དོན་སོ་སོར་སྟོན་བ་མཐའ་དྲུག་གི་རྒྱ་ལ་གསུམ།

༡	བཤད་པའི་མཆམས་སྐྱར་བ།	84
༢	བྲངས་གྱི་སྟོན་མདོར་བསྟན་བ།	84
༣	མཆན་ཉིད་གྱི་སྟོན་རྒྱས་པར་བཤད་བ།	85

གསུམ་བ་མཆན་ཉིད་གྱི་སྟོན་རྒྱས་པར་བཤད་བ་ལ་གསུམ།

༡	དང་ངེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	85
༢	དགོངས་དགོངས་མིན་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	87
༣	སྒྲ་ངེ་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ།	89
	གཉིས་པ་གཞུང་གཅིག་གིས་དོན་རྫོགས་པར་འཆད་པ་ཚུལ་བཞིའི་རྒྱན་བཤད་པ་ལ་གསུམ།	
༡	མཚམས་སྒྲར་ནས་བཤད་པར་དཔ་བཅའ་བ།	91
༢	སོ་སོའི་མིང་དང་དབྱེ་བ།	91
༣	སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་བསྟན་པ།	92
	གསུམ་པ་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་བསྟན་པ་ལ་བཞི།	
༡	ཡི་གེའི་དོན་བཤད་པ།	92
༢	སྒྲིའི་དོན་བཤད་པ།	92
༣	སྒྲས་དོན་བཤད་པ།	93
༤	མཐར་ཐུག་གི་དོན་བཤད་པ།	95
	བཞི་པ་ཉན་པ་སོ་གང་ལ་དོན་གང་བཤད་པ་འཆད་ཚུལ་གྱི་རྒྱན་བཤད་པ་ལ་གསུམ།	
༡	འཆད་ཚུལ་གྱི་རྒྱན་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ།	100
༢	སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་བསྟན་པ།	100
༣	དོན་བསྟན་པ།	101
	ལྔ་པ་རྒྱད་ལ་འབྲུག་པའི་གང་ཟག་ཉན་པ་སོའི་རྒྱན་བཤད་པ་ལ་ལྔ།	
༡	གང་ཟག་གི་དབྱེ་བ།	103

༡	ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ།	103
༢	དབང་མོའི་རིམ་བཤད་སྒྲོན་གྱི་བྱད་པར།	106
༣	བཤད་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་དུ་འགྱུར་ཚུལ།	107
༤	སྒྲོན་བརྟགས་ནས་བཤད་དགོས་པར་བསྟན་པ།	107

གཉིས་པ་ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་ལ་ཟུ།

༡	ཕྱུགས་ལྟ་བུའི་གང་ཟག	103
༢	པད་དཀར་ལྟ་བུའི་གང་ཟག	104
༣	པར་ལྟ་བུའི་གང་ཟག	104
༤	ཅན་དན་ལྟ་བུའི་གང་ཟག	105
༥	རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་བསྟན་པ།	105

	གསུམ་པ་མཐུག་བསྟུ་བ།	110

གསུམ་པ་ལེའུ་སོ་སོའི་བསྟུས་དོན་བྱེ་བྱག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

༡	རང་དོན་གྱི་བསྟེན་བསྟུས་ཡན་ལག	114
༢	གཞན་དོན་གྱི་བསྟེན་བསྟུས་ཡན་ལག	114

གཉིས་པ་ཙ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོག་དོན་དངོས་བཤད་པ་ལ་བཞི།

༡	མཚན་གྱི་དོན།	116
༢	འགྱུར་གྱི་བྱག	119
༣	གཞུང་གི་དོན།	119

༤	མཐུག་གི་དོན།	སྤང་ཆ།

དང་པོ་མཆན་གྱི་དོན་ལ་གཉིས།

༡	མཆན་བསྐྱར་བ།	117

༢	མཆན་བཤད་བ།	117

གསུམ་པ་གཞུང་གི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

༡	ལེའུ་དང་པོའི་རྒྱུད་དོན་མདོར་བསྟན་བ།	119

༢	དོན་དེ་ཉིད་ལེའུ་ལྷག་མ་བཅུ་བྲག་གིས་རྒྱས་པར་བཤད་བ།	

དང་པོ་ལེའུ་དང་པོའི་རྒྱུད་དོན་མདོར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ།

༡	ལེའུའི་གཞུང་བཤད་བ།	119

༢	ལེའུའི་མཆན་དོན་བཤད་བ།	240

༣	ལེའུ་དེ་བཤད་ཟིན་པར་བསྟན་བ།	241

དང་པོ་ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

༡	སྐྱེང་གཞི་དང་དགྲིལ་འཁོར་གཉིས་ཀྱི་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་བསྟན་བ།	119

༢	ལམ་དེ་གཉིས་ཀྱང་སྟོན་དུ་དབང་བསྐྱར་ནས་བཤད་དགོས་པར་བསྟན་བ།	199

༣	བཤད་དོན་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བསྐྱེགས་བ།	236

དང་པོ་སྐྱེང་གཞི་དང་དགྲིལ་འཁོར་གཉིས་ཀྱི་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་བསྟན་པ་ལ་བཞི།

༡	སྐྱེང་གཞི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཀྱན་བསྟན་བ།	119

༢	གཞུངས་དགྲིལ་གྱིས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལམ་འདིའི་གནད་དུ་བསྟན་བ།	171

༣	བསྐྱུས་དགྲིལ་གྱིས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་གཉིས་ཀྱི་	
	ལམ་རིམ་པ་གཉིས་བསྟན་པ།	181
༤	དོན་དེ་རྣམས་ལ་ཆེད་བརྗོད་བྱེད་པའི་ཚུལ།	198
	དང་པོ་སྒྲིབ་གཞི་ཕྱན་སྲུང་ཆོགས་པས་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཀྱན་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།	
༡	སྟོན་པ་དང་དུས་དང་གནས་ཕྱན་སྲུང་ཆོགས་པ་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པ།	120
༢	འཁོར་ཕྱན་སྲུང་ཆོགས་པ་བྲང་ངེས་སུ་བཤད་པ།	164
	དང་པོ་སྟོན་པ་དང་དུས་དང་གནས་ཕྱན་སྲུང་ཆོགས་པ་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པ་ལ་བཞི།	
༡	ཡིག་དོན།	120
༢	སྤྱི་དོན།	122
༣	སྤྲུལ་དོན།	135
༤	མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད་པ།	162
	དང་པོ་ཡིག་དོན་ལ་གཉིས།	
༡	སྟོན་བྱང་སྟོན་པའི་རྣམ་འབྲུལ་གྱི་ཚུལ་དུ་བཤད་པ།	120
༢	རྗེས་འབྲུག་གཏུལ་བྱའི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཚུལ་དུ་བཤད་པ།	122
	གཉིས་པ་སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	
༡	འདི་སྐད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ།	122
༢	བདག་ཐོས་སོགས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ།	133
	དང་པོ་འདི་སྐད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	

༡ ཨེ་ཨྲི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཐོག་མར་བརྗོད་དགོས་པར་བསྟན་པ། 123

༢ རོན་དེ་བཤད་རྒྱུ་ཀྱི་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པ། 125

དང་པོ་ཨེ་ཨྲི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཐོག་མར་བརྗོད་དགོས་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

༡ རི་བ། 123

༢ ལན། 123

གཉིས་པ་རོན་དེ་བཤད་རྒྱུ་ཀྱི་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས།

༡ ཤེས་བྱེད་རིས་ཏེ་ཁུངས་འགོད་པ། 126

༢ ཁུངས་དེ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་ཚུལ། 126

གཉིས་པ་ཁུངས་དེ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་ཚུལ་ལ་གཉིས།

༡ ལུ་བ། 126

༢ ལན། 126

གཉིས་པ་ལན་ལ་ལ།

༡ ལུ་བ་པོ་ལ་སྟོ་བ་བསྐྱེད་དེ་མཉན་པར་གདམས་པ། 126

༢ ཡི་གེ་གཉིས་ཐབས་ཤེས་བྱེད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་ཚུལ། 127

༣ ཡི་གེ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་དང་མ་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་

ཉིས་དམིགས་བཤད་པ། 129

༤ རྒྱ་མཚན་དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་རོན་བསྟུ་བ། 129

༥ ཡི་གེ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གྲུས་པར་བྱ་བའི་ཚུལ། 132

གཉིས་པ་ཡི་གེ་གཉིས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ལ་གསུམ།

- ༡ ཨེ་ཨྲི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་གཞིའི་ཐབས་ཤེས་ཡིན་ཚུལ། 127
- ༢ བདེ་ཆེན་འདྲན་པའི་ཐབས་ཤེས་ཡིན་ཚུལ། 128
- ༣ བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཐབས་ཤེས་ཡིན་ཚུལ། 128

གཉིས་པ་བདག་ཐོས་སོགས་གྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ དངོས་གྱི་དོན། 133
- ༢ ཐེག་ལེ་ཡིག་འབྱུར་འགྱུར་ཚུལ། 134

ཡི་གེ་བཞི་བརྩའི་དོན་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ ཡི་གེ་རེ་རེའི་དོན་བཤད་པ། 136
- ༢ དེ་དག་གི་དོན་བསྟུ་བ། 160

དང་པོ་ཡི་གེ་རེ་རེའི་དོན་བཤད་པ་ལ་བཞི།

- ༡ ཨེ་ཨྲི་སོགས་ཡི་གེ་བརྩ་གསུམ་གྱི་དོན་བཤད་པ། 136
- ༢ ག་མན་སོགས་ཡི་གེ་བརྩུད་གྱི་དོན་བཤད་པ། 145
- ༣ ཀྲ་ཡུ་སོགས་ཡི་གེ་བརྩ་གཅིག་གི་དོན་བཤད་པ། 150
- ༤ ཁིད་རྩ་སོགས་ཡི་གེ་བརྩུད་གྱི་དོན་བཤད་པ། 156

དང་པོ་ཨེ་ཨྲི་སོགས་ཡི་གེ་བརྩ་གསུམ་གྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་བཞི།

- ༡ གཞི་ལམ་ཐུན་མོང་བའི་སྟོང་པ་གསུམ་གྱི་དོན་དང་གོ་རིམ་བཤད་པ། 136
- ༢ སྤང་བ་དང་སྤྱང་གི་རང་བཞིན་དང་དེ་ལས་ཤེས་པ་གཞན་སྤྱེ་ཚུལ། 138

༣	ཉིང་མཆམས་སྦྱར་ཏེ་ཕུང་པོ་སོགས་འབྱུང་ཚུལ།	140
༤	དོན་བསྟུས་ཏེ་འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ་བསྟན་པ།	143
	དང་པོ་གཞི་ལམ་ཐུན་མོང་བའི་སྟོང་བ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་གོ་རིམ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	
༡	སྟོང་བ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ།	136
༢	སྟོང་བ་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་བཤད་པ།	137
	གཉིས་པ་སྟོང་བ་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་ལ་གཉིས།	
༡	སྦྱེ་བ་ལུགས་ལྟོག་གི་གོ་རིམ།	137
༢	ཐིམ་བ་ལུགས་འབྱུང་གི་གོ་རིམ།	138
	གསུམ་པ་ཉིང་མཆམས་སྦྱར་ཏེ་ཕུང་པོ་སོགས་འབྱུང་ཚུལ་ལ་ལྟ།	
༡	མངལ་དུ་ཁམས་བཞི་འབྱུང་བའི་ཚུལ།	140
༢	ཕུང་པོ་ལྟ་འབྱུང་བའི་ཚུལ།	141
༣	གཞི་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་འབྱུང་བའི་ཚུལ།	141
༤	སྦྱེ་མཆེད་དུག་འབྱུང་བའི་ཚུལ།	142
༥	གཞི་དུས་ཀྱི་དོ་རྗེའི་བསྐྱེད་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ།	142
	གཉིས་པ་ག་མན་སོགས་ཡི་གེ་བརྒྱད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	
༡	ལུས་དབེན་བསྟོམ་ཚུལ་དངོས།	145
༢	མཉམ་གཤག་ཏུ་སྟོང་བ་གསུམ་བསྟོམས་ནས་རྗེས་སྐོབ་ཏུ་རྒྱས་འདེབས་བའི་ཚུལ་བཤད་པ།	149

དང་པོ་ལུས་དབེན་བསྐྱེལ་ཚུལ་དངོས་ལ་ལྟ།

- ༡ ལུང་པོ་ལྟ་རིགས་ལྟར་བསྐྱེལ་བའི་ལུས་དབེན། 145
- ༢ ཁམས་བཞི་ཡུམ་བཞིར་བསྐྱེལ་བའི་ལུས་དབེན། 146
- ༣ མིག་སོགས་ས་སྟོང་སོགས་སུ་བསྐྱེལ་བའི་ལུས་དབེན། 146
- ༤ ཡན་ལག་ཁྲོ་བོར་བསྐྱེལ་བའི་ལུས་དབེན། 147
- ༥ གསང་ཆེན་རིགས་གཅིག་གི་ལུས་དབེན། 148

གསུམ་པ་ཀྲ་ལྷ་སོགས་ཡི་གེ་བརྒྱ་གཅིག་གི་དོན་བཤད་པ་ལ་ལྟ།

- ༡ ལྷ་ལུས་དངོས་བཤད་བ། 150
- ༢ ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཤད་བ། 152
- ༣ སྟོད་པ་བྱ་ཚུལ་བཤད་བ། 152
- ༤ ཐབས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡེ་ཤེས་གསུམ་བསྐྱེད་བ། 154
- ༥ ལྷ་མ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བྱད་པར་བཤད་བ། 155

གསུམ་པ་སྟོད་པ་བྱ་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

- ༡ སྟོད་པ་བྱེད་པའི་དུས་དང་བྱ་ཚུལ། 152
- ༢ སྟོད་པ་བྱས་པའི་པན་ཡོན། 153
- ༣ སྟོད་པ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་སྐྱེ་བའི་ཚུལ། 153

བཞི་པ་ཉིད་རྟ་སོགས་ཡི་གེ་བརྒྱད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལ་བྱག

- ༡ སྟོད་པ་ལ་ཚོད་པ་སྟོང་བ། 156

༡	ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེའི་གནས་གང་དུ་སྦྱོད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།	157
༢	ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་བྱན་མོང་བའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཤད་པ།	158
༣	སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་གང་ལས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་གཞི་བཤད་པ།	158
༤	སྦྱོད་པའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྦྱོད་རྣམས་དོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པར་བསྟན་པ།	159
༥	རིམ་བཤགསུམ་བཤད་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་ལུས་ཀྱི་བྱད་པར་བསྟན་པ།	160
	གཉིས་པ་འཁོར་བྱན་ཆོགས་བྱང་ངེས་སུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	
༡	སྦྱོན་བྱང་ལ་སྐྱར་བ་བྱང་ངེས་སུ་བཤད་པ།	164
༢	རྩེས་འབྲུག་ལ་སྐྱར་བ་བྱང་ངེས་སུ་བཤད་པ།	170
	དང་པོ་སྦྱོན་བྱང་ལ་སྐྱར་བ་བྱང་ངེས་སུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	
༡	སྦྱོན་བྱང་ལ་སྐྱར་བ་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ།	164
༢	དེ་དང་སྐྱར་བ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ།	169
	གཉིས་པ་འཁོར་བྱན་ཆོགས་རྩེས་འབྲུག་ལ་སྐྱར་བ་བྱང་ངེས་སུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	
༡	འཁོར་བྱན་ཆོགས་རྩེས་འབྲུག་ལ་སྐྱར་ནས་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ།	170
༢	ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ།	171
	གཉིས་པ་གཟུངས་དཀྱིལ་གྱིས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལས་འདྲིའི་གནད་དུ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ།	
༡	གཟུངས་དཀྱིལ་གྱི་མཆོམས་སྐྱར་གྱི་དོན་བཤད་པ།	171
༢	གཟུངས་དཀྱིལ་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ།	175
༣	དེ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ།	178

གཉིས་པ་གཟུངས་དཀྱིལ་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ གཟུངས་དཀྱིལ་སྒྲོན་བྱང་ལ་སྦྱར་བ་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ། 175
- ༢ རྗེས་འཇུག་ལ་སྦྱར་བ་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ། 177

གསུམ་པ་དེ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ ཕྱིའི་ཁྱེན་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ། 178
- ༢ བྱང་གི་ཁྱེན་རྒྱང་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ། 179

གསུམ་པ་བསྐྱས་དཀྱིལ་གྱིས་རྟེན་བྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལམ་ངེས་པ་གཉིས་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ མདོར་བསྟན་པ། 181
- ༢ རྒྱས་པར་བཤད་པ། 186

དང་པོ་མདོར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ། 181
- ༢ ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ། 184

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ ཟེལ་གཞོན་དོ་རྗེའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པ། 187
- ༢ དམ་ཆེག་འབྱུང་བ་དོ་རྗེའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པ། 194

དང་པོ་ཟེལ་གཞོན་དོ་རྗེའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པ་ལ་བཞི།

- ༡ སྦྱི་དོན་དུ་བཤད་པ། 187
- ༢ སྦས་དོན་དུ་བཤད་པ། 189

༣	དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིག་དོན་ཁ་བསྐྱང་བ།	191
༥	མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད་བ།	192
	གཉིས་པ་དམ་ཆེག་འབྱུང་བ་དོ་རྗེའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	
༡	བྱང་དོན་ཏུ་བཤད་བ།	194
༢	རེས་དོན་ཏུ་བཤད་བ།	196
	གཉིས་པ་ལམ་དེ་གཉིས་ཀྱང་སྟོན་ཏུ་དབང་བསྐྱར་ནས་བཤད་དགོས་པར་བསྟན་པ་ལ་བཞི།	
༡	ཕྱག་མཆོད་སྟོན་ཏུ་བཏང་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་བ།	199
༢	དེ་ལ་སྟོན་པས་རྒྱུད་དོན་རྟོགས་དཀའ་བས་སྟོ་བ་མེད་པར་བསྟན་བ།	202
༣	འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱར་ཡང་བསྐྱར་ནས་གསོལ་བ་གདབ་བ།	203
༥	དེའི་ལན་ཏུ་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱལ་བ།	207
	བཞི་བ་དེའི་ལན་ཏུ་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱལ་བ་ལ་གསུམ།	
༡	དངོས་ཀྱི་དོན།	207
༢	ལྷ་ལྷག་མ་ཁ་བསྐྱང་བ།	230
༣	དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བཤད་བ།	232
	དང་པོ་དངོས་ཀྱི་དོན་ལ་གསུམ།	
༡	རིགས་ལྷ་སྐྱལ་བ།	207
༢	ཡུམ་བཞི་སྐྱལ་བ།	219
༣	ཁྲོ་བོ་བཞི་སྐྱལ་བ།	224

དང་པོ་རིགས་ལྔ་སྐྱེལ་བ་ལ་གཉིས།

- ༡ རྒྱས་པར་བཤད་པ། 207
- ༢ རོན་བསྐྱུ་བ། 218

གཉིས་པ་ཡུམ་བཞི་སྐྱེལ་བ་ལ་གཉིས།

- ༡ སོ་སོར་བཤད་པ། 219
- ༢ རོན་བསྐྱུ་བ། 223

གསུམ་པ་ཁྲོ་བོ་བཞི་སྐྱེལ་བ་ལ་གཉིས།

- ༡ སོ་སོར་བཤད་པ། 224
- ༢ རོན་བསྐྱུ་བ། 230

གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད། 233
- ༢ ལུང་གི་སྐྱབ་བྱེད། 234

གཉིས་པ་རྫོགས་རིམ་ལ་སྐྱར་བའི་ཚུལ། 239

གཉིས་པ་དོན་དེ་ཉིད་མེད་ལྷན་མ་བརྩུབ་ཀྱིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ།

དང་པོ་ལེའུ་གཉིས་པ་ནས་ལྔ་པའི་བར་གྱིས་བཤད་པ་ལ་བཞི།

- ༡ བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ། 245
- ༢ རོ་རྩེ་བཞོད་པའི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ། 271
- ༣ ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ། 299

༥	ཀུན་ཏུ་སྐྱོད་པ་མཆོག་གི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ།	321

ལེའུ་གཉིས་པའི་ས་བཅད།

དང་པོ་ལེའུ་གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ་བཞི།

༡	ལེའུ་སྔ་ཕྱིའི་མཆོམས་སྤྱར་བ།	245
༢	ལེའུའི་གཞུང་བཤད་བ།	246
༣	ལེའུའི་མཆོན་དོན་བཤད་བ།	269
༥	ལེའུ་དེ་བཤད་ཟིན་པར་བསྟན་བ།	269

གཉིས་པ་ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

༡	ཕྱག་མཆོད་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་གསོལ་བ་གདབ་བ།	246
༢	དེའི་ལན་བཤད་བ།	247
༣	དེ་ལ་ཆེད་བརྗོད་བྱས་པའི་ཚུལ།	267

གཉིས་པ་གསོལ་བ་གདབ་པའི་ལན་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

༡	སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་བ།	247
༢	བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་གདམས་ཤིང་གདམས་པ་ལྟར་དུ་ བསྐྱེད་དགོས་པར་བསྟན་བ།	248
༣	དོན་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱུག་གིས་གསུངས་པའི་ཚུལ།	251

གཉིས་པ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་གདམས་ཤིང་གདམས་པ་ལྟར་དུ་བསྐྱེད་དགོས་པར་
བསྟན་པ་ལ་གསུམ།

༡ བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ། 248

༢ དེས་དོན་དུ་བཤད་པ། 250

༣ དེ་ལ་ཆེད་བརྗོད་མཛད་པ་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ། 251

གསུམ་པ་དོན་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱུག་གིས་གསུངས་པའི་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་བྱུག

༡ རྗོལ་འཆང་གིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་བཤད་པ། 252

༢ རྣམ་སྒྲུང་གིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ། 261

༣ མི་བསྐྱེད་པས་གསུངས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ། 262

༤ རིན་འབྱུང་གིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ། 264

༥ ལྷང་བ་མཐའ་ཡས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་
དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ། 265

༦ དོན་གྲུབ་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ། 266

དང་པོ་རྗོལ་འཆང་གིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

༡ བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་གསུངས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ། 252

༢ གསུངས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པ། 252

གཉིས་པ་གསུངས་པའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པ་ལ་བཞི།

༡ ཡིག་དོན་དུ་བཤད་པ། 253

༢ སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་པ། 255

3 སྤུ་རྩོམ་ཏུ་བཤད་པ།	259
༤ མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད་པ།	260

ལེའུ་གསུམ་པའི་ས་བཅད།

གཉིས་པ་རྩོམ་བཞུགས་པའི་ལེའུ་ས་བཤད་ཚུལ་ལ་བཞི།

1 ལེའུ་སྤྱི་ལོ་མཆོམས་སྤྱི་བ།	271
2 ལེའུ་ལོ་གཞུང་བཤད་པ།	271
3 ལེའུ་མཆོམ་རྩོམ་བཤད་པ།	297
༤ ལེའུ་དེ་བཤད་ཟིན་པར་བསྟན་པ།	298

གཉིས་པ་ལེའུ་ལོ་གཞུང་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

1 སྤྱི་ལོ་མཆོམ་ལོ་གཞུང་སྤྱི་ལོ་མཆོམ་ལོ་གཞུང་བསྟན་པ།	272
2 བསྟན་པས་སྤྱི་ལོ་མཆོམ་ལོ་གཞུང་བསྟན་པ།	285
3 ལོ་མཆོམས་བསྟན་པའི་བསྟན་ཆོག་གི་རིམ་བཤད་པ།	292

དང་པོ་སྤྱི་ལོ་མཆོམ་ལོ་གཞུང་སྤྱི་ལོ་མཆོམ་ལོ་གཞུང་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

1 དང་པོ།	272
2 དེ་ལོ།	281

དང་པོ་དང་པོ་བཤད་པ་ལ་བཞི།

1 སྤྱི་བཤད་པའི་ཆོག་གིས་ལེའུ་ལ་འཇུག་པ།	272
2 ལོ་བསྟན་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་གསུམ་བསྟན་པ།	273

- ༣ རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་ཚུལ། 273
- ༤ ལྷ་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་དང་པོ་སྦྱར་བ་བསྟན་བ། 280
གསུམ་པ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་ཚུལ་ལ་གཉིས།
- ༡ དགྲིལ་འཁོར་གཉིས་བསྐྱོམ་ཚུལ་མདོར་བསྟན་བ། 273
- ༢ གཙོ་བོ་འཕོ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་བ། 274
གཉིས་པ་གཙོ་བོ་འཕོ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས།
- ༡ དེགས་སོ་སོའི་གཙོ་བོ་འཕོ་ཚུལ། 275
- ༢ དེ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱ་མདོག་དང་ཕྱག་མཆན་བསྟན་བ། 278
གཉིས་པ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་ལྟ།
- ༡ སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་ལེའུ་ལ་སྐབས་འགོད་བ། 281
- ༢ ལུ་ཅུ་ཏུའི་སྤགས་ཀྱི་ངེས་དོན་དོར་བཞས་སུ་བཤད་བ། 282
- ༣ དོར་བཞས་ཀྱིས་བྲངས་པའི་སེམས་དབེན་ཀྱི་རྒྱང་སེམས་ལས་སྦྱ་མའི་སྦྱ་སྦྱབ་བ། 283
- ༤ སྦྱ་ལུས་འོད་གསལ་དུ་བཅུག་ནས་བྱང་འཇུག་འོངས་སྦྱལ་ཀྱི་སྦྱར་བཞེངས་ཚུལ། 284
- ༥ བྱང་འཇུག་འོངས་སྦྱལ་ཀྱི་སྦྱ་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པར་བྱེད་བ། 284
གཉིས་པ་བརྟན་པ་སྤྱ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམ་པ་ལ་གསུམ།
- ༡ སྦྱ་དོན་ཀྱིས་སྤྱང་གི་སྦྱ་ཅེར་ཕྱག་མཆན་སྤྱ་མོ་སོགས་བསྐྱོམ་པ་དང་
སྦྱ་བསྦྱ་བྱེད་ཚུལ། 285
- ༢ སྤྱས་དོན་ཀྱིས་དོ་རྩེའི་ཅེ་དང་བསྐྱེད་ནང་དུ་ཐིག་ལེ་སྤྱ་མོ་དང་དེའི་ནང་དུ་རྟེན་དང་

བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་ཚུལ། 287

༣ བར་ཐུག་གིས་སྒྲིང་ཁའི་སྒྲ་ཅེར་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་བསྐྱོམ་བ་དང་དེ་ལ་
དོར་བཞུས་བྱེད་ཚུལ། 289

གསུམ་པ་ལྷ་རྣམས་བསྐྱོམ་པའི་བསྐྱེད་ཆོག་གི་རིམ་བ་བསྟན་བ་ལ་གཉིས།

༡ བར་དོན། 292

༢ དེས་དོན། 294

གཉིས་པ་དེས་དོན་ལ་གསུམ།

༡ སྒྲིང་གའི་མི་ཤིགས་པ་ལ་དོར་བཞུས་བྱེད་ཚུལ། 294

༢ དེས་ཐུང་འཇུག་བསྐྱེད་ཚུལ། 296

༣ དོན་དེ་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་ཐུང་གིས་བཤད་བ། 296

ལེའུ་བཞི་པའི་ས་བཅད།

གསུམ་པ་ཐུགས་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ་ལ་བཞི།

༡ ལེའུ་སྔ་ཕྱིའི་མཆམས་སྒྲུར་བ། 299

༢ ལེའུའི་གཞུང་བཤད་བ། 299

༣ ལེའུའི་མཆན་དོན་བཤད་བ། 318

༤ ལེའུ་དེ་བཤད་ཟིན་པར་བསྟན་བ། 319

གཉིས་པ་ལེའུའི་གཞུང་བཤད་བ་ལ་གསུམ།

༡ བསྐྱེད་བ་སྒྲིང་དུ་འགྲོ་བས་སྒྲིང་བ་ལ་དགྲིལ་འཁོར་བཤད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་བ། 299

༡	སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ།	301
༢	སྟོན་པའི་གསུང་གིས་དགྲིལ་འཁོར་བཤད་པ།	302
	གསུམ་པ་སྟོན་པའི་གསུང་གིས་དགྲིལ་འཁོར་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	
༡	བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ།	303
༢	ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ།	310
	དང་པོ་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	
༡	བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ།	303
༢	བཤད་པ་དངོས།	303
	གཉིས་པ་བཤད་པ་དངོས་ལ་བཞི།	
༡	ཐིག་གདབ་པ།	303
༢	ཕྱག་རྒྱ་དགོད་པ།	304
༣	མཇུག་བསྐྱུས་ཏེ་གཞན་དུ་ཁ་འཕང་བ།	306
༤	དགྲིལ་འཁོར་ལ་མཆོད་པ།	307
	བཞི་པ་དགྲིལ་འཁོར་ལ་མཆོད་པ་ལ་གསུམ།	
༡	སྤྱིའི་མཆོད་པ།	307
༢	ཁྱད་པར་བའི་མཆོད་པ།	307
༣	དེས་མཆོད་པའི་པན་ཡོན།	309
	གཉིས་པ་ཁྱད་པར་བའི་མཆོད་པ་ལ་གཉིས།	

༡	ནང་གི་མཆོད་པ།	307
༢	ལུས་ཀྱི་རྩ་མཐུན་གྱིས་མཆོད་པ།	309
	གཉིས་པ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	
༡	དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ངེས་དོན་གྱིས་ཟུང་འཇུག་བཤད་པ།	310
༢	མཆོད་པའི་ངེས་དོན་གྱིས་ཟུང་འཇུག་འཛོལ་པའི་ཐབས་རིམ་པ་ལྷ་བཤད་པ།	314
	དང་པོ་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ངེས་དོན་གྱིས་ཟུང་འཇུག་བཤད་པ་ལ་གསུམ།	
༡	ངེས་དོན་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ།	310
༢	ཐེག་གདབ་པའི་ངེས་དོན།	310
༣	བྱག་རྩ་དགོད་པའི་ངེས་དོན།	312
	གཉིས་པ་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་གྱིས་ཟུང་འཇུག་འཛོལ་པའི་ཐབས་རིམ་པ་ལྷ་བཤད་པ་ལ་གསུམ།	
༡	ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་གྱིས་དབེན་པ་གསུམ་དང་ རྩ་ལུས་བསྟན་པ།	315
༢	ནང་གི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་གྱིས་འོད་གསལ་བསྟན་པ།	315
༣	ལུས་ཀྱི་རྩ་མཐུན་གྱིས་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་གྱིས་གཉིས་སྒྲ་འོད་གསལ་དུ་བསྟུས་པ་ལས་ ལྷ་རྣམས་མཉེས་པར་བྱེད་པ།	317

ལེའུ་ལྷ་པའི་ས་བཅད།

བཞི་པ་ཀུན་དུ་སྤྱོད་པ་མཆོག་གི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ་བཞི།

༡	ལེའུ་སྤྱིའི་མཆོམས་སྒྲུབ་བ།	321

༡ ལེའུ་ལྷ་པའི་གཞུང་བཤད་པ།	321
༢ ལེའུ་ལྷ་པའི་མཆན་དོན་བཤད་པ།	341
༣ ལེའུ་ལྷ་པའི་ཐེན་པར་བསྟན་པ།	341

གཉིས་པ་ལེའུ་ལྷ་པའི་གཞུང་བཤད་པ་ལ་བྱག

༡ ལྷ་པའི་པའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྱུག་པ།	322
༢ ལྷ་པའི་ཐེན་པའི་ཐེག་པའི་ཆེ་བ་བསྟན་པ།	322
༣ ཐེག་པའི་དེས་འགྲོ་པའི་གང་ཟག་འགལ་པའི་ཆོག་གིས་བསྟན་པ།	327
༤ ལྷ་པའི་བྱེད་ཚུལ་པན་ཡོན་དང་བཅས་པ་བཤད་པ།	329
༥ མ་འོངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚོད་པ་སྟོང་བ།	332
༦ དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་བསྟོད་པ།	338

གཉིས་པ་ལྷ་པའི་ཐེན་པའི་ཐེག་པའི་ཆེ་བ་བསྟན་པ་ལ་བཞི།

༡ ལྷ་པའི་པའི་ཆོངས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་དགྲུགས་པས་ཀྱང་བསྐྱབས་ན་འབྱུག་པའི་ ཐེག་པའི་ཆེ་བ།	323
༢ དེགས་དང་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྤྲད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྐྱབས་ན་འབྱུག་པའི་ ཐེག་པའི་ཆེ་བ།	323
༣ མཆན་པའི་ཐེན་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིག་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པས་ཀྱང་བསྐྱབས་ན་འབྱུག་པའི་ ཐེག་པའི་ཆེ་བ།	324
༤ ལྷ་པའི་མཆོག་ཐེག་པ་འདིའི་ལྷ་པའི་སྟོད་པས་བསྐྱབས་ཀྱང་ འབྱུག་པའི་སྟོད་པར་བསྟན་པ།	326

བཞི་བ་སྟོད་པ་བྱེད་ཚུལ་པན་ཡོན་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ བྲང་དོན། 329
- ༢ དེས་དོན། 331

དང་པོ་བྲང་དོན་ལ་གཉིས།

- ༡ སྟོས་མེད་གྱིས་བསྐྱས་པའི་སྟོད་པ། 329
- ༢ ཞེན་ཏུ་སྟོས་མེད་གྱི་སྟོད་པ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ། 330

ལྷ་པ་མ་འོངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚོད་པ་སྟོང་བ་ལ་གསུམ།

- ༡ འཁོར་ནམས་གྱིས་ལྷས་པ། 332
- ༢ སྟོན་པས་དེའི་ལན་མཛད་པ། 333
- ༣ ལན་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་འབྲས་བྱ། 334

གསུམ་པ་ལན་གྱི་དོན་རྟོགས་པའི་འབྲས་བྱ་ལ་གཉིས།

- ༡ ལན་གྱི་དོན་རྟོགས་ནས་བརྒྱལ་བ། 334
- ༢ བརྒྱལ་བ་ལས་བསྐྱང་བ། 336

དང་པོ་ལན་གྱི་དོན་རྟོགས་ནས་བརྒྱལ་བ་ལ་གཉིས།

- ༡ བྲང་དོན། 334
- ༢ དེས་དོན། 335

གཉིས་པ་བརྒྱལ་བ་ལས་བསྐྱང་བ་ལ་གཉིས།

- ༡ བསྐྱང་བར་གསོལ་བ་གདབ་པ། 336

༡	བསྐྱང་བ་དངོས།	337

གཉིས་པ་བསྐྱང་བ་དངོས་ལ་གཉིས།

༡	བྱང་དོན།	337

༡	ངེས་དོན།	338

དུག་པ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ལ་འཁོར་ནམས་ཀྱིས་བསྟོད་པ་ལ་གཉིས།

༡	ཆོས་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ།	339

༡	རིགས་ལཱའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ།	339

གཉིས་པ་ལེའུ་དུག་པ་ནས་དགྲ་པའི་བར་གྱིས་བཤད་པ་ལ་བཞི།

༡	སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ།	343

༡	ཐུགས་ཀྱི་སྟོད་པ་མཆོག་གི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ།	379

༡	བཤད་གཅེད་དམ་ཆོག་གི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ།	417

༡	དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་དམ་ཆོག་གི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ།	441

ལེའུ་དུག་པའི་ས་བཅད།

དང་པོ་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ་ལ་བཞི།

༡	ལེའུ་སྐྱ་བྱིད་མཆོམས་སྐྱར་བ།	343

༡	ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ།	243

༡	ལེའུའི་མཆོན་དོན་བཤད་པ།	376

༡	ལེའུ་དེ་བཤད་ཟིན་པར་བསྟན་པ།	376

གཉིས་པ་ལེའུ་བྱ་ག་པའི་དཀར་ཆག

༡ སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ།	344
༢ མཆོད་པའི་ཆོ་ག།	350
༣ རྒྱ་གསུང་པའི་དཀར་ཆག་ན་ཆེ་འདིར་མཆོག་མི་འབྱུང་བར་བསྐྱུན་བ།	354
༤ སྐྱ་མཆོད་པའི་ཆོ་ག།	358
༥ སྐྱ་མཆོད་པའི་ཆོ་ག།	369

དང་པོ་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ་པ་ལ་གཉིས།

༡ བྱ་དོན།	344
༢ དེས་དོན།	346

དང་པོ་བྱ་དོན་ལ་གཉིས།

༡ བྱ་དོན་བསྐྱུན་བ།	344
༢ དེ་ཉིད་གསུང་བར་བཞག་བ།	346

གཉིས་པ་དེས་དོན་དུ་བཞག་པ་ལ་གཉིས།

༡ བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ་པའི་སྐྱ་གསུང་པའི་དཀར་ཆོན་དུ་བཞག་བ།	347
༢ བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ་པའི་ཆོ་ག་དེས་དོན་དུ་བཞག་བ།	350

དང་པོ་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ་པའི་སྐྱ་གསུང་པའི་དཀར་ཆོན་དུ་བཞག་པ་ལ་གསུམ།

༡ ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ་པའི་སྐྱ་གསུང་པའི་དཀར་ཆོན་དུ་བཞག་བ།	347
༢ སྐྱ་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ་པའི་སྐྱ་གསུང་པའི་དཀར་ཆོན་དུ་བཞག་བ།	348

3	གསུང་བྱིན་གྱིས་ཚྲོབ་པའི་སྤྲལས་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ།	349
	གཉིས་པ་མཆོད་པའི་ཆོ་ག་ལ་གསུམ།	
1	རྗེས་ཆགས་གྱི་མཆོད་པ།	351
2	བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་གྱི་མཆོད་པ།	352
3	རྫོགས་ངེས་པའི་མཆོད་པ་གཞན་བཤད་པ།	353
	དང་པོ་རྗེས་ཆགས་གྱི་མཆོད་པ་ལ་གཉིས།	
1	བྱང་དོན།	351
2	ངེས་དོན།	351
	གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་གྱི་མཆོད་པ་ལ་གཉིས།	
1	བྱང་དོན།	352
2	ངེས་དོན།	353
	གསུམ་པ་རྫོགས་ངེས་དང་བྲལ་ན་ཆེ་འདིར་མཆོག་མི་འབྱུང་བར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།	
1	མཆོམས་སྦྱར་བ།	354
2	དོན་དངོས་བཤད་པ།	355
	གཉིས་པ་དོན་དངོས་བཤད་པ་ལ་གཉིས།	
1	མདོར་བསྟན་པ།	355
2	རྒྱས་པར་བཤད་པ།	356
	གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ།	

- ༡ སེམས་དབེན་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་གསུམ་བཤད་པ། 356
- ༢ ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་བསྐྱེད་པ་མེད་པར་ཆེ་འདྲིར་མཆོག་མི་འབྱུང་བར་བསྟན་པ། 357
- ༣ ཟུང་འཇུག་གི་རིམ་པ་བཤད་པ། 357

བཞི་པ་སྤྱི་མཐོང་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམ་པ་ལ་བཞི།

- ༡ མཆོམས་སྐྱར་ཏེ་སྐྱེད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ། 358
- ༢ ཏེན་གང་ལ་གནས་ནས་སྤྱི་མཐོང་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམ་པ། 359
- ༣ ཟུང་སྐྱགས་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞིའི་བཟུངས་པ། 363
- ༤ རྣལ་འབྱོར་པ་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་མཐོང་རྣལ་འབྱོར་གཞན་བསྟན་པ། 367

གཉིས་པ་ཏེན་གང་ལ་གནས་ནས་སྤྱི་མཐོང་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམ་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ སྤྱི་མོ་བསྐྱོམ་པའི་ཏེན་ལྟེ་རྣལ་འབྱོར་བཤད་པ། 359
- ༢ སྤྱི་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ཉིད་བཤད་པ། 360

དང་པོ་སྤྱི་མོ་བསྐྱོམ་པའི་ཏེན་ལྟེ་རྣལ་འབྱོར་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ དང་དོན། 359
- ༢ དེས་དོན། 360

གཉིས་པ་སྤྱི་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ཉིད་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ མདོར་བསྟན་པ། 360
- ༢ རྒྱས་པར་བཤད་པ། 361

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ བྱང་དོན། 361
- ༢ དེས་དོན། 362

གསུམ་པ་རྒྱང་ལྔ་གས་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྱུར་བའི་དགྲིལ་འཁོར་བཞིའི་བཞུས་པ་ལ་ལ།

- ༡ གྲེན་རྒྱུ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་དོར་བཞུས། 363
- ༢ སྒོག་འཛིན་མི་བསྐྱོད་པའི་དོར་བཞུས། 364
- ༣ སྤར་སེལ་རིན་འབྱུང་གི་དོར་བཞུས། 364
- ༤ མཉམ་གནས་དོན་གྲུབ་ཀྱི་དོར་བཞུས། 364
- ༥ རྒྱང་གི་གཙོ་བོ་རེ་རེ་རྒྱ་བ་ན་འཁོར་ཀྱི་རྒྱ་ཚུལ་བཞུས་པའི་གྲངས་དང་བཅས་པ། 365

བཞི་པ་རྣལ་འབྱོར་པ་གཉིས་ཀའི་སྤ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གཞན་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ རྫོགས་རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་སྤ་མོ་གཉིས་ཀའི་གསང་བའི་སྤ་ཅེར་བྲག་མཆན་
སྤ་མོ་བསྐྱོམ་ཚུལ། 367
- ༢ དེ་བསྐྱོམ་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ། 367

ལྔ་པ་སྒྱུད་པའི་ཆོ་ག་ལ་གཉིས།

- ༡ བྱང་དོན། 369
- ༢ དེས་དོན། 372

དང་པོ་བྱང་དོན་ལ་བཞི།

- ༡ མཆན་སྤྱར་སྒྱུར་ཏེ་སྒྱུད་པ་པོའི་ཆོ་ག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ། 369

༡	སྤྱད་པ་དངོས་བསྟན་པ།	369
༢	ཁ་ཟས་ཀྱི་བྱད་པར་བསྟན་པ།	370
༣	དེ་དག་གི་པན་ཡོན་བསྟན་པ།	371

གཉིས་པ་ངེས་དོན་ལ་བཞི།

༡	མཆོམས་སྤྱར་ཏེ་སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྲུག་པ།	373
༢	སྤྱད་པ་ཆེ་བ་དྲུག་གི་ངེས་དོན།	373
༣	ཁ་ཟས་ཀྱི་བྱད་པར་ཀྱི་ངེས་དོན།	374
༤	དེ་དག་གི་པན་ཡོན་བསྟན་པ།	376

ལེབ་བརྒྱུ་བའི་ས་བཅད།

གཉིས་པ་ལྔ་གས་ཀྱི་སྤྱད་པ་མཆོག་གི་ལེབ་ས་བཅད་ཚུལ་ལ་བཞི།

༡	ལེབ་སྤྱི་ཕྱི་འཆོམས་སྤྱར་པ།	379
༢	ལེབ་ལེ་གཞུང་བཅད་པ།	379
༣	ལེབ་ལེ་མཆོན་དོན་བཅད་པ།	414
༤	ལེབ་དེ་བཅད་ཟེན་པར་བསྟན་པ།	415

གཉིས་པ་ལེབ་ལེ་གཞུང་བཅད་པ་ལ་ལྔ།

༡	སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྲུག་པ།	379
༢	སྤྱད་པ་གསུམ་བསྟན་པ།	380

- ༣ རྗེས་བྲན་བྱག་གིས་དག་པའི་ལྷ་སྐྱ་བསྐྱེད་པ། 395
- ༤ རྣམ་འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲུབ་ས་འབྱུག་གི་ཆོ་ག་བསྟན་པ། 396
- ༥ རྗེས་བྲན་བཅུ་བྱག་བསྟན་པ། 398

གཉིས་པ་སྟོད་པ་གསུམ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ།

- ༡ འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་སྟོད་པས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱབ་
དགོས་པར་བསྟན་པ། 380
- ༢ ལམ་འདི་ལ་བརྟེན་པའི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་བྱོན་ཟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གྲང་སྟོད་པ་འདིས་
བྱང་ཆུབ་བརྟེན་པར་བསྟན་པ། 387

- ༣ འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྟོད་པའི་དུས་ཀྱི་བསྐྱོམ་བསམ་བསྟན་པ། 387
- དང་པོ་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་ཀྱི་སྟོད་པས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱབ་དགོས་པར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ སྤྱིའི་དོན། 380
- ༢ ཡན་ལག་གི་དོན། 384

དང་པོ་སྤྱིའི་དོན་ལ་གཉིས།

- ༡ སྟོད་པའི་རྣམ་གངས་དང་དབྱེ་བ། 380
- ༢ སྟོད་པ་བྱེད་པའི་དུས་དང་བྱ་ཚུལ། 381

གཉིས་པ་སྟོད་པ་བྱེད་པའི་དུས་དང་བྱ་ཚུལ་ལ་གཉིས།

- ༡ ལམ་བསྐྱོམ་པའི་སྟོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་དབང་དུས་ཀྱི་སྟོད་པ། 381
- ༢ སྟོད་རུང་ནས་ལམ་བསྐྱོམ་པའི་དུས་ཀྱི་སྟོད་པ། 381

གཉིས་པ་སྒྲིང་དུ་རུང་ནས་ལམ་བསྐྱོམ་པའི་དུས་ཀྱི་སྒྲིང་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ ལམ་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲིང་པ། 381
- ༢ སྐྱེས་པའི་ལམ་ལ་བོགས་འབྱེན་པའི་སྒྲིང་པ། 381

གཉིས་པ་ཡན་ལག་གི་དོན་ལ་གསུམ།

- ༡ སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་སྒྲིང་པ་བྱེད་པས་འདོད་ཡོན་མི་དགག་པར་ངེ་ལྟར་
འདོད་པ་བསྐྱེན་པ། 384
- ༢ སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་པ་བྱེད་པས་འདོད་ཡོན་ངེ་ལྟར་འདོད་པ་བསྐྱེན་ཅིང་
ལུས་གདུང་བ་དགག་པ། 384
- ༣ འིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་པ་བྱེད་པས་འདོད་ཡོན་བསྐྱེན་ནས་སྒྲོ་གསུམ་
བདེ་བར་གནས་པར་བྱ་བ། 385

གསུམ་པ་འིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་པ་བྱེད་པས་འདོད་ཡོན་བསྐྱེན་ནས་སྒྲོ་གསུམ་
བདེ་བར་གནས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས།

- ༡ དང་དོན། 385
- ༢ དེས་དོན། 386

གསུམ་པ་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྒྲིང་པའི་དུས་ཀྱི་བསྐྱོམ་བསམ་བསྐྱེན་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ འདོད་ཡོན་བསྐྱེན་ཚུལ་མདོར་བསྐྱེན་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ། 387
- ༢ རྒྱས་པར་བཤད་པ། 388

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

- ༡ སྒྲི་དོན་ཀྱི་སྒྲོས་བཅས་པའི་བསྐྱོམ་བསམ་བསྐྱེན་པ། 388

༡ སྤྲུལ་དོན་གྱི་སྤྲོས་མེད་པའི་བསྐྱོམ་བསམ་བསྟན་པ། 392

༢ མཐར་ཐུག་གི་ཕྱིན་ཏུ་སྤྲོས་མེད་གྱི་བསྐྱོམ་བསམ་བསྟན་པ། 394

དང་པོ་སྤྲོས་དོན་གྱི་སྤྲོས་བཅས་པའི་བསྐྱོམ་བསམ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ།

༡ གཞུགས་སོགས་ཐབས་གྱི་ལྟར་སྐྱོམ་པ། 388

༢ གཞུགས་སོགས་ཤེས་རབ་གྱི་ལྟར་སྐྱོམ་པ། 391

༣ ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྫོ་རྩེ་འཆང་གི་ངོ་བོར་ལྟ་བུ། 391

དང་པོ་གཞུགས་སོགས་ཐབས་གྱི་ལྟར་སྐྱོམ་པ་ལ་གཉིས།

༡ རྒྱས་པར་བཤད་པ། 389

༢ བཤད་པའི་དོན་བསྟན་པ། 390

གཉིས་པ་སྤྲུལ་དོན་གྱི་སྤྲོས་མེད་གྱི་སྤྲོད་པའི་བསྐྱོམ་བསམ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ།

༡ རྒྱས་པར་བཤད་པ། 392

༢ ཉམས་སྤྱོད་ལྟུང་གསལ་བར་བསྟན་པ། 393

༣ ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ། 393

གསུམ་པ་མཐར་ཐུག་གི་ཕྱིན་ཏུ་སྤྲོས་མེད་གྱི་སྤྲོད་པའི་བསྐྱོམ་བསམ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

༡ གཞུང་དོན་བཤད་པ། 394

༢ དེ་བཤད་རྒྱུད་གྱི་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པ། 394

བཞི་པ་རྣམ་འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྦྱོམས་འཇུག་གི་ཆོ་ག་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

༡ དེས་གཉིས་སྟན་མོང་པའི་སྦྱོམས་འཇུག་གི་ཆོ་ག། 396

༡ བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྒྲིམས་འཇུག་གི་ཆོ་ག་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།	397
ལྷ་པ་རྗེས་བྲན་བཅུ་དྲུག་བསྟན་པ་ལ་གསུམ།	
༡ མདོར་བསྟན་པ།	398
༡ རྒྱས་པར་བཤད་པ།	399
༣ དེའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ།	413
གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་དྲུག	
༡ སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་སོགས་ལྷས་བྱང་འཇུག་པའི་དང་པོའི་ སྒྲིབ་པ་ལ་བསྟན་པ།	399
༡ དམ་ཆོག་རྗེས་བྲན་གྱིས་ལྷེ་ཆུང་བའི་བདུད་ཅི་འབྲུང་བའི་ཚུལ།	402
༣ དཀྱིལ་འཁོར་རྗེས་བྲན་གྱིས་བྱང་འཇུག་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་བསྟན་པ།	402
༥ སྐྱ་རྗེས་བྲན་སོགས་ལྷས་རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།	403
༧ དམ་ཆོག་རྗེས་བྲན་གྱིས་དོན་དམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་ཚུལ་བསྟན་པ།	406
༨ ལྷང་བའི་རིམ་པ་བསྟན་པ།	410
བཞི་པ་སྐྱ་རྗེས་བྲན་སོགས་ལྷས་རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་ལ་གཉིས།	
༡ སྐྱ་རྗེས་བྲན་སོགས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།	403
༡ སེམས་ཅན་རྗེས་བྲན་སོགས་གཉིས་གྱིས་རྫོགས་རིམ་པའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ།	405

རྒྱག་པ་ལྷང་བའི་རིམ་པ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ ཤེར་ཕྱིན་དང་མ་སྤྱེས་པ་རྗེས་བྲན་གྱིས་འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་ནས་ཟུང་འཇུག་གི་
སྐྱར་ལྷང་ཚུལ་བསྟན་པ། 410
- ༢ མཆོད་པ་རྗེས་བྲན་གྱིས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྤྱལ་སྐྱར་
ལྷང་བའི་གཞི་དགོད་པ། 412

གསུམ་པ་དེའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ།

- ༡ དངོས་གྲུབ་མཆོག་འབྱུབ་པ། 413
- ༢ དངོས་གྲུབ་དམན་པ་འབྱུབ་པ། 413
- ༣ ཐ་དད་དུ་ཞེན་ན་མི་འབྱུབ་པར་བསྟན་པ། 414

ལེའུ་བརྒྱད་པའི་ས་བཅད།

གསུམ་པ་བཤད་གཅིད་དམ་ཆོག་གི་ལེའུ་ས་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ་བཞི།

- ༡ ལེའུ་སྔ་ཕྱིད་མཆོམས་སྐྱར་བ། 417
- ༢ ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ། 417
- ༣ ལེའུའི་མཆོན་དོན་བཤད་པ། 438
- ༤ ལེའུ་དེ་བཤད་ཟིན་པར་བསྟན་པ། 439

གཉིས་པ་ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

- ༡ སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་མཆོམས་སྐྱར་བ། 417
- ༢ བསྟོད་ཅིང་གསོལ་བ་གདབ་པ། 418

༣ གསོལ་བ་བཏབ་པའི་དོན་བཤད་པ།	421
གཉིས་པ་བསྟོད་ཅིང་གསོལ་བ་གདབ་པ་ལ་གཉིས།	
༡ སྟོད་པའི་སྒྲོན་མ་བསྟོད་པ།	419
༢ ལམ་སྟོན་པའི་སྒྲོན་མ་བསྟོད་པ།	419
གཉིས་པ་ལམ་སྟོན་པའི་སྒྲོན་མ་བསྟོད་པ་ལ་གཉིས།	
༡ བང་དོན།	419
༢ དེས་དོན།	420
གསུམ་པ་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ་གསུམ།	
༡ སྟུང་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྲུག་པ།	422
༢ མཆོད་པའི་ཆོག	423
༣ གསང་དབང་གི་ཆོག	430
གཉིས་པ་མཆོད་པའི་ཆོག་ལ་གསུམ།	
༡ རྫོགས་རིམ་པའི་མཆོད་པ།	423
༢ བསྐྱེད་རིམ་པའི་མཆོད་པ།	423
༣ རིམ་གཉིས་སྟུན་མོང་བའི་མཆོད་པའི་ཡན་ལག	428
གཉིས་པ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་མཆོད་པ་ལ་གཉིས།	
༡ གནས་སྤང་ཞིང་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱད་བསྐྱབ་པ།	424
༢ ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་པོ་གཉིས་བསྐྱོམ་པའི་ཚུལ།	424

གཉིས་པ་ཉིང་འཛིན་དང་པོ་གཉིས་བསྐྱེལ་བའི་ཚུལ་ལ་བཞི།

- ༡ དང་པོ་སྦྱར་བ་བྱེད་ཚུལ། 425
- ༢ དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་བྱེད་ཚུལ་འགལ་སྦྱོང་དང་བཅས་པ། 426
- ༣ དང་པོ་སྦྱར་བའི་སྐབས་སུ་ལུས་ཉེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྐྱེལ་ཚུལ། 427
- ༤ དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྟ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ། 427

གསུམ་པ་འཛིན་གཉིས་ཐུན་མོང་བའི་མཆོད་པའི་ཡན་ལག་ལ་གཉིས།

- ༡ བང་དོན། 428
- ༢ དེས་དོན། 429

གསུམ་པ་གསང་དབང་གི་ཆོག་ལ་བཞི།

- ༡ གླ་མའི་བྱ་བ་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་པ། 430
- ༢ སྒོ་བ་མའི་བྱ་བ་ལྟ་དང་གླ་མ་ལ་མཆོད་པ། 432
- ༣ གླ་མས་གསང་དབང་བསྐྱར་བའི་ཆོག་ 434
- ༤ གསང་དབང་བསྐྱར་བའི་པན་ཡོན། 438

གཉིས་པ་སྒོ་བ་མའི་བྱ་བ་ལྟ་དང་གླ་མ་ལ་མཆོད་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ ལྟ་དང་གླ་མའི་ཐུན་མོང་གི་མཆོད་པ། 432
- ༢ གླ་མ་ལ་བྱེད་པར་གྱི་མཆོད་པ་བྱ་བ། 433

གཉིས་པ་གླ་མ་ལ་བྱེད་པར་གྱི་མཆོད་པ་བྱ་བ་ལ་གཉིས།

- ༡ རིག་མའི་མཆོད་པ། 433

༡ ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྩམ་གྱི་མཆོད་པ། 433

གསུམ་པ་སྒྲ་མས་གསང་དབང་བསྐྱར་བའི་ཆོ་ག་ལ་གཉིས།

༡ སྒྲ་མས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་མཆོད་པར་བྱ་བ། 434

༡ གསང་དབང་བསྐྱར་བ་དངོས། 436

དང་པོ་སྒྲ་མས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་མཆོད་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས།

༡ མདོར་བསྟན་པ། 434

༡ རྒྱུ་པར་བཤད་པ། 435

གཉིས་པ་གསང་དབང་བསྐྱར་བ་དངོས་ལ་གསུམ།

༡ གསང་དབང་མཆོག་བསྐྱར་བ། 436

༡ གསང་དབང་ཅམ་བསྐྱར་བ། 437

༡ གསང་དབང་མཆོག་གི་མཆོག་བསྐྱར་བ། 438

ལེའུ་དགུ་པའི་ས་བཅད།

བཞི་པ་ལེའུ་དགུ་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་དམ་ཆོག་གི་ལེའུ་ས་བཤད་པའི་རྩམ་ལ་བཞི།

༡ ལེའུ་སྤྱི་ཕྱི་འཇམ་མས་སྐྱར་བ། 441

༡ ལེའུ་འཇམ་གཞུང་བཤད་པ། 441

༡ ལེའུ་འཇམ་ན་དོན་བཤད་པ། 467

༡ ལེའུ་དེ་བཤད་ཟེན་པར་བསྟན་པ། 468

གཉིས་པ་ལེའུ་འཇམ་གཞུང་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

- ༡ སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྲུག་པ། 441
- ༢ མཛད་དུ་བྱུང་བའི་དམ་ཆོག་བསྟན་པ། 442
- ༣ དེ་ལ་མ་འོངས་པ་ལ་སྟོན་པའི་ལྷན་ཀ་སྤངས་པ། 461

གཉིས་པ་མཛད་དུ་བྱུང་བའི་དམ་ཆོག་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ བྲང་དོན། 442
- ༢ དེས་དོན། 453

དང་པོ་བྲང་དོན་ལ་གཉིས།

- ༡ དམ་ཆོག་ལྡ་བཤད་པ། 442
- ༢ དེ་དག་ཉེ་བར་བསྟུ་བ། 453

དང་པོ་དམ་ཆོག་ལྡ་བཤད་པ་ལ་ལྡ།

- ༡ ཞེ་སྤང་གི་རིགས་ཀྱིས་སྟོག་གཅོད་པ། 443
- ༢ གཏི་སྟག་གི་རིགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་མོར་འཕྲོག་པ། 445
- ༣ འདོད་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་བྱད་མེད་བསྟེན་པ། 447
- ༤ ལས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་རྩལ་སྤྲོ་བ། 449
- ༥ རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཀྱིས་ཆོག་རྩལ་སྤྲོ་བ། 451

དང་པོ་ཞེ་སྤང་གི་རིགས་ཀྱིས་སྟོག་གཅོད་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ ལས་སྦྱར་དངོས། 443
- ༢ དེའི་པན་ཡོན་མཐུག་སྤྱད་དང་བཅས་པ། 444

གཉིས་པ་གཉི་ཟུག་གི་རིགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ནོར་འཛོག་པ་ལ་གསུམ།

- 1 སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྱུག་པ། 445
- 2 ལས་སྦྱར་དངོས། 445
- 3 བན་ཡོན་མཐུག་སྤྱད་དང་བཅས་པ། 446

གསུམ་པ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་བྱད་མེད་བསྟེན་པ་ལ་གསུམ།

- 1 སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྱུག་པ། 447
- 2 ལས་སྦྱར་དངོས། 448
- 3 བན་ཡོན་མཐུག་སྤྱད་དང་བཅས་པ། 449

བཞི་པ་ལས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་རྩོད་སྦྱ་པ་ལ་གསུམ།

- 1 སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྱུག་པ། 449
- 2 ལས་སྦྱར་དངོས། 450
- 3 དེ་ལྟར་བྱས་པའི་བན་ཡོན་མཐུག་སྤྱད། 451

ལྔ་པ་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་ཀྱིས་ཆོག་རྩལ་སྦྱ་པ་ལ་གསུམ།

- 1 སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྱུག་པ། 452
- 2 ལས་སྦྱར་དངོས། 452
- 3 དེ་ལྟར་བྱས་པའི་བན་ཡོན། 453

གཉིས་པ་ངེས་དོན་ལ་གསུམ།

- 1 དམ་ཆོག་ནམས་ཀྱི་ངེས་དོན་བཤད་པར་གསོལ་བ་གདབ་པ། 453

༡ དེ་ལ་ལེགས་སོ་བྱིན་ནས་བཤད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ། 455

༢ དེས་དོན་བཤད་པ་དངོས། 455

གསུམ་པ་དེས་དོན་བཤད་པ་དངོས་ལ་ལ།

༡ མི་བསྐྱོད་པའི་དམ་ཆེག་གི་དེས་དོན་བཤད་པ། 455

༢ རྣམ་སྒྲུང་གི་དམ་ཆེག་གི་དེས་དོན་བཤད་པ། 457

༣ འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་དམ་ཆེག་གི་དེས་དོན་བཤད་པ། 458

༤ དོན་གྲུབ་ཀྱི་དམ་ཆེག་གི་དེས་དོན་བཤད་པ། 459

༥ རིན་འབྱུང་གི་དམ་ཆེག་གི་དེས་དོན་བཤད་པ། 460

གསུམ་པ་དེ་ལ་མ་འོངས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཁྲན་ཀ་སྤངས་པ་ལ་གཉིས།

༡ འཁོར་གྱིས་ཐེ་ཆོམ་སྐྱེས་པ་ལྟར་བཅོས་ནས་ཁྲུས་པ། 461

༢ ལྟོན་པས་དེའི་ལན་བསྟན་པ། 462

གཉིས་པ་ལྟོན་པས་དེའི་ལན་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

༡ སྐྱོད་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱོན་ས་བསྐྱུགས་པ། 462

༢ བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བས་དེ་བསྐྱུབ་པ། 463

གཉིས་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བས་དེ་བསྐྱུབ་པ་ལ་གསུམ།

༡ དོན་དམ་འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པ་ཡང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྐྱོད་པས་བྱེད་པ། 463

༢ ཀྱན་རྩོམ་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་འགྲུབ་པ་ཡང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྐྱོད་པས་བྱེད་པ། 465

༣ བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐྱོན་ས་བསྐྱུགས་པ་ལ་ཆེད་བརྒྱུད་མཛད་པ། 466

གསུམ་པ་ལེའུ་བཙུ་བ་ནས་བཙུ་གསུམ་པའི་བར་གྱིས་བཤད་པ་ལ་བཞི།

- ༡ སྤྱིང་པོ་བསྐྱལ་བའི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ། 469
- ༢ རོ་ཇེ་རིག་པའི་སྤྱིས་བྱ་མཆོག་གི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ། 493
- ༣ རོ་ཇེ་སྤྱིར་བའི་དམ་ཆོག་བསྐྱབ་པའི་མཆོག་བསྐྱན་པའི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ། 535
- ༤ དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྒྲིམ་པ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ། མཛད་ཆ།

ལེའུ་བཙུ་བའི་ས་བཅད།

དང་པོ་ལེའུ་བཙུ་བ་སྤྱིང་པོ་བསྐྱལ་བའི་ལེའུས་བཤད་པ་ལ་བཞི།

- ༡ ལེའུ་ལྷ་ཕྱིའི་མཆོམས་སྤྱར་བ། 469
- ༢ ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ། 469
- ༣ ལེའུའི་མཆོན་དོན་བཤད་པ། 490
- ༤ ལེའུ་དེ་བཤད་ཟིན་པར་བསྐྱན་པ། 491

གཉིས་པ་ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྤྱིང་པོ་བསྐྱལ་བ། 470
- ༢ རྫོགས་རིམ་པའི་སྤྱིང་པོ་བསྐྱལ་བ། 486

དང་པོ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྤྱིང་པོ་བསྐྱལ་བ་ལ་གསུམ།

- ༡ འཁོར་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ། 470
- ༢ སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྤྱན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ། 471
- ༣ གསོལ་བ་བཏབ་པའི་དོན་བཤད་པ། 471

གསུམ་པ་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་དོན་བཤད་པ་ལ་བྱག

- ༡ དོན་གསུམ་དེ་ཁོ་ནར་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱོལ་བ། 472
- ༢ སྙིང་པོ་བསྐྱུལ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོན། 472
- ༣ སྙིང་པོ་བསྐྱུལ་བའི་ཐབས་དངོས་བཤད་བ། 474
- ༤ སྙིང་པོ་བསྐྱུལ་བའི་ཡུན་ཚད་བཤད་བ། 482
- ༥ སྙིང་པོ་བསྐྱུལ་བའི་པན་ཡོན་བཤད་བ། 483
- ༦ སྙིང་པོ་བསྐྱུལ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཉེས་དམིགས་བསྟན་བ། 485

གསུམ་པ་སྙིང་པོ་བསྐྱུལ་བའི་ཐབས་དངོས་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ སྙིང་པོ་བསྐྱུལ་བའི་ཐུགས། 474
- ༢ སྙིང་པོ་བསྐྱུལ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། 477

གཉིས་པ་སྙིང་པོ་བསྐྱུལ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གསུམ།

- ༡ དང་པོ་སྦྱོར་བ། 477
- ༢ དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག། 479
- ༣ ལས་རྒྱལ་མཆོག། 480

གསུམ་པ་ལས་རྒྱལ་མཆོག་ལ་བཞི།

- ༡ ལྟ་ཐམས་ཅད་སེམས་དཔའ་སུམ་བཅེགས་སུ་བྱ་བ། 480
- ༢ ཐུགས་བསྐྱུལ་བའི་ཆོ་ག་དངོས། 481
- ༣ ཆོ་ག་དེ་རིགས་ཀྱན་གྱི་རྫོས་པ་པོས་བྱ་བར་བསྟན་བ། 481

༤ རོན་བསྐྱ་བ།	482

གཉིས་པ་རྫོགས་རིམ་པའི་སྤྱང་པོ་བསྐྱལ་བ་ལ་བཞེ།

༡ མཆོམས་སྤྱར་ཏེ་སྤྱད་པ་པའི་ཆེག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྲུག་པ།	486

༢ སྤྱང་པོ་བསྐྱལ་བ་དངོས་བཤད་པ།	486

༣ བསྐྱལ་བས་བྱུབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་སྤྱོད་བསྟན་པ།	488

༤ མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ།	489

གཉིས་པ་སྤྱང་པོ་བསྐྱལ་བ་དངོས་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

༡ གང་གི་རོན་ཏུ་སྤྱང་པོ་བསྐྱལ་བའི་བྱང་འབྲུག་བསྟན་པ།	486

༢ དེའི་ཐབས་སྤྱང་པོ་བསྐྱལ་བ་བསྟན་པ།	487

༣ དགོས་པ་བྱུབ་ནས་ཅི་ཞིག་བྱ་བར་བསྟན་པ།	487

གསུམ་པ་བསྐྱལ་བས་བྱུབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཀུན་སྤྱོད་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

༡ སྤྱད་པ་པའི་ཆེག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྲུག་པ།	488

༢ རྣལ་འབྱོར་པ་དེས་རི་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ།	489

ལེའུ་བཙུ་གཅིག་པའི་ས་བཅད།

གཉིས་པ་ལེའུ་བཙུ་གཅིག་པ་རྫོ་རྩེ་རིག་པའི་སྤྱེས་བུ་མཆོག་གི་ལེའུས་བཤད་པ་ལ་བཞེ།

༡ ལེའུ་སྤྱི་ཕྱིའི་མཆོམས་སྤྱར་བ།	493

༢ ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ།	493

༣ ལེའུའི་མཆོན་རོན་བཤད་པ།	532

༤ ལེའུ་དེ་བཤད་ཟེན་པར་བསྟན་པ། 533

གཉིས་པ་ལེའུ་འི་གཞུང་བཤད་པ་ལ་བཞི།

༡ རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་མཆོག་གི་སྐྱ་བསྐྱེད་ཚུལ། 493

༢ མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་ཚུལ། 513

༣ རྫོགས་རིམ་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གཞན་བསྟན་པ། 527

༤ དབང་ཐོབ་ནས་རྒྱད་སྟོག་པ་སོགས་ཀྱི་པན་ཡོན་བསྟན་པ། 532

དང་པོ་རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་མཆོག་གི་སྐྱ་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ་གཉིས།

༡ སྤགས་ཀྱི་སྐྱ་བསྐྱེད་པ། 494

༢ ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་བསྐྱེད་པ། 510

དང་པོ་སྤགས་ཀྱི་སྐྱ་བསྐྱེད་པ་ལ་བཞི།

༡ སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་ལེའུ་ལ་སྐྱབས་དགོད་པ། 494

༢ སྟོན་པའི་གསུང་གིས་བསྐྱེད་ཆོག་ཐུན་མོང་དུ་མངོར་བསྟན་པ། 494

༣ རིགས་བཞིའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སོ་སོར་རྒྱས་པར་བཤད་པ། 496

༤ རིགས་ལྔའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐུག་བསྟུ་བ། 508

གསུམ་པ་རིགས་བཞིའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སོ་སོར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

༡ རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་ཚུལ་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ། 496

༢ བརྟེན་པ་ལྟ་བསྐྱེད་ཚུལ། 498

གཉིས་པ་བརྟེན་པ་ལྟ་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ་བཞི།

༡ རྫོ་རྫོ་འཆང་གི་བྲན་པ་གཅིག་པ།	498
༢ རྫོ་སྒྲུང་གི་བྲན་པ་གཅིག་པ།	501
༣ འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་བྲན་པ་གཅིག་པ།	504
༤ མི་བསྐྱོད་པའི་བྲན་པ་གཅིག་པ།	506

དང་པོ་རྫོ་རྫོ་འཆང་གི་བྲན་པ་གཅིག་པ་ལ་གསུམ།

༡ རྫོ་ལ་འབྱོར་གྱི་རིམ་པ།	498
༢ དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུ་བ།	500
༣ གནས་ཀྱི་མཆོད་ཉིད་པན་ཡོན་དང་བཅས་པ།	501

གཉིས་པ་རྫོ་སྒྲུང་གི་བྲན་པ་གཅིག་པ་ལ་གསུམ།

༡ རྫོ་ལ་འབྱོར་གྱི་རིམ་པ།	501
༢ དེའི་པན་ཡོན།	503
༣ མཐུག་བསྐྱུ་བ།	503

གསུམ་པ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་བྲན་པ་གཅིག་པ་ལ་གསུམ།

༡ རྫོ་ལ་འབྱོར་གྱི་རིམ་པ།	504
༢ དེ་དག་གི་པན་ཡོན།	505
༣ མཐུག་བསྐྱུ་བ།	506

བཞི་པ་མི་བསྐྱོད་པའི་བྲན་པ་གཅིག་པ་ལ་གཉིས།

༡ རྫོ་ལ་འབྱོར་གྱི་རིམ་པ།	506

3	དེའི་པན་ཡོན།	507
	བཞི་པ་རིགས་ལྟའི་ཉིང་འཛིན་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐུག་བསྟུ་བ་ལ་གཉིས།	
1	དངོས་ཀྱི་དོན།	508
3	ཕྱག་རྒྱ་གཅིག་པའི་དགྱིལ་ལའོར་ལྟའི་ངེས་དོན་བཤད་པ།	508
	གཉིས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་སྦྱིད་པ་ལ་བཞི།	
1	མཆོམས་སྐྱར་ཉེ་རྗེས་གཞིག་གི་བསམ་གཏན་གྱིས་འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པ།	510
3	འོད་གསལ་ལས་ལྷང་བའི་དམ་ཆིག་བསྟན་པ།	511
3	འོད་ཟུང་གི་དོན་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	512
༥	མཐུག་བསྟུ་བ།	513
	གཉིས་པ་མངོན་ཤེས་བསྐྱབས་ཚུལ་ལ་གཉིས།	
1	བསྐྱིད་ངེས་པའི་མངོན་ཤེས་བསྐྱབས་ཚུལ།	513
3	རྗེས་པའི་མངོན་ཤེས་བསྐྱབས་ཚུལ།	525
	དང་པོ་བསྐྱིད་ངེས་པའི་མངོན་ཤེས་བསྐྱབས་ཚུལ་ལ་གཉིས།	
1	བྱང་སེམས་ལྟའི་སྒྲོན་ས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབས་ཚུལ།	514
3	སངས་རྒྱས་ལྟའི་སྒྲོན་ས་མངོན་ཤེས་སྐྱབས་པ།	521
	དང་པོ་བྱང་སེམས་ལྟའི་སྒྲོན་ས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབས་པ་ལ་ལྟ།	
1	མིག་ས་སྤྱིང་གི་སྒྲོན་ས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབས་ཚུལ།	514
3	ན་བ་ཕྱག་དོར་གྱི་སྒྲོན་ས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབས་ཚུལ།	515

- ༣ ལྷ་ནམ་སྤྱང་གི་སྒོ་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་ཚུལ། 517
- ༤ ལྷ་འཛིག་ཉེན་དབང་ལྷག་གི་སྒོ་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་ཚུལ། 518
- ༥ ལུས་སྒྲིབ་སེལ་གྱི་སྒོ་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་ཚུལ། 520

གཉིས་པ་སངས་རྒྱས་ལྷའི་སྒོ་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ།

- ༡ མིག་ལ་ནམ་སྤྱང་བཀོད་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པ། 521
- ༢ མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པའི་གནས་བསྟན་པ། 523
- ༣ ལྷ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞི་བཀོད་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པ། 524

གཉིས་པ་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པའི་གནས་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ བང་དོན། 523
- ༢ དེས་དོན། 523

གཉིས་པ་རྫོགས་རིམ་པའི་མངོན་ཤེས་སྐྱབ་ཚུལ་ལ་གསུམ།

- ༡ རྫོགས་རིམ་པའི་སྐབས་གང་དུ་མངོན་ཤེས་གང་བསྐྱབ་པ། 525
- ༢ ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་གི་དོར་བཞུས་ཀྱིས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས་བཤད་པ། 526
- ༣ མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པའི་ཉེན་བཤད་པ། 527

གསུམ་པ་རྫོགས་རིམ་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གཞན་བསྟན་པ་ལ་གསུམ།

- ༡ དོ་རྩེ་གསུམ་གྱི་རིམ་འཛིན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་བཤད་པ། 527
- ༢ དེ་དག་གིས་པན་ཡོན་བསྟན་པ། 529
- ༣ དོ་རྩེ་གསུམ་གྱི་རྩེས་གཞིག་གི་ཉིང་དེ་འཛིན་བཤད་པ། 530

ལེའུ་བཙུ་གཅིག་པའི་ས་བཅད།

གསུམ་པ་ལེའུ་བཙུ་གཅིག་པ་རྫོང་རྫོང་པའི་དམ་ཆོག་བསྐྱབ་པའི་མཆོག་
བསྐྱབ་པའི་ལེའུ་ས་བཅད་ཚུལ་ལ་བཞི།

- ༡ ལེའུ་ལྷ་ཕྱིའི་མཆོམས་སྐྱར་བ། 535
- ༢ ལེའུའི་གཞུང་བཅད་བ། 535
- ༣ ལེའུའི་མཆོན་དོན་བཅད་བ། 590
- ༤ ལེའུ་དེ་བཅད་ཟེན་པར་བསྐྱབ་བ། 591

གཅིག་པ་ལེའུའི་གཞུང་བཅད་པ་ལ་ལྔ།

- ༡ སྐྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྲུག་བ། 536
- ༢ དོན་དམ་པ་ལ་དམིགས་པས་ཟེན་པའི་ངང་ནས་སྟོས་པ་ནམས་བྱ་བར་བསྐྱབ་བ། 536
- ༣ དངོས་བྱུང་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པའི་གནས་བསྐྱབ་བ། 537
- ༤ གནས་དེར་དངོས་བྱུང་བསྐྱབ་པའི་ཆོག་བསྐྱབ་བ། 538
- ༥ དངོས་བྱུང་གི་ཐབས་བསྟེན་པའི་ཆོག་བསྐྱབ་བ། 566

གསུམ་པ་དངོས་བྱུང་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པའི་གནས་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ བར་དོན། 537
- ༢ དེས་དོན། 537

བཞི་པ་གནས་དེར་དངོས་བྱུང་བསྐྱབ་པའི་ཆོག་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ།

- ༡ རྫོགས་རིམ་པའི་དངོས་བྱུང་བསྐྱབ་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་བསྐྱབ་བ། 538

༡	བསྐྱེད་རིམ་པས་འཛིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ།	540
༢	རྫོགས་རིམ་པས་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ།	561
	དང་པོ་རྫོགས་རིམ་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།	
༡	སྐྱ་མའི་སྐྱ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ།	538
༢	དེ་ཉིད་འོད་གསལ་དུ་བརྟག་པ་ལས་བྱུང་འདུག་གི་སྐྱར་བཞེངས་པའི་ ཚུལ་བསྟན་པ།	540
	གཉིས་པ་བསྐྱེད་རིམ་པས་འཛིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ལ་བཞི།	
༡	རང་གི་དོན་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྐྱབ་པ།	541
༢	གདུལ་བྱའི་སེམས་འདུན་པར་བྱ་བ།	552
༣	ལས་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཁ་བས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཆོ་ག།	557
༤	སྐྱ་རྣམས་དབྱེས་པའི་ཕྱིར་ཆོམ་པར་བྱ་བའི་ཆོ་ག།	559
	དང་པོ་རང་གི་དོན་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས།	
༡	དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་ཆོ་ག།	541
༢	དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་རིག་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་བསྟན་པ།	552
	དང་པོ་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་ཆོ་ག་ལ་གསུམ།	
༡	ཕྱི་རོལ་གྱི་བྲག་མཆན་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ།	541
༢	སྤྲུགས་ཀྱི་རི་ལུ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ།	547
༣	བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྐྱ་བསྐྱོམས་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ།	549

དང་པོ་གྱི་ལོ་གྱི་ཕྱག་མཆན་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་ལ་བཞི།

- ༡ འཁོར་ལོའི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ། 541
- ༢ རྩོམ་པའི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ། 542
- ༣ བསྐྱའི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ། 544
- ༤ རལ་གྱིའི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ། 545

དང་པོ་འཁོར་ལོའི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས། 541
- ༢ བཞུགས་པའི་མཁུག་སྤྱད་དང་བཅས་པ། 542

གཉིས་པ་རྩོམ་པའི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས། 542
- ༢ བཞུགས་པའི་མཁུག་སྤྱད་དང་བཅས་པ། 543

གསུམ་པ་བསྐྱའི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས། 544
- ༢ བཞུགས་པའི་མཁུག་སྤྱད་དང་བཅས་པ། 544

བཞི་པ་རལ་གྱིའི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས། 545
- ༢ བཞུགས་པའི་མཁུག་སྤྱད་དང་བཅས་པ། 546

གསུམ་པ་ཕྱག་ཁྱེན་པའི་སྤྱོད་པའི་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས།

༡ རིགས་ལྗེ་གཟུགས་སུ་བསྐྱེས་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ།	549
༢ མི་བསྐྱོད་པའི་གཟུགས་སུ་བསྐྱེས་ནས་ཁོ་ཤེའི་བྲག་མཆོན་གྱི་	
རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ།	551

གཉིས་པ་གདུལ་བྱའི་སེམས་འདུན་པར་བྱ་བ་ལ་བཞི།

༡ རྒྱུ་ཤོ་སྐལ་ལྡན་དགུག་པ།	553
༢ ལྷ་མོ་རྣམས་དགུག་པ།	553
༣ གཞོད་རྒྱུན་མོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དགུག་པ།	554
༤ དེ་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྒྱས་གདབ་པའི་ཆོག	555

བཞི་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྒྱས་གདབ་པའི་ཆོག་ལ་གསུམ།

༡ མདོར་བསྟན་པ།	555
༢ རྒྱས་པར་བཤད་པ།	555
༣ དོན་བསྟུ་བ།	556

བཞི་པ་ལྷ་རྣམས་དགེས་པའི་ཕྱིར་ཆོས་པར་བྱ་བའི་ཆོག་ལ་གསུམ།

༡ དབུ་རྒྱན་གྱི་ལྷ་ལས་བྱུང་བའི་བདུད་ཅིས་སེམས་དབང་གསུམ་ཀ་ཆོས་པར་	
བྱེད་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ།	559
༢ རིགས་སོ་སོའི་ལྗེའི་བསྐྱོད་ཆོག་གིས་བཟའ་བཏུང་བདུད་ཅིར་བྱས་ནས་	
ལོངས་སྤྱོད་པར་བསྟན་པ།	560
༣ དེའི་ཕན་ཡོན་མཐུག་སྤྱད་དང་བཅས་པ།	561

གསུམ་པ་རྫོགས་རིམ་པས་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་བྱུང་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

༡ མཆོམས་སྦྱར་ཏེ་ཐབས་དངོས་བསྟན་པ། 561

༢ རྫོགས་རིམ་པའི་ཆོ་འབྲུལ་བསྟན་པ། 562

གཉིས་པ་རྫོགས་རིམ་པའི་ཆོ་འབྲུལ་བསྟན་པ་ལ་གསུམ།

༡ རང་གཞན་གྱི་དོན་བསྐྱབ་ཚུལ་སྦྱར་བསྟན་པ། 562

༢ མདོན་ཤེས་ལྷ་ཐོབ་ནས་གཞན་དོན་བསྐྱབ་ཚུལ་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། 565

༣ རྫོགས་བཙུང་འཇིག་རྟེན་དུ་རི་ལྟར་སྦྱོད་ཅིང་གནས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ། 566

ལྷ་པ་དངོས་བྱུང་གི་ཐབས་བསྟན་པའི་ཆོ་ག་བསྟན་པ་ལ་ལྷ།

༡ མཆོམས་སྦྱར་ཏེ་བསྟན་པ་དངོས་བཤད་པ། 566

༢ བསྐྱབ་པའི་གནས་བསྟན་པ། 583

༣ རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་མདོར་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པ། 584

༤ སྦྱོས་མེད་ཀྱི་སྦྱོད་པ་འབྲིང་པོ་གྱེད་ཚུལ། 585

༥ བསྐྱེད་རིམ་པས་སྦྱ་གསུང་བྲགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཚུལ་བསྟན་པ། 587

དང་པོ་མཆོམས་སྦྱར་ཏེ་བསྟན་པ་དངོས་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

༡ བྱན་མོང་གི་བསྟན་པ། 566

༢ མཆོག་གི་བསྟན་པ། 570

དང་པོ་བྱན་མོང་གི་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

༡ མདོར་བསྟན་པ། 567

༡	རྒྱས་པར་བཤད་པ།	567

གཉིས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི།

༡	བསྟེན་པ།	567

༡	ཉེར་སྒྲུབ།	568

༢	སྒྲུབ་པ།	569

༣	སྒྲུབ་ཆེན།	569

དང་པོ་བསྟེན་པ་ལ་གཉིས།

༡	དངོས།	568

༡	དེའི་ཡན་ལག།	568

གཉིས་པ་ཉེར་སྒྲུབ་ལ་གཉིས།

༡	ཉེར་སྒྲུབ་དངོས།	568

༡	དེའི་ཡན་ལག།	568

གཉིས་པ་མཆོག་གི་བསྟེན་པ་ལ་བཞི།

༡	མཆོམས་སྒྲུབ་ཏེ་བསྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པ།	570

༡	མཆོག་གི་བསྟེན་པ་ཡན་ལག་དུག་གིས་ངེས་པར་བསྒྲུབ་དགོས་པར་བསྟན་པ།	571

༢	སོར་སྤྱད་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་དུག་གི་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ།	572

༣	ལྟ་བུ་དེ་པའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པ།	580

གསུམ་པ་སོར་སྤྱད་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་བྱག་གི་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ་གཉིས།

༡ མདོར་བསྟན་བ། 572

༢ དེ་དག་གི་དོན་སོ་སོར་བཤད་བ། 573

གཉིས་པ་དེ་དག་གི་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ་བྱག

༡ ཡན་ལག་དང་སོ་སོར་སྤྱད་བཤད་བ། 573

༢ ཡན་ལག་གཉིས་པ་བསམ་གཏན་བཤད་བ། 574

༣ ཡན་ལག་གསུམ་པ་སློག་སྒྲིལ་བཤད་བ། 575

༤ ཡན་ལག་བཞི་པ་འཛིན་བཤད་བ། 576

༥ ཡན་ལག་ལྔ་པ་རྗེས་བྲན་བཤད་བ། 577

༦ ཡན་ལག་བྱག་པ་ཉིང་རེ་འཛིན་བཤད་བ། 578

གསུམ་པ་ཡན་ལག་གསུམ་པ་སློག་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་གསུམ།

༡ གསང་བའི་སྒྲ་ཅེར་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་ལའི་སློག་ཚུལ་བསྟོན་ཚུལ། 575

༢ གདོང་གི་སྒྲ་ཅེར་འོད་ཀྱི་ཐེག་ལའི་སློག་ཚུལ་བསྟོན་ཚུལ། 575

༣ སྤྱང་གའི་སྒྲ་ཅེར་སྤྱགས་ཀྱི་ཐེག་ལའི་སློག་ཚུལ་བསྟོན་ཚུལ། 576

བཞི་པ་སྤྱ་བསྐྱེད་པའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ལུང་གིས་བསྟུབ་པ་ལ་གཉིས།

༡ སྤྱ་འབྲུལ་བྱ་བའི་ལུང་གིས་བསྟུབ་བ། 580

༢ རྣམ་སྤང་མདོན་བྱང་གི་ལུང་གིས་བསྟུབ་བ། 581

དང་སོ་སྤྱ་འབྲུལ་བྱ་བའི་ལུང་གིས་བསྟུབ་པ་ལ་གསུམ།

- ༡ བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ལྷའི་ནལ་འབྱོར། 580
- ༢ ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་ལྷའི་ནལ་འབྱོར། 581
- ༣ བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་གཞུགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལྷའི་ནལ་འབྱོར། 581

གཉིས་པ་བསྐྱབ་པའི་གནས་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ བར་དོན། 583
- ༢ དེས་དོན། 583

གསུམ་པ་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་མདོར་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ བར་དོན། 584
- ༢ དེས་དོན། 585

བཞི་པ་སྟོས་མེད་ཀྱི་སྟོད་པ་འབྲིང་པོ་བྱེད་ཚུལ་ལ་གསུམ།

- ༡ དངོས་ཀྱི་དོན། 585
- ༢ དེའི་པན་ཡོན། 586
- ༣ རྫོགས་རིམ་པའི་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པའི་དུས་ཐབས་གང་གིས་འགྲུབ་བསྟན་པ། 587

ལྷ་པ་བསྐྱེད་རིམ་པས་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་ཚུལ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས།

- ༡ དངོས་ཀྱི་དོན། 587
- ༢ མཐུག་བསྐྱས་ཏེ་ལྷའི་ང་རྒྱལ་བརྟན་པར་བྱ་དགོས་པར་བསྟན་པ། 590

ཡུལ་ལྷ་མོ་གསལ་བ་འདུལ་བར་སྒོམ་ཐུག་འཆོལ།

༡༩། རྒྱུད་ཐངས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསལ་བ་འདྲེས་པའི་རྒྱ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོན་མ་
རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཞད་པའི་འཆད་པ་ལས་
མེད་དང་པོ་རྒྱ་ཆེར་བཞད་པ་བཞུགས་མོ།

༥ དཔལ་ལྷན་སྒྲ་མ་དམ་བ་རྒྱལ་བ་བྱུང་བ་དག་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དང་འོ་པོ་དབྱེར་མེད་
བའི་ཞབས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །འདིར་རྒྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་བའི་
ཙ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲོན་མ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་བའི་འཆད་བ་ལ་
བཞི། མཆོན་གྱི་དོན། འཇུག་གྱི་ཕྱག་གཞུང་གི་དོན། མཇུག་གི་དོན་ནོ།།

དང་པོ་(མཚན་གྱི་དོན་)ལ། མཚན་བསྐྱར་བ་དང་། མཚན་བཤད་བ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(མཚན་བསྐྱར་བ་)ནི། རྒྱ་གར་སྐད་དུ་ཤ་དྲི་པོ་ཉེ་ཏ་ན་རྒྱ་མ་སྒྲི་ཀྲ་ཞེས་གསུངས། དོན་ནི་
 རྒྱ་གར་ན་ཨ་ཕ་མྱི་ཤ་ཐུར་ཆག་གི་སྐད། ཤི་ཤ་ཅ་ཤ་ཟེེ་སྐད། སྤྱ་ཀྲི་ཏ་ཡུལ་མི་རང་བཞིན་པ་སོ་
 སོའི་སྐད། སི་ཀྲི་ཏ་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དང་བཞི་ལས། ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་འགྲེལ་བ་འདིའི་
 མཚན་ལ་ཤ་དྲི་པོ་ཉེ་ཏ་ན་རྒྱ་མ་སྒྲི་ཀྲ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན། ཤ་དྲི་པ་ནི་སྒོན་མ་
 དང་པ་ཡི་ན་རོར་འགོ་རྒྱུའི་ཤུ་དང་། ཉེ་དང་ཏ་ན་བཞི་ནི་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་མ་ནི་ཞེས་
 བྲ་བ་དང་། རྒྲི་ཀྲ་ནི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཞེས་པའོ།

གཉིས་པ་(མཚན་བཤད་པ་)ལ། ཅིའི་ཕྱིར་སློན་མ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་སྐྱ་ཆེར་བཤད་པ་ཞེས་
བྱ་ཞེ་ན། འགྲེལ་བ་འདིས་ཐུན་ཁུང་དུ་སློན་མེ་སྒར་བ་ལྟར་ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐས་དོན་ནམས་གསལ་
བར་བྱེད་པས་ན། སློན་མ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དང་། ཅ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེག་དོན་ནམས་མཐའ་

བྱུག་དང་ཚུལ་བཞིའི་སྒོ་ནས་རྒྱས་པར་འཆད་པར་བྱེད་པས་ན་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའོ།།

གཉིས་པ་འགྲུང་གི་ཕྱག་ནི། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གསུང་གི་མངའ་
བདག་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི་དོན་ནི། རང་དོན་ཆོས་སྐྱེ་ལ་སེམས་པས་ན་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དང་། གཞན་དོན་
གཞུགས་སྐྱེ་ལ་ཆེད་དུ་སེམས་པས་ན་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ། ངག་གི་དབང་ཕྱག་བརྟེས་པས་ན་
གསུང་གི་མངའ་བདག་ ཉོན་མོངས་པས་རྩལ་རེག་གི་བྱི་མ་སྤངས་ཤིང་། སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ་བྱམས་པས་བྱབ་པས་ན་འཇམ་དཔལ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་
ལ་སེམས་པས་ན་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་སྟེ་དེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་པའོ།།

གསུམ་པ་གཞུང་གི་དོན་འཆད་པ་ལ། ཅ་རྒྱུད་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ ཅ་རྒྱུད་
ཀྱི་ཆོག་དོན་བཤད་པ་དངོས། རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ།

116

དང་པོ་(ཅ་རྒྱུད་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་)ལ། མཆོད་པར་བརྗོད་ཅིང་འགྲེལ་བ་རྩོམ་པར་
དམ་བཅའ་བ་དང་། ⁶⁹རྒྱུད་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་སྒྲིར་བསྟན་བ། ¹¹⁰ལེའུ་སོ་སོའི་བསྐྱུས་དོན་གྱི་བྲག་ཏུ་
བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་དང་། རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་གཉིས་བསྟོམས་ཏེ་འཆད་པ་ལ།

དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་རྒྱལ་ནལ་འཕྲོར་རྒྱུད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་ནམ་ཕྱེ་ལེགས་བཤད་
བ། །མཐའ་དྲུག་གིས་ནི་འཆིང་བས་བཅིངས་པའི་རྒྱལ་སྤྲས་ཡུལ་གྱུར་རྒྱལ་བའི་འདུས་གང་
ཡིན། །སངས་རྒྱས་ཀྱང་ཀྱིས་རིམ་གཉིས་གནས་ཀྱི་རྒྱས་བཏབ་དེ་ནི་སྐྱེ་སྐྱུབ་ལས་རྟེན་བ། །བྱབ་
བདག་དཔལ་ལྷན་དོན་རྗེ་སེམས་དཔར་བཏུད་ཏེ་ཆོ་བ་ཀླགས་པས་རིམ་བཞིན་བཤད། །ཅེས་

གསུངས། རོན་ནི་བདུན་ཅེས་བཤད་པའི་གཞིར་བྲང་ངོ། །གང་ལ་ན་དོ་རྩེའི་རིགས་ལ་སོགས་
 པའི་རིགས་ལྟ་པོ་ཀུན་ལ་བྱུང་བའི་བདག་པོ་ལོ། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དཔལ་རང་
 གི་ངོ་བོར་ལྡན་པས་ན་དཔལ་ལྡན། རྩོམ་སེམས་དཔལ་ནི། སངས་རྒྱལ་མཉམ་སྦྱར་ལས། རྩོམ་
 སྦྱང་བ་ཉིད་དུ་བརྩོད། །སེམས་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཅམ་ཉིད་དེ། །དེ་དག་བདག་ཉིད་གྲུབ་པ་ནི། །རྩོམ་
 སེམས་དཔལ་ཞེས་བརྩོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྩོམ་ཡུལ་སྦྱང་བ་ཉིད་དང་། སེམས་
 དཔལ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་གཉིས་གཉིས་སྦྱང་ཕྱ་མོས་ཀྱང་བར་མ་ཆོད་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞིན་ལག་
 གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཤར་བའི་རྩོམ་སེམས་དཔལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཐུག་འཆཛ་ལོ། །གང་ཟག་
 གང་གིས་ན་ཆེ་བ་གྲགས་པ་བདག་གིས་སོ། །ཚུལ་རྩི་ལྟར་དུ་ན་སྒྲིག་གསུམ་གྲུས་པ་ཆེན་པོས་
 སོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ན་རང་ཉིད་སྦྱེས་བྱ་དམ་པར་བསྟན་པ་དང་། འབྲེལ་བ་རྩོམ་པའི་
 བར་ཆད་ནི་བ་དང་གདུལ་བྱ་གཞན་དག་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་ལོ། །

རྩོམ་པར་དམ་བཅའ་ནི། ཉེ་ཞེས་པ་ལྟག་མ་འདྲེན་པའི་ཆོག་ཡིན་པས། བདུན་ནས་ཅི་ཞིག་བྱ་
 ཞེན། བཤད་ཅེས་བྲང་ངོ། །གང་བཤད་ན། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཟུང་འབྲུག་གི་དཔལ་རང་
 གི་བརྩོད་བྱའི་གཙོ་བོར་ལྡན་པས་ན་དཔལ་ལྡན་རྒྱུད་ནི་འདུས་པ་ཕྱི་མ་ལས། རྒྱུད་ནི་རྒྱུན་ཞེས་བྱ་
 བར་གྲགས། །རྒྱུན་དེ་རྣམ་པ་གསུམ་འགྱུར་ཉེ། །གཞི་དང་དེ་བཞིན་རང་བཞིན་དང་། །མི་འཕྲོགས་
 པ་ཡིས་རབ་བྱེ་བ། །རྣམ་པ་རང་བཞིན་རྒྱ་ཡིན་ཉེ། །དེ་བཞིན་མི་འཕྲོགས་འབྲས་བྱའོ། །གཞི་ནི་
 ཐབས་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། །གསུམ་གྱིས་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་བསྟན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།

འདིའི་རྒྱུད་དེ་ལ་བརྩོད་བྱ་དོན་གྱི་རྒྱུད་དང་། རྩོད་བྱེད་སྒྲིའི་རྒྱུད་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། རྒྱུད་ཀྱི་
 རྒྱ་དོན་ནི། རྒྱུན་ཆགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རང་བཞིན་ནས་རྒྱུད་རྒྱུད། གཞིའམ་ཐབས་ཀྱི་
 རྒྱུད། མི་འཕྲོགས་པའམ་འབྲས་བྱའི་རྒྱུད་དང་གསུམ་ཡོད་པ་ལས།

དང་པོ་(རང་བཞིན་ནམ་རྒྱུ་རྒྱུད་)ནི། རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་བུའི་གང་ཟག་གི་རང་བཞིན་ནམ་སེམས་ཀྱི་
ཆོས་ཉིད་ལྷ་བུ།

གཉིས་པ་(གཞིའམ་ཐབས་ཀྱི་རྒྱུད་)ནི། རིམ་གཉིས་ཀྱི་བསྟེན་སྒྲུབ་ཡན་ལག་བཞི་ལྷ་བུ།

གསུམ་པ་(མི་འཕྲོགས་པའམ་འབྲས་བུའི་རྒྱུད་)ནི། མི་སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་ལྷ་བུའོ།

གཉིས་པ་རྫོང་བྱེད་སྒྲུའི་རྒྱུད་ནི། དེ་གསུམ་གང་རུང་བརྫོང་བྱར་སྟོན་པའི་དོ་རྩེ་འཆང་གི་
བཀའ་ནི། རྫོང་བྱེད་སྒྲུའི་རྒྱུད་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་དེ་བཟུང་བར་བུའོ། །རྒྱུད་ཀྱན་གྱི་གཙོ་བོར་
གུར་པས་ན་རྒྱལ་པོ། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་བྱུགས་ཀྱི་གསང་བ་གསུམ་འདུས་པ་
གང་ཡིན་པ་དེའོ། །འོ་ན། དེ་བྱང་པར་བྱ་དང་ལྡན་ཞེ་ན། འཆང་བྱེད་ཀྱི་བྱང་པར། བཤད་བུའི་
དོན་རྟོགས་དཀའ་བའི་བྱང་པར། བཤད་བུའི་དོན་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་བྱང་པར་
གསུམ་དང་ལྡན་ཞོ།

བྱང་པར་དང་པོ་(འཆང་བྱེད་ཀྱི་བྱང་པར་)ནི། འདིའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུད་ནི་རྣལ་འབྱོར་མའི་
རྒྱུད་ཀྱི་ཁྲིམ་བྲངས་པའི་ཐབས་རྒྱུད་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་ཀྱན་བཅུས། ལྷ་མོ་
བཞིས་ཁྱུས། དོ་རྩེ་འཕྲེང་བ། དཔོངས་པ་ལྷུང་སྟོན། ལྷའི་དབང་པོས་ཁྱུས་པའི་རྒྱུད། རྒྱུད་བྱི་མ་
སྟེ་བཤད་རྒྱུད་ཆེན་པོ་བྱུག་གིས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་རྣམ་པར་བྱེ་ནས་ལེགས་པར་བཤད་པ་སྟེ།
འཆང་བྱེད་ཀྱི་བྱང་པར་པོ།

གཉིས་པ་(བཤད་བུའི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བའི་བྱང་པར་)ནི། འདུས་པ་ཅ་བའི་རྒྱུད་ལ་འཆིང་བྱེད་
མཐའ་བྱུག་དང་ཚུལ་བཞིའི་འཆིང་བས་བཅིངས་པ་སྟེ་རྒྱས་བཅུབ་པའི་བྱང་པར་དང་། ཅ་རྒྱུད་
ཀྱི་དོན་རྣམས་ལམ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་སྐྱེས་ས་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་བུའི་

གང་ཟག་གི་སྒྲིབ་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་གང་ཟག་གང་གིས་ཀྱང་ངེ་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་རྟོགས་དགའ་བའོ།།

ཁྱད་པར་གསུམ་པ་(བཤད་བྱའི་དོན་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་སུ་འདུ་བའི་ཁྱད་པར་)ནི། འདུས་པའི་རྒྱད་
ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་གནས་པ་ཀྱུན། རིམ་གཉིས་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ལས་མི་འདའ་བར་
སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བདག་པོ་དེ་རྗེ་འཆང་གིས་རྒྱས་བཏབ་པ་དེ་འཆད་དོ། །གང་ཟག་གང་གིས་
བཤད་ན་ཆེ་བ་གྲགས་པས་སོ། །ཚུལ་ངེ་ལྟར་དུ་བཤད་ན་ཅ་རྒྱད་ཀྱི་གཞུང་གང་། བཤད་རྒྱད་
ཀྱི་གཞུང་གང་གིས་འཆད་པའི་ཅ་བཤད་སྒྲོར་ཚུལ་དང་། ཅ་རྒྱད་ཀྱི་གཞུང་གང་དང་གང་མཐའ་
དུག་དང་ཚུལ་བཞི་གང་གིས་བཤད་པའི་རྒྱ་འགྲོལ་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་བཤད་པས་ཐོན་པར་གྱུར་
པའི་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་པོ་དེ་ནི་སྒྲ་སྒྲུབ་ཀྱི་མན་ངག་ལས་རྟེན་པའི་རིམ་པ་སྟེ་ཚུལ་ངེ་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་བཤད་དོ།།

གཉིས་⁶⁶པ་རྒྱད་དོན་འགྲེལ་ཚུལ་སྒྲིབ་བསྟན་པ་ལ། རྒྱད་ཀྱི་དོན་ཀྱན་བསྟུས་ཏེ་སྟོན་པ་དང་།
⁷³རྒྱད་བཤད་ཐབས་ཀྱི་མན་ངག་བཤད་པ་དང་གཉིས།

དང་པོ་(རྒྱད་ཀྱི་དོན་ཀྱན་བསྟུས་ཏེ་སྟོན་པ་)ལ། རྒྱད་ཀྱི་དོན་ཀྱན་བསྟུས་ན་དུ་ཞིག་ཏུ་འདུ་བ་
དང་། ⁷²རྒྱད་དོན་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་ཆད། སྟོན་དུ་རིམ་པ་ལྟ་ལ་བསྟུས་ནས་བྲིས་རྒྱད་ལ་
འདུག་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(རྒྱད་ཀྱི་དོན་ཀྱན་བསྟུས་ན་དུ་ཞིག་ཏུ་འདུ་བ་)ལ། རིམ་པ་ལྟ་བསྟན་པ་དང་། དེ་ཉིད་དུ་རྒྱད་
ཀྱི་དོན་ཀྱན་འདུས་པར་བསྟན་པ་དང་གཉིས།

དང་པོ་(རིམ་པ་ལྟ་བསྟན་པ་)ལ། སྒྲགས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ། སེམས་དམིགས་ཀྱི་རིམ་པ།

ཀུན་རྫོབ་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་རིམ་པ། རོན་དམ་འོད་གསལ་ཀྱི་རིམ་པ། གཉིས་མེད་ཟུང་འབྲུག་གི་རིམ་
པ་བཞད་པ་དང་ལ།

དང་པོ་(སྐྱགས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་)ནི། གསང་སྐྱགས་སྐྱ་ནི་རབ་སྐྱབ་ཟེད། །བསྐྱེད་པའི་རིམ་
པ་དང་པོ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལྷའི་སྐྱ་ལ་སྐྱགས་ཀྱི་སྐྱ་དང་། རྫོགས་རིམ་པའི་ལྷའི་སྐྱ་ལ་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྐྱ་གཉིས་སུ་ཟེ་བའི་ནང་ནས་སྐྱགས་ཀྱི་ལྷའི་སྐྱ་རབ་ཏུ་བསྐྱབ་པར་ཟེད་པ་ནི་རིམ་པ་དང་པོ་
བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(སེམས་དམིགས་ཀྱི་རིམ་པ་)ནི། སེམས་ལ་དམིགས་པ་ཙམ་ཞིག་ནི། །རིམ་པ་གཉིས་
པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། སྙིང་ཁའི་རྩ་མཐུད་རྫོགས་པར་གྲོལ་བའི་རྗེས་སུ་ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུན་གཉིས་ཀྱིས་བྲངས་
པ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྫོགས་པའི་སྙིང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་སྐྱ་
ལོགས་སུ་བྱུང་བ་ནི་རིམ་པ་གཉིས་པ་སེམས་དམིགས་ཀྱི་རིམ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གཙོ་བོ་སྦྲོས་
པ་ཙམ་ཡིན་གྱིས་ལུས་དབེན་སྡོན་ཏུ་འགྲོ་བའི་ངག་དབེན་ཀྱང་། སེམས་དམིགས་ཀྱི་རིམ་པའི་
ནང་ཏུ་འདུ་བ་ཡིན་ནོ། །སྙིང་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྫོགས་པ་སོ་གསུམ་དང་། མཆེད་པའི་རང་བཞིན་
གྱི་རྫོགས་པ་བཞི་བརྒྱ་དང་། ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྫོགས་པ་བདུན་ཡོད་པའི་རྫོགས་པ་ཚན་པ་
གསུམ་པོ་དེས། སེམས་དབེན་གྱི་སྙིང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་རིམ་བཞིན་སྦྲོངས་པས། ཙམ་གྱི་
སྐྱས། ཡེ་ཤེས་དེ་གསུམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་རང་བཞིན་གྱི་རྫོགས་པ་དེ་རྣམས་ཡོད་པ་འགོག་པ་སྟེ་གཙོད་
པ་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་(ཀུན་རྫོབ་སྐྱེ་ལུས་ཀྱི་རིམ་པ་)ནི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བསྟན་པ་ནི། །ཡིད་འོང་རིམ་པ་
གསུམ་པ་འོ། །ཞེས་གསུངས།

དློན་ནི། སེམས་དབེན་གྱི་རྒྱུ་སེམས་ལས་བསྐྱེད་པའི་མིང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བསྟན་
པས། མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་དོན་སེམས་དཔེ་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལྷ་སྐྱེ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ནི་རིམ་
པ་གསུམ་པ་སྐྱེ་ལུས་ཀྱི་རིམ་པ་ཡིན་ནོ།

བཞི་པ་(དོན་དམ་འོད་གསལ་གྱི་རིམ་པ་)ནི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དག་པ་ནི། །རིམ་པ་བཞི་པ་
ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

དློན་ནི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་མ་དག་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་
ཡང་ནས་ཡང་དུ་བརྒྱག་པ་ལས་བྱུང་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཟུང་འཇུག་གི་སྤྲ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་
ནི། རིམ་པ་བཞི་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་སྤྲོས་པ་ཡིན་གྱི། སྐྱེ་
ལུས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་རྗེས་གཞིག་དང་རིམ་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་བསམ་གཏན་
གཉིས་ཀྱང་དེའི་ནང་དུ་སྦྱད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

ལྷ་པ་(གཉིས་མེད་ཟུང་འཇུག་གི་རིམ་པ་བཤད་པ་)ནི། བདེན་གཉིས་སྦྱོར་བ་གང་ཡིན་པ། །ཟུང་
འཇུག་ཅེས་བྱ་ལྷ་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས།

དློན་ནི། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དག་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་དག་པའི་དོན་གྱི་
འོད་གསལ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། རིམ་པ་ལྷ་པ་ཟུང་འཇུག་གི་རིམ་
པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(དེ་ཉིད་དུ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཀུན་འདུས་པར་བསྟན་པ་)ནི། འདི་ནི་སྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མཆོག་ །

ཆུད་ཀུན་གྱི་མི་དོན་བསྐྱུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། སྒར་བཤད་མ་ཐག་པའི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་བ་ལྟ་བོ་དེ་ནི་དོ་རྩེ་འཆར་
སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་སྟེ་ཐབས་མཆོག་ཏུ་སྒྱར་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱད་ཕྱེ་བཞི་བོ་ཀྱན་གྱི་ལས་
གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་པའོ།།

གཉིས་པ་རྒྱུད་དོན་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་ཚད་ནི། རིམ་པ་འདི་ཡི་དབྱེ་བ་ཡང་། །སྟོན་པའི་
 རིམ་པ་ནམ་པ་མང་། །དེ་ནམས་ཡང་དག་བསྐྱེས་པ་ནི། །གང་གིས་ཤེས་པ་རྒྱུད་རིག་དེ། །
 ཞེས་གསུངས།

རྟོན་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་བསྐྱེད་རྫོགས་ལ་སོགས་པའི་རིམ་བཤད་ཡི་དབྱེ་བ་ཡང་། སྒྲ་
 མེད་ཀྱི་རྒྱད་སོ་སོར་རྒྱ་ཆེར་སྒྲོས་པ་སྟེ་བཤད་པའི་རིམ་བཤད་ཀྱི་མང་པོ་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་
 འདྲིའི་རིམ་བཤད་འདུ་བར་སྒྲུབ་པ་ལོ་གང་གིས་ཤེས་པ་དེས་ནི་རྒྱད་ཀྱི་དོན་རིག་པར་འཛོགས་པ་
 ཡིན་ནོ། །འོ་ན། སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱད་གཞན་ཀྱང་ཀྱི་དོན་རྣམས་འདྲིའི་རིམ་བཤད་འདུ་བར་ཤེས་
 པའི་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱད་གཞན་ཀྱང་ཀྱི་ལམ་ལ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་
 མི་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འབྱུག་ཡོད་པས། དེའི་རྒྱར་སྒོབ་པའི་བྱང་འབྱུག་དེ་འགྲོ་དགོས། དེའི་རྒྱར་དོན་
 ཀྱི་འོད་གསལ་འགྲོ་དགོས། དེའི་རྒྱར་མ་དག་པའི་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་དེ་འགྲོ་དགོས། དེའི་རྒྱར་སྤྱི་ནང་
 གི་རྒྱུན་གཉིས་ཀྱིས་བྱང་པ་ལས་བྱང་བའི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་སྒྱུ་ལུས་ཀྱི་དངོས་རྒྱར་
 རྒྱར་བ་དེ་འགྲོ་དགོས། དེའི་སྤྱི་དུ་སྤྱི་ཁའི་ཅ་མདུད་ཐོབ་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལུས་ལ་གནད་
 དུ་བསྐྱུན་པའི་རྣམ་འབྱུར་བསྐྱོམ་པ་དེ་འགྲོ་དགོས། དེའི་སྤྱི་དུ་སྤྱི་འཆི་བར་དོ་གསུམ། སྒྱུ་
 གསུམ་དུ་འབྱེད་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཁྱེར་མཆོན་ཉིད་ཆང་བའི་བསྐྱེད་རིམ་སྤྱི་རགས་མཐར་ཕྱིན་
 པ་འགྲོ་དགོས་པ་རྣམས་འདྲིར་བཤད་པ་བཞིན་དུ་གཞན་ལའང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཏ་ཐ་ད་རྩ་ཞེས་པ་ཏ་སྡེ་དང་། བ་པ་བ་རྩ་མ་ཞེས་པ་བ་སྡེ་སྟེ། གསལ་བྱེད་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་དང་།
 དེར་མ་ཟད་དབྱངས་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་མཚན་གྱི་མཐར་ཡོད་པའི་རྒྱུད་ནི་རྒྱུད་སྡེ་བཞི་གའི་དབང་དུ་
 བྱས་པའི་རྒྱུད་སྡེ་སྟོང་པ་ལ་སྟུམ་ཅུ་ཅ་གསུམ་པོ་གང་དང་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེའི་ཅ་བ་ནི་ཡི་གེ་
 འབྲུ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་འདུས་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་མཚན་གྱི་མཐར་ཡོད་
 པའི་རྒྱུད་ནི། ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྟེ་ཀུན་བདུས་གྱི་མཚན་ལ་ས་ལུང་ཅ་ཡ་ཞེས་པ་ལ་མཚན་གྱི་མཐའ་ན་
 ཡོད་པ་དང་། རྟོ་རྟེ་འབྲང་བའི་མཚན་ལ་བཟླ་ལ་ཞེས་པ་ལ་མཚན་གྱི་མཐའ་ན་ཡོད་པ་དང་།
 དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་གྱི་མཚན་ལ་བླ་ཀ་ར་ཏ་ཞེས་པ་ཏ་མཚན་གྱི་མཐའ་ན་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

འདུས་པ་རྒྱུད་སྡེ་ཀུན་གྱི་ཙ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྡེ་གཞན་ནམས་ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་
འདུས་པའི་ལམ་རིམ་པ་ལྟ་ལོ་འདྲིར་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ཤིང་གི་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་
ནམས་མཐར་གང་དུ་འདུ་བའི་གཞིའི་ཤིང་གི་སྤྱང་ལོ་ལ་ཙ་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་
འདུ་རྒྱའི་ཡི་གེ་ནི་འབྲུ་གསུམ་དང་། འདུས་པའི་ཡི་གེ་ནི་ས་ལྷ་ཇའི་ཡི་གེ་གསུམ་ལ་བྱེད་དོ། །
རྒྱུད་སྡེ་གཞན་གསུམ་ལོ་ཀུན་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་ལམ་རིམ་པ་ལྟ་ལོ་འདྲིར་བྱེད་
ལས་ཀྱི་སློན་ས་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་སྡེ་བཞི་ལོ་ཀུན་གྱི་ལམ་གྱི་བྱེད་ལས་ནི། མཆོག་དང་ཐུན་
མོང་གི་དངོས་གྲུབ་ནམས་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ལམ་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་
ལམ་རིམ་པ་ལྟར་འདུ་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཆོས་སྦྱའི་རིགས་མཐུན་གྱི་རྒྱ་
ཙམ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། གཟུགས་སྦྱའི་རིགས་མཐུན་གྱི་རྒྱ་དག་མ་དག་གི་
སྦྱ་མའི་སྦྱ་དེ་ཡང་འདུས་པའི་རྒྱུད་འདྲིར་ཙམ་དུ་བཏོན་ནས་འཆད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(མདོ་སྡེ་ཀུན་གྱི་ཟ་མ་ཉལ་ཏུ་བསྟན་པ་)ནི། སྤུང་པ་ཆེན་པོས་ཆོས་སྤང་པོ། །བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་
སྟོང་གསུངས་པ་ཡི། །དབལ་ལྷན་འབྲས་འདི་སྟོང་ཡིན་ཏེ། །དེ་བས་དེ་ནི་རྒྱུད་གྱི་ཆེ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་གཉེན་པོར་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་
བཞི་སྟོང་གསུངས་པའི་སྟོད་རིན་པོ་ཆེ་འདུག་པའི་ཟ་མ་རྟོག་ལྟ་བུ་ནི་གསང་བ་འདུས་པ་འདི་
ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་ལམ་ཀྱི་གནད་ཐམས་ཅད་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འདུས་
པའི་ལམ་རིམ་པ་ལྟར་འདུས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་ལམ་
ཀྱི་བྱེད་ལས་ནི་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདུས་པ་འདིར་
ཡང་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་སྐྱབ་པའི་ལམ་ཀྱི་གནད་མ་ལུས་པ་ཆང་ཞིང་། བྱེད་པར་
དུ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཆོས་སྐྱུ་ལྟེ་རིགས་མཐུན་ཀྱི་རྒྱ་ཅལ་དུ་བརྟོན་ནས་འཆད་པར་མ་ཟད།
གཟུགས་སྐྱུ་ལྟེ་རིགས་མཐུན་ཀྱི་རྒྱ་དག་མ་དག་གི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་ཡང་ཅལ་དུ་བརྟོན་ནས་འཆད་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདུས་པ་རྒྱད་ཟླ་ཀྱན་ཀྱི་ཅེ་བ་དང་མདོ་ཟླ་ཀྱན་ཀྱི་ཟ་མ་
རྟོག་ཡིན་པས། རྒྱ་མཆན་དེ་བས་ན་རྒྱད་ཟླ་ཀྱན་ཀྱི་ཅེ་མོ་སྟེ་མཐོ་ཤོས་སུ་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ།

73

གཉེས་པ་(རྒྱན་བདུན་གྱིས་མ་བཤད་ན་དེའི་དོན་མི་ཤེས་པར་བསྟན་པ་)ནི། གཞུང་ཉུང་བ་ལ་དོན་མང་
བ། །འདུས་པའི་རྒྱད་ནི་རྟོག་དཀའ་ཞིང་། །རྒྱན་བདུན་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་ན། །ཐམས་ཅད་དུ་
ནི་རྣམ་པར་འཁོར། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། ཆེ་བའི་བྱེད་པར་གཉེས་དང་ལྡན་པའི་འདུས་པའི་རྒྱད་དོན་འཆད་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཞིག་
གི་སྒྲོ་ནས་འཆད་སྟམ་ན། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་ཉུང་ཞིང་བརྫོང་བྱེད་དོན་མང་བ། སྒྲོས་བརྫོང་བྱེད་
དོན་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་འདུས་པའི་རྒྱད་རྒྱན་བདུན་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་དགོས་ཏེ། རྒྱན་བདུན་
ཀྱི་སྒྲོ་ནས་མ་བཤད་ན་ཉན་པ་པོ་རྣམས་རྒྱད་ཀྱི་དོན་ལ་རྣམ་པ་ཀྱན་ཏུ་འབྲུལ་པར་འབྱུང་བ་སྟེ་
པའི་ཕྱིར། འདུས་པའི་རྒྱད་དོན་རྟོགས་དཀའ་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱད་དོན་རྒྱན་བདུན་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་
དགོས་པ་གང་ཞིག་རྒྱན་བདུན་གྱི་བཤད་པ་དེ་ཡང་རྟོགས་དཀའ་བའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(དེས་ན་རྒྱ་བདུན་གྱིས་བཤད་དགོས་པར་བསྟན་པ་)ལ། དེ་བས་སྒྲ་མའི་བཀའ་བློན་གྱིས། །འབད་དེ་རྣམ་པར་ཤེས་ནས་ནི། །སེམས་ཅན་རྗེས་བབྱང་འདོད་པ་ཡིས། །དེ་ཡི་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། རྒྱ་ཤི་དོན་རྒྱ་བདུན་གྱི་སྒྲོ་ནས་མ་བཤད་ན་རྒྱ་དོན་རྒྱ་མཐོག་པར་མི་རྒྱ་མཐོག་པར་དེ་བས་ན། སྒྲ་མ་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུ་ལ་སོགས་པའི་བཀའ་བློན་ལ་བཏེན་ནས་རྒྱ་བདུན་གྱི་སྒྲོ་ནས་འཆད་ཚུལ་རྣམ་པར་ཤེས་ནས་ནི་གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་རྣམས་རྗེས་སུ་བབྱང་བར་འདོད་པ་ཡིས་འབད་དེ་རྒྱ་བདུན་པོ་དེ་ཡི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་སྟེ་བཤད་པར་བྱའོ།

བཞི་པ་⁷³(རྒྱ་བདུན་གྱི་བཤད་པ་དངོས་)ལ། མདོར་བསྟན་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དོན་བསྟུ་བ་⁷⁷དང་གསུམ་ལས།¹¹⁰

དང་པོ་(མདོར་བསྟན་པ་)ནི། སྒྲེང་བསྐྱང་བ་ཡི་གངས་ནི་ལ། །ཚུལ་ནི་རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་ལ། །རྒྱས་བཤད་མཐའ་ནི་རྣམ་པ་བྱུག །བཤད་པ་ཡང་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །ལྷ་པའི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་གཉིས། །བྱུག་པའི་དབྱེ་བ་ལྷ་དང་ལྷན། །བདུན་པའི་དབྱེ་བ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །རྒྱ་རྣམས་མདོ་བྱ་བསྟུ་བ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། སྒྲེང་བསྐྱང་བའི་རྒྱ། འཆང་རྒྱ་ཚུལ་གྱི་རྒྱ། མཐའ་བྱུག་གི་རྒྱ། ཚུལ་བཞིའི་རྒྱ། འཆད་ཚུལ་གྱི་རྒྱ། རྒྱ་ལ་འདུག་པ་གང་ཟག་ཉན་པ་པོའི་རྒྱ། དགོས་པའི་རྒྱ་ཏེ་བསྟུ་ན་རྒྱ་བདུན་བྱ་འདུལ། དེ་ཡང་སྒྲེང་བསྐྱང་བའི་རྒྱ་ལ་མཆན་གྱི་བྱང་པར། ཆེད་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་བྱང་པར། མཛད་པ་པོའི་བྱང་པར། ཆོག་དོན་གྱི་ཆད་གྱི་བྱང་པར། དགོས་པའི་བྱང་པར་ཏེ་ལྷ་དང་། འཆང་རྒྱ་ཚུལ་གྱི་རྒྱ་ལ། རྒྱ། སྒྲེང་གཞི། དེས་ཆོག་རྒྱ་དང་བཞི། མཐའ་བྱུག་གི་རྒྱ་ལ་

བྲང་ངེས་གཉིས། དགོངས་དགོངས་མིན་གཉིས། སྤྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཏེ་བྲག་དང་།
ཚུལ་བཞིའི་རྒྱ་ལ་ཡིག་སྤྱི་གཉིས། སྤྲ་མཐའ་གཉིས་ཏེ་བཞི་དང་། འཆད་ཚུལ་གྱི་རྒྱ་ལ་
ཆོགས་བཤད་སློབ་བཤད་གཉིས། ཉན་པ་པོའི་རྒྱ་ལ། ལྷན་ལ། བད་དཀར། བསྐྱེ། ཅན་དན།
ཅིན་པོ་ཆེ་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་སྟེ་ལྷ་དང་། དགོས་པའི་རྒྱ་ལ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ངེས་པའི་རྒྱ་
དང་། དོན་དམ་བདེན་པ་ངེས་པའི་རྒྱ་ཏེ་ཕྱི་ན་ཉེར་བརྒྱད་དུ་ཡོད་དོ།

ཅའི་ཕྱིར་རྒྱ་ཞེས་བྲ་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱ་རྒྱད་ཀྱི་གཞུང་བཟང་པོ་ལ་མཛེས་བྱེད་གྱི་
རྒྱ་མཐའ་བྲག་དང་ཚུལ་བཞི་ལ་སོགས་པས་སྤྲས་པ། གསལ་བྱེད་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྒོ་ལུལ་
དུ་ཤར་བས་ཡིད་འཕྲོག་པར་བྱེད་པས་ན་རྒྱ་ཏེ། དཔེར་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྒྱ་སྤྱིས་བྱའི་གཟུགས་
བཟང་པོ་ལ་མཛེས་བྱེད་གྱི་རྒྱ་གདུ་བྱ་ལ་སོགས་པས་སྤྲས་པ། གསལ་བྱེད་མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་
ཤར་བ་ན་སྟེང་ལྷན་རྣམས་ཡིད་ལ་དགའ་བ་སྟེང་པར་བྱེད་པས་ན་རྒྱ་ཞེས་བྲ་བ་བཞིན་ནོ།

ཉེར་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་གིས་གང་ལ་བརྒྱན་པར་བྲ་བའི་གཞི་ནི་འདུས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་གཞུང་
ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་རྒྱ་ཚུལ་ངོ་པོ་ཐ་མི་དད་པ་དང་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཡོད་དོ།

གཉིས་པ་⁷⁶ (རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ། རྒྱ་བདུན་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ། རྒྱ་བདུན་གྱི་དོན་
སོ་སོར་བཤད་པ། ¹⁰⁹བཤད་ཚུལ་དེ་རྟེན་དཀར་ཞིང་འདོར་དུ་མི་བྱང་བར་བསྟན་པ། ¹⁰⁹བཤད་རྒྱད་
ལ་མཁས་པ་བསྟེན་ནས་རྒྱད་བཟུང་བར་གདམས་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(རྒྱ་བདུན་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ་)ནི། བཤད་པའི་རྒྱད་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ནས། །རྒྱ་ནི་
བདུན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ནི། །རིམ་བཞིན་དུ་ནི་རེ་རེ་ཡི། །བསྟན་པ་དག་ནི་བདག་གིས་བྲ། །ཞེས་གསུངས།
ནོན་ནི། བཤད་པའི་རྒྱད་ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྟེ་ཀུན་བཅུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་རྒྱ་དེ་ལ་བསྟུན་

བདུན་དང་། བྱེན་ཉེར་བརྒྱད་དུ་ཡོད་པ་སྟེ་སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་མདོར་བསྟན་གྱི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
བསྟན་པ་དག་ནི་ཆོ་བ་འགགས་པ་བདག་གིས་བྱའོ།།

གཉིས་པ་(རྒྱན་བདུན་གྱི་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་)ལ། གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཞི་སློང་བསྐྱར་
བའི་རྒྱན། ⁸⁰བཤད་དོན་ལས་གྱི་རིམ་པར་བསྟུས་པ་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་གྱི་རྒྱན། ⁸⁴གཞུང་དོན་རི་ལྟར་
འགྲེལ་བ་མཐའ་དུག་དང་ཚུལ་བཞིའི་རྒྱན། ¹⁰⁰ཉན་པ་སོ་གང་ལ་དོན་གང་བཤད་པ་འཆང་ཚུལ་གྱི་
རྒྱན། ¹⁰³རྒྱད་ལ་འདུག་པའི་གང་ཟག་ཉན་པ་པོའི་རྒྱན། ¹⁰⁸བཤད་དོན་རི་ལྟར་ངེས་པ་བདེན་གཉིས་
ངེས་པའི་རྒྱན་དང་དུག་ལས།

དང་སོ་(གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཞི་སློང་བསྐྱར་བའི་རྒྱན་)ནི། རི་བ་རིས་ལན་གཉིས་བསྟོམས་ནས་
འཆང་པ་ལ། རྒྱད་འདིའི་མིང་ནི་ཅེ་ཞིག་ཡིན། །གང་གི་དོན་དུ་འདི་ཉིད་མཛད། །སྟེ་ཞིག་བྱེད་སོ་
འདིའི་ཆད་གང་། །འདི་ཡི་དགོས་པ་ཅེ་ཞིག་ཡིན། །རྒྱད་ཀྱི་མཆན་ནི་མིང་ཡིན་ལ། །སྟེ་སོ་འདོད་
ཆགས་ཅན་དོན་དུ། །འདི་ཡི་བྱེད་སོ་རྟོ་རྟེ་སེམས། །ཆད་དག་ཀྱང་ནི་བཤད་བྱ་སྟེ། །ལེའུ་དེ་
བཞིན་ཆོག་དང་། །དུམ་བུ་དེ་བཞིན་རིམ་པར་བྱ། །དེ་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་འགྱུར་ཏེ། །གཞུང་ཉིད་ཀྱི་
ནི་གངས་ཀྱང་ངོ་། །དགོས་པ་ཡང་ནི་བཤད་བྱ་སྟེ། །ཞི་སོགས་བྱ་བའི་ཆོག་དང་། །དེ་བཞིན་
གྲུབ་པ་བརྒྱད་དང་ནི། །སངས་རྒྱས་ཀྱང་ནི་མཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྒྱད་འདིའི་མིང་ཅེ་ཞིག་ཡིན་སྟུམ་ན་རྒྱད་འདིའི་མཆན་ནི་མིང་ཡིན་ལ། དེ་ལ་རྒྱད་ཀྱི་
མིང་རིས་པའི་ལན་དུ། རྒྱད་ཀྱི་མཆན་ནི་མིང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། རྒྱད་ཀྱི་མཆན་
དང་མིང་གཉིས་ལ་ངེས་དཀའ་སྒྲའི་ཁྱད་པར་མེད་པའི་བྱིར། ཞེན་སྦྱོན་མེད་དེ། ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྟེ་ཀུན་
བདུས་ལས། རྒྱད་ཀྱི་མཆན་ནི་མིང་ཡིན་ལ། །ཞེས་པའི་དོན། ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྟེ་ཀུན་བདུས་དེ་སྟོང་མེད་

ཀྱི་ཅ་རྒྱུད་མང་པོ་ཞིག་བཤད་ཐབས་ཀྱི་མན་ངག་འཆད་བྱེད་ཡིན་པས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་སྤྱིའི་དབང་
 ཏུ་བྱས་ནས་བྱེ་བྲག་གི་མིང་སྒྲོས་མ་མཛད་ལ། སྒྲོན་གསལ་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་རྟོ་
 རྗེ་ཀུན་བདུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་ཀྱང་སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་ནལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་དཔལ་གསང་
 བ་འདུས་པ་ཞེས་བྱ་བར་གོ་བར་བྱའོ། །གཤམ་བྱ་གང་གི་དོན་ཏུ་མཛད་སྟུང་ན་ཆད་ཏུ་བའི་
 གཤམ་བྱ་སྤྱི་པོ་དབང་པོ་གཉིས་སྦྱར་ཀྱི་ཆགས་པ་ལམ་ཏུ་བྱེད་ཀྱས་པའི་གང་ཟག་གི་དོན་ཏུ་མཛད་
 བ་ཡིན་ནོ། །སུ་ཞིག་རྒྱུད་འདིའི་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་སྟུང་ན། རྒྱུད་འདིའི་བྱེད་པ་པོ་ནི་བཅུན་མོ་དང་
 མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་ཆ་ལུགས་ཅན་ཀྱི་རྟོ་རྗེ་སེམས་དཔལ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱུད་འདིའི་ཆོག་དོན་ཀྱི་ཆད་གང་ཡིན་སྟུང་ན། རྒྱུད་འདིའི་ཆོག་དོན་ཀྱི་ཆད་དག་ཀྱང་བཤད་
 བར་བྱ་སྟེ། རྒྱུད་འདིའི་དོན་ཀྱི་ཆད་ལ་ལེའུ་དང་ཆོ་གའི་སྐད་དོད་ཀལ་ཞེས་པ་རྟོག་པ་ལའང་
 འདུག་པས་རྟོག་པ་དང་། དུས་བྱ་དང་རིམ་བར་བྱེ་བ་སྟེ་ནམ་པ་བཞིའི་ནང་ནས་ལེའུ་བཅུ་བདུན་ཏུ་
 ཡོད་ལ། དེར་མ་ཟད་དོན་དེ་དག་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་གཞུང་ཉིད་ཀྱི་གངས་ཆད་ཀྱང་
 ལེའུ་བཅུ་བདུན་ཏུ་ཡོད་དོ། །རྒྱུད་འདིའི་དོན་རྟོགས་པའི་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྒྱུད་འདིའི་དོན་
 རྟོགས་པའི་དགོས་པ་འང་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། ཞི་སོགས་ཀྱི་ཆོ་གས་སྦྱབ་པར་བྱེད་པའི་ནད་ཞི་བ་དང་།
 ཆོ་དང་ཤེས་རབ་དང་འབྱོར་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་དང་སྒྲོན་པོ་དང་། ལུལ་འཁོར་
 དང་། ཕྱག་རྒྱ་ལ་སོགས་པ་དབང་ཏུ་བསྐྱས་པ་དང་། གཤམ་པ་ཅན་བསང་བ་དང་། བསྐྱད་པ་དང་།
 རེངས་པར་བྱེད་པ་སྟེ་དངོས་གྲུབ་རྒྱུ་དང་། འབྲིང་ནི་ལྟ་མོ་བཞིས་ཁྱུས་ལས། རྩས་བརྒྱད་ཡན་
 ལག་སྦྱབ་པ་བཤད། །རི་ལུ་མིག་སྟོན་དངོས་གྲུབ་དང་། །ས་ལོག་རལ་གྱིའི་དངོས་གྲུབ་དང་། །ནམ་
 མཁར་འཕྱར་དང་མི་སྣང་དང་། །ཤི་བ་མེད་དང་ནད་འཛོམས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་གྲུབ་པ་བརྒྱད་
 དང་། མཆོག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཀྱང་ནི་རྒྱུད་འདིའི་ཉིང་དགོས་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ནལ་འབྱོར་

ཆེན་པོའི་རྒྱུ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་ཞེས་པ་མཆན་གྱི་བྱང་པར་དང་། དབང་པོ་གཉིས་སྦྲར་གྱི་
 ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་ནུས་པའི་གདུལ་བྱའི་བྱང་པར་དང་། བཅུན་མོ་དང་མཉམ་པར་སྦྲར་བའི་འཁོར་
 ལོས་བསྐྱར་བའི་ཆ་ལུགས་ཅན་གྱི་རྩི་རྩེ་སེམས་དཔའི་མཛད་པས་མཛད་པ་པོའི་བྱང་པར་དང་། ལེའུ་
 བཅུ་བདུན་ལྟ་བུའི་ཆོག་དོན་གྱི་ཆད་ཀྱི་བྱང་པར་དང་། དངོས་བྱུང་རབ་འབྱེད་ཐ་མ་གསུམ་ཆེ་དེ་ལ་
 སྟེར་བར་བྱེད་པའི་དགོས་པའི་བྱང་པར་ཏེ། བྱང་པར་ལྔ་དང་ལྔན་པའི་འདུས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་
 མཐའ་དུག་དང་ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་རྫོགས་པར་འདུག་པའི་གཞིར་བཟུང་བར་བྱའོ།

གཉིས་པ་⁷⁸ (བཤད་དོན་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བསྐྱས་པ་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་གྱི་རྒྱན་)ལ། མཆན་མས་སྦྲར་ཏེ་དབྱེ་
 བ་བསྟན་པ་དང་། དབྱེ་བ་དངོས་བཤད་པ་དང་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(མཆན་མས་སྦྲར་ཏེ་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་)ནི། སྤང་བསྐྱར་བ་ནི་འདས་ཟེན་ཏེ། །གཉིས་པ་ཡང་ནི་
 བཤད་པར་བྱ། །རྒྱུ་དག་དང་ནི་སྤང་གཞི་དང་། །ངེས་པའི་ཆོག་དང་རྒྱ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། སྤང་བསྐྱར་བའི་རྒྱན་ནི་འདས་ཟེན་པ་སྟེ་བཤད་ཟེན་ལ། དེར་མ་ཟད་རྒྱན་གཉིས་པ་
 ཡང་ནི་བཤད་པར་བྱའོ། །སྤར་བཤད་པའི་རྒྱན་གཉིས་པ་དེ་ལ་བཞིར་བྱེ་བ་དེ་དག་གང་ཡིན་
 སྟུང་ན། རྒྱུ་དག་དང་ནི་སྤང་གཞི་དང་ངེས་པའི་ཆོག་དང་རྒྱ་དང་བཞི་པོ་དེ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་(དབྱེ་བ་དངོས་བཤད་པ་)ལ། ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་དཔེར་འགོད་
 པ། དེ་ལ་⁸²བཞེན་ནས་ཆགས་ཅན་གྱི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་ངེས་པར་བྱ་བ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་དཔེར་འགོད་པ་)ནི། མི་ཡི་སྤྱེ་བར་འབྱུངས་པ་
 ནི། །རྒྱུ་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་བརྗོད། །བཅུན་མོའི་འཁོར་གྱི་ནང་ནས་ནི། །ངེས་པར་འབྱུང་བ་
 སྤང་གཞི་ཡིན། །འདུལ་ལས་སྦྲོམ་པ་བསྟན་པ་ནི། །ངེས་པའི་ཆོག་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན། །འབྲས་

བྱ་འདོད་པས་ཚས་སྤྱོད་པ། །དེ་ནི་རྒྱ་ཞེས་བཞེད་བྱ་སྟེ། །འདི་ནི་འདོད་ཆགས་བྲལ་ཚས་ཀྱི། །
ཚུལ་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་དང་བྲལ་བའི་འཛམ་བྱ་སྤྱིང་པའི་མིར་སྐྱེས་པ་ནི་རྒྱ་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་
པར་བཞེད་དོ། །འཛམ་བྱ་སྤྱིང་པའི་མིར་སྐྱེས་པ་དེ་བཅུན་མའི་འཁོར་གྱི་ནང་ནས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་
སྟེ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་ནི་དང་པོའི་བཅའ་གཞི་ཡིན་པས་སྤྱིང་གཞི་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་བསྟན་ཏོ། །རབ་ཏུ་
བྱུང་བ་དེས་འདུལ་བ་ལས་གསུངས་པའི་སྤྲོམ་པའི་བསྐྱུང་ཐབས་བསྟན་པ་རྣམས་གཞོན་མི་ཟ་བར་
ངེས་པར་བསྟན་དགོས་པའི་གནས་ཡིན་པས་ངེས་པའི་ཆོག་ཅེས་བཤད་བ་ཡིན་ནོ། །འདུལ་བའི་
ཀུན་སྤྱོད་ལ་གནས་པ་དེས་འབྲས་བྱ་བྱང་རྒྱབ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་དཀའ་བའི་ཚས་སྤྱོད་པ་དང་།
མི་གཡོ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་པ་ནི་འབྲས་བྱ་བྱང་རྒྱབ་ལ་ཉེ་བའི་རྒྱ་ཞེས་བཞེད་
དོ། །དེ་ལྟར་ན་འཛམ་བྱ་སྤྱིང་པའི་མིར་སྐྱེས་པ་དང་། རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། འདུལ་བའི་ཀུན་སྤྱོད་
ལ་གནས་པ་དང་། མི་གཡོ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་པ་བཞི་པོ་འདི་ནི་འདོད་
ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ལམ་གྱི་ཚས་ཀྱིས་འཆང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་ནི་རྣམ་པ་བཞིའོ། །

ཁོ་ན་རེ། འདིར་ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་སྟོན་པ་མི་རིགས་ཏེ། འདིར་དེ་སྟོན་
པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཆགས་ཅན་གྱི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་སྟོན་པའི་སྐབས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །དེའི་ལན་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྟོན་མེད་དེ། ཆགས་ཅན་གྱི་ལམ་གྱི་གོལ་
ས་མི་མཐུན་སྟུགས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་འདིར་ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་བསྟན་པ་
ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། ཆགས་ཅན་གྱི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་འཛམ་བྱ་སྤྱིང་པའི་མིར་
སྐྱེས་པ་ངེས་པར་དགོས་ཤིང་། བྱང་པར་དུ་དགེ་སྤྱོད་རྩོམ་པ་སྤྲུགས་སྤྱོད་པའི་ཉེན་མཆོག་
ཏུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་དེའི་སྟོན་མེད་དེ། དེས་ལམ་སྤྱོད་ཆད་བསྟན་པའི་དབང་དུ་

བྱས་པ་ཡིན་ནོ་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ནི་བཀལ་བ་ཉིད་ལན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་རང་
ལུགས་ནི། རྒྱ་ཆེར་རོལ་བ། ཉན་ས། མཛོད་ལ་སོགས་པར། བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་
ཆོགས་བསགས་པ་སྟེན་དུ་སོང་བའི་བྱང་སེམས་སྲིད་པ་ཐ་མ་བ་དེས་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་
ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་ལ། འཛམ་བུ་སྤྱིང་བའི་མིར་སྦྱེས་པ། རབ་དུ་བྱུང་
བ། འདུལ་བའི་ཀུན་སྦྱོད་ལ་གནས་པ། མི་གཡོ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་འཛིག་པ་དང་
བཞི་དགོས་པར་གསུངས་པའི་དོན་དཔེར་མཛད་ནས། དེན་པོ་ཆེ་ལྷ་བུའི་གང་ཟག་འདོད་པའི་
རྟེན་ལ་ཆགས་ཅན་གྱི་ལམ་གྱིས་སྦྱིགས་དུས་ཀྱི་ཆེ་སྤང་གཅིག་ལ་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་ཡང་དབང་
རྣམ་པར་དག་པ་ཐོབ་ནས་དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་ལ་གནས་པ་དང་། བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་རིམ་
པ་གཉིས་དང་། དེ་ལ་སོགས་འབྱེན་པའི་སྦྱོད་པ་དང་བཞི་དགོས་སོ་ཞེས་ངེས་པ་བསྐྱེད་པའི་
ཕྱིར་དུ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་⁸⁰(དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆགས་ཅན་གྱི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་ངེས་པར་བྱ་བ་)ནི། འདོད་ཆགས་
ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་ནི། །དོན་གསལ་རྟོགས་ཕྱིར་བཤད་པར་བྱ། །རིགས་ལྗེའི་སངས་རྒྱས་བསྐྱེད་
པ་ནི། །རྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་བརྟེན། །སྤང་ཡང་རིགས་གཅིག་གྱུར་པ་ནི། །སྤང་གཞི་ཡིན་
པར་རབ་དུ་བསྟན། །དྲི་རྩེ་ལ་སོགས་བཟུང་བ་ཉིད། །ངེས་པའི་ཆོག་ནི་ཡིན་པར་བཤད། །སྦྱིག་པ་
ལ་སོགས་སྦྱོད་པ་ནི། །རྒྱ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་བཤད། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་བའི་ཚུལ་ནི་དོན་གསལ་པོར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་
བཤད་པར་བྱའོ། །ཐེག་པ་གཞན་དུ་འདོད་པའི་རྟེན་ལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་
འཛམ་བུ་སྤྱིང་བའི་མིར་སྦྱེས་པ་དགོས་པ་དེ་འདྲིར་ཡང་ངེས་པར་དགོས་ཤིང་། རིགས་ལྗེ་དང་
འབྲེལ་བའི་སངས་རྒྱས་སུ་བདག་ཉིད་བསྐྱེད་པ་ནི་སྦྱེ་བ་སྤངས་པ་དང་འབྲེལ་བས་བསྐྱེད་རིམ་སྤྱི་

རགས་མཐར་བྱིན་པ་ནི་རྒྱུད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ། །ཐེག་པ་གཞན་དུ་འཛུགས་བྱ་སྒྲིབ་པའི་
མིར་སྐྱེས་པ་དེ་རབ་ཏུ་བྱུང་དགོས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲུབ་ཡང་རིགས་གཅིག་ཏུ་བྱུང་པའི་རྫོགས་རིམ་
ནི་ཉེན་དང་བཞེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་མ་ལུས་པ་སྐྱེས་པའི་གཞི་ཡིན་པས་ན་སྒྲིབ་གཞི་ཡིན་ནོ།

རྫོགས་རིམ་དེ་ལ་སྒྲུབ་ཚུགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་དང་། སྒྲིབ་ཚུགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(སྒྲུབ་ཚུགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་)ནི། དབེན་པ་གསུམ་དང་རིམ་པ་གསུམ་པ་དང་ལྔ་པའི་
སྐབས་ཀྱི་གསང་ཆེན་དོན་རྗེ་འཆང་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ།

གཉིས་པ་(སྒྲིབ་ཚུགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་)ནི། དབེན་པ་གསུམ་དང་སྐྱེས་ལུས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་དབའི་
འོད་གསལ་དང་། རིམ་པ་བཞི་པ་དང་། ཟུང་འཇུག་གི་སྐབས་ཀྱི་བདེ་སྐྱོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ། །ཐེག་པ་གཞན་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དེས་འདུལ་བའི་ཀུན་སྨྱོད་ལ་གནས་
དགོས་པ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་དབང་དུས་སུ་ཁས་སྒྲུབ་པའི་དོན་རྗེ་ལ་སོགས་པ་བསྟེན་པའི་
དམ་ཆེག་དང་། བཟའ་བའི་དམ་ཆེག་དང་། བསྐྱུང་བའི་དམ་ཆེག་རྣམས་གདོན་མི་ཟ་བར་ངེས་
པར་བསྟེན་དགོས་པའི་གནས་ཡིན་པས་ན་ངེས་པའི་ཆེག་ཅེས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པ་
གཞན་དུ་འདུལ་བའི་ཀུན་སྨྱོད་ལ་གནས་པ་དེས་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དཀའ་བའི་
ཆོས་སྨྱོད་པ། མི་གཡོ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དགོས་པ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་
སྟེག་པ་ལ་སོགས་པའི་གར་གྱི་ཉམས་དགྲ་དང་ལྡན་པའི་སྨྱོད་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་སྟོབ་པ་
ནི་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ལ་ཉེ་བའི་རྒྱ་ཞེས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེས་ན་སྨྱོད་པ་ཟ་མའི་བྱང་སེམས་
དེས་ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་འཛུགས་བྱ་སྒྲིབ་པའི་མིར་སྐྱེས་པ་སོགས་བཞི་
དགོས་པ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་འདོད་པར་ཆགས་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་

བཤད་དང་དགོངས་མིན་དང་། །རྩི་བཞིན་སྐྱོད་པ་ཡིན་ཏེ། །མཐའ་ནི་བྱུག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་
པའི་གཞུང་འདི་བུང་།

ནོན་ཤི། རོན་མཐའ་ལ་བཞེན་པ་བྱང་ངེས་གཉིས། སྐྱོད་མཐའ་ལ་བཞེན་པ་དགོངས་དགོངས་མིན་
གཉིས། སྐྱོད་པོན་གཉིས་ཀའི་མཐའ་ལ་བཞེན་པ་སྐྱོད་པའི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཏེ། བཤད་པའི་མཐའ་
ལས་སྐྱོན་མ་པ་བྱུག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱང་ངེས་ཀྱིས་བཤད་པ་དེ་རོན་མཐའ་ལ་བཞེན་པ་ཡིན་ཏེ།
དེ་རྩིན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་གཅིག་གིས་བཟོད་བྱའི་རོན་མི་མཐུན་པ་གཉིས་བསྟན་པའི་སྐྱོན་ས་བཞག་པའི་
ཕྱིར། དགོངས་དགོངས་མིན་གྱིས་བཤད་པ་དེ་སྐྱོད་མཐའ་ལ་བཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཟོད་བྱའི་རོན་
གཅིག་ཉིད་རྩིན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལ་བཞག་པའི་ཕྱིར། སྐྱོད་པའི་བཞིན་
པ་ཡིན་མིན་གཉིས་བཤད་པ་དེ་སྐྱོད་པོན་གཉིས་ཀའི་མཐའ་ལ་བཞེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཟོད་བྱའི་རོན་མི་
མཐུན་པ་གཉིས་རྩིན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་མི་མཐུན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལ་བཞག་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་ས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ། བྱང་ངེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། དགོངས་
དགོངས་མིན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ། ⁸⁹སྐྱོད་པའི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དང་
གསུམ།

དང་པོ་(བྱང་ངེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་)ལ། སྐྱལ་པ་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་བྱུག་པ་ཡིས། །སྐྱེས་ཏེ་བཤད་པ་
བྱང་པའི་རོན། །ཡང་དག་རོན་ནི་རབ་སྟོན་ཕྱིར། །ངེས་པའི་རོན་ཡང་གསུངས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཤི། རོན་མཐའ་ལ་བཞེན་པ་བྱང་ངེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། རོན་མཐའ་ལ་བཞེན་པ་བྱང་ངེས་
དགོངས་མིན་གྱི་རོན་བསྟན་པའི་བཤད་པ་དེ། རོན་མཐའ་ལ་བཞེན་པ་བྱང་ངེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ཡིན། དཔེར་ན་སྐྱལ་པ་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་གསང་བར་བྱ་བའི་ངེས་རོན་གཞུང་རོན་ལ་ཡོད་ཀྱང་དངོས་

ཕྱིར། ཅ་རྒྱུད་དུ་གསལ་བར་བྱ་བའི་ངེས་དོན་སྤྲུལ་པ་རྣམས་བཤད་རྒྱུ་དུ་གསལ་བར་གསུངས་
བ་དེའི་དོན་རྟོགས་པ་ལ་ཡང་ཅ་བཤད་སྒྱུར་ནས་འཆད་ཤེས་པའི་སྒྲ་མའི་མན་ངག་ལ་རག་ལས་
བ་ཡིན་པས་སོ། །དེར་གསལ་བར་མ་བཤད་པའི་དགོས་པ་ནི། ལམ་འདི་ལ་བསྟེན་པའི་དངོས་
གྲུབ་རྣམས་ཀྱི་ཅ་བ་སྒྲ་མ་ཡུན་རིང་པོར་སྒོ་དུ་མའི་སྒོ་ནས་མཉེས་པར་བྱེད་དགོས་ཞེས་ཤེས་
པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གསལ་བར་བྱ་བའི་ངེས་དོན་སྤྲུལ་པ་རྣམས་ལ་སྤྲུལ་པ་ཡིན་གྱི།
གསལ་བར་བྱ་བའི་ངེས་དོན་ཡིན་ན་སྤྲུལ་པ་རྣམས་ལ་སྤྲུལ་པས་མ་བྱེད་ཤི། ཡེ་ཤེས་རྫོ་རྩེ་
ཀུན་བརྒྱས་ལས། ག་བྱར་དང་ཁག་གི་ངེས་དོན་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་དང་། རྫོ་རྩེ་དང་
བསྐྱའི་ངེས་དོན་པོ་མའི་གསལ་གནས་སུ་བཤད་པ་གཉིས། གང་ཟག་དམན་པ་བཞི་ལའང་
གསལ་བར་སྟོན་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དགོངས་དགོངས་མིན་གྱི་མཆན་ཉིད་བཤད་པ་)ལ། མཆོག་འདོད་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
ཕྱིར། །ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་རབ་སྟོན་པ། །འགལ་བའི་ཆོག་གི་སྒྱུར་བ་ཡི། །གསུངས་པ་གང་ཡིན་
དགོངས་བཤད་དེ། །དབང་པོ་དམན་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས། །རྟོགས་ཕྱིར་མཆོག་ཏུ་གསལ་བ་
ཡིས། །དེ་ཉིད་ངེས་པར་སྟོན་པ་ནི། །དགོངས་པ་མིན་པས་བཤད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་དབང་པོ་རྣམས་པོ་
རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་འོད་གསལ་དང་བྱང་འཇུག་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་སྟེ་འོག་མ་མན་
ཆད་དང་བྱན་མོང་དུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་སྒྲ་འགལ་བ་གཞན་གྱིས་སྟོན་པའི་
རྫོ་རྩེའི་ཆོག་དེས་བཤད་པ་རྫོ་རྩེའི་ཆོག་དེས་དགོངས་པའི་བཤད་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་
ན་ལེའུ་བརྒྱུད་པར། ན་རྒྱུང་གཞོན་ནུ་མིག་ཡངས་པ། །གཟུགས་བཟང་གཞོན་པས་བརྒྱན་པ་
ནི། །ལོ་གངས་ཉི་ཤུ་ལྷ་ལོན་རྟེན། །ཅེས་པའི་ཆོག་གིས་བྱང་འཇུག་བསྟན་པར་བཤད་པ་ལྷ་བྱའོ། །

ཅིའི་ཕྱིར་དགོངས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་བཤུགས་ལོན་པའི་དོན་གྱིས་ན་དགོངས་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ།

གསང་ཆེན་གྱི་སྤྱོད་ཏུ་རུང་བའི་གདུལ་བྱ་དབང་པོ་དམན་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མཆོག་ཏུ་གསང་བའི་དོན་གསལ་པོར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ། ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་སྤེལ་ལ་མན་ཆད་དང་ཐུན་མོང་དུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་བཤུགས་པ་མིན་པར་དོན་དེ་སྤྱོད་པར་ཐད་དུ་གསལ་བར་སྟོན་པའི་རྟོག་ཅེས་ཆོག་དེས་བཤུགས་པ་དེ་རྟོག་ཅེས་ཆོག་དེས་དགོངས་པ་མིན་པས་བཤུགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ལེའུ་གཉིས་པར། བདག་མེད་པའི་རྟོག་ཅེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་སོ། །ཞེས་པའི་ཆོག་གིས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་བསྟན་པར་བཤུགས་པ་ལྟ་བུའོ།

ཅིའི་ཕྱིར་དགོངས་པ་མིན་པས་བཤུགས་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་ནས་སྤྱོད་པ་ལ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་མིན་པར་དོན་དེ་གསལ་པོར་སྟོན་པའི་བཤུགས་ལོན་པས་ན། དགོངས་པ་མིན་པས་བཤུགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དགོངས་པ་དགོངས་པ་མིན་གྱིས་བཤུགས་པའི་དོན་འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་ལ་གསུངས་པ་ནི་གཙོ་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། དགོངས་པ་དགོངས་པ་མིན་གྱིས་བཤུགས་པའི་དོན་ཡིན་ན། འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་ཐུབ་སྟེ། ལེའུ་དང་པོར། འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐེ་ཆོས་སྤྱོད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་གཞན་རྣམས་ལྟ་བུ་ཅི་སྟོས། ཞེས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་གཞན་རྣམས་པད་དཀར་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་དམན་པ་བཞིར་བཤུགས་པ་ནི། དགོངས་པས་བཤུགས་པ་ཡིན་ལ། ལེའུ་བདུན་པར། ཡི་གེ་རྩ་དང་ཨྱི་དག་དང་། །ཞུ་དང་པཎ་ཀྱང་རབ་བཏགས་བྱ། །འོད་ཟེར་སྤྲོ་ལྡན་ཐུབ་པ་ཡིས། །རྟོག་ཅེས་

བསྐྱོན་པར་བསྐྱོན། །ཞེས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་གསང་བ་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཆོག་
བསྟན་པར་བཤད་པ་ནི། དགོངས་པ་མིན་པས་བཤད་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་ལ་སོགས་པ་གོང་དུ་སྐལ་ངན་ལ་སྤྲས་པར་
གསུངས་པ་དང་། འདིར་གང་ཟག་དབང་སོ་དམན་པ་བཞི་ལ་གསལ་བར་སྟོན་པ་གཉིས་འགལ་
ལོ་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་གང་ཟག་དང་གཞུང་གཉིས་ཀའི་ངོས་ནས་མི་འགལ་ཏེ། གོང་གི་སྐལ་ངན་
ཀྱི་གང་ཟག་དམན་པ་བཞི་ནི་དབང་སོ་མ་སྤྲས་པ་དང་། འདིར་གང་ཟག་དམན་པ་བཞི་དབང་
སོ་སྤྲས་པ་ལ་བཞག་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་གང་ཟག་དམན་པ་བཞི་སོ་དབང་སོ་སྤྲས་མ་སྤྲས་ཀྱི་
ཁྱད་པར་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གང་ཟག་དམན་པ་བཞི་དབང་སོ་མ་སྤྲས་པ་ནི། ཆོ་དེ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་
དང་ལུས་དབེན་མཐར་ཕྱིན་ནས་ངག་དབེན་གྱི་ཉོགས་པ་སྐྱེ་བྱས་ཀྱང་། ངག་དབེན་ཆོ་དེ་ལ་
མཐར་ཕྱིན་མི་བྱས་པའི་གང་ཟག་ཡིན་ལ། དབང་སོ་སྤྲས་པ་ནི་ཆོ་དེ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་དང་།
ལུས་དབེན་དང་། ངག་དབེན་མཐར་ཕྱིན་ནས་སེམས་དབེན་གྱི་ཉོགས་པ་སྐྱེ་བྱས་ཀྱང་། སེམས་
དབེན་གྱི་ཉོགས་པ་མཐར་ཕྱིན་མི་བྱས་པའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་ལ་སོགས་པ་གོང་དུ་སྐལ་ངན་ལ་སྤྲས་པར་གསུངས་པ་
དང་། འདིར་གང་ཟག་དབང་སོ་དམན་པ་བཞི་ལ་གསལ་བར་གསུངས་པ་གཉིས་གཞུང་གི་ངོས་
ནས་མི་འགལ་ཏེ། བྱང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་འཇུག་པའི་རྩི་རྩེའི་ཆོག་དེས་དོན་མི་མཐུན་པ་གཉིས་
བསྟན་པས་དོན་གཉིས་པ་དེ་སྤྲས་ནས་བསྟན་དགོས་ལ། དགོངས་མིན་གྱི་བཤད་པ་འཇུག་པའི་
རྩི་རྩེའི་ཆོག་དེས་དོན་གཅིག་ལས་མི་སྟོན་པས་དོན་གཅིག་སོ་དེ་གསལ་བར་སྟོན་དགོས་པའི་
ཕྱིར།

གསུམ་པ་⁸⁵ (སྤྱི་རིམ་ཞིན་པ་ཡིན་མིན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་)ལ། དཀྱིལ་འཁོར་སོགས་དང་ཆོག་ཞི་

བ། །སྤྱད་པ་རི་ལྷ་རི་ལྷར་གསུངས། །དོན་རྒྱས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་རི་བཞིན་སྤར་
གསུངས་པའོ། །ཀོ་ཏུ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱ། །འཛིག་རྟེན་བསྟན་བཅས་ལ་མེད་ཅིང་། །དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་བཅར་གྱུར་པ། །དེ་ནི་རི་བཞིན་མིན་པར་བསྒྲགས། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཀྱི། དཀྱིལ་འཁོར་ཐེག་ཚོན་གྱིས་བྱི་བ་དང་ལྷ་ལ་ཉེར་སྤྱད་ཀྱི་མཚོད་པས་མཚོད་པ་དང་།
གཏོར་མའི་ཚོ་ག་དང་། སྤན་གྱི་སྤྱར་བ་དང་། ཞི་སོགས་ཀྱི་ལས་བསྐྱབ་ཚུལ་དང་དངོས་གྲུབ་
བརྒྱད་སོགས་གང་རུང་གསལ་བར་སྟོན་པའི་རྩི་རྩེའི་ཆོག་དེས་བཤད་པ། རྩི་རྩེའི་ཆོག་དེས་སྤྱ་
རི་བཞིན་པར་བཤད་པའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་སྤྱ་མེད་ཀྱི་རྟོག་པ་དང་། རྒྱད་སྟེ་འོག་མ་
རྣམས་ཀྱི་རྟོག་པར་དཀྱིལ་འཁོར་ཐེག་ཚོན་གྱིས་བྱི་བ་དང་། ཞི་སོགས་ཀྱི་ལས་བསྐྱབ་ཚུལ་
བཤད་པ་ལྟ་བུའོ།

སྤྱ་རི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་དེ་ལ་དབྱེ་ན། དངོས་ཟིན་དང་མི་མཐུན་པའི་དོན་གཉིས་པ་མེད་
པའི་སྤྱ་རི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་དང་། དེ་ཡོད་པའི་སྤྱ་རི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(དངོས་ཟིན་དང་མི་མཐུན་པའི་དོན་གཉིས་པ་མེད་པའི་སྤྱ་རི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་)ནི། རྒྱད་སྟེ་འོག་
མ་གསུམ་གྱི་རྟོག་པར་དཀྱིལ་འཁོར་ཐེག་ཚོན་གྱིས་བྱི་བར་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ།

གཉིས་པ་(དེ་ཡོད་པའི་སྤྱ་རི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་)ནི། ལེའུ་ལྷ་བར། སེམས་ཅན་མཚམས་མེད་
ལ་སོགས་པའི། །སྤྱིག་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ཡང་། །རྩི་རྩེ་ཐེག་པ་རྒྱ་མཚོ་ཆེ། །ཐེག་པ་མཚོག་ནི་
འདི་ལ་འགྲུབ། །ཅེས་སྤྱ་རི་བཞིན་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ།

དོན་དེ་ལ་མིང་དེ་དངོས་སུ་འཇུག་པ་འཛིག་རྟེན་པ་དང་། སྤྱ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིའི་བསྟན་བཅས་
ཀྱི་བཅར་ལ་མེད་ཅིང་། དོན་དེ་ལ་མིང་དེ་དངོས་སུ་འཇུག་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབའ་ཞིག་གིས་

བད་མཛད་པར་གྱུར་པའི་དོ་རྩེའི་ཆོག་དེས་བཤད་པ། དོ་རྩེའི་ཆོག་དེས་སྤྲི་རི་བཞིན་པ་མིན་པར་
བཤད་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གོ་ཐུ་བྱ། གོ་ཐུ་ལ། གོ་ཐུ། གོ་ཐུ་ལྷ། གོ་ཐུ་ར་ག་གོ་ལ་
བྱ། གོ་ལ་ལ། གོ་ལ། གོ་ལ་ལྷ། གོ་ལ་ཏ་ལ། ཞེས་པའི་སྤྲི་བཅུ་པོ་དེ་སྤྲིད་རྒྱུད་ལས་བྱུག་ན་དོ་རྩེའི་
མཆན་གྱི་རྣམ་གངས་སུ་བསྟན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་ཀུན་བཏུས་ལས། དབང་པོ་ལྷ་དང་ཡུལ་ལྷ་
ལ་འབྱུག་པར་བཤད་པ་དང་། མཉམ་སྦྱར་ལས། རྒྱུད་བཅུ་ལ་བཤད་པ་ཉ་བུའོ།

གཉིས་པ་⁸⁴གཞུང་གཅིག་གི་དོན་རྫོགས་པར་སྟོན་པ་ཚུལ་བཞིའི་རྒྱུ་བཤད་པ་ལ། མཆོམས་
སྦྱར་ནས་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ། སོ་སའི་མིང་དང་དབྱེ་བ། ⁹²སོ་སའི་ངོས་འཛིན་བསྟན་པ་དང་
གསུམ་ལས།

དང་པོ་(མཆོམས་སྦྱར་ནས་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ་)སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། མཐའ་བྱུག་དབྱེ་བ་
བསྟན་ནས་ནི། །བཤད་པའི་དབྱེ་བ་བརྗོད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། མཐའ་བྱུག་གི་བཤད་པའི་དབྱེ་བའི་ངོས་འཛིན་བསྟན་ནས། ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པའི་
དབྱེ་བའི་ངོས་འཛིན་བརྗོད་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(སོ་སའི་མིང་དང་དབྱེ་བ་)སྟོན་པ་ལ། ཆོག་གི་དོན་དང་སྤྱི་ཡི་དོན། །སྤྲི་དང་དེ་
བཞིན་མཐར་ཐུག་པའོ། །དང་པོ་གཅིག་བྱ་ཁོ་ན་ཉིད། །སྤྱི་ཡི་དོན་གྱི་དབྱེ་བ་གཉིས། །སྤྲི་པ་
རྣམ་པ་གསུམ་ཏུ་བཤད། །མཐར་ཐུག་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་ལ་དབྱེ་བ། ཆོག་གི་དོན་རྣམ་ཡི་གའི་དོན་དང་། སྤྱིའི་དོན་དང་།
སྤྲི་དོན་དང་གསུམ། དེ་བཞིན་ཏུ་མཐར་ཐུག་པའི་དོན་ཏེ་བཞི་ཡོད་དོ། །དང་པོ་ཡི་གའི་དོན་ལ་
དབྱེ་བ་མེད་པས་གཅིག་པོ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། སྤྱིའི་དོན་གྱི་དབྱེ་བ་རྣམ་པ་གཉིས། སྤྲི་པའི་དོན་ལ་

དབྱེ་བ་རྣམས་པ་གསུམ། མཐར་ཐུག་གི་དོན་ལ་དབྱེ་བ་རྣམས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་⁹¹(སོ་སོའི་ངོས་འཛིན་བསྟན་པ་)ལ། ཡི་གེའི་དོན་བཤད་པ། སྤྱིའི་དོན་བཤད་པ། སྤྱི་
དོན་བཤད་པ།⁹⁵ མཐར་ཐུག་གི་དོན་བཤད་པ་དང་བཞི་ལས།

དང་པོ་(ཡི་གེའི་དོན་བཤད་པ་)སྟོན་པ་ལ། སྤྱི་ཙམ་ལ་ནི་རབ་གཞིལ་བའི། །སྤྱི་རོལ་བསྟན་བཅོས་
མཁས་པ་ཡིས། །དེ་ཡི་བཀོད་པས་རབ་བསྟན་པ། །ཡི་གེའི་དོན་ནི་ཡིན་པར་བཤད། །ཅེས་
གསུངས།

ནོན་ནི། ནང་རིག་པའི་སྤེ་སྟོན་ལས་སྤྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པའི་སྤྱིའི་བསྟན་བཅོས་ལ་མཁས་པ་
ཡིས། སྤྱིའི་གཞུང་ཙམ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་གཞིལ་བའི་སྟོན་སྤྱི་དེ་ཡི་བཀོད་པས་ཏེ། དོན་དེ་ལ་མིང་
དེ་དངོས་སུ་འབྱུག་པར་སྤྱི་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིའི་གཞུང་ཙམ་ལ་བཏེན་ནས་ཐོན་པར་རུས་པའི་དོ་
རྒྱུ་ཆེན་ཆེན་དེའི་བཤད་པ་དོ་རྒྱུ་ཆེན་ཆེན་ཡིག་དོན་ཏུ་བཤད་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན།
དངོས་པོ་མེད་པས་སྟོམ་པ་མེད། །ཅེས་པས་སྟོན་བཅུད་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བར་བསྟན་པ་ལྟ་
བྱའོ། །སྤྱི་བ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིའི་གཞུང་ཙམ་ལ་བཏེན་ནས་ཐོན་པར་རུས་པས་ཡིག་དོན་དང་། དངོས་
ཐོན་ལྟར་བཅུད་ཏུ་རུང་བའི་སྤྱི་རིམ་བཞིན་པ་དང་། ཉམས་སུ་གླང་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་སྤྱི་དོན་གསུམ་
མི་འགལ་ལོ། །ཡི་གེའི་དོན་ཞེས་པའི་ཡི་གེ་ནི་མིང་ཆེན་ཡི་གེ་གསུམ་ཏུ་བྱེ་བའི་ཡི་གེ་མིན་གྱི།
མིང་ཆེན་ཏུ་མ་འདུས་པའི་ཡི་གེའི་ཆོགས་ལ་བྱེད་དོ། །

གཉིས་པ་(སྤྱིའི་དོན་)སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། མདོ་སོགས་ལ་ནི་རབ་ཞུགས་པའི། །འཁྱོད་པ་
བཞོག་པར་བྱེད་པ་དང་། །བསྐྱེད་པའི་རིམ་དང་ལྡན་པ་དག །སྤྱི་ཡི་དོན་ནི་ཡིན་པར་གསུངས། །ཞེས་
གསུངས།

ནོན་ཅི། བསྐྱེད་རིམ་པ་མན་ཆད་གང་རུང་དང་ཉམས་སྲ་སྒྲང་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་དོན་སྟོན་པའི་
རྩོམ་ཆེའི་ཆོག་དེའི་བཤད་པ་རྩོམ་ཆེའི་ཆོག་དེས་སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་པའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་རོ།།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལམ་ལྟ་བུ་འཛིག་ཏེན་པའི་དངོས་གྲུབ་དོན་དུ་གཉེར་བ་
དང་། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་དོན་དུ་གཉེར་བ་གཉིས་ཀའི་ཉམས་སྲ་སྒྲང་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་སྤྱི་དོན་
དང་། རྒྱུད་སྤྲེའོག་མ་གསུམ་མན་ཆད་དང་ཉམས་སྲ་སྒྲང་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་སྤྱི་དོན་གཉིས།

སྤྱི་མ་ལ་ལྟའི་ནལ་འགྱོར་ལྟ་བུ་རྒྱུད་སྤྲེའོག་མ་གསུམ་དང་ཉམས་སྲ་སྒྲང་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་སྤྱི་
དོན་དང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུ་མདོ་སྤྲེའི་སྤྲེ་སྟོང་དང་ལ་སོགས་པ། འདུལ་བའི་སྤྲེ་སྟོང་
དང་། མདོན་པའི་སྤྲེ་སྟོང་ལ་ནི་རབ་ཏུ་ཞུགས་པ་སྟེ་དེ་དག་གི་ཆེད་དུ་བའི་གདུལ་བྱས་སྟོན་པ་རྩོ་
རྩེ་བཅུན་མོའི་ལྟ་ག་ལ་བཞུགས་སོ་ཞེས་པའི་ཆོག་དེ་ཐོས་པ་ན། དེ་རང་གིས་ཁས་སྒྲངས་པའི་
གཞུང་དང་མི་མཐུན་པ་རྒྱ་མཆན་དུ་བྱས་ནས། དེ་དག་ལ་འགྱོད་པ་སྟེ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་བསྒྲོག་པའི་
ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་དེ་དག་དང་ཉམས་སྲ་སྒྲང་བྱ་ཐུན་མོང་བའི་སྤྱི་དོན་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ།།

གསུམ་པ་(སྤྲེ་དོན་)སྟོན་པ་ལ། འདོད་ཆགས་ཆོས་ནི་རབ་སྟོན་དང་། །ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
རྟོགས་པ་དང་། །ཡེ་ཤེས་གསུམ་པོ་རྣམ་བཅུགས་པའི། །སྟོང་པོ་ཡོད་པས་སྤྲེས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། རྩོམ་ཆེའི་ཆོག་དེ་ལ་དོན་མི་མཐུན་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སྤྲེས་དོན་གསུམ་པོ་གང་
རུང་གི་དོན་སྟོན་པའི་རྩོམ་ཆེའི་ཆོག་དེའི་བཤད་པ། རྩོམ་ཆེའི་ཆོག་དེས་སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་པའི་
མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། དངོས་པོ་མེད་པས་སྒྲོམ་པ་མེད། །ཅེས་སོགས་གྲིས་སེམས་
དཔེན་དང་སྤྱུ་ལུས་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྤྲེས་དོན་ཞེས་བྲ་ཞེ་ན། ཕྱི་ན་མི་མདོན་ཞིང་
ནང་ན་སྟོང་པོ་ཡོད་པའི་ཚུལ་གྲིས་བསྟན་པའི་དོན་གྲིས་ན་སྤྲེས་དོན་ཞེས་བྲའོ།།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། འདོད་ཆགས་ཆོས་ནི་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲས་དང་། ཀུན་
རྫོབ་བདེན་པ་རྟོགས་པ་སྟེ། ཀུན་རྫོབ་སྤྱུ་མའི་སྤྲས་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་གསུམ་པོ་རྣམ་བཏགས་པ་སྟེ།
སྤང་བ་སེམས་སྤྲས་དང་གསུམ།

དང་པོ་(འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲས་)ལ། དབྱེ་ན་གཞི་ལམ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(གཞི་)ནི། ལམ་གྱི་སྤྱང་གཞིར་གྱུར་པའི་གཞི་པོ་མོ་གཉིས་སྟོམས་པར་འབྲུག་པ་ལྟ་བུ།

གཉིས་པ་(ལམ་)ལ། བསྐྱེད་རིམ་པའི་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲས་དང་། རྟོགས་རིམ་པའི་འདོད་
ཆགས་ཆོས་སྤྲས་དང་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(བསྐྱེད་རིམ་པའི་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲས་)ནི། བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལས་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྲག་
རྒྱ་དང་སྟོམས་པར་འབྲུག་པ་དེ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(རྟོགས་རིམ་པའི་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲས་)ནི། རྟོགས་རིམ་པའི་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
བྲག་རྒྱ་དང་སྟོམས་པར་འབྲུག་པ་དེ་ཡིན་ནོ།

ཀུན་རྫོབ་སྤྱུ་མའི་སྤྲས་པ་ལ་དབྱེ་ན། གཞི་ལམ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(གཞི་)ནི། སྤྲ་བ་གཉུག་མའི་ལུས་དང་། མི་ལམ་གྱི་ལུས་དང་། བར་དོའི་རྒྱང་གི་
ལུས་རྣམས་ཡིན།

གཉིས་པ་(ལམ་)ནི། དབེན་པ་གསུམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་སྤྱུ་ལུས་རྗེས་མཐུན་པ་དང་། རིམ་པ་
གསུམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྤྱུ་ལུས་དངོས་གནས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །སྤང་བ་སེམས་ཀྱི་སྤྲས་པ་ལ་
དབྱེ་ན། གཞི་ལམ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(གཞི་)ནི། གཉིད་དང་འཆི་བའི་སྐབས་ཀྱི་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྗོག་གི་སྤང་མཆེད་
 ཐོབ་གསུམ་ལྟ་བུ་དང་།

གཉིས་པ་(ལམ་)ནི། དབེན་པ་གསུམ་དང་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་སྐབས་ཀྱི་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྗོག་
 གི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ནམས་ཡིན་ནོ། །གང་ལ་གང་སྤྱོད་ན་རྒྱུད་སྤྱོད་ལོག་མ་གསུམ་མན་
 ཆད་ལ་སྤྱོད་དོན་གསུམ་ཀ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །བསྐྱེད་རིམ་པ་ལ་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་
 རྩོགས་གཅིག་མ་གཏོགས་གཞན་ནམས་སྤྱོད་སོ། །སྤྱོད་ཚུལ་ནི་སྐྱུ་ལུས་ལྟ་བུ་རྒྱུད་སྤྱོད་ལོག་མ་
 གསུམ་མན་ཆད་ལ་མ་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱོད་པ་དང་། བསྐྱེད་རིམ་པ་ལ་ལམ་མིན་པའི་
 ཚུལ་གྱིས་སྤྱོད་པ་དང་། ཅ་རྒྱུད་དུ་བསྐྱེད་ཀྱང་ཕྱི་ནས་མི་མཛོན་པར་ནང་ན་སྤྱོད་པོ་ཡོད་པའི་
 ཚུལ་གྱིས་སྤྱོད་པ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་པ་ལས་འདིར་ཕྱི་མ་བཟུང་ངོ་། །

བཞི་པ་⁹²(མཐར་ཐུག་གི་དོན་བཤད་པ་)ལ། འོད་གསལ་བ་ནི་རབ་སྟོན་དང་། ཟུང་དུ་འཇུག་པ་
 ཏོགས་པ་སྟེ། །ནམ་པ་གཉིས་སུ་མཐའ་བཤད་དེ། །མཐའ་ནི་ཐུར་ཐུག་པ་ཡི་ཆོག་། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྩོད་ཆེད་ཆོག་དེ་ལ་དོན་མི་མཐུན་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་ནས་མཐར་ཐུག་གཉིས་པོ་
 གང་རུང་གི་དོན་སྟོན་པའི་རྩོད་ཆེད་ཆོག་དེའི་བཤད་པ། རྩོད་ཆེད་ཆོག་དེས་མཐར་ཐུག་གི་བཤད་
 པའི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དབེན་ན། དངོས་པོ་མེད་པས་སྟོན་པ་མེད། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་འོད་
 གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །

ཅེད་ཕྱིར་མཐར་ཐུག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། རགས་པ་ཉེར་ལྟ་རིམ་གྱིས་ཐིམ་པའི་མཐའ་ནི་སྤང་མཆེད་
 ཐོབ་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་གསུམ་རིམ་གྱིས་ཐིམ་པའི་མཐའ་ནི་འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་ཡིན་པས་
 བཤམ་ཐུག་ཅེས་བྱ་ལོ། །

དེ་ལ་དབྱེ་ན། འོད་གསལ་ལ་བ་ནི་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་སྟེ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་། ཟུང་དུ་འཇུག་པ་རྟོགས་པ་སྟེ། ཟུང་འཇུག་གི་སྐྱེ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །གང་གང་དུ་མཐར་ཐུག་ན། འིན་ཏུ་ཐ་བའི་སེམས་དང་སྐྱེ་གཉིས་པོ་དེ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། དག་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱར་མཐར་ཐུག་གོ། །མཐར་ཐུག་པའི་ཚུལ་ནི། འིན་ཏུ་ཐ་བའི་སེམས་དེ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་མོར་གྱུར་ཏེ་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་ཏུ་བ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འོད་གསལ་གྱི་མཐར་ཐུག་འིན་ཏུ་ཐ་བའི་སྐྱེ་དེ་རིགས་འབྲས་ཆུན་མི་ཆད་པའི་མཆོད་དཔེས་བརྒྱན་པའི་དག་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱར་བཞེངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཟུང་འཇུག་གི་སྐྱེ་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ། །

འོན་ཀྱང་བཤད་ཐབས་ཀྱི་མན་ངག་མཐའ་དུག་དང་ཚུལ་བཞི་པོ་དེ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཀྱང་གང་ལ་མཐའ་དུག་དང་ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་རྫོགས་པར་འཇུག་པ་ངེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། ཀྱང་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་མན་ཆད་དུ་བྲང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱང་། མཐའ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་བྲང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་འཇུག་པ་མེད་དེ། ཀྱང་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་མན་ཆད་ཀྱི་ལམ་ལ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པ་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཀྱང་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་མན་ཆད་ཀྱིས་བྲང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་མཐའ་དུག་གི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་བྲང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་གཉིས་མིང་འབྲེལ་ཡང་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། ཀྱང་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་མན་ཆད་དུ་སྐྱེ་གྱུ་སྐྱེ་བར་སྟོན་པའི་མདོ་བྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་། སྐྱེ་གྱུ་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པར་སྟོན་པའི་མདོ། དེས་དོན་གྱི་མདོར་བཤད་པ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་འགལ་ལ། འདིར་གཞུང་གཅིག་གི་དོན་ལ་བྲང་ངེས་གཉིས་སུ་འབྲེད་པའི་སྟོན་སྒྲུབ་བྲང་དོན་གྱི་མདོ་དང་དེས་དོན་གྱི་མདོ་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་མི་བསྐྱེད་པ་ཞེས་པའི་བྲང་དོན་དུ་མི་བསྐྱེད་པ་བཞིན་ལག་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྟོན་པ་དང་། དེས་དོན་གྱི་སྟོག་ཚུལ་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཀྱང་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་མན་ཆད་དུ་དགོངས་དགོངས་མིན་གྱི་

བཤད་པ་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱང་། མཐའ་བྱུག་གི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་དགོངས་དགོངས་མིན་གྱི་
 བཤད་པ་འཇུག་པ་མེད་དེ། མཐའ་བྱུག་གི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་དགོངས་དགོངས་མིན་གྱི་བཤད་
 འོན་ཡིན་ན། རྒྱུ་ལེན་འོག་མ་གསུམ་མན་ཆད་དང་ཐུན་མོང་དུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་ཡིན་དགོས་པའི་
 ཕྱིར། མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པར་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱང་། མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་
 པར་མཐའ་བྱུག་གི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་འཇུག་པ་མེད་དེ། མཆན་ཉིད་
 ཀྱི་ཐེག་པར་དཀྱིལ་འཁོར་ཐེག་ཆོན་གྱིས་བྲི་བ་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།

རྒྱུ་ལེན་འོག་མ་གསུམ་དུ་མཐའ་བྱུག་གི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་
 འཇུག་པ་ཡོད་དེ། དཀྱིལ་འཁོར་ཐེག་ཆོན་གྱིས་བྲི་བ་དང་། ལྷ་ལ་ཉེར་སྦྱོད་གྱིས་མཆོད་པ་ལ་
 སོགས་པ་མཐའ་བྱུག་གི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་འཇུག་པ་ཡོད་པར་ཡེ་
 བཤེས་དོན་རྒྱུ་བརྟུས་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པར་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་
 བཤད་པ་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱང་། མཐའ་བྱུག་གི་ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་བཤད་
 པ་འཇུག་པ་མེད་དེ། མཆན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པར་དོན་དེ་ལ་མིང་དེ་དངོས་སུ་འཇུག་པ་འདྲིལ་ཉིན་པ་
 དང་སྐྱ་བ་ནམས་ཀྱི་སྐྱའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བཟང་ལ་མེད་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འབའ་ཞིག་གིས་
 བཟང་མཛད་པར་གྱུར་པའི་དོན་བཤད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལེན་འོག་མ་གསུམ་ལ་མཐའ་བྱུག་གི་
 ཡ་གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་བཤད་པ་འཇུག་པ་ཡོད་དེ། ཀོ་རྒྱ་བྱ་ལ་སོགས་པའི་
 ཡི་གེ་བརྒྱ་པོ་སྦྱོད་རྒྱུ་དུ་བྱུག་ན་དོན་འཆན་གྱི་ནམ་གངས་སུ་གསུངས་པ་དེ་མཐའ་བྱུག་གི་ཡ་
 གྲུལ་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་བཤད་པ་ཡིན་པར་ཡེ་ཤེས་དོན་རྒྱུ་བརྟུས་ལས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལེན་འོག་མ་གསུམ་མན་ཆད་དུ་བསྟན་པའི་དོན་ཡང་ཡིན། ཡིག་སྐྱེ་
 གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་དོན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡོད་དེ། སྦོད་བརྒྱུད་མཐའ་བཞི་དང་

བལ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། ཚས་ནམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྒྱ་འབྲས་རང་བཞིན་གྱིས་བྱལ་པའི་སྤྲང་པའི་
སྤྲང་ཉིད་དེ། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་མན་ཆད་གྱིས་བསྟན་པའི་དོན་ཡང་ཡིན། ཡིག་སྡེ་གཉིས་
གྱིས་བསྟན་པའི་དོན་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་མན་
ཆད་དུ་སྤྲས་དོན་དང་། མཐར་ཐུག་གི་བཤད་པ་འདུག་པ་མེད་དེ། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་དུ་
སྤྲས་དོན་གསུམ་དང་མཐར་ཐུག་གཉིས་གང་ཡང་སྟོན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་མཐའ་དུག་དང་
ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་རྫོགས་པར་འདུག་པའི་རྒྱུད་ཡིན་ན། སྤྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིན་དགོས་སོ།།

འོན་མཐའ་བྱག་གི་བཤད་པ་འབྲུག་པ་དང་། ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་འབྲུག་པ་གཉིས་འགལ་
ལམ་མི་འགལ་སྟམ་ན། ལག་མི་དང་སྐལ་ལྷན་གྲགས་པ་གཉིས་ཤིན་ཏུ་ཐ་དད་ཅེས་འགལ་བར་
འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་གཞུང་གཅིག་ལ་བཤད་པ་གཅིག་གམ་གཉིས་ལས་མི་འབྲུག་ན་མཐའ་
བྱག་གི་བཤད་པ་འབྲུག་པ་དང་། གཞུང་གཅིག་ལ་བཤད་པ་གསུམ་ཡན་ཆད་འབྲུག་ན་ཚུལ་
བཞིའི་བཤད་པ་འབྲུག་པ་ཡིན་པས། མཐའ་བྱག་གི་བཤད་པ་དང་ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་འགལ་
བར་འདོད་ཀྱང་། རང་ལྷགས་ལ། ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་འབྲུག་པ་དང་། བྱང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་
འབྲུག་པ་དང་། དགོངས་པའི་བཤད་པ་འབྲུག་པ་ནམས་མི་འགལ་ཏེ། རིན་ཆེན་ཆེན་པོ་ཁ་དོག་
ལ། །ཞེས་པའི་གཞུང་ལ་སློན་གསལ་དུ་ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་འབྲུག་པ་དང་། སྟོན་བསྐྱུས་སུ།
བྱང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་འབྲུག་པ་དང་། རིམ་ལྡར་དགོངས་པས་བཤད་པ་འབྲུག་པར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་འབྲུག་པ་དང་། དགོངས་མིན་གྱི་བཤད་པ་འབྲུག་པ་གཉིས་མི་
འགལ་ཏེ། ཟིལ་གཞོན་རྩོམ་ཅིང་འཛིན་ལ་ལེའུ་དང་པོའི་སློན་གསལ་དུ་ཚུལ་བཞིའི་བཤད་
པ་འབྲུག་པ་དང་། ལེའུ་གཉིས་པའི་སློན་གསལ་དུ་དགོངས་མིན་གྱི་བཤད་པ་འབྲུག་པར་
བཤད་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་འབྲུག་པ་དང་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་མིན་པའི་བཤད་པ་འབྲུག་པ་

མི་འགལ་ཏེ། མྱེང་གཞིའི་སྤྲུལ་བཤད་ཀྱི་ཡི་གེ་བཞི་བརྩའི་བཤད་པ་དེ་ལ་སྤྱི་ཇི་བཞིན་པ་མིན་པའི་
 རྟོན་ཆང་པའི་ཕྱིར། མཐའ་བྲུག་གི་བཤད་པའི་ནང་ཆོན་ཀྱི་དགོངས་པའི་བཤད་པ་འཇུག་པ་དང་།
 དགོངས་མིན་ཀྱི་བཤད་པ་འཇུག་པ་གཉིས་པོ་འགལ་ཏེ། གཞུང་གཅིག་ལ་དགོངས་དགོངས་མིན་
 ཀྱི་བཤད་པ་གཉིས་ཀ་འཇུག་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་ཀྱི་བཤད་པ་འཇུག་
 པ་གཉིས་འགལ་ཏེ། གཞུང་གཅིག་ལ་དེ་གཉིས་ཀའི་བཤད་པ་འཇུག་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར།
 ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་འཇུག་ན་བྱང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་འཇུག་པས་བྱུང་བ་དང་། བྱང་ངེས་ཀྱི་བཤད་
 པ་འཇུག་ན་ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་འཇུག་པས་བྱུང་བས་སྤྲུལ་ན། ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་འཇུག་པ་
 ན་བྱང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་འཇུག་ཏུ་བྱང་བས་བྱུང་སྟེ། ཡིག་སྐྱུ་གཉིས་ལ་བྱང་རྟོན་ཀྱི་རྟོན་ཆང་དུ་
 བྱང་ཞིང་། སྤྲུལ་མཐའ་གཉིས་ལ་ངེས་རྟོན་ཀྱི་རྟོན་ཆང་དུ་བྱང་བའི་ཕྱིར། བྱང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་
 འཇུག་ན་ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་འཇུག་པས་མ་བྱུང་སྟེ། བྱང་རྟོན་ལ་ཡིག་སྐྱུ་གཉིས་གང་བྱང་མེད་
 པ་དང་། ངེས་རྟོན་ལ་སྤྲུལ་མཐའ་གཉིས་གང་བྱང་མེད་པ་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

འོན་ཀྱང་གཅིག་ལ་བཤད་པ་ཅི་ཙམ་འཇུག་པ་ཡོད་ཅེ་ན། རིམ་ལྡོམ་འགྲེལ་པ་ནོར་བུའི་
 བྱེད་བ་ལས། གཞུང་གཅིག་ལ་བཤད་པ་མང་བ་ལ་བརྩ་བཞི་འཇུག་པ་ཡོད་དེ། མཐའ་བྲུག་དང་
 ཡིག་རྟོན་ཀྱི་གཅིག་སྐྱུ་རྟོན་ཀྱི་གཉིས། སྤྲུལ་རྟོན་ཀྱི་གསུམ། མཐའ་བྲུག་གི་གཉིས་ཏེ་བརྩ་བཞི་
 འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན་མི་འཐད་དེ། གཞུང་གཅིག་ལ་དགོངས་དགོངས་མིན་ཀྱི་
 བཤད་པ་གཉིས་ཀ་འཇུག་པ་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། གཞུང་གཅིག་ལ་སྤྱི་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་
 མིན་གཉིས་ཀའི་བཤད་པ་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ནི། གཞུང་གཅིག་ལ་བཤད་པ་
 མང་བ་ལ་བདུན་འཇུག་པ་ཡོད་དེ། རིན་ཆེན་ཆེན་པོ་ཁ་དོག་ལ། །ཞེས་པའི་གཞུང་ལ་སྤྱོན་
 གསལ་དུ་ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་འཇུག་པ་དང་། སྤྱོད་བསྐྱུས་སུ་བྱང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་འཇུག་པ་

དང་། རིས་ལྷར་དགོངས་པས་བཤད་པ་འབྲུག་པར་གསུངས་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་⁷⁸ཉན་པ་པོ་གང་ལ་དོན་གང་བཤད་པ་འཆད་ཚུལ་གྱི་རྒྱན་བཤད་པ་ལ། འཆད་ཚུལ་གྱི་རྒྱན་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པ། སོ་སའི་ངོས་འཛིན་བསྟན་པ། དོན་བསྟུ་བ་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་(འཆད་ཚུལ་གྱི་རྒྱན་གྱི་དབྱེ་བ་)སྟོན་པ་ལ། འཆད་པས་ཉན་པར་འདོད་པ་ལ། །དབྱེ་བ་ཡང་ནི་གཉིས་ཡོད་དེ། །ཆོགས་ལ་བཤད་པར་བསྟན་པ་དང་། །གཉིས་པ་སྟོབ་མ་ལ་བཤད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། རྒྱུ་འཆད་པ་པོས་རྒྱུ་ཉན་པར་འདོད་པའི་གང་ཟག་གང་ལ་དོན་གང་འཆད་པ་འཆད་ཚུལ་གྱི་རྒྱན་གྱི་དབྱེ་བ་ཡང་ནི་གཉིས་སུ་ཡོད་དེ། དང་པོ་ཆོགས་པ་ལ་བཤད་པར་བསྟན་པ་དང་། །གཉིས་པ་སྟོབ་མ་ལ་བཤད་པར་བྱ་བ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(སོ་སའི་ངོས་འཛིན་བསྟན་པ་)ལ། རི་བཞིན་སྐྱ་དང་དགོངས་མིན་དང་། །བྲང་བའི་དོན་དུའང་གང་གྱུར་དང་། །ཡི་གའི་དོན་དང་སྤྱི་ཡི་དོན། །ཆོགས་པ་ལ་བཤད་ཡིན་པར་བརྗོད། །རི་བཞིན་མིན་སྐྱ་ངེས་དོན་དང་། །དེ་བཞིན་དགོངས་ཏེ་བཤད་པ་དང་། །སྐས་དང་མཐར་ཐུག་པ་ནམས་ནི། །སྟོབ་མ་ལ་ནི་བཤད་པར་འདོད། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། མཐར་ཐུག་གི་ནང་ནས་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་དང་། དགོངས་པ་མིན་པ་དང་། བྲང་དོན་དང་གསུམ། ཚུལ་བཞིའི་ནང་ནས་ཡིག་སྤྱི་གཉིས་ཏེ་ལྷ་པོ་དེ་ནི་ཆོགས་བཤད་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་བཤད་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་དོ། །མཐར་ཐུག་གི་ནང་ནས་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་མིན་པ་དང་། རིས་དོན་དང་། དགོངས་པས་བཤད་པ་དང་གསུམ། ཚུལ་བཞིའི་ནང་ནས་སྐས་དོན་དང་། མཐར་ཐུག་གི་དོན་གཉིས་ཏེ་ལྷ་པོ་དེ་ནི་སྟོབ་བཤད་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་བཤད་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་(དོན་བསྐྱེད་)སྟོན་པ་ལ། བཤད་པའི་རྒྱད་ཀྱི་རྗེས་འབྲང་ནས། །བདེ་གཤེགས་
རྣམས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ལ། །རིམ་བཤག་ཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །བཤད་པའི་དབྱེ་བ་གསུངས་པ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། བདེ་གཤེགས་རྣམས་ཀྱི་བདག་པོ་དོ་རྗེ་འཆང་གིས་རང་གི་གདུལ་བྱ་ལ་བཤད་པའི་
རྒྱུད་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ་ཀུན་བདུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་ནས་རིམ་བཤ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོགས་
བཤད་དང་སློབ་བཤད་གཉིས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཐུ་ཚན་དང་པོ་དེ་ཚོགས་བཤད་ཀྱི་གང་ཟག་
དམན་པ་བཞི་ཁོ་ན་ལ་བཤད་བྱ་དང་། ཐུ་ཚན་གཉིས་པ་དེ་སློབ་བཤད་ཀྱི་གང་ཟག་ཁོ་ན་ལ་
བཤད་བྱ་ཡིན་པའི་སློ་ནས་ཚོགས་བཤད་དང་སློབ་བཤད་དུ་དབྱེ་བ་མིན་ཏེ། ཐུ་ཚན་དང་པོ་དེ་
གང་ཟག་དམན་པ་བཞི་ཁོ་ན་ལ་བཤད་བྱ་ཡིན་ན། དེ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ལ་བཤད་བྱ་
མིན་དགོས། དེ་མིན་ན་བསྐྱེད་རིམ་ཀྱི་ལམ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ལ་བཤད་བྱ་མིན་དགོས།
དེ་མ་ཡིན་ན་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དོ་རྗེ་འཆང་དུ་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ལ་རིམ་བཤ་
གཉིས་མ་ཆང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཐུ་ཚན་གཉིས་པ་དེ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ཁོ་ན་
ལ་བཤད་བྱ་ཡིན་ན། དེ་གང་ཟག་དམན་པ་བཞི་ལ་བཤད་བྱ་མ་ཡིན་དགོས། དེ་མིན་ན་གང་ཟག་
དམན་པ་བཞི་པོ་དེས་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་མ་ལུས་པ་ཐོས་སུ་མི་རུང་དགོས་པ་ལས་གང་ཟག་དམན་པ་
བཞིས་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་མ་ལུས་པར་ཐོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ལེའུ་བཅུ་བདུན་པའི་སྒྲོན་གསལ་ལས། གསང་བ་འདུས་པ་འདི་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་
རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆེ་འདི་ཉིད་དུ་སངས་རྒྱས་འཕྲོལ་བ་ཐོས་ཤིང་། རྒྱད་ཀྱི་
གཞུང་མ་ལུས་པ་ཐོས་ཀྱང་མཐའ་དུག་གི་ཆོག་གི་དབྱེ་བས་རྒྱད་ཀྱི་དོན་ལ་སྒྲོངས་པ་དང་མ་
བུལ་བའི་ཅན་དན་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ལ་སོགས་པའི་ཉན་པ་པོ་རྣམས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིང་།

དེས་ན་ཆོག་མཁན་པོ་འདྲ་བ་དང་སྒྲིབ་པ་འདྲ་བའི་ཁྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་པོ་མཐའ་དྲུག་དང་ཚུལ་བཞིའི་བཞུགས་པ་ལྟར་
གཞུང་འཆད་ཚུལ་གྱི་སྒྲིབ་པ་སྤྱོད་པ་མེད་ཀྱི་གདུལ་བྱ་ཉན་པ་པོའི་སྒྲིབ་པ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་
ཉན་པའི་སྒྲིབ་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་མི་རྒྱུ་གི་སྒྲིབ་པ་སྤྱོད་པ་དང་། སྤྱོད་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་ལྟན་མི་ལྟན་གྱི་སྒྲིབ་པ་
སྤྱོད་པ་གཉིས་ཡོད་དོ།

དང་པོ་(ཉན་པའི་སྒྲིབ་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་མི་རྒྱུ་གི་སྒྲིབ་པ་)ནི། སྤྱིར་དབང་བཞི་རྒྱུ་གས་པར་ཐོབ་ཅིང་དམ་
ཆོག་དང་སྒྲིབ་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ན། དེས་གཉིས་རགས་པ་ཀུན་ཉན་པའི་སྒྲིབ་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་བས་བྱུང་
ཅིང་། གང་ཟག་དམན་པ་བཞི་པོ་དེས་གཉིས་རགས་པ་ཀུན་ཉན་པའི་སྒྲིབ་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡང་། གང་ཟག་
དམན་པ་བཞི་ལ་དབང་པོ་སྤྱངས་པ་དང་མ་སྤྱངས་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས།

དབང་པོ་མ་སྤྱངས་པ་ནི། དེས་གཉིས་རགས་པ་ཀུན་ཉན་པའི་སྒྲིབ་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཡང་རྒྱུ་གས་
དེས་རྒྱུ་གས་པར་ཉན་པའི་སྒྲིབ་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་མི་རྒྱུ་བའི་ཉན་པའི་ཆོག་མཁན་པོ་འདྲ་བ་དང་སྒྲིབ་པ་
སྤྱོད་པ་ནི། དེས་གཉིས་རགས་པ་ཀུན་ཉན་པའི་སྒྲིབ་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་བར་མ་ཟད། རྒྱུ་གས་དེས་རྒྱུ་གས་
པར་ཉན་པའི་སྒྲིབ་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་བས། ཉན་པའི་སྒྲིབ་པ་འདྲ་བའི་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་པ་ནི་ཆོག་མཁན་པོ་
དང་སྒྲིབ་པ་འདྲ་བའི་འཇོག་ཚུལ་པལ་པ་ཡིན་ལ།

སྤྱོད་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་ལྟན་མི་ལྟན་གྱི་སྒྲིབ་པ་སྤྱོད་པ་ལ། གང་ཟག་དམན་པ་བཞི་པོ་བསྐྱེད་
དེས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཞིང་། ཆོ་དེ་ལ་རྒྱུ་གས་པར་སྤྱོད་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་ལྟན་པའི་རྒྱུ་གས་དེས་སྤྱོད་དཀའ་ཞིང་།
ཆོ་དེ་ལ་རྒྱུ་གས་པར་སྤྱོད་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་མི་ལྟན་པའི་ཆོག་མཁན་པོ་འདྲ་བ་དང་སྒྲིབ་པ་དང་། དེ་པོ་
ཆོ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ཆོ་དེ་ལ་བསྐྱེད་དེས་སྤྱོད་སྤྱོད་པར་མ་ཟད། རྒྱུ་གས་དེས་ཀྱང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཆོ་དེ་
ལ་རྒྱུ་གས་པར་སྤྱོད་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་ལྟན་པས་ན་སྒྲིབ་པ་འདྲ་བའི་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་པ་དེ་ནི་

ཆོག་ས་བཤད་དང་སྒྲོབ་བཤད་དུ་འཛིག་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ།།

ལྷ་པ་རྒྱད་ལ་འདུག་པའི་གང་ཟག་ཉན་པ་སྒྲོབ་བཤད་པ་ལ། གང་ཟག་གི་དཔྱེ་བ། བྱེ་
བ་སོ་སྒྲོབ་དོན་བཤད་པ། དབང་པོའི་རིམ་པ་དང་སྒྲོད་ཀྱི་བྱུང་བར། བཤད་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོད་དུ་
འགྱུར་ཚུལ། སྒྲོད་བརྟགས་ནས་བཤད་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་ལྷ་ལས།

དང་པོ་(གང་ཟག་གི་དཔྱེ་བ་)སྟོན་པ་ལ། རྣམ་པ་ཀུན་དུ་ཉན་འདོད་པའི། །འཛིག་རྟེན་ངེས་པར་
གྱུར་བ་ནི། །སྒྲོ་ཡི་རྣམ་པ་དཔག་མེད་ལས། །གང་ཟག་རྣམ་པ་ལྷར་འདོད་དོ། །ལྷ་ལ་དང་བད་
དཀར་དང་། །པར་ཅན་དན་རིན་པོ་ཆེ། །རང་བཞིན་ཐ་དད་མིང་གིས་སྟེ། །ཐམས་ཅད་མཐུན་
བས་གསུངས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། འདུས་པའི་རྒྱད་ཉན་པར་འདོད་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་དེ་ལ་སྒྲོ་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་
ནས་རྒྱས་པར་བྱེན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་ཀྱང་། བསྟན་ན། ལྷ་ལ་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་བད་དཀར།
པར། ཅན་དན། རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་དང་ལྷ་ཡོད་པར་ཐམས་ཅད་མཐུན་བས་ཡེ་ཤེས་རྩོ་
རྩེ་ཀུན་བདུས་ལས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(བྱེ་བ་སོ་སྒྲོབ་དོན་བཤད་པ་)ལ། ལྷ་ལ་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་བད་དཀར། པར། ཅན་
དན། རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་བསྟན་པ་དང་ལྷ་ལས།

དང་པོ་(ལྷ་ལ་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་)སྟོན་པ་ལ། དེ་ནི་མ་ལུས་ཐོས་གྱུར་ལ། །འཛིན་པ་ལ་ནི་རྣམ་
པར་མཁས། །སྒྲོ་ཅིག་གིས་ནི་བརྟེན་འགྱུར་བ། །ལྷ་ལ་ཞེས་བྱའི་གང་ཟག་གོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་དོན་མ་ལུས་པ་སྒྲོ་མ་ལས་ཐོས་ནས་འཛིན་པ་ལ་རྣམ་པར་མཁས་
ཀྱང་། སྒྲོ་མ་དང་བལ་ན་སྒྲོ་ཅིག་སྟེ་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་བརྟེན་པར་འགྱུར་བའི་འདུས་པའི་

ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་དེ། འདུས་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་གྱུར་
པའི་མུའུ་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མུའུ་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་
ཞེ་ན། མུའུ་ལྷ་དེ་ཚུ་ནང་ན་གནས་པའི་ཆེ་བྱི་ཞེས་པོ་མང་པོ་འཛིན་ཅིང་རྟིན་པ་མེད་ལ། ཚུ་ནང་
ནས་བཏོན་མ་ཐག་དུ་རྟིན་ཅིང་བྱི་ཡལ་ནས་འགོ་བ་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་ན་མུའུ་ལྷ་བྱའི་
གང་ཟག་ཅེས་བྱའོ།

གཉིས་པ་(པད་དཀར་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་)སྟོན་པ་ལ། གཟུང་བྱ་མང་དུ་སྐོས་གྱུར་ཀྱང་། །སྟོན་པ་ཡི་ནི་
རྒྱས་མེད་ལ། །བྱམ་པའི་རས་བལ་ས་བོན་འདྲ། །པད་དཀར་ཞེས་བྱའི་གང་ཟག་གོ། །ཞེས་གསུངས།

དྲེན་ཞི། གཟུང་བྱའི་ཆོག་དོན་ཐོགས་ལས་ལྷག་པར་མང་དུ་སྐོས་ནས་འཛིན་པར་རྒྱས་ཀྱང་།
གཞན་ལ་སྟོན་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་འདུས་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་གང་ཟག་
དེ། འདུས་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་པད་དཀར་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་གི་མཚན་ཉིད་
ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་པད་དཀར་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། བྱམ་པའི་ནང་དུ་རས་བལ་གྱི་ས་
བོན་སྤངས་པ་ན་འཕེལ་ནས་ཕྱིར་འགོ་བ་མེད་པ་དང་འདྲ་བར་པར་དཀར་པོ་དེ་རང་གི་བྱི་ལྷེ་བའི་
སྤྱབས་སུ་འཁོར་ནས་ཕྱིར་འགོ་བ་མེད་པ་དང་འདྲ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་ན་པད་དཀར་ལྷ་བྱའི་
གང་ཟག་ཅེས་བྱའོ།

གསུམ་པ་(པད་མ་ལྷ་བྱའི་གང་ཟག་)སྟོན་པ་ལ། དད་དང་ལྷན་ཞིང་སྦྲིང་རྩེ་ཤེས། །སྐོས་ན་སྒོ་ཡི་
ཁ་འབྲེད་ལ། །ཆོགས་མེད་འོད་མ་བཞིན་འཛིན་པ། །པར་ཞེས་བྱའི་གང་ཟག་གོ། །ཞེས་གསུངས།

དྲེན་ཞི། དཀར་ཆོས་ཀྱི་ཅ་བ་དད་པ་དང་ལྷན་ཞིང་སྦྲིང་རྩེ་ཆེ་བ། །ཤེས་རབ་དང་ལྷན་པ། ཆོས་
སྐོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་རབ་འཕེལ་ཞིང་ཆོགས་མེད་པའི་འོད་མའི་ཐོགས་གཅིག་ནས་ཚུ་

སྤྱགས་པ་སྤྱགས་གཅིག་ནས་འཇག་པ་བཞིན་དུ། མོས་པའི་དོན་རྣམས་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་
བརྟེན་པར་འགྱུར་བའི་གང་ཟག་འདུས་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པ་དེ། དེའི་གདུལ་
བྱ་བསྐྱེད་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་བསྐྱེད་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ཅས་བྱ་ཞེ་ན།
བསྐྱེད་དེ་ངི་ཞིས་པ་མཐོང་ན་དགའ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ཉི་མས་ཁ་འབྱེད་པ། ཉི་མ་
ཤར་མ་ཐག་ལྟེ་བར་ཆགས་པའི་ཟེལ་པ་ཡལ་ནས་འགོ་བ་དང་འབྲ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་ན་
བསྐྱེད་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ཅས་བྱའོ།

བཞི་པ་(ཚན་དན་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་)སྟོན་པ་ལ། མོས་པ་ཉུང་ཞིང་ང་རྒྱལ་ལྡན། །རྩ་བ་མེད་པར་
མང་དུ་སྤྱ། །རྗེས་སུ་བཟུང་བར་མི་རུས་པ། །ཚན་དན་ཞེས་བྱའི་གང་ཟག་གོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། མོས་པ་ཉུང་བ་སྟེ་མོས་པ་རྒྱུང་ཞིང་མོས་པ་ལ་བསྐྱེད་པ་ན་ངས་ཤེས་ཀྱི་ཞེས་ང་རྒྱལ་
དང་ལྡན་པ། ལུང་རིགས་ཀྱི་རྩ་བ་མེད་པར་ཚད་པ་ན་མང་དུ་སྤྱ། བ། སྟོན་དེ་བསལ་ནས་ཡོན་
ཏན་དང་ལྡན་པར་རྗེས་སུ་བཟུང་དགའ་བའི་གང་ཟག་འདུས་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་
གྱུར་པ་དེ། དེའི་གདུལ་བྱ་ཚན་དན་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཚན་དན་
ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ཅས་བྱ་ཞེ་ན། ཚན་དན་དེ་ངི་རྒྱུང་བ། ཆོར་མ་མང་བ། འབྲས་སུ་མེད་པ། སྤྱལ་
གདུག་པས་དགྲིས་པས་བྱང་དུ་ཉེར་མི་བྱང་བ་དང་འབྲ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་ན་ཚན་དན་ལྟ་བུའི་
གང་ཟག་ཅས་བྱའོ།

ལྟ་པ་(རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་)སྟོན་པ་ལ། རྒྱལ་ཁྲིམས་དག་ཅིང་མཁས་ལ་སྤྱིན། །ཤེས་
རབ་ལྡན་ཞིང་རྒྱད་གཅིག་པ། །མོས་ནས་ལེགས་པར་སྟོན་པ་ནི། །རིན་ཆེན་ཞེས་བྱའི་གང་ཟག་
གོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཁས་སྒྲངས་པའི་ཚུལ་བྱིས་པ་དག་ཅིང་ཐོས་པའི་པ་རྩོལ་ཏུ་སོན་པས་ན་མཁས་ལ།
དགེ་བ་ལ་མཁས་ཤིང་སྤྱོད་པས་སྤྱོན་པ་དང་། མགོ་སྤོས་པ་ཙམ་གྱིས་དོན་གོ་བའི་ཤེས་རབ་དང་
ལྷན་ཞིང་སྤྱོད་པའི་ཐེག་པར་རིགས་ངེས་པས་ན་རྒྱུད་གཅིག་པ་དང་། རང་གིས་ཐོས་པའི་
དོན་གཞན་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་སྟོན་ཏུ་ས་པ་དང་། ཆེ་དེ་ལ་རྩོགས་རིམ་རྩོགས་པར་སྤྱོད་པའི་
སྐལ་བ་དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་འདུས་པའི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱར་གྱུར་པ་དེ། དེའི་གདུལ་
བྱར་གྱུར་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་མཆོད་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་
གང་ཟག་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་དེ་རྟེན་དཀའ་ཞིང་རྟེན་ན་དོན་ཆེན་པོར་
འགྱུར་བ་དང་འདྲ་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པས་ན་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ཅེས་བྱའོ།

གསུམ་པ་(དབང་པོའི་རིམ་པ་དང་སྟོན་གྱི་ཁྱད་པར་)ནི། གང་ཟག་ལྷ་ག་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཉན་པ་
པོར་བྱང་སྟེ། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཉན་འདོད་པའི། །འཇིག་རྟེན་ངེས་པར་གྱུར་པ་ནི། །ཞེས་འདུས་
པའི་རྒྱུད་ཉན་པར་འདོད་པའི་ཉན་པ་པོའི་གང་ཟག་ལ་ལྷར་བྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་། ཐོས་པའི་
བག་ཆགས་སེམས་ལ་བཞག་ནས་ཕྱིས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གང་ཟག་ལྷ་ག་
ཉན་པ་པོར་བྱང་བར་མ་ཟད། འཆད་པ་པོ་དང་སྒྲུབ་པ་པོར་ཡང་བྱང་སྟེ། ལྷན་ལ་དང་བརྒྱ་ལྟ་
བུའི་གང་ཟག་གི་མཆོད་ཉིད་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་གང་ཐོས་མི་བརྟེན་པར་འཇིག་མི་
ཏུས་པར་གསུངས་ཀྱང་། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་དོན་འགའ་ཞིག་འཇིག་ཏུས་པས་དེ་རང་གིས་བསྟོམ་པ་
དང་གཞན་ལ་སྟོན་པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར། རང་གིས་ཐོས་པའི་དོན་གཞན་ལ་སྤྱོད་པར་བྱེད་ཏུས་
པའི་ཕྱིར། འདི་ལ་སྤྱོད་པ་གཞན་དག་གིས་གང་ཟག་དམན་པ་བཞི་པོ་ཉན་པ་པོར་བྱང་ཡང་།
ལྷན་ལ་དང་བརྒྱ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ནི་འཆད་པ་པོ་དང་སྒྲུབ་པ་པོར་མི་བྱང་སྟེ། ཐོས་པའི་དོན་དེ་
མ་ཐག་བརྟེན་པས་རང་གིས་བསྟོམ་རྒྱ་དང་། གཞན་ལ་སྟོན་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། བད་དཀར་དང་

ཅན་དན་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གཉིས་སྒྲུབ་པ་པོར་རུང་ཡང་། འཆད་པ་པོར་མི་རུང་སྟེ། བད་དཀར་
ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ལ་ཆོག་གི་ཡོན་ཏན་མེད་པ་དང་། ཅན་དན་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ལ་གདུལ་བུ་
གཞན་གྱིས་ཆོག་དོན་རྣམས་འཛིན་མི་རུས་པའི་བྱེད། རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ནི་ཉན་པ་
པོར་རུང་བར་མ་ཟད། འཆད་པ་པོ་དང་སྒྲུབ་པ་པོར་ཡང་རུང་བ་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཟེར་དོ།

103
བཞི་པ་(བཤད་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ཏུ་འགྲུང་ཚུལ་)སྟོན་པ་ལ། ལྷན་པ་དེ་བཞིན་བད་དཀར་དང་། །བཟླ་
ཅན་དན་ཉིད་དག་སྟེ། །གང་ཟག་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི། །ཆོག་ས་པ་ལ་བཤད་གང་ཟག་གོ། །
ཆོག་ས་པའི་རིམ་གྱི་སྐལ་ལྷན་ཞིང་། །ཏག་ཏུ་སྟོང་པ་ས་ནམ་བརྒྱན་པ། །འདི་ནི་རིན་ཆེན་གང་
ཟག་སྟེ། །སྟོབ་མ་ལ་བཤད་སྟོང་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

[illegible]

ལྷ་པ་(སྟོང་བརྟགས་ནས་བཤད་དགོས་པར་བསྟན་པ་)ལ། གང་ཟག་ཤེས་པའི་དབྱེ་བ་ཡིས། །སྟོང་
དང་སྟོང་མིན་ཡོངས་བརྟགས་ནས། །རྟོ་རྟོ་སྟོབ་དཔོན་མཁས་པས་ནི། །བཤད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་
བྱ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

རྒྱ་མི། གང་ཐག་གི་སྒོ་རིག་གི་དབྱེ་བ་ཤེས་བའི་རྒྱ་སྒོ་བ་དཔོན་མཁས་པ་ཡིས། རྒྱ་གས་
རིམ་རྒྱ་གས་པ་སྐྱེ་བའི་སྒོ་དྲ་དྲ་སྒོ་དྲ་མིན་པ་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་ཆོག་པ་བཤད་དང་སྒོ་བ་

བཤད་རྒྱུ་པ་གཉིས་བྱའོ།

78
 རྒྱལ་པ་བཤད་དོན་རིམ་ལྔ་པ་བདེན་གཉིས་ངེས་པའི་རྒྱན་བཤད་པ་དེ་ཉིད་སྟོན་པར་
 བྱེད་པ་ལ། རྒྱན་ནི་རྒྱལ་པོ་དེ་ལྟམས་ཀྱིས། །བདེན་གཉིས་ལྟམ་པར་ངེས་བྱས་པ། །དེ་ནི་རྒྱན་
 ལྟར་བདུན་པ་སྟེ། །རྫོགས་པའི་རིམ་པ་སྟུབ་པ་པོ། །ཞེས་གསུངས།

རྟོན་ནི། སྒྲིང་བསྐྱང་བའི་རྒྱན། འཁོར་རྒྱ་ཚུལ་གྱི་རྒྱན། མཐའ་དྲུག་གི་རྒྱན། ཚུལ་བཞིའི་རྒྱན།
 འཁོར་ཚུལ་གྱི་རྒྱན། ཉན་པ་པོའི་རྒྱན་ཏེ་རྒྱན་དྲུག་པོ་དེ་རྣམས་གྱི་ནང་ནས་གང་བཤད་པར་བྱ་
 བའི་གཞི། སྒྲིང་བསྐྱང་བའི་རྒྱན་དང་ལྷན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མཐའ་དྲུག་དང་
 ཚུལ་བཞིས་བཀྲལ་བའི་ཐོན་པའི་ལམ་རྒྱད་དང་། སྒྲིང་གཞི་དང་། དེས་པའི་ཆོག་དང་། རྒྱ་དང་
 བཞི་པོ་དེ་འཁོར་ཚུལ། ཆོག་ས་བཤད་དང་སྟོབ་བཤད་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ས་ཉན་པ་པོ་གང་ཟག་ལྟ་
 ལ་བཤད་པས། གང་ཟག་ལྟ་པོ་དེའི་རྒྱད་ལ་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དང་། རོན་
 དམ་བདེན་པ་རོན་གྱི་འོད་གསལ་གཉིས་རྣམ་པར་དེས་པར་བྱས་པའི་སྟོན་ས་བྱང་འཇུག་ལ་གོ་
 བ་ཆགས་པ་དེ་ནི་རྒྱན་དུ་གྱུར་པ་བདུན་པ་སྟེ། རྫོགས་ཤིང་གྱི་གཙོ་པོ་བྱང་འཇུག་བསྐྱབ་པ་ལ་
 མེད་མི་བྱང་ཡིན་ནོ།།

ཟུང་འཇུག་ལ་གོ་བ་ཆགས་པའི་ཆོད་ངེ་ལྟར་ཡིན་སྟེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་མི་སྟོབ་
 པའི་ཟུང་འཇུག་ཡོད་ལ། དེའི་རྒྱུར་སྟོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་འགོ་དགོས། དེའི་རྒྱུར་རིམ་པ་བཞི་པའི་
 འོན་གྱི་འོད་གསལ་འགོ་དགོས། དེའི་རྒྱུར་སེམས་དབེན་གྱི་རྒྱུར་སེམས་ལས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་
 པ་གསུམ་པའི་རྒྱ་ལུས་འགོ་དགོས། དེའི་རྒྱུར་ཕྱི་ནང་གི་ཆེན་གཉིས་ཀྱིས་བྱངས་པ་ལས་བྱུང་
 པའི་སེམས་དབེན་གྱི་སྤང་མཆོད་ཐོབ་གསུམ་འགོ་དགོས། དེའི་རྒྱུར་སྟོག་ཅོལ་གསུམ་པོ་ནམ་

པར་བསྐྱེམས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱིང་གའི་རྩ་མདུད་རྫོགས་པར་གྲོལ་བ་འགྲོ་དགོས། དེ་ཆོགས་
 རྩུང་དུས་གྲོལ་བ་ལ་སྤོན་དུ་རྫོགས་རིམ་པས་ལུས་དབེན་མཐར་ཕྱིན་བ་འགྲོ་དགོས། དེའི་སྤོན་
 དུ་སྤྱི་ཡི་བར་དོ་གསུམ་སྤྱི་གསུམ་དུ་འབྱེད་བའི་ལམ་ཁྱེད་མཆན་ཉིད་ཆང་བའི་བསྐྱེད་རིམ་སྤྱི་
 རགས་མཐར་ཕྱིན་བ་འགྲོ་དགོས། དེའི་སྤོན་དུ་དབང་བཞི་རྫོགས་པར་ཐོབ་ནས་དམ་ཆོག་དང་
 སྤོམ་པ་ལ་གནས་བ་འགྲོ་དགོས། དེའི་སྤོན་དུ་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ་ནས་ཞི་ལྷག་གི་བར་
 གྱི་ལམ་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱད་སྒྲུངས་པ་རྣམས་ལ་གོ་བ་འབྲུལ་མེད་དུ་ཆགས་པ་རྣམས་འགྲོ་
 དགོས་སོ།།

གསུམ་པ་བཤད་ཚུལ་དེ་རྟེན་དཀའ་ཞིང་རྟེན་ནས་འདོར་དུ་མི་རུང་བར་བསྟན་བ་དེ་ཉིད་
 འཆད་པ་ལ། བཤད་པའི་རྒྱད་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་ནས། །བཤད་སྤྱི་ཡིན་དུ་རྟེན་པར་དཀའ། །འདི་
 ལྟར་བྲངས་ཏེ་བཤད་བ་ནི། །རྣམ་འབྱོར་རྒྱད་ལས་གཞན་ན་མིན། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། བཤད་པའི་རྒྱད་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ་ཀུན་བདུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས། འདུས་པ་རྩ་བའི་
 རྒྱད་ཀྱི་བཤད་པ་སྤྱི་བ་དང་སྤང་བ་ནི་ཡིན་དུ་རྟེན་པར་དཀའོ། །བཤད་པ་སྤྱི་བ་རིམ་ལྔ་བྱ་ཞེ་ན།
 འདི་ལྟར་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ་ཀུན་ལས་བདུས་ལས་བྲངས་པའི་རྒྱན་བདུན་གྱིས་བཤད་པ་འདིའོ། །རྒྱན་
 བདུན་གྱི་བཤད་པ་འདི་ནི་རྣམ་འབྱོར་གྱི་རྒྱད་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ་ཀུན་ལས་བདུས་ལས། གཞན་མ་
 རྒྱད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལས་གསལ་བར་མ་བཤད་པས། ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ་ཀུན་ལས་བདུས་ཉིད་
 ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་དགོས་སོ།།

བཞི་པ་བཤད་རྒྱད་ལ་མཁས་པ་བསྟེན་ནས་རྒྱད་བཟུང་བར་གདམས་པ་དེ་ཉིད་སྤོན་པ་ལ།
 དེ་བས་དོ་རྗེ་སྤོབ་དཔོན་གྱིས། །སྤང་གཞི་རིམ་པའི་སྤྱོད་བར་བཅས། །བཤད་པའི་རྒྱད་ལ་

མཁས་པ་ཡིས། །འབད་དེ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུ་བཟུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། འདུས་པ་ཅ་པའི་རྒྱུ་ཀྱི་སྒྲིབ་གཞི་ནས་བཅམས་ཏེ་ཅ་བཤད་སྒྱུར་ནས་བཤད་དགོས་
པ་དེའི་ཕྱིར། ལྷ་མ་རྩོམ་སྒྲིབ་དཔོན་གྱིས་སྒྲིབ་གཞི་ནས་བཅམས་ཏེ་ཅ་བཤད་སྒྱུར་ཤེས་པ་ཉིད་
གྱིས་བཤད་པའི་རྒྱུ་ལ་མཁས་པར་གྱུར་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འབད་པ་ཆེན་པོས་འདུས་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་རྣམས་བཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།

⁷⁶
གསུམ་པ་མཐུག་བསྟུ་བ་ནི། རྒྱན་རྣམ་པ་བདུན་བཤད་པའི་རིགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།
དོན་ནི། སྒྱུར་བཤད་པའི་རྒྱན་རྣམ་པ་བདུན་བཤད་པ་རིགས་པ་སྟེ་ཚུལ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའོ།

⁶⁶
གསུམ་པ་ལེའུ་སོ་སོའི་བསྟུས་དོན་གྱི་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལ། ད་ནི་ལེའུ་བཅུ་བདུན་གྱི་
བསྟུས་པའི་དོན་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་ལེའུ་དང་སོ་ལས་ནི་བརྗོད་པ་དང་། བརྗོད་པར་བྱ་བའི་
བདག་ཉིད་རྩོམ་འཆང་ཆེན་པོའི་སྒྲུལ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ཉན་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་
ལ་རིག་པའི་དབང་བསྐྱར་བ་བྱིན་ནས། དང་བ་དང་ངེས་པའི་དོན་གྱི་བྲག་གིས་བརྟགས་པ་
དང་། རྗོགས་པའི་རིམ་པའི་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་གཉིས་སོ་སོར་སྟོན་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སོ་སོར་སྟོན་ཞེས་བཤད་པའི་གཞིར་བྲང་ངོ། །གང་ལས་ན། ལེའུ་བཅུ་བདུན་དུ་ཡོད་
པ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ནང་ནས་ལེའུ་དང་སོ་ལས་ནི་སོ་སོར་བསྟན་ནོ། །གང་བསྟན་ན་བྲང་བའི་དོན་གྱི་
བྲག་གིས་བརྟགས་པ་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་དང་ངེས་པའི་དོན་གྱི་བྲག་གིས་མ་བཅོས་པའི་
རྗོགས་པའི་རིམ་པའི་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་གཉིས་སོ་སོར་བསྟན་ནོ། །གང་ལ་བསྟན་ན་ཉན་པའི་སྐལ་
བ་དང་ལྷན་པ་ལའོ། །ཉན་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པར་ཐབས་གང་གིས་བྱེད་ན། བྱམ་དབང་།
གསང་དབང་། ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་། དབང་བཞི་པ་སྟེ་རིག་པའི་དབང་བསྐྱར་བ་བྱིན་

ནས་ཉན་པའི་སྐལ་བ་དང་ལྷན་པར་བྱེད་དོ། །དབང་བཞི་ཀ་ལ་རིག་པའི་དབང་ཞེས་བརྗོད་པའི་
 རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྟུང་ན། མེ་ཉྱལ་ཐེང་བ། ལྷ། ཅད་པན། རྩོམ་བྱ། མིང་གི་དབང་རྣམས་
 བེ་རིག་པ་སྟེ། རིག་མ་ལྟ་མོ་བཞི་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བྱམ་པ་ཐོགས་ཏེ་དབང་བསྐྱར་བ་ལས་ཐོབ་པར་
 མོས་དགོས་པའི་དབང་ཡིན་པས་ན་རིག་པའི་དབང་དང་། རྩོམ་སྟོན་དཔོན་གྱི་དབང་ལྟེ་རིག་མ་
 དང་འབྲུད་པ་ཅམ་བྱས་པ་ལས་ཐོབ་པའི་དབང་ཡིན་པས་རིག་པའི་དབང་དང་། གསང་དབང་ལྟེ་
 རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྐྱར་བ་ལས་བྱུང་བའི་གསང་རྣམས་སྐྱངས་པ་ལས་ཐོབ་པའི་དབང་ཡིན་
 པས་ན་རིག་པའི་དབང་དང་། ཞེས་རབ་ཡེ་ཞེས་གྱི་དབང་ལྟེ་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་བྱགས་པ་
 ལས་བདེ་ཆེན་བྱངས་ཏེ། བདེ་སྟོང་སྐྱར་བ་ལས་ཐོབ་པའི་དབང་ཡིན་པས་ན་རིག་པའི་དབང་
 དང་། དབང་བཞི་པ་ལྟེ་རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྐྱར་བའི་ཞེས་རབ་ཡེ་ཞེས་གྱི་དབང་དཔེར་བྱས་
 རྣམས་ཐོབ་པའི་དབང་ཡིན་པས་ན་རིག་པའི་དབང་ཞེས་བྱ་སྟེ། བྱམ་བྱ་པས། དབང་བསྐྱར་དགྱེལ་
 འཁོར་སྟོན་འགོ་བར། །རྩོམ་འཆང་གིས་གསུངས་པ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

འོ་ན། དགྱེལ་འཁོར་གང་དུ་དབང་བསྐྱར་བར་བྱ་སྟུང་ན། སྟོན་བྱང་ལ་རྩོམ་འཆང་ཆེན་པོའི་
 རྒྱུའི་ཆ་ལས་ལས་སྐྱལ་པའི་དགྱེལ་འཁོར་དེར་དང་རྩོམ་འཆང་གི་ལ་རང་རྩོམ་འཆང་དུ་བསྐྱོམས་
 པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་སྐྱལ་པའི་དགྱེལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
 སྟོན་བྱང་ལ་བརྗོད་པ་དང་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྱེལ་འཁོར་གཉིས་ལ་
 སོགས་པ་རྣམས་རྩོམ་འཆང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་ལྟར་དུ་རྩོམ་འཆང་གིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་དུ་མོས་
 དགོས་པའི་བྱིར། བརྟེན་གཉིས་ལས། ཆོས་འཆད་པོ་ང་ཆོས་ཀྱང་ང་། །རང་གི་ཆོགས་ལྷན་ཉན་
 པོ་ང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འོ་ནས་འཆད་པའི་ལེའུ་གཉིས་པ་ནས་བཅུ་བདུན་པའི་བར་
 གྱི་ལེའུ་བཅུ་དྲུག་པོ་རྣམས་གྱི་ལེའུ་དང་པོར་བསྟན་པའི་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལྟེ་རྣམས་

འབྱོར་རྒྱས་པར་འཆད་དོ། །འོ་ན་རིམ་གཉིས་དངོས་མིན་པའི་འོག་ནས་འཆད་པའི་ལས་ཆོག་གས་
 ཏུ་མ་བསྟན་པ་ནམས་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རིམ་གཉིས་དངོས་མིན་པའི་དོན་གཞན་ལས་ཆོག་གས་
 གི་ཆ་བསྐྱེད་རིམ་པས་བསྐྱབ་པའི་ལས་ཆོག་གས་ནི་བསྐྱེད་རིམ་གི་ཡན་ལག་དང་། རྫོགས་རིམ་
 པས་བསྐྱབ་པའི་ལས་ཆོག་གས་ནི་རྫོགས་རིམ་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འདུ་བའི་རྒྱད་དོན་གྱི་རིམ་གཉིས་
 ཡན་ལག་དང་བཅས་པར་མ་འདུས་པའི་སྒྲིན་མེད་དེ། འདུས་པའི་རྒྱད་ཕྱི་མ་ལས། སངས་རྒྱས་
 རྣམས་གིས་ཆོས་བསྟན་པ། །རིམ་པ་གཉིས་ལ་ཡང་དག་གནས། །བསྐྱེད་པ་ཡི་ནི་རིམ་པ་
 དང་། །རྫོགས་པ་ཡི་ནི་རིམ་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ལུང་སྟོན་ལས་གསུངས་པའི་ལེའུ་སོ་སའི་བསྐྱས་དོན་ནི། དེ་ཆེ་ལྷུང་བ་གསལ་བ་ཡིས། །
 གསང་སྤྲགས་གསུངས་པ་དང་པོ་ཉིད། །ཐུབ་ཆེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཚུལ་དུ། །མཛད་པ་གཉིས་
 པ་ཡིན་པར་བཤད། །རྣམ་ལྷ་མཛོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི། །སྤྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གསུམ་པ་ཡིན། །
 དབང་བསྐྱར་བ་ནི་རྣམ་པ་བཞི། །གཟུངས་གི་དགྱིལ་འཁོར་ཉིད་བཞི་པ། །བསྐྱང་བའི་བསྐྱབ་
 གཞི་རྣམ་བཞི་དང་། །སྦྱོད་པའང་འདིར་ནི་ལྷ་པ་སྟེ། །དུག་པ་རང་སངས་རྒྱས་ཉིད་གི། །ཉིང་
 འཛིན་སྤྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་རོ། །བདུན་པ་དེ་ཉིད་མཆོད་པར་བཤད། །སོ་སའི་དབང་དུ་གཙོ་བོས་
 མཛད། །ཕྱག་རྒྱའི་དབང་བསྐྱར་བརྒྱད་པར་བསྟན། །དམ་ཆོག་བཞི་པོ་དགུ་པ་ཡིན། །རྣམ་པ་
 བཅུར་བྱེ་ཡང་དག་ཉོག། །བཞུས་པའི་སྤྲགས་ཀྱང་གསུངས་པ་ཡིན། །བཅུ་གཅིག་མིང་དུ་བྱུང་བ་
 བེ། །ཕྱག་རྒྱ་གཅིག་པར་བཤད་དགྱིལ་འཁོར། །བཅུ་གཉིས་པར་ནི་བདག་ཉིད་སྟེ། །ཉན་ཐོས་
 བྱང་ཆུབ་སྟོན་པར་མཛད། །དེ་བཞིན་རིག་པ་སྦྱོད་གྲུབ་པ། །མཛོན་ཤེས་ལྷ་ནི་བཅུ་གསུམ་
 པ། །བཅུ་དང་བཞི་པར་བཞི་པོ་དང་། །ཤེང་སྤྲགས་སྤྲ་མ་སྟོན་པར་མཛད། །སྤྲོགས་དང་སྐྱབས་
 སེང་ཉིད་གྱུར་པ། །དངོས་གྲུབ་དགྱིལ་འཁོར་སྤྲ་མེད་པའོ། །སྤྲོ་སྤྲོགས་དུས་དང་ཡང་དག་

ལྷན། །དཀྱིལ་འཁོར་རྩལ་ཚོན་ལྷན་པའོ། །སློབ་མ་དབང་བསྐྱར་ཉི་ཟླ་དག། །ཆགས་བྲལ་སྤ་
ཚོགས་ཉིད་གྱུར་པ། །སྤ་ཚོགས་ཚིག་གི་དོན་གྱི་བདེ། །སྤ་ཚོགས་མིང་ཅན་མིང་གཅིག་ལ། །
ཞེས་སོགས་གསུངས་ལ།

རྒྱུ་ཕྱི་མ་ལས་གསུངས་པའི་བསྐྱར་དོན་ནི། བདུན་པ་དང་ནི་གསུམ་པ་དང་། །བཅུ་གཅིག་
པ་དང་བཙུ་ལ། །དངོས་གྲུབ་ཞིང་དང་ལྷན་དང་ནི། །བསྐྱར་པ་བསྐྱབ་པའི་སྤུངས་པའོ། །ཞེས་པའི་
བསྐྱར་པའི་ལེའུ་བཞིས་བརྗོད་བྱ་གང་བསྐྱར་པ་ནི། བསྐྱེད་པའི་རིམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡི། །བསྐྱར་པ་
རྩི་རྩེ་གོ་ཆ་བཞི། །ཐུན་མོང་དངོས་གྲུབ་དང་འབྲེལ་བའི། །མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་གཞུང་ཉིད་
དོ། །ཞེས་པ་ལྷན་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རྒྱལ་པ་དང་ནི་གཉིས་པ་དང་། །བཅུ་པ་དང་ནི་བཅུ་
བཞི་པ། །བྲག་སྐྱོད་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་དང་། །ཉེར་བསྐྱབ་པ་ཡི་སྤུངས་པའོ། །ཞེས་པའི་ཉི་ཟླ་བ་གྱི་
ལེའུ་བཞིས་བརྗོད་བྱ་གང་སྐྱོན་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱི་ལས། །ཆར་གཅོད་པན་
འདོགས་སྐྱོད་པ་དག །དུལ་དང་གདུལ་དགའ་ཞི་བ་ཡི། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་གཞུག་པའོ། །
ཞེས་པ་དང་།

བཞི་པ་དང་ནི་བཅུ་རྒྱལ་པ། །བརྒྱད་པ་དང་ནི་བཅུ་གཉིས་པ། །སློབ་དཔོན་སྤྱི་ཡི་ལས་དང་
ནི། །དངོས་གྲུབ་བརྒྱལ་ཞུགས་སྤུངས་པའོ། །ཞེས་པའི་སྐྱབ་པའི་ལེའུ་བཞིས་བརྗོད་བྱ་གང་སྐྱོན་པ་
ནི། དཀྱིལ་འཁོར་བརྒྱལ་ཞུགས་དང་འབྲེལ་བའི། །གཞུང་ནི་སློབ་དཔོན་ཐུན་ཚོགས་པ། །སྤ་
མའི་སྤགས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་ནི། །སློབ་མ་ཡོངས་སུ་སྤྲིན་བྱ་བ། །ཞེས་པ་དང་། ལྷ་པ་དང་ནི་དགྲ་པ་
དང་། །བཅུ་བདུན་པ་དང་བཅུ་གསུམ་པ། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་རྣམས་ཀྱི། །བསྐྱར་པ་
དག་ནི་སྐྱབ་ཆེན་ཡིན། །ཞེས་པའི་སྐྱབ་ཆེན་གྱི་ལེའུ་བཞིས་བརྗོད་བྱ་གང་བསྐྱར་པ་ནི། བརྒྱལ་
ཞུགས་བཟང་དང་དབང་བསྐྱར་བ། །རང་གི་སློབ་མ་བདག་ཉིད་ཆེ། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་

སེམས་རྣམས་ཀྱི། །བསྟན་པས་ཡོངས་སུ་གྲོལ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ།།

ལྷོ་དང་པོའི་བསྟན་བསྟུན་ཡན་ལག་བཞི་མདོར་བསྟན་ནས། ལྷག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་རྒྱས་
བར་འཆད་པའི་བསྟན་བསྟུན་ཡན་ལག་བཞི་ལ་རང་དོན་གྱི་བསྟན་བསྟུན་ཡན་ལག་བཞི་དང་།
གཞན་དོན་གྱི་བསྟན་བསྟུན་ཡན་ལག་བཞི་དང་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(རང་དོན་གྱི་བསྟན་བསྟུན་ཡན་ལག་བཞི་)ལ། རིམ་གཉིས་སུ་མོང་གི་བསྟན་པ། ཉེ་སྒྲིབ།
སྒྲིབ་པ། སྒྲིབ་ཆེན་དང་བཞི། རིམ་གཉིས་སུ་མོང་བའི་བསྟན་པ་ནི། ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱར་གྱི་
རྣམ་པ་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྦྱང་བ་ངེས་པའི་
བདེ་སྦྱང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་བསྐྱེད་རིམ་པའི་བསྟན་པ་དང་རྫོགས་
རིམ་པའི་བསྟན་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(བསྐྱེད་རིམ་པའི་བསྟན་པ་)ནི། བསྐྱེད་རིམ་པའི་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་
དམིགས་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྦྱང་བ་ངེས་པའི་བདེ་སྦྱང་དབྱེར་མེད་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་སུ་མོང་བའི་དངོས་གྲུབ་བསྟུན་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་དང་འབྲེལ་བའི་རྫོ་རྫོ་
བཞི་ནི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་བསྟན་པ་ཡིན་ལ།

གཉིས་པ་(རྫོགས་རིམ་པའི་བསྟན་པ་)ནི། རྫོགས་རིམ་པའི་ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་
ཀྱི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་དམིགས་པ་དང་། ལྷན་སྦྲེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྦྱང་བ་ངེས་པའི་བདེ་སྦྱང་དབྱེར་
མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་སྒྲིབ་པར་བྱེད་པའི་སྒྲིབ་བྱེད་དང་འབྲེལ་བའི་
རྫོ་རྫོ་བཞི་ནི་རྫོགས་རིམ་པའི་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་(གཞན་དོན་གྱི་བསྟན་བསྟུན་ཡན་ལག་བཞི་)ནི། ལྷོ་བཅུ་གཅིག་པ་ནས་བཞད་པའི་

མངོན་ཤིང་བསྐྱབ་པ་དང་། ལེའུ་བཙུ་ལྷ་པ་ནས་བཤད་པའི་ལས་ཆོག་སྐྱབ་པ་ནི་གཞན་
དོན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། བདུན་པ་དང་ནི་གསུམ་པ་དང་། །
ཞེས་པའི་རྒྱུད་པ་བཞི་དང་། དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱ་གང་སྟོན་པ་ནི། བསྐྱབ་པའི་རིམ་དང་འབྲེལ་བ་
ཡི། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་བཞི་སྟོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྦྱར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་
དམིགས་པའི་ལྷ་ལྷོ་རྣམ་འབྱོར་དང་། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ལྷ་ལྷོ་
སྟོང་པོ་བསྐྱལ་བ་ནི། རིམ་གཉིས་ཐུན་མོང་བའི་ཉེ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ།

དེ་ལ་དབྱེར་བསྐྱབ་རིམ་པའི་དེ་འབྲེལ་ལྷ་ལྷོ་རྣམ་འབྱོར་དང་། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་
ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ལྷ་ལྷོ་སྟོང་པོ་བསྐྱལ་བ་ནི། བསྐྱབ་རིམ་པའི་ཉེ་སྐྱབ་དང་རྫོགས་རིམ་
པའི་དེ་འབྲེལ་ལྷ་ལྷོ་རྣམ་འབྱོར་དང་། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ལྷ་ལྷོ་
སྟོང་པོ་བསྐྱལ་བ་ནི་རྫོགས་རིམ་པའི་ཉེ་སྐྱབ་ཡིན་ནོ། །ལེའུ་བཙུ་བཞི་པ་ནས་བཤད་པའི་སྐྱབ་
ལ་གཞོལ་པའི་སྐད་སྐྱབ་བཙུ་ལྷ་ལྷོ་རྣམ་ལས་ཆོག་སྐྱབ་པར་བཤད་པ་དང་། རང་ལ་
གཞོལ་པའི་འགྲུགས་པའི་ལས་ཆོག་སྐྱབ་པར་བཤད་པ་དང་། རྫོགས་རིམ་པས་དེ་འབྲེལ་
ལྷ་ལྷོ་རྣམ་འབྱོར་དང་། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་བསད་བསྐྱབ་ལ་སོགས་
པའི་བྱ་པའི་ལས་བསྐྱབ་པ་ནི་གཞན་དོན་གྱི་ཉེ་སྐྱབ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། དུག་པ་དང་ནི་
གཉིས་པ་དང་། །ཞེས་སོགས་སྐད་བཤད་པའི་རྒྱུད་པ་བཞི་དང་། དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱ་གང་སྟོན་
པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤམས་པ་ཀུན་གྱི་ལས། །ཞེས་སོགས་རྒྱུད་པ་བཞི་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡབ་
ཡུམ་ཞལ་སྦྱར་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ལྷ་ལྷོ་རྣམ་འབྱོར་ལ་དམིགས་པ་དང་། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་
ཡེ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ལྷ་ལྷོ་སྟོང་པོ་བསྐྱལ་ནས་འཛིག་ཏེན་པའི་དངོས་སྐྱབ་བསྐྱབ་པ་ནི།
རིམ་གཉིས་ཐུན་མོང་བའི་སྐྱབ་པ་ཡིན་ལ།

དེ་ལ་དབྱེན་བསྐྱེད་རིམ་པའི་དེ་འབྲེལ་ལྷའི་རྣམ་འབྱུང་དང་། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བྱས་ཏེ་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱེད་
པ་ནི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་བསྐྱེད་པ་དང་། རྫོགས་རིམ་པའི་དེ་འབྲེལ་ལྷའི་རྣམ་འབྱུང་དང་། བདེ་སྟོང་
དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོང་བཟུངས་ཀྱི་སྒྲིབ་ནས་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱེད་
པ་ནི་རྫོགས་རིམ་པའི་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་། དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་གྲིས་བསྐྱེད་བྱས་ནས་སྒྲིབ་པ་
འབྲུག་ཅིང་དབང་བསྐྱུར་བ་ནི། གཞན་དོན་ཀྱི་སྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། བཞི་བ་དང་ནི་
བཅུ་དྲུག་པ། །ཞེས་པའི་རྣང་པ་བཞི་དང་། དེ་དག་གི་བརྗོད་བྲ་གང་སྟོན་པ་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་
བརྟུལ་ཞུགས་དང་འབྲེལ་བའི། །ཞེས་སོགས་རྣང་པ་བཞིས་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡལ་ཡུམ་ཞལ་
སྒྲིབ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་དམིགས་པའི་ལྷའི་རྣམ་འབྱུང་དང་། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་
བརྟེན་ནས་རང་གི་ལྷའི་སྟོང་པོ་བསྐྱེད་ཏེ་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱེད་པས་ནས། མཆོག་གི་
དངོས་གྲུབ་འབྲས་དུས་ཀྱི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་བསྐྱེད་པ་ནི། རིམ་གཉིས་ཐུན་མོང་པའི་སྐྱེད་ཆེན་
ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་དབྱེན་བསྐྱེད་རིམ་པའི་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱེད་པའི་ཆ་དང་། རྫོགས་རིམ་
པའི་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱེད་པའི་ཆ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པ་ནས་བཤད་པའི་
ལས་ཆོགས་བསྐྱེད་པ་ནི། གཞན་དོན་ཀྱི་སྐྱེད་ཆེན་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། ལྷ་པ་དང་ནི་དགུ་པ་
དང་། །ཞེས་སོགས་རྣང་པ་བཞི་དང་། དེ་དག་གི་བརྗོད་བྲ་གང་སྟོན་པ་ནི། བརྟུལ་ཞུགས་བཟང་
དང་དབང་བསྐྱུར་བ། །ཞེས་སོགས་རྣང་པ་བཞིས་སྟོན་ནོ།

གཉིས་པ་⁶⁶རྒྱུད་ཀྱི་ཆོག་དོན་དངོས་བཤད་པ་ལ། མཆོན་ཀྱི་དོན། ¹¹⁹འགྲུར་ཀྱི་ཕྱག་ ¹¹⁹གཞུང་
གི་དོན། མཐུག་གི་དོན་དང་བཞི།

དང་པོ་(མཆོན་ཀྱི་དོན)ལ། མཆོན་བསྐྱུར་བ་དང་། མཆོན་བཤད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(མཚན་བསྐྱར་བ་)སྟོན་པ་ལ།

ཅ་རྒྱུ་ལས། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། སྤྱི་གྲུ་ཅ་ས་མ་ཇ་མཐུ་ཏུ་རྩ་ཇ་རྩ་མ། བོད་སྐད་དུ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱུ་གི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ། ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཞེས་པ་ནས། གསང་བ་འདུས་པ་ཞེས་པའི་བར་བྱང་། དོན་ནི། རྒྱ་གར་ན་སྐད་རིགས་ཆེན་པོ་བཞི་ཡོད་པ་ལས། སི་གི་ཏའི་སྐད་དུ་རྒྱུ་འདིའི་མཚན་ལ། སྤྱི་གྲུ་ཅ་ས་མ་ཇ་མཐུ་ཏུ་རྩ་ཇ་རྩ་མ། ཞེས་གསུངས་ལ། དེ་བོད་སྐད་དུ་བསྐྱར་ན། སྤྱི་ནི་དཔལ། གྲུ་ཅ་ནི་གསང་བ། ས་མ་ཇ་ནི་འདུས་པ། མཐུ་ནི་ཆེན་པོ། ཏུ་ནི་རྒྱུ། རྩ་ཇ་ནི་རྒྱལ་པོ། ར་མ་ནི་ཞེས་བྱ་བའོ།

གཉིས་པ་(མཚན་བཤད་པ་)ལ། རྒྱུ་གི་ཐོག་མའི་མཚན་དང་། ལེའུ་སོ་སོའི་གཙོད་མཚམས་གི་མཚན་དང་། རྒྱུ་གི་མཐུག་གི་མཚན་དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱི་མ་གཉིས་གི་དཔེ་རྣམས་ལ་མི་འདྲ་བ་མེད་ཅིང་། རྒྱུ་གི་ཐོག་མའི་མཚན་ལ་འགྱུར་ཉིད་གི་དཔེ་རྣམས་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྱད་བར་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། པ་ཆ་བ་ལོ་རྩེ་བའི་འགྱུར་ལས། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པ་ཞེས་བྱང་བ་དག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྒྱུ་ཕྱི་མ་ཅ་འགྲེལ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་ལ་ཚུལ་བཞི་ལས། ཤེས་རབ་སྟོང་ཉིད་ཉོགས་པའི་སྟོང་དང་། ཐབས་ཐེག་ཆེན་ཀུན་རྫོབ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས། ཟུང་དུ་འཐུག་པ་ནི་ཡིག་དོན་གི་རྣལ་འབྱོར་དང་། ཤེས་རབ་ངེས་ངོར་སྟོང་ཉིད་ངེས་པ་དང་། ཐབས་སྒྲུང་ངོར་ལྟ་སྟེན་རྣམ་པ་ཤར་བ་གཉིས་སྟོང་གཅིག་གི་ངོ་བོར་མངོན་གྱུར་དུ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཆོགས་པ་ནི་སྟེན་དོན་གི་རྣལ་འབྱོར་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲུང་བ་དང་ཐབས་མཆེད་པ་གཉིས། ཐབས་ཤེས་འདྲེས་པ་ཉེར་ཐོབ་གཅིག་ཏུ་སྟོར་བ་ནི་སྐས་དོན་གི་རྣལ་འབྱོར་དང་། ཤེས་རབ་དོན་གི་འོད་གསལ་དང་ཐབས་དག་པའི་སྟེན་མའི་སྟེན་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྟོར་བ་ནི། མཐར་

ཐུག་གི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་སྟོམས་འཇུག་པ། །རྣལ་
འབྱོར་ཞེས་ནི་བཤད་པ་ཡིན། །གང་ཞིག་དངོས་མེད་ཤེས་རབ་སྟེ། །ཐབས་ནི་དངོས་པོའི་མཆོན་
ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རྒྱུད་ཡིན་པས་ན་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་
པོའི་རྒྱུད་ཅེས་བྲལོ། །རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ཡིན་ན། རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་ན་མེད་པའི་རྒྱུད་ཡིན་པས་
མ་ཁྲབ་སྟེ། སྤྱོད་བསྐྱུས་སུ། དཔལ་མཆོག་དང་པོ་ལའང་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་དུ་གསུངས་པ་
དང་། བཤད་རྒྱུད་རྗེ་རྗེ་ཅེ་མོ་ལས། ཅེ་མོ་རང་ཉིད་ལའང་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་དུ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་དེ་ལ་བརྗོད་བྲ་དོན་གྱི་རྒྱུད་དང་། རྗོད་བྲེད་སྤྱིའི་རྒྱུད་གཉིས་ལས། དང་པོའི་སྤྱི་
དོན་ནི་རྒྱུ་ཆགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་སྤྱད་བཞིན་གསུམ་དུ་ཡོད་པ་ནི་གོང་ལྟར་ཤེས་
དགོས་སོ།།

གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་རྒྱུད་དོན་ཐམས་ཅད་ཁྲིགས་ཆགས་སུ་འབྲེལ་བའི་འབྲེལ་བུན་སུམ་
ཆོགས་པ་དེ་ནི་དཔལ་གྱི་དོན་ནོ། །གསང་བ་འདུས་པ་ལ་ཚུལ་བཞི་ལས། བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྤྱི་
གསུང་ཐུགས་གྱི་རྗེ་རྗེ་གསུམ་རྗེ་རྗེ་འཆང་གཅིག་གི་སྤྱད་འདུས་པ་ནི་ཡིག་དོན་གྱི་གསང་བ་
འདུས་པ་དང་། ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྷན་པའི་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་གྱི་རྗེ་རྗེ་དང་བསྐྱེད་གཅིག་ཏུ་འདུས་
པ་ནི་སྤྱི་དོན་གྱི་གསང་བ་འདུས་པ་དང་། ཤེས་རབ་སྤྱད་བ་དང་ཐབས་མཆོད་པ་གཉིས་ཐབས་
ཤེས་འབྲེས་པ་ཉིད་ཐོབ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་རྒྱུད་སེམས་ལས་སྤྱི་མའི་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་ནི། སྤྱད་དོན་
གྱི་གསང་བ་འདུས་པ་དང་། ཤེས་རབ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་ཐབས་དག་པའི་སྤྱི་མའི་སྤྱི་གཉིས་
ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་ནི་མཐར་ཐུག་གི་གསང་བ་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། སྤྱི་གསུང་
ཐུགས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ། །གསང་བ་ཞེས་བྲར་བསྟན་པ་ཡིན། །སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྲ་
བ། །ཆོགས་པ་འདུས་པ་ཡིན་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་¹¹⁶(འགྱུར་གྱི་ཕྱག་)སྟོན་པ་ལ། དཔལ་རྫོང་རྩེ་སེམས་དཔལ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་
གསུངས།

ནོན་ནི། ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྷན་ཞིང་། མཉམ་སྦྲུང་ལས། རྫོང་རྩེ་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་
བརྗོད། །ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར། རྫོང་རྩེ་ཡུལ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་། སེམས་དཔལ་ཡུལ་ཅན་
ཡེ་ཤེས་གཉིས་གཉིས་སྒྲུང་ཕྱ་མོས་ཀྱང་མི་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བཞིན་ལག་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཤར་
བའི་རྫོང་རྩེ་སེམས་དཔལ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ཏེ་འདུད་པར་བྱེད་དོ།

གསུམ་པ་¹¹⁶གཞུང་གི་དོན་བཤད་པ་ལ། ལེའུ་དང་པོས་རྒྱུད་དོན་མདོར་བསྟན་པ། དོན་དེ་
ཉིད་ལེའུ་ལྷག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(ལེའུ་དང་པོས་རྒྱུད་དོན་མདོར་བསྟན་པ་)ལ། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ། ལེའུའི་²⁴⁰མཆན་དོན་
བཤད་པ། ལེའུ་དེ་²⁴¹བཤད་ཟིན་པར་བསྟན་པ་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་(ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ། སྐྱང་གཞི་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་ཀྱི་ལམ་རིམ་པ་
གཉིས་བསྟན་པ་དང་། ¹⁹⁹ལམ་དེ་གཉིས་ཀྱང་སྟོན་དུ་དབང་བསྐྱར་ནས་བཤད་དགོས་པར་བསྟན་
པ་དང་། ²³⁶བཤད་དོན་ལམ་ཀྱི་རིམ་པར་བསྐྱིགས་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(སྐྱང་གཞི་དང་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་ཀྱི་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་)བསྟན་པ་ལ། སྐྱང་གཞི་ཕུན་སུམ་
ཚོགས་པས་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཀྱན་བསྟན་པ་དང་། ¹⁷¹གཟུངས་དཀྱིལ་གྱིས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལམ་
འདིའི་གནད་དུ་བསྟན་པ་དང་། ¹⁸¹བསྐྱུས་དཀྱིལ་གྱིས་ཉེན་དང་བཉེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་ཀྱི་
ལམ་རིམ་པ་གཉིས་བསྟན་པ་དང་། ¹⁹⁸དོན་དེ་རྣམས་ལ་ཆད་བརྗོད་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང་བཞི།

དང་པོ་(སྐྱང་གཞི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པས་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཀྱན་བསྟན་པ་)ལ། སྟོན་པ་དང་དུས་དང་

གནས་སྤྱན་སྤྱན་ཚོགས་པ་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པ་དང་། འཁོར་སྤྱན་སྤྱན་ཚོགས་པ་བྲང་ངེས་སྤྱ་
བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(སྤྱན་པ་དང་དུས་དང་གནས་སྤྱན་སྤྱན་ཚོགས་པ་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པ་)ལ། ཡིག་དོན། སྤྱ་དོན།
¹³⁵སྤྱ་དོན། ¹⁶²མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(ཡིག་དོན་)ལ། སྤྱན་བྱང་སྤྱན་པའི་རྣམ་འབྱུང་གི་ཚུལ་དུ་བཤད་པ་དང་། རྗེས་འབྲུག་
གཏུལ་བྱའི་ཉམས་ལེན་གི་ཚུལ་དུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(སྤྱན་བྱང་སྤྱན་པའི་རྣམ་འབྱུང་གི་ཚུལ་དུ་བཤད་པ་)སྤྱན་པ་ལ།

ཆ་རྒྱུ་ལས། འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཐམས་ཅད་གི་སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་གི་སྤྱང་པོ་དོ་རྗེ་བཅུན་མའི་རྣ་ག་ལ་བཞུགས་སོ། །ཞེས་
གསུངས།

དོན་ནི། འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན། ཞེས་པ་ནས། རྣ་ག་ལ་བཞུགས་སོ་ཞེས་
པའི་བར་བྱང་། དོན་ནི། ཐོས་ཞེས་བཤད་པའི་གཞིར་བྲང་ངོ་། །གང་ཐོས་ན་འོག་ནས་བཤད་པའི་
རྒྱུད་གི་ཆོག་དོན་མ་ལུས་པ་འདིའོ། །སྐད་ནི་ཆོག་གི་སྤྱང་འདི་ཁོ་ན་ལྟར་ཐོས་ཞེས་པའི་དོན་
ནོ། །གང་གིས་ན། སྤྱང་པ་པོ་ཐུག་ན་དོ་རྗེ་བདག་གིས་སོ། །བདག་གིས་ཞེས་པའི་ཆོག་གི་རུས་
པས་སྤྱན་པ་ལས་དངོས་སྤྱ་ཐོས་གི་གཞན་ལས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་ལས་ཐོས་པ་མེན་
པར་བསྟན། ཐོས་ཞེས་པའི་ཆོག་གི་རུས་པས་ཐོས་བྱང་གི་ཤེས་རབ་གི་ཐོས་པ་ཡིན་གྱི། དོན་
མཛོན་དུ་གྱུར་པའི་ཚུལ་གིས་རྟོགས་པ་མེན་པར་བསྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་སྤྱན་པས་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
སྐབས་འདིར་སྤྱན་པ་དང་སྤྱང་པ་པོ་གཉིས་རྒྱུད་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གང་གི་ཆེ་ན་དུས་གཅིག་གི་ཆེ་འདུས་པ་འདི་ཐོས་ལ། དུས་གཞན་གྱི་ཆེ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་
ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་གཞན་དག་གྱང་ཐོས་ཞེས་པ་ལ་སྦྱར་ན། སྤྱད་པ་པོ་ཐོས་པ་མང་བར་བསྟན་
དུས་གཅིག་གི་ཆེ་འདུས་པ་འདི་ཐོས་ལ་གཞན་དུ་ནི་མ་ཐོས་ཞེས་པ་ལ་སྦྱར་ན་རྒྱུད་རྟེན་པར་
དཀའ་བ་དེ་བསྟན། དུས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་རྫོགས་པར་ཐོས་ཞེས་པ་ལ་སྦྱར་ན།
སྤྱད་པ་པོ་ཤེས་རབ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བར་བསྟན་ནོ།

སྟོན་པ་གང་ལས་ཐོས་ན་བཅོམ་ལྡན་གྱི་སྐད་དོད་ཟླ་ག་ཕན་ཞེས་པ་སྐལ་ལྡན་ལ་ཡང་འཇུག་
པས་དབང་དུ་བྱས་ནས། སི་བྱུ་ཏུ་ལས། དབང་ཕྱག་དང་ནི་གཟུགས་བཟང་དང་། །དཔལ་དང་
གཤགས་དང་ཡེ་ཤེས་དང་། །བཅོན་འགྲུས་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་སྟེ། །དུག་པོ་རྣམས་ལ་སྐལ་ཞེས་
བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པ་དུག་དང་ལྡན་པས་ན་སྐལ་ལྡན་ཞེས་པ་དང་།
སྤྱི་བ་གཉིས་དང་། སྤྱི་བའི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ལས་ཀྱི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་།
ཉོན་མོངས་པའི་ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་གསུམ་དང་། ཕུང་པོའི་བདུད། ཉོན་
མོངས་པའི་བདུད། འཆི་བདག་གི་བདུད། ལྷའི་བྱའི་བདུད་རྣམས་བཅོམ་པས་ན་བཅོམ་ལྡན་
སྟོན་པ་རྫོང་རྫོང་འཆང་དེ་ལས་ཐོས་སོ། །འདས་ཞེས་པ་རྒྱ་དཔེ་ལ་མེད་ཀྱང་། འཇིག་རྟེན་པའི་
ཆངས་པ་སོགས་ལྷ་ཆེན་པོ་ལའང་བཅོམ་ལྡན་གྱི་སྤྱི་འཇུག་པས་ན་དེ་དག་ལས་འདས་པར་
བསྟན་པའི་བྱིར་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་པཎ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པའོ།

གནས་གང་དུ་ན། ཡུལ་སྟོང་ཉིད་རིམ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་དེར་གཤེགས་
པས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་དང་གསུང་དང་
བྱགས་ཀྱི་སྟོང་པོ་རྫོང་འཆང་གིས་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྫོང་པུན་མའི་སྤྱིས་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ།
རྫོང་འཆང་དེས་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་རང་རྒྱུད་ལ་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པར་བྱེད་པའི་

ཕྱིར། ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་རྩ་ག་ཞེས་པས་སྒྲས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དེས་
སྟོན་སྟོབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཡང་། ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་དམིགས་ནས་བསྐྱོམ་པས་
སྒྲིབ་གཉིས་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ་བཅོམ་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་
རྩ་གའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་ཆོས་འབྱུང་བྱ་གསུམ་པའི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་དབུས་
སུ་རྡོ་རྗེ་འཆང་བཞུགས་པའི་གནས་དེར་རོ།

གཉིས་པ་རྗེས་འབྲུག་གདུལ་བྱའི་ཉམས་ལེན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྒྱུར་བ་ནི། མངོན་བྱང་ལྔ་ལས་
རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་དང་པོའི་མགོན་པོ་ཆོས་འབྱུང་བྱ་གསུམ་གྱི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་གཞལ་ཡས་
ཁང་གི་དབུས་སུ་སྒྲིབ་པའི་གདན་ལ་བཞུགས་པར་བསྐྱོམ་པ་བསྟན་ཏེ། ལྷག་མོས་ལུས་ལ་སྤྱད་
པའི་དེ་ཉིད་ཡན་ཆད་སྟོན་དུ་སོང་བའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྒྱུབ་པ་པོ་བདག་གིས་ཐོས་པ་སྟེ།
བསྐྱོམ་པའི་ལྷག་མོས་གྱི་ལྷ་རྣམས་འོད་གསལ་དུ་སྤྱད་པའི་དུས་གཅིག་ན་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་
ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། རྒྱ་ཉི་ཤད་གསུམ་འདྲེས་པ་ལས་བྱང་བའི་རྒྱ་བ་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང་།
གསུང་ས་པོན་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ཐུགས་བྱག་མཆོན་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། སྟོང་པོ་སྒྱུ་
ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་ལྔ་ས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་དང་པོའི་མགོན་པོ་རྡོ་རྗེ་བཙུན་
མོའི་རྩ་གའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་ཆོས་འབྱུང་བྱ་གསུམ་པའི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་
དབུས་གྱི་རྒྱ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གདན་ལ་བཞུགས་པར་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་སྒྱུ་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ། འདི་སྐད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ། ¹³³བདག་ཐོས་སོགས་ཀྱི་དོན་
བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(འདི་སྐད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་)ལ། ཞེ་མི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཐོག་མར་བརྗོད་དགོས་པར་བསྟན་

པ། དོན་དེ་བཤད་རྒྱུ་གི་ལུང་གིས་སྐབ་བ་གཉིས།

དང་པོ་(ཨེ་ཨྲི་གསུང་རབ་གི་ཐོག་མར་བརྗོད་དགོས་པར་བསྟན་བ་)ལ། རྩི་བ་དང་། ལན་གཉིས།

དང་པོ་(རྩི་བ་)ནི། གལ་ཏེ་ཁོ་ན་རེ། གསུང་རབ་གི་ཐོག་མར་ཨེ་ཨྲི་ཁོ་ན་བརྗོད་དགོས་པ་མི་
རིགས་ཏེ། གསུང་རབ་གི་ཐོག་མར་ཨེ་ཨྲི་ཁོ་ན་མི་བརྗོད་པར་ཨི་དམ་མ་ཡ། ཞེས་སོགས་བརྗོད་
པས་ཀྱང་སྟོན་བ་ལས་ཆོས་འདི་བདག་གིས་ཐོས་ཞེས་པའི་དོན་སྟོན་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།

གཉིས་པ་རྩིས་ལན་ནི། གསུང་རབ་གི་ཐོག་མར་ཨི་དམ་སོགས་མི་བརྗོད་པར་ཨེ་ཨྲི་ཁོ་ན་
བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གསུང་རབ་གི་ཐོག་མར་ཨེ་ཨྲི་བརྗོད་པ་དེ་ཐབས་ཤེས་མཚོན་
པའི་བརྟན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ཤིང་། ཨེ་ཨྲི་གི་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་མཚོན་
བ་དང་འབྲེལ་བར་ཨི་དྲི་མ་ཡ་སོགས་གི་མཚོན་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། གསུང་རབ་གི་ཐོག་
མར་ཨེ་ཨྲི་དེ་ཐབས་ཤེས་མཚོན་པའི་བརྟན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་ན་དེ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་གསུང་དུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཨེ་ཨྲི་སྟུང་བ་པོའི་ཆོག་མིན་པར་འགྱུར། དེ་ལྟར་
ན་འདི་སྟུང་བདག་གིས་ཐོས་ཞེས་པའི་ཆོག་སྟོས་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཨེ་ཨྲི་སྟོན་
བ་ལས་རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་སྟུང་བ་པོའི་ཆོག་མིན་པ་དེ་ནི་བདེན་ཏེ། འདིར་སྟོན་བ་དང་སྟུང་བ་པོ་
གཉིས་རྒྱུད་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར།

ཁ་ཅིག་དེ་ནི་བདེན་ཏེ། འདིར་སྟུང་པར་བྱེད་པ་ནི་མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་སྟུང་བ་པོ་མཚན་ཉིད་པ་མེད་པར་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། སྟུང་བ་པོ་མཚན་ཉིད་པ་མེད་
ན་འཁོར་མཚན་ཉིད་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར། དེ་ལྟར་ན་ཨེ་ཨྲི་སྟོན་པའི་གསུང་ཡིན་མིན་གི་
རྣམ་དབྱེ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །རང་ལུགས་ནི་གནས་ཨོ་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་གནས། དུས་

སྟོན་པ་ཞལ་བཞུགས་པའི་དུས། སྤྱད་པ་པོ་ཕྱག་ན་དོ་རྩེས། ཆོས་འདུས་པ་རྩ་བའི་རྒྱད་ལ་སོགས་
པའི་རྒྱད་ལྟེ་རིན་པོ་ཆེ་རྣམས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོའི་ཕྱོགས་ལྟར་
སྟོན་པ་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའི་མཛད་པ་བསྐྱུས་པའི་རྩེས་སུ་འདུས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱད་ལྟེ་
རྣམས་བསྐྱུས་པ་མིན་ཏེ། དོ་རྩེ་འབྲེང་བ་དང་དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལ་སོགས་པར་སྤྱད་པ་པོས་
བསྐྱུས་ཐེན་པའི་རྩེས་སུ་འདི་སྐད་བདག་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིང་གཞི་རྣམས་ལ་དོ་རྩེ་འཆང་རང་
ཉིད་ཀྱིས་བཤད་པ་མཛད་པའི་ཕྱིར།

ཁོ་ན་ལེ། དོ་རྩེ་འཆང་དང་ཕྱག་ན་དོ་རྩེ་གཉིས་རྒྱད་ཐ་དད་དུ་མེད་ན་སྟོན་པ་དང་སྤྱད་པ་པོར་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འགལ་ཏེ། དེ་གཉིས་རྒྱད་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པའི་སྟོན་པ་དོ་
རྩེ་འཆང་སྟོན་པ་དང་ཕྱག་ན་དོ་རྩེ་སྤྱད་པ་པོར་བཞག་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་
གཉིས་དོ་པོ་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པའི་སྟོན་པ་བྱས་པ་མི་རྟག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་
བཞིན་ནོ།

འོ་ན། སྟོན་པ་དང་སྤྱད་པ་པོ་གཉིས་རྒྱད་གཅིག་པ་ཡིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཅི་ཡོད་སྟུང་ན། དེ་
ལ་རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་ལུང་གི་སྐྱབ་བྱེད་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་)ལ། བཙུན་པ་ཀུན་དགའ་བོ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་ཀུན་ཏུ་
བཟང་པོ་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ནི་ཕྱག་ན་དོ་རྩེ་ཡིན་པས། ཕྱག་ན་
དོ་རྩེ་དོ་རྩེ་འཆང་ལས་རྒྱད་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མིན་པར་ཀུན་དགའ་བོ་ཉན་ཐོས་
སྟོབ་པ་རང་ག་བ་དང་། ཕྱག་ན་དོ་རྩེ་བྱང་སེམས་སྟོབ་པ་རང་ག་བ་ཡིན་ན། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
སྟོན་པས་ཆོས་ལུང་བརྒྱུད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་རིམ་སྟོང་ཅིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀུན་དགའ་བོས་

ལན་གཅིག་ལ་འཛིན་མི་རུས་པར་ཐལ། དེ་ཉན་ཐོས་སློབ་པ་རང་ག་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་
ཡང་། བྱག་ན་དོ་རྗེས་སྟོན་པས་རྒྱད་སྡེ་བཞིའི་གསུང་རབ་རྗེ་སྟེད་ཅིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་
ལན་གཅིག་ལ་འཛིན་མི་རུས་པར་ཐལ། དེ་བྱང་སེམས་སློབ་པ་རང་ག་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་ལུང་གི་སྐབ་བྱེད་ནི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གསང་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་འབྱོར་ཆེན་
པོའི་རྒྱད་ལས། འཇམ་དཔལ་ལོ་རྒྱལ་པོ་ཐས་གཙང་མར་གྱུར་རྟོ། །འཛིག་རྟེན་དབང་བྱག་ནི་ལྟ་
མོ་ཆེན་མོ་སྐྱེ་འབྱུང་དུ་གྱུར་རྟོ། །དཔལ་ལྷ་མོ་ནི་གཤམ་འཛིན་ནོ། །སྤྱི་བ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་
པར་སེལ་བ་ནི་ཤུ་རིའི་བྱལོ། །དོ་རྗེ་སེམས་དཔལ་ལོ་སྐྱེ་གཙན་འཛིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ནི་གནས་བརྟན་ཀུན་དགའ་པོར་གྱུར་རྟོ། །ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་ཕྱེན་ནི་
གནས་བརྟན་ལྟ་སྤྱོད་ནོ། །རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཆེན་པོ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་དཔལ་ཤུ་བྱ་བྱེད་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་རྟོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་གཉིས་རྒྱད་གཅིག་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་འཛིག་རྟེན་དུ་རྒྱད་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་ལ་དགོས་
པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། ལས་དང་པོའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་ནས་གྲུས་པས་འཇུག་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ཞིང་། དོན་ལ་མེད་ཀྱང་ཡོད་པ་ལྟར་སྟོན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་མ་ལྟ་
བྱའི་མཛད་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཏེ། གསེར་འོད་དམ་པ་ལས།
སངས་རྒྱས་ལྷ་ངན་མི་འདའ་ཞིང་། ཆོས་ཀྱང་རྒྱབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་
གཏུལ་བའི་ཕྱིར། །ལྷ་ངན་འདས་པ་ཉེ་བར་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཉིས་པ་¹²³དོན་དེ་བཤད་རྒྱད་ཀྱི་ལུང་གིས་བསྐྱབ་པ་ལ། ཤེས་བྱེད་ཟིན་ཏེ་ཁྱེད་ལ་འགོད་པ་
དང་། ཁྱེད་ཀྱི་ལས་རྗེས་ལྟར་གསུངས་ཆུང་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(ཤེས་བྱེད་རིས་ཏེ་ཁྱད་ས་འགོད་པ་)ནི། ཨེ་ཨྲི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཐོག་མར་བརྗོད་དགོས་པ་
དང་། དེ་ཐབས་ཤེས་མཆོན་བྱེད་ཡིན་པ་དང་། དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་ཡིན་པར་གང་
ལས་ཤེས་ཞེ་ན། ལྷའི་དབང་སོས་ཞུས་པའི་རྒྱུད་ལས་ཤེས་སོ།།

གཉིས་པ་(ཁུངས་དེ་ལས་ཇི་ལྟར་གསུངས་ཚུལ་)ལ། ཟུ་བ་དང་ལན་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(ཁྱ་ཅག་གི་སྐྱེས་པ་ལ། ཅི་འདྲི་ཕྱིར་འདི་སྐད་ཅེས་བྱ་འདི། །གང་ཕྱིར་དང་པོར་རབ་དུ་སྐྱེ། །
འདི་ཅི་བདེ་གཤེགས་གསུང་ཡིན་ནམ། །ཉན་ཐོས་ཀྱིས་བཤད་ཡིན་ནམ་ཅི། །བདག་གི་སོམ་ཉི་
འདི་དག་ཀུན། །སྲིད་མཐར་ཕྱིན་པས་བསལ་དུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། ཨེ་ཨྲི་ས་བརྗོད་བྱ་ཅི་འདྲ་ཞིག་མཚོན་པ་དང་། རྒྱ་མཚན་གང་གི་སྤྱིར་ཨེ་ཨྲི་གསུང་
རབ་ཀྱི་དང་པོར་སྐྱར་བ་དང་། ཨེ་ཨྲི་དེ་ཅི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་ཡིན་ནམ། དེ་ལས་
སྐྱད་ཐ་དད་པའི་སྐྱད་པ་པོའི་ཆོག་ཡིན་ཞེས་པའི་བདག་གི་སོམ་ཉི་གསུམ་པོ་འདི་དག་ཀྱང་།
མེད་པ་ཐད་པ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཁྱོད་ཀྱིས་བསལ་དུ་གསོལ། ཞེས་ཞུས་སོ།

གཉིས་པ་(ལན་)ལ། ལྷ་བ་པོ་ལ་སྒྲོ་བ་བསྐྱེད་དེ་མཉན་པར་གདམས་པ། ཡི་གེ་གཉིས་¹²⁷
 ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་དང་། ཡི་གེ་གཉིས་¹²⁹ཀྱི་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་དང་མ་ཤེས་པའི་
 བན་ཡོན་དང་ཉེས་དམིགས་བཤད་པ། རྒྱ་མཆོན་དེ་དག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་བསྟུ་བ། ཡི་གེ་¹³²
 གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གྲུས་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་དང་ལྷ་ལས།

དང་པོ་(ཞུ་བ་པོ་ལ་སྒྲིབ་བ་བསྐྱེད་དེ་མཉམ་པར་གདམས་པ་)སྟོན་པ་ལ། དམ་ཆོས་ཡོན་ཏན་སྒྲིབ་པ་
ཡིས། །ལྟ་ཡི་དབང་པོའི་ཆོག་གསན་ནས། །དེ་ནས་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱིན་ཏེ། །བཙུང་ལྟོན་འདས་
བྱེས་འདི་སྐྱད་གསུངས། །གང་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་གཟིགས་པ་ཡིས། །དང་པོར་འདི་སྐྱད་ཅེས་

གསུང་པ། །དེ་ནི་གོ་རིམ་རི་བཞིན་དུ། །ལྷ་ཡི་དབང་པོ་མཉན་པར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དམ་པའི་ཆོས་ཨེ་མི་གྱི་ཡོན་ཏན་སྤྲོ་བའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས་ལྷ་ཡི་དབང་པོས་
 ལུས་པའི་ཆེག་དེ་གསན་ནས་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་བྱིན་ནས། །འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་སོ། །ཨེ་
 མི་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་གསུང་ཡིན་པ་དང་། །ཨེ་མི་དེས་བརྗོད་བྱ་ཅི་མཆོན་པ་དང་། །དེ་
 གསུང་རབ་གྱི་ཐོག་མར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གོ་རིམ་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ལྷ་ཡི་
 དབང་པོ་མཉན་པར་གྱིས་ཞིག་པའོ།

གཉིས་པ་(ཡི་གེ་གཉིས་¹²⁶ཐབས་ཤེས་བྱུང་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་ཚུལ་)ལ། །ཨེ་མི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་
 གཞིའི་ཐབས་ཤེས་ཡིན་ཚུལ། །བདེ་ཆེན་འབྲེན་པའི་ཐབས་ཤེས་ཡིན་ཚུལ། །བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་
 གྱི་ཐབས་ཤེས་ཡིན་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་(ཨེ་མི་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་གཞིའི་ཐབས་ཤེས་ཡིན་ཚུལ་)སྟོན་པ་ལ། །ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་
 དང་། །བཞི་སྟོང་གི་ནི་གངས་སྟེད་གྱི། །ཀུན་གྱི་གཞི་དང་པ་མ་ནི། །ཡི་གེ་གཉིས་སུ་དེ་བཞིན་
 བསྟན། །ཡི་གེ་ཨེ་ནི་མར་གྱུར་ལ། །ཕ་ནི་པ་ཞེས་བྱ་བར་གྲགས། །ཐེག་ལེ་དེར་ནི་སྦྱར་བ་སྟེ། །
 སྦྱར་དེ་ཤིན་ཏུ་མད་བྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་ནི་གངས་རི་སྟེད་པ་དེ་སྟེད་གསུངས་པ་ཀུན་གྱི་
 གཞི་དང་ཅ་བ་ནི་ཡི་གེ་གཉིས་སུ་བསྟན་ནོ། །དེ་ཡང་དཔེར་ན་པ་མས་བྱ་ཆ་བསྐྱེད་ཚུལ་རི་ལྷ་བ་
 བཞིན་ནོ། །ཡི་གེ་གཉིས་གསུང་རབ་ཀུན་གྱི་གཞི་ཡིན་པ་པ་མས་བྱ་བསྐྱེད་པ་དང་འབྲེན་པའི་ཚུལ་རི་
 ལྷ་ཡིན་སྟུང་ན། །ཡི་གེ་ཨེ་ནི་མ་དང་འབྲེན་པར་གྱུར་ལ། །དེས་ཤེས་རབ་གྱི་ཡི་གེ་དབྱེར་པ་ཡིག་བཅུ་
 སྟག་མཆོན། །ཕ་ནི་པ་དང་འབྲེན་པ་ཞེས་གྲགས་ལ། །དེས་ཐབས་ཀྱི་ཡི་གེ་གསལ་བྱེད་སོ་གསུམ་པོ་དེ་

མཆོན། ཐེག་ལེས་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་པན་ཚུན་མཉམ་པར་སྒྱུར་བ་དེ་མཆོན་ཞིང་སྒྱུར་ཚུལ་
 དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་མད་དུ་བྱུང་བའོ། །དེའི་ཚུལ་ནི་མས་བྱའི་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུན་བྱེད། བས་བྱའི་ཐུན་མོང་
 མ་ཡིན་པའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུན་བྱེད། བ་མ་གཉིས་མཉམ་པར་སྒྱུར་བ་ལས་བྱའི་ལུས་འབྲུབ་པར་བྱེད་པ་
 བཞིན་དུ། དབྱངས་ཀྱིས་མིང་ཆོག་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུན་བྱེད། གསལ་བྱེད་ཀྱིས་མིང་ཆོག་ཐུན་མོང་
 མིན་པའི་རྒྱུན་བྱེད། དབྱངས་གསལ་མཉམ་པར་སྒྱུར་བ་ལས་དང་མོར་མིང་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཆོག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡི་གེའི་ཆོག་ས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀ དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རབ་དུ་བྱེད་པ། དེ་ལ་
 བརྟེན་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་རྣམས་འབྲུབ་པར་བྱེད་དོ།

གཉིས་པ་(བདེ་ཆེན་འཕྲེན་པའི་ཐབས་ཤེས་ཡིན་ཚུལ་)སྟོན་པ་ལ། ཨེ་ནི་བརྒྱ་ཞེས་བཤད་ལ། །ཕྱ་ནི་
 རྩ་ཆེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །ཐེག་ལེ་དེར་ནི་ས་བོན་ཏེ། །དེ་ལས་འགོ་བ་གསུམ་རྣམས་སྟེ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཨེས་རང་དང་དབྱིབས་འདྲ་བའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྷན་པའི་ཡུམ་གྱི་བརྒྱ་དེ་མཆོན།
 ཕྱས་རང་དང་དབྱིབས་འདྲ་བའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྷན་པའི་ཡུམ་གྱི་རྩ་ཆེ་ཉིད་བྱེད་པའི་མཆོན།
 ཐེག་ལེས་དེ་གཉིས་མཉམ་པར་སྒྱུར་བ་ལས་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་མཆོན།
 དེའི་གཞི་ལ་སྒྱུར་ན་མངལ་སྟེས་ཀྱི་འགོ་བ་རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གསུམ་བསྐྱེད་པ་དང་། ལམ་ལ་
 སྒྱུར་ན་གཤེགས་སེམས་ཁྲོ་བོ་གསུམ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་མཆོན་ནོ།

¹²⁷
 གསུམ་པ་(བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་ཡིན་ཚུལ་)སྟོན་པ་ལ། ཨེ་ནི་ཤེས་རབ་ཉིད་གྱུར་
 ལ། །ཕྱ་ནི་རབ་དགའི་བདག་པོའོ། །ཐེག་ལེ་མི་ཤིགས་དེ་ཉིད་དེ། །དེ་ལས་ཡི་གེ་ཉིད་ཀྱང་སྟེ། །
 ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཨེས་རྣམ་ཐར་སྟོག་གསུམ་གྱི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མཆོན།

མས་ནི་རབ་དགའི་བདག་པོ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་མཆོན། ཐེག་ལེས་དེ་གཉིས་མི་
འེགས་པ་སྟེ་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་དེ་མཆོན། དེ་འདྲ་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཉམས་སྲ་སྤངས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་ཡི་གེ་ཉིད་ཀྱང་སྐྱེ་བ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་འགྱུར་རོ།

¹²⁶
གསུམ་པ་(ཡི་གེ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་དང་མ་ཤེས་པའི་མན་ལོན་དང་ཉམས་དམིགས་བཞད་པ་)སྟོན་པ་
ལ། ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཡི་གེ་གཉིས། །དེ་ཉིད་ཤེས་པ་གང་གིས་ཤེས། །དེ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ལ། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བྱེད་འགྱུར། །འགོ་བ་གང་གིས་ཡི་གེ་གཉིས། །མི་ཤེས་ཏྲག་
ཏུ་འདོན་པ་དག །དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་ལས། །ཕྱི་རོལ་སྦྱོར་སྤངས་སྐྱབ་པ་བཞིན། །ཞེས་
གསུངས།

དོན་ནི། ཆོས་ཕུང་བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་གི་ཆོག་དོན་ལ་རྒྱས་འདེབས་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་
ཕྱག་རྒྱ་ཨེ་ཨྲི་ཀྱི་ཡི་གེ་གཉིས་ཀྱི། དོན་དེ་ཉིད་གང་གིས་ཤེས་ནས་ཤེས་པ་ལྟར་སྒྲིམ་པར་བྱེད་
པའི་སྐྱབ་པ་པོ་དེ་ནི་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་
འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བར་འགྱུར་རོ། །སྐྱབ་པ་པོ་གང་གིས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དེ་ཉིད་མི་ཤེས་
པར་ཨེ་ཨྲི་ཀྱི་ཡི་གེ་གཉིས་ཏྲག་ཏུ་འདོན་པ་དག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་སྒྲ་མེད་ཀྱི་
ཆོས་རྣམས་ལས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཏུ་སྦྱོར་ཤེས་པ་སྤངས་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱབ་པ་ཕྱི་རོལ་པའི་བྲང་སྟོང་བཞིན་ནོ།

བཞི་པ་(རྒྱ་མཆན་དེ་དག་གིས་སྐྱབ་པའི་དོན་བསྐྱེད་པ་)སྟོན་པ་ལ། ཨེ་ཨྲི་ཡིག་གཉིས་སྐྱུ་མ་ལ། །
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འདིར་བཞུགས་པས། །དམ་ཆོས་བསྟན་པའི་ཐོག་མར་ནི། །ཨེ་ཨྲི་དེ་ཕྱིར་
རབ་ཏུ་བཞད། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དམ་ཆོས་སྟོན་པའི་ཐོག་མར་ཨེ་ཨྲི་ན་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཨེ་ཨྲི་གི་ཡི་གེ་
གཉིས་ཀྱི་མཆོན་དོན། དོན་གྱི་འད་གསལ་དང་དག་པའི་སྐྱ་མའི་སྐྱ་གཉིས་དོ་ཐོ་གཅིག་པས་
ཟུང་འབྲུག་ལ་རྒྱད་ཀྱི་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་འབྲས་བུའི་སྐྱབས་འདིར་བཞུགས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྱི་དང་ཞེས་པ་ནས། དེ་ལས་ཡི་གེ་ཉིད་ཀྱང་སྟེ། ཞེས་པའི་
བར་གྱི་ཨེ་ཨྲི་གིས་བརྗོད་བྱ་གང་སྟོན་ཟིན་པའི་ལན་དེ་བསྟན་ནས། ཨེ་ཨྲི་ཡིག་གཉིས་སྐྱ་མ་
ལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱང་པ་བཞིས་ཨེ་ཨྲི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཐོག་མར་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཟིན་པའི་
ལན་དེ་བསྟན་ཏོ།།

གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱེད་ཏེ་སྟོན་པ་ལ། རྗོད་བྱེད་སྐྱའི་ཨེ་ཨྲི། བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ཨེ་
ཨྲི། འཕྲོད་བྱེད་ཉགས་ཀྱི་ཨེ་ཨྲི། ཐོབ་བྱེད་ལམ་གྱི་ཨེ་ཨྲི། ཐོབ་བྱ་འབྲས་བུའི་ཨེ་ཨྲི་དང་ལྷ་ལས།

དང་པོ་(རྗོད་བྱེད་སྐྱའི་ཨེ་ཨྲི)ནི། ཨེས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡི་གེ་དབྱངས་བཅུ་དྲུག་པོ་དེ་མཆོན། མས་
ཐབས་ཀྱི་ཡི་གེ་གསལ་བྱེད་སོ་གསུམ་པོ་དེ་མཆོན། ཐེག་ལེས་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་གཉིས་
མཉམ་པར་སྦྱར་བ་དེ་མཆོན།

གཉིས་པ་(བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ཨེ་ཨྲི)ནི། ཨེས་དོན་དམ་བདེན་པ་མཆོན། མས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་
མཆོན། ཐེག་ལེས་དེ་གཉིས་དངོས་པོ་གཅིག་པ་དེ་མཆོན།

གསུམ་པ་(འཕྲོད་བྱེད་ཉགས་ཀྱི་ཨེ་ཨྲི)ལ། ཕྱིའི་འཕྲོད་བྱེད་ཉགས་ཀྱི་ཨེ་ཨྲི་དང་། ནང་གི་འཕྲོད་
བྱེད་ཉགས་ཀྱི་ཨེ་ཨྲི་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(ཕྱིའི་འཕྲོད་བྱེད་ཉགས་ཀྱི་ཨེ་ཨྲི)ནི། ཨེས་རང་དང་དབྱིབས་འབྲས་བུའི་ཕྱག་རྒྱའི་བརྒྱ་དེ་
མཆོན། མས་རང་དང་དབྱིབས་འབྲས་བུའི་ཡབ་ཀྱི་རྩི་རྩེ་མོར་བྱ་དེ་མཆོན། ཐེག་ལེས་དེ་གཉིས་

མཉམ་པར་སྦྲར་བ་དེ་མཆོན།

གཉིས་པ་(ནང་གི་འདེན་བྱེད་རྒྱལ་གྱི་ཨེ་ཨྱི་)ནི། ཨེས་རང་དང་དབྱེབས་འབྲེལ་གྱི་ཐོ་དང་ལྟེ་བའི་ཙ་
འཁོར་གྱུ་གསུམ་གྱི་དབྱེབས་ཅན་དུ་གནས་པ་དེ་མཆོན། ཨེས་རང་དང་དབྱེབས་འབྲེལ་བའི་མགིན་པ་དང་
སྙིང་ཁའི་ཙ་འཁོར་རྒྱུ་པོའི་དབྱེབས་ཅན་དུ་གནས་པ་དེ་མཆོན། ཐེག་ལེས་ལྟེ་བ་དང་སྙིང་ཁའི་ཙ་
འཁོར་ཐབས་ཤེས་སུ་ཕྱོགས་པ་དང་། སྦྲུལ་ཐོ་དང་མགིན་པའི་ཙ་འཁོར་ཐབས་ཤེས་སུ་ཕྱོགས་པ་དེ་
མཆོན་པ་ཡིན་ཏེ། སྦྲུལ་ཐོ་ལས། སྦྲུལ་ཐོ་བར་སོན་འཁོར་ལོ། །ཨེ་ཡིག་རྣམ་པར་ཡང་དག་
གནས། །སྙིང་ཁ་མགིན་པར་ཡང་དག་གནས། །ཨྱི་གྱི་ཡི་གེ་འབྲེལ་བར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིད་
གཞན་ཡང་། ཨེས་ཙ་འཁོར་དུག་དང་རྩུ་ཏིའི་ཡར་སྒྲ་མར་སྒྲ་གཉིས་ཏེ་རྫོགས་རིམ་པའི་དམིགས་པ་
བསྐྱོམ་པའི་གནས་རྣམས་མཆོན། ཨེས་གནས་དེ་རྣམས་སུ་བསྐྱོམ་སྦྱུའི་ཐེག་ལེ་ལ་སོགས་པའི་
དམིགས་ཏེན་རྣམས་མཆོན། ཐེག་ལེས་དམིགས་ཏེན་དེ་རྣམས་ལ་སེམས་བཟུང་བ་དེ་མཆོན་ནོ།

བཞི་པ་(ཐོབ་བྱེད་ལས་གྱི་ཨེ་ཨྱི་)ལ། བདེ་སྤྲོད་དབྱེར་མེད་གྱི་ཨེ་ཨྱི་དང་། བདེན་གཉིས་དབྱེར་
མེད་གྱི་ཨེ་ཨྱི་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(བདེ་སྤྲོད་དབྱེར་མེད་གྱི་ཨེ་ཨྱི་)ནི། ཨེས་སྤྲོད་ཉིད་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་མཆོན། ཨེས་
ལྟན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་མཆོན། ཐེག་ལེས་དེ་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་དེ་མཆོན་ནོ།

གཉིས་པ་(བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་གྱི་ཨེ་ཨྱི་)ལ། སྦྲུལ་དོན་གྱི་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་
ཨེ་ཨྱི་དང་། མཐར་ཐུག་གི་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་ཨེ་ཨྱི་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(སྦྲུལ་དོན་གྱི་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་ཨེ་ཨྱི་)ནི། ཨེས་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྦྱུ་ལུས་
པའི་ཐུགས་སྦྱུད་གྱི་དཔེའི་འོད་གསལ་དེ་མཆོན། ཨེས་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྦྱུ་ལུས་དེ་མཆོན།

ཐིག་ལེས་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དེ་མཆོན།

གཉིས་པ་(མཐར་ཐུག་གི་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་ཨེ་ཨྱི)ནི། ཨེས་དོན་དམ་བདེན་པ་དག་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་མཆོན། མས་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དེ་མཆོན། ཐིག་ལེས་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དེ་མཆོན་ནོ།།

ལྷ་པ་(ཐོབ་བྱ་འབྲས་བུའི་ཨེ་ཨྱི)ནི། ཨེས་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱུ་མཆོན། མས་ཀྱན་རྫོབ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུ་དེ་མཆོན། ཐིག་ལེས་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དེ་མཆོན་ནོ། །དེས་ན་གང་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཅའ་བར་བྱ་བའི་གཞི་གསུང་རབ་ཀྱན་ཀྱང་ཨེ་ཨྱི། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་གོ་བར་བྱ་བ་ཡང་ཨེ་ཨྱི། དོན་དེ་གོ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ལམ་ཡང་ཨེ་ཨྱི། ལམ་དེ་བསྐྱོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་ཡང་ཨེ་ཨྱི་གྱི་དོན་དུ་འདུ་བས་ན། ཨེ་ཨྱི་གྱིས་ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་མཆོན་པ་དང་འདྲ་བར་ཨེ་དྲི་སོགས་གྱིས་མཆོན་མི་རུས་བས་ན་ཨེ་ཨྱི་ཁོ་ན་གསུང་རབ་ཀྱི་ཐོག་མར་བརྫོད་དགོས་པ་དེས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།།

¹²⁶ ལྷ་པ་(ཡེ་གོ་གཉིས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གྲུས་པར་བྱ་བའི་ཚུལ་)སྟོན་པ་ལ། དེ་བས་བརྒྱ་བྱིན་ལྷ་ཡི་བདག །གལ་ཏེ་རྟག་པའི་གནས་འདོད་ན། །ཡིག་གཉིས་སྐྱུ་མ་པོ་བྱ་ཞིང་། །དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྐྱེ་མར་གྱིས། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཨེ་ཨྱི་གྱིས་ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་མཆོན་པ་དེ་བས་ན། བརྒྱ་བྱིན་ལྷ་འི་བདག་པོ་ཞེས་བོས་ནས། གལ་ཏེ་རྟག་པའི་གནས་ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་གནས་དེ་ཐོབ་པར་འདོད་ན། ཨེ་ཨྱི་གྱི་ཡེ་གོ་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་དོན་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་བྱང་འདུག་པོ་བར་བྱ་ཞིང་། དམ་པའི་ཆོས་ཨེ་ཨྱི་གྱི་ཡེ་གོ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལ་སྐྱེ་མ་སྟེ་

མཆོག་ཏུ་ཤེས་པར་གྱིས་ལ། ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་འབད་པར་གྱིས་ཤིག་པའོ།

གཉིས་པ་¹²² (བདག་ཐོས་ཐོགས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་)ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ཐེག་ལེ་ཡིག་འབྲུར་¹³⁴
འབྲུར་ཚུལ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(དངོས་ཀྱི་དོན་)སྟོན་པ་ལ། འཁོར་ལོ་སྤུལ་པའི་རོ་བོ་ལ། །བདག་གིས་ཐོས་པ་ཞེས་
གསུངས་ཏེ། །ས་བོན་རོ་བོས་གང་སྤུལ་བ། །ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ནི་འཁོར་ལོ་མཆོག་། མཆོག་ཏུ་དགའ་
བའི་དུས་གང་ཡིན། །དུས་གཅིག་ན་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན། །དབང་ཕྱག་བརྒྱད་གྱིས་བཅོམ་ལྷན་
འདས། །བདེ་བ་ཆེན་པོའི་གནས་ལ་བཞུགས། །འདི་ཡི་ཕུང་པོ་ལྷ་རྒྱལ་བ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཐམས་ཅད་ཡིན། །དེ་ཡི་བདག་ཉིད་སྐྱེ་གསུང་བྱགས། །སྤྱིང་པོ་དོ་རྩེ་བདེ་ཆེན་འདི། །བཙུན་
མོ་ལེགས་སྤངས་ཕྱག་རྒྱ་སྟེ། །ལེགས་སྤངས་བརྒྱ་ལྷ་ག་ཡིན། །བཞུགས་པ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་
དེར། །ཐེག་ལེའི་གཟུགས་གྱིས་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། འདི་ཡི་ཕུང་པོ་ལྷ་རྒྱལ་བ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་
པ་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེས་བསྟན་པའི་ཕུང་པོ་ལྷ་དང་། །དེའི་བདག་ཉིད་སྐྱེ་
གསུང་བྱགས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་སྐྱེས་བསྟན་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་
གསུམ་དང་ལྷན་ཞིང་། འཁོར་ལོ་སྤུལ་པའི་རོ་བོ་ལ། །བདག་གིས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཉིང་རེ་
འཛིན་སེམས་དཔའི་དེ་ཉིད་ཡན་ཆད་སྟོན་དུ་བྱས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྐབ་པ་པོ་བདག་གིས།
སྤྱིང་པོ་དོ་རྩེ་བདེ་ཆེན་པོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རང་རྒྱུད་ལ་སྤྱིང་པོ་བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་
དུ། །བཙུན་མོ་ལེགས་སྤངས་ཕྱག་རྒྱ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལེགས་པར་འདུ་བྱས་པའི་དོ་
རྩེ་བཙུན་མོ་ཡིས། །ལེགས་སྤངས་བརྒྱ་ལྷ་ག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལྷ་ག་ཨ་ལས་བྱུང་

བའི་བསྐྱར་བསྐྱེད་བ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་ས་བར་བྱུགས་བའི། མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་དུས་
གང་ཡིན། །དུས་གཅིག་ན། ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་སྐྱེས་བའི་དུས་གཅིག་
ཏུ། ཐོས་པ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ས་བོན་ངོ་བོས་གང་སྤུལ་པ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ཡུམ་གྱི་
བསྐྱར་ཐོས་བ་སྟེ། འཇག་པའི་ཐིག་ལེ་དེ། དབང་ཕྱག་བརྒྱད་ཀྱི་བཅོམ་ལྷན་འདས། །བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་གནས་ལ་བྱུགས། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་འབྱུང་གནས་ཆོས་
འབྱུང་དེར་དབང་ཕྱག་བརྒྱད་དང་ལྷན་བའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་བ་སྟེ། ཆ་གཅིག་
སྤྱི་ལས་གཞལ་ཡས་ཁང་གདན་དང་བཅས་བ་དང་། ཆ་གཅིག་གདན་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཆ་
སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་སུ་གྱུར་སྟེ་ས་བོན་སོ་གཉིས་ཡི་གེ་འབྲུ་གསུམ་དང་སྟེལ་བ་དང་། དེ་རྣམས་
ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་ཕྱག་མཆོན་སོ་གཉིས། དེ་རྣམས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས། ལྷ་རྣམས་ཀྱི་
ནི་འཁོར་ལོ་མཆོག་ །ཅེས་གསུངས་བ་ལྟར་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་
ལོར་གྱུར་ཏེ་བྱུགས་སོ། །བྱུགས་པའི་ཚུལ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། བྱུགས་བ་རྩི་ཆེ་འཛིན་བ་
སྟེ། ཐིག་ལེའི་གཟུགས་ཀྱིས་གནས་པའོ། །ཞེས་གསུངས་བ་ལྟར་ངོ་བོ་རྩི་ཆེ་འཛིན་བ་ཡིན་བ་
ལ་རྣམས་བ་ཐིག་ལེའི་གཟུགས་ཀྱིས་བྱུགས་པའོ། །

གཉིས་¹³³བ་(ཐིག་ལེ་ཡིག་འབྲུར་འབྲུར་ཚུལ་)སྟོན་བ་ལ། ཆ་གཉིས་བ་ནི་དགུ་བ་ཉིད་ཀྱིས་བཤད། །
སུམ་ཅུ་བཅུ་བ་ལྔ་བའི་ས་བོན་ཉིད། །ཆ་གཉིས་ལྔ་བ་དྲུག་པས་བྱེ་བ་ལས། །བྱུང་བ་འདི་ནི་ཐིག་ལེ་
ཡིན་ཞེས་བཤད། །ཅེས་གསུངས།

ནོན་ནི། ཆ་ནི་དབྱངས་ཡིན་ལ། དེའི་གཉིས་བ་ལྷ་རིང་པོ་དང་རི་ལི་བཞི་དོར་སྟེ། ཨ་ནས་
བགྱངས་པའི་དགུ་བ་ཨོ་ཐུང་དུ་ཉིད་དུ་བཤད་བ་དང་། རི་ལི་བཞི་དོར་བས་ཨ་ནས་བགྱངས་པའི་
སུམ་ཅུ་བ་ནི་ད་དང་། དེའི་འོག་མ་རྣ་ནས་བགྱངས་པའི་བཅུ་བ་ལ་དང་། དེའི་འོག་མའི་ཨ་ནས་

བཟངས་པའི་ལྷ་པའི་ས་བོན་ཏ་སྟོག་མེད་དེ། དེ་ལྟར་ལྷ་རིང་པོ་དང་། ཨོ་ཐུང་བྱ་དང་། ཏ་སྟོག་
མེད་གསུམ་བརྟ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བརྟས་པའི་ལྷ་རིང་པོ་དེ་ལ་ཆ་གཉིས་པ་རྣམས་བཅད་
ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་ལྷ་དང་། ཨོ་ཐུང་བྱ་ལ་བ་སྟེ་ལྷ་པ་མ་ཡིག་ཐིག་ལེར་བྱིན་པའི་ཨོ་དང་། ཏ་སྟོག་
མེད་ལ་དབྱངས་བྱག་པ་ལྷ་རིང་པོ་བརྟག་པའི་རྒྱ་དང་། དེ་ལ་སྦྲར་ཡང་བ་སྟེ་ལྷ་པ་མ་ཡིག་ཐིག་
ལེར་བྱིན་པའི་རྩྭ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི། ཐིག་ལེ་ཡིག་འབྲུར་འབྲུར་པའི་ཚུལ་ལོ།

120

གསུམ་པ་སྦས་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ། འདི་སྐད་བདག་གིས་ནས། བཞུགས་སའི་བར་སྟོག་
ཏའི་སྐད་ལ། ཨེ་ཨྲི་མ་ཡུ་བྱ་ཏྲི་ཨེ་ཀ་སྟེན་ས་མ་ཡེ་རྩ་ག་སྟེན་ས་མ་ཏ་སྟེ་ག་ཏ་ཀུ་ཡུ་མ་ག་ཅི་རྩ་
ཅིད་ལ་བརྩོ་ཡོ་ཤིད་རྩ་གེ་ཏུ་བི་ཇ་རྩ་ར་ཞེས་འབྲུང་ལ། ཨེ་ཨྲི་ནས། བི་ཇ་རྩ་རའི་བར་ལ་ཡི་གེ་
མང་བ་ལ་བཞི་བརྟར་བྱས་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་དང་། ཅུང་བ་ལ་སུམ་ཅུ་སོ་བརྟན་དུ་བྱས་པའི་
ཕྱོགས་གཉིས་ལས། འདིར་སྦས་མ་ལྟར་བཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རྩོ་རྩེ་བྱང་བར། ཨེ་ཨྲི་ནས་བི་
ཇ་རྩ་རའི་བར་ལ་ཡི་གེ་བཞི་བརྟར་བཅད་ནས་ཀ་བཞི་བརྟས་བཤད་པའི་བྱིར།

འཆད་ཚུལ་ནི། མངོན་ཤེས་ཅན་གྱིས་བཤད་པ་ལྟར་གཞུང་གོང་འོག་མི་དགྲུགས་པར་
འཆད་པའི་ཚུལ་དང་། བརྟན་མོ་ཅན་དང་བོད་ཀྱི་བཤད་པ་བྱེད་པ་རྣམས་གྱིས་གོང་འོག་
དགྲུགས་ནས་འཆད་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། འདིར་ནི་མངོན་ཤེས་ཅན་ལྟར་གཞུང་གོང་འོག་མི་
དགྲུགས་པར་དོན་ཆུན་འབྲུགས་པ་རྣམས་བསྟེན་ནས་འཆད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་རྩེ་
བརྟན་འགོས་དང་བརྩེ་ཏ་ཀུ་ལན་རྩེར་གཉིས་གྱིས་ཡི་གེ་བསྟན་པའི་བཤད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་
དང་། སྐལ་ལྷན་གྲགས་པ་སོགས་གྱིས་ཡི་གེ་མ་བསྟན་པའི་བཤད་པ་བྱེད་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་
ལས། འདིར་ནི་ཡི་གེ་བསྟན་པའི་ཕྱོགས་བཟུང་ངོ་།

དེ་ལྟར་ན་ཡི་གེ་བཞི་བཅུ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ལ། ཡི་གེ་རེ་རེ་འཛིན་བཤད་པ་དང་།
¹⁶⁰དེ་དག་གི་དོན་བསྟུ་བ་དང་གཉིས།

དང་པོ་(ཡི་གེ་རེ་རེ་འཛིན་བཤད་པ་)ལ། ཨེ་ཨྲི་སོགས་ཡི་གེ་བཅུ་གསུམ་གྱི་དོན་བཤད་པ་དང་།
¹⁴⁵ག་ཨྲན་སོགས་ཡི་གེ་བཅུ་དྲུག་གྱི་དོན་བཤད་པ་དང་། ¹⁵⁰ཀླ་ཡྲ་སོགས་ཡི་གེ་བཅུ་གཅིག་གི་དོན་
¹⁵⁶བཤད་པ་དང་། ཉིད་རྩ་སོགས་ཡི་གེ་བཅུ་དྲུག་གྱི་དོན་བཤད་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(ཨེ་ཨྲི་སོགས་ཡི་གེ་བཅུ་གསུམ་གྱི་དོན་བཤད་པ་)ལ། གཞི་ལམ་ཐུན་མོང་བའི་སྟོང་བ་གསུམ་
¹³⁸གྱི་ངོ་བོ་དང་གོ་རིམ་བཤད་པ། སྤང་བ་དང་རྒྱུད་གི་རང་བཞིན་དང་དེ་ལས་ཤེས་པ་གཞན་སྐྱེ་ཚུལ་
¹⁴³དང་། ཉིང་མཆམས་སྦྱར་ཏེ་ཕུང་པོ་སོགས་འབྱུང་ཚུལ་དང་། དོན་བསྟུ་ཏེ་འཁོར་བར་འཁོར་
 ཚུལ་བསྟན་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(གཞི་ལམ་ཐུན་མོང་བའི་སྟོང་བ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་གོ་རིམ་བཤད་པ་)ལ་ཡང་། སྟོང་བ་གསུམ་
¹³⁷གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ་དང་། གོ་རིམ་བཤད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(སྟོང་བ་གསུམ་གྱི་ངོ་བོ་བཤད་པ་)སྟོན་པ་ལ། ཨེ་ ཨེ་ནི་ཤེས་རབ་དམ་པ་སྟེ། །འདོད་
 ཆགས་བྲལ་སོགས་སྐད་ཅིག་བདག་། སྲིད་པ་གསུམ་ན་ཡོངས་ཤེས་བའི། །འདི་ནི་ཅ་བར་རྣམ་
 བར་བསྟན། །ཨྲི་ འོད་མ་འགྲེང་བ་ལྟར་མཛེས་ཤིང་། །ཆགས་ལ་སོགས་པ་རབ་བསྐྱེད་ལྟ། །སྤང་
 བ་མཆེད་པ་རྣམ་པར་ཤེས། །མིང་ནི་ཐབས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། །མ་ རིག་ཆེན་རང་ཉིད་ཅ་བ་སྟེ། ཞེས་
 གསུངས།

དོན་ནི། ཅ་བར་རྣམ་པར་བསྟན་ཞེས་བཤད་པའི་གཞིར་བྱང་ངོ་། །གང་ལ་ན། འདུས་པ་ཅ་
 བའི་རྒྱུད་ལས་སོ། །གང་བསྟན་ན་ཤེས་རབ་དམ་པ་སྤང་བ་འདི་ཅ་བར་བསྟན་ནོ། །གང་གིས་

ན། སྤྱིད་པ་གསུམ་ན་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་
 བ་དང་། སོགས་སྤྱོད་ཆགས་བྲལ་བར་མ་ནས། སྤྱི་དོག་གི་བར་གྱི་བདག་སྟེ་རང་བཞིན་གྱི་
 རྟོག་པ་སོ་གསུམ་པོ་དེའི་ཅ་བར་རྣམ་པར་བསྟན་ནོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན། སྤྱི་ཅིག་དང་། ཐང་
 ཅིག་དང་། ཡུད་ཅམ་དང་། མིག་འདུམ་པའི་ཆད་ཅམ་དུ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །མི་ལ་ཤ་
 བསྟན་པའི་མི་ཤ་ནི་འོད་མ་འགྲང་བ་ལ་འདུག་པས་ཐབས་ཞེས་བྱའི་སྤྱང་བ་མཆེད་པའི་རྣམ་
 བར་ཤེས་པ་འདི་ནི། འོད་མ་འགྲང་བ་ལྟར་མཛེས་ཤིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པས་ན་
 ཆགས་པ་དང་། སོགས་སྤྱོད་ཞེན་པ་ནས་བྱ་བྱའི་བར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་བཞི་བཅུ་རབ་
 ཉུ་བསྟེད་པའི་བྱས་པ་དང་ལྟན་པའི་སྤྱང་བ་མཆེད་པས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ལ་མིང་ནི་ཐབས་
 ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །མ་ལ་སྤྱི་བྱ་བསྟན་པའི་མ་སྤྱི་བྱ་ནི་རིག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འདུག་ལ། རིག་
 པ་ཆེན་པོ་འོད་གསལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཅ་བ་སྟེ། མ་རིག་པ་ཉེར་ཐོབ་ལ་སྤྱི་མ་གཉིས་ཀྱི་བཞུས་
 བྱངས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མིང་ཐབས་ཤེས་གཉིས་འདྲེས་པ་ཞེས་པ་དང་། དེ་ལས་ཆགས་པ་བར་
 མ་ནས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་བར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་བདུན་སྟེ་བ་ཡིན་ནོ། །

¹³⁶
 གཉིས་པ་སྟོང་པ་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་ལ། སྟེ་བ་ལུགས་ལྟོག་གི་གོ་རིམ་དང་། ཐེམ་པ་ལུགས་
 འབྱུང་གི་གོ་རིམ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(སྟེ་བ་ལུགས་ལྟོག་གི་གོ་རིམ་)སྟོན་པ་ལ། ལུགས་ལས་ལྟོག་པའི་མ་རིག་པའོ། །མ་རིག་
 པ་ལས་ཀྱང་འདི་འབྱུང་། །དེ་ལས་སྤྱང་བ་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། སྟེ་བ་ལུགས་ལྟོག་གི་ཆེ་འོད་གསལ་ལས་མ་རིག་པ་ཉེར་ཐོབ་འབྱུང་། ཉེར་ཐོབ་
 ལས། སྤྱང་བ་མཆེད་པ་འབྱུང་། མཆེད་པ་ལས་སྤྱང་བ་འབྱུང་ངོ་། །

གཉིས་པ་ཐེམ་པ་ལུགས་འབྱུང་ནི། ལྷ་ རྣམ་ཤེས་དང་པོ་འཇུག་པ་ནི། །སྤང་བ་མཆེད་པའི་
མིང་དུ་སྟེ། །དེ་ནི་སྤྲོང་བ་ཆེར་འཇུག་ལ། །དེ་ཡང་འོད་གསལ་བར་འགྲོ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

དྲན་ནི། ལྷ་ལ་ཉི་བསྟན་པའི་ལྷ་ཉི་ནི་འགྲོ་བ་ལ་འཇུག་ལ། ཐེམ་པ་ལུགས་འབྱུང་གི་ཆེ་རྣམ་
ཤེས་དང་པོ་སྤང་བ་གང་དུ་འཇུག་པའམ། འགྲོ་བ་འདི་ནི་སྤང་བ་མཆེད་པའི་མིང་ཅན་དུ་ཐེམ་
ནས་འགྲོ་ཞིང་། མཆེད་པ་དེ་ནི་སྤྲོང་བ་ཆེན་པོ་ཉེར་ཐོབ་དུ་འཇུག་ལ། །དེ་ཡང་ཐམས་ཅད་སྤྲོང་བ་
འོད་གསལ་དུ་ཐེམ་ནས་འགྲོ་ལོ། །

གཉིས་པ་¹³⁶ (སྤང་བ་དང་རྒྱུང་གི་རང་བཞིན་དང་དེ་ལས་ཤེས་པ་གཞན་སྤྱེ་ཚུལ་)སྟོན་པ་ལ། རྩ་ སྤང་བ་
གསུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཅན། །གང་འདིར་རྣམ་ཤེས་གསུམ་ཐོས་པ། །སེམས་ཅན་ཁམས་ནི་མ་
ལུས་པའི། །རང་བཞིན་ཅ་བ་འདི་ཡིན་ནོ། །ཉི་ དེ་ནི་རེ་རེའི་དོན་སྤང་བ། །རྒྱུང་གིས་རྒྱངས་ནི་
འཛིན་བྱེད་ལ། །རྒྱང་དང་ལྟན་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི། །རྟག་ཏུ་འགྲོ་ལ་གནས་པར་འགྱུར། །ཞེ་ འདི་
ནི་རྒྱང་ཁམས་ཆེན་པོ་སྟེ། །རྣམ་ཤེས་གསུམ་གྱི་བཞོན་པ་ཡིན། །དེ་ཡིས་རང་བཞིན་རྟག་ཏུ་
ནི། །རི་ལྷ་རི་ལྷར་འགྲོ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དྲན་ནི། རྩ་ལ་ཉི་བསྟན་པའི་རྩ་ཉི་ནི་ཐོས་པ་ལ་འཇུག་ ཐོས་ཞེས་བཤད་པའི་གཞིར་བྱང་
ངོ། །གང་ན་སྤང་བ་གསུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་ཅན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསུམ་པོ་འདི་ཐོས་སོ། །གང་
ཡིན་པར་ན་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ནི་མ་ལུས་པའི་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་ཅ་བ་ཡིན་པར་རོ། །གང་
དུན་འདུས་པའི་སྒྲོར་འདིར་རོ། །སྤང་བ་གསུམ་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་ཅ་བ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་། ཐེམ་
པ་ལུགས་འབྱུང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་ཏེ། ཐེམ་པ་ལུགས་འབྱུང་གི་ཆེ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་
རྣམས་ཐེམ་པའི་རྗེས་སུ་སྤང་བ་གསུམ་འབྱུང་བའི་བྱིར། །དེས་ན་སྤྱེ་བ་ལུགས་ལྟོག་གི་དབང་དུ་

བྱས་ལ། དེའི་ཆེ་ཡང་སྤང་བ་གསུམ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་སྤེལ་ནས་སྤྱི་བ་མིན་ཏེ།
ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྗེ་ཀུན་བརྒྱས་ལས། སྤང་བའི་རྒྱ་ལས་རང་བཞིན་རྣམས་ཡང་དག་པར་འབྱུང་
ངོ། །ཞེས་སྤང་བའི་རྗེས་སུ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་སྤྱི་བར་གསུངས་པའི་བྱིར།

འོ་ན། སྤང་བའི་རྗེས་སུ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་སྤྱི་བ་ཡིན་ན། རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་
བདུན་ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་འབྲས་བྱ་དང་། བཞི་བཅུ་མཆེད་པའི་འབྲས་བྱ་དང་སོ་གསུམ་སྤང་བའི་
འབྲས་བྱར་གང་ལས་ཤེས་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་བདུན་རྒྱུད་གི་གཡོ་བ་ཞན། དེ་ལས་བཞི་
བཅུ་རྒྱུད་གི་གཡོ་བ་རགས། དེ་ལས་སོ་གསུམ་རྒྱུད་གི་གཡོ་བ་ཆེས་རགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཉེར་
ཐོབ་རྒྱུད་གི་གཡོ་བ་ཞན། དེ་ལས་མཆེད་པ་རྒྱུད་གི་གཡོ་བ་རགས། དེ་ལས་སྤང་བ་རྒྱུད་གི་གཡོ་
བ་ཆེས་རགས་པའི་ལག་རྗེས་ཡིན་པས། དེའི་སློན་ནས་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་བདུན་པོ་ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་
འབྲས་བྱ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་བཞི་བཅུ་མཆེད་པའི་འབྲས་བྱ་དང་། སོ་གསུམ་སྤང་བའི་
འབྲས་བྱར་བཞག་པ་ཡིན་ནོ།

ཉི་ཤེས་ཀྱི་ལ་འབྲུག་ལ། དབང་ཤེས་སོ་སོ་ལ་དོན་ཏེ། དུལ་ལྔ་སོ་སོར་སྤང་བའི་དབང་པོའི་
ཤེས་པ་རྣམས་རང་གི་བཞེན་པའི་རྒྱུད་གོགས་སུ་ཡོད་པའི་སློན་ནས་དུལ་འཛིན་པར་བྱེད་ཅིང་།
རྒྱུད་གི་བཞེན་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་ཤེས་ནི་དུས་རྟག་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་
ངོ། །ཞེས་པའོ། །གཞུང་འདིས་དབང་ཤེས་རྣམས་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་དུ་སྟོན་པ་མིན་ཞིང་།
རྒྱུད་རྒྱུར་ཡོད་པ་དང་། རྒྱུད་གི་དབང་གིས་དུལ་ལ་འབྲུག་པར་བསྟན་པའང་མིན་གྱི། རང་གི་
བཞེན་པའི་རྒྱུད་གོགས་སུ་ཡོད་པའི་སློན་ནས་དུལ་ལ་འབྲུག་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
དཔེར་ན། ཞ་པོ་མིག་ཅན་གྱིས་མོང་བ་རྐང་ཅན་གྱོགས་སུ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དུལ་དུ་བགྲོད་
པར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེ་ལ་ཎ་བསྟན་པའི་ཞེ་ཎ་ནི་འདི་ལ་འབྲུག་ལ། ལས་ཀྱི་རྒྱུད་འདི་ནི་

བྱེད་ལས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྤྱད་ཁམས་ཆེན་པོ་སྟེ། ལུགས་སྟོག་གི་ནམ་ཤེས་གསུམ་གྱི་བཞོན་པ་
ཡིན་ལ། ནམ་ཤེས་ཀྱི་བཞོན་པའི་སྤྱད་ཆེད་གཡོས་པ་ལས་ཇི་སྟེ་ཇི་སྟེ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་
ནམས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ།།

གསུམ་པ་(ཉིང་མཆམས་སྤང་ཏེ་སྤང་བོ་སོགས་འབྱུང་ཚུལ་)ལ། མངལ་དུ་ཁམས་བཞི་འབྱུང་བའི་
 ཚུལ་དང་། སྤང་བོ་ལྔ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དང་། གཞི་དྲུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྔ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དང་། སྤྱེ་
 མཆེད་དུག་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དང་། གཞི་དྲུས་ཀྱི་རྡོ་རྗེའི་བརྒྱས་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དང་ལ།

དང་པོ་(མངལ་དུ་ཁམས་བཞི་འབྱུང་བའི་རྩྭ་ལ་)ནི། ཀ་ ས་བའི་ཁམས་དང་ཚུ་ཉིད་དང་། །དེ་བཞིན་
མེ་དང་རླུང་དག་ནི། །ནམ་པར་ཤེས་བས་བྲངས་ནས་སུ། །སྲིད་གསུམ་གནས་སུ་སྐྱེ་བར་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི་ཞི། ཀ་ལ་བྱུང་བ་སྣམ་པའི་ཀ་བྱུང་ནི་སྣ་བ་ལ་འབྱུག་པའི་སྣ་བ་སའི་ཁམས་དང་། ལྷའི་
ཁམས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མའི་ཁམས་དང་། ལྷང་གི་ཁམས་དག་ནི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་
རང་གི་རྟེན་དུ་སྒྲངས་ནས་མངལ་སྦྱེས་ཀྱི་སྲིད་པ་སྦྱེ་འགྲོ་བ་རབ་འབྱིང་ཐ་མ་གསུམ་དུ་སྦྱེ་བར་
འགྱུར་ངོ་། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། མངལ་དུ་ཉིང་མཆེམས་སྦྱར་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བ་བཞི་གྲུབ་
ན། ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྗེ་ཀུན་བརྟམ་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བཞོན་པ་རྒྱུར་ངོ་། །རྒྱང་ལས་མེད། །དེ་
ལས་ལྷའོ། །ལྷ་ལས་སའོ། །དེ་ལས་ཕྱང་པོ་ལྷ་དང་། ཡུལ་ལྷ་དང་། སྦྱེ་མཆེད་དུག་རྣམས་
འབྱུང་བར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་མི་འགལ་ཏེ། མངལ་དུ་ཉིང་མཆེམས་སྦྱར་བ་
དང་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་བ་བཞི་གྲུབ་ཀྱང་སྦྱང་བ་ལས་རང་ལ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་རྣམ་
པ་རགས་པའི་རྒྱང་གི་རྒྱང་སྦྱེ། དེ་ལས་རང་ལས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་རྣམ་པ་རགས་པའི་

མེ་ཆུང་སྟེ། དེ་ལས་རང་ལས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་བྱས་པ་རགས་པའི་ཆུ་ཆུང་སྟེ། དེ་
ལས་རང་ལས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་བྱས་པ་རགས་པའི་ས་ཆུང་སྟེ། བ་ལ་དགོངས་ནས།
ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྟེ་ཀུན་བདུས་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(ཕྱང་པོ་ལྔ་འབྲུང་བའི་ཆུ་ལ་)ནི། སྤྱིན་ འདི་ནི་ཕྱང་པོ་ལྔ་རྣམས་སུ། འབྲུང་བ་འདུས་བྱས་
མཆན་ཉིད་ནི། གཞུགས་ཆོར་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་དང་། རྣམ་ཤེས་ཉིད་ནི་ལྔ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྤྱིན་ལ་ཨ་བསྐྱན་པའི་ཨ་སྤྱིན་ནི་འདི་ནི་ཞེས་པར་འབྲུག་ལ། མངལ་དུ་འདུས་བྱས་
སྤྱིད་མཆན་ཉིད་ཅན་ཀྱི་འབྲུང་བ་བཞི་པོ་འདི་ནི་པན་འདོགས་བྱེད་དུ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱང་
པོ་ལྔའི་ནང་ནས་ཆོར་བ། འདུ་ཤེས། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ནི་སྤྱར་མེད་གསར་དུ་འབྲུང་བ་དང་།
གཞུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕྱང་པོ་ནི་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་ཆུ་ལ་དུ་
འབྲུང་ངོ་།

གསུམ་པ་(གཞི་དུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྔ་འབྲུང་བའི་ཆུ་ལ་)སྟོན་པ་ལ། ས་ མཉམ་ཉིད་སོ་སོར་རྟོག་པ་
དང་། བྱ་བ་བསྐྱབ་པ་ཉིད་དང་ནི། མེ་ལོང་དང་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས། འདི་ནི་རྣམ་ཤེས་ལྔ་པོ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ས་ལ་མ་རྒྱ་བསྐྱན་པའི་ས་མ་རྒྱ་ནི་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་འབྲུག་ཏེ། གཞི་དུས་ཀྱི་མཉམ་
ཉིད་ཡེ་ཤེས་དང་། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་དང་། བྱ་བསྐྱབ་ཡེ་ཤེས་དང་། མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་
དང་། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་ལྔ་པོ་འདི་ནི། གཞི་དུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་
ལྔ་ཡིན་ནོ། །དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་ལྔ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤང་བའི་སྟོ་ནི་གཞི་དུས་ཀྱི་མེ་ལོང་ཡེ་
ཤེས། བདེ་སྤྱག་བཏང་སྟོ་མས་གསུམ། ཆོར་བར་རིགས་གཅིག་པར་བྲན་པའི་སྟོ་ནི་གཞི་དུས་

ཀྱི་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། ཉེ་དུ་ལ་སོགས་པའི་མིང་དོན་སོ་སོར་བྲན་པའི་སློན་གཞི་དུས་ཀྱི་སོར་
རྟོག་ཡེ་ཤེས། འཛིག་རྟོན་གྱི་ཕྱི་ལྷན་བ་དང་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་བྲན་པའི་སློན་གཞི་དུས་ཀྱི་
བྱ་བསྐྱབ་ཡེ་ཤེས། རི་མ་སྤྱངས་པ་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱར་གནས་འགྱུར་བྱུང་གི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་
ནི་གཞི་དུས་ཀྱི་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་སོ།།

བཞི་པ་(སྐྱེ་མཆེད་དུག་འབྱུང་བའི་ཚུལ་)སྟོན་པ་ལ། མ་ ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཉིད་དང་ནི། །མིག་དང་
དེ་བཞིན་ན་བ་དང་། །སྤྱ་དང་ལྷ་དང་ལུས་ནམས་ཏེ། །འདི་ནི་སྐྱེ་མཆེད་ནམས་འབྱུང་བའོ། །ཞེས་
གསུངས།

དོན་ནི། མ་ལ་ན་བསྐྱར་པའི་སྤྱ་ན་ནི་ཡིད་ལ་འཇུག་ལ། མངལ་དུ་མིང་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་
ཀྱིས་མིག་དང་ན་བ་སྤྱ་ལྷ་ལྷེ་སྐྱེ་མཆེད་ནམས་ནི་གསར་དུ་དང་། ལུས་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་གོང་
ནས་གོང་འཕེལ་གྱི་ཚུལ་དུ་འབྱུང་ངོ་།།

¹⁴⁰
ལྷ་པ་(གཞི་དུས་ཀྱི་དོ་རྩེའི་བརྒྱས་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་)སྟོན་པ་ལ། ཡེ་ གང་ཡང་ཁམས་གསུམ་
སེམས་ཅན་ནམས། །སྟོག་དང་ཚོལ་བ་ལ་བརྟེན་པའི། །གསང་སྤྲགས་རྒྱལ་པོ་བརྒྱུས་བཞིན་
དུ། །མི་ཤེས་བསམ་གཏན་ལྷོག་པ་སྤངས། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཡེ་ལ་མེ་བསྐྱར་པའི་ཡེ་མེ་ནི་གང་ཡང་ལ་འཇུག་ལ་གང་ཡང་ས་འོག་ས་སྟེང་ས་སྒྲེའི་
ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་སྟོག་གི་ཚོལ་བ་རྒྱུང་སྤང་འཇུག་གི་གདངས་ཨོ་ལ་
སོགས་པའི་གདངས་སུ་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པའི་གསང་སྤྲགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བརྒྱུས་པ་ལ་གནས་
བཞིན་དུ། དེའི་དོན་མི་ཤེས་པར་ངས་དོན་གྱི་གསང་སྤྲགས་ལ་དམིགས་པའི་ཅེ་གཅིག་པའི་
བསམ་གཏན་དང་། དེས་དོན་གྱི་གསང་སྤྲགས་ལྷོག་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཞི་ལ་རྒྱུང་

ལྷང་འབྲུག་གཉིས་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་སྤྱང་དུ་སྒྲ་མའི་མན་ངག་གིས་གནས་པ་ཆེད་དུ་བྱས་
 ཏེ། ལྷང་ལྷང་འབྲུག་གནས་གསུམ་གྱི་གདངས་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་སུ་ཤར་བ་ལ་དམིགས་
 པའི་དོ་རྩེའི་བསྐྱས་པ་སྒྲིམ་པ་ལ་བཙོན་པར་བྱའོ།

བཞི་བ་(དོན་¹³⁶བསྐྱས་ཏེ་འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ་བསྟན་པ་)ནི། ལྷ་ འབྲུང་བ་འདི་ལས་རང་བཞིན་
 ཡང་། །ཆགས་དང་ཆགས་མེད་ལ་སོགས་པ། །དེ་ལས་དགེ་དང་མི་དགའི་ལས། །དེ་ལས་སྐྱེ་བ་
 འབྲུང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ལྷ་ལ་ཤར་ཏེ་བསྐྱས་པའི་ལྷ་ཤར་ཏེ་ནི་འབྲུང་བ་ལ་འབྲུག་ལ། འབྲུང་བ་ལུགས་ལྡོག་གི་
 ལྷང་བ་གསུམ་སོ་འདི་ལས་ཆགས་དང་ཆགས་མེད་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་
 སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ལས་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ལས་ཟག་བཙས་གྱི་དགེ་མི་དགའི་
 ལས་གསོག་པ་རྣམས་འབྲུང་ལ། དེའི་མཐར་འཁོར་ཞིང་སྤར་ཡང་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་འབྲུང་བའི་
 ཚུལ་གྱིས་མགལ་མའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་བཞིན་དུ་འཁོར་བར་འཁོར་བ་ཡིན་ལོ། །གོང་དུ་བཤད་
 པའི་ཡི་གེ་བཙུག་གསུམ་གྱི་དོན་བསྐྱས་ཏེ་བསྐྱིགས་ནས་བསྟན་ན། ཡས་བར་དོ་བ་འཆི་བའི་ཆེ་
 ལྷང་བ་མཆེད་པ་ལ་ཐིམ། མཆེད་པ་ཉེར་ཐོབ་ཉེར་ཐོབ་འོད་གསལ་ལ་ཐིམ་པ་དེ་བསྟན། གས་
 འོད་གསལ་གྱི་ལྷང་སེམས་གྱི་རིགས་འདྲ་བྱི་མ་ཞིག་མངལ་དུ་ཁྱེད་ཀྱི་དབྱུངས་སུ་ཁྱེད་གསུམ་ཏེ་
 སྐྱེ་བ་སྤངས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་འབྲུང་བ་བཞི་བྱུང་བ་དེ་བསྟན། མས་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་
 འོད་གསལ་ལས་ཉེར་ཐོབ། དེ་ལས་མཆེད་པ། དེ་ལས་སྤང་བ་འབྲུང་བ་དེ་བསྟན། ལུས་སྤང་བ་
 གསུམ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་སྐྱེ་བ་དེ་བསྟན། ཞེས་སྤང་བ་གསུམ་སྐྱེ་ཚུལ་གསལ་
 པོར་བསྟན། ཞེས་སྤང་བ་གསུམ་གྱིས་སྤང་བ་གསུམ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་སོ་སོར་སྐྱེ་བ་དེ་
 བསྟན་ཏེ། ཞེས་སྤང་བ་ལ་མིང་གསལ་པར་དང་། དེ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་སོ་གསུམ་སྐྱེ་བ་

བསྟན། མི་གིས་མཆེད་པ་ལ་མིང་ཐབས་དང་། དེ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་བཞི་བཅུ་སྟེ་བ་
 བསྟན། མས་ཉེར་ཐོབ་ལ་མིང་ཐབས་ཤེས་འདྲེས་བ་དང་། དེ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་བདུན་
 སྟེ་བ་བསྟན། མིན་གྱིས་མངལ་དུ་འབྱུང་བཞིའི་རྒྱུ་གིས་ཕྱང་པོ་ལྷ་འབྱུང་ཚུལ་དེ་བསྟན། མས་
 མངལ་དུ་མིང་གཞུགས་ཀྱི་རྒྱུ་གིས་སྟེ་མཆེད་དུག་འབྱུང་བར་བསྟན། ཡེས་མངལ་ནས་བཅས་
 མ་ཐག་ཏུ་སྟེང་གི་སྒྲ་བྱུག་ནས་རྒྱང་འབྱུང་འདུག་གྱེད་པ་དེ་བསྟན། ཉི་གིས་བཅས་མ་ཐག་པའི་
 ཆེ་དབང་ཤེས་ལྷ་ལ་ཡུལ་ལྷ་སོ་སོར་སྤང་བ་དེ་བསྟན། སས་བཅས་མ་ཐག་པའི་ཆེ་གཞི་དུས་གྱི་
 ཡེ་ཤེས་ལྷ་འབྱུང་བ་བསྟན་ནོ།

དེ་ཡང་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་ཚུལ་ནི། ཐ་མལ་པ་ཁམས་དུག་ལྡན་གྱི་གང་ཟག་དེ་རིམ་གྱིས་
 འཆི་བ་ན། ས་ཚུ་ལ་ཐེམ། ཚུ་མེ་ལ་ཐེམ། མེ་རྒྱང་ལ་ཐེམ། རྒྱང་སྤང་བ་ལ་ཐེམ། སྤང་བ་མཆེད་པ་
 ལ་ཐེམ། མཆེད་པ་ཉེར་ཐོབ་ལ་ཐེམ། ཉེར་ཐོབ་འོད་གསལ་ལ་ཐེམ། འོད་གསལ་གྱི་རྒྱང་འོད་ཟེར་
 ལྷ་པས་ཉེར་ཡིན་དང་། སེམས་གྱིས་སྟན་ཅིག་གྱེད་རྒྱུས་པ་ལ་བཞེན་ནས་གང་དུ་སྟེ་འབྱུང་
 གྱི་བཞིན་ལག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བར་དོ་རྒྱང་གི་ལུས་ཅན་གྱུ་བ། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཉེར་ཐོབ་
 མཆེད་པ། སྤང་བ། མར་མེ་ལྟར་འབར་བ། མཁའ་སྤང་། དུ་བ། སྟོག་རྒྱུའི་བར་འབྱུང་། དེ་འདྲའི་
 བར་དོ་བ་དེས་པ་མ་ཉལ་སོ་གྱེད་པ་མཐོང་སྟེ་པའི་ཁའམ་སྟེ་སོ་ནས་ཁྱེད་ཀྱི་ཐེག་ལེ་དང་
 འགྲོགས་ནས་འགྲོ་ཞིང་། ཐོར་སྟེ་ན་མ་ལ་ཆགས་ཤིང་པ་ལ་སྤང་བ་དང་། ཐོར་སྟེ་ན་པ་ལ་ཆགས་
 ཤིང་མ་ལ་སྤང་བའི་ཆགས་སྤང་གི་རྒྱུ་གིས་འཆི་བ་ན། སྟོག་རྒྱུ། དུ་བ། མཁའ་སྤང་། མར་མེ་
 ལྟར་འབར། སྤང་བ། མཆེད་པ། ཉེར་ཐོབ། འོད་གསལ་གྱི་བར་གྱི་རྟོགས་རྣམས་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ།
 འོད་གསལ་གྱི་རྒྱང་སེམས་རིགས་འདྲ་གྱི་མ་གཅིག་མའི་མངལ་དུ་ཁྱེད་ཀྱི་དབུས་སུ་སྟེ་བ་
 རྒྱངས་བ་དང་། ཉེར་ཐོབ་སྟེ་བ་དུས་མཉམ་དུ་འབྱུང་ཞིང་། ཉེར་ཐོབ་ལས་མཆེད་པ། དེ་ལས་སྤང་

བ། མར་མེ་ལྟར་འབར། མཁའ་སྒར། ཏུ་བ། སྤྲིག་རྒྱུ་འབར་འབྱུང་། དེ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་
 རྣམས་སྤྱེ། དེ་ལས་ཉོན་མོངས་དུག་གསུམ་སྤྱེ། དེ་ལས་ཟག་བཅས་ཀྱི་དགེ་མི་དགའི་ལས་གསོག་
 གོ། །མངལ་དུ་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་འཕེལ་བའི་རིམ་པ་ནི། མེར་མེར་པོ་དང་། ལྟར་ལྟར་པོ་དང་།
 གོར་གོར་པོ་དང་། འབྲང་གྲུར་དང་། ཀླང་ལག་འགྲུས་པ་ལ་སོགས་པའི་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་
 ལྟ་འབྱུང་། མངལ་དུ་ཆོ་བརྒྱུ། རིམ་པོ་དགུ་ནས་བཅས་པའི་ཆེ་བྱིས་པ། གཞོན་ནུ། དར་བབས།
 དར་ཡོལ། ཀན་པོའི་གནས་སྐབས་རྣམས་འབྱུང་ལ། དེའི་མཐར་འཁེལ་ཞིང་སྤྲང་ཡང་སྤྱེ། དེ་ལྟར་
 མགལ་མའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་བཞིན་དུ་འཁོར་བར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་ག་མཚན་སོགས་ཡི་གེ་བརྒྱད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལ། ལུས་དབེན་བསྐྱོམ་ཚུལ་དངོས་
 དང་། ¹⁴⁹མཉམ་གཞག་ཏུ་སྟོང་པ་གསུམ་བསྐྱོམས་ནས་རྗེས་སོབ་ཏུ་རྒྱས་འདེབས་པའི་ཚུལ་བཤད་
 པ་དང་གཉིས།

དང་པོ་(ལུས་དབེན་བསྐྱོམ་ཚུལ་དངོས་)ལ། ལུང་པོ་ལྟ་རིགས་ལྟར་བསྐྱོམ་པའི་ལུས་དབེན། ཁམས་
 བཞི་ལུས་བཞིར་བསྐྱོམ་པའི་ལུས་དབེན། མིག་སོགས་ས་སྟོང་སོགས་སུ་བསྐྱོམ་པའི་ལུས་དབེན།
 ཡན་ལག་ཁྲོ་བོར་བསྐྱོམ་པའི་ལུས་དབེན། ¹⁴⁸གསང་ཆེན་རིགས་གཅིག་གི་ལུས་དབེན་དང་ལ།

དང་པོ་(ལུང་པོ་ལྟ་རིགས་ལྟར་བསྐྱོམ་པའི་ལུས་དབེན་)ནི། ག་ འགྲོ་བར་འབྱུང་བའི་ལུང་པོ་ཡང་། །
 སངས་རྒྱས་ལྟ་ལྟ་བུ་བདག་ཉིད་དེ། །མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་རྣམ་ལྟ་ཞེས། །མིང་གིས་རབ་ཏུ་བསྐྱེལ་
 བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

རྟོན་ནི། ག་ལ་ཉི་བསྐྱེད་པའི་ག་ཉི་ནི་འགྲོ་བ་ལ་འཇུག་ལ། གོང་དུ་བཤད་པའི་གཞི་དངོས་
 པོའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཉིད་ཐབས་མཁས་ཀྱི་མན་ངག་དང་ལྟན་པས་ལམ་དུ་སྟོང་བར་བྱེད་པ་ན།

ལུས་དབེན་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡུལ་སྤང་ཐམས་ཅད་ལྷའི་འཁོར་ལོར་འཆར་བ་ལ་སློབ་པའི་
ཆོ། འགྲོ་བ་རིགས་ཀྱི་ཁྱེད་ལྟུང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱང་པོ་ལྷ་པོ་དེ། རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་
རིགས་ལྷར་བསྐྱོམ་བ་དང་དེ་རེ་ལ་ཡང་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལ་ལྷ་ལྷར་ཕྱེ་ནས་རིགས་
ལྷའི་ལུས་དབེན་སྐྱོམ་པར་བྱེད་དོ།

གཉིས་པ་(ཁམས་བཞི་ཡུམ་བཞིར་བསྐྱོམ་པའི་ལུས་དབེན་)ནི། ལྷན་ རྒྱང་དང་མེ་དང་ཆུ་དང་
ས། །སྤྱན་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་སྟེ། །ཡེ་ཤེས་བདག་ཉིད་ཅན་གསུམ་དུ། །ཤེས་བྱ་སངས་རྒྱས་
བྱང་ཆུབ་སྟེར། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། ལྷན་ལ་ཡུ་བསྐྱན་པའི་ལྷན་ཡུ་ནི་རྒྱང་ལ་འཇུག་ལ། འོག་སྒྲོར་པ་མོ་བསྐྱོམས་ནས་
རྒྱང་དབུ་མར་ཐིམ་བ་ལས་འབྱུང་བའི་སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་
བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་མཉམ་གཞིག་ཏུ་བསྐྱུངས་པ་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ངོ་
ཐོར་ཤར་བའི་ཡུལ་སྤང་རྣམས་ལྷར་འཆར་བ་ལ་སློབ་པའི་ཆོ། ས་སྤྱན་མ། ཆུ་སྤྱ་མ་གྱི། མེ་གོས་
དཀར་མོ། རྒྱང་དམ་ཆོག་སྒྲོལ་མར་བསྐྱོམ་བ་དང་། དེ་རེ་ལ་ཡང་ལྷ་ལྷར་འབྱེད་པ་དེ་ཤེས་པར་
བྱས་ནས་བསྐྱོམས་པ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་སྟེར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་(མིག་སོགས་ས་སྟོང་སོགས་སུ་བསྐྱོམ་པའི་ལུས་དབེན་)ལ། ས་ ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ལུས། །ཕྱག་རྒྱ་བཞིས་ནི་རྒྱས་བཏབ་ཅིང་། །མིག་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་
དེར། །ས་སྟོང་ལ་སོགས་རྒྱལ་བའི་སྤྱས། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། ས་ལ་རྒྱ་བསྐྱན་པའི་སར་ནི་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། རང་གི་ལུས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་དོ་རྗེ་འཆར་དུ་བསྐྱེད་པའི་སྐྱེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ།

གསུང་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། ཐུགས་དམ་ཆོག་གི་ཕྱག་རྒྱ། འཕྲིན་ལས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་བཞིས་རྒྱས་
 བཏབ་པར་གྱུར་པའི་མིག་ས་སྟོང་། རྩ་བ་ཕྱག་དོར། སྒྲ་ནམ་སྟོང་། ཟླ་འཛིག་ཉེན་དབང་ཕྱག་
 ལུས་སྒྲིབ་སེལ། ཡིད་འཇམ་དཔལ། ཆོགས་ཀྱན་བཟང་། ཅ་རྒྱས་རྣམས་བྱམས་པར་བསྐྱོམ་བ་
 དང་། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ལྷ་ལྷར་བྱེ་ནས་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །འདྲིར་འཇམ་དཔལ་ཡིད་དབང་དག་
 བྱེད་དང་། ཀྱན་བཟང་ཆོགས་དག་བྱེད། བྱམས་པ་ཅ་རྒྱས་དག་བྱེད་དུ་བཤད་པ་དང་། རྒྱུད་བྱེ་
 མ་དང་། སྒྲིང་གཞིའི་འཁོར་ཕྱན་ཆོགས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་འཇམ་དཔལ་ནམ་མཁའི་ཁམས་དག་བྱེད།
 བྱམས་པ་ཡིད་དབང་དག་བྱེད། ཀྱན་བཟང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དག་བྱེད་དུ་བཤད་པ་གཉིས་
 འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དག་བྱ་གཅིག་ལ་དག་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་དུ་མ་ཡོད་པ་དང་། དག་བྱེད་ཀྱི་
 ལྷ་གཅིག་ལ་ཡང་དག་བྱ་དུ་མ་ཡོད་པ་མི་འགལ་བའི་བྱིར།

བཞི་བ་(ཡན་ལག་ཁྱོ་བོར་བསྐྱོམ་པའི་ལུས་དབེན)ནི། རྩ་ རོལ་བས་དགའ་བ་གང་ཡིན་པའི། །ཁྱོ་
 བོའི་རྒྱལ་པོ་སྟོབས་ཆེན་རྣམས། །དེ་ནི་ཕྱོགས་མཆོམས་ངོ་བོ་རུ། །དབྱུང་བ་ཡན་ལག་རྣམས་
 སུ་བཏགས། །ཞེས་གསུངས།

དྲེན་ནི། རྩ་ལ་ཨ་གོང་དང་། རྩི་འོག་དུ་བསྐྱར་པའི་ཨ་རྩི་ནི་རོལ་བ་ལ་འཇུག་ལ། རང་གི་
 དབྱུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་བརྒྱ་པོ་རྣམས་ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་མཆོམས་བསྐྱུང་བའི་ངོ་
 བོར་གནས་པ། གདུག་པ་འདུལ་བ་ལ་རོལ་པའི་དགའ་བ་གང་ཡིན་པའི་ཁྱོ་བོའི་རྒྱལ་པོ་སྟོབས་
 ཆེན་བརྒྱ་པོ་རྣམས་སུ་བསྐྱེད་ཅིང་བསྐྱོམ་པ་དང་། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ལྷ་ལྷར་བྱེ་བའི་ཁྱོ་བོ་བརྒྱའི་
 ལུས་དབེན་ཡན་ལག་གི་ལུས་དབེན་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །སྒྲ་མ་ཁ་ཅིག་རོལ་པའི་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ལ་
 རོལ་བ་ལ་བྱས་ནས་ཤིན་དུ་རྒྱལ་འབྱོར་གྱི་སྐྱབས་སུ་ཡབ་ཀྱི་ལུས་ལ་ཁྱོ་བོ་བརྒྱའི་ས་བོན་
 འགོད་པ་དང་། རྩ་ལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་སྐྱབས་སུ་ཡུམ་གྱི་ལུས་ལ་ཁྱོ་མོ་བརྒྱའི་ས་བོན་བཀོད་

ནས། ཡབ་ཡུམ་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་ལ་སོགས་པ་འདྲི་ཆགས་ཆོས་སྤྲས་སུ་འཆད་པ་ནི་མི་
 རིགས་ཏེ། འདིར་ལྟ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་དབེན་དཀྱུས་ཐོག་གཅིག་ལ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་
 ཁྱོ་བོ་བཅུའི་ལུས་དབེན་སྟོན་པ་སྐབས་སུ་བབ་ཅིང་། འདྲི་ཆགས་ཆོས་སྤྲས་ལོག་ནས་སྟོན་པ་
 དང་། རོལ་པའི་དོན་ཕྱག་རྒྱ་ལ་རོལ་པ་ལ་ངེས་པར་བཤད་མི་དགོས་པར་གདུག་པ་འདུལ་བ་
 ལ་ཡང་རོལ་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

འདིར་བྱམས་པ། གུན་བཟང་། ཁྱོ་བོ་བཅུའི་ལུས་དབེན་བཤད་པ་དང་། སྦྱོད་བསྐྱུས་ལས།
 བྱམས་པ། གུན་བཟང་། ཁྱོ་བོ་བཅུའི་ལུས་དབེན་མ་བཤད་པ་མི་འགལ་ཏེ། དེ་མེད་ནས་མ་
 བཤད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམས་པ། གུན་བཟང་། ཁྱོ་བོ་བཅུའི་ལུས་དབེན་མེད་པ་ནི་མ་ཡིན་
 ཏེ། སྐབས་འདི་དང་རྩོ་རྩེ་ཐོང་བའི་སྐབས་དང་། གནས་སྐབས་གཞན་དུང་། ཆོགས་དང་ཅ་
 རྒྱས། གུན་བཟང་དང་བྱམས་པར་བསྐྱོམས་པ་དང་། ཡན་ལག་བཅུ་ཁྱོ་བོར་བསྐྱོམ་པ་གསལ་
 བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོགས་དང་ཅ་རྒྱས་གུན་བཟང་དང་བྱམས་པར་བསྐྱོམ་པ་དང་།
 ཡན་ལག་བཅུ་ཁྱོ་བོར་བསྐྱོམ་པའི་ལུས་དབེན་མི་རུང་ལ་ལུང་པོ་ལྷ་རིགས་ལྷར་བསྐྱོམས་པའི་
 ལུས་དབེན་རུང་བའི་བྱད་པར་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་པོ་ལྷ་རིགས་ལྷར་བསྐྱོམས་པ་རེ་རེ་
 ལ་ཡང་ལྷ་ལྷར་འབྱེད་རུང་ལ། ཆོགས་དང་ཅ་རྒྱས་གུན་བཟང་དང་། བྱམས་པར་བསྐྱོམས་པ་
 དང་ཡན་ལག་ཁྱོ་བོར་བསྐྱོམས་པ་རེ་རེ་ལ་ལྷ་ལྷར་འབྱེད་མི་རུང་བའི་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར།
 ལུས་དབེན་གྱི་ལྷ་དེ་ལ་རྒྱས་པར་བྱེན་བརྒྱུག་ཅུངས། བརྒྱ་གོ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ།

145

ལྷ་པ་(གསང་ཆེན་རིགས་གཅིག་གི་ལུས་དབེན)ནི། ༡་ དེ་དང་དེ་ཡི་རིགས་བྱུང་བའི། །ལྷ་དང་ལྷ་
 མོ་ཐ་དད་པ། །དེ་ནི་ཡོད་མིན་དེ་མེད་ཀྱང་། །འགྲོ་བའི་དོན་ཕྱིར་རབ་ཏུ་སྟོན། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ལྷ་ལ་ལྷ་བསྐྱེད་པའི་ལྷ་ལྷནི། དེ་དང་དེ་ལ་འབྲུག་ལ། རྣམ་སྒྲུང་ལ་སོགས་པའི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་དང་དེའི་རིགས་སུ་འབྱུང་བའི་ལུས་དབེན་གྱི་སྣ་དང་སྣ་མོ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་པོ་
དེ་རྣམས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ནི་གསང་ཆེན་དོན་རྒྱུ་འཆང་གི་ངོ་བོར་རིགས་
གཅིག་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། ལུས་དབེན་གྱི་སྣ་དེ་རྣམས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་མེད་ན་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་བསྐྱེད་
པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལུས་དབེན་གྱི་སྣ་དེ་རྣམས་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་
མེད་ཀྱང་དེར་མོས་པའི་འགྲོ་བའི་དོན་གྱི་ཕྱིར་དུ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་¹⁴⁵ (མཉམ་བཞག་ཏུ་སྟོང་བ་གསུམ་བསྐྱེད་ནས་རྗེས་སོ་བ་ཏུ་རྒྱས་འདེབས་པའི་ཚུལ་)ནི། ལྷ་གཉིས་
མེད་མཐོང་བའི་རྣལ་འབྱོར་པས། །ཡེ་ཤེས་གསུམ་མཐོང་དེ་ལས་ནི། །དམན་དང་བར་མ་དམ་པ་
ཡི། །ཡུལ་རྣམས་ལ་ནི་བཞག་པར་བྱ། །ག་དབང་པོ་རང་ཉིད་རང་ཡུལ་ལ། །འགྲོ་བར་གྱུར་པ་དེ་
དང་དེ། །དབང་པོ་གང་དང་གང་སྟོང་ཡུལ། །དེ་དེ་སྒྲུང་བ་ཙམ་ཉིད་དོ། །ཏ་དབང་པོ་དེ་དེའི་ལམ་
ནས་ནི། །སྒྲུབ་པ་པོས་ནི་ཡུལ་ཐོབ་པ། །དེ་བཞིན་དེ་རྣམས་མ་ལུས་པར། །ཆོམ་པར་བྱ་བྱེར་
དབུལ་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ལྷ་ལ་ཏ་བྱི་བསྐྱེད་པའི་སྣ་ཏ་བྱི་ནི་བཞག་པར་བྱ་བ་ལ་འབྲུག་ལ། སེམས་དབེན་གྱི་
བདེ་སྟོང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐོང་བ་སྟེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་མཉམ་
གཞག་ཏུ་སྒྲུང་བའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་བསྐྱུངས་པ་ལས་
ལངས་པའི་རྗེས་སོ་བ་ཏུ་དབང་ཤེས་ལ་སྒྲུང་བའི་དམན་པ་དང་། བར་མ་དང་། དམ་པའི་ཡུལ་
རྣམས་མཉམ་གཞག་གི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དེའི་ངོ་བོར་བཞག་པ་སྟེ་བཟླ་བར་བྱའོ། །ག་ལ་རྩ་
ཏི་བསྐྱེད་པའི་ག་རྩ་ཏི་ནི་འགྲོ་བ་ལ་འབྲུག་ལ། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རང་ཉིད་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རང་རང་གི་ཡུལ་ལ་འབྲུག་པ་དེ་དང་དེའི་ཆེ་དབང་པོའི་ཤེས་པ་གང་དང་

གང་གི་སྒྲིང་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞུགས་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་དེ་དང་དེ་སྤང་བ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་
 ཅམ་ཉིད་དུ་བཟུང་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བཟུངས་པའི་ཕྱིའི་སྤང་བ་ཐམས་ཅད་ནང་དུ་བདེ་ཆེན་འབར་
 བའི་གོགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཉ་ལ་ཉ་བསྐྱེད་པའི་ཉ་ཉ་ནི་དེ་དང་དེ་ལ་འཇུག་ལ། ལུས་དབེན་
 རེས་ཐོབ་ཀྱི་སྐྱབས་ཀྱི་གསང་ཆེན་དོ་རྗེ་འཆང་གི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པའི་སྐྱབ་པ་པོས། མིག་
 ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དེ་དང་དེའི་ལམ་ནས་ཐོབ་པ་སྟེ། མཐོང་བའི་ཡུལ་མཐའ་དག་
 དོ་རྗེ་མ་ལྟར་བསྐྱེད་དེ། ས་སྤྱིང་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངོ་བོར་
 གྱུར་པའི་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཆོས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་དབུལ་བ་སྟེ་
 འོངས་སྒྲིང་པར་བྱའོ། །གཞུང་འདིས་ཡུལ་ལྔ་དོ་རྗེ་མ་ལྟར་བསྐྱོམ་པ་དང་། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ལྔ་
 ལྔར་བྱེ་ནས་བསྐྱོམ་པ་དེ་བསྟན་ནོ།

136

གསུམ་པ་ཀླ་ལྔ་སོགས་ཡི་གེ་བཅུ་གཅིག་གི་དོན་བཤད་པ་ལ། སྐྱེ་ལུས་དངོས་བཤད་པ་
 དང་། ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་བཤད་པ། སྒྲིང་པ་བྱ་ཚུལ་
 བཤད་པ་དང་། ཐབས་གང་ལ་བཞེན་ནས་ཡེ་ཤེས་གསུམ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་
 འཛིན་གྱི་བྱད་པར་བཤད་པ་དང་ལྔ་ལས།

དང་པོ་(སྐྱེ་ལུས་དངོས་བཤད་པ་)ནི། གཞི་ལ་འཆི་བ་འོད་གསལ་གྱི་བཞོན་པའི་རྒྱང་འོད་ཟེར་ལྔ་
 པས་ཉར་ལེན་དང་། སེམས་ཀྱིས་སྒྲན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་བྱས་པ་ལ་བཞེན་ནས་གང་དུ་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་
 བཞིན་ལག་གི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བར་དོ་རྒྱང་གི་ལུས་ཅན་ཕུང་པོ་རྟིང་པ་ལས་གོ་ས་ལོགས་སུ་
 དངོས་གནས་ལ་གྱུབ་པ་བཞིན་དུ་སེམས་དབེན་གྱི་དཔེའི་འོད་གསལ་གྱི་བཞོན་པའི་རྒྱང་འོད་
 ཟེར་ལྔ་པས་ཉར་ལེན་དང་། སེམས་ཀྱིས་སྒྲན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་བྱས་པ་ལ་བཞེན་ནས་མཆོན་
 དཔེས་སྐྱས་པའི་མ་དག་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་ཕུང་པོ་རྟིང་པ་ལས་གོ་ས་ལོགས་སུ་དངོས་གནས་ལ་

གྲུབ་པ་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གྲུ་སྐྱ་གསུམ་དག་ནི་ཐ་དད་པར། །སྐྱོབས་པ་ཡིས་ནི་ཡང་དག་
བསྟན། །རྫོགས་པའི་རིམ་གྱི་སྦྱར་བ་ཡིས། །གཅིག་ཏུ་ཡང་ནི་འགྱུར་བ་ཡིན། །ཡུ་གང་ཞིག་
སངས་རྒྱུ་སྐྱའི་མཆན་ཉིད། །ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པར་གསུངས་པ་ནི། །དེ་ཉིད་རྫོགས་པའི་སྦྱར་
འགྱུར་བས། །འོད་གསལ་བར་ནི་རྣམ་པར་དག །སྒྲུ་ཆོག་གི་ལམ་གྱི་ཡུལ་འདི་ཉིད། །གཙོ་
བོའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱུ་རང་བཞིན། །སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་པན་པའི་ཕྱིར། །འཇའ་ཆོན་བཞིན་དུ་སྒྲུང་བ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། གྲུ་ལ་ཡ་བསྟན་པའི་གྲུ་ལ་ནི་སྐྱུ་ལ་འཇུག་ལ། ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་བསྐྱུས་པའི་
ཆོས་སྐྱུ་དང་། མངོན་བྱང་ལུས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཡོངས་སྐྱུ་དང་། དེ་དོན་རྗེ་སེམས་དབང་
སྟོན་པོར་བསྐྱུར་པའི་སྐྱུ་ལ་སྐྱེ་སྐྱེ་གསུམ་པོ་དག་ནི་ཐ་དད་པ་སྐྱེ་འོ་བོ་གཅིག་མིན་པར་སྐྱོབ་པ་
ཡིས་ནི་ཡང་དག་པར་བསྟན། ལམ་གྱི་སྐྱུ་གསུམ་འོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པ། དེ་སྐྱབས་གང་ནས་ཡོད་
པ་ཡིན་སྟེ་ན། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐྱབས་ནས་ལམ་གྱི་སྐྱུ་གསུམ་པོ་དེ་འོ་བོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་
ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གང་ཡིན་སྟེ་ན། ཡུ་ལ་ད་བསྟན་པའི་ཡུ་ད་ནི་གང་ཞིག་ལ་ཡང་འཇུག་ལ།
གང་ཞིག་སངས་རྒྱུ་སྐྱའི་མཆན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་མིང་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་
ཞེས་བྱ་བའི་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དེ་ཉིད་ནི། བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་
དག་པར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བྱང་འཇུག་གི་རིམ་པའི་སྐྱབས་ནས་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐྱུ་གསུམ་
པོ་དེ་འོ་བོ་བྱུང་པར་ཅན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

སྒྲུ་ལ་པ་ཐ་བསྟན་པའི་སྒྲུ་ལ་པ་ནི་ཆོག་གི་ལམ་ལ་འཇུག་ལ། རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱུ་
མའི་ལུས་དེ་སྐྱེ་མའི་ཆོག་གི་ལམ་སྐྱེ་ཞལ་ནས་འཇའ་ཆོན་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་
མཆོན་ཏེ་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་། ལྷ་ཀྱན་གྱི་གཙོ་བོ་དོན་རྗེ་འཆང་གི་རྣམ་པ་ཅན་

ཡིན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་ཀུན་ལ་པན་པའི་གཟུགས་
སྐྱེའི་རིགས་མཐུན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱད་པར་དང་ལྡན་ནོ།།

གཉིས་པ་(ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་མོང་མ་ཡིན་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་བཤད་པ་)ནི། ཅི་ཏྲ། སེམས་དང་
སེམས་བྱང་མ་རིག་པ། །ཤེས་རབ་ཐབས་དང་ཉེར་ཐོབ་དང་། །སྟོང་དང་ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ་དང་། །
སྟོང་ཆེན་ཞེས་ཀྱང་རབ་ཏུ་བརྗོད། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཅི་ཏྲ་ལ་ཏ་བསྐྱེད་པའི་ཅི་ཏྲ་ནི་སེམས་ལ་འབྱུག་ལ། སེམས་དང་སེམས་བྱང་མ་རིག་
པ་དང་། སྟོང་བ་ལ་ཤེས་རབ་དང་། མཆེད་པ་ལ་ཐབས་དང་། ཉེར་ཐོབ་ལ་ཐབས་ཤེས་འབྲེས་
མ་དང་། སྟོང་པ་དང་ཤིན་ཏུ་སྟོང་པ་དང་། སྟོང་པ་ཆེན་པོ་དང་། ཆགས་བྱལ་དང་། ཆགས་པ་
དང་། ཆགས་པ་བར་མ་རྣམས་ནི་སྟོང་བ་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་མོང་མ་ཡིན་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་
ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་(སྟོང་པ་བྱ་ཚུལ་བཤད་པ་)ལ། སྟོང་པ་བྱེད་པའི་དུས་དང་བྱ་ཚུལ། སྟོང་པ་བྱས་པའི་
པན་ཡོན། སྟོང་པ་བྱས་པ་ལ་བཞེན་ནས་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་(སྟོང་པ་བྱེད་པའི་དུས་དང་བྱ་ཚུལ་)ནི། ཏ་ རང་བཞིན་སྟོང་བའི་དབྱེ་ཤེས་ནས། །དེ་ནས་
སྟོང་པ་རབ་ཏུ་བྱ། །ལས་ཀྱི་ལུས་ནི་ཡོངས་སྤངས་ནས། །དོ་རྗེའི་སྐྱེ་ཉིད་ཐོབ་པར་འགྱུར། །རྩི་
བྱགས་ལ་འཛིག་ཉེན་པ་རྣམས་ཀྱི། །དོན་སྟོང་བཞག་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས། །ཀུན་རྗོབ་ཏུ་ནི་
སྐྱར་སྐྱེལ་ནས། །རི་ལྟ་རི་ལྟར་འདོད་ལ་སྟོང་། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཏ་ལ་ཏ་བསྐྱེད་པའི་ཏ་ཏ་ནི་དེ་ནས་ལ་འབྱུག་ལ། བྱང་གི་ལུས་ལ་གནད་ཏུ་བསྐྱེད་
པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་སྟོང་བ་གསུམ་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པའི་དབྱེ་བ་

ནམས་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པ་དེ་ནས་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྤྱོད་པ་རབ་ཏུ་བྱའོ། །སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་དུས་ལ་གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་སེམས་དཔེན་པ་དང་སྦྱ་ལུས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྤོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་སྦྱབ་པ་བའི་ནམ་སྤོན་གྱི་ལུས་ནི་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ་སྟེ། དེ་ལས་གོ་ས་ལོགས་སུ་བྱེ་ནས་རྫོ་རྫེའི་སྦྱ་རྫེས་མཐུན་པ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྦྱ་མའི་སྦྱ་དང་། རྫོ་རྫེའི་སྦྱ་མཆན་ཉིད་པ་དག་པའི་སྦྱ་མའི་སྦྱ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི། སྤྱི་ལ་ད་བསྟན་པའི་སྤྱི་དུ་ནི་བྱགས་ལ་འཇུག་ལ། རྫོགས་རིམ་པའི་སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་ནམ་འབྱོར་པ་དེས་སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་དུས་སུ་རང་དང་བྱག་རྒྱ་གཉིས་ཀ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྦྱར་སྦྱལ་པ་སྟེ། ལྷ་ནམས་ཀྱི་ཆས་སུ་བྱགས་ནས་འཛིག་ཉེན་པ་སེམས་ཅན་ཡིན་ནོ་ཅོག་ནམས་ཀྱི་དོན་དུ་སྤྱོད་པ་བྱའོ་སྟུང་དུ་བྱགས་ལ་བཞག་ནས་རི་ལྷ་རི་ལྷར་འདོད་ཡོན་གང་དང་གང་ལ་ཡོངས་སྤྱོད་པར་འདོད་པ་དེ་དང་དེ་ལ་བཀག་པ་མེད་པར་ཡོངས་སྤྱོད་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་(སྤྱོད་པ་བྱས་པའི་མན་ཡོན་)ནི། ད་ ཡིད་བཞིན་ཞོར་བུ་མཆོག་བཞིན་དུ། །འདོད་པ་ཐམས་ཅད་སྟེར་བར་འགྱུར། །སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱི་བྱན་ཆོགས་ཀྱང་། །སྟོབས་ཀྱིས་སྤངས་ནས་སྤྱོད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ད་ལ་ཉི་བསྟན་པའི་ད་ཉི་ནི་སྟེར་བ་ལ་འཇུག་ལ། སྤྱོད་པ་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བུ་མཆོག་བཞིན་དུ་འབྲལ་གྱི་འདོད་དོན་འཛིག་ཉེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་སྟེར་བར་འགྱུར་ལ། དེར་མ་ཟད་སྟོབས་བརྩུ་ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱན་ཆོགས་ནམས་ཀྱང་རང་རྒྱུད་ལ་སྤངས་ནས་ཡོངས་སྤྱོད་པར་འགྱུར་རོ། །

གསུམ་པ་¹⁵² (སྤྱོད་པ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་སྟེ་བའི་ཚུལ་)ནི། ལ་ ནམ་འབྱོར་དབང་པོ་

གང་གང་འདོད། །དེ་དེ་ཐོགས་པ་མེད་པར་བྱ། །མཉམ་པར་མ་བཞག་ནལ་འབྱོར་གྱིས། །རྟག་
ཏུ་མཉམ་པར་འཛོག་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཡ་ལ་ང་ཡང་བསྐྱན་པའི་ཡང་ཡང་ནི་གང་གང་ལ་འཇུག་ལ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་དབང་
པོ་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྤྱད་པ་ལ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེས་འདོད་ཡོན་གང་དང་གང་ལོངས་
སྤྱད་པར་འདོད་པ་དེ་དང་དེ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པ་སྟེ་བཀག་པ་མེད་པར་ལོངས་སྤྱད་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་མཉམ་གཞག་ཏུ་མ་ཟད། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཡང་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་
ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་རྟག་ཏུ་སྟེ་ཡུན་རིང་དུ་མཉམ་པར་འཛོག་པར་འགྱུར་རོ།

བཞི་པ་(ཐབས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་ཡེ་ཤེས་གསུམ་བསྐྱེད་པ་)ནི། བ་ རྫོ་རྫོ་བསྐྱེད་པས། །
ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་ཆ་རིག་པ། །སྒོ་ལ་གོས་དང་མི་གོས་པས། །དེར་ནི་བདེ་བས་རྟག་ཏུ་གནས། །
ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། བ་ལ་རྫོ་བསྐྱན་པའི་བརྫོ་ནི་རྫོ་རྫོ་ལ་འཇུག་ལ། སྐྱབ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྫོ་རྫོ་དང་ཕྱག་
རྒྱའི་བསྐྱེད་གཉིས་མཉམ་པར་སྦྱར་བས་རྒྱུང་དབུ་མར་ཐེམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་
ཆ་སྟེ་དབྱེ་བ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་ཚུལ་གྱིས་རིག་ཅིང་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བས་
ཆགས་སོགས་ཉེས་པས་ངན་འགྲོར་འཁྲིད་པ་སོགས་ཀྱི་གོས་མི་གོས་བརྟགས་ནས། མི་གོས་
པར་ཤེས་པའི་སྒོ་ཅན་གྱི་སྐྱབ་པ་པོ་དེས་ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་སྤྱད་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་སེམས་དབེན་གྱི་སྦྱང་བ་གསུམ་བྱངས་ཏེ་དེའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བའི་བདེ་སྟོང་སྦྱོར་བ་
དེར་ནི་རྟག་ཏུ་སྟེ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱའོ། །འདིས་ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བས་
སེམས་དབེན་གྱི་སྦྱང་བ་གསུམ་འབྲེན་པ་དེ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། དག་དབེན་མཉམ་གཞག་

ལས་སེམས་དབེན་གྱི་སྤང་བ་གསུམ་དངོས་སུ་འབྲེན་པ་དང་། ལུས་དབེན་གྱིས་བརྒྱད་ནས་
འབྲེན་པའང་ཤེས་པར་བྱའོ།།

¹⁵⁰
ལྷ་པ་(སྤྱི་མ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་འཛིན་གྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་)ནི། ཅུ་སྤྱི་མ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་འཛིན་གྱིས། །དངོས་
བདག་ཀྱན་ལ་རྣམ་པར་རོལ། །སངས་རྒྱས་མཛད་པ་བྱེད་བཞིན་དུ། །གཏན་ལ་པབ་པའི་གཞི་
ལ་གནས། །ཡོ་རྣལ་འབྱོར་ལྷག་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། །རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་
འགྲུག། །རྡོ་རྗེ་ཅན་དང་མཁའ་འགོ་དང་། །གང་ཡང་རྣལ་འབྱོར་དེ་རང་ཉིད། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། ཅུ་ལ་རྡོ་རྗེ་བསྐྱན་པའི་རྡོ་རྗེ་སྤྱི་ནི་རོལ་པ་ལ་འབྲུག་ལ། སྤྱི་ལུས་པ་དེ་རང་སྤྱི་མ་ལྷ་
བྱའི་ཉིང་འཛིན་ལ་གནས་པ་ཉིད་གྱིས་བྱི་སྤྲོད་གྱི་དངོས་པོ་ཀྱན་རྒྱུང་སེམས་ཅན་གྱི་རྣམ་རོལ་
ཡིན་པ་དང་། རིམ་ལྔ་ལས། སྤྱི་མ་ལྷ་བྱའི་ཉིང་འཛིན་གནས། །ཐམས་ཅད་དེ་དང་འབྲུག་བར་
མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ནང་བཅུད་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱི་ལུས་གྱི་སྤྱབ་གཞི་
རྒྱུང་འོད་ཟེར་ལྷ་པ་ཡོད་པར་བལྟ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་གྱི་མཛད་པ་ནི་ཐབས་སྣ་ཆོག་གས་གྱི་སྒོ་
ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པ་ཡིན་ལ། སྤྱི་ལུས་པ་རང་ཉིད་གྱིས་ཀྱང་ཐབས་སྣ་ཆོག་གས་གྱི་
སྒོ་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་གནས་བཞིན་དུ། མཐར་ཐུག་གི་དོན་གཏན་ལ་པབ་པའི་
གཞི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱ་ལ་གནས་པར་མཛད་དོ།།

ཡོ་ལ་ག་བསྐྱན་པའི་ཡོ་ག་ནི་རྣལ་འབྱོར་ལ་འབྲུག་ལ། གང་ཡང་སྤྱི་ལུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
པ་དེས་རྣལ་འབྱོར་དང་། དེས་མཆོན་པའི་རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར་དང་། ལྷག་པ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་རྣལ་
འབྱོར་དང་། རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོ་བཞིས་བསྐྱས་པའི་དང་པོ་སྤྱིར་བའི་ལྷ་གཙོ་འཁོར་དང་། རྡོ་རྗེ་
ཅན་དང་མཁའ་འགོ་སྟེ་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྣ་གཙོ་འཁོར་རྣམས་སྤྱལ་པ་པོར་རང་ཉིད་

འགྱུར་ཁིང་། དེར་མ་ཟད་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་གཙོ་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་སྤྱལ་པ་པོར་ཡང་སྤྱབ་
པ་པོ་རང་ཉིད་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་བ་ཡིད་ལྟ་སོགས་ཡི་གེ་བརྒྱད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ལ། སྤྱོད་པ་ལ་ཚད་པ་སྤོང་བ། ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་སྤྱི་གནས་གང་དུ་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་བཤད་པ། ཡེ་ཤེས་གསུམ་ཀྱི་ཐུན་མོང་བའི་མིང་གི་
རྣམ་གྲངས་བཤད་པ། སྤྱི་མའི་སྤྱི་གང་ལས་སྤྱབ་པའི་སྤྱབ་གཞི་བཤད་པ། སྤྱོད་པའི་དུས་ཀྱི་
ཀུན་སྤྱོད་རྣམས་རྩི་རྩེ་སེམས་དབའི་སྤྱོད་པར་བསྟན་པ་དང་། དེམ་པ་གསུམ་པ་དང་ལྷ་པའི་སྤྱི་
ལུས་ཀྱི་བྱད་པར་བསྟན་པ་དང་དུག་ལས།

དང་པོ་(སྤྱོད་པ་ལ་ཚད་པ་སྤོང་བ་)ནི། ཡིད་ བཀག་པ་དག་ཀྱང་བྱེད་པས་ན། །བྱ་དང་བྱ་མིན་
རྣམས་སྤངས་ཏེ། །བརྒྱལ་ཞི་འདམ་གྱིས་བཞིན། །ངོ་བོ་ཉིད་ཤེས་གོས་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། ཤིས་ལ་ད་གོང་དང་རྒྱ་ལོག་ཏུ་བསྟན་པའི་ཤི་རྩི་བཀག་པ་ལ་འཇུག་ལ། གོང་དུ་རྩི་
རྩེ་བརྒྱལ་མཉམ་སྤྱོད་བས་ཞེས་ཐེག་པ་འདིར་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་གསུངས་པ་
དང་། ཐེག་པ་གཞན་དུ་འདོད་ཡོན་རྣམས་ནི་དུག་གི་ལོ་མ་ལྟ་བུ་སྟེ་སྤང་བར་བྱའོ། །ཞེས་རིག་
མའི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་བཀག་པ་གཉིས་འགལ་ལོ། །ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། ཐེག་པ་
འདིར་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་གནང་བའི་གདུལ་བྱ་དང་། ཐེག་པ་གཞན་དུ་
རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་བཀག་པའི་གདུལ་བྱ་གཉིས་པོ་འགལ་བའི་བྱིར། གདུལ་
བྱ་དེ་གཉིས་འགལ་ཏེ། ཐེག་པ་འདིར་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་གནང་བའི་
གདུལ་བྱ་དེས་འདི་བྱ་རུང་ངམ་མི་རུང་སྟམ་པའི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་རྩོག་པ་སྤངས་ཏེ། ཐེག་པ་གཞན་དུ་
བཀག་པའི་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱང་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པས་ངན་འགྲོར་

འབྲིང་བ་སོགས་ཀྱིས་གོས་བར་མི་འགྱུར་ལ། ཐེག་བ་གཞན་དུ་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོགས་
 སྟོང་བ་བཀག་པའི་གདུལ་བྱ་དེས་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྟུང་ན་ཆགས་སོགས་ཀྱི་
 ཉེས་བས་ངན་འགྲོར་འབྲིང་བ་སོགས་ཀྱིས་གོས་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཐེག་བ་འདིར་རིག་མའི་
 འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྟོང་བར་གནང་བའི་གདུལ་བྱ་དེས་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྟུང་
 །ཀྱང་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉེས་བས་གོས་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་འབྲའི་གདུལ་བྱ་དེས་ངོ་མོ་ཉིད་དེ་དེ་
 ཁོ་ན་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་བདེ་སྟོང་སྟོར་བ་ལ་མཁས་བ་དང་། ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ཤིན་ཏུ་
 བརྟན་བ་དང་། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཕྱིར་མི་འཕོ་བར་འཛིན་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་བ་དང་ལྷན་
 པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འདམ་ལས་སྦྱེས་པའི་བརྒྱ་འདམ་གྱིས་མ་གོས་བ་བཞིན་ནོ། །ཐེག་བ་
 གཞན་དུ་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྟོང་བ་བཀག་པའི་གདུལ་བྱ་དེས་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་
 ལ་ལོངས་སྟུང་ན་ཆགས་སོགས་ཀྱི་ཉེས་བས་ངན་འགྲོར་འབྲིང་བ་སོགས་ཀྱིས་གོས་བ་ཡིན་ཏེ།
 བདེ་སྟོང་སྟོར་བ་སོགས་ཀྱི་ཐབས་མཁས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཉིས་བ་(ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིའི་གནས་གང་དུ་སྟོང་བའི་ཚུལ་བཤད་བ་)ནི། ཟླ་ ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་ཉེར་
 ལྷན་བས། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིག་འགྱུར་ཞིང་། །འཛིག་ཉེན་ཁམས་ནི་མ་ལུས་
 བར། །བདག་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ལུས་ཀྱིས་སྟོང་། །གོ་གཙོ་སོ་གང་དུ་སྟོང་བ་ཡི། །དེ་ཡི་བྲིམ་ནི་ནམ་
 མཁའ་ཉིད། །བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཉིང་འཛིན་གྱིས། །དེ་ཉིད་དུ་ནི་ཉག་ཏུ་དགྱེས། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཟླ་ལ་བ་ཏི་བསྐྱར་པའི་ཟླ་བ་ཏི་ནི་འགྱུར་བ་ལ་འཇུག་ལ། སྟོང་བ་བྱས་བ་ལ་བརྟེན་
 བས་དབང་ལུག་གི་ཡོན་ཏན་གཟུགས་སྤྲ་བ་དང་། རིག་བ་དང་ཡང་བ་སོགས་བརྒྱད་དང་ཉེ་བར་
 ལྷན་པའི་བྱང་འཇུག་བ་བདག་ཉིད་ཀྱིས་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཁམས་ནི་མ་ལུས་བར་གཞན་སེམས་ཤེས་
 པའི་མཛོན་ཤེས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྟོང་བ་དང་རྒྱ་ཚུལ་རིག་བར་བྱས་

བའི་སྒོ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱུ་ས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་སྦྱོད་པར་མཛད་དོ། །གེ་ལ་ཏ་བསྐྱེད་པའི་གེ་
ཏ་ནི་ཁྱིམ་ལ་འཇུག་ལ། སྦྱོད་པ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་གཙོ་བོ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་གྱིས་གང་དུ་སྦྱོད་པའི་གནས་ཁྱིམ་མམ་ཡུལ་ནི་ནམ་མཁའ་དང་འབྲ་བར་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུབ་བྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྟག་ཏུ་སྟེ་ཡུན་རིང་དུ་དགྱེས་པ་སྟེ་
མཉམ་པར་འཛིག་པར་འགྱུར་རོ།།

གསུམ་པ་(ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་སྐྱེན་མོང་བའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་བཤད་པ་)ནི། ༡༥ འདི་ལ་སྒྲུབ་བ་དབྱེ་
བ་ལ། །སྐྱེན་མཆམས་ཉིན་མོ་མཆམ་མོ་ཡི། །འཛིག་རྟེན་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིས། །ཡེ་ཤེས་གསུམ་ནི་
མཐོང་བྱུང་རོ། །བེ་སྒྲ་ཆོགས་པ་ཡི་ཐ་སྙད་དག །འཛིག་རྟེན་པས་ནི་ཡོངས་བརྟགས་པ། །ལམ་
གསུམ་གྱི་ནི་དབྱེ་བ་ཡིས། །ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་གསུམ་འབྱུང་ངོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། ༡༦ ལ་ཨེ་གོང་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཨེ་ཏུ་ནི་འདི་ལ་འཇུག་ལ། ལུགས་ལྟོག་གི་སྒྲུབ་བ་
གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་འདི་ལ་སྐྱེན་མཆམས་དང་། ཉིན་མོ་དང་མཆམ་མོའི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ།
སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་པོ་དེ་ལ་སྐྱེན་མཆམས་ཉིན་མོ་མཆམ་མོ་རྣམས་དང་འབྲ་བའི་ཆོས་
མཐུན་རེ་རེ་མཐོང་བའི་བྱུང། བེ་ལ་ཅི་ཏ་བསྐྱེད་པའི་བེ་ཅི་ཏ་ནི་སྒྲ་ཆོགས་ལ་འཇུག་ལ། འཛིག་
རྟེན་པའི་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་སྒྲ་ཆོགས་པའི་ཐ་སྙད། སྐྱེས་པ། བྱུང་མེད། མ་ནིང་གསུམ་
དང་། གཡོན་གཡས་དབྱུས་མ་གསུམ་དང་འཇམ་རྩལ་བར་མ་གསུམ་དང་། བསྐྱེད་དང་། རྟོ་རྟེ་
དང་། རྟོ་རྟེ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། ལམ་གསུམ་གྱི་ནི་དབྱེ་བ་ཡིས། སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་འབྱུང་
བའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་ནོ།།

བཞི་པ་¹⁵⁶ (སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་གང་ལས་སྐྱུ་བ་པའི་སྐྱུ་བ་གཞི་བཤད་པ་)ནི། ༡༦ སྐྱེས་དང་གནས་དང་འཛིག་པ་

དང་། །སྲིད་པ་བར་མར་གནས་པ་སྟེ། །རི་སྟེང་འཛིག་རྟེན་གྱིས་བརྟགས་པ། །སེམས་ཀྱི་རླང་
གི་རྣམ་འབྱུང་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ར་ལ་ན་མ་བསྟན་པའི་ར་ན་མ་ནི་སྟེ་བ་ལ་འབྲུག་ལ། སེམས་ཅན་སྟེ་བ་དང་། སྟེས་
ནས་མ་ཤིའི་བར་དུ་གནས་པ་དང་། འཛིག་པ་སྟེ་འཆི་བ་དང་། སྲིད་པ་བར་མར་གནས་པ་སྟེ།
རི་སྟེང་བ་འཛིག་རྟེན་གྱིས་ཐ་སྟངས་ཀྱི་ཆད་མས་བརྟགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕ་བའི་
སེམས་དང་། དེའི་བཞེན་པའི་རླང་གི་རྣམ་འབྱུང་ལོ། །འདིས་ཤིན་ཏུ་ཕ་བའི་རླང་སེམས་གཉིས་
སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་བསྐྱབ་གཞིར་བསྟན་པས་སྟུ་ལུས་ཀྱི་བསྐྱབ་གཞིར་ཡང་བསྟན་ནོ། །སྟེ་
འཛིག་གནས་གསུམ་ལས་སྲིད་པ་བར་མ་ལོགས་སུ་སྟོས་པ་ནི་སྟུ་ལུས་བར་དོ་བཞེན་དུ་བསྐྱབ་
པ་གོ་བའི་ཕྱིར་དུའོ། །

ལྷ་པ་(སྟོང་པའི་དུས་ཀྱི་ཀུན་སྟོང་རྣམས་ནོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྟོང་པར་བསྟན་པ་)ནི། ལྷ་ རྟོན་དང་ཅེད་མོ་
བྱེད་པ་དག །གར་གྱི་རོལ་དགུར་ལྷན་པ་དང་། །སྤགས་དང་ཕྱག་རྒྱ་རྣམ་རྟོག་པ། །རྟོ་རྗེ་སེམས་
དཔའི་སྟོང་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ལྷ་ལ་ས་བསྟན་པའི་ལྷ་ས་ནི་རྟོན་པ་ལ་འབྲུག་ལ། འདིར་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་
ལོངས་སྟོང་པར་གནང་བའི་གདུལ་བྱ་དེས་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྟོང་ཀྱང་ཆགས་
སོགས་ཀྱི་ཉེས་པས་གོས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེས་སྟོང་པའི་དུས་སུ་རྟོན་པ་དང་། ལྷ་གར་
སོགས་ཅེད་མོ་བྱེད་པ་དང་། རྟོག་པ་ལ་སོགས་པའི་གར་གྱི་རོལ་པ་སྟེ་ཉམས་དགུ་དང་། དག་
ཏུ་སྤགས་སྟུ་བ་དང་། ལག་པས་ཕྱག་རྒྱ་འཆིང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟེ། སྟོས་པ་
ཀུན་རང་རྟོ་རྗེ་སེམས་དཔར་གནས་པའི་སྟོང་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

156

དྲུག་པ་(རིམ་པ་གསུམ་པ་དང་ལྷ་པོའི་སྐུ་ལུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་)ནི། ར་ བདག་གིན་བརྒྱབས་
ཆེན་མ་གཏོགས་པར། །རིན་ཆེན་གཞན་དག་འདི་ན་མེད། །མེ་ཡིས་སྤྱངས་པའི་ཁོར་བུ་བཞིན། །
རང་བཞིན་འོད་གསལ་ནམ་དག་པོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། ར་ལ་ཏ་ན་བསྟན་པའི་རྒྱ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་འཇུག་ལ། བདག་གིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་
ཆེན་པོ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐུ་ལུས་མ་གཏོགས་པ་དེ་དང་མཚུངས་པའམ་དེ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
པའི་རིན་པོ་ཆེ་གཞན་དག་སྤྲོད་ཀྱི་སྐབས་འདིར་མེད་དེ། སྤྲོད་དང་མཐར་ཐུག་གཉིས་
འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན། མེས་ཅི་མ་ལེགས་པར་སྤྱངས་པའི་ཁོར་བུ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་མ་
དག་པའི་སྐུ་མའི་སྐུ་བསམ་པ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་དག་པར་བྱས་པ་ལས་བྱང་བའི་
མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་སྐུ་མའི་སྐུ་དང་། དེ་ལས་བྱང་བ་མིན་པའི་སྐུ་མའི་སྐུ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་
རིམ་པ་ལྷ་པོ་དང་གསུམ་པའི་སྐུ་ལུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལོ།

136

གཉིས་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྟན་པ་ནི། དཔལ་ལྷན་འདུས་པ་ཡོངས་གསལ་བའི། །བཞུགས་
པའི་ཆོག་དོན་འདི་དག་ནི། །རྩི་རྩེ་འབྲེང་བའི་རྩེས་འབྲང་ནས། །འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་བཞད་
པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། དཔལ་ལྷན་འདུས་པའི་འདི་སྐད་ནས་བཞུགས་སོ་ཞེས་པའི་བར་གྱི་ཆོག་དང་སྤྲོད་
དོན་འདི་དག་ནི། ཡོངས་སུ་གསལ་བར་རྩི་རྩེ་འབྲེང་བའི་རྩེས་སུ་འབྲང་ནས་ཏེ་དེའི་དབང་དུ་
བྱས་ནས་རྩི་རྩེ་འཆང་གིས་འཇམ་ཞིང་སྟན་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་བཞད་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་དག་གིས་
སྤང་བ་སེམས་སྤྲོད་དང་། འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲོད་དང་། ཀུན་རྩིབ་སྐུ་མའི་སྤྲོད་པ་དང་གསུམ་
དུ་བཞད་པ་ནི་སྤྲོད་པ་ཞིག་ཀྱི་བཞད་པའོ། །གོང་དུ་བཞད་པའི་ཡི་གེ་བཞི་བརྩ་པོ་དེ་དང་དེས་

སྤྲུལ་དོན་གང་དང་གང་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཨེ་ཨྲི་ལ་སོགས་པའི་ཡི་གེ་བརྒྱ་གསུམ་དང་ག་
ཨན་ལ་སོགས་པའི་ཡི་གེ་བརྒྱད་དང་། ཅིང་ཏུ་བེ་སྟེ་ཡི་གེ་ཉེར་བཞིས་སྤྲུལ་བ་སེམས་སྤྲུལ་
བསྟན། ཏ་མི་ད་ཡ་བ་ཤིང་ལྷ་གོ་རྩ་སྟེ་ཡི་གེ་དབྱུ་པོས་འདོད་ཆགས་ཚོས་སྤྲུལ་བསྟན། ཀ་ཡ་
སྤྲུལ་ཅོ་ཡོ་ཇོ་ར་བདུན་གྱིས་ཀུན་རྫོབ་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་བ་བསྟན་ནོ།

ཡི་གེ་བཞི་བརྒྱ་པོ་དེ་དག་གི་བཤད་དོན་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བསྐྱེགས་ནས་བཤད་ན། ཨེ་ཨྲི་
ལ་སོགས་པའི་ཡི་གེ་བརྒྱ་གསུམ་གྱིས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་བསྟན། ག་སྤྲུལ་ལ་སོགས་
པའི་ཡི་གེ་ཉེར་བདུན་གྱིས་ལམ་བཟོད་པའི་རིམ་པ་ལུས་དབེན། དག་དབེན། སེམས་དབེན།
སྤྲུལ་ལས། དེ་དག་ལ་སོགས་འབྱེན་པའི་སྤྲོད་པ་རྣམས་བསྟན་ཏེ། ག་ཨན་ལ་སོགས་པའི་ཡི་གེ་
དབྱུ་གིས་ལུས་དབེན་བསྟན། ཡེས་དག་དབེན། ལྷ་ག་ཅི་ཏུ་བེས་སེམས་དབེན། ཀ་ཡ་སྤྲུལ་ཅོ་
ཡོ་ཇོ་ར་བདུན་གྱིས་སྤྲུལ་ལས་རྣམས་བསྟན་ལ། ཏ་མི་ད་ཡ་བ་ཤིང་ལྷ་གོ་རྩས་དེ་རྣམས་ལ་
སོགས་འབྱེན་པའི་སྤྲོད་པ་བསྟན་ནོ།

ག་ཨན་ལ་སོགས་པ་ཡི་གེ་འབྲུ་དབྱུ་གིས་ལུས་དབེན་བསྟན་ཚུལ་ནི། གས་ཕུང་པོ་ལྔ་
རིགས་ལྔར་བསྒྲོམ་པར་བསྟན། ལྷན་གྱིས་ཁམས་བཞི་ལུས་བཞིར་བསྒྲོམ་པ་བསྟན། སས་
མིག་སོགས་ས་སྟེང་སོགས་སུ་བསྒྲོམ་པ་བསྟན། ཏས་ལུལ་ལྔ་རྩེ་མ་ལྔར་བསྒྲོམ་པ་བསྟན།
རྣས་ཡན་ལག་ཁྲོ་བོར་བསྒྲོམ་པ་བསྟན། ཏས་གསང་ཆེན་རིགས་གཅིག་གི་ལུས་དབེན་བསྟན་
ནོ། །ཡེས་དག་དབེན་བསྟན་པའི་ཚུལ་ནི། གཞིའི་རྫོང་བཟླས་དངོས་སུ་བསྟན་ནས་དེའི་འཁྱགས་
ལ་ལམ་གྱི་རྫོང་བཟླས་བསྟན་ནོ། །ལྷ་ག་སོགས་ལྔས་སེམས་དབེན་བསྟན་པའི་ཚུལ་ནི། ཅིང་
གྱིས་སྤྲུལ་བ་གསུམ་གྱི་སྤྲུལ་མོང་མ་ཡིན་པའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་བསྟན། ཏུ་བེ་གཉིས་གྱིས་སྤྲུལ་
བ་གསུམ་གྱི་སྤྲུལ་མོང་བའི་མིང་གི་རྣམ་གངས་བསྟན། ལྷས་སེམས་དབེན་མཉམ་གཞག་ལས་

ལངས་པའི་རྗེས་སྐོར་ཏུ་གང་སྤང་བའི་སྤྲོད་དབྱེར་མེད་ཏུ་བཟུ་བ་བསྟན། གས་བཟུ་བའི་ཚུལ་
བསྟན་ནོ།

ཀྲ་ཡ་ལ་སོགས་པ་བདུན་གྱིས་སྤྲུ་ལུས་བསྟན་པའི་ཚུལ་ནི། རས་སྤྲུ་ལུས་གང་ལས་སྤྲུབ་
པའི་བསྤྲུབ་གཞི་བསྟན། ལྷ་ཀས་སྤྲུ་ལུས་དངོས་བསྟན་རྩ་ཡོ་གཉིས་གྱིས་སྤྲུ་ལུས་ཀྱི་མཛད་པ་
བསྟན། ཀྲ་ཡ་ར་གསུམ་གྱིས་སྤྲུ་ལུས་ལས་འཕྲོས་པའི་འཕྲོས་དོན་དེ་བསྟན་ནོ། །ཏ་ཅི་ད་ཡ་
སོགས་གྱིས་ཡི་གེ་དགུས་སྤྲོད་པ་བསྟན་པའི་ཚུལ་ནི། བས་སྤྲོད་པ་བྱེད་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་
དེ་བསྟན། ཏས་སྤྲོད་པ་བྱེད་པའི་དུས་དེ་བསྟན། ཅི་ཡ་གཉིས་གྱིས་སྤྲོད་པའི་ཚུལ་དེ་བསྟན། ད་
ཟླ་གེ་གསུམ་གྱིས་སྤྲོད་པ་བྱས་པའི་པན་ཡོན་དེ་བསྟན། ཁི་ད་ཏ་གཉིས་གྱིས་སྤྲོད་པ་ལ་ཚུད་པ་
སྤྲོད་པ་དེ་བསྟན་ནོ།

བཞི་བ་¹²⁰མཐར་ཐུག་གི་དོན་བཤད་པ་ནི། དེ་ཉིད་འདི་སྐད་བདག་གིས་སྐོས། །གསལ་བ་
འགའ་ཞིག་དུས་ཡིན་ཏེ། །རྫོ་རྗེ་གསང་དབང་བཅོམ་ལྷན་འདས། །རྫོ་རྗེ་དམ་ཆོག་གསུམ་གྱི་
མཆོག་། དེ་བཞིན་གཤེགས་ཀྱིན་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཡོན་ཏན་སྤྱན་ཆོགས་བསམ་མི་བྱས། །ཡོད་
མེད་གཉིས་ཀ་ལས་འདས་པའི། །གནས་མེད་གནས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ནམ་མཁའི་རང་བཞིན་
འདི་ལ་ནི། །ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱོམ། །འགྲོ་སྤྲོད་རྣམ་དག་ཅེས་བྱ་ལ། །ཐུབ་པ་
ཆེན་པོ་བཞུགས་པར་མཛད། །ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། འདི་སྐད་ཀྱི་སྐད་དོད་ཨེ་མི་གྱི་མཆོན་དོན་བའི་སྤྲོད་དབྱེར་མེད་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་
ཨེ་མི་དང་། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཟུང་འཇུག་གི་ཨེ་མི་གྱི་དོན་དེ་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་རྫོགས་
རིམ་པའི་སྤྲུབ་པ་པོ་བདག་གིས་ཤིན་ཏུ་སྤྲུབ་པའི་དུས་གཅིག་ན་མི་སྤྲོབ་པའི་རྫོ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་

འཕང་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་ཉིད་འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས། །ཞེས་པ་ནས།
 ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས་པའི་བྱིར། འོ་ན། དབྱེར་མེད་
 ཟུང་འབྲུག་གི་ཨེ་ཨྱི་གྱི་དོན་དེ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་མི་སྟོབ་པའི་དོ་རྩེ་འཆང་དེ་ཁྱད་པར་དུ་དང་ལྡན་
 སྟུང་ན། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་པས་ན་དོ་རྩེ་དང་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་གསུམ་འདུས་པས་
 བ་གསང་བ་དང་ལྟ་ཀྱང་གྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་ན་དབང་པོ་དང་རྒྱ་མཚན་དེ་གསུམ་གྱིས་བྱིར་ན་
 བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། དོ་རྩེ་གསང་དབང་བཅོམ་ལྡན་འདས། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 བྱིར། དུལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་གཤེགས་པའི་དུལ་ཅན་ཡེ་
 ཤེས་ནི་སྟོབས་བཅུ་དང་། མི་འཇིགས་པ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་དང་
 ལྡན་པས་ན་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞེན་གཤེགས་ཀྱང་ཡེ་
 ཤེས་ནི། །ཡོན་ཏན་ཐུན་ཆོགས་བསམ་མི་ཁྱབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དོ་རྩེ་འཆང་དེའི་སྐྱུ་
 གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་གསུམ་མཆོག་སྟེ་དབྱེར་མེད་པས་ན་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྟོང་པོ་ཞེས་བྱ་
 བ་ཡིན་ཏེ། དོ་རྩེ་དམ་ཆོག་གསུམ་གྱི་མཆོག་། ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་འོད་
 གསལ་གྱི་ཨེ་ཨྱི་ནི། འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་སྟེ་སེམས་རང་བཞེན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པའི་དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་བདེ་བས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ས་བཅུ་གསུམ་པའི་དོད་ཐུབ་རིམ་པ་བཞི་
 པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི་བདེ་བའི་དོན་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བས་ན་དོ་རྩེ་བཅུན་མོ་དང་། ཡོན་ཏན་
 མ་ལུས་པ་བསྐྱེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པས་ན་ཟླ་ག་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།

དེ་འདྲའི་དུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཐུབ་པ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བཞུགས་པས་ན་དོ་རྩེ་བཅུན་མོའི་ཟླ་ག་
 ལ་བཞུགས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་སྟོན་གསལ་དུ་བྲངས་པ་ལས། འགྲོ་སྟོང་རྣམ་དག་
 ཅེས་བྱ་ལ། །ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་བཞུགས་པར་མཛད། །ཅེས་གསུང་ཞིང་། གཞན་ཡང་། ལུང་སྟོན་

ལས། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་སེམས་གང་ཡིན། །ནམ་མཁར་ཡོངས་སུ་བརྟགས་པ་སྟེ། །དེ་ཡང་དེ་
 རུ་ཀུན་གནས་པས། །བྱད་མེད་ཆོས་གཅིག་ཕུ་ཡི་གཟུགས། །སངས་རྒྱུ་ཀུན་གྱིས་གང་
 བསྟན་པས། །སར་རྒྱར་དེ་ནི་བརྟུ་གསུམ་པ། །དེ་ནི་བྱད་མེད་ཅེས་བཤད་དེ། །དེ་བས་དམ་ཆོས་
 ཟླ་ག་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཡུལ་ཅན་ཐུབ་པ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བཞུགས་
 པའི་ཚུལ་ནི། ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་དང་། གཉིས་ཀ་མེན་པའི་མཐའ་བཞི་ལས་
 འདས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་མེད་པར་གཉིས་སྣང་
 རུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ལས་འདས་པའི། །གནས་མེད་
 གནས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །དེ་དག་གིས་འོད་གསལ་དང་བྱང་འཇུག་གཉིས་
 བཤད་པ་ནི་མཐར་ཐུག་གི་བཤད་པའོ། །འདི་སྐད་ནས་བཞུགས་པའི་བར་གྱི་ཚུལ་བཞིའི་དོན་ནི་
 ལྷའི་དབང་པོས་ཁྱེས་པ། ལྷ་མོ་བཞིས་ཁྱེས་པ། རྩོམ་མེད་པ། དགོངས་པ་ལྷང་སྟོན་ཏེ། བཤད་རྒྱུ་
 ཆེན་པོ་བཞིས་བཤད་པས་ན་སྐྱེད་གཞི་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པས་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཀུན་བསྐྱུས་པ་
 ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་¹²⁰འཁོར་ཕུན་ཆོགས་བྱང་དེས་སུ་བཤད་པ་ལ། སྟོན་བྱང་ལ་སྐྱར་བ་བྱང་དེས་སུ་
 བཤད་པ་དང་། རྩོམ་¹⁷⁰འཇུག་ལ་སྐྱར་བ་བྱང་དེས་སུ་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(སྟོན་བྱང་ལ་སྐྱར་བ་བྱང་དེས་སུ་བཤད་པ་)ལ། སྟོན་བྱང་ལ་སྐྱར་བ་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ་
 དང་། །དེ་དང་སྐྱར་བ་དེས་དོན་དུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(སྟོན་བྱང་ལ་སྐྱར་བ་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ་)ནི། ལྷའི་དབང་པོས་ཁྱེས་པ། ལྷ་མོ་བཞིས་ཁྱེས་པ།
 རྩོམ་མེད་པ། དགོངས་པ་ལྷང་སྟོན་ཏེ། བཤད་རྒྱུ་ཆེན་པོ་བཞིའི་སྟོན་སྐྱེད་གཞི་ཕྱན་སུམ་

ཆོག་མཁན་པས་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཀུན་བསྟན་ནས། འཁོར་བུན་ཆོག་མཁན་བསྟན་པའི་བྱིང་དུ།

ཆ་རྒྱུད་ལས། བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བའི་ཡང་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་
རྒྱལ་པ་རབ་སྟོན་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ལ། འདི་ལྟ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་དཔལ་ཆོག་དོན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་
ཆེན་པོ་སྟོན་དོན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་གསུང་དོན་དང་། བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་བྱུགས་དོན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་
དཔལ་ཆེན་པོ་ཉིང་རེ་འཛིན་དོན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་བ་དོ་
དོན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ས་དོན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཆུ་དོན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་མེ་དོན་དང་།
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་རྒྱང་དོན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་
དཔལ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའ་དོན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་གཟུགས་དོ་
དོན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་སྤྲུལ་དོན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་
སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་བྱི་དོན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་རོ་དོན་དོ་
དོན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་རེག་བྱ་དོན་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དོན་དང་། དེ་དག་ལ་སྟོབས་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བའི་ཡང་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་
བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་རྒྱལ་པ་རབ་སྟོན་ནམས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམ་མཁའི་
དབྱིངས་དང་མཉམ་པ་ལ་འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་དེ་མི་བསྐྱོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་དོན་དེ་ནམ་པར་སྤང་མཛད་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་དེ་རིན་ཆེན་དཔལ་དང་།

གྱིས་མི་ལང་བ་དང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཞིང་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་འབྲེལ་བའི་རྩལ་སྤྲ་རབ་རྩི་སྟོན་
 ཡོད་པ་དེ་སྟོན་གྱི་ནང་ནས་དགྲིལ་འཁོར་ལ་འགོད་པར་བྱ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མིང་
 དངོས་སུ་སྟོས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། རང་དོན་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེལ་སེམས་པས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 དང་། གཞན་དོན་མཐར་ཐུག་ལ་སེམས་པས་ན་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དང་། དམ་ཆོག་དོན་རྩི་
 དོན་ཡོད་ཐུབ་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་བ་པ་རྣམས་ལ་དང་། སྐྱོད་རྩི་ལྷན་སྦྲུང་ཡིན་ལ།
 དེའི་རིགས་ཀྱི་ས་སྟོང་དང་། གསུང་དོན་རྩི་ལོད་དཔག་མེད་ཡིན་ལ། དེའི་རིགས་ཀྱི་འཛིན་ཉེན་
 དབང་ཐུག་དང་། ཐུགས་དོན་རྩི་མི་བསྐྱོད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་རིགས་ཀྱི་ཐུག་ན་དོན་རྩི་དང་། ཉིང་
 རེ་འཛིན་དོན་རྩི་རིན་འབྱུང་ཡིན་ལ། དེའི་རིགས་ཅན་གྱི་ནམ་སྟོང་དང་། རྒྱལ་བ་དོན་རྩི་རྒྱལ་
 བ་རྣམས་སྦྲུང་གི་རིགས་ཅན་བྱམས་པ་ཡིན་ལ། ས་དོན་རྩི་སངས་རྒྱལ་སྐྱབས་པ་དང་། ཆུ་དོན་རྩི་
 མ་མ་གུ་དང་། མེ་དོན་རྩི་གོས་དཀར་མོ་དང་། རྒྱུང་དོན་རྩི་དམ་ཆོག་སྟོལ་མ་དང་། ལྷ་
 མཁའ་དོན་རྩི་འཇམ་དཔལ་དང་། གཟུགས་དོན་རྩི་གཟུགས་རྣམས་པར་དག་པའི་གཟུགས་དོན་
 མ་དང་། སྐྱོད་རྩི་སྐྱོད་རྣམས་པར་དག་པའི་སྐྱོད་རྩི་མ་དང་། འི་དོན་རྩི་འི་རྣམས་པར་དག་པའི་འི་
 དོན་མ་དང་། རོ་དོན་རྩི་རོ་རྣམས་པར་དག་པའི་རོ་དོན་མ་དང་། རེག་བྱ་དོན་རྩི་རེག་བྱ་རྣམས་
 པར་དག་པའི་རེག་བྱ་དོན་མ་དང་། ཆོས་དབྱིངས་དོན་རྩི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམས་པར་དག་པ་
 གུན་ཏུ་བཟང་པོ་སྟེ། བཅུ་བདུན་དང་འདུས་པ་ཉན་པའི་འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམ་
 མཁའི་དབྱིངས་དང་མཉམ་པའི་ནང་ནས་དགྲིལ་འཁོར་ལ་འགོད་པར་བྱ་བའི་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པའི་མིང་སྟོས་པ་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་རྩི་མི་བསྐྱོད་པ་དང་། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་རྩི་རྣམས་པར་སྦྲུང་མཛད་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་རྩི་རིན་ཆེན་
 དཔལ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་རྩི་ལོད་དཔག་མེད་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་རྩི་

གདོན་མི་བ་བ་སྟེ་ལྟ་ཉེར་གཉིས་ཡོད་དོ། །སྤྱན་མ་ལ་སངས་རྒྱས་སྤྱན་མ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་
མཚན་ནི། ཉན་མཁའ་སྤྱན་མ་ལས་ལོགས་སུ་བཀར་བ་སྟེ་དེ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུའོ། །སྟོལ་མ་ལ་
དམ་ཚིག་སྟོལ་མ་ཞེས་པའི་བྱད་པར་སྟོས་པ་ནི། སྟོལ་མ་ལ་འཆི་བསྐྱེད་སྟོལ་མ་ནམ་སྤང་གི་
རིགས། ཀུ་རུ་ཀུསྐྱེད་སྟོལ་མ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རིགས། རྩོམ་སྟོལ་མ་རིན་འབྱུང་གི་རིགས།
རལ་གཅིག་མ་མི་བསྟོད་པའི་རིགས། དམ་ཚིག་སྟོལ་མ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཏེ། རིགས་ལྔའི་
ནང་ནས་དམ་ཚིག་སྟོལ་མ་དེ་རིགས་བཞི་པོ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་བཀར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་
དམ་ཚིག་སྟོལ་མ་ཞེས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །འདྲིར་འཇམ་དཔལ་ནི་ནམ་མཁའ་ཁམས་དག་བྱེད་
དང་། རྩོམ་སྟོལ་མ་ལོད་དཔལ་དག་བྱེད་དུ་བཤད་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ།
དག་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་གཅིག་ལ་དག་བྱ་དུ་མ་ཡོད་པ་དང་། དག་བྱ་གཅིག་ལ་དག་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་དུ་མ་
ཡོད་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར། ཁ་ཅིག་ལྟ་མོ་དགུ་ལ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའི་མིང་སྟོས་པ་མི་
རིགས་ཏེ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལྟ་མོ་ཁོ་ནའི་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ལ་ཁ་ཅིག་
དེའི་སྟོན་མེད་དེ། འདུས་པ་པ་རྒྱད་ཡིན་པས་ལྟ་མོ་ནམས་ལའང་ལྟ་མོའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་འཁོར་ལོ་བདེ་མཚོག་མ་རྒྱད་ཡིན་པས་
དཔའ་ལོ་ནམས་ལའང་དཔའ་མོའི་མིང་གིས་བསྟན་དགོས་པའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ལ། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་ལྟ་མོ་ཁོ་ནའི་མིང་ཡིན་པ་ཉགས་མ་གྲུབ་སྟེ། བྱང་
རྒྱུ་སེམས་དཔའ་དབྱེ་གཞིར་བྱས་ནས་དེ་ལ་ལྟ་མོ་མོ་གཉིས་སུ་དབྱེ་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
དཔེར་ན། རིགས་ཀྱི་བྱ་ལ་རིགས་ཀྱི་བྱ་པོ་དང་བྱ་མོ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་
སྟོབ་དཔོན་བརྒྱ་རྩོམ་སྟོལ་ལ་འདུས་པའི་ལྟ་བྱངས་བཅུ་བདུན་དུ་ངས་པ་ཡིན་ཏེ། གསང་བ་
གྲུབ་པ་ལས་འདྲིར་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་བཅུ་བདུན་ཀྱི་གོ་རིམ་གྱིས་ངས་པར་རྫོགས་པར་

གྲུར་ནས། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཟེར་ན། བརྒྱ་རྩེ་རྩེ་ལུགས་ལ་འདུས་པའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་
ལྷ་གངས་བཅུ་བདུན་དུ་ངེས་པར་རྫོགས་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སྟོན་གསལ་གྱི་ལྷ་ཉིར་
གཉིས་གྱི་མཆོམས་སྐྱར་དུ། གང་གིས་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་འཁོར་ལོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
གྲུར་པ་དེ་ཅུམ་ཉིད་ཅིག་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་གསུངས་པས། རྒྱ་བ་གྲགས་པའི་ལུགས་ལ་འདུས་
པའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་གངས་ཉིར་གཉིས་སུ་ངེས་དགོས་པའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དང་།
བརྒྱ་རྩེ་རྩེ་ལུགས་ལ་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ལ་གཤེགས་པ་མེད་པར་ཐལ་པའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
འོ་ན། ལུང་དེ་གཉིས་གྱི་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན། གསང་བ་བྱུང་པའི་ལུང་དེའི་དོན་ནི། སྐྱེད་གཞིའི་
སྐབས་འདིར་མིང་དངོས་སུ་སྟོས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་བཅུ་བདུན་གྱིས་རྫོགས་ཞེས་པའི་
དོན་དང་། སྟོན་གསལ་གྱི་ལུང་དེའི་དོན་ནི། སྐྱེད་གཞིའི་སྐབས་འདིར་མིང་དངོས་སུ་སྟོས་པའི་
དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་གངས་ཉིར་གཉིས་གྱིས་རྫོགས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་གཉིས་གྱིས་འདུས་
པའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་གངས་རྫོགས་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །དོན་དེ་རྣམས་སྟོན་བྱང་ལ་སྟོན་པ་
འཁོར་དང་རྒྱུད་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལ་སྐྱར་ཏེ་བཤད་པའི་ཆ་ནས་བྱང་དོན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་¹⁶⁴ (དེ་དང་སྐྱར་བ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་)ནི། སྐྱེད་གཞིའི་ཨེ་ཨྱི་སྟོན་དུ་བཤད་པའི་སྐབས་
སུ་སྟོན་པ་དང་འཁོར་རྒྱུད་གཅིག་ཡིན་པར་སྐབས་བྱེད་གཉིས་གྱིས་བསྐབས་པ་དེ་མ་གཏོགས་པའི་
སྐབས་བྱེད་གཞན་ཡོད་དམ་མེད་ཅེ་ན། དེ་ཡོད་ཅེས་སྟོན་པ་ནི། བརྫོད་གྱིས་མི་ལང་བའི་ཞེས་པ་
ནས། གང་བར་སྒྲུང་བར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། སྟོན་པ་རྩེ་རྩེ་འཆང་ངེས་
ཆོས་འདུས་པའི་རྒྱུད་གང་དུ་གསུངས་པའི་རྟེན་གཞན་ལས་ཁང་དང་། གང་ལ་གསུངས་པའི་
འཁོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་བརྫོད་གྱིས་མི་ལང་བའི་ལང་བརྫོད་གྱིས་མི་ལང་བའི་
སངས་རྒྱུས་གྱི་ཞིང་གི་རྩལ་ཐ་རབ་སྟེན་རྣམས་དང་། དེ་རྣམས་གྱི་ནང་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་

དཔལ་ཆེན་པོ་དམ་ཆོག་དོན་རྒྱུ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དོན་རྒྱུ་ལའི་བར་བཅུ་བདུན་པོ་འདི་
 རྣམས་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནས་མཁའ་དབྱིངས་དང་མཉམ་པའི་ནང་ནས། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་དོན་རྒྱུ་ལའི་བསྐྱེད་པ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་རྒྱུ་གདོན་མི་ཟ་བའི་བར་ཀྱི་ཉིད་
 གཉིས་པོ་དེ་རྣམས་སྟོན་པ་དོན་རྒྱུ་འཆང་དང་རྒྱུ་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། དེ་རྣམས་སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་
 སྐྱུའི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅ་རྒྱུ་ལེན་བཅུ་བདུན་པ་ལས། མདོར་ན་ཕྱང་པོ་ལྔ་རྣམས་
 བེ། །སངས་རྒྱས་ལྷན་ནི་རབ་དུ་བསྐྱབས། །ཞེས་དང་། ས་ནི་སྐྱུ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། །ཞེས་པ་
 རས། རྒྱང་ནི་སྐྱེལ་མར་རབ་དུ་བསྐྱབས། །ཞེས་དང་། སྤང་གཞིའི་འཁོར་སྤུན་ཆོག་ཤས་འཆང་
 བྱེད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས། གང་ཡང་དམ་ཆོག་སྟོན་འགོ་དང་། །སྐྱེད་དོན་མོགས་མིང་
 ཅན་གྱི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་ཆེན་དང་། །དོན་ཡོད་མཐའ་ཅན་དེ་བཞིན་གཤེགས། །
 འདི་རྣམས་སྐྱུའི་ཡན་ལག་གྲགས། །ཞེས་གསུངས། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་རྣམས་
 སྟོན་པ་དོན་རྒྱུ་འཆང་གི་སྐྱུའི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡིན་ན། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམས་སྟོན་
 པ་དང་རྒྱུ་ཐ་དད་དུ་བསྐྱུ་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་
 རྒྱུ་ཐ་དད་ལ་མོས་པའི་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ནོ།

དེ་རྣམས་སྟོན་བྱུང་གི་སྟོན་པ་དང་འཁོར་རྣམས་རྒྱུ་གཅིག་དུ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པའི་ཆ་ནས་
 དེས་དོན་ཡིན་ནོ།

¹⁶⁴
 གཉིས་པ་(འཁོར་སྤུན་ཆོག་ཤས་རྗེས་འཇུག་ལ་སྦྱར་བ་བྱང་དེས་སུ་བཤད་པ་)ལ། འཁོར་སྤུན་ཆོག་ཤས་
 རྗེས་འཇུག་ལ་སྦྱར་ནས་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་། དེས་དོན་དུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(འཁོར་སྤུན་ཆོག་ཤས་རྗེས་འཇུག་ལ་སྦྱར་ནས་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ་)ནི། སྤང་གཞིའི་སྐྱེད་དོན་གྱི་

སྐབས་སུ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྐབ་པ་པོ་དེས་ཡུམ་གྱི་སྒྲར་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ནང་དུ་དགྲིལ་
འཁོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་སྐལ་ཏེ་འགོད་པ་ཡིན་ན། ལྷ་གང་དང་གང་འགོད་པ་ཡིན་སྟུང་ན། དམ་ཆེ་ག་
དོ་རྩེ་ནས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་དོ་རྩེའི་བར་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱེད་པ་ནས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་དོ་རྩེ་གདོན་མི་བ་བའི་བར་གྱི་ལྷ་ཉེར་གཉིས་འགོད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་།
ཁོ་པོ་བཅུ་འགོད་པ་ཡང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པོ། །དེ་རྣམས་ནི་བསྐྱེད་རིམ་པ་ལ་སྐྱར་ཏེ་བཤད་པའི་ཆ་
ནས་བྲང་དོན་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་¹⁷⁸ (ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་)ནི། སྤང་གཞིའི་མཐར་ཐུག་དུ་བཤད་པས། ཉེན་ཟུང་འཇུག་
གི་སྐབ་པ་པོ་དེས་ཡུམ་གྱི་སྒྲར་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ནང་དུ་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་སྐལ་ཏེ་
འགོད་པ་ཡིན་ན། ལྷ་གང་དང་གང་འགོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་སྟུང་ན། དམ་ཆེ་ག་དོ་རྩེ་ནས་ཆོས་
དབྱིངས་དོ་རྩེའི་བར་དང་། དོ་རྩེ་མི་བསྐྱེད་པ་ནས། དོ་རྩེ་གདོན་མི་བ་བའི་བར་གྱི་ལྷ་ཉེར་གཉིས་
འགོད་པ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་ཁོ་པོ་བཅུ་འགོད་པ་ཡང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པོ། །དེ་རྣམས་རྩིགས་
རིམ་པ་ལ་སྐྱར་ཏེ་བཤད་པའི་ཆ་ནས་ངེས་དོན་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་¹¹⁹ གཟུངས་དགྲིལ་གྱིས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལམ་འདིའི་གནད་དུ་བསྟན་པ་ལ། གཟུངས་
དགྲིལ་གྱི་མཆོམས་སྐྱར་གྱི་དོན་བཤད་པ་དང་། གཟུངས་¹⁷⁵ དགྲིལ་བྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་། དེ་
ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་(གཟུངས་དགྲིལ་གྱི་མཆོམས་སྐྱར་གྱི་དོན་བཤད་པ་)ནི། དེ་ལྟར་སྟོན་པ་དང་། གནས་དང་།
དུས་དང་། འཁོར་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཡང་དག་པར་བསྟན་ནས། དེ་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ན་
གནས་པའི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལཱའི་སྒོ་ནས་གྲོལ་བ་

རབ་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

ཅ་ཆུད་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྫོང་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཆེན་
པོ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་ཚུལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
ལ་སྟོམས་པར་ཁྱགས་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བཀོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་
ཁྱགས་པར་མཛད་དོ། །དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། བཅོམ་ལྡན་
འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་སྤྲུགས་ཀྱི་བདག་པོ་ཡོངས་སུ་
མཉེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་བུ་མེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་མངོན་པར་སྤྲུལ་ནས། བཅོམ་ལྡན་
འདས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ལས་མངོན་པར་བྱུང་བར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ལ་ལ་ལ་ནི་
སངས་རྒྱས་སྐྱེན་ཏུ་ལ་ལ་ནི་ལྷ་མ་གྱི་ཏུ་ལ་ལ་ནི་གོས་དཀར་མོ་ཏུ་ལ་ལ་ནི་དམ་
ཆོག་སྒོལ་མ་ཏུ་ལ་ལ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཏུ་ལ་ལ་ནི་སྤྲིའི་ངོ་བོ་ཏུ་ལ་ལ་ནི་བྲིའི་ངོ་
བོ་ཏུ་ལ་ལ་ནི་རོའི་ངོ་བོ་ཏུ་ལ་ལ་ནི་རེག་གི་ངོ་བོ་ཏུ་ལ་ལ་དང་དག་པར་གནས་པར་
གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་གཟུངས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་མོ་དགུ་
སྐྱེལ་པར་གསུངས་སོ། །དོན་ནི། དེ་ལྟར་སྟོན་པ་དང་། གནས་དང་། དུས་དང་། འཁོར་སྤུན་
ཆོགས་ཏེ་ཆོས་སྤུན་ཆོགས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་བཞི་ཡང་དག་པར་བསྟན་ནས། ཆོས་སྤུན་ཆོགས་ཀྱི་
ཐོག་མར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གཟུངས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་མོ་དགུ་སྐྱེལ་པར་གསུངས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྤྲུགས་ལྷ་མེད་ཀྱི་སྤུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལམ་གྱི་འགོ་ནས་ཉམས་སུ་སྤངས་
ཏེ་ཆེ་དེ་ལ་སངས་རྒྱ་བའི་ཉེན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན། འཛམ་བུ་སྤྱིར་བའི་མི་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་
དུག་ལྡན་པ་གཅིག་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྲུགས་ལྷ་མེད་ཀྱི་

ལམ་གྱི་འགོ་ནས་ཉམས་སྲུ་སྒྲངས་ཏེ་ཆེ་དེ་ལ་སངས་རྒྱ་བར་འདོད་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་
 བ། འཛམ་བུ་སྤྱིང་པའི་མི་མངལ་སྤྱེས་ཁམས་བྱུག་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་འབྲེལ་རྟེན་གྱི་
 གང་ཟག་ཡིན་ན་འདོད་པའི་ཁམས་ན་གནས་པའི་ཡུལ་ལ་ཆགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་
 འདོད་ཡོན་ལྡན་སྒོ་ནས་གྲོལ་བ་སྟེ། དབང་པོ་གཉིས་སྒྱུར་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཁམས་དཀར་དམར་
 གྱི་འདུ་འཕྲོད་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་ལམ་དུ་ཡོངས་པར་བྱེད་ཀྱས་ཤིང་། བྱས་ནས་ཆེ་དེ་ལ་
 སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་མོས་དགོས་པ་གང་ཞིག་དབང་པོ་གཉིས་སྒྱུར་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཁམས་
 དཀར་དམར་གྱི་འདུ་འཕྲོད་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་ལམ་དུ་བྱེད་ཀྱས་ཤིང་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཆེ་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་མོས་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དེ་འཛམ་བུ་སྤྱིང་པ་ལས་གཞན་པའི་
 འགོ་བ་གཞན་རྣམས་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲེལ་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་འཛམ་བུ་སྤྱིང་པ་ལས་གཞན་
 པའི་འགོ་བ་རྣམས་ལ་མེད་དེ། གཟུགས་མེད་ཁམས་པ་རྣམས་ལ་བཞིན་ལག་གི་རྣམ་པ་ཅན་
 མེད། གཟུགས་ཁམས་ན་དེ་ཡོད་ཀྱང་པོ་མའི་དབང་པོ་གཉིས་མེད། འདོད་ལྟ་རྣམས་ལ་དེ་ཡོད་
 ཀྱང་འགའ་ཞིག་ལ་དེ་གཉིས་སྒྱུར་བ་མེད། འགའ་ཞིག་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་ཡོད་ཀྱང་ཁམས་
 དཀར་དམར་མེད། སྤྱིང་གཞན་གསུམ་གྱི་མི་རྣམས་ལ་ཁམས་དཀར་དམར་གྱི་འདུ་འཕྲོད་ཡོད་
 ཀྱང་། ཆེ་སྟོན་མར་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ཆེ་འདྲིར་ཡོངས་སྟོད་པར་རིགས་
 གཅིག་པའི་ཡོངས་སྟོད་ཀྱི་ས་པ་ཡིན་གྱི། ཆེ་འདྲིར་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཆེ་འདྲིར་
 སྟོན་པའི་ལས་ཀྱི་ས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ངན་འགོ་བ་རྣམས་ནི་ཆོས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་ཅམ་དུ་
 ཡང་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། སྤྲུགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་ལམ་གྱི་འགོ་ནས་ཉམས་སྲུ་སྒྲངས་
 ཏེ་ཆེ་དེ་ལ་སངས་རྒྱ་བར་འདོད་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་ཡིན་ན་དབང་པོ་གཉིས་སྒྱུར་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཁམས་དཀར་
 དམར་གྱི་འདུ་འཕྲོད་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་བ་ལམ་དུ་བྱེད་ཀྱས་ཤིང་བྱས་ནས་ཆེ་དེ་ལ་སངས་

རྒྱུ་ལུ་ཐོབ་པར་མོས་པ་གཅིག་དགོས་ཏེ། སྒྲོན་གསལ་ལས། གང་གི་དོན་དུ་འདི་ཉིད་མཛད། །
སྒྲེ་བོ་འདོད་ཆགས་ཅན་དོན་དུ། །ཞེས་པ་དང་། ལེའུ་བདུན་པར། འདོད་པའི་མོངས་སྒྲིད་ཐམས་
ཅད་ལ། །རི་ལྟར་འདོད་པར་བསྟེན་ན་ནི། །འདི་ལྟ་བུ་ཡི་སྒྲོར་བ་ཡིས། །སྒྲུར་དུ་སངས་རྒྱུ་
ཉིད་ཐོབ་འགྱུར། །ཞེས་པ་དང་། ཆགས་ཅན་ཡེ་ཤེས་འདོད་པ་ཡིས། །རྟག་དུ་འདོད་ཡོན་ལྷ་
ནམས་བསྟེན། །ཞེས་དང་། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཀུན་བདུས་ལས། རྡོ་རྗེ་དང་བརྒྱ་ཡང་དག་པར་སྒྲོར་
བ་ནི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་གི་ཐབས་སུ་གྱུར་བའོ། །སེམས་དང་སེམས་ལས་
བྱུང་བ་དག་གི་མཉམ་པར་སྒྲོར་བ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་བའོ། །
ཞེས་དང་། རི་ལྟར་འོ་མ་དང་ཉིལ་དག་གིས་ཡང་དག་པར་མཛོན་པར་འདུ་བྱས་པ་མེད་པར་
མར་དང་ཉིལ་མར་མི་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། སྤགས་དང་བྱག་རྒྱུ་མཛོན་པར་འདུ་བྱས་པའི་རྡོ་
རྗེ་དང་བརྒྱ་མཉམ་པར་སྒྲོར་བ་མེད་པར་ནམ་པར་ཤེས་པ་གསུམ་ཉི་བར་མཆོན་པར་མི་རུས་
སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་གཟུངས་དཀྱིལ་གྱི་མཆོམས་སྒྲུར་གྱི་གཞུང་འདི་འཆད་
པ་ནི། མདོ་བསྟེ་ལས། རི་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བྱང་ཚུབ་གྱི་གོ་འཕང་ནི་འདོད་ཆགས་
ལས་རབ་དུ་སྒྲེ་བར་བསྟེན་པའི་བྱིར། ལེའུ་དང་པོ་ལས་འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་ཚུལ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྦྲུམས་པར་ཞུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་བསྟན་ནོ། །

དེས་ན་སྤྱི་བུ་ལས། མདོར་བསྟེས་པས་ནི་སངས་རྒྱུ་ཉིད། །བསྐྱལ་བ་བྱེ་བ་གངས་
མེད་པས། །རི་སྤྱི་སངས་རྒྱུ་གང་ཐོབ་པ། །གང་གི་དམ་པའི་བདེ་བས་ཁྱོད། །སྒྲེ་བ་འདིར་
ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པར་བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་བརྩམས་
ཀྱང་རྟོག་པར་དཀའ་བའི་སངས་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་དེ་སྒྲེ་མེད་ཀྱི་ཐེག་པ་འདིར་སྦྱགས་དུས་ཀྱི་ཆེ་
ཐུང་གཅིག་ལ་ཐོབ་པའི་ལམ་གྱི་སྒྲུར་ཁྱད་ནི་བདེ་སྟོང་སྒྲོར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་

ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་། ཡུལ་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་མེད་ཀྱི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པས་ལམ་འདྲིའི་
སྐྱབ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་ཆེན་འདྲེན་པའི་ཐབས་ཀྱིས་བདེ་ཆེན་བྲངས་ཏེ་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བ་
ལམ་ཀྱི་སྟོང་པོར་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། སྟོན་བྱང་ལ་རྩོམ་ཆེ་འཆང་ཆེན་པོས་རང་གི་སྐྱེ་ལ་ཞུགས་
པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ལྟ་མོ་དགུར་སྐྱེ་ལ་ནས་དེ་དག་རེ་རེ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་
པས་རང་རྒྱུད་ལ་བདེ་ཆེན་འདྲེན་པའི་བཀོད་པ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་གཟུངས་དཀྱིལ་བྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ། གཟུངས་དཀྱིལ་སྟོན་བྱང་ལ་སྦྱར་བ་
བྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་། རྩོམ་འབྲུག་ལ་སྦྱར་བ་བྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(གཟུངས་དཀྱིལ་སྟོན་བྱང་ལ་སྦྱར་བ་བྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་)ནི། དེ་ནས་བཙུམ་ལྷན་འདས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྩོམ་པར་སྦྱང་མཛད་ཆེན་པོ། ཞེས་པ་ནས། ཡང་དག་པར་གནས་པར་
གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་བྱང་། དོན་ནི། ཞུགས་པར་མཛད་ཅེས་བཤད་པའི་གཞིར་བྲང་
ངོ་། །དུས་ནས་ཀྱི་ཆེན་འཁོར་ཕུན་ཆོགས་ཀྱི་བཀོད་པ་བྱུབ་པའི་དུས་དེ་ནས་སོ། །ཅི་ཞིག་
མཛད་ན་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་ལོ། །གང་སྟོམས་པར་ཞུགས་ན། དཔལ་མཆོག་
ལས། སྐྱེ་ཡི་དབང་ཕྱག་གསུང་གི་དབང་ཕྱག་དང་། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཐུགས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་
དང་། །རྩེ་འབྲུལ་ཀྱན་འགོ་གནས་ཀྱི་དབང་ཕྱག་དང་། །ཅི་འདོད་བསྐྱེད་དང་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་
པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དབང་ཕྱག་བརྒྱད་དང་ལྷན་པའི་བཙུམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་རྣམ་པར་སྦྱང་བར་མཛད་པའི་རྩོམ་ཆེ་འཆང་ཆེན་པོ་དེས་ཆགས་
བྲལ་ཀྱི་སྦྱོད་པ་དོར་ཏེ། བཅུན་མོ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོའི་ཆ་
ཐུགས་ཅན་དུ་མཛད་པ་དེའི་ལོ།།

གང་གི་ཕྱིར་དུ་ན་གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱིས་འདོད་ཆགས་ལས་དུ་བྱས་ནས་འདོད་ཆགས་ཅ་
 བ་ནས་ཟད་པར་བྱ་བའི་ཐབས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུའོ། །གང་ལ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་བསྟན་བྱར་གནང་བའི་འདོད་ཆགས་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པའི་
 ཐབས་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་ཚུལ་དེ་བཤད་སྟུང་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་
 ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་སོ། །ཞུགས་པའི་རྗེས་དེ་ནས་ཞུགས་པར་མཛད་དོ། །གང་
 ལ། འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བཀོད་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཞུགས་སོ། །གང་ལ་ན། རྗེ་
 རྗེ་འཆང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་ཞུགས་སོ། །ཚུལ་རི་ལྟར་ན་རྗེ་རྗེ་འཆང་གི་ཐུགས་ཀའི་རྩྭ་སྟོན་པའི་འོད་
 ཟེར་ལྷགས་སྒྱུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་བྱངས་ཏེ་རྣམ་སྒྲུང་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 རྣམས་སྐྱེ་བོ་ལ་སོགས་པའི་གནས་རྣམས་སུ་གཟུགས་ཀྱི་བྱང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་སྐྱུའི་
 རྣམ་པ་མ་དོར་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཞུགས་པར་མཛད་དོ། །ཞུགས་པ་དེ་ནས་མངོན་པར་བྱང་བར་
 བྱུར་ཏོ། །གང་ལས་བྱང་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་སྒྲུང་མཛད་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ལས་མངོན་
 པར་བྱང་ངོ། །

གང་བྱང་ན་སྒྲུལ་སྐྱེ་ལ་ཞུགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་བྱང་ངོ། །
 དགོས་པ་གང་གི་ཕྱིར་དུ་ན་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་སྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བས་མཉེས་ཤིང་ཆོམ་པར་བྱ་བའི་
 ཕྱིར་དུའོ། །ཚུལ་རི་ལྟར་ན་རྣམ་སྒྲུང་ལ་སོགས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་སྟོན་པའི་རྣམ་པ་སྒྲུངས་ནས་བྱང་མཛད་
 སྟུན་མ་ལ་སོགས་པའི་ཆས་སུ་མངོན་པར་སྐྱེ་ལ་ནས་བྱང་ངོ། །གང་གི་རྣམ་པར་བྱང་ན་སའི་
 ཁམས་ཀྱི་རིགས་རྣམ་སྒྲུང་ནི་སྐྱེ་མའི་རྣམ་པ་དང་ཚུའི་ཁམས་ཀྱི་རིགས་རིན་འབྱུང་ནི་སྐྱེ་མ་གྱི་
 རྣམ་པ། མའི་ཁམས་ཀྱི་རིགས་འོད་དཔག་མེད་ནི་གོས་དཀར་མའི་རྣམ་པ་དང་། རྒྱུད་གི་ཁམས་

ཀྱི་རིགས་དོན་གྲུབ་ནི་སྒྲིལ་མའི་རྣམས་པ་དང་། རྣམས་སྤང་གཞུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་གཞུགས་དོན་མའི་
རྣམས་པ་དང་། རིན་འབྱུང་སྤྱི་ལོ་བོ་ནི་སྤྱོད་དོན་མའི་རྣམས་པ་དང་། འོད་དཔག་མེད་ནི་འདི་ལོ་བོ་དེ་དོན་
མའི་རྣམས་པ་དང་། དོན་གྲུབ་འདི་ལོ་བོ་དོན་མའི་རྣམས་པ་དང་། མི་བསྐྱོད་པ་རེག་བྱའི་ངོ་བོ་
རེག་བྱ་དོན་མའི་རྣམས་པ་དང་བྱུང་ནས་ཡང་དག་པར་གནས་པར་གྱུར་ཏོ།།

གཉིས་པ་¹⁷⁵གཞུངས་དཀྱིལ་རྒྱུ་ལ་སྤྱད་པ་དང་དོན་དུ་བཤད་པ་ནི། སྤྱོད་བྱུང་ལ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་ཚུལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་
སྒྲིལ་པར་ཞུགས་པར་མཛད་པའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་མའི་རྣམས་པར་
སྤང་མཛད་ཆེན་པོ་དང་། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་མཉམས་པར་བྱ་བའི་བཅོམ་
ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་དོན་མའི་
འཆང་ཆེན་པོ་དང་། འཁོར་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བཀོད་པ་དེ་དག་སྤྱོད་ལ་ཞུགས་པར་
མཛད་པའི་རྣམས་སྤང་དང་འཁོར་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བཀོད་པ་དེ་གང་གི་སྤྱོད་ལས་བྱུང་
བའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམས་པར་སྤང་མཛད་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི་རྒྱུ་ལ་དོན་མའི་འཆང་གི་
རྣམས་འབྱོར་དང་ལྷན་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྤྱོད་པ་པོ་ཡིན་ལ། སྤྱོད་པ་པོ་དེས་རང་རྒྱུད་ལ་ལྷན་
སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་མཉམས་ཤིང་ཆོམ་པར་བྱ་བའི་བྱིར།

ཞལ་ལྷུང་ལས། གསལ་ཞིང་རབ་དག་འཕེལ་མཉམས་པ། །གཞན་དུ་རིགས་པར་མི་འགྱུར་
བས། །བྱུང་མེད་སྤྱོད་མའི་བྱུང་བྱེད། །སྤྱོད་པ་ཀྱན་ལས་བྱུང་པར་འཕགས། །སྤྱོད་པ་དེ་ཡང་འཛིན་
ཉེན་འདིར། །སྤྱོད་པ་སོགས་པར་རྣམས་དག་པར། །རིགས་ནི་རྣམས་པ་བཞིན་འགྱུར་ཏེ། །མིང་དང་
མཚན་ཉིད་བཤད་པར་བྱ། །ཀ་མ་ལི་དང་ཤང་གི་ནི། །ཅི་ཅི་ནི་དང་ཉ་སྟེ་ནི། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། བསྐྱེད་ཅན་དང་། ལྷན་ཅན་པ་དང་། རི་དྲགས་ཅན་དང་། སྤང་པོ་ཅན་ཏེ། རིགས་བཞི་གང་

རུང་གིས་བསྐྱུས་པའི་བྱང་མེད་དེ། སྤྱན་མ། སྤྱ་མ་གྱི། གོས་དཀར་མོ། སྒོལ་མ། གཟུགས་དོ་རྩེ་
མ། སྒྲ་དོ་རྩེ་མ། རི་དོ་རྩེ་མ། རོ་དོ་རྩེ་མ། རེག་བྲ་དོ་རྩེ་མ་སྟེ་ལྷ་མོ་དགུ་པོ་གང་རུང་དུ་བསྐྱེད་དེ།
དེའི་ལུས་ལ་རིགས་ལྔ་བཀོད། དེ་དང་རང་གི་མཁའ་གསང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ། སྟོམས་པར་
ཞུགས་པས་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྟོག་གི་དགའ་བ་བཞི་རིམ་གྱིས་བྲངས་པའི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་བསྟེན་བྱར་གནང་པའི་འདོད་ཆགས་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་
ཆེན་པོ་བསྐྱེད་དེ་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བས། རྩོགས་རིམ་གྱི་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྟོག་གི་དགའ་བ་
བཞིའི་རྒྱད་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །སྐྱབ་པ་པོ་གཅིག་ཉིད་ཀྱང་རྣམ་སྤྱང་ལ་སོགས་པ་མི་འབྲ་བ་དུ་
མར་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོན་པ་སྤྱན་སོགས་ལྷ་མོ་དགུ་པོ་རེ་རེ་ནས་སྟོམས་པར་འཇུག་ཏུ་རུང་ངོ། །དེ་
རྣམས་ནི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པའི་ཆ་ནས་བྲང་དོན་ནོ། །

གསུམ་པ་¹⁷¹ (དེ་ངས་དོན་དུ་བཤད་པ་)ལ། ཕྱིའི་རྒྱུ་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ། རང་གི་རྒྱུ་
རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(ཕྱིའི་རྒྱུ་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་)ནི། འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་དག་ཐམས་
ཅད་རང་གི་སྦྱུ་ལ་ཞུགས་པར་མཛད་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་ཆེན་པོ་སྟེ་དོ་
རྩེ་འཆང་གི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པའི་རྩོགས་རིམ་པའི་སྐྱབ་པ་པོ་དེས་རང་གི་སྦྱུ་ལ་པའི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་སྦྱུའི་ཆལས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་ཡིན་
ཏེ། མཉམ་སྦྱོར་ལས། བདག་ཉིད་སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་དེ། །རྒྱལ་སྤྱས་ཐམས་ཅད་བདག་
ཉིད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱུ་དང་གསུང་དང་
ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་ཆེན་པོ་སྟེ། དོ་རྩེ་འཆང་གི་རྣལ་
འབྱོར་དང་ལྡན་པའི་རྩོགས་རིམ་པའི་སྐྱབ་པ་པོ་དེས་རང་རྒྱུ་ལ་བདེ་བ་ཆེན་པོས་མཉམ་ཤིང་

ཆེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ། བརྒྱ་ཅན་སོགས་ཕྱག་རྒྱ་རིགས་བཞི་གང་རུང་གི་བྱད་མེད་དེ་སྦྱོན་མ་
ནས་རེག་བྱ་དོན་རྒྱུ་མའི་བར་ལྷ་མོ་དགུ་པོ་གང་རུང་དུ་བསྐྱེད་དེ། དེའི་ལུས་ལ་རིགས་ལྔ་བཀོད།
དེ་དང་རང་གི་མཁའ་གསང་གིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ། སྦྱོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས། རྒྱུང་ཐམས་
ཅད་སྦྱང་ཁར་བསྐྱུས་ཏེ་ཐིམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱང་བ་བཞི་རིམ་གྱིས། ལུང་སྦྱོན་ལས། མ་སྦྱེས་
གཅིག་ཕུ་གཟིགས་པ་ནི། །འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་ཚུལ་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡུལ་
སྦྱང་བ་ཉིད་རིམ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་ཡི་ཤེས་ཀྱང་དེར་གཤེགས་པས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འདོད་ཅིང་ཆགས་པས་ན་འདོད་ཆགས་དང་། ཆེ་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་སྟེར་བར་
བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ཡིན་པས་ན་ཆེན་པོ། འོད་གསལ་ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་
བསྐྱེད་དེ་བདེ་སྦྱང་སྦྱར་བར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ནང་གི་རྒྱུང་རྒྱུ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་)ལ། བྱར་སེལ་ནི་སྦྱོན་མའི་ངེས་དོན། སྟོག་
འཛིན་ལྷ་མ་གྱི་འཛིན་དོན་དང་། གྲེན་རྒྱ་ནི་གོས་དཀར་མའི་ངེས་དོན་དང་། མཉམ་གནས་སྦྱོལ་
མའི་ངེས་དོན་དང་། མིག་གི་རྒྱུང་སྦྱུ་ནི་གཟུགས་དོན་རྒྱུ་མའི་ངེས་དོན་དང་། རྣ་བའི་རྒྱུང་རུས་
སྦྱལ་ནི་སྦྱ་དོན་རྒྱུ་མའི་ངེས་དོན་དང་། སྦྱའི་རྒྱུང་ཅངས་པ་ནི་བྱེད་དོན་རྒྱུ་མའི་ངེས་དོན་དང་། བྱའི་རྒྱུང་
ལྷ་སྦྱོན་ནི་རོ་དོན་རྒྱུ་མའི་ངེས་དོན་དང་། ལུས་ཀྱི་རྒྱུང་གཞུ་ལས་རྒྱལ་ནི་རེག་བྱ་དོན་རྒྱུ་མའི་ངེས་
དོན་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཐད་ཀྱི་ལུང་སྦྱོན་ལས། སྟོག་དང་བྱར་སེལ་གྲེན་རྒྱ་དང་། མཉམ་གནས་དེ་
བཞིན་ཁྲབ་བྱེད་དང་། །སྦྱ་དང་རུས་སྦྱལ་ཅངས་པ་དང་། །ལྷ་སྦྱོན་དང་ནི་གཞུ་ལས་རྒྱལ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅ་རྒྱུད་དུ་ལྷ་མོ་དགུ་ལས་མེད་ཀྱང་། བཤད་རྒྱུད་དུ་རྒྱུང་བཅུ་བཤད་
པ་ནི་ཁྲབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུང་ཁ་བཀའ་ནས་རྒྱུང་བཅུ་ཆང་བར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།

ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུང་ནམས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་

ནམས་ཀྱི་ངེས་དོན་དང་། སྤྱིང་ཁའི་མི་ཞིག་ལ་པ་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཆེན་པོ་དང་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་
 གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་དང་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་གསུམ་ཀྱི་ངེས་དོན་
 ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་རྣམས་ཨོྭ་ཀྱི་གདངས་ཀྱིས་སྤྱིང་ཁའི་མི་ཞིག་ལ་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི་འཁོར་ཀྱི་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ལ་ཞུགས་
 པའི་ངེས་དོན་དང་། རྒྱུ་རྣམས་ལྷུ་འི་གདངས་ཀྱིས་མི་ཞིག་ལ་པ་ལ་གནས་པ་ནི། འཁོར་ཀྱི་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་སྟོན་པའི་སྐྱེ་ལ་ཞུགས་ཏེ་གནས་པའི་ངེས་དོན་དང་། རྒྱུ་རྣམས་སྤྱི་
 ཀྱི་གདངས་ཀྱིས་མི་ཞིག་ལ་པ་ལས་ཕྱིར་ལྡང་བ་ནི། འཁོར་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་
 སྟོན་པའི་སྐྱེ་ལས་ཕྱིར་འབྱུང་བའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་ཕྱི་མ་ལས། ལྷ་མོ་དགྲ་དང་ནམ་
 མཁའ་ཁམས། །མེ་ཏོག་ཅེས་ནི་བཤད་པ་ཡིན། །སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིས། །རིགས་
 ཀྱི་རིམ་ཀྱིས་དགོད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཞིང་།

ལུང་སྟོན་ལས། དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་ཀྱན་དང་། །དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
 རྣམས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་བདག་མཉེས་བྱའི་ཕྱིར། །དེ་རྣམས་ཞུགས་ནས་བྱང་ཆུབ་
 པ། །འདི་དག་ཏུ་ནི་ཉིད་སྐྱེ་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ལྷ་མོ་དགྲ་ལ་སྟོམས་པར་
 ཞུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པ་བཞིན་དུ་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུ་རྣམས་སྤྱིང་
 ཁའི་མི་ཞིག་ལ་པ་ལ་ལྡང་འཇུག་གནས་གསུམ་ཀྱི་དོར་བཞུས་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་
 ལུས་ཀྱི་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་སྤྱིང་ཁའི་རྒྱ་ཏིའི་ནང་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་ཐུག་པས་སྟོང་བ་བཞི་རིམ་ཀྱིས་ཐུག་
 པས་ལུས་སྟོང་བ་ཉིད་རིམ་ལ་བཞིན་དུ་ལུས་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་དེར་གཤེགས་པས་ན་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འདོད་ཅིང་ཆགས་པས་ན་འདོད་ཆགས་ཆེ་དེ་ལ་སངས་རྒྱས་སྟེར་

བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་ཡིན་པས་ན་ཆེན་པོ་འོ། །སེམས་དབེན་གྱི་དཔེའི་འོད་གསལ་མཐར་
 ཐུག་པ་བསྐྱེད་དེ་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །དེ་རྣམས་རྫོགས་རིམ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པའི་ཆ་
 རས་ངེས་དོན་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་¹¹⁹པ་བསྐྱེད་དཀྱིལ་གྱིས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་
 བསྟན་པ་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། ¹⁸⁶རྒྱས་པར་བཤད་པ།

དང་པོ་(མདོར་བསྟན་པ་ལ་)བྱང་ངེས་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(བྱང་དོན་ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་
 གྱི་སྦྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་གྱི་སྟོང་པོ་རྫོ་རྫོ་བཅུན་མའི་ལྷ་ག་ལ་དམ་ཆོག་ཆེན་པོའི་དཀྱིལ་
 འཁོར་རྩལ་མེད་པ་གྲུ་བཞིར་བྱིན་གྱིས་བཤུབས་པ་ནི། གསལ་བ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །སྤྲོ་ཆོགས་
 གཟུགས་གྱིས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱས། །སངས་རྒྱས་སྤྱིན་གྱིས་ཀྱན་ཏུ་བྱུང་། །འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་མང་པོ་
 འབྱུག །གསལ་བ་ལ་སྦྱོགས་དཀྱིལ་འཁོར་ལྡན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀྱན་གྱི་གནས། །དེ་
 རས་བཙུགས་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྦྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྫོ་རྫོའི་
 བདག་པོ་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོའི་དབྱུས་སུ་བཞག་པར་
 བྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པ་དང་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་
 དཔལ་དང་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གདོན་མི་
 ཟ་བར་གྲུབ་པ་དང་། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་རྣམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་རྫོ་རྫོའི་ཐུགས་ལ་ཞུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ཞེས་པ་ནས། ཐུགས་ལ་ཞུགས་སོ་ཞེས་
 པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། སྤྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་སྤྱལ་བར་མཛད་དོ། །ཞེས་བཤད་པའི་
 གཞིར་བྲང་དོ། །ནམ་གྱི་ཆེ་ན། སྟོན་པས་གཟུངས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་མོ་དབྱ་སྤྱལ་ནས་ལམ་འདྲིའི་
 འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྟོད་པའི་དབང་སྤྲུག་ཏུ་བསྟན་པ་དེ་ནས་སྤྱལ་བར་མཛད་དོ། །གང་ན།
 སྟོན་བྱང་ལ་འདུས་པ་ཉན་པའི་འཁོར་དབག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་
 དགོད་བྱའི་ལྷ་མོ་གཉིས་སུ་བསྤྲུས་པའི་རྫོ་རྩེ་འཆང་གི་དམ་ཆེག་ཆེན་པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་འདི་
 སྤྱལ་ལོ། །གནས་གང་དུ་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྤྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་གྱི་
 བདག་པོ་རྫོ་རྩེ་འཆང་དེའི་རྫོ་རྩེ་བཙུན་མོའི་ལྷ་གའི་དབྱིབས་ཅན་གྱི་ཆོས་འབྱུང་གྲུ་གསུམ་པ་
 དེའི་ནང་དུའོ། །གང་གིས་ན། འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པས་སོ། །

འོ་ན་སྟོན་པས་མི་སྤྱལ་བར་འཁོར་གྱིས་སྤྱལ་བ་དང་འཁོར་གྱི་ནང་ནས་མི་བསྐྱོད་པས་
 སྤྱལ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྟུམ་ན། རྒྱ་དེ་ལོག་མ་གསུམ་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་
 མཆོག་བསྐྱའི་རིགས་འབྲིང་། རྫོ་རྩེའི་རིགས་ཐ་མར་བྱེད་པ་དེ་ལྟར་མིན་པར་འདྲིར་མི་བསྐྱོད་
 པའི་རིགས་མཆོག་ཏུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ཏེ། གཞི་ལ་ལུས་ངག་གཉིས་སེམས་གྱི་གཞན་
 དབང་ཅན་ཡིན་པས་སེམས་གཙོ་བོ་དང་། སྤང་བོ་ལྷའི་ནང་ནས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྤང་བོའི་
 གཙོ་བོ་དང་། ལམ་དང་འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་མི་བསྐྱོད་པས་རིགས་གཞན་བཞི་ལ་རྒྱས་འདེབས་
 ཅིང་། རིགས་གཞན་བཞིས་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་རྒྱས་མི་འདེབས་པའི་ཕྱིར།

འོ་ན་རྟོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ཁྲད་པར་དུ་དང་ལྷན་སྟུམ་ན། རྒྱ་ལོག་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་
 མེད་པ་དང་། དབྱིབས་གྲུ་བཞི་པ། སྤྱི་བལྟས་ནང་གསལ་བ་ནང་བལྟས་སྤྱི་གསལ་བས་ན།
 གསལ་བ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །ཤར་དཀར། སྟོ་སེར། ལུབ་དམར། བྱང་ལྗང། དབུས་སྟོ་བས་ན།

སྤྱི་ཚོགས་གཞུགས་ཀྱིས་ཀྱན་ཏུ་རྒྱས། སྤང་བའི་ལྷ་ཞི་བ་རྣམས་ཀྱིས་བྱུང་བས་ན། སངས་རྒྱལ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱན་ཏུ་བྱས། །སྤྱི་ཚོགས་མཆོམས་ན་བཞུགས་པའི་ཁྲོ་བོ་རྣམས་ལས་འདྲ་ཟེར་མེ་འདྲ་འཕྲོ་བ་མང་པོ་འཁྲུག་པས་ན། འདྲ་ཟེར་འཕྲོ་བ་མང་པོ་འཁྲུག། བྱུན་མོང་དུ་སྤྱི་ཚོགས་པ་རྒྱའི་གདན། གཙོ་བོ་དང་ཁྲོ་བོ་བཅུ་ལ་ཉི་མའི་གདན། རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་ཤར་སྤྱི་ཚོགས་པ་རྣམས་ལ་ཆོ་བའི་གདན། ལྷ་མ་གྱི་ལ་རྩེ་རྩེའི་གདན། དེ་མ་གཏོགས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་པ་རྣམས་ལ་རིན་པོ་ཆའི་གདན། ལུང་སྤྱི་ཚོགས་པ་རྣམས་ལ་པ་རྒྱ་དམར་པོའི་གདན། སྤང་སྤྱི་ཚོགས་པ་རྣམས་ལ་སྤྱི་ཚོགས་རྩེ་རྩེའི་གདན་དང་ལྷན་པས་ན། གསལ་བ་ལ་སོགས་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷན། །རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་བཞུགས་པའི་གནས་ཡིན་པས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀྱན་གྱི་གནས། །ཞེས་པའི་བྱང་པར་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ནོ།།

མདོ་བསྟེན་ལས། གསལ་བ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །ཅེས་སོགས་རྒྱུ་ལེའུ་དང་པོ་བཞི་ལྷག་མོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྲངས་པ་དང་། རྩེ་རྩེ་སེམས་དཔའི་སྐྱབ་ཐབས་ལས། གསལ་བ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །ཅེས་སོགས་རྒྱུ་ལེའུ་དང་པོ་བཞི་ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷ་སོ་གཉིས་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྲངས་པ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་གསལ་ལས། གསལ་བ་དེ་ཡི་ཞེས་སོགས་རྒྱུ་ལེའུ་དང་པོ་བཞི་ལྷག་མོས་ཀྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གཉིས་ཀ་བསྐྱེད་པར་བསྟན་པ་གསུམ་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། མདོ་བསྟེན་དང་རྩེ་རྩེ་སེམས་དཔའི་སྐྱབ་ཐབས་གཉིས་ལས། གསལ་བ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། ཅེས་སོགས་ལྷག་མོས་ཀྱི་བརྟེན་པ་ལྷ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྲངས་པ་མིན་གྱིས། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་ཀ་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྲངས་པ་ཡིན་ཏེ། རྩེ་རྩེ་སེམས་དཔའི་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་འགྲེལ་བར། གསལ་བ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །ཅེས་སོགས་ལ་སྤྱི་ཚོགས་གསལ་ལས་བཤད་པ་རིམ་བུ་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་པའི་བྱིར། མདོ་བསྟེན་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ཀྱན་ཏུ་བྱས། གསལ་བ་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །ཅེས་

སོགས་ལྷག་མོས་ཀྱི་རྟེན་གཞུང་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་དང་། རྣམ་གཞག་རིམ་
 པ་ལས། རྟོ་རྩེ་བཙུན་མེད་ལྷ་ག་ ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱི་གནས། །ཞེས་པའི་
 བར་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་གཞུང་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་ཞེ་
 བ། དེ་མི་འགལ་ཏེ། ལྷ་གའི་དོན་གཅིག་ཁོ་ནར་སྦྱར་མི་དགོས་པར། གསང་གནས་ཀྱི་བསྐྱེད་དང་།
 ཆོས་འབྱུང་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱར་དུ་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་མོས་ཀྱི་རྟེན་གཞུང་ཡས་ཁང་དང་། དགྱིལ་
 འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་རྟེན་གཞུང་ཡས་ཁང་གཉིས་གྲུབ་ཟིན་གྱི་རྣམ་པའི་མཆོད་ཉིད་མཆུངས་པ་
 དང་། རྟོ་རྩེའི་ཆོག་གཅིག་ལ་ཡང་འབགས་པ་ཡབ་སྲས་ལ་སོགས་པའི་ཆད་ལྷན་གྱིས་དོན་མི་
 འབྲེལ་བ་དུ་མ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལྷག་མོས་ཀྱི་རྟེན་གཞུང་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ་
 དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་རྟོ་རྩེ་འཆང་
 ཆེན་པོ་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་ཆོག་ཆེན་པོའི་དགྱིལ་འཁོར་ལྷག་མོས་ཀྱི་
 གཞུང་ཡས་ཁང་གི་དབུས་སུ་གཙོ་བོར་བཞག་པར་གྱུར་ཏོ།

གཙོ་བོ་བཞག་པ་དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 རིན་ཆེན་དཔལ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 གདོན་མི་བླ་བར་གྲུབ་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་སྦྱང་མཛད་དེ་རིགས་ལྡས་
 བསྐྱུས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྟོ་རྩེ་རྟོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོའི་ཐུགས་ཀ་
 དང་། སྦྱུ་བོ་ལ་སོགས་པའི་གནས་རྣམས་སུ་ཞུགས་པ་སྟེ་གནས་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་རྣམས་ནི་
 ལྷག་མོས་ཀྱི་རྟེན་གཞུང་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ་དང་། ལྷག་མོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བསྐྱེད་པ་དང་། ལྷག་
 མོས་ཀྱི་ལྷ་རྣམས་ལུས་ལ་སྦྱར་བ་བསྟན་པའི་ཆ་ནས་བྱང་དོན་ནོ།

གཉིས་པ་¹⁸¹འཇུག་དོན་དུ་བཤད་པ་ནི། གཟུངས་དགྱིལ་འཇུག་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱི་

བས་ན། སངས་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ལྟ་བུ་ལྟར། །མེ་འོད་ལྷ་བྱའི་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་མང་པོ་འབྱུགས་
 བས་ན། འོད་ཟེར་འཕྲོ་བ་མང་པོ་འབྱུགས། །སེམས་དཔེན་གྱི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་རྒྱུར་ལྡན་
 བས་ན། གསལ་བ་ལ་སོགས་དཀྱིལ་འཁོར་ལྡན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱི་ཡོན་ཏན་མ་
 ལུས་པ་འབྱུང་བའི་གནས་ཡིན་པས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱི་གནས། །ཞེས་བྱ་བའི་
 བྱད་པར་དང་ལྡན་ནོ། །མ་དག་པའི་སྤྱུ་མའི་སྤྱུ་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་དག་
 བར་བྱས་པ་དེ་ནས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱུ་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྤྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་མེད་པ་དག་པོ་བྱུང་འབྱུག་དོན་མེ་
 འཆང་ཆེན་པོ་དེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་དམ་ཆོག་ཆེན་པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་དོན་གྱི་
 འོད་གསལ་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་པར་བཞག་པར་གྱུར་ཏེ། སྤྱུ་མ་བདེ་མཆོག་ལས། ཉམ་
 མཁའ་ཀུན་གྱི་སྐབས་ནས་དཔལ། །དོན་སེམས་དཔའ་རབ་ཏུ་བཞུགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་དེ་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱིས་
 མཐོང་བའི་ཕྱིར་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ནས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་གྱི་བར་ཏེ་
 དེགས་ལྡེའི་སྤྱུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་པོ་ལྟ་དང་ལྡན་པའི་སྤྱུ་བ་བའི་ལུས་སེམས་དོན་སེམས་
 དཔའ་སྤྱོད་པོར་བསྐྱོམ་པའི་ཐུགས་ལ་ཞུགས་པ་སྟེ་རགས་པའི་སྤྱུ་སྤྱུ་བཟུང་ནས་གདུལ་བྱ་ལ་
 ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་མཛད་པ་མཛད་དོ། །དེ་དག་གིས་སེམས་དཔེན་གྱི་རྒྱུ་སེམས་
 ལས་མ་དག་པའི་སྤྱུ་མའི་སྤྱུ་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་བཞུགས་
 པའི་རྒྱུ་སེམས་ལས་བྱུང་འབྱུག་གི་སྤྱུར་བཞེངས་པ་དང་། དེས་རགས་པའི་སྤྱུ་སྤྱུ་བཟུང་བ་
 རྣམས་སྟོན་པའི་ཆ་ནས་ངས་དོན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་¹⁸¹རྒྱལ་པར་བཞག་པ་ལ། ཟེལ་གཞོན་དོན་མེད་ཏིང་ངེ་འཛིན་བཞག་པ་དང་། དམ་

¹⁹⁴ཆོག་འབྱུང་བ་དོན་མེད་ཏིང་པོ་འཇིག་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(ཟེལ་གཞོན་དོན་མེད་ཏིང་པོ་འཇིག་བཤད་པ་)ལ། ¹⁸⁹སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་པ། སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་པ།
དེ་ལ་བཞེན་ནས་ཡིག་དོན་ཁ་བསྐྱང་བ། ¹⁹²མཐར་ཐུག་དུ་བཤད་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་པ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། དེ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དོན་མེད་ དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་དོན་མེད་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་པོ་འཇིག་ལ་སྟོམས་
པར་ཁྱལས་སོ། །བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་སྟོམས་པར་
ཁྱལས་མ་ཐག་དུ། དེ་ནས་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་འདི་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དོན་མེད་འོ་མོར་གནས་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་
པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་དོན་མེད་སེམས་དཔའི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཀྱིས། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དོན་མེད་ཞེས་པ་
ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པའི་
བར་བྱང་། དོན་ནི། བསྐྱེད་དཀྱིལ་དུ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལྷའི་སྤྱི་མདོར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད་གསལ་བར་
བསྟན་པའི་བྱིར། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། སྤྱི་དོན་དེ་ཉིད་
གསལ་བར་བྱ་བའི་བྱིར། ཞེས་པའི་བསྐྱེད་དཀྱིལ་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་མཆོམས་སྤྱར་འདིས་ཟེལ་
གཞོན་དོན་དང་། དམ་ཆོག་འབྱུང་བ་དོན་གཉིས་ཀ་བསྐྱེད་དཀྱིལ་གྱི་རྒྱས་བཤད་དུ་བསྟན་ཏེ།
བསྐྱེད་དཀྱིལ་མདོར་བསྟན་དུ་དག་མ་དག་གི་ལྷ་སྤྱི་བསྐྱེད་པ་གཉིས་ཀ་མདོར་བསྟན་ནས།

དམ་ཆོག་འབྱུང་བ་དོན་རྒྱུ་དག་པའི་ལྷ་སྐྱ་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་ན་ཡང་ཟེལ་གཞོན་དུ་དག་པའི་ལྷ་སྐྱ་
 བསྐྱེད་པ་མ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། སྟོམས་པར་ཞུགས་ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་
 བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དོན་རྒྱུ་ཡང་ཆེན་པོ་དེའོ། །གང་ལ་
 ར། དུས་གསུམ་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསྐྱེད་ཆོག་མངོན་བྱང་ལྡེ་སྟོན་སྟོན་ལྷ་
 རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་དེ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱ་དང་། ལྷ་སྐྱ་ཅིག་གིས་བསྐྱེད་པ་དེ་ཟེལ་གྱིས་
 གཞོན་པ་སོ་དང་། ལྷ་སྐྱ་ཅིག་གིས་བསྐྱེད་པས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་མི་མངོན་པར་བྱས་པ་ནི་ཟེལ་
 གྱིས་མནན་པའི་དོན་དང་ལྷ་སྐྱ་ཅིག་གིས་བསྐྱེད་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོག་ཐ་མལ་གྱི་ཉིག་
 པས་མི་བྱེད་པས་ན་དོན་རྒྱུ་དེ་བཞིན་སྟོམས་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་
 སྟོམས་པར་ཞུགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་
 སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་བཞད་མ་ཐག་པ་དེ་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་དེའི་ཡུལ་འཆད་པ་ན་ལྷག་མོས་
 ཀྱི་གཞུང་ཡས་ཁང་གི་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ཉེ་མཐིལ་གྱི་དབུས་དང་། འདར་ལ་སོགས་པའི་
 གནས་འདི་ཐམས་ཅད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་དོན་རྒྱུ་ཡང་དང་། དེའི་
 རོ་བོར་གྱུར་པའི་རེག་བྱ་དོན་རྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷ་སོ་གཉིས་གནས་པ་སྟེ་དོན་རྒྱུ་
 འཆང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བར་གྱུར་ཏོ། །

འདིས་བསྐྱེད་དཀྱིལ་མངོན་བསྐྱེད་དུ་རིགས་ལྷ་བསྐྱེད་པར་བསྐྱེད་པ་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་
 འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་མངོན་བསྐྱེད་དུ་རིགས་ལྷ་བསྐྱེད་པར་བསྐྱེད་ནས་རྒྱས་བཞད་དུ་མི་
 བསྐྱེད་པ་འགོད་པར་མ་བཞད་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྟོན་མེད་དེ།
 དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐུའི་སྐུ་ནམ་སྐུ་གཙོ་བོར་སོང་པའི་འཁོར་ན་མི་བསྐྱེད་པ་ཡོད་
 པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། སྐུའི་འདིར་བསྐྱེད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་འདི་

ལྷག་མོས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷག་མོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྡོ་རྗེ་འཆང་དུ་ངེས་པས།
 དེའི་འཁོར་དུ་མི་བསྐྱོད་པ་ཡོད་པའི་ཤེས་བྱེད་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐུ་ལས་སུ་རྣམ་སྤང་
 གཙོ་བོར་སོང་བའི་འཁོར་དུ་མི་བསྐྱོད་པ་ཡོད་པར་འགོད་པ་ནི་འབྲེལ་མེད་པའི་ཕྱིར། མི་བསྐྱོད་
 པ་ནི་བར་སྤྲིད་པ་གང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་གནས་སྐུལ་གྱི་ཐིག་ལེ་དང་འབྲེལ། །དང་བོའི་མགོན་
 བོ་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་འཇུག་པ་ནི། བར་སྤྲིད་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ལ་འཇུག་པ་དང་འབྲེལ།
 བླགས་ནས་སྐུ་ལ་སྤྱར་བ་རྒྱུར་བ་ནི། བར་སྤྲིད་བླགས་ནས་སྐྱེ་བ་སྤངས་པ་དང་འབྲེལ་ཞེས་རྗེ་
 བཅུན་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རང་ལུགས་ལ། སྔོན་བྱང་ལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་
 འཁོར་དུ་མི་བསྐྱོད་པ་དངོས་སུ་ཡོད་ཅིང་རྗེས་འཇུག་ལ་ལྷག་མོས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་མི་
 བསྐྱོད་པ་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་མི་བསྐྱོད་པའི་རིགས་ཀྱི་ཁྲོ་བོ་གཉིས་ཡོད་པས་བསྐྱུས་པ་ལ་
 དགོངས་སོ། །

རྫོང་ཆེ་འཁར་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་པ་དེས་མཛད་པ་ཅི་ཞིག་མཛད་ན་རང་གི་སྤྱགས་ཀའི་རྩི་སྤྱན་
 བོའི་འོད་ཟེར་གྱིས་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དཀའ་
 ཐམས་ཅད་བཀྲལ་ནས་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་སྤྱགས་བཞི་ནས་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་རྫོང་ཆེ་
 སེམས་དཔའི་འཇུག་པས་ཞུགས་པ་ལ་གཙོ་བོ་རྫོང་ཆེ་སེམས་དཔའ་ཡབ་ཡུམ་སྟོམས་པར་ཞུགས་
 པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་ཀྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་སྟེ། དབང་བསྐྱར་བས་སེམས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤམས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་ཐོབ་སྟེ་རྫོང་ཆེ་
 སེམས་དཔའ་གྱུར་རྟོ། །ལྷ་སྐད་ཅིག་གིས་བསྐྱེད་པ་དང་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཉིང་དེ་
 འཛིན་གྱི་དབང་བསྐྱར་བ་རིམ་བཤུགས་ཀྱིས་ཡོད་པས་སྤྱོད་ན་རོ། །

གཉིས་པ་(སྐུ་རྟེན་བཤད་པ་)ནི། སྟོམས་པར་བྱགས་ཞེས་དང་ངོ། །གང་བྱགས་ན། རྩུང་།

ཀྱི་སྒྲོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་རྩོལ་རྩོལ་འཆང་ཆེན་
 བོ་དེའོ། །གང་ལ་ན། གཞིའི་ཕོ་མོ་གཉིས་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲུབ་བསྟན་
 པའི་ཕྱང་པོ་ལྷའི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་ཅ་ནང་སོ་སོ་ན་གནས་པའི་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་གཉིས་ནི་
 ཟེལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱ་དང་། གཞིའི་ཕོ་མོ་གཉིས་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ནི་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་པོ་
 དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པས་ཅ་ནང་སོ་སོ་ན་གནས་པའི་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་གསང་གནས་ཀྱི་
 ལམ་དུ་བབས་པ་ནི། ཟེལ་གྱིས་མནན་པའི་དོན་དང་། གཞི་ལ་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་གསང་
 གནས་སུ་བབས་པ་དེ་སྟེང་དུ་མི་བསྐྱོག་པས་ན་རྩོལ་། དེ་བཤད་སྟུང་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་
 པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་བཤད་མ་ཐག་ཏུ་སྟེ་བཤད་པ་དེ་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་དེའི་
 ཡུལ་འཆད་པ་ནི། གཞི་ལ་ཕོ་མོ་གཉིས་ཀྱི་ཅ་སྟོང་སྤྲུག་བདུན་ཅུ་དོན་གཉིས་ཀྱི་ཁོང་སྟོང་གི་
 རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་འདི་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩོལ་རོ་བོ་ཀུན་ཏུ་ལྷ་
 བྱའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་གང་བ་སྟེ་གནས་པར་གྱུར་ཏོ། །

དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་འཆད་པ་ནི་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་རི་
 སྟེང་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གདགས་གཞི་ཕྱང་པོ་ལྷ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་གཞིའི་ཕོ་མོ་
 གཉིས་རྩོལ་སེམས་དཔའི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་སྟེ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲུབ་བསྟན་པའི་ཕྱང་པོ་ལྷའི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་ཅ་ནང་སོ་སོ་ན་གནས་པའི་ཐིག་
 ལེ་དཀར་དམར་གསང་གནས་སུ་བབས་པས་གཞི་ཕོ་མོ་གཉིས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་ཡིད་ཀྱི་
 བདེ་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ། །འདིས་བར་དོ་བ་གང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་གཞི་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་
 འབྱུང་པའི་ཚུལ་བསྟན་པས་ན་གཞིའི་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྒྲུབ་དེ་འདིར་བཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་

ལ། དེར་མ་ཟད་རྣམ་འགྱུར་པས་ལས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པས་རྩ་
ནང་སོ་སོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཞུ་བ་རིམ་གྱིས་གསང་གནས་སུ་འཕོ་མེད་དུ་བབྱང་བ་ལས་
ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་ཡིད་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པ་བསྟན་ཏེ་ལམ་གྱི་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲས་སོ།

གསུམ་པ་(དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིག་དོན་ཁ་བསྐང་བ་)ནི། ཟིལ་གཞོན་གྱི་གཞུང་འདིས་དང་པོའི་
མགོན་པོ་སྤྱལ་སྐྱར་བསྐྱར་བ་བསྟན་ཏེ། རྣམ་བཞག་རིམ་པར་བྱངས་པའི་ཟིལ་གཞོན་གྱི་གཞུང་
འདིས་དང་པོའི་མགོན་པོ་སྤྱལ་སྐྱར་བསྐྱར་བ་མ་བསྟན་ན་རྣམ་བཞག་རིམ་པས་དང་པོའི་མགོན་
པོ་སྤྱལ་སྐྱར་བསྐྱར་བ་མ་བསྟན་དགོས། དེ་ལྟར་ན་དེའི་སྐྱང་གཞི་བསྟན་ནས་དེ་སྐྱང་བྱེད་ཀྱི་
ལམ་མ་བསྟན་དགོས། རྣམ་བཞག་རིམ་པར་དེའི་སྐྱང་གཞི་བསྟན་ནས་སྐྱང་བྱེད་ཀྱི་ལམ་མ་
བསྟན་ན། རྣམ་བཞག་རིམ་པས་སྐྱང་གཞི་སྐྱང་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྐྱབ་པ་པོ་ལ་ཉེ་བར་
མཁོ་བའི་དོན་མ་བསྟན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཟིལ་གཞོན་གྱི་གཞུང་འདི་ལ་དང་པོའི་མགོན་
པོ་སྤྱལ་སྐྱར་བསྐྱར་བའི་ཡིག་དོན་གྱི་ཁ་བསྐང་ནས་བསྟན་དགོས་ཏེ། ཟིལ་གཞོན་གྱི་གཞུང་
འདིས་དང་པོའི་མགོན་པོ་སྤྱལ་སྐྱར་བསྐྱར་བ་བསྟན་པ་ནི་གང་ཞིག་ཟིལ་གཞོན་སྐྱེ་དོན་གྱིས་ནི་
ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷ་བསྐྱེད་པ་ཙམ་ལས་མ་བསྟན། སྤྲས་མཐའ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷ་བསྐྱེད་
ཚུལ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

དེས་ན་ཡིག་དོན་ཁ་བསྐང་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་
པ་རྫོ་རྫེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་སོ་ཞེས་པ་འདིས། རང་བཞིན་གྱི་
གནས་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཡལ་ཡུམ་སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་སྟོམས་པར་ཞུགས་
པ་བསྟན་ཏེ། གཞི་ལ་སོ་སོ་གཉིས་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་ནས་མཁའི་དབྱིངས་
འདི་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྫོ་རྫེའི་ངོ་བོར་གནས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པ་

འདིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་མི་བསྐྱོད་པས་ནས་མཁའ་དབྱིངས་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་
 བར་བྱས་པ་དེ་བསྟན་ཏེ། གཞི་ལ་པོ་མོ་གཉིས་ཀྱི་ཅ་ནང་ནམས་ཐེག་ལེས་གང་བ་དང་ཆོས་
 མཐུན། རྣམ་མཁའ་དབྱིངས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྣོ་
 རྣམས་དཔའི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཀྱི་ཞེས་པ་འདིས་མི་བསྐྱོད་པས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་
 བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པས་ཐག་པ་མེད་པའི་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་བསྟན་ཏེ། གཞི་
 ལ་པོ་མོ་གཉིས་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་བདེ་བས་བརྒྱལ་ཏེ་གནས་པ་དང་ཆོས་མཐུན། དེས་ན་
 གཞི་ལ་མངལ་དུ་ཐེག་ལེ་དཀར་དམར་འབྲས་པའི་དབྱུང་སྤུ་བར་དོ་བ་ཞི་བའི་རྒྱང་སེམས་
 ཞུགས་ཏེ་སྐྱེ་བ་སྤངས་པ་བྱུང་བའི་གནད་ཀྱིས་དེ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ལའང་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་
 རང་དུ་མི་བསྐྱོད་པ་ཐམས་ཅད་གཅིག་དུ་འབྲས་པའི་མི་བསྐྱོད་པའི་ཐུགས་ཀར་རང་ཉིད་དང་
 པའི་མགོན་པོ་ཞུགས་ནས་སྤུལ་སྤྱོད་རྣམས་དཔར་བསྐྱར་ཏེ་སྟོམས་པ་ལའང་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ།

བཞི་¹⁸⁷པ་(མཐར་ཐུག་དུ་བཤད་པ་)ནི། སྟོམས་པར་ཞུགས་ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་ན་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་
 བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣོ་རྣོ་རྣོ་འཆང་ཆེན་པོ་དེའོ། །གང་
 ལ་ན། སྤྱུ་ལུས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱུས་བསྟན་པའི་ཕྱང་པོ་ལྷ་ཟེལ་གྱིས་
 གཞོན་རྒྱ་དང་། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པ་པོ་དང་། སྤྱུ་ལུས་པའི་
 ཕྱང་པོ་ལྷ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དུ་དག་པར་བྱས་པ་ནི་ཟེལ་གྱིས་མནན་པའི་དོན་དང་། དོན་གྱི་
 འོད་གསལ་དེ་གཉིས་སྤང་གིས་མི་བྱེད་པས་ན་རྣོ་རྣོ་ དེ་བཤད་སྟོམས་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་
 པའི་ཉིང་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་སོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་དེའི་ཡུལ་འཆད་
 པ་ན། སྤྱུ་ལུས་འོད་གསལ་དུ་འབྱུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་ནམ་མཁའི་

དབྱིངས་ཏེ་སྟོང་པ་གསུམ་པོ་འདི་ཐམས་ཅད་སྔ་མ་བྱི་མར་ཐེམ་པས་རིམ་གྱིས་ཡུལ་སྟོང་པ་
ཉིད་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་གཤེགས་པས་ན་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་གཉིས་
སྒྲུང་གིས་མི་བྱེད་པས་ན་རྫོང་རྫོང་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་རོ་བོར་གནས་པར་
གྱུར་ཏོ། །འདིས་བསྐྱུས་དཀྱིལ་མདོར་བསྐྱེད་ནས་རེས་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་སྐྱུ་ལུས་འོད་གསལ་
དུ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྒྲུང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་མ་བསྐྱེད་པ་དེ་ཉིད་གསལ་བར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་
ནོ། །དེའི་དོན་ཅུང་ཟད་འཆད་པ་ནི། རམ་མཁའི་དབྱིངས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་སྐྱུ་ལུས་པའི་
སེམས་ཅན་རི་སྟེང་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རྫོང་རྫོང་སེམས་དཔའི་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་སྟེ། དོན་གྱི་
འོད་གསལ་གྱིས་དག་པར་བྱས་པའི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་དུ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་
གཤེགས་པས་ན་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་གནས་པའི་གང་
ཟག་དེའི་རྒྱུ་ལ་ཟག་པ་མེད་པའི་ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་ཡིད་ཀྱི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་སྟེ་མཐར་
ཐུག་པའོ། །

དེས་ན་དང་པོའི་མགོན་པོ་མི་བསྐྱེད་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ་སྐྱུ་ལ་སྐྱུར་བསྐྱུར་བའི་མི་བསྐྱེད་པའི་
བསྐྱེད་ཆོག་བཤད་སྟུང་པའི་རྫོང་རྫོང་འཆང་གི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི་ཡིག་དོན་གྱི་ཐེམ་
གཞོན་རྫོང་རྫོང་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། ལྟ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཐེམ་གྱིས་གཞོན་པར་བྱེད་པའི་ལྟ་སྐྱད་
ཅིག་གིས་བསྐྱེད་པ་བཤད་སྟུང་པའི་རྫོང་རྫོང་འཆང་གི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་སྐྱེ་དོན་གྱི་
ཐེམ་གཞོན་རྫོང་རྫོང་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། བར་དོ་བ་གང་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་གཞི་ཐིག་ལེ་དཀར་
དམར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དེ་བཤད་སྟུང་པའི་རྫོང་རྫོང་འཆང་གི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི་སྐྱས་
དོན་གྱི་ཐེམ་གཞོན་རྫོང་རྫོང་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། མ་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་ལུས་དག་པར་བྱེད་པའི་དོན་
གྱི་འོད་གསལ་དེ་བཤད་སྟུང་པའི་རྫོང་རྫོང་འཆང་གི་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི་མཐར་ཐུག་གི་

ཐེག་པ་ཆེན་པོ་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱི་འཛིན་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་¹⁸⁷(དམ་ཚིག་འབྱུང་བ་དོན་རྒྱུ་ཉིད་དེ་འཛིན་བཤད་པ་)ལ། དྲང་ངེས་གཉིས་ལས།¹⁹⁶

དང་པོ་(འདྲ་ལོ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བཙུག་ལྟན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དོ་མེ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་སྐྱགས་དོ་མེ་དམ་ཆེག་འབྱུང་བ་དོ་མེ་ཞེས་
བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས། དེག་པ་ཆེན་པོའི་སྐྱེས་བུའི་གཞུགས་འདི། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱགས་ཀྱི་བྱིན་ཀྱི་བརྒྱབས་ཀྱིས་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབས་སོ། །བྱིན་
ཀྱིས་བརྒྱབས་མ་ཐག་ཏུ། བཙུག་ལྟན་འདས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དོ་མེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་
ཉིང་ཞལ་གསུམ་པ་ལྟ་བུར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཞིགས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་
གསུངས།

དོན་ནི། དེ་ནས་བཅུ་ལྔ་པ་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་རྗེ་ཞེས་པ་
ནས། ཞལ་གསུམ་པ་ལྟ་བུར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཟིགས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་
པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། སྟོམས་པར་ཞུགས་ཞེས་བྱང་ངོ་། །གང་ཞུགས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་
བཅུ་ལྔ་པ་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་རྗེ་རྗེ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དཔོ། །གང་
ལ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐུ་རྗེ་རྗེའི་ས་པོན་ཨོ་དང་། གསུང་རྗེ་རྗེའི་ས་པོན་
ཨུཾ་དང་། ཐུགས་རྗེ་རྗེའི་ས་པོན་རྩྱ་གསུམ་ལས་མངོན་བྱང་ལྡན་རིམ་གྱིས་ལྟ་བུ་བྱེད་པ་ལ་
དགོངས་པ་ལས་མི་འདའ་བས་ན་དམ་ཆོག་དེ་འབྲེལ་ས་པོན་ལས་བྱང་ཆུབ་པ། དེ་ལས་ཐུག་
མཆན་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང་སྐྱེ་རྒྱུགས་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དེ་བཤད་སྟོན་པའི་

དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་མཛད་
 ཏོ། །གང་ན། རིག་པ་ཆེན་པོའི་ཡི་གེ་གསུམ་དང་དེས་མཆོན་པའི་མངོན་བྱང་ལྟ་ལས་རིམ་གྱིས་
 བསྐྱེད་པའི་སྐྱེས་བུའི་གཟུགས། དང་པོའི་མགོན་པོ་སྤྱལ་སྐྱེད་ཅེ་སེམས་དཔར་བསྐྱར་བའི་ལུས་
 དེ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་མཛད་ཏོ། །གང་གིས་ན་རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཨོ་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་སོ་གཉིས་དང་། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་བརྒྱབས་ཀྱི་ཡི་
 གེ་གསུམ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔའི་རྩྭ་ཡིག་ཏེ་སྤྱགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
 སོ། །བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་དོན་ནི། ཨོ་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་སོ་གཉིས་ལས་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་
 ལྷ་སོ་གཉིས་བསྐྱེད་དེ་ལུས་ལ་འགོད་པ་དང་། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་།
 ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔའི་བར་ཀྱི་རྩྭ་ལོ་འཆང་གི་སྐྱ་རྩྭ་གས་པར་བསྐྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། བྱིན་
 གྱིས་བརྒྱབས་པ་དེ་ནས་རྣམ་པ་རིམ་བུར་གྱུར་པ་ཡིན་སྟེ། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་མ་ཐག་ཏུ་
 རྟེ། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་རྩྭ་ཅེ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་རྩྭ་ཅེ་འཆང་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཞལ་གསུམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཏུ་འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་དེ་དག་མ་དག་གི་གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་
 གཟིགས་པར་གྱུར་ཏོ། །

འདི་ལ་སྟོན་གྱི་ཁ་ཅིག་གིས་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་མངལ་གྱི་གནས་
 སྐབས་དང་། སེམས་དཔའ་སུམ་བཅེགས་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་སྦྱར་བ་དང་། བྱིས་ཀྱི་
 ཁ་ཅིག་གིས་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་། སེམས་དཔའ་སུམ་བཅེགས་གཉིས་
 ཀ་བཅས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་སྦྱར་བ་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་བཤག་རིམ་པར་ཆེ་བ་བཅུའི་
 མཐར་ཅུ་བའི་རྒྱུ་ལས་གསུངས་པའི་དམ་ཆོག་འབྱུང་བ་རྩྭ་ཅེ་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡང་དག་པར་

བསྟན་པས་རིམ་གྱིས་མའི་མངལ་ནས་འཛོལ་བར་གྱུར་རྟེ། །དེའི་ཕྱིར་བྱི་ཟ་ཉེ་བར་འཁོར་གྱི་
 སེམས་ཅན་འདི་མིག་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་རྟེ། དེ་སྐད་དུ་ཡང་ཅ་བའི་རྒྱད་ལས་གསུངས་རྟེ། བཅོམ་
 ལུན་འདས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དོན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་ཉིད་ཞལ་གསུམ་པ་ལྟ་བུར་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཟིགས་པར་གྱུར་རྟེ། །ཞེས་ཞལ་གསུམ་པ་ལྟ་བུར་
 གཟིགས་པ་དེ་མངལ་ནས་བཅས་མ་ཐག་པ་དང་། ཆོས་མཐུན་སྐྱུར་བས་དེའི་སྤྱོད་ལོགས་ཀྱི་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསང་སྤྱགས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་དོན་དེ་མངལ་དུ་
 གནས་པ་དང་ཆོས་མཐུན་སྐྱུར་བ་བྱུང་ཅིང་། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་དོན་ནི། ས་བོན་སོ་
 གཉིས་ལས་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྟ་སོ་གཉིས་བསྐྱེད་དེ་ལུས་ལ་འགོད་པ་དང་། སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་
 བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའི་བར་གྱི་དོན་དེ་འཆང་གི་སྐྱེ་རྣམས་པར་
 བསྐྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་རྟེ། དེའི་ཐད་ཀྱི་སྦྱོན་གསལ་ལས། སྐྱུ་བའི་ཐབས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ནལ་འབྱོར་
 བཞིའི་རིམ་གྱིས་སེམས་དཔའ་གསུམ་གྱི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་གྱི་རི་སྤྱོད་སྤྱགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དོན་དེ་འཆང་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པར་གྱུར་པའོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་¹⁹⁴པ་(ངེས་དོན་)ནི། སྦྱོམས་པར་ཞུགས་ཞེས་བྱང་ངོ་། །གང་ཞུགས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོན་པ་
 བཅོམ་ལུན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དོན་དེ་དོན་དེ་འཆང་ཆེན་པོའོ། །གང་
 ལ་ན། སྐྱེ་ལུས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱས་བསྟན་པའི་ཕྱང་པོ་ལྟ་དང་སྐྱེ་
 གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྐྱས་བསྟན་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་དམ་ཆོག་གི་སྐྱད་དོད་ས་མ་ཡ་ཞེས་
 པ་ལ་ས་མ་ཉ་ཞེས་པ་མཉམ་ཉིད་ལ་འབྱུག་པས། གང་དུ་རོ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཞུགས་པའི་དོན་གྱི་
 འོད་གསལ་དང་། དེ་ལས་བྱང་བའི་བྱང་འབྱུག་དེ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པས་ན་དོན་དེ་

བཤད་སྟུང་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལོ། །འཆི་མེད་མཛོད་ལས། ཆེན་པོ་
མཆོག་དང་ཆོད་མེད་དང་། །མཁས་བཙུན་སྟོ་བའི་ལས་བདག་ཉིད། །ཤེན་ཏུ་མད་བྱང་བྱེད་པ་
པོ། །ཆེན་པོ་ཞེས་ནི་བཤད་པ་ཡིན། །ཞེས་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་སྐྱ་དོན་བརྒྱུད་ལ་འཇུག་པའི་ནང་
ནས་འདིར་རིག་པ་མཆོག་ལ་རིག་པ་ཆེན་པོར་བྱས་པའི་རིག་པ་ཆེན་པོ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
དང་། སྐྱེས་བུའི་གཟུགས་དག་པའི་སྐྱ་མའི་སྐྱ་གཉིས་དོ་བོ་གཅིག་པའི་བྱང་འཇུག་ལོངས་སྐྱ་བ་
འདིས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསང་སྔགས་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་སྟེ།
རང་གི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱའི་ཆ་ཤས་ལས་གྲུབ་པའི་སྐྱལ་སྐྱ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་སྟོན་པོར་
སྐྱལ་བར་མཛད་དོ། །སྐྱལ་བ་དེ་ནས་རྣམ་པ་རྗེ་ལྟ་བུར་གྱུར་སྟུང་ན། སྐྱལ་བ་དེ་ནས་བཙུན་
ལྟ་བུར་འདས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དོ་རྗེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཞལ་
གསུམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་དང་དག་མ་དག་གི་གདུལ་བྱ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དངོས་གནས་ལ་གཟིགས་པར་གྱུར་ཏོ། །

ཤའི་མིག་གི་སྟོན་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་རྫོགས་རིམ་པའི་ལོངས་སྐྱ་བ་དེ་དང་། བར་དོ་
བཞིན་ལག་གི་རྣམ་པ་ཅན་དེ་རྒྱང་ལུས་སུ་དངོས་གནས་ལ་ཆོས་མཐུན། བར་དོ་མངལ་དུ་སྐྱེ་
བ་སྐྱངས་ནས་བྱི་རོལ་དུ་བཙས་པ་དང་། ལོངས་སྟོན་རྫོགས་པའི་སྐྱ་དེས་རགས་པའི་སྐྱལ་སྐྱ་
བརྒྱུད་ནས་ཐ་མལ་པའི་ཤའི་མིག་གི་སྟོན་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་གཉིས་དངོས་གནས་ལ་ཆོས་མཐུན་
པའི་ཆོས་མཐུན་བྱང་པར་ཅན་སྐྱར་དུ་ཡོད་ལ། བསྐྱེད་རིམ་མཛོད་བྱང་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་ཀྱི་དང་པོའི་
མགོན་པོ་ལོངས་སྐྱ་དང་དེ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་སྟོན་པོར་གྱུར་པའི་སྐྱལ་སྐྱ་གཉིས་དངོས་གནས་
ལ་མཛོད་དཀའ་སྐྱའི་བྱང་པར་མེད་ཀྱང་། བསྐྱེད་རིམ་ལོངས་སྐྱ་བར་དོ་དང་། སྐྱལ་སྐྱ་བར་དོར་
སྐྱེ་བ་སྐྱངས་པ་དང་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ཆོས་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །གཟུངས་དཀྱིལ་ནས་དམ་

ཆོག་འབྱུང་བའི་བར་འདི་ལ་སྟོན་པའི་ཆོག་གིས་རྣམ་པར་གསུངས་པ་འདི་ལ་མེད། སྟོན་པ་
དང་འཁོར་རྣམས་ཀྱི་ཁྱ་བ་ཁྱས་ལན་གྱི་རྣམ་པ་ཡང་མེད་པས། སྤྱད་པ་པོས་སྟོན་པ་ལས་ཐོས་
པའི་ཐོས་པ་བསྐྱས་པ་མིན་གྱི། སྟོན་པ་དང་མི་བསྐྱོད་པའི་སྤྱི་བཀོད་པ་བསྟན་པ་མཐོང་བའི་
མཐོང་བ་བསྐྱད་པ་ཡིན་ནོ།།

བཞི་¹¹⁹པ་དོན་དེ་རྣམས་ལ་ཆེད་བརྗོད་བྱེད་པའི་ཚུལ་ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སྟོགས་པ། བཅོམ་ལྡན་འདས་
རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་སྤྱགས་ཀ་ནས་བྱུང་སྟེ། ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་འདི་ཆེད་དུ་བརྗོད་དོ། །ཨེ་མའོ་
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རབ་བྱུང་བ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀྱན་གྱི་
གསང་། །རབ་དུ་མི་རྟོག་གནས་མེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སྟོགས་པ་ཞེས་པ་ནས། རབ་དུ་མི་རྟོག་
གནས་མེད་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་རྟོ་རྟེ་འཆང་ཆེན་པོ་ཞལ་
གསུམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་གནས་པ་དེས། འཁོར་རྣམས་ལ་ཁྱ་བའི་སྐབས་བྱེ་བ་དེ་ནས་སྤང་སྟེ་
ལ་ཁྱགས་པའི་འཁོར་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སྟོགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཆོས་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་རྣམ་པར་སྤང་བར་མཛད་པ་རྟོ་རྟེ་འཆང་ཆེན་པོའི་སྤྱགས་ཀ་
ནས་བྱུང་སྟེ། གཞན་གྱིས་བསྐྱུལ་བ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར་རང་ཉིད་སྟོ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བརྗོད་
པ་འདི་ཆེད་དུ་བརྗོད་དོ། །དེ་ལ་ཨེ་མའོ་ནི་ངོ་མཆར་བའོ། །གང་ལ་ན་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་གསུང་བའི་རིམ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གདུལ་བྱའི་ཤེས་རྒྱུད་ལ་རབ་དུ་བྱུང་བ་དེ་ལ་
ངོ་མཆར་བའོ། །རྒྱ་མཆན་ནི། རིམ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀྱན་གྱི་

མན་ངག་གིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། མྱོད་མིན་ལ་སྤྲ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་གསང་བ་དང་།
རིམ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲ་མ་དམ་པའི་མན་ངག་དང་བྲལ་བའི་ཉོག་གེ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་ངེས་པར་མི་རྒྱས་པས་ན་རབ་ཏུ་མི་ཉོགས་པ་དང་། རིམ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
ཉམས་སུ་སྒྲངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྡོད་པའི་གནས་མེད་
པས་ན་གནས་མེད་པའོ། །རིམ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་བྱུང་བ་ཙམ་
ལ་ངོ་མཆར་བ་མིན་གྱི། གཟུངས་དཀྱིལ་ནས་དམ་ཆོག་འབྱུང་བའི་བར་གྱི་དོན་ལ་ཕྱི་ནང་གི་
རྟེན་གཉིས་ཀྱིས་བྱངས་པ་ལས་སེམས་དབེན་གྱི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་བསྐྱེད་སེམས་དབེན་
གྱི་རྒྱུད་སེམས་ལས་མ་དག་པའི་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་བསྐྱེད་དེ་འོད་གསལ་དུ་བརྒྱག་པ་ལས་རིམ་བ་བཞི་
པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་བསྐྱེད། དེ་ལས་ཟུང་འབྲུག་གི་སྐྱུར་བཞེངས་ཏེ་ཟུང་འབྲུག་བ་དེས་
རགས་བ་དང་སྤྲ་བའི་སྒྱུལ་སྒྱུ་འཛིན་པའི་རིམ་བ་རྣམས་སྟོན་གསལ་གྱིས་བཤད་བ་ལྟར་ཐོན་བ་
ལ་ངོ་མཆར་བའོ། །

གཉིས་པ་ལམ་¹¹⁹དེ་གཉིས་ཀྱང་སྟོན་དུ་དབང་བསྐྱུར་ནས་བཤད་དགོས་པར་བསྟན་པ་ལ་
བཞི། བྱག་མཆོད་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ། དེ་ལ་སྟོན་པས་རྒྱུད་དོན་ཉོགས་
དཀའ་བས་སྟོ་བ་མེད་པར་བསྟན་པ། འཁོར་²⁰³རྣམས་ཀྱིས་སྤང་ཡང་བསྐྱུར་ནས་གསོལ་བ་
གདབ་པ། དེའི་ལན་དུ་²⁰⁷དཀྱིལ་འཁོར་སྒྱུལ་པའོ། །

དང་པོ་(བྱག་མཆོད་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་)ནི།

རྩ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བཙུམ་ལྟན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་གཅིག་ཏུ་
འདུས་ནས། བཙུམ་ལྟན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྟོ་རྟེ་ལ། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོད་པ་སྤྲོས་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དམ་ཆེག་རིན་པོ་ཆའི་སྤྲིན་གྱིས་
ཡང་དག་པར་མཆོད་དེ། ཕྱག་འཆའ་ནས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །འདུས་པ་གསང་བ་ལས་
བྱུང་བ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱི་གསང་། །རྡོ་རྗེ་སྤྲིན་པོ་འདུས་པ་ཡི། །དེ་ཉིད་བཙམ་ལྡན་
བཤད་དུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཤི། དེ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཉིད་བཙམ་ལྡན་བཤད་དུ་གསོལ། །ཞེས་
པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ་ཞེས་བྱང་ངོ་། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ན།
རྗེས་འབྲུག་གི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཟབ་མའི་སྤྲོ་ནས་སྤྲོ་བ་དཔོན་དང་སྤྲོ་བ་མའི་འབྲེལ་བ་
བསྟན་པའི་ཕྱིར་དུའོ། །དུས་ནས་ཀྱི་ཆོ་ན་ཆེད་བརྗོད་མཛད་པའི་རྗེས་དེ་ནས་སོ། །གང་གིས་ན།
མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་སྤར་ཆེད་བརྗོད་མཛད་
པ་ལ་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པར་མ་ཟད། སྤར་ཡང་འདུས་པ་བཤད་པར་གསོལ་བ་
འདེབས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འདུས་ནས་སོ། །གང་ལ་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲོན་པ་བཙམ་ལྡན་
འདས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྡོ་རྗེ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་ལའོ། །ཚུལ་རི་ལྟར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོད་པ་སྤྲོས་པ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དམ་ཆེག་རིན་པོ་ཆའི་སྤྲིན་གྱིས་ཡང་དག་
པར་མཆོད་དེ་ཕྱག་འཆའ་ནས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །

འདི་ལ་བྱང་ངེས་གཉིས་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་མཉེས་བྱེད་ཀྱི་མེ་ཉོག་ལ་
སོགས་པའི་མཆོད་པ་སྤྲོས་པ་སྟེ་མང་དུ་བཤམས་པ་རྣམས་ཕུལ་ནས་འདོད་དོན་ལ་མི་བསྐྱུ་བས་
ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད། དབུལ་བ་ལས་མི་འདའ་བས་ན་དམ་ཆེག་གསེར་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆའི་
སྤྲིན་གྱིས་ཡང་དག་པར་མཆོད་དེ། ཕྱག་འཆའ་ནས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །ཞེས་པ་ནི་བྱང་
བའི་དོན་ནོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་མཉེས་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་མཛེས་པ་ལ་སོགས་

པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱག་རྒྱའི་མཆོད་པ་སྤྲོས་པ་སྟེ་མང་པོ་དབྱུང་བ་ལས་མི་འདའ་བས་
ན་དམ་ཆོག་ཕྱུལ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉོགས་པའི་བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་པའི་བྱད་མེད་རིན་པོ་ཆའི་སྤྲོན་ཏེ་
ཆོགས་ཀྱིས་ཡང་དག་པར་མཆོད་དེ་ཕྱག་འཆའ་ནས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །ཞེས་པ་ནི་དེས་
པའི་དོན་ནོ། །རྗེ་ལྟར་གསོལ་ན། བཤད་དུ་གསོལ། གང་བཤད་ན་འདུས་པ་གསང་བ་སྟེ་གསང་
བ་འདུས་པ་འདོད། །འདི་ལ་ཚུལ་བཞི་ལས། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཐུན་མོང་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
པ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོན་རྗེ་གསུམ་དོན་རྗེ་འཆང་གི་སྐྱ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་
ནི་ཡིག་དོན་གྱི་གསང་བ་འདུས་པ་དང་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པའི་ཡབ་ཡུམ་གྱི་དོན་རྗེ་དང་
བརྒྱ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་ནི་སྐྱ་དོན་གྱི་གསང་བ་འདུས་པ་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲུང་བ་དང་ཐབས་
མཆོད་པ་གཉིས་ཐབས་ཤེས་འབྲས་པ་ཉེར་ཐོབ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་ནི་སྒྲུང་བ་སེམས་སྤྲས་ཀྱི་
གསང་བ་འདུས་པ་དང་། དོན་རྗེ་འབྲེང་བ་ལས། དཔའ་བོ་རྣལ་འབྱོར་མར་སྦྱར་བ། །གང་ཆེ་
གསང་བའི་རྩ་གཉིས་ནི། །ཡང་དག་སྦྱར་བས་རེག་གྱུར་བ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།

ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྒྱ་ཉིད་མར་སྦྱ་གཉིས་འབྲད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲས་ཀྱི་གསང་བ་
འདུས་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱང་ནི། །གནས་ཀྱན་ནས་ནི་ཁྱེ་
གྱུར་ནས། །དོན་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། །རྩ་ནི་གཅིག་གི་འབྲས་བུ་ནི། །རོ་གཅིག་ཏུ་ནི་གྱུར་
པ་ལ། །འདུས་པ་ཞེས་ནི་དེ་ལ་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱ་ཉིད་མར་སྦྱ་གཉིས་སྤྲད་དེ་
སྦྲུམས་པར་ཁྱགས་པས་རྩ་ནང་སོ་སོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཁྱེ་བ་རིམ་གྱིས་གསང་གནས་
ཀྱི་ལམ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྤྲས་ཀྱི་གསང་བ་འདུས་པ་དང་། བྱང་པོ་
ཁམས་དང་དབང་པོ་དང་། །ཡུལ་རྣམས་དང་ནི་སྤྲས་པའི་ནང་། །རྣམ་ཉོག་ཀྱན་ནས་ཟད་པ་
ལས། །ཡང་དག་ཡེ་ཤེས་བདེ་ཆེན་སྟེ། །རོ་གཅིག་པ་ནི་ངལ་བསོ་གང་། །དེ་བཞིན་དུ་ནི་འདུས་

བ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱ་ཉིད་མར་སྦྲར་བྱང་སེམས་མི་འཕོ་བར་བཟུང་བས་རྒྱང་དབྱ་
མར་ཐེམ་པ་ལས་བྱང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་། སྦྲང་ཉིད་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་དངོས་པོ་
གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་ནི་སྦྲང་བ་སེམས་སྦྲས་ཀྱི་གསང་བ་འདུས་པ་ཡིན། གསང་བ་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་དང་དེ་ལས་བྱང་བའི་དག་པའི་སྦྲ་མའི་སྦྲ་གཉིས་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་ནི་མཐར་
ཐུག་གི་གསང་བ་འདུས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱི་མན་ངག་གིས་
བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། སྦྲང་མིན་ལ་གསང་བར་བྱ་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
གསུངས་པའི་ལམ་གྱི་སྦྲང་པོ་འདུས་པའི་གསང་བ་འདུས་པ་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པའི་དོན་དེ་ཉིད་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་པོས་ནས་དོན་རིམ་བཞིན་དུ་བཤད་དུ་གསོལ། ཞེས་པའོ།

གཉིས་པ་(དེ་ལ་སྟོན་པས་རྒྱ་དོན་ཉོགས་དཀའ་བས་སྦྲོ་བ་མེད་པར་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུ་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་རྩོུ་རྩོུ།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ནོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། །འོན་ཀྱང་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐེ་ཆོམ་སྦྲེ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་གཞན་རྣམས་ལྟ་ཅི་སྦྲོས།
ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་རྩོུ་རྩོུ་ཞེས་པ་
ནས། ལྟ་ཅི་སྦྲོས་ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། འདུས་པ་འཆད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དེ་
ནས་བཀའ་བསྩལ་ནོ། །ཞེས་བྱང་རྩོུ་། །གང་གིས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་རྩོུ་རྩོུ་རྩོུ་རྩོུ་འཆང་ཆེན་པོས་སོ། །གང་ལ་ན་འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལའོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་

ལ་བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་སོས་ནས་འདུས་པ་འཆད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པར་དབྱེས་པའི་བཟང་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ་གཉིས་བྱིན་ནས་དོན་གྱིས་འཆད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །འོན་ཀྱང་འདུས་པའི་རྒྱུ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གིས་ཀྱང་སྒྲ་མ་དམ་པའི་མན་ངག་དང་བཤམ་ན་ཐེ་ཆོམ་སྟེ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ན། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སྟེ་པད་དཀར་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་དམན་པ་རྣམས་སྒྲ་མ་དམ་པའི་མན་ངག་དང་བཤམ་ན་ཐེ་ཆོམ་སྟེ་བ་ལྟ་ཅི་སྟོས། ཞེས་རྒྱུ་དོན་རྟོགས་དཀའ་བ་དང་། འདུས་པའི་རྒྱུ་དབང་མ་ཐོབ་པ་རྣམས་ལ་བཤད་དུ་མི་རུང་བས་རེ་ཞིག་འདུས་པའི་རྒྱུ་དོན་རྟོགས་དཀའ་བས་བཤད་པར་མི་སྟོ་བས་བཟང་བཀའ་མ་སྟུལ་རྟོ། །དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་སྒྲ་སོགས་དང་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སྟེ་སོགས་ལ་བྱས་ནས་དེ་རྣམས་རྒྱུ་དོན་ལ་ཐེ་ཆོམ་སྟེ་བར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ནི་སྒྲིབ་གཉིས་བྱེད་པར་སྤངས་པས་རྒྱུ་དོན་ལ་ཐེ་ཆོམ་དང་བཤམ་པའི་བྱིར། འདིས་རྗེས་འཇུག་ལ་གཤུལ་བྱ་ལ་དབང་བསྐྱར་བ་དང་། འདུས་པ་འཆད་པར་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལེགས་ཏེ། འདུས་པའི་རྒྱུ་དོན་རྟོགས་དཀའ་བས་རེ་ཞིག་ཐེག་པའི་རྒྱལ་གཞན་ལ་བསྐྱབས་ནས་བྱིས་འདི་ལ་ཞུགས་ན་མི་ལེགས་སམ། ཞེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་བཤད་པར་ཁས་ལེན་མི་བྱེད་པ་དེ་བསྟན་ནོ། །

199

གསུམ་པ་(འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་སྤར་ཡང་བསྐྱར་ནས་གསོལ་བ་གདབ་པ་)ནི།

ཅེ་རྒྱུ་ལས། དེ་ནས་བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ངོ་མཚར་དུ་གྱུར། མད་དུ་གྱུར་ཏེ་ཐེ་ཆོམ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པར་མཛད་པ། བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །གང་བཙུག་ལྷན་འདས་འདི་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་བྱེད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་དུ། དེ་བཞིན་

གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་སྟོན་པར་མི་སྟོོ་བ་དེ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་མཛད་དེ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་རྗེ་དམ་ཆེག་འབྱུང་བའི་ཆེག་གིས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་སྤྱོད་བ་བགྱི་བ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡེ་
ཤེས་དང་། །མངོན་པར་ཤེས་པའི་འབྲས་བྱ་ཐོབ་པར་བགྱི་བའི་བར་གྱི་ཕྱིར་ཡང་དག་པར་བསྟན་
དུ་གསོལ། ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་དོ་མཆར་དུ་གྱུར། ཞེས་
བ་ནས། ཡང་དག་པར་བསྟན་དུ་གསོལ་ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། སྟོན་པས་རྒྱུད་དོན་
རྟོགས་དཀའ་བས་སྟོོ་བ་མེད་པའི་བདེ་བ་སྟོན་པ་དེ་ནས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ་ཞེས་བྱང་
དོ། །གང་གིས་ན། འཁོར་གྱི་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གང་
བཅོམ་ལྡན་འདས་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་རྩལ་ཁྲིམས་དག་ཅིང་མཁས་ལ་སྦྱིན་པ་ལ་
སོགས་པའི་འདི་ལྟ་བུའི་ཡོན་ཏན་ཁྱད་པར་ཅན་དང་ལྡན་པ་ཡང་སྤྲོ་མ་དམ་པའི་མན་ངག་དང་
བྲལ་ན། རྒྱུད་དོན་ལ་ཐེ་ཆོམ་སྟེ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་ཐོས་པས་དོ་མཆར་དུ་གྱུར། དེ་ལས་
གཞན། བྱང་རྩལ་སེམས་དབང་བད་དཀར་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་དམན་པ་བཞི། སྤྲོ་
མའི་མན་ངག་དང་བྲལ་ན་ཐེ་ཆོམ་སྟེ་བ་ལྟ་ཅི་སྟོོས། ཞེས་ཐོས་པས་མཛད་དུ་གྱུར་ནས་འདི་སྐད་
གསོལ་རྟོ། །གང་ལ་ན། རྒྱུད་དོན་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཐམས་ཅད་གཅོད་པར་མཛད་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་དོན་རྗེ་འཆང་དེ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་བ་གདབ་
པོ།

གང་གསོལ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་

བ་བསྟན་པར་མི་སྟོ་བ་དེ་བསྟན་དུ་གསོལ། འདི་ལ་ཚུལ་བཞི་ལས། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་དང་
 ཐུན་མོང་དུ་གྱུར་པའི་རིགས་གསུམ་སྤྱིའི་དམ་ཆེག་དང་། སྤྱི་མེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཟའ་
 བའི་དམ་ཆེག་དང་། བསྐྱུང་བའི་དམ་ཆེག་དང་། བསྟེན་པའི་དམ་ཆེག་དང་། དེ་དག་གི་མི་
 མཐུན་སྟུགས་འགོག་པའི་སྟོམ་པ་ནི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་སྟེ་ཡི་གེའི་དོན་
 དང་། ཚི་ལས་སྐྱོ་དོ་རྩེ་ལས་གསུང་དོ་རྩེ་ལས་ཐུགས་དོ་རྩེ་བསྐྱེད་དེ་བསྟོམས་པ་ནི་སྐྱུ་
 གསུང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་སྟེ་སྤྱོད་དོན་དང་། ཤེས་རབ་སྒྲུང་བ་དང་། ཐབས་མཆེད་བ་གཉིས་
 ཉེར་ཐོབ་གཅིག་གི་དོ་བོར་འདུས་པ་ནི། སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་སྟེ་སྟོམ་དོན་དང་། ཐུང་
 འཇུག་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་གསུམ་དོ་བོ་དབྱེར་མེད་པ་དེ་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་
 ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་སྟེ་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ནོ།

ཅི་ཞིག་མཇད་ནས་བསྟན་དུ་གསོལ་ན། བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་གསང་བ་དབང་མ་ཐོབ་པ་ལ་
 བསྟན་པར་མི་སྟོ་བ་དེ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོ་རྩེའི་དམ་ཆེག་འབྱུང་བའི་ཆེག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་སྟེ།
 དབང་བསྐྱུར་བ་མཇད་ནས་བསྟན་དུ་གསོལ། འདི་ལ་ཚུལ་བཞི་ལས། ཡང་དག་པར་བསྟན་དུ་
 གསོལ། ཞེས་བྲང་དོ། །གང་ན། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་སྟེ་དབང་བསྐྱུར་བ་བསྟན་དུ་གསོལ།
 གང་ལ་ན། སྟོན་བྱུང་ལ་འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་། རྩིས་འཇུག་ལ་དབང་
 བསྐྱུར་བ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་སྟེ་དབང་བསྐྱུར་བ་
 བསྟན་དུ་གསོལ། ཚུལ་རིམ་ལྟར་དུ་ན་སྟོབ་མའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལ་སྟོ་ཡེ་ཤེས་པ་སྟུན་
 བྲངས་ཏེ་གཞུག་པའི་ཚུལ་གྱིས་དབང་བསྐྱུར་དུ་གསོལ། འདིས་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འཇུག་པའི་
 སྐབས་སུ་སྟོབ་མའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་དབབ་པ་དང་། དབང་བསྐྱུར་བའི་

སྐབས་སུ་དབང་ལྷ་ཡེ་ཤེས་སྐྱེན་བྱངས་ཏེ་སློབ་མའི་ལུས་ལ་བསྟེན་པ་དེ་བསྟན་ནོ། །ཐབས་གང་གིས་དབང་བསྐྱར་བ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་ཐུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲོ་རྩེ་དམ་ཆེག་སྟེ་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་བ་ལས་མི་འདའ་བའི་དབང་བསྐྱར་བའི་ཆེག་གིས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་སྟེ་དབང་བསྐྱར་བ་ནི་ཡིག་དོན་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་ཐུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲོ་རྩེའི་དམ་ཆེག་སྟེ་སྐྱེ་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བ་ལས་མི་འདའ་བའི་ཆེག་ནི་རྩྱ་ལྷོ་སྤྱུ་ལྷོ་རྩྱ་སྟེ་རིགས་ཐུག་གི་ས་ཐོན་ལས་རིགས་ཐུག་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་སྟེ་དབང་བསྐྱར་བ་ནི་སྤྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །

འདིས་བྱམ་དབང་གི་སྐབས་སུ་སློབ་མ་དང་དབང་རྒྱས་རྣམས་རིགས་ཐུག་གི་ས་ཐོན་ཐུག་ལས་རིགས་ཐུག་གི་སྐྱར་བསྐྱེད་པ་དེ་བསྟན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱས་བསྟན་བའི་ཕྱང་པོ་ལྷ་དང་ལྷན་ཞིང་གཙོ་བོ་ཡབ་ལུས་ཀྱི་ང་རྒྱལ་དང་ལྷན་པའི་སྒྲ་མ་ཡབ་ལུས་སྟོམས་བར་ཞུགས་པ་ལས་བྱང་བའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཐེག་ལེ་སློབ་མའི་ལེ་ཐོག་ཏུ་བྱིན་པའི་སློན་ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་སྟེ་གསང་བའི་དབང་བསྐྱར་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱས་བསྟན་བའི་ཕྱང་པོ་ལྷ་དང་ལྷན་ཞིང་། གཙོ་བོའི་ང་རྒྱལ་དང་ལྷན་པའི་སྐྱབ་པ་པོའི་རིག་མ་དང་སྟོམས་བར་ཞུགས་པ་ལས་བྱང་སེམས་སྤྱི་པོ་ནས་ཞོར་བྱའི་ཆེའི་བར་དུ་པབ་ནས་མི་འཕོ་བར་བརྒྱང་བས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་དེ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱར་བ་ནི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་བ་སྟེ་འདོད་ཆགས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དྲོ་རྩེའི་དམ་ཆེག་ནི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དང་། དེ་ལས་ལུགས་ལྷོག་ཏུ་འབྱུང་བའི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱང་བའི་བྱང་འབྱུག་སྒྲ་མའི་ཆེག་གིས་བདེ་སྐྱེད་པའི་སློན་ནས་སྟོད་རུང་གི་གདུལ་བྱ་ལ་དབང་།

བཞི་པ་ཆོག་དབང་བསྐྱར་བ་ནི་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ནོ།

དོ་ནི་དམ་ཆོག་འབྱུང་བ་ལ་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པ་འདི་དབང་བཞི་བསྐྱར་བ་ལ་སྐྱར་ནས་
བཤད་དགོས་ཏེ། གཞུང་འདིས་སྤྱོད་དོན་དུ་བཤད་པའི་གསང་དབང་བསྐྱར་བ་དངོས་སུ་
བསྟན་ཅིང་འདིས་དབང་བཞི་བསྐྱར་བ་མ་བསྟན་ན་ལེན་དང་པོ་ལས་དབང་བཞི་བསྐྱར་བ་
བསྟན་པའི་གཞུང་མེད་དགོས། དེ་མེད་ན་ལེན་དང་པོའི་བསྐྱོད་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཉན་པའི་སྐལ་
བ་དང་ལྷན་པ་རྣམས་ལ་རིག་པའི་དབང་བསྐྱར་བ་བྱིན་ནས་ཞེས་གསུངས་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་གསོལ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐག་པ་
མེད་པའི་ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་དང་། ཡིད་ཀྱི་བདེ་བ་སྤྱིང་བར་བབྱི་བ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་གཟིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་མངོན་པར་ཤེས་
པའི་འབྲས་སུ་ཐོབ་པར་བབྱིས་པའི་བར་གྱི་ཕྱིར་དུ་ཡང་དག་པར་བསྟན་དུ་གསོལ་ཞེས་པའི་
བར་གྱི་སྐབས་སྐྱོབས་བཅུ་དང་མི་འདིགས་པ་བཞི་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།

བཞི་པ་¹⁹⁹དེའི་ལན་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱལ་བ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ལྷ་ལྷག་མ་ཁ་བསྐྱང་བ་
དང་། དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་པའི་སྐབས་བྱེད་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(དངོས་ཀྱི་དོན་)ལ། རིགས་ལྷ་སྐྱལ་བ་དང་། ལུས་བཞི་སྐྱལ་བ་དང་། ཁྲི་བོ་བཞི་སྐྱལ་
བ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(རིགས་ལྷ་སྐྱལ་བ་)ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱུ་བ་གཉིས།

དང་པོ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བཙམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་

དང་ཐུགས་དོ་རྩེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གསོལ་བ་
 བཏབ་པ་དེ་མཆིན་ནས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོན་མ་དོ་རྩེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་
 ཟུགས་ཏེ། ཞེ་སྤང་གི་རིགས་ཀྱི་སྤྲུགས་མཆོག་གི་སྟིང་པོའི་སྟིང་པོ་འདི། ཉིད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་
 དང་ཐུགས་དོ་རྩེ་ལས་སྤྱང་ངོ། །རྩྱ་རྒྱུ་ཀྱི་དེ་ནས་འདི་སྤྱང་མ་ཐག་ཏུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་བྱ་དེ་ཉིད་མི་
 བསྐྱོད་པའི་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོར་སྦྱར་བའི་ཐབས་ཀྱིས། རྒྱ་པོ་དཀར་པོ་དམར་པོའི་ཚུལ་དུ། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོ་རྩེ་ལ་ཟུགས་སོ། །དེ་ནས་
 བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་ཆོག་འབྱུང་བ་དོ་རྩེ་ཞེས་བྱ་བའི་
 ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཟུགས་ཏེ། གཏི་ཐུག་གི་རིགས་ཀྱི་མཆོག་གི་སྟིང་པོའི་སྟིང་པོ་འདི།
 ཉིད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོ་རྩེ་ལས་སྤྱང་ངོ། །རི་ན་རི་ཀྱི་དེ་ནས་འདི་སྤྱང་མ་ཐག་ཏུ།
 བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་
 སྐྱེས་བྱ། རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོར་སྦྱར་བའི་ཐབས་ཀྱིས། དཀར་པོ་ནག་པོ་
 དམར་པོའི་ཚུལ་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོ་རྩེའི་སྐྱུན་
 སྤར་བཟུགས་སོ། །

དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། རིན་པོ་ཆེ་འབྱུང་བའི་དོ་རྩེ་
 དཔལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཟུགས་ཏེ། ཡིད་བཞིན་ཀྱི་ནོར་བུའི་རིགས་ཀྱི་
 མཆོག་གི་སྟིང་པོའི་སྟིང་པོ་འདི། ཉིད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོ་རྩེ་ལས་སྤྱང་ངོ། །རྩྱ་རྒྱུ་
 དེ་ནས་འདི་སྤྱང་མ་ཐག་ཏུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། སྐྱུ་དང་
 གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་བྱ། རིན་ཆེན་དཔལ་ཀྱི་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོར་སྦྱར་བས་ནམ་

མཁའ་གནས་ཀྱིས། སེར་པོ་ནག་པོ་དཀར་པོའི་ཚུལ་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྩི་རྩེའི་སྣོ་ཕྱགས་སུ་བཞུགས་སོ། །དེ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་འབྱུང་བ་རྩི་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་
 རེ་འཛིན་ལ་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་ནས། འདོད་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་མཆོག་གི་སྤྱང་པོའི་སྤྱང་པོ་
 འདི། ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྩི་རྩེ་ལས་ཕྱུང་ངོ། །ལྷ་རོ་ལིག་དེ་ནས་འདི་ཕྱུང་མ་
 ཐག་ཏུ། བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་
 རིག་པའི་སྤྱེས་བྱ་དེ་ཉིད། འཛིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་གི་རིག་པའི་བདག་པོའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོར་སྦྱར་
 བའི་ཐབས་ཀྱིས། དམར་པོ་ནག་པོ་དཀར་པོའི་ཚུལ་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱ་
 དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྩི་རྩེའི་རྒྱུ་འབྱུང་བ་ཞེས་སོ། །དེ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱུང་བ་གདོན་མི་ཟ་བའི་མཆོག་དམ་ཆོག་འབྱུང་བའི་རྩི་ཞེས་བྱ་
 བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། དམ་ཆོག་འབྱུགས་པའི་རིགས་ཀྱི་མཆོག་གི་སྤྱང་
 པོའི་སྤྱང་པོ་འདི། ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྩི་རྩེ་ལས་ཕྱུང་ངོ། །འབྲུ་རྩིག་དེ་ནས་འདི་
 ཕྱུང་མ་ཐག་ཏུ། བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱ་དང་གསུང་དང་
 ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྤྱེས་བྱ། བྱུང་བ་གདོན་མི་ཟ་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོར་སྦྱར་བའི་ཐབས་ཀྱིས།
 ལྡང་བྱ་དང་ནག་པོ་དང་དཀར་པོའི་ཚུལ་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱ་དང་གསུང་
 དང་ཐུགས་རྩི་རྩེའི་བྱུང་ཕྱོགས་སུ་བཞུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཞི། དེ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་ཞེས་པ་ནས། བྱུང་ཕྱོགས་སུ་བཞུགས་སོ། །ཞེས་པའི་
 བར་གསུངས། དོན་ནི། འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་སྤར་ཡང་བསྐྱར་ཏེ་དབང་བསྐྱར་ནས་འདུས་པ་
 བཞད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དེ་ནས་ཕྱུང་ངོ། །ཞེས་བྱང་ངོ། །གང་གིས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་

བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྫོང་མེད་རང་
 བཞིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྫོང་མེད་ཆེན་པོ་རིག་མ་དང་སྦྲུམས་པར་ཞུགས་པ་དེས་
 སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ཞེ་ན། ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་མ་རྫོང་མེད་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྦྲུམས་པར་
 ཞུགས་ནས་སོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ན། ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་མ་རྫོང་མེད་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་
 སྦྲུམས་པར་ཞུགས་ནས་འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དབང་བསྐྱར་ནས་
 འདུས་པ་བཤད་པ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དེ་མཁུན་ནས་གང་དུ་དབང་བསྐྱར་བའི་གཞི་གཉིས་སུ་
 མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་མི་བསྐྱེད་པའི་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྤྱལ་པའི་ཕྱིར་
 དུ། ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་མ་རྫོང་མེད་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྦྲུམས་པར་ཞུགས་སོ། །

འདི་ལ་ཚུལ་བཞི་ལས། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་རང་རྒྱུད་ལ་ལྷན་པའི་གང་ཟག་
 གི་རྒྱུད་ཀྱི་མ་རིག་པའི་ཐུན་པ་སེལ་བར་བྱེད་པས་ན་སྒྲོན་མ་དང་། དེ་གཉིས་འཛིན་གྱི་རྟོག་
 པས་མི་བྱེད་པས་ན་རྫོང་མེད་དང་། ཅེ་གཅིག་པས་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏེ་ཡི་གའི་དོན་ནོ། །གཉིས་སུ་
 མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་མི་བསྐྱེད་པས། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་མི་ཤེས་པའི་ཐུན་པ་
 སེལ་བར་བྱེད་པས་ན་སྒྲོན་མ་དང་། དེ་ཐ་མལ་གྱི་རྟོག་པས་མི་བྱེད་པས་ན་རྫོང་མེད་དང་། དེ་ལ་ཅེ་
 གཅིག་པས་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏེ་སྤྱིའི་དོན་ནོ། །

སེམས་དབེན་གྱི་སྤང་མཆོད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་
 སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པས་ན་སྒྲོན་མ་དང་། དེ་བསྐྱེད་རིམ་པ་མན་ཆད་གྱི་རྟོག་པས་
 མི་བྱེད་པས་ན་རྫོང་མེད། དེ་ལ་ཅེ་གཅིག་པས་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏེ་སྤྱུས་པའི་དོན་ནོ། །དོན་གྱི་འོད་
 གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གཉིས་སྤང་བུ་པའི་ཚུལ་གྱིས་གསལ་བར་
 བྱེད་པས་ན་སྒྲོན་མ་དང་། གཉིས་སྤང་གིས་མི་བྱེད་པས་ན་རྫོང་མེད། དེ་ལ་ཅེ་གཅིག་པས་ན་ཉིང་དེ་

འདིན་ཏེ་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ནོ། །གང་ལས་གང་བྱུང་ན། སྟོན་བྱུང་ལ་ཡེ་ཤེས་སྟོན་མ་དོན་མེ་ཞེས་
བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འདིན་ལས་གཞན་ངོ་ཅམ་དུ་བཞེངས་པ་དང་། རྗེས་འཇུག་ལ་སྟོབ་པའི་བྱང་
འཇུག་པ་དངོས་གནས་ལ་བཞེངས་པ་དང་བསྐྱེད་རིམ་པས་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཅམ་གྱི་སྟོན་ས་
བཞེངས་ཏེ་ཉོན་མོངས་པ་དུག་ལྷས་བྲབ་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ལ་གཟིགས་ནས། སེམས་
ཅན་ཞེ་སྒང་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཞེ་སྒང་སྒྱུང་བར་བྱའོ་སྟམ་དུ་དགོངས་ནས། ཞེ་སྒང་རྣམ་པར་དག་པ་
མི་བསྐྱེད་པའི་རིགས་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མཆོག་དུ་གྱུར་པའི་
ལྷགས་སྟིང་པོའི་སྟིང་པོ་ལོག་ནས་འཆད་པ་འདི་བྱུང་ངོ་། །དེ་གང་ཡིན་སྟམ་ན། བརྩ་རྟེན་ཅམ་
པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་བྱང་ངེས་གཉིས་ལས། བརྩ་ནི་དོན་མེ་རྟེན་ཅམ་གྱི་འདིན་པ་འཇམ་འཆང་བ་སྟེ་ཡེ་
ཤེས་ལྷ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་དོན་མེ་རྟེན་ཅམ་གྱི་འདིན་པ་རང་སྒྱུར་གསལ་བའི་ཕྱག་མཆན་དུ་འདིན་པ་ནི་དོ་
རྟེན་ཅམ་གྱི་བྱང་དོན་དང་། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བྱང་འཇུག་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་
འདིན་པ་ནི་དོན་མེ་འདིན་པ་སྟེ་ངེས་དོན་ནོ། །

མི་བསྐྱོད་པ་འདི་བྱང་མ་ཐག་ཏུ་ཞུགས་སོ། །གང་ལས་བསྐྱོད་དེ་གང་ཏུ་ཞུགས་ན། བཙམ་
ལྟ་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་ཏུ་
རྡོ་རྗེ་འཆང་དེ་ཉིད་ལས་སྐྱོར་བ་སྟེ་བསྐྱོད་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཙུ་ཞལ་ནག་པོ་གཡས་ཞལ་དཀར་པོ་
གཡོན་ཞལ་དམར་པོའི་ཚུལ་ཏུ་གནས་པའི་མི་བསྐྱོད་པའི་སྐྱེ་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཕྱིར་སྐྱོས་
སྐྱེ་སྐྱོས་ཀྱི་མཛད་པ་མཛད་ནས་སྐར་བྱོན་ཏེ་བཙམ་ལྟ་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྡོ་རྗེའི་བདག་པོ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ལ་ཞུགས་
སོ། །འདི་སྔོན་བྱང་དང་སྐབས་མདོར་བྱས་བཞིན་ཀྱི་སྐབས་ཐབས་རྣམས་ལ་ནི་རྡོ་རྗེ་འཆང་
ལ། མི་བསྐྱོད་པ་ཞུགས་པ་ཡིན་གྱིས། མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོན་བྱང་ལྟས་བསྐྱོད་པའི་

རྗེས་འདུག་གི་སྐྱབ་ཐབས་གཞན་རྣམས་ལ་ནི་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་གཙོ་པོར་གང་སང་
བ་དེ་ལ་མི་བསྐྱོད་པ་སོགས་འདུག་པ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྒྲུང་འབྲིན་པའི་མཆོམས་སྒྲུང་དུ། རྒྱུན་
གསལ་ལས། དང་པོའི་སྐྱོར་བའི་འོག་ཏུ་འབྲིན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོན་པས། ཞེས་གསུངས། དེ་
ལ་ཁོ་ན་རེ། མི་བསྐྱོད་པ་སྒྲུང་ནས་ཞེ་སྒྲུང་རྩོམ་པོར་བསྐྱུར་བ་དེ་མདོ་བསྐྱེད་ལས། དཀྱིལ་
འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། རྒྱུན་གསལ་ལས། དང་པོའི་སྐྱོར་བའི་འོག་ཏུ་འབྲིན་པའི་
དཀྱིལ་འཁོར་སྟོན་པས། ཞེས་དང་པོ་སྐྱོར་བར་བཤད་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།

དེའི་ལན་ལ་ཁོ་ན་རེ་དེ་མི་འགལ་ཏེ། དང་པོ་སྐྱོར་བ་རང་དོན་སྤུངས་ཆོག་སྒྲིབ་ཀྱི་དང་།
དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གཞན་དོན་སྤུངས་ཆོག་སྒྲིབ་ཀྱི་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མདོ་
བསྟེ་ལས། མི་བསྐྱོད་པ་སྤང་ནས་ཞེ་སྤང་རྩོམ་ཅེ་བླ་མོར་བསྐྱུར་བ་དེ། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་
མཆོག་ཏུ་བཞད་པ་དང་སྒྲ་གཙོ་པོ་འབྱེན་པ་དང་པོ་སྐྱོར་བ་དང་། འཁོར་འབྱེན་པ་དཀྱིལ་འཁོར་
རྒྱལ་མཆོག་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། སྐྱོན་གསལ་ལས། མི་བསྐྱོད་པ་སྤང་ནས་ཞེ་སྤང་རྩོམ་
ཅེ་བ་བསྐྱུར་བ་དེ་དང་པོ་སྐྱོར་བར་བཞད་པའི་བྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། ཚུད་གཞི་ཉིད་
རྟགས་སུ་བཞོད་པ་ཅེས་དུ་ཟད་པའི་བྱིར་རོ།

རང་ལུགས་ལ་དེ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། དང་པོ་སྒྱུར་བ་དང་དགེལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གཉིས་ཀྱི་འཁོར་འགལ་ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་བསྐྱོད་པ་ཕྱང་ནས་ཞེ་སྒྲུང་རྩོམ་པ་ལ་བརྒྱུར་བ་དེ་དང་པོ་སྒྱུར་བ་ཡང་ཡིན་ལ་དགེལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་གཙོ་བོ་ཡང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་དང་པོ་སྒྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། རེག་བྱ་རྩོམ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སོ་གཅིག་འབྲིན་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མདོར་བྱས་ལས། ཞེ་སྒྲུང་རྩོམ་ཏིང་འཛིན་གནས། །དགེལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་སྒྲོ་བར་མཛད། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་འབྲེལ་བ་དེ་དགེལ་འཁོར་

རྒྱལ་མཆོག་གི་གཙུག་པོ་ཡང་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔུན་གྱི་སློབ་པ་བསྐྱེད་ཆོག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་
དགྲེལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་གཙུག་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་བསྐྱེད་པ་ཕྱད་བ་དེ་
ནས་ཕྱད་ངོ་། །ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་གིས་ཕྱད་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོ་རྗེའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་
ཞུགས་པ་དེས་ཕྱད་ངོ་། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། དམ་ཆོག་འབྱུང་བ་དོ་རྗེ་ཞེས་བྲང་བའི་ཉིང་དེ་
འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་ལོ།

འདི་ལ་བྲང་དེས་གཉིས་ལས། ས་བོན་དང་ཕྱག་མཆོན་ལས་སྐྱེ་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་པའི་རིམ་
པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དེ་བཤད་སྟུང་པའི་དོ་རྗེ་འཆང་གི་ཐུགས་རྒྱད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་བྲང་དོན་གྱི་
དམ་ཆོག་འབྱུང་བ་དོ་རྗེའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཟུང་འཇུག་དེ་
བཤད་སྟུང་པའི་དོ་རྗེ་འཆང་གི་ཐུགས་རྒྱད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་དེས་དོན་གྱི་དམ་ཆོག་འབྱུང་བ་དོ་
རྗེའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཡིན་ནོ། །གང་ཕྱད་ན། གཏི་ཐུག་རྣམ་པར་དག་པ་རྣམ་སྤང་གི་རིགས་ལ་
བཏེན་ནས་དངོས་བྱུང་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། ཐུགས་སྟོང་པོའི་
སྟོང་པོ་འོག་ནས་འཆད་པ་འདི་ཕྱད་ངོ་།

དེ་གང་ཡིན་སྟུང་ན། ཇི་ན་ཇི་ག་ཅེས་པ་འདི་ཡིན་ལ། དེའི་དོན་ནི་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་ཏེ། འདི་ལ་
བྲང་དེས་གཉིས་ལས། བདུད་བཞི་ལས་རྒྱལ་བར་མཆོན་པའི་འཁོར་ལོ་དཀར་པོ་ཅིབས་བཅུ་
གཉིས་པ་རང་ལྟར་གསལ་བའི་ཕྱག་མཆོན་དུ་འཛིན་པ་ནི་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་གྱི་བྲང་དོན་དང་།
བདུད་བཞི་ལས་རྒྱལ་བའི་ཟུང་འཇུག་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་ནི་རྒྱལ་བ་རྒྱལ་གྱི་དེས་དོན་
ནོ། །རྣམ་སྤང་འདི་ཕྱད་མ་ཐག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །གང་ལས་བསྐྱེད་ནས་གང་དུ་བཞུགས་ན།
བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་

སྐྱུས་བྱ་དོན་མཆར་དེ་ཉིད་ལས་སྐྱུར་བ་སྟེ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཅ་ཞལ་དཀར་པོ་གཡས་ཞལ་
ནག་པོ་གཡོན་ཞལ་དམར་པོའི་ཚུལ་དུ་གནས་པའི་ནམ་པར་སྒྲང་མཛད་ཀྱི་སྐུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
དེ་ཉིད་མྱིར་སྐྱོས་སྐུ་སྐྱོས་ཀྱི་མཛད་པ་མཛད་ནས་སྒྲར་བྱོན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་རྗེའི་བདག་པོ་དོན་མཆར་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐུན་སྒྲར་ཏེ་
མདུན་དུ་དེ་ལ་ཞལ་མཛོན་དུ་སྟོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཞུགས་སོ། །ནམ་སྒྲང་སྒྲུང་བ་དེ་ནས་སྒྲུང་
ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་གིས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཙུང་ལྟན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་རྗེའི་རང་བཞིན་ཅན་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་
དེས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་འབྱུང་བའི་དོན་
རྗེ་དཔལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་ལོ། །

འདི་ལ་བྱང་པེས་གཉིས་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཀུན་ཏེ་ལྷ་
བྱེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བ་ནི་དོ་རྗེའི་དཔལ་ཏེ་རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་གྱི་
སྒྲགས་ཀྱི་སྐུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དེའི་བྱང་དོན་དང་། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་ནི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་དོ་རྗེའི་དཔལ་
ཏེ། རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་གྱི་ཟུང་འཇུག་གི་སྐུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་དེའི་རེས་དོན་ནོ། །གང་སྐྱུང་ན། འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་རྫོགས་པར་
མཛད་པས་ན་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བྱ་དང་འབྲེལ་བའི་རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་གྱི་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་
དངོས་བྱུབ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་བྱུང་བའི་སྒྲགས་སྙིང་པོའི་སྙིང་པོ་འོག་ནས་
འཆད་པ་འདི་བྱུང་ངོ་། །དེ་གང་ཡིན་སྙམ་ན། རྩ་རྒྱུ་ཅེས་སོ། །

འདི་ལ་བྱང་པེས་གཉིས་ལས། རྒྱུ་ནི་རིན་པོ་མེ་རྒྱིག་ནི་འཁོར་བའམ་འཆར་བ་སྟེ་རིན་པོ་

ཆེ་ཆ་དགུ་པ་རང་ལྟར་གསལ་བའི་ཕྱག་མཆན་དུ་འཛིན་པ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་འཆང་བ་སྟེ་བྲང་དོན་
 ལོ། །རིན་པོ་ཆེ་ཡང་དག་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་བའི་བྱང་འབྲུག་རང་གི་བདག་ཉིད་
 དུ་འཛིན་པ་ནི་རིན་ཆེན་འཆང་བ་སྟེ་ངེས་དོན་ལོ། །རིན་ཆེན་འབྲུང་ལྡན་འདི་ཕྱང་མ་ཐག་ཏུ་
 བཞུགས་སོ། །གང་ལས་བསྐྱེད་དེ་གང་དུ་བཞུགས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
 པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྒྲིམ་བུ་དོན་རྗེ་འཆང་དེ་ཉིད་ལས་སྦྱར་བ་
 སྟེ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཅ་ཞལ་སེར་པོ་གཡས་ཞལ་ནག་པོ་གཡོན་ཞལ་དཀར་པོའི་ཚུལ་དུ་
 གནས་པའི་རིན་ཆེན་འབྲུང་ལྡན་གྱི་སྐྱུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའ་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་
 གནས་པ་དེ་ཕྱིར་སྦྱོས་མཛད་པ་མཛད་ནས་སྤར་བྱོན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་རྗེའི་བདག་པོ་དོན་རྗེ་འཆང་དེའི་སྟོ་བྱུགས་སུ་དེ་ལ་ཞལ་བྱུགས་པས་
 བཞུགས་སོ། །རིན་འབྲུང་ཕྱང་བ་དེ་ནས་སྤར་དོ། །ཞེས་བྲང་དོ། །གང་གིས་ན། བཅོམ་ལྡན་
 འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་རྗེའི་རང་བཞིན་ཅན་
 རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་དེས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་རྒྱན་འབྲུང་བ་དོན་རྗེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྦྱོམས་པར་
 ཞུགས་ནས་སོ། །

འདི་ལ་བྲང་ངེས་གཉིས་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་
 རྒྱན་ནི་ཀྲུ་ལྷ་བུའི་བྲང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་རྗེ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་སྤྲུགས་
 ཀྱི་སྐྱུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་བྲང་དོན་ལོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་རྒྱན་ནི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་རྗེ་
 འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་བྱང་འབྲུག་གི་སྐྱུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་ངེས་དོན་

ནོ། །གང་ཕྱང་ན། འདྲོད་ཆགས་ནས་པར་དག་པ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རིགས་ལ་བརྟེན་པའི་
དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྤྲུགས་སྟོང་པོའི་སྟོང་པོ་འོག་ནས་
འཆད་པ་འདི་ཕྱང་ངོ་། །དེ་གང་ཡིན་སྟེ་ན། ལྷུང་རོ་ཡིག་སྟེ། འདི་ལ་བྱང་ངེས་གཉིས་ལས།
ལྷུང་ནི་མ་ལུས་པ། རོ་ནི་འཁོར་བ་ཡིག་ནི་འདས་པ་སྟེ། འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་
འཁོར་བ་མ་ལུས་པ་ལས་འདས་པར་བྱེད་པས་ན་ལྷུང་རོ་ཡིག་སྟེ་བྱང་དོན་དང་། ལྷུང་ནི་མ་ལུས་
པ། རོ་ནི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ། ཡིག་ནི་འདས་པ་སྟེ། སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་མ་ལུས་པ་
ལས་འདས་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་གནས་པ་ནི། ལྷུང་རོ་ཡིག་སྟེ་ངེས་དོན་ནོ། །འོད་དཔག་
མེད་འདི་ཕྱང་མ་ཐག་ཏུ་བཞུགས་སོ།།

གང་ལས་བསྐྱེད་དེ་གང་ཏུ་བཞུགས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་བྱ་དོན་མཆོད་དེ་ཉིད་ལས་སྦྱར་བ་སྟེ་བསྐྱེད་
པའི་ཐབས་ཀྱི་རྩ་ཞལ་དམར་པོ་གཡས་ཞལ་ནག་པོ་གཡོན་ཞལ་དཀར་པོའི་ཚུལ་ཏུ་གནས་པའི་
འཛིག་རྟེན་དབང་ཕྱག་གི་རིག་པའི་བདག་པོ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དེ་བྱིར་སྦྱོས་
མཛད་པ་མཛད་ནས། སྤང་བྱོན་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་
ཐུགས་དོན་མཆོད་པའི་དོན་མཆོད་ཆེན་པོ་དེའི་རྒྱབ་སྟེ་རུབ་ཕྱོགས་སུ་ཞལ་དེ་ཉིད་ལ་ཕྱོགས་ཏེ་
བཞུགས་སོ། །འོད་དཔག་མེད་ཕྱང་བ་དེ་ནས་ཕྱང་ངོ་། །ཞེས་བྱང་ངོ་།།

གང་གིས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་
དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་མཆོད་པའི་བཞིན་ཅན་རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་དེས་སོ། །ཅི་
ཞེས་མཛད་ནས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲུབ་པ་གདོན་མི་ཐ་བའི་མཆོག་དམ་
ཆོག་འབྱུང་བ་དོན་མཆོད་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་འོ། །འདི་ལ་བྱང་ངེས་

གཉིས་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གྲུབ་པ་གདོན་མི་ཟ་བའི་མཚོག་དམ་ཆོག་
འབྱུང་བའི་རྩོམ་ཅི་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེས་བྱ་བ་སྦྱབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱའི་
བསམ་པ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལས་མི་འདའ་བས་ན་དམ་ཆོག་དང་། ཐ་མལ་གྱི་རྟོག་པས་མི་
བྱེད་པས་ན་རྩོམ་ཅི་སྟེ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི་བྱང་དོན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་གྲུབ་པ་གདོན་མི་ཟ་བའི་དམ་ཆོག་འབྱུང་བ་རྩོམ་ཅི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཡིན་ལ། དེས་
མཚན་མ་མེད་པའི་འབྲས་བུ་སྟེར་བར་བྱེད་པས་ན་མཚོག་དང་། གཉིས་སྒྲུབ་གི་མི་བྱེད་པས་ན་
རྩོམ་ཅི་སྟེ་དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དེས་དོན་ཡིན་ནོ། །གང་བྱུང་ན། དམ་ཆོག་འགྲུགས་པ་
དོན་ཡོད་གྲུབ་པའི་རིགས་ལ་བརྟེན་ནས་དངོས་གྲུབ་སྦྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མཚོག་ཏུ་གྱུར་
པའི་སྒྲགས་སྟེང་པའི་སྟེང་པོ་འོག་ནས་འཆད་པ་འདི་བྱུང་ངོ་། །

འདི་ལ་བྱང་དེས་གཉིས་ལས། དམ་ཆོག་རྩོམ་ཅི་བསྒྲོམ་བསྒྲས་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་
སྒྲག་དོག་གི་དབང་གིས་དམ་ཆོག་ཉམས་པའི་ཉེས་པ་རྣམས་འགྲུགས་པ་སྟེ་སེལ་བར་བྱེད་པ་
ནི། དམ་ཆོག་འགྲུག་པ་སྟེ་བྱང་དོན་དང་། དམ་ཆོག་ནི་ཁམས་སྤྱོད་ལྟར་ཡིན་ལ། ལྟར་གི་རྣལ་
འབྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཞོར་བུའི་ཆེའི་བར་དུ་བཀྲུག་སྟེ་མི་འཕོ་བར་བབྱང་བ་ལས་
བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྟོང་བ་དེས་པའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བ་ནི་དམ་ཆོག་འགྲུག་
པ་སྟེ་དེས་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་གང་ཡིན་སྟེ་ན། བརྒྱ་རྒྱུ་ཅེས་སོ། །

འདི་ལ་བྱང་དེས་གཉིས་ལས། བརྒྱ་རྒྱུ་ཅེས་སོ། །རྒྱུ་ནི་འཛིན་བའམ་འཆང་བ་སྟེ་ཆོས་
རབ་ཏུ་རྣམས་འབྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་འཛིན་པ་ནི་ཤེས་རབ་འཆང་བ་སྟེ་བྱང་དོན་
དང་། ཤེས་རབ་ནི་ཀུན་ལྟར་བྱུང་བྱུང་གི་སེམས་ཡིན་ལ། དེ་ཞོར་བུའི་ཆེའི་བར་དུ་པལ་སྟེ་
ལྟར་སྟོབས་ཀྱིས་མི་འཕོ་བར་འཛིན་ཀྱས་པ་ནི་ཤེས་རབ་འཆང་སྟེ་དེས་དོན་ནོ། །དོན་གྲུབ་འདི་

ཕུང་མ་ཐག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །གང་ལས་བསྐྱེད་དེ་གང་དུ་བཞུགས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་
བཞེན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་དོ་རྩེ་འཆང་དེ་
ཉིད་ལས་སྐྱེར་བ་སྟེ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཅ་ཞལ་ལྡང་ཁུ་གཡས་ཞལ་ནག་པོ་གཡོན་ཞལ་
དཀར་པོའི་ཚུལ་དུ་གནས་པའི་དོན་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེ་ཐུག་ཀྱི་ཆེན་པོ་ཕྱིར་སྐྱོས་མཛད་པ་མཛད་ནས་
སྤར་བྱོན་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་
ཀྱི་བདག་པོ་དོ་རྩེ་འཆང་དེའི་བྱང་ཕྱོགས་སུ་དེ་ལ་ཞལ་ཕྱོགས་ཏེ་བཞུགས་སོ། །

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱེད་བའི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། ཞེ་སྤང་གཉི་ཐུག་འདོད་ཆགས་དང་། །ཡིད་བཞེན་ལོར་བུ་དམ་ཆོག་སྟེ། །རིགས་
ལྡར་གཏོགས་པ་འདི་ནམས་ཀྱིས། །འདོད་དང་ཐར་པ་རབ་སྐྱབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཞེ་སྤང་གཉི་ཐུག་འདོད་ཆགས་དང་། །ཞེས་སོགས་རྐང་པ་བཞི་བྱུང་། དོན་ནི། ཞེ་
སྤང་མི་བསྐྱེད་པ། གཉི་ཐུག་ནམ་སྤང་། འདོད་ཆགས་འདོད་དཔག་མེད། ཡིད་བཞེན་ལོར་བུ་རིན་
ཆེན་འབྱུང་ལྡན། དམ་ཆོག་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་སྟེ་རིགས་ལྡར་དང་རིགས་ལྡར་གཏོགས་པའི་ལྟ་
འདི་ནམས་ཀྱིས་རང་སྟོམ་པ་པོའི་གང་ཐག་གི་རྒྱུད་ལ་ཐར་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། འདོད་
ཡུལ་ཀྱི་ཐར་པ་རབ་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་བྱང་དོན་དང་། ཞེ་སྤང་མི་བསྐྱེད་པ། གཉི་ཐུག་ནམ་
སྤང་། འདོད་ཆགས་འདོད་དཔག་མེད། ཡིད་བཞེན་ལོར་བུ་རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན། དམ་ཆོག་དོན་
ཡོད་གྲུབ་པ་སྟེ། རིགས་ལྡའི་སྐྱས་བསྐྱེད་པའི་བྱང་པོ་ལྡར་ལྡན་པའི་རྩོགས་རིམ་པའི་སྐྱབ་པ་
པོས་ཐུག་ཀྱི་དང་སྐྱོམས་པར་ཞུགས་པས་ཕྱང་པོ་ལྡའི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཁུ་
བ་ལོར་བུའི་ཆེའི་བར་དུ་པབ་ནས་མི་འཕོ་བར་བབྱུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་ཕྱང་

པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་འདོད་ཡུལ་གྱི་ཐར་བ་རབ་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་
 དེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། ལུང་པོ་འདི་དག་སངས་རྒྱས་ཏེ། །རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྐྱེན་
 ཏུ་འབྱུང་། །གཉིས་མེད་དེ་བཞིན་ཉིད་སྦྱོར་བ། །དེ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་ཞེས་བྲ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་ཡུམ་བཞི་སྐྱེལ་བ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱེད་བ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(སོ་སོར་བཤད་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་ཡང་བཙུམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོ་རྩེ་འཛིན།
 རྩེས་སུ་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་དམ་ཆོག་ཅེས་བྲ། བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས།
 དོ་རྩེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཙུན་མོའི་མཆོག་འདི། ཉིད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོ་རྩེ་ལས་
 ལྷུང་ངོ་། །དེ་ཤར་ཏེ། དེ་ནས་འདི་ལྷུང་མ་ཐག་ཏུ། བཙུམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་དེ་ཉིད། ལུང་མེད་ཀྱི་གཞུགས་
 འཛིན་པར་གྱུར་ཏེ། ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲར་བཞུགས་སོ། །དེ་ནས་བཙུམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད། རྩེས་སུ་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་དོ་རྩེ་ཞེས་བྲ། བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་
 སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཙུན་མོའི་མཆོག་འདི། ཉིད་ཀྱི་
 སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོ་རྩེ་ལས་ལྷུང་ངོ་། །མོ་ཤར་ཏེ། དེ་ནས་འདི་ལྷུང་མ་ཐག་ཏུ། བཙུམ་
 ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་
 བུ་དེ་ཉིད། ལུང་མེད་ཀྱི་གཞུགས་འཛིན་པར་གྱུར་ཏེ། ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲར་བཞུགས་སོ། །དེ་ནས་
 བཙུམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་འཛིན་པ། རྩེས་སུ་ཆགས་

བ་བྱེད་པའི་དོན་ལྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་འཛིན་པའི་བཅུན་མོའི་མཆོག་འདི། ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་
 ཐུགས་དོན་ལས་སྤྱང་ངོ། །རྩ་གར་ཏེ། དེ་ནས་འདི་སྤྱང་མ་ཐག་ཏུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་བྱ་དེ་ཉིད། བྱང་
 མེད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་པར་གྱུར་ཏེ། ལུ་བ་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲར་བཞུགས་སོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་
 འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་སྐྱེ་བ་དོན་ལྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་
 ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་རབ་འཆང་
 བའི་བཅུན་མོའི་མཆོག་འདི། ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་ལས་སྤྱང་ངོ། །བརྩ་ར་ཏེ།
 དེ་ནས་འདི་སྤྱང་མ་ཐག་ཏུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་
 གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་བྱ་དེ་ཉིད། བྱང་མེད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་པར་གྱུར་ཏེ། བྱང་
 ཕྱོགས་ཀྱི་གྲར་བཞུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་ནས་ཡང་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ལྟེ་འཛིན་
 ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲར་བཞུགས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས་སོ། །དོན་ནི། རིགས་
 ལྷ་སྐྱེལ་བ་དེ་ནས་རིགས་ལྷ་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཡུམ་བཞི་སྐྱེལ་པའི་དེའི་ལོངས་སྤྱོད་བྱར་གྱུར་
 པའི་ཕྱིར་དུ་སྤྱང་ངོ། །ཞེས་བྱང་ངོ། །གང་གིས་ན་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྐྱེ་དང་
 གསུང་དང་ཐུགས་དོན་ལྟེ་རང་བཞིན་ཅན་རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་དེས་སོ། །ཅི་ཞིག་
 མཛད་ནས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ལྟེ་འཛིན་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལྡན་
 སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་རྗེས་སུ་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་དམ་ཆོག་སྐྱ་མ་གྱི་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་རེ་
 འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་སོ། །གང་ན་ཐུགས་དོན་ལྟེ་མི་བསྐྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཅུན་

མོའི་མཆོག་སྤྲུལ་མ་གྱི་འདི་ཕྱང་རྩོད། །དེ་གང་ཡིན་སྤྲུལ་ན། དེ་ཁ་ར་ཉི་ཅེས་སོ། །འདི་ལ་བྱང་ངེས་
གཉིས་ལས། དེ་ཁ་ཞི་ཞེ་སྤང་། ར་ཉི་ཞི་དགའ་མ་སྟེ། ཞེ་སྤང་རྣམ་པར་དག་པ་མི་བསྐྱེད་པ་ལ་
དགའ་བས་ན་ཞེ་སྤང་དགའ་མ་སྟེ་བྱང་དོན་དང་། ཞེ་སྤང་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་
དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་དགའ་བས་ན་ཞེ་སྤང་དགའ་མ་སྟེ་ངེས་དོན་ནོ། །སྤྲུལ་མ་གྱི་འདི་ཕྱང་མ་ཐག་
ཏུ་བཞུགས་སོ། །གང་ལས་བསྐྱེད་དེ་གང་ཏུ་བཞུགས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་དོན་རྗེ་རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་དོན་རྗེ་འཆང་དེ་ཉིད་བྱད་
མེད་སྤྲུལ་མ་གྱི་འདི་གཞུགས་འཛིན་པར་གྱུར་ཏེ། བདེན་བྲལ་གྱི་གྲར་བཞུགས་སོ། །སྤྲུལ་མ་གྱི་ཕྱང་བ་
དེ་ནས་ཕྱང་རྩོད། །ཞེས་བྱང་རྩོད། །གང་གིས་ཕྱང་ན། ཟུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྐྱེ་དང་
གསུང་དང་ཐུགས་དོན་རྗེའི་རང་བཞིན་ཅན་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་དེས་ཕྱང་རྩོད། །ཅི་
ཞེག་མཛད་ནས་ཕྱང་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་སྤྱང་ཐམས་ཅད་ལྡན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་
རྗེས་སུ་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་དོན་རྗེ་སྤྲུལ་མ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་
ནས་ཕྱང་རྩོད། །གང་ཕྱང་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཙུན་མོའི་མཆོག་སྤྲུལ་མ་
འདི་ཕྱང་རྩོད། །དེ་གང་ཡིན་སྤྲུལ་ན། མོ་ཉ་ར་ཉི་ཅེས་སོ། །

འདི་ལ་བྱང་ངེས་གཉིས་ལས། མོ་ཉ་ཞི་གཉི་ཐུག་ར་ཉི་ཞི་དགའ་མ་སྟེ། གཉི་ཐུག་རྣམ་པར་
དག་པའི་རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་ལ་དགའ་བས་ན་གཉི་ཐུག་དགའ་མ་སྟེ་བྱང་དོན་དང་། གཉི་ཐུག་
རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་དགའ་བས་ན་གཉི་ཐུག་དགའ་མ་སྟེ་
ངེས་དོན་ནོ། །སྤྲུལ་མ་འདི་ཕྱང་མ་ཐག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །གང་ལས་བསྐྱེད་དེ་གང་ཏུ་བཞུགས་ན།
བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་དོན་རྗེའི་
བདག་པོ་རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་དོན་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་བྱད་མེད་སྤྲུལ་མའི་གཞུགས་འཛིན་པར་

གྱུར་ཏེ་ཤར་བྱེད་པ་ཀྱི་གྱུར་བཞུགས་སོ། །སྤྱན་མ་ཕྱུང་བ་དེ་ནས་ཕྱུང་ངོ་། །ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་གིས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྩོམ་རྩེའི་རང་བཞིན་ཅན་རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་དེས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་རྣམ་པར་དག་པ་འཛིན་པ་འོད་དཔག་མེད་དེ་ལ་ལྡན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་སྟེ་མཉམ་པར་བྱེད་པའི་རྩོམ་གྱིས་དཀར་མོ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་བྱགས་པ་དེའོ། །གང་ཕྱུང་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་རྣམ་པར་དག་པ་འཛིན་པ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་བཙུན་མོའི་མཆོག་གོས་དཀར་མོ་འདིའོ། །དེ་གང་ཡིན་ན། རྩ་ག་ར་ཉི་ལྟེ། འདི་ལ་བྲང་ངེས་གཉིས་ལས། རྩ་ག་ནི་འདོད་ཆགས། ར་ཉི་ནི་དགའ་མ་སྟེ་འདོད་ཆགས་རྣམ་པར་དག་པ་འོད་དཔག་མེད་ལ་དགའ་བས་ན་འདོད་ཆགས་དགའ་མ་སྟེ་བྲང་དོན་དང་། འདོད་ཆགས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ལ་དགའ་བས་ན་འདོད་ཆགས་དགའ་མ་སྟེ་ངེས་དོན་ནོ། །

གོས་དཀར་མོ་འདི་ཕྱུང་མ་ཐག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །གང་ལས་བསྐྱེད་དེ་གང་ཏུ་བཞུགས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་བྱ་རྩོམ་འཆང་དེ་ཉིད་བྱུང་མེད་གོས་དཀར་མོའི་གཟུགས་འཛིན་པར་གྱུར་ཏེ་བྱུ་བྱེད་པ་ཀྱི་གྱུར་བཞུགས་སོ། །གོས་དཀར་མོ་ཕྱུང་བ་དེ་ནས་ཕྱུང་ངོ་། །ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་གིས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྩོམ་རྩེའི་རང་བཞིན་ཅན་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་བྱགས་པ་དེས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་རྩོམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་བྱགས་པ་དེའོ། །འདི་ལ་ཚུལ་བཞི་ལས། འཆི་བ་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་བ་བཞིན་ཏུ་འཆི་བ་འོད་གསལ་ཏུ་

གཤམ་གསལ་པའི་ཐ་མལ་པའི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཏེ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་སྐྱད་ཅིག་གིས་
 འཛིག་ཅིང་ཡིད་བརྟན་དུ་མི་རུང་བ་ནི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་བསྐྱུ་བ་སྟེ་ཡི་གཤམ་དོན་དང་།
 ཐ་མལ་པའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཏེ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་ཡང་རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲུང་བའི་སྒྲུང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ནི། སྐྱུ་དང་གསུང་དང་
 ཐུགས་བསྐྱུ་བ་སྟེ་སྐྱུ་དོན་དང་། སྐྱུ་སྒྲུང་བ། གསུང་མཆེད་པ། ཐུགས་ཉིར་ཐོབ་བཞིན་པའི་རྒྱུ་
 དང་བཅས་པ་དཔེའི་འོད་གསལ་དུ་ཐིམ་སྟེ་མི་སྒྲུང་བར་གྱུར་པ་ནི། སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་
 བསྐྱུ་བ་སྟེ་སྐྱུ་པའི་དོན་དང་། སྐྱུ་ལུས་པའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཏེ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དོན་
 གྱི་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་ཡལ་བ་ལྟར་ཐིམ་སྟེ་མི་སྒྲུང་བར་གྱུར་པ་ནི་བསྐྱུ་བ་དང་། དོན་གྱི་འོད་
 གསལ་དེ། གཉིས་སྒྲུང་གིས་མི་བྱེད་པས་ན་དོན་ཅེ་གཅིག་པས་ན་ཉིང་དེ་འཛིན་དེ་ལ་དམིགས་
 པ་ནི། སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་བསྐྱུ་བ་སྟེ་མཐར་ཐུག་པའོ། །གང་ལྟར་ན། དེ་བཞིན་གཤམ་གསལ་
 པ་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་རབ་འཆང་བའི་བཅུན་མོའི་མཆོག་སྟོལ་མ་འདི་ལྟར་
 རོ། །དེ་གང་ཡིན་སྟུང་ན། བཟླ་ར་ཉི་ཅེས་སོ། །

འདི་ལ་བྱང་པའི་གཉིས་ལས། བཟླ་ནི་དོན་དེ། ར་ཉི་ནི་དགའ་མ་སྟེ། དོན་དེ་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་ལ་
 དགའ་བས་ན་དོན་དེ་དགའ་མ་སྟེ་བྱང་དོན་དང་། གཉིས་སྒྲུང་གིས་མི་བྱེད་པས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
 ལ་དགའ་བས་ན་དོན་དེ་དགའ་མ་སྟེ་པའི་དོན་ནོ། །སྟོལ་མ་འདི་ལྟར་མ་ཐག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །གང་
 ལས་བསྐྱེད་དེ་གང་དུ་བཞུགས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤམ་གསལ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་
 དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱུ་སྐྱུ་དོན་དེ་འཆང་དེ་ཉིད་བྱུང་མེད་སྟོལ་མའི་གཟུགས་
 འཛིན་པར་གྱུར་ཏེ་བྱང་ཐུགས་ཀྱི་གྲུབ་བཞུགས་སོ། །

གཉིས་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཙུན་མོའི་མཆོག་དམ་ཆོག་ཕུན་སུམ་
ཆོགས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཙུན་མོའི་མཆོག་དམ་ཆོག་ཕུན་སུམ་ཆོགས་
པའོ། །ཞེས་གསུངས། དོན་ནི། སྤྱན་མ། སྤྲ་མ་གྱི། གོས་དཀར་མོ། སྤྲོལ་མ་དང་བཞི་པོ་དེ་
རིགས་ལྔ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པས་རིགས་ལྔའི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་བདེ་ཆེན་བསྐྱེད་པར་མཛད་
པས་ན་བཙུན་མོའི་མཆོག་འདོད་པའི་དབང་ཕུག་ཕུན་སུམ་ཆོགས་པའོ། །འོ་ན། རིགས་ལྔ་ཡོད་
པ་ལ་ཡུམ་བཞི་ལས་མ་བྱུང་བས་ཡུམ་གཅིག་ཆད་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་སྟོན་མེད་
དེ། སྤྲ་མ་གྱི་དེའི་རྩོམ་རིགས་དང་རིན་པོ་ཆའི་རིགས་གཉིས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན། སྐབས་
གཞན་དུ་སྤྱན་མ་ཐོག་མར་འབྱུང་བར་བཤད་པ་དང་། འདིར་སྤྲ་མ་གྱི་ཐོག་མར་འབྱུང་བར་
བཤད་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། རིགས་ལྔའི་ནང་ནས་མི་བསྐྱེད་པ་དང་པོར་
འབྱུང་བས། དེའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་ཡུམ་བཞིའི་ནང་ནས་སྤྲ་མ་གྱི་དང་པོར་འབྱུང་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུའི་སྐབས་དང་། རིམ་པ་གསུམ་པ་དང་། ཟུང་འབྲུག་གི་སྐབས་སུ་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྐྱེད་ངོས་ཀྱི་སྤྱན་སོགས་ཡུམ་བཞི་དང་སྟོར་བ་ཡིན་ལ། བསྐྱེད་རིམ་པ་དང་དབེན་པ་གསུམ་
ཀྱི་སྐབས་སུ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱན་སོགས་ལྷ་མོ་བཞི་དང་སྟོར་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ཁོ་བོ་བཞི་སྟུལ་པ་ལ། སོ་སོར་བཤད་པ་དང་། དོན་བསྐྱེད་བ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(སོ་སོར་བཤད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བཙུན་ལྔ་ནས་ཐམས་ཅད་སྤྲ་མ་མཛད་རྩོམ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་
ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བྱེན་

གྱིས་ཚོ་བ་ལེས་བྱ་བའི་ཁོ་བོ་ཆེན་པོ་འདི། ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་ལས་ཕྱང་
 རོ། །ཡ་སྐྱེ་གིད། དེ་ནས་འདི་ཕྱང་མ་ཐག་ཏུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་བྱ་དེ་ཉིད། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
 ཅད་བསྐྱེདས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དུ་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོར་བཀྲུགས་སོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་
 འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དོན་ལེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་
 འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཁྱུགས་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བྱིན་
 གྱིས་ཚོ་བ་ལེས་ཁོ་བོ་ཆེན་པོ་འདི། ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་ལས་ཕྱང་རོ། །པ་སྐྱེ་
 གིད། དེ་ནས་འདི་ཕྱང་མ་ཐག་ཏུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་
 དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་བྱ་དེ་ཉིད། དོན་ལེ་དམ་ཆེག་བསྐྱེདས་པའི་ཚུལ་དུ། ལྟ་
 ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོར་བཀྲུགས་སོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 ཆོས་རིན་པོ་ཆེ་འབྱུང་གནས་དོན་ལེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཁྱུགས་ནས། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་འཆང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བྱིན་གྱིས་ཚོ་བ་ལེས་
 བྱ་བའི་ཁོ་བོ་ཆེན་པོ་འདི། ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་ལས་ཕྱང་རོ། །པད་སྐྱེ་གིད།
 དེ་ནས་འདི་ཕྱང་མ་ཐག་ཏུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་
 གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་བྱ་དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་གི་
 ཚུལ་དུ། ལུབ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོར་བཀྲུགས་སོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་ལེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཁྱུགས་
 ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བྱིན་
 གྱིས་ཚོ་བ་ལེས་བྱ་བའི་ཁོ་བོ་ཆེན་པོ་འདི། ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་ལས་ཕྱང་

ངོ། །བེལ་ལྷ་ཀྱི་ཏ། དེ་ནས་འདི་ཕུང་མ་ཐག་ཏུ། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྦྱེས་བྱ་དེ་ཉིད། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ། བྱང་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱོར་བཞུགས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དོ་རྗེ་རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་ཞེས་པ་ནས། བྱང་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱོར་བཞུགས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། ཡུམ་བཞི་སྐྱུལ་པ་དེ་ནས་ཕུང་ངོ། །ཞེས་བྱང་ངོ། །གང་གིས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོ་རྗེའི་རང་བཞིན་ཅན་རིག་མ་དང་མཉམ་པར་སྦྱོར་བ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། འཁོར་ལོ་ཕྱག་མཆོན་དུ་འདྲིན་པའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་རིགས་བདག་ཏུ་བཞུགས་པའི་ཁྱོ་ལོ་གཤེན་རྗེ་གཤེད་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་དེ་འདྲིན་ལ་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་ནས་སོ། །གང་ཕུང་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་དང་དེའི་རིགས་ཅན་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བ་དང་སྐྱབ་པ་ལ་བྱིན་གྱིས་སྦྱོབས་པ་སྟེ། བགལ་གྱི་གཞོན་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱོག་པར་བྱེད་པའི་ཁྱོ་ལོ་ཆེན་ལོ་གཤེན་རྗེ་གཤེད་དེ་ཉིད་དོ། །

དེ་གང་ཡིན་ན། ཡ་མཆོད་ཀྱི་ཏ་ཅེས་སོ། །འདི་ལ་བྱང་དེས་གཉིས་ལས། ཡ་མན་ནི་གཤེན་རྗེ། ཏ་ཀྱི་ཏ་ནི་མཐར་བྱེད་དེ། གཤེན་རྗེས་མཆོན་པའི་ངན་སོང་གསུམ་དུ་འཁྲིད་པར་བྱེད་པའི་ལས་སྐྱབ་རྣམས་གཤེན་རྗེ་གཤེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་འདིགས་པར་བྱེད་པས་ན་གཤེན་རྗེ་མཐར་བྱེད་དེ་བྱང་དོན་དང་། གཤེན་རྗེ་ནི་མ་རིག་པ་ཉེར་ཐོབ་ཡིན་ལ། དེས་མཆོན་པའི་སྤྲང་མཆོད་གཉིས་དང་བཅས་པ་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དུ་འདིག་པར་བྱེད་པས་ན་གཤེན་རྗེ་མཐར་བྱེད་དེ་དེས་པའི་དོན་ནོ། །གཤེན་རྗེ་གཤེད་འདི་ཕུང་མ་ཐག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །གང་ལས་བསྐྱེད་དེ་གང་དུ་བཞུགས་ན། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་

ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ཀྱི་འཆང་དེ་ཉིད་འཆི་བ་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་ཞིང་འཆི་བ་འོད་གསལ་དུ་གཤེགས་པས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟེ་བགེགས་ཐམས་ཅད་བསྐྱེད་པར་ཉེ་སྒྲིག་པར་བྱེད་པའི་ཁྲོ་བོ་ཆེན་པོ་གཤེགས་ཅིང་གཤེགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཤར་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོར་བཀྲུགས་སོ། །གཤེགས་ཅིང་གཤེགས་བྱུང་བ་དེ་ནས་བྱུང་ངོ་། །ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་གིས་བྱུང་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྐྱེད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྟོག་ཅིང་རང་བཞིན་ཅན་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་བྱུགས་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རྣམས་ཀྱི་འཕྲོ་ལ་སྟོམས་པར་བྱུགས་ནས་སོ། །

འདི་ལ་བྲང་དེས་གཉིས་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་ཡིན་ལ། དེ་རིགས་བདག་ཏུ་བཀྲུགས་པའི་ཁྲོ་བོ་ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་བྱུགས་པ་ནི་བྲང་དོན་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དང་དེ་གཉིས་སྐྱང་གིས་མི་བྱེད་པས་ན་རྟོག་ཅི། དེ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་བྱུགས་པ་ནི་དེས་དོན་ནོ། །གང་བྱུང་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་དང་། དེའི་རིགས་ཅན་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བ་དང་སྐྱབ་པ་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་སྟེ་བགེགས་ཀྱི་གཞོན་པ་བརྒྱུག་པར་བྱེད་པའི་ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད་འདིའོ། །དེ་གང་ཡིན་ན། བརྒྱུད་ཀྱི་དཔེ་སོ། །

འདི་ལ་བྲང་དེས་གཉིས་ལས། བརྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་རབ། ༡ ཀྱི་དཔེ་མཐར་བྱེད་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་འཛིགས་པར་བྱེད་པས་ན་ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད་དེ་བྲང་དོན་དང་། ཤེས་རབ་ནི་བྱེད་པའི་ཡུལ་སྐྱོད་ཆོགས་པ་ལ་གཡེངས་པར་བྱེད་པའི་ཀྱན་རྟོག་ཡིན་ལ། དེ་དོན་ཀྱིས་འོད་གསལ་ཀྱིས་འཛིགས་པར་བྱེད་པས་ན་ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད་དེ་དེས་

དོན་ནོ། །ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད་འདི་ཕྱང་མ་ཐག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །གང་ལས་བསྐྱེད་དེ་གང་དུ་
བཞུགས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་
རྟོ་རྟེ་རིག་པའི་སྐྱེས་བྱ་རྟོ་རྟེ་འཆང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་རྟོ་རྟེ་དམ་ཆོག་སྟེ་ཤ་ཟའི་མཁའ་
འགོ་མ་རྣམས་བསྐྱེདས་པ་སྟེ་སྐྱག་པར་བྱེད་པའི་ཁྲོ་བོ་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་
སྟོ་ཐུགས་ཀྱི་སྒྲོང་བཞུགས་སོ། །ཤེས་རབ་མཐར་བྱེད་ཕྱང་བ་དེ་ནས་ཕྱང་ངོ་། །ཞེས་བྲང་
ངོ་། །གང་གིས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྐྱེད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྟོ་རྟེ་རང་
བཞིན་ཅན་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་དེས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ཕྱང་ན། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་རིན་པོ་ཆའི་འབྱུང་གནས་རྟོ་རྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་
སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་སོ། །

འདི་ལ་བྲང་ངེས་གཉིས་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་རིན་པོ་ཆེ་ནི་འོད་
དཔག་མེད་ཡིན་ལ། དེ་འབྱུང་གནས་སུ་བྱས་པའི་རྟོ་རྟེ་རྟོ་མགིན་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་སྐྱེ་བྱག་རྒྱ་ཆེན་
པོ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་བྲང་དོན་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་
རིན་པོ་ཆེ་ནི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ཡིན་ལ། དེ་འབྱུང་གནས་སུ་བྱས་པའི་རྟོ་རྟེ་རྟོ་མགིན་ཀྱི་བྱང་
འཇུག་གི་སྐྱེ་བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ནི་ངེས་དོན་ནོ། །གང་ཕྱང་ན། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་རྣམ་པར་དག་པ་འཆང་བ་འོད་དཔག་མེད་དང་།
དེའི་རིགས་ཅན་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བ་དང་བསྐྱབ་པ་ལ་བྱིན་གྱིས་སྒྲོབས་པ་སྟེ་བགེགས་ཀྱི་
གཞོད་པ་བསྒྲོག་པར་བྱེད་པའི་ཁྲོ་བོ་ཆེན་པོ་རྟོ་མགིན་འདི་ལོ། །དེ་གང་ཡིན་ན། བསྐྱེད་ཀྱི་དུས་
སོ། །འདི་ལ་བྲང་ངེས་གཉིས་ལས། བསྐྱེད་མཐར་བྱེད་དུས་པ་སྟེ། བསྐྱེད་ཚུས་མ་གོས་པ་ལྟར། རྟོ་
མགིན་ཀྱི་ནལ་འཁྱོར་གྱིས་སྐྱབ་པ་པོ་ཉོན་མོངས་པས་མི་གོས་པས་ན་བསྐྱེད་མཐར་བྱེད་དེ་བྲང་

བྱེད་དེ། བདུད་ཅི་འབྲིལ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་བགེགས་རྣམས་འཛིག་པར་བྱེད་པས་ན་བགེགས་
མཐར་བྱེད་དེ་བྲང་དོན་དང་། བགེགས་ནི་ལུས་ཀྱི་འབྲུང་བ་འཕེལ་འགྲིབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་
གཞོན་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྒྱུད་གི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་བྲངས་པའི་བདེ་ཆེན་གྱིས་འཛིགས་པར་
བྱེད་པས་ན་བགེགས་མཐར་བྱེད་སྟེ་ངེས་དོན་ནོ། །ཁྲོ་བོ་ཆེན་པོ་བདུད་ཅི་འབྲིལ་པ་འདི་ཕྱུང་མ་
ཐག་ཏུ་བཞུགས་སོ། །གང་ལས་བསྐྱེད་དེ་གང་ཏུ་བཞུགས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་དོ་རྗེ་འཆང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་
བསྐྱེད་པའི་ཁྲོ་བོ་བདུད་ཅི་འབྲིལ་པ་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་
ཐུགས་དོ་རྗེའི་རང་བཞིན་ཅན་དོན་ཡོད་གྲུབ་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་ཚུལ་ཏུ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲོར་
བཞུགས་སོ། །

²²⁴
གཉིས་པ་དོན་བསྐྱུ་བ་ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་མཉེས་པར་བྱེད་
པ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དམ་ཆོག་སེམས་
དཔའ་རྣམས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས། དོན་ནི། སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་ལྡེ་པོ་ཐམས་ཅད་མཉེས་པར་བྱེད་པའི་ཆེད་ཏུ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བ་
དང་བསྐྱུ་བ་པ་ལ་བསྐྱེངས་པ་སྟེ་བགེགས་ཀྱི་གཞོན་པ་བརྒྱུག་པར་བྱེད་པ་ལས་མི་འདའ་བས་ན་
དམ་ཆོག་སྟེ་དེ་ལ་སེམས་དཔའི་ཁྲོ་བོ་བཞི་པོ་རྣམས་སོ། །

གཉིས་པ་ལྷ་ལྷག་མ་ཁ་བསྐྱང་བ་ནི། ཕྱང་བའི་ལྷ་བཅུ་གསུམ་པོ་དེའི་སྟེང་ཏུ་དོ་རྗེ་མ་ལྷ་

དབྱུང་དང་རིམ་པ་གཉིས་པའི་བྲ་བཞིར་འགོད། སེམས་དཔའ་བརྒྱད་སྟོ་བཞིའི་གཡས་གཡོན་དུ་
འགོད་ཁྲོ་བོ་དུག་ཕྱིའི་མཆམས་བཞི་དང་སྟེང་འོག་དུ་འགོད་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་དག་གི་གདན་
དང་བཞུགས་ཚུལ་དང་སྐྱེ་མདོག་ཕྱག་མཆོན་ཞལ་ཕྱག་གི་གངས་ལ་སོགས་པ་ནི་མདོར་བྲས་རི་
ལྟ་བུ་བཞིན་ནོ། །འདུས་པའི་ཕྱུང་དཀྱིལ་གྱི་སྐབས་འདིར་ལྟ་སོ་གཉིས་ཆང་བར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་
མཆོན་ཅི་ཡིན་སྟུམ་ན། དེའི་ལན་ལ། སྟོན་གསལ་འགོས་འགྱུར་ལས། ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་རི་ལྟ་བུ་
ཉིད་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་བཙུག་འདས་ཀྱིས་གཞན་དག་དུ་རྫོགས་པར་མ་གསུངས་པ་ནི་སྟོབ་
དཔོན་མེད་པར་འཇུག་པར་མ་གྱུར་ཅིག་སྟུམ་དུ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ལ། ཆག་
འགྱུར་ལ་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་སོ། །

འདིའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག་སྟོན་གསལ་ལས་གཞན་འདུས་པ་ཅ་བའི་རྒྱད་དུ་ལྟ་སོ་གཉིས་ཆང་
བར་མ་བསྟན་པར་སྤྲས་པ་འདི་ལ་གསུམ་ལས། སྐབས་གཞན་དུ་སྤྲས་པ་དང་། རྟོག་པ་གཞན་དུ་
སྤྲས་པ་དང་། རྒྱད་གཞན་དུ་སྤྲས་པ་དང་གསུམ་སོ། །

དང་པོ་(སྐབས་གཞན་དུ་སྤྲས་པ་)ནི། སེམས་དཔའ་བརྒྱད། རོ་རྩེ་མ་ལྷ་སྟེང་གཞིའི་སྐབས་སུ་
བསྟན་པ་དང་།

གཉིས་པ་(རྟོག་པ་གཞན་དུ་སྤྲས་པ་)ནི། ཁྲོ་བོ་དུག་ལུ་བཅུ་གསུམ་པར་བསྟན་པ་དང་།

གསུམ་པ་(རྒྱད་གཞན་དུ་སྤྲས་པ་)ནི། བཤད་རྒྱུ་རོ་རྩེ་འཕྲེང་བར་སྐྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་ལྟ་སོ་
གཉིས་ཆང་བར་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། གཞུང་དེ་དང་དེར་ལྟ་དེ་དང་དེ་
གསལ་བར་བསྟན་པ་གང་ཞིག་གཞུང་དེ་དང་དེར་ལྟ་དེ་དང་དེ་གསལ་བར་བསྟན་པ་དང་སྤྲས་
ནས་བསྟན་པ་གཉིས་འགལ་བའི་བྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་འདུས་པ་ཅ་བའི་རྒྱད་ལས་གཞན་འཁོར་

ལོ་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུ་དུ་ལྟ་གངས་ཆང་བར་མ་བསྟན་པ་ལྟར་དུ། འདུས་པ་ཅ་བའི་རྒྱུ་དུའང་
ལྟ་གངས་ཆང་བར་མ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་ཏེ། འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་
རྒྱུ་དུ་ལྟ་གངས་རེ་གཉིས་ཆང་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། འདུས་པ་ཅ་བའི་རྒྱུ་དུའང་སྒྲིང་
གཞིའི་སྐབས་སུ་ལྟ་ཉེར་གཉིས་དང་། ལྟ་བཅུ་གསུམ་སྤྱང་བའི་སྐབས་སུ་ཁོ་བོ་བཞི་དང་། ལེའུ་
བཅུ་གསུམ་པར་ཁོ་བོ་དྲུག་སྟེ་ལྟ་སོ་གཉིས་ཆང་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

རང་ལུགས་ནི། སྟོན་གསལ་པ་ཆབ་ཀྱི་འགྱུར་ལས། སྟོབ་དཔོན་མེད་པར་འཇུག་པ་མི་
རུང་ངོ་སྟུང་སྟེ། བཅོམ་ལྟོན་འདས་ཀྱིས་གཞན་དུ་ལྟའི་རྣམ་འབྱོར་དང་དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་སུ་
ཆང་བར་གསུང་བ་ཁོ་ན་ལྟར་འདིར་ཡང་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལེགས་ཏེ། རྣམ་
བཞག་རིམ་པར། རི་ལྟར་སྟའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྟ་སོ་གཉིས་འགོད་བྱ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་སྤྱང་
བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྟ་རྣམས་འགོད་པར་གྱུར་ཏོ། །དེ་ལྟར་མོད་ཀྱི་ཅ་བའི་རྒྱུ་ལས་ལྟ་རྣམས་
འགོད་པ་རྫོགས་པར་མ་བསྟན་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་མེད་པར་རྒྱུད་ལ་འཇུག་པར་མ་གྱུར་ཅིག་
སྟུང་དུ་དགོངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། དེའི་དོན་ནི། འདུས་པའི་སྤྱང་བའི་
དཀྱིལ་འཁོར་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་ལྟ་སོ་གཉིས་ཆང་བར་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། སྟོབ་
དཔོན་མེད་པར་རྒྱུད་ལ་རང་གར་འཇུག་པ་དེ་བཀག་ནས་འདུས་པ་ཅ་བའི་རྒྱུ་དོན་རྫོགས་
པར་གོ་བ་ལ་ཅ་བཤད་སྤྱར་ནས་འཆད་ཤེས་པའི་སྒྲ་མའི་མན་ངག་ལ་རག་ལས་པར་ཤེས་པའི་
ཕྱིར་དུ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་པ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྒྱལ་པོ་ཨིན་ལྷ་ཉིས་
འདུས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྟ་གངས་བཅུ་གསུམ་དུ་བཤད་པ་དང་། སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་
ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱིས་བཅུ་དགྱུར་བཤད་པ་དང་། བརྗེ་ཏ་མགྲིན་པ་གསུམ་པས་འདུས་པའི་ལྟ་

གངས་ཉེར་ལྷར་བཤད་པས། འོ་ན་འདིར་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུ་གིས་ལྷ་སོ་གཉིས་སུ་བཤད་པ་
འདི་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཅི་ཡོད་ཅི་ན། འདི་ལ་རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་། ལུང་གི་སྐྱབ་བྱེད་
གཉིས་ལས།

དང་སོ་ལ་ཡང་མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་གཉིས་ལས།

དང་སོ་(མངོན་སུམ་)ནི། འདུས་པའི་ལྷ་གངས་ལ་དབྱེད་པའི་སྐྱབས་གི་ཕྱིར་གྲོལ་གི་ངོ་བོར་
མངོན་སུམ་གིས་སྐྱབ་མི་རུས་པས་རྗེས་དཔག་གིས་སྐྱབ་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་གཏན་ཆོག་གས་
སྒྲོན་མེད་གཅིག་དགོས་པས། དེའི་ཚུལ་ནི། སྒྲོན་གསལ་ལས། རི་ལྷར་སྐྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་
སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དགོད་པ་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། ལྷར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཡང་སྐྱའི་དཀྱིལ་
འཁོར་དང་འབྲས་ལྷ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྷར། ལྷར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་འང་ཞེས་པས་ཆོས་ཅན་
དེ་བཞིན། སྐྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་འབྲས་ལྷ་ཞེས་པས་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་དེ་བཞིན། སྐྱའི་དཀྱིལ་
འཁོར་ལ་ལྷ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས་དགོད་པ་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་པས་མཐུན་དཔེ་བཞིན་ཅིང་།
རྟགས་ཟུར་ནས་ཁ་སྐོང་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

དེ་ལྷར་ན་མི་བསྐྱེད་པས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་འདུས་པའི་ལྷར་བའི་རྟེན་གི་དཀྱིལ་འཁོར་འདི་
ལ་ཆོས་ཅན། ལྷ་སོ་གཉིས་དགོད་བྱ་ཡིན་ཏེ། མི་བསྐྱེད་པས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་འདུས་པའི་
བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གི་ལྷ་རྗེས་པར་དགོད་པའི་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱའི་
དཀྱིལ་འཁོར་བཞིན། མི་བསྐྱེད་པས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་འདུས་པའི་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གི་
ལྷ་རྗེས་པར་འགོད་པའི་གཞི་ཡིན་ན། ལྷ་སོ་གཉིས་དགོད་བྱ་ཡིན་པས་བྱུང་སྟེ། མི་བསྐྱེད་
པས་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་འདུས་པའི་བརྟེན་པའི་ལྷ་རྗེས་པར་འགོད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་

དགྲིལ་འཁོར་ལ་ངེས་པར་ལྷ་སོ་གཉིས་འགོད་དགོས་པའི་བྱིར། འདུས་པའི་རྟེན་གྱི་དགྲིལ་
འཁོར་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་དགོད་བྱ་ཡིན་ཏེ། འདུས་པའི་སྐྱའི་དགྲིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་དགོད་
བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་²³³ལུང་གི་སྐྱབ་བྱེད་ནི། རྫོང་ཆེ་འཕྲུང་བ་ལས། སེམས་ཀྱིས་གཞན་ནི་མི་བསམས་
པར། །སེམས་དབང་ཆེན་སོས་མཉན་པར་གྱིས། །རྫོང་ཆེ་སྐྱབ་དཔོན་ལུས་འདི་ལ། །རྒྱལ་བའི་སྐྱ་ནི་
ངེས་བཞིན་གནས། །ཞེས་པས་མདོར་བསྟན་ནས། རྒྱས་པར་འཆད་བ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། དང་པོ་
སྐྱ་ཡི་རྫོང་ཆེ་ནི། །གཟུགས་སྤང་ལ་ནི་ཡང་དག་བཞུགས། །རྗེས་སུ་ཆགས་པའི་རྫོང་ཆེ་ནི། །ཆོར་བ་
ཡི་ནི་སྤང་པོར་བཞུགས། །བཅོམ་ལྷན་གསུང་གི་རྫོང་ཆེ་ནི། །འདུ་ཤེས་ཀྱི་ནི་སྤང་པོར་
བཞུགས། །མཆོད་བ་ཀྱན་གྱི་རྫོང་ཆེ་ནི། །འདུ་བྱེད་ཀྱི་ནི་སྤང་པོར་བཞུགས། །བཅོམ་ལྷན་གསུང་
ཀྱི་རྫོང་ཆེ་ནི། །རྣམ་ཤེས་སྤང་པོར་ཡང་དག་བཞུགས། །ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཡང་འདི་འི་
ལ་སོགས་ས་ཁམས་ལ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ལུས་སྐྱབ་བཞུགས་སོ། །ཁྲག་སོགས་རྩ་ཡི་ཁམས་
ལ་ནི། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ལུས་སྐྱ་མ་བཞུགས། །རྫོང་བ་ལ་སོགས་མེ་ཁམས་ལ། །བཅོམ་ལྷན་
འདས་ལུས་གོས་དཀར་བཞུགས། །བསྐྱོད་བ་ལ་སོགས་རྩྱུང་ཁམས་ལ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ལུས་
སྐྱོལ་མ་བཞུགས། །དེ་འི་མིག་དབང་སོ་གཉིས་ལ་ནི། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ས་སྟོང་སོ། །དེ་ཡི་རྩ་
བའི་དབང་གཉིས་ལ། །བདེ་གཤེགས་བྱུག་ན་རྫོང་ཆེ་འོ། །དེ་ཡི་སྐྱ་ཡི་དབང་སོ་ལ། །དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་རྣམ་སྟོང་སོ། །དེ་ཡི་ལྷའི་དབང་ལ་བཞུགས་པ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཛིག་རྟེན་
དབང་། །ཁམས་བཞི་འི་རང་བཞིན་གོང་བྱ་ནི། །ལུས་ཞེས་བྱ་བར་གདགས་པ་ལ། །སྐྱིབ་པ་
ཐམས་ཅད་རྣམ་སེལ་བ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེར་བཞུགས་སོ། །དེ་ཡི་ཡིད་ཀྱི་དབང་སོ་
ལ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འཇམ་དབྱངས་བཞུགས། །ལུས་ཀྱི་ཆོགས་ནི་ཐམས་ཅད་ལ། །དེ་

བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་། །ལུས་ཀྱི་ཙྰ་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ལ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
བྱམས་པ་ལོ། །ལག་པ་གཡས་པའི་ཙྰ་བར་ནི། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཤེན་རྗེ་གཤེད། །ལག་པ་
གཡོན་པའི་ཙྰ་བར་ནི། །བདེ་གཤེགས་གཞན་གྱིས་མི་ཐུབ་པ། །ཁ་ཡི་བསྐྱར་བཞུགས་པ་ནི། །དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྟ་མགིན་ནི། །གསང་བའི་གནས་སུ་བཞུགས་པ་ནི། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
བདུད་ཅི་འབྱེལ། །དབྱང་པ་གཡས་པར་བཞུགས་པ་ནི། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་གཡོ་
བ། །དབྱང་པ་གཡོན་པར་བཞུགས་པ་ནི། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་འདོད་པའི་རྒྱལ། །ལུས་མོ་
གཡས་ལ་བཞུགས་པ་ནི། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དབྱིག་པ་སྟོ། །ལུས་མོ་གཡོན་པར་བཞུགས་པ་
ནི། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྟོབས་སོ་ཆེ། །རང་གི་སྦྱི་བོར་བཞུགས་པ་ནི། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
འཁོར་ལོས་བསྐྱར། །འོག་གི་རྒྱ་པར་བཞུགས་པ་ནི། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གནོད་མཛེས་
ཏེ། །ཞེས་པས་རྒྱས་པར་འཆད་ཅིང་། དེ་ཉིད་ལས། ལུས་ནི་འདི་ཉིད་ཀུན་ལ་འདིར། །དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་བཞུགས། །སྦྱ་ཡི་དགྱིལ་འཁོར་ཞེས་བཞོད་པ། །རྗེ་རྗེས་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་
ལུས། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྦྱ་རྩྭ་གས་པ། །འདི་དག་མ་ལུས་རྩྭ་གས་སངས་རྒྱས། །ཞེས་པའི་
དོན་བསྟུ་བ་ཡིན་ནོ།

འོ་ན། སྦྱོན་གསལ་དང་རྣམ་བཞག་རིམ་པར། བཤད་རྒྱུ་དོན་རྗེ་འབྲེང་བ་ལས། སྦྱའི་
དགྱིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་རྩྭ་གས་པར་འགོད་པ་གསུང་བར་བཤད་པ་དང་། འདིར་དོན་རྗེ་མ་
ལྷ་འགོད་པར་མ་བཤད་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་སོ་
ལྷ་གྲུབ་པས། དེའི་ལོངས་སྟོན་བྱར་གྱུར་པའི་ཡུལ་ལྷ་འགྲུབ་པ་བཞིན་དུ། ལོངས་སྟོན་པ་སོ་ས་
སྦྱིང་ལ་སོགས་པའི་སེམས་དབའ་ལྷ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་དེ་དག་གི་ལོངས་སྟོན་
བྱར་གྱུར་པའི་དོན་རྗེ་མ་ལྷ་གོ་བུས་པ་ལ་དགོངས་པའམ། ཡང་ན་ལྷ་གས་མོས་འོད་གསལ་དུ་སྦྱད་

པའི་སྐབས་སུ་རྫོ་རྩེ་མ་ལྷ་ཡང་སྤྱད་པར་བཤད་པས། འགོད་པའི་ཆེ་ཡང་རྫོ་རྩེ་མ་ལྷ། འགོད་པ་
ཤེས་ནས་བ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར། ལུས་དཀྱིལ་བསྐྱོམ་པས་མཆོན་པའི་བསྐྱེད་རིམ་བསྐྱོམ་པ་
དེ་ཡང་སྤྱིར་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྒྱུད་སློན་བྱེད་དང་བྱེད་པར་དུ་བྱང་འཇུག་གི་རྒྱུད་སློན་བྱེད་དུ་
འགྱུར་བས་ལུས་དཀྱིལ་བསྐྱོམ་ཚུལ་སྟོན་པའི་རྫོ་རྩེ་སློབ་དཔོན་དེ་སྟོ་དུ་མ་ནས་མཉེས་པར་བྱེད་
དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། རྫོ་རྩེ་འབྲང་བ་ལས། རྫོ་རྩེར་ལེགས་བྱས་བསྟན་པ་ནི། །ཟུང་ན་འདས་ལ་
འཇུག་པར་འགྱུར། །ཟུང་ན་འདས་པ་སྐྱར་ཐོབ་པ། །ཁྱེད་ཀྱི་དགེ་བ་ཡོངས་སློན་པ། །དེ་བས་རྫོ་
རྩེ་སློབ་དཔོན་གྱི། །ལུས་ལ་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་བཞུགས། །མཐོང་ན་དོན་ནི་ཡོད་པ་གྱེ། །ཕྱི་མའི་
དུས་ན་སེམས་དབང་ཆེ། །དེ་བས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །རབ་ཏུ་འབད་དེ་སྒྲ་མ་
བསྟེན། །ཞེས་གསུང་ཞིང།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་མཐོང་བ་དོན་ཡོད་བཅས། །བྱང་ཚུབ་སེམས་དབང་གསལ་བ་
ཆེ། །དགའ་ཞིང་མགུ་ལ་རབ་དང་བས། །བྱག་འཆལ་ནས་ནི་མཆི་མ་སྒྲགས། །ཞེས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ལྷང་བའི་རྟོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་ཡོད་པར་སྐྱབ་པ་དེ། བསྐྱབ་སྐྱ་བ་
དཀྱིལ་འཁོར་ལ་མཆོན་མ་འགོད་པའི་ཆེ་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་མ་འགོད་པར་བཤད་པ་དེས་
མི་བསྐྱབ་པར་བསྐྱབ་དཀའ་བ་སྤྱིར་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་བྱས་
ནས་སྐྱབ་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སྤྱིར་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ལྷང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་
ཀ་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ་སྤྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་¹¹⁹བཤད་དོན་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བསྐྱིགས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་མཆོད་པ་སྤྱོས་པ་ཞེས་པ་ནས། བྱག་འཆལ་ནས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་
ཀྱིས་བྱང་དེས་གཉིས་སུ་བཤད་པ་དེས། རྫོ་རྩེའི་སློབ་མ་རྒྱུད་ལ་གནས་པ་དེས། རྫོ་རྩེ་སློབ་

དཔོན་རྒྱུད་ལ་གནས་པ་དེ་ལ་ཕྱི་ནང་གི་མཆོད་པས་མཆོད་ནས་ཕྱག་འཆའ་ཏེ། དབང་བསྐྱར་
 རས་འདུས་པ་བཤད་པར་གསོལ་བ་འདེབས་པ་དེ་བསྟན། འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱང་ཐེ་ཆོས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཞན་ནམས་ལྟ་ཅི་སྟོས་ཞེས་
 བ་དགོངས་པས་བཤད་པ་དེས། རྟོ་རྟེ་སྟོབ་དཔོན་རྒྱུད་ལ་གནས་པ་དེས། རྟོ་རྟེ་སྟོབ་མ་རྒྱུད་ལ་
 གནས་པ་དེ་ལ་འདུས་པའི་ལམ་ལ་སྟོབ་པར་འདོད་པ་ལེགས་ཏེ། འོན་ཀྱང་འདུས་པའི་རྒྱུད་དོན་
 རྟོགས་པར་དགའ་བས་རེ་ཞིག་ཐེག་པའི་ཆུལ་གཞན་ལ་སྟོབ་ནས་ཕྱིས་འདི་ལ་ཞུགས་ན་མི་
 ལེགས་སམ། ཞེས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཁས་ལེན་མི་བྱེད་པ་དེ་བསྟན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
 ཅད་དོ་མཆོར་དུ་རྒྱུར་ཞེས་བ་ནས། ཡང་དག་པར་བསྟན་དུ་གསོལ་ཞེས་པའི་བར་སྐྱ་རྟེ་བཞིན་
 བར་བཤད་པས། རྟོ་རྟེ་སྟོབ་མ་རྒྱུད་ལ་གནས་པ་དེས་རྟོ་རྟེ་སྟོབ་དཔོན་རྒྱུད་ལ་གནས་པ་དེ་ལ་
 སྐར་ཡང་བསྐྱར་ཏེ་དབང་བསྐྱར་ནས་འདུས་པ་བཤད་པར་གསོལ་བ་འདེབས་པ་དེ་བསྟན།
 མཆོན་སྤྲུལ་བཅུ་གསུམ་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་། བཞུགས་སོ་བཅུ་གསུམ་སྐྱ་རྟེ་བཞིན་
 བར་བཤད་པ་གཉིས་ཤུ་སྐར་བས་རྟོ་རྟེ་སྟོབ་དཔོན་རྒྱུད་ལ་གནས་པ་དེས། རྟོ་རྟེ་སྟོབ་མ་རྒྱུད་
 ལ་གནས་པ་དེ་ལ་གང་དུ་དབང་བསྐྱར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱབ་པ་དེ་བསྟན། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་མཛད། ཅེས་བ་ནས། རྟོ་རྟེ་དམ་ཆོག་འབྱུང་
 བའི་ཆོག་གིས་ཞེས་པའི་བར་ཆུལ་བཞིར་བཤད་པས། རྟོ་རྟེ་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་རྟོ་རྟེ་སྟོབ་མ་
 དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བཅུ་གསུམ་དབང་བཞི་རྟོགས་པར་བསྐྱར་བ་དེ་བསྟན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེད་པར་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཡིག་དོན་དུ་བཤད་པ་དེས། དབང་དུས་
 སུ་ཁས་བླངས་པའི་དམ་ཆོག་དང་སྟོན་པ་ཆུལ་བཞིན་དུ་བསྐྱར་དགོས་པ་དེ་བསྟན་ཏེ། དེ་དག་
 གིས་རྒྱུད་སྟོན་བྱུང་དུ་བྱེད་པའི་དབང་དང་དམ་ཆོག་གི་ནམ་བཞག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།

རྒྱུ་སྒྲིལ་པར་བྱེད་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ནམ་བཞག་བསྟན་ཚུལ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་སྦྱང་པོ་དོན་རྒྱུ་ལེའུ་མེད་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་ནས། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཀྱང་གྱི་གནས། །ཞེས་པའི་བར་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པས་ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷ་སོ་
 གཉིས་ཀྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ་དེ་བསྟན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོའི་དབྱུས་སུ་བཞག་པར་གྱུར་རྟོ། །ཞེས་པས་ལྷག་མོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་བསྐྱེད་
 པ་དེ་བསྟན། ནམ་མཁའི་དབྱིངས་འདི་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་ལེའུ་
 རོ་བོར་གནས་པར་གྱུར་རྟོ། །ཞེས་པ་སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་པས་ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷ་སྒྲིལ་འཁོར་ལོ་འགོད་
 པ་དེ་བསྟན། ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ཐམས་ཅད་ན་ཞེས་པ་ནས། བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་ཐོབ་
 པར་གྱུར་རྟོ། །ཞེས་པའི་བར་སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་པས་ལྷག་མོས་ཀྱི་མཛད་པ་དེ་བསྟན། དེ་ནས་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དོན་རྒྱུ་ལེའུ་ལ་ཞུགས་
 སོ། །ཞེས་པའི་བར་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པས་ལྷག་མོས་ལུས་ལ་བསྐྱེད་པ་དེ་བསྟན།

འདི་སྐད་ནས་བཞག་སེམས་པའི་བར་གྱི་སྐྱེད་གཞིའི་ཡིག་དོན་རྒྱུ་ལེའུ་ལ་སྐྱར་ནས་ལྷག་
 མོས་འོད་གསལ་དུ་སྐྱེད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་མཆོན་པའི་མངོན་བྱང་ལུས་བསྐྱེད་
 པའི་དང་པོའི་མགོན་པོ་ཆོས་འབྱུང་གི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་དབྱུས་སུ་ཆེ་གདན་ལ་
 བཞག་པ་དེ་བསྟན། དམ་ཆོག་འབྱུང་བ་དོན་རྒྱུ་ལེའུ་འདི་དེ་འདྲིན་ལ་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་པ་བྱང་དོན་
 དུ་བཤད་པས་ཀྱང་། ས་བོན། རྒྱལ་མཆོན། སྤྱི་ཚོགས་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དེ་བསྟན། ཟེལ་གཞོན་
 དོན་རྒྱུ་ལེའུ་དོན་དུ་བཤད་པས་དང་པོའི་མགོན་པོ་སྤྱི་ལ་སྐྱར་བསྐྱེད་པ་དེ་བསྟན། རིག་པ་ཆེན་པོའི་
 སྤྱིས་བྱའི་གཞུགས་འདི། ཞེས་པ་ནས། དེ་གྱིས་བསྐྱེད་པས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་བྱང་དོན་དུ་བཤད་
 པས་སྤྱི་ལ་སྐྱར་དོན་རྒྱུ་ལེའུ་སེམས་དབྱུས་ལ་ལུས་དཀྱིལ་འགོད་པ་དང་། སྤྱི་གསུང་ཐུགས་ཀྱིས་ཀྱིས་

བརྒྱབས་པ་དང་། ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་བསྐྱེད་པའི་བར་བསྟན། བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་ཚུབ་
 གྱི་སེམས་དོན་མེ། ཞེས་པ་ནས། གཞིགས་པར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པས།
 དམ་ཆོག་སེམས་དཔའི་རལ་བའི་ཅོད་བཤུ་ལ་དོན་མེ་འཆང་ཡབ་ཡུམ་གྱིས་དབུ་བརྒྱན་པ་དེ་བསྟན།
 གླེང་གཞི་སྤྱོད་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་། གཞུངས་དཀྱིལ་བྱང་དོན་དུ་རྗེས་འཇུག་ལ་སྐྱར་བས་རིག་མ་
 འདུ་བྱ་བ་དེ་བསྟན། དོན་མེ་བརྒྱན་མོའི་རྣ་ག་ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱི་
 གནས། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་ཡུམ་གྱི་བརྒྱར་གཞལ་ཡས་
 ཁང་བསྐྱེད་པར་བསྟན་པ་ནས་བཞག་རིམ་བར་གསུངས་སོ། །གླེང་གཞི་སྤྱོད་དོན་དུ་བཤད་པའི་
 སྐབས་སུ་ཡུམ་གྱི་བརྒྱར་ལྟའི་འཁོར་ལོ་འགོད་པར་བསྟན་ཀྱང་། ལྷ་གང་དང་གང་འགོད་པ་མི་
 གསལ་བས་གླེང་གཞིའི་འཁོར་ཕུན་ཆོགས་བྱང་དོན་རྗེས་འཇུག་ལ་སྐྱར་བས་ལྷ་དེ་དང་དེ་འགོད་
 བར་གསལ་བར་བསྟན། མཆོན་པུགས་བརྒྱ་གསུམ་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་བཞགས་སོ་བརྒྱ་
 གསུམ་སྤྱི་བཞིན་པར་བཤད་པ་གཉིས་ཤིང་སྐྱར་བས་ཡུམ་གྱི་བརྒྱའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ལྷ་
 རྣམས་ཕྱིར་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་མཛད་པ་མཛད། སྐར་ཕྱོན་ཏེ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་ཕྱི་ཡི་གཞལ་ཡས་
 ཁང་གི་རང་རང་གི་གནས་སུ་འགོད་པ་དེ་བསྟན་ནོ། །

གཉིས་པ་རྫོགས་རིམ་ལ་སྐྱར་བའི་ཚུལ་ནི། གླེང་གཞི་སྤྱོད་དོན་དང་མཐར་ཐུག་དུ་བཤད་
 བས་ཡུམ་དབེན་ངག་དབེན་སེམས་དབེན་སྐྱུ་ཡུམ་འོད་གསལ་བྱང་འཇུག་དེ་རྣམས་ལ་ཐོགས་
 འབྱེན་པའི་སྤྱོད་པ་དེ་བསྟན། དེ་དག་ཅུང་ཟད་གསལ་བར་སྟོན་པ་ནི། གཞུངས་དཀྱིལ་ངེས་དོན་
 དང་། བསྐྱེད་དཀྱིལ་ངེས་དོན། དམ་ཆོག་འབྱུང་བ་ངེས་དོན་སོགས་གྱིས་སྟོན་པར་བྱེད་
 དོ། །གླེང་གཞི་མཐར་ཐུག་གིས་བྱང་འཇུག་པས་ཡུམ་གྱི་བརྒྱར་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ་
 དང་། འཁོར་ཕུན་ཆོགས་རྗེས་འཇུག་ལ་སྐྱར་བའི་ངེས་དོན་གྱིས་ལྷ་དེ་དང་དེ་འགོད་པར་

གསལ་བར་བསྟན། མཆོན་སྒྲགས་བཅུ་གསུམ་ངེས་དོན་གྱི་ལྷ་ཡི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། བཞུགས་
སོ་བཅུ་གསུམ་སྐྱ་རིམ་ཞིན་པར་བཤད་པ་གཉིས་ཤིན་སྐྱར་ཏེ་བཤད་པས། ཟུང་འཇུག་པས་
དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་རྣམས་ཕྱིར་སྐྱོས་མཛད་པ་མཛད། སྐར་བྱོན་ཏེ་རང་གནས་སུ་
འགོད་པ་དེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་ལུང་མཚན་དོན་བཤད་པ་ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་སྐྱུགས་ཀྱི་གསང་བ་
གསང་བ་འདུས་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
ཀྱིན་གྱིས་ཆོབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ལེའུ་སྟེ་དང་པོ་ལོ།།

དེ་བཞིན་གཤམས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཞེས་པ་ནས། ལེའུ་མྱེ་དང་པོའོ། །ཞེས་པའི་བར་
 གསུངས། རོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤམས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་
 བའི་གནད་ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་འདུས་པའི་རྒྱད་ལས་དེ་བཞིན་གཤམས་པ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་ལྷ་བཙུ་གསུམ་སྤྱང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནི་བརྗོད་བྱ་རོན་ཀྱི་
 ལེའུ་དང་། དེ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་གཞུང་གི་ཆོགས་ལ་ཡང་ལེའུ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
 ཡང་ལེའུའི་སྐད་དོད་པ་ཅ་ལ་ཞེས་པ་གོས་ལ་ཡང་འཇུག་པས། གོས་ཀྱི་ལེ་ཆན་རེ་རེས་ཀྱང་
 རང་གིས་གང་ལ་ཁེབ་པའི་གནས་དེ་ལ་སྤྱང་བྱ་མཆུ་རིང་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་འཆའི་གནོད་པ་
 བསྐྱོག་པ་བཞིན་དུ། ལེའུ་དང་པོའི་བརྗོད་བྱའི་རོན་དེ་དག་གིས་ཀྱང་རང་ཉིད་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་
 གང་ཟག་དེའི་རང་གིས་ངོ་སྤྲུལ་ཀྱི་སྤྱང་བྱ་སྐྱེ་ཆ་ན་འཆི་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་འཆའི་རྣམས་བསྐྱོག་
 པར་བྱེད་པས་ན་ལེའུ་མྱེ། དེ་དག་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་ཆོགས་ལ་ཡང་ལེའུ་ཞེས་

བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ།

¹¹⁹
གསུམ་པ་ལེའུ་དེ་བཤད་ཟིན་པར་བསྟན་པ་ལ། སྒྲོན་མ་གསལ་བར་བྱེད་པས་རྒྱ་ཆེར་
བཤད་པ་ལས། ལེའུ་དང་པོ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པའོ། །ཞེས་གསུངས། རོན་ནི། འོ་ན་ལེའུ་
དང་པོའི་གཞུང་གང་དང་གང་མཐའ་དྲུག་དང་། ཚུལ་བཞི་གང་དང་གང་གིས་བཤད་སྟུང་ན།
མཆོད་རོན་དང་། སྤང་གཞི་དང་། ཟེལ་གཞོན་རྩོད་ཅིང་དེ་འཛིན་དང་། འདུས་པ་གསང་བ་
ལས་བྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་
དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩོད་ཅིང་དམ་ཆོག་འབྱུང་བའི་དམ་ཆོག་དང་། ཡེ་
ཤེས་སྒྲོན་མ་རྩོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་སྒྲུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་རྩོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་
བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏེ། ལེའུ་དང་པོར་ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་འདུག་པའི་གཞུང་བརྒྱད། ལེའུ་
གཉིས་པར། དངོས་སོ་མེད་པས་སྒྲོམ་པ་མེད། །ཅེས་པ་དང་། ལེའུ་གསུམ་པར། རིན་ཆེན་ཆེན་
སོ་ཁ་དོག་ལ། །ཞེས་སོགས་དང་། ལེའུ་དྲུག་པར། དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་རྩོད་ཅིང་འཛིན། །ཞེས་
སོགས་དང་། ལེའུ་བདུན་པར། གཟུགས་ལ་ནམ་གསུམ་ཤེས་བྱས་ནས། །ཞེས་སོགས་དང་།
ལེའུ་བརྒྱ་བདུན་པར། གསང་བའི་ཡི་གེ་ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། རྒྱུད་འདིའི་དབྱ་ཞབས་ཀྱི་
བསྐྱེད་པ་ལས་ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་འདུག་པའི་གཞུང་བརྒྱ་གསུམ་དང་། དྲང་དེས་ཀྱི་བཤད་
པ་འདུག་པའི་གཞུང་ལ། འཁོར་ཕུན་ཆོགས། གཟུངས་དཀྱིལ། བསྐྱེད་དཀྱིལ་མདོར་བསྟན།
དམ་ཆོག་འབྱུང་བ་རྩོད་ཅིང་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོད་པ་སྒྲོས་པ། དམ་
ཆོག་འབྱུང་བ་རྩོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། རྩོད་ཅིང་རིན་ཆེན་དཔལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་
འཛིན་དང་། འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་འབྱུང་བ་རྩོད་ཅིང་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། གྲུབ་པ་
གདོན་མི་ཟ་བའི་མཆོག་དང་། དམ་ཆོག་འགྲུགས་པའི་རིགས་དང་། ཞེ་སྤང་གཉི་ཐུག་འདོད་

ཆགས་དང་། མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་པ་རྫོ་རྗེ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་
 རིན་པོ་ཆེའི་འབྱུང་གནས་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྫོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་མཆོན་སྤྲུགས་བཅུ་
 གསུམ་བསྐྱན་པས་ལེའུ་དང་པོར་བྱང་དེས་ཀྱི་བཤད་པ་འཇུག་པའི་གཞུང་ཉེར་བདུན། ལེགས་
 སོ་ལེགས་སོ་འོན་ཀྱང་འདི་ནི་ཞེས་པ་ནས། ལྷ་ཅི་སྟོས་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་དགོངས་པས་
 བཤད། ཨེ་མ་རྟོ། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །ཞེས་སོགས། སྟོག་གཅིག་ལ་དགོངས་མིན་
 ཀྱི་བཤད་པ་འཇུག་ལ་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་སྐྱེ་རྗེ་བཞིན་པས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།

བྱས་པ་ལ་ཁོ་ན་རེ། ལེའུ་དང་པོར་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། ལེའུ་དང་པོར་
 ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པའི་གཞུང་དུ་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་དེ་
 མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཁ་ཅིག་ལེའུ་དང་པོ་མཐའ་དྲུག་གིས་
 བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། ལེའུ་དང་པོ་ལ་སྐྱེ་རྗེ་བཞིན་པ་མིན་པའི་བཤད་པ་འཇུག་པའི་གཞུང་མེད་
 པའི་ཕྱིར། ཟེར་ན། དེའི་སྟོན་མེད་དེ། སྐྱིར་མཐའ་དྲུག་གི་བཤད་པ་འཇུག་ན་དེའི་བཤད་པ་
 རྫོགས་པར་འཇུག་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐྱེང་གཞིའི་ཡི་གེ་བཞི་བཅུ་པོ་རེ་རེའི་དོན་འདི་
 སྟོན་ཀྱི་བཤད་པ་དེ་ལ་སྐྱེ་རྗེ་བཞིན་པ་མིན་པའི་བཤད་དོན་ལེགས་པར་ཆང་བའི་ཕྱིར།

དེས་ན་གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ལེའུ་དང་པོའི་གཞུང་རྣམས་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་
 མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པས་ཐོན་པར་གྱུར་པའི་ལམ་ལ་རྒྱད་སྟོད་རུང་དུ་བྱེད་པ་དབང་དང་དམ་
 ཆོག་སྟོད་དུ་རུང་ནས་རྒྱད་སྟོན་པར་བྱེད་པ་བསྐྱེད་རིམ། སྟོན་ནས་གོལ་བར་བྱེད་པའི་རྫོགས་
 རིམ། ལམ་དེ་རྣམས་ལ་བོགས་འབྱེན་པའི་སྟོད་པ་རྣམས་འཆད་ཚུལ་ཆོགས་སྟོབ་གཉིས་ཀྱི་སྟོ་
 བས་ཉན་པ་པོའི་གང་ཟག་ལྷ་ལ་བཤད་པས་དེའི་རྒྱད་ལ་སྐྱེ་ལུས་འོད་གསལ་བྱུང་འཇུག་རྣམས་

ལ་གོ་བ་ལེགས་པར་ཆགས་པ་ནི། ལེའུ་དང་པོ་མཐའ་བྱག་དང་ཚུལ་བཞིས་བཤད་པའི་དགོས་
པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ།།

སྒྲོན་མ་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས། ལེའུ་དང་པོ་མཐའ་བྱག་དང་
ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའོ།།

སྒྲུལ་པ། སྒྲུ་གསུམ་དོ་རྩེ་འཆང་དབང་སྒྲ་མ་ལས། །ཐོབ་པའི་བྱང་འཇུག་རིམ་གཉིས་ལྟ་
ལམ་ནས། །འོང་བའི་པན་བདེ་ཅེ་བརྒྱར་གྲོད་པས། །འབྲས་བུ་སྒྲུ་གསུམ་མཆོག་དེར་ཉག་
ཏུ་རྒྱལ། །ཟབ་ལམ་འདུས་པའི་དཔལ་ལྡན་རྒྱུད་རྒྱལ་ལ། །མཐའ་བྱག་འཆིང་བའི་བཅིངས་ལས་
འགོལ་བྱེད་པའི། །ཆེ་བྲགས་སྒྲོན་མ་རབ་ཏུ་གསལ་བྱེད་དང་། །འཇམ་མགོན་གང་དེའི་དེན་
གྲིས་ལེགས་བསྐྱངས་པའི། །སྒྲལ་བཟང་འབྱོར་ལྡན་ཅན་དེར་ཐུར་འཇུག་ཤོག །རྒྱུད་སྡེ་སྡོང་
པའི་ཅེར་སོན་སྒྲ་ན་མེད། །རིམ་གཉིས་ལམ་ནས་བྱང་འཇུག་ལ་འཇུག་པས། །རིང་མོར་གསལ་
བྱེད་སོམ་ཉི་ཡོངས་དག་འདིས། །འགྲོ་རྣམས་སྒྲུ་གསུམ་གར་གྱི་རོལ་པར་ཤོག །

༡། །རྒྱལ་ཁབ་ལྷན་པའི་མཐའ་དྲུག་ཚུལ་བཞིའི་གནད། །ལྒྱལ་བ་གཉིས་པའི་ཟབ་གསལ་གདམས་
པའི་བཅུད། །གསང་ཆེན་ལམ་བཟང་ཆེ་ཆེར་རྒྱས་མཛད་པའི། །རྒྱལ་ཆེན་ཤེས་རབ་སེང་གེས་དུས་ཀུན་
སྐྱོངས། །ལགོང་ས་ལྒྱལ་དབང་བཅུ་བཞི་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་ངོ།།

༡༡། རྒྱུ་ལེའུ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་ལོ་དཔལ་གསལ་བ་འདུས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུ་གྱི་སྒྲོན་མ་
རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་འཆད་པ་ལས་
ལེའུ་གཉིས་པ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་བརྒྱགས་སོ།།

༥ གཉིས་པ་དོན་དེའི་ལེའུ་ལྷན་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ལ། ལེའུ་གཉིས་པ་
ནས་ལྷ་པའི་བར་གྱིས་བཤད་པ་དང་། དྲུག་པ་ནས་དགུ་པའི་བར་གྱིས་བཤད་པ་དང་། བཅུ་པ་
ནས་བཅུ་གསུམ་པའི་བར་གྱིས་བཤད་པ་དང་། བཅུ་བཞི་པ་ནས་བཅུ་བདུན་པའི་བར་གྱིས་
བཤད་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(ལེའུ་གཉིས་པ་ནས་ལྷ་པའི་བར་གྱིས་བཤད་པ་)ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ལེའུས་བཤད་
ཚུལ། རྩི་རྩེ་བཞེད་པའི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ། ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ།
ཀྱན་ཏུ་སྦྱོང་པ་མཆོག་གི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ་དང་བཞི།

༥ དང་པོ་ལེའུ་གཉིས་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ལེའུས་བཤད་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། ལེའུ་ལྷ་
ཕྱིའི་མཆོམས་སྦྱར་བ། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ། ལེའུའི་མཆོན་དོན་བཤད་པ། ལེའུ་དེ་བཤད་
ཟེན་པར་བསྟན་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(ལེའུ་ལྷ་ཕྱིའི་མཆོམས་སྦྱར་བ་)ནི། ལེའུ་དང་པོར་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ཐམས་ཅད་མདོར་
བསྟན་ནས། བསྐྱེད་རིམ་ལ་ལེའུ་དང་པོར་བསྟན་པའི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་།
ལེའུ་དང་པོར་མ་བསྟན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བསྐྱོམ་པ་དང་། རྩི་གས་རིམ་ལ་ལེའུ་དང་པོར་བསྟན་
པའི་སེམས་དབེན། སྐྱེ་ལུས། འོད་གསལ། རྩང་འདུག་ནམས་གསལ་བར་བསྟན་པའི་བྱིར། དེ་

ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལེན་གཉིས་པ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ལེན་འདི་གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ་ལེན་འདི་གཞུང་བཤད་པ་ལ། བྱག་མཆོད་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་གསོལ་བ་གདབ་པ་
དང་། དེའི་ལན་བཤད་པ། དེ་ལ་ཆེད་བརྗོད་བྱས་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(བྱག་མཆོད་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་གསོལ་བ་གདབ་པ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་
དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཆོད་
པ་བྱས་ཏེ། བྱག་འཆའ་ནས་འདི་སྐྱད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་
མཆོག་ཤེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀྱན་ཀྱི་གསང་། །སྐྱ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས། །བཅོམ་ལྡན་
སྐྱེ་པོ་བཤད་དུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། འདི་སྐྱད་ཅེས་གསོལ་རྟོ་ཞེས་བྱང་ངོ་། །གང་ལ་གསོལ་ན། ཆུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་
ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་དོ་རྩེ་
འཆང་ཆེན་པོ་ལའོ། །གང་གིས་གསོལ་ན། འཁོར་ཀྱི་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། བྱི་ནང་གི་མཆོད་པ་བྱས་ཏེ་བྱག་འཆའ་ནས་
སོ། །ཚུལ་རྩི་ལྟར་དུ་གསོལ་ན་སྟོན་པ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བོས་ནས་བཤད་དུ་གསོལ་
རྟོ། །གང་བཤད་དུ་གསོལ་ན། དེས་གཉིས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་འདིའོ། །དེ་བྱང་པར་དུ་དང་
ལྡན་སྐྱུ་ན། རོ་བོའི་བྱང་པར། ཟབ་པའི་བྱང་པར། སྐྱ་ན་མེད་པའི་བྱང་པར། བྱེད་ལས་ཀྱི་བྱང་
པར་ཏེ་བཞི་དང་ལྡན་ནོ། །དང་པོ་རོ་བོའི་བྱང་པར་ནི། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་གསུམ་མཆོག་
སྟེ་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་

དེ་འདྲིའི་བྲང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོའི་བྲང་པར་དུ་མི་འཐད་དེ། འདྲིའི་བྲང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་
བསྐྱེད་རིམ་ཀྱི་བྲང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན་དེའི་སྒྲིན་མེད་དེ། རྒྱ་བསྐྱེད་རིམ་
ཀྱི་བྲང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་འབྲས་བུ་རྫོགས་རིམ་ཀྱི་རྫོ་རྫོ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བྲང་ཚུབ་ཀྱི་
སེམས་ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཟབ་པའི་བྲང་པར་ནི། རིམ་
གཉིས་ཀྱི་བྲང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀྱུན་ཀྱི་མན་ངག་གིས་བསྟན་པར་བྱ་བ་
ཡིན་གྱི། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་གསང་བར་བྱ་བ་ཡིན་
ནོ། །གསུམ་པ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྲང་པར་ནི། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་ཀྱི་ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་
རྣམས་ལ་གསང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་བྲང་ཚུབ་ཀྱི་
སེམས་འདི་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ལམ་གཞན་མེད་པའོ། །བཞི་པ་བྱེད་ལས་ཀྱི་བྲང་པར་ནི།
ཆེ་དེ་ལ་ཤེས་སྒྲིབ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྤྲོད་པོ་ཅན་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་གསོལ་བ་གདབ་པའི་ལན་བཤད་པ་ལ། རྒྱུད་པ་བོའི་ཆོག་གིས་སྒྲིན་པའི་གསུང་
ལ་འདུག་པ། བྲང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་གདམས་ཤིང་གདམས་པ་ལྟར་དུ་བསྐྱེད་དགོས་
པར་བསྟན་པ། དོན་དེ་དེ་²⁵¹བཞིན་གཤེགས་པ་བྱུག་གིས་གསུངས་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(རྒྱུད་པ་བོའི་ཆོག་གིས་སྒྲིན་པའི་གསུང་ལ་འདུག་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བཙུམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲུ་དང་གསུང་
དང་ཐུགས་རྫོ་རྫོའི་བདག་པོས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་
མཐུན་ཅིང་། །བྲང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་རྟོག་པ་ཡང་ཐུགས་
ཀྱིས་མཐུན་ནས། བྲང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་རྟོ། །ཞེས་
གསུངས།

ནོན་ཅི། འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཤད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དེ་ནས་བཀའ་སྩལ་ཏོ་ཞེས་བྱང་ཏོ། །གང་གིས་བཀའ་སྩལ་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་བྱགས་རྩི་མེད་བདག་པོ་རྩི་འཆང་ཆེན་པོས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །གང་ལ་བཀའ་སྩལ་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ལ་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །གང་བཀའ་སྩལ་ན་རིམ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་བཀའ་སྩལ་ན་འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རིམ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཤད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་མཐུན་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྐྱེ་ལུས་འོད་གསལ་དུ་བརྒྱག་པས་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་འཇུག་ཡོངས་སྤུལ་གྱི་སྐྱར་བཞེངས་ཆུལ་གྱི་མན་ངག་དེ་བདག་ཅག་ནམས་ལ་བསྟན་ན་གཞན་དོན་གྱི་ཆེན་པོར་འགྱུར་རོ་སྟམ་པའི་སེམས་ཀྱི་ཡོངས་སུ་ཉོག་པ་ཡང་བྱགས་ཀྱིས་མཐུན་ནས། འཁོར་གྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ལན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནམས་ལ་བཀའ་སྩལ་པའི་རྒྱ་མཆན་ནི། འོག་ནས་འཆད་པའི་བསྐྱེད་རྩིགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གསར་དུ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མེད་ལ། དེ་གསར་དུ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་གདམས་ཤིང་གདམས་པ་ལྟར་དུ་བསྐྱེད་དགོས་པར་བསྟན་པ་)ལ་བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་། དེས་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་ཆེད་²⁵¹བརྩོད་མཛད་པ་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(བྱང་དོན་དུ་བཤད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། བྱེད་ཀྱིས་སེམས་ལུས་ལྟ་བུ་དང་། །ལུས་སེམས་ལྟ་བུ་དང་། །སེམས་ཚིག་ཏུ་
བརྗོད་པ་ལྟ་བུར་སྐྱེད་ཅིག དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་གིས།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་སྐྱར་ནས།
ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཡན་ལག་ཁོ་མོར་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད་ཡན་ཆད་སྟོན་ཏུ་བྱས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱེད་ནམས་ཀྱིས་རང་གི་སེམས་ལུས་ལྟ་བུ་སྟེ་སྐྱེ་དོ་རྗེའི་ནམ་པར་སྐྱེད་
ཅིག ལུས་སེམས་ལྟ་བུ་སྟེ་ཐུགས་དོ་རྗེའི་ནམ་པར་སྐྱེད་ཅིག སེམས་ཚིག་ཏུ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་
གསུང་དོ་རྗེའི་ནམ་པར་སྐྱེད་ཅིག ཅེས་པ་སོ་སོར་སྐྱར་བས་ནི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་སོ་སོར་བྱིན་
ཀྱིས་བརྒྱབ་པ་དེ་བཞུག། གསུམ་ཀའི་མཇུག་ཏུ་སྐྱེད་ཅིག་ཅེས་ཐུན་མོང་ཏུ་སྐྱར་བས་ནི་སྐྱེ་
གསུང་ཐུགས་ཐུན་མོང་ཏུ་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབ་པ་དེ་བཞུག་ནོ། །འོ་ན་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་རིམ་པ་
བཞིན་ཏུ་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་གསུམ་ཏུ་སྐྱེད་ཅིག་ཅེས་མི་སྟོས་པར། སེམས་སྐྱེ་དོ་རྗེ་དང་།
ལུས་ཐུགས་དོ་རྗེ་དང་། སེམས་གསུང་དོ་རྗེར་སྐྱེད་ཅིག་ཅེས་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།
དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་ཏུ་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་གསུམ་
ཏུ་བསྐྱེད་ཏུ་མི་རུང་ངམ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་ཤས་ཆུང་ཞིང་། གཞི་ལ་ལུས་ངག་གཉིས་
སེམས་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་པ་བཞིན་ཏུ། འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་འང་སྐྱེ་གསུང་གཉིས་ཐུགས་
ལས་དོན་གཞན་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་སྐྱེ་བ་དགག་པའི་བྱིར་ཏུ། སེམས་སྐྱེ་དོ་རྗེ་དང་།
ལུས་ཐུགས་དོ་རྗེ་དང་། སེམས་གསུང་དོ་རྗེར་སྐྱེད་ཅིག་ཅེས་དངོས་སུ་བཞུན་ཅིང་། དེའི་ཤུགས་
ཀྱིས་ངག་ཐུགས་དོ་རྗེར་སྐྱེད་ཅིག་ཅེས་པ་ཡང་གོ་རུས་པའི་བྱིར་རོ། །སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་སོ་སོར་
བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབ་པ་དེ་ནས། བསྐྱེད་རིམ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་

དག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་གསུམ་ནམ་
མཁའ་ལྟ་བུའི་བདག་མེད་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཟེན་པའི་སྒོ་ནས། དོན་ཅི་ཡང་གི་སྐྱོ་གཅིག་
ཏུ་སྒྱུར་བ་ནི་སྐྱོ་གསུང་ཐུགས་ཐུན་མོང་དུ་བྱིན་ཀྱིས་བརྒྱབ་པའོ།

གཉིས་པ་ངས་དོན་ནི། རྟེན་པ་རིམ་པའི་སེམས་དབེན་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་བྱེད་ཀྱིས་སེམས་དབེན་ཀྱི་རྒྱུ་སེམས་ལས་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་སྐྱོ་མའི་ལུས་སྦྱེད་
ཅིག་སྐྱོ་ལུས་དེ་ཡང་སེམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་དེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཀྱི་སྐྱོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། དོན་ཅི་ཡང་བ་ལས། སྤྱིང་པོར་གྱུར་པ་རང་སྟོག་ལས། །ཁམས་གསུམ་ན་ནི་གཞན་མེད་
དེ། །སྐྱོ་མ་རྒྱུད་གིས་ཁམས་གསུམ་པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱོ་ལུས་པ་དེས་རང་གི་
སེམས་ཀྱིས་ཀྱན་ནས་བསྐྱང་སྟེ་ཆོག་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱོ་
ལུས་ཀྱི་བསྐྱབ་གཞི་རྒྱུད་འོད་ཟེར་ལྟ་བུ་ཡོད་པར་བལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་ཅི་ཡང་བ་ལས། མི་ལམ་མི་
བ་བཞིན་དུ་བལྟ། །ཞེས་པ་དང་། རིམ་ལྡེ་ལས། སྐྱོ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་འཛིན་གནས། །ཐམས་ཅད་དེ་
དང་འབྲུ་བར་མཐོང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སེམས་དབེན་ཀྱི་རྒྱུ་སེམས་ལས་སྐྱོ་མའི་སྐྱོ་བསྦྱེད་པ་དེ་ནས་སྐྱོ་ལུས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱས་བསྟན་པའི་རང་
གི་བྱང་པོ་ལྟ་དང་། སྐྱོ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྐྱས་བསྟན་པའི་ལུས་དག་ཡོད་གསུམ་ནམ་མཁའ་ལྟ་
བུའི་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དུ་སྒྱུར་བ་སྟེ་གཞུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དོན་ཅི་ཡང་བ་
ལས། ཁམས་གསུམ་བདག་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད། །གཅིག་ཏུ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱར་ནས་
ཞེས་པའི་ཆོག་གི་རུས་པས་བྱང་འཇུག་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། འདིས་བྱང་འཇུག་མ་བསྟན་ན་
སྐབས་འདིར་བྱང་འཇུག་མ་བསྟན་དགོས། དེ་མ་བསྟན་ན་སྐབས་འདིར་བྱང་འཇུག་བསྟན་པ་

ལ་འོག་ནས་ཆེད་བརྗོད་མཛད་པ་འབྲེལ་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །ཟུང་འཇུག་བསྟན་པའི་
ཁུངས་ནི། རྩོམ་གྲྲིང་བ་ལས། ལྷན་བར་མཐོང་བ་ནི། །བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་གནས་དེ་བཞིན་
ཉིད། །དངོས་གྲུབ་ལྷན་བར་མཐོང་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

²⁴⁸
གསུམ་པ་(དེ་ལ་ཆེད་བརྗོད་མཛད་པ་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་འདི་ཆེད་དུ་བརྗོད་དོ། །ཞེ་མའོ་ཀུན་དུ་བཟང་པོ་ཡི། །སྐྱུ་དང་
གསུང་ཐུགས་རྩོམ་ཅན། །སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྟུ། །སྐྱེ་བ་འདི་ནི་རབ་དུ་བསྐྱབས། །ཅེས་
གསུངས།

དོན་ནི། གཞན་གྱིས་མ་བསྐྱལ་བར་རང་སྟོབས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་འདི་ཆེད་དུ་
བརྗོད་དོ། །ཞེ་མའོ་ནི་ངོ་མཆར་བཤོ། །གང་ལ་ན། སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྩོམ་འདི་རང་བཞིན་
ཅན་དུ་གྱུར་པའི་ཀུན་དུ་བཟང་པོ་རྩོམ་འཆང་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་བ་མེད་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཚུལ་
ཏེ་རྒྱུང་སེམས་ལས་ཟུང་འཇུག་གི་སྐྱེ་བ་འདི་ནི་རབ་དུ་བསྐྱབས་པ་དེ་ལའོ།

²⁴⁷
གསུམ་པ་དོན་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དུག་གིས་གསུངས་པའི་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ།
རྩོམ་འཆང་གིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཤད་པ་དང་། ²⁶¹ནམ་སྐྱུང་གིས་གསུངས་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ་དང་། མི་བསྐྱོད་པས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ་དང་། ²⁶⁴རིན་འབྱུང་གིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ་དང་། ལྷན་བ་མཐོང་ཡས་གྱིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ་དང་། ²⁶⁶དོན་གྲུབ་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དགོངས་མིན་
དུ་བཤད་པ་དང་དུག

དང་པོ་(རྟེན་འཆང་གིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཤད་པ་)ལ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གསུངས་
པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ་དང་། གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཚུལ་བཞིར་
བཤད་པ་དང་གཉིས།

དང་པོ་(བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གསུངས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་
དང་ཐུགས་རྟོ་རྟེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ཚུལ་རྟོ་རྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་འདི་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པར་གདམས་པ་ལ་ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་དེ་ནས་གསུངས་སོ་
ཞེས་བྱང་ངོ་། །གང་གིས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྟོ་རྟེ་རྟོ་རྟེ་འཆང་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སོ། །ཅི་ཞིག་མངོན་ནས་
ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་པར་ཏེ་མངོན་དུ་ཐྱོགས་པ་དང་། རྫོགས་པར་ཏེ་
ཡང་དག་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའི་མི་སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་
ཚུལ་ཏེ་ཐབས་འོག་ནས་ཚུལ་བཞིའི་འཆད་པའི་དོན་རྣམས་རང་རང་གི་མི་མཐུན་ཐྱོགས་ཀྱིས་
མི་བྱེད་པས་ན་རྟོ་རྟེ། དེ་བཤད་སྟམ་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་
པར་ཞུགས་ཏེ་ལོ། །གང་གསུང་ན། སེམས་དབེན་སྐྱེ་ལུས། འོད་གསལ། བྱང་འཇུག་གི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་རྣམས་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་ལོ། །

གཉིས་པ་(གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པ་)ལ་ཡིག་དོན་དུ་བཤད་པ། སྐྱེ་

255

259

260

དོན་དུ་བཤད་པ། སྒྲུ་དོན་དུ་བཤད་པ། མཐར་ཐུག་དུ་བཤད་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(ཡིག་དོན་དུ་བཤད་པ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། དངོས་པོ་མེད་པས་སྒྲོམ་པ་མེད། །བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་སྒྲོམ་པ་མིན། །དེ་ལྟར་
དངོས་པོ་དངོས་མེད་པས། །སྒྲོམ་པ་དམིགས་སུ་མེད་པའོ། །ཞེས་བཙུག་ལྟར་འདས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོ་རྗེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་
སོ། །ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱད་པའི་རིགས་པས་སྒྲོད་བཅུད་ལ་དཔྱད་པའི་ཆེ་སྒྲོད་བཅུད་པ་
ཉིད་པ་དེ་སྒྲོད་བཅུད་མེད་པའི་དོན་དུ་བཟུང་ནས། སྒྲོད་བཅུད་མེད་པར་སྒྲོམ་པ་དེ་སྒྲོད་བཅུད་
ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲོད་བཅུད་མེད་ན་གང་བསྒྲོམ་པར་
བྱ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། ཇི་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། གང་གིས་སྒྲོམ་པར་བྱེད་པའི་
སྒྲོམ་པ་པོ་གསུམ་ཡང་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྒྲོད་བཅུད་མེད་པར་སྒྲོམ་པ་དེ་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
སྒྲོམ་པ་མིན་ཡང་། སྒྲོད་བཅུད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྒྲོམ་པ་དེ་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲོམ་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པར་སྒྲོམ་པ་དེ་ཡང་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲོམ་པ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་ན་གང་བསྒྲོམ་བྱའི་སྒྲོད་བཅུད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་། ཇི་ལྟར་སྒྲོམ་
པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་། གང་གིས་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོམ་པ་པོ་གསུམ་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཉེ། ཅ་ལེ་
ལས། ལམ་ལ་རང་བཞིན་ཡོད་ན་ནི། །བསྒྲོམ་པ་འཐད་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། སྒྲོད་བཅུད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་གཏན་ནས་མེད་པའི་གཞི་མཐུན་བསྒྲོམ་པ་
དེ་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་འབྲེལ་གཞི་མཐུན་བསྒྲོམ་པ་དེ་ཡང་དེའི་དེ་ཁོ་ན་

ཉིད་སྒྲོམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་གཏན་ནས་མེད་པའི་གཞི་
མཐུན་ཆད་མས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། དེ་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པའང་མ་ཡིན། དེ་གཏན་ནས་མེད་
པའང་མ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་བསྒྲོམ་པ་དེ་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲོམ་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་འབྲེལ་གཞི་མཐུན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲོམ་པ་དེ་ཡང་དེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
སྒྲོམ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་དགག་བྱ་སྟོད་བཅུད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་གཏན་
ནས་མེད་པའི་གཞི་མཐུན་ཆད་མས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དངོས་པོ་མེད་པས་སྒྲོམ་པ་
མེད། །ཅེས་སོགས་ཡིག་དོན་དུ་བཤད་པ་འདིས་སྟོད་བཅུད་མཐའ་བཞི་དང་བྲལ་བར་བསྟན་ཏེ།
དངོས་པོ་མེད་པས་ཞེས་སོགས་ཀྱང་བ་དང་པོས་སྟོད་བཅུད་མེད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་དང་།
བསྒྲོམ་པར་བྱ་བ་ཞེས་སོགས་ཆོག་ཀྱང་གཉིས་པས་སྟོད་བཅུད་ཡོད་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་
དང་། དེ་ལྟར་དངོས་པོ་དངོས་མེད་ཅེས་སོགས་ཀྱི་ཆོག་ཀྱང་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོད་བཅུད་ཡོད་
མེད་གཉིས་ཀའི་མཐའ་དང་བྲལ་བར་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། དེའི་ཤུགས་ལ་སྟོད་བཅུད་ཡོད་
མེད་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་དེ་ཡང་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ།

ཅིའི་ཕྱིར་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་ཅེ་ན། འཛིག་ཉེན་ན་གང་དུ་ལྷུང་ན་ལྷུང་བ་པོ་ལྷུང་བར་འགྱུར་
བའི་བྲག་གི་གཡང་ཁ་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་གང་དུ་བཟུང་ན་འཛིན་པ་པོ་
ལྷུང་བར་འགྱུར་བའི་གནས་ལ་མཐའ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཡོད་པ་དང་ཡོད་པའི་མཐའ་
དང་། ཡོད་པར་འཛིན་པ་དང་། ཡོད་པའི་མཐའ་འཛིན་པ་དང་། མེད་པ་དང་མེད་པའི་མཐའ་
དང་། མེད་པར་འཛིན་པ་དང་། མེད་པའི་མཐའ་འཛིན་གྱི་ཁྱད་པར་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་
ལ་ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་དང་། སྟོད་བཅུད་ཡོད་པ་ཡོད་མཐའ་དང་། དེར་འཛིན་པ་ཡོད་པའི་མཐའ་
འཛིན་མིན་གྱི། སྟོད་བཅུད་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་ཡོད་མཐའ་དང་། དེར་འཛིན་པ་ཡོད་པའི་

མཐར་འཛིན་ཡིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ལ་སྤྲིབ་པ་མེད་པ་དང་། རི་བོང་རུ་མེད་པ་མེད་པའི་
མཐའ་དང་། དེར་འཛིན་པ་མེད་པའི་མཐར་འཛིན་མིན་གྱི། སྣོད་བཅུད་གཏན་ནས་མེད་པ་མེད་
པའི་མཐའ་དང་། དེར་འཛིན་པ་མེད་པའི་མཐར་འཛིན་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་²⁵³ (སྤྱི་དོན་དུ་བཤད་པ་)ནི། སྤང་པོ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཏུ་འང་མེད། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དུ་མར་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
ན་མེ་ལོང་ནང་གི་བྱད་བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྟན་བཞིན། སྤང་པོ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་གཅིག་ཏུ་མེད་དེ། ཆ་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷབ་སྟེ། ཆ་བཅས་ཡིན་ན་རང་བཞིན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཆ་བཅས་ཡིན་ན་ཆ་དང་ཆ་ཅན་ཐ་དད་ཡིན་
དགོས། དེ་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་ཏྟག་པ་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྤྲང་དགོས། དེར་སྤྲང་ན་དེ་གཉིས་སྟོ་ལ་
ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྤྲང་དགོས། དེར་སྤྲང་ན་དེ་གཉིས་གནས་ཚུལ་ལ་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་དུ་གནས་ནས་
སྤྲང་ཚུལ་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྤྲང་དགོས། གནས་ཚུལ་ལ་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་དུ་གནས་ནས་སྤྲང་ཚུལ་
ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྤྲང་ན། སྤྲང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་དགོས། དེ་མི་མཐུན་ན་རྟེན་པ་
ཡིན་དགོས། དེ་ཡིན་ན་བདེན་པ་མ་ཡིན་དགོས། བདེན་པ་མ་ཡིན་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
གཅིག་མ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྤང་པོ་ཆོས་ཅན། ཆ་བཅས་ཡིན་ཏེ། གཞི་གྲུབ། ཆ་མེད་ཤེས་
བྱ་ལ་ཁེགས་པའི་ཕྱིར།

རྟགས་དེ་སྤྲིབ་པ་ལ། འདུས་བྱས་ལ་ཆ་མེད་དགག་པ་དང་། འདུས་མ་བྱས་ལ་ཆ་མེད་
དགག་པ་གཉིས།

དང་པོ་(འདུས་བྱས་ལ་ཆ་མེད་དགག་པ་)ལ། གཟུགས་ཅན་ལ་སྤྱོད་པ་གྱི་ཆ་མེད་དགག་པ་དང་།

ཤེས་པ་ལ་དུས་ཀྱི་ཆ་མེད་དགག་པ་གཉིས།

དང་པོ་(གཟུགས་ཅན་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དགག་པ་)ནི། ཁྱོད་ཀྱིས་ཆ་མེད་དུ་འདོད་པའི་དབྱས་རྒྱལ་གཅིག་ལ་ཕྱོགས་དུག་གི་རྒྱལ་ཀྱིས་བསྐྱར་བའི་ཆེ། དབྱས་རྒྱལ་ཀྱི་ཤར་རྒྱལ་ལ་བསྐྱན་པའི་ངོས་དེ་རྒྱབ་རྒྱལ་ལ་བསྐྱན་ནམ་མ་བསྐྱན། བསྐྱན་ན་ཤར་རྒྱབ་ཀྱི་རྒྱལ་གཉིས་པོ་གོ་ས་འབྲེས་པར་ཐལ། དབྱས་རྒྱལ་ཀྱི་ཤར་རྒྱལ་ལ་བསྐྱན་པའི་ངོས་དེ་རྒྱབ་རྒྱལ་ལ་ཡང་བསྐྱན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱལ་ཕན་ཇི་ཅམ་བསགས་ཀྱང་ཐོངས་ཆོད་ཆེར་མི་འགྱུར་བས། དེ་ལྟར་ན་རི་རབ་ལ་སོགས་པའི་རགས་པ་ཚོས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཤར་རྒྱལ་དང་རྒྱབ་རྒྱལ་གཉིས་གོ་ས་འབྲེས་པའི་ཕྱིར། མ་བསྐྱན་ཟེར་ན། ཆ་མེད་དུ་འདོད་པའི་དབྱས་རྒྱལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆ་བཅས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཤར་རྒྱལ་ལ་བསྐྱན་པའི་ཆ་གཅིག་ཡོད། དེས་རྒྱབ་རྒྱལ་ལ་མ་བསྐྱན་པའི་ཆ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་དེས་རིགས་འགྲེལ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ཉི་ཤུ་བ་ལས། དུག་གིས་གཅིག་ཅར་སྒྱར་བ་ན། །སྤར་བ་རྒྱལ་ཆ་དུག་དུ་འགྱུར། །དུག་པོ་དག་ཀྱང་གོ་གཅིག་ན། །གོང་བྱའང་རྒྱལ་ཕན་ཅམ་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཉིས་པ་(ཤེས་པ་ལ་དུས་ཀྱི་ཆ་མེད་དགག་པ་)ནི། དངོས་རྒྱ་དངོས་འབྲས་སུ་འདོད་པའི་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་གཞན་ཀྱིས་ཆོད་དམ་མ་ཆོད། ཆོད་ན་དེ་གཉིས་དངོས་རྒྱ་དང་དངོས་འབྲས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་ཆོས་གཞན་ཀྱིས་ཆོད་པའི་ཕྱིར། མ་ཆོད་ན་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་དུ་མ་ཆོད་དམ། ཆ་འགའ་ཞིག་གིས་ཆོད་ལ། ཆ་འགའ་ཞིག་གིས་མ་ཆོད་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་པོ་དུས་འབྲེས་པས་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་ལ། ཕྱི་མ་ལྟར་ན། དེ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཆ་བཅས་སུ་ཐལ། ཆ་འགའ་ཞིག་གིས་ཆོད་ལ། འགའ་ཞིག་གིས་མ་ཆོད་པའི་ཆ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་

འདུས་མ་བྱས་ལ་ཆ་མེད་དགག་པ་ལ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ཆ་མེད་དགག་པ་དང་།
འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆ་མེད་དགག་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལ་ཆ་མེད་དགག་པ་)ནི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཤར་
ཕྱོགས་ཀྱི་བྱམ་པའི་ཁོང་སྟོང་ལ་བྱམ་པའི་ཆ་དེས་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱམ་པའི་ཁོང་སྟོང་ལ་བྱམ་པམ་
མ་བྱལ། བྱམ་ན་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱམ་པའི་ཁོང་སྟོང་དང་། རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱམ་པའི་ཁོང་སྟོང་
གཉིས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱམ་པ་ཚུས་བཀའ་བ་ན་རྒྱབ་ཕྱོགས་
ཀྱི་བྱམ་པ་འདྲ་ཚུས་གང་བར་འགྱུར་རོ། །མ་བྱལ་ན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཆ་བཅས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱམ་པའི་ཁོང་སྟོང་ལ་བྱམ་པའི་ཆ་གཅིག་ཡོད།
དེས་རྒྱབ་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱམ་པའི་ཁོང་སྟོང་ལ་མ་བྱལ་བའི་ཆ་དང་བཅས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཆ་མེད་དགག་པ་)ནི། ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཀ་བའི་ཆོས་ཉིད་ལ་
བྱམ་པའི་ཆ་དེས་བྱམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་བྱམ་པམ་མ་བྱལ། བྱམ་ན། ཀ་བའི་ཆོས་ཉིད་དང་བྱམ་
པའི་ཆོས་ཉིད་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཀ་བྱམ་གཉིས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་
རོ། །མ་བྱལ་ན། ཆོས་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆ་བཅས་སུ་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཀ་བའི་ཆོས་ཉིད་ལ་
བྱམ་པའི་ཆ་གཅིག་ཡོད། དེས་བྱམ་པའི་ཆོས་ཉིད་ལ་མ་བྱལ་བའི་ཆ་དང་བཅས་པའི་བྱིར། སྤང་
པོ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དུ་མ་ར་མེད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་ཤེས་
བྱ་ལ་ཁེགས་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་གསོག་བྱེད་གཅིག་མེད་པས་དེ་བསགས་པའི་དུ་མ་མི་རུང་བ་
དང་། རྣམ་རྟོག་གཅིག་མེད་པའི་རྣམ་ཀྱི་སྤང་པོ་མི་རུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དུ་མ་གང་རུང་མེད་ན་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་
མེད་དགོས་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གཏོགས་པའི་རང་

བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གཏོགས་པའི་ཡོད་པ་
 མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། ། རྒྱ་བཅས་དང་རྒྱ་མེད་རྣམས་དངོས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུ་མ་སྤང་
 བ་ལས། གཅིག་དང་དུ་མར་མ་གཏོགས་པའི། ། ཡོད་པར་མི་རུང་འདི་གཉིས་ནི། ། བན་ཚུན་
 སྤངས་ཏེ་གནས་ཕྱིར་རོ། ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཁོ་ན་རེ། འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་
 ཆོས་གཞན་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་། དེ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་རང་
 བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྒྲིམ་པ་དེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲིམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་
 བྱི་སྟོང་ཉིད་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
 མ་ཁྱུ་བའི་ནད་ཀྱི་གཉེན་པོར་སྤྲོན་བཏང་བ་དེ་ཡང་མ་ཁྱུ་བའི་ནད་དུ་སོང་བ་བཞིན་ནོ། །

དེ་སྐད་དུ་ཡང་ཅ་ཤེ་ལས། འདུས་བྱས་རབ་དུ་མ་གྲུབ་པས། ། འདུས་མ་བྱས་ནི་རི་ལྟར་
 གྲུབ། ། ཅས་དང་། མི་སྟོང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ན། ། སྟོང་བ་ཡོད་པར་གལ་འགྱུར། ། ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། རྒྱས་འབྲས་བྱ་བ་སྦྱེད་པ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། རྒྱས་རང་དུས་ན་ཡོད་པའི་འབྲས་
 བྱ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མི་བསྦྱེད། རྒྱས་རང་དུས་ན་མེད་པའི་འབྲས་བྱ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་
 མི་བསྦྱེད། རྒྱས་རང་དུས་ན་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་འབྲས་བྱ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མི་
 བསྦྱེད། རྒྱས་རང་དུས་ན་ཡོད་མེད་གཉིས་གང་རུང་མིན་པའི་འབྲས་བྱ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མི་
 བསྦྱེད་པའི་ཕྱིར། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་རྒྱ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་། འབྲས་བྱ་རང་བཞིན་
 གྱིས་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། འབྲས་བྱ་ཆོས་སྐྱེ་དེ་ཡང་སེམས་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཅམ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
 གཞན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་དེ། གང་ལ་སྒྲོན་བྱའི་འབྲས་བྱ་ཆོས་སྐྱེ་དང་། རི་ལྟར་སྒྲོན་པའི་སྒྲོན་
 ལམ་དང་། གང་གིས་སྒྲོན་པའི་སྒྲོན་པ་པོ་གསུམ་ཀ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སེམས་
 ཀྱིས་བཏགས་པ་ཅམ་ལས་ཕྱི་རོལ་ན་དོན་གཞན་མེད་པར་སེམས་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཅམ་གྱི་རང་

བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན། དངོས་པོ་མེད་པས་སྒྲིམ་པ་མེད་ཅེས་སོགས་སྤྱོད་ཏུ་བཤད་
 པ་འདིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་རྒྱ་འབྲས་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་རྣམ་ཐར་
 སྒོ་གསུམ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་མེད་པས་སྒྲིམ་པ་མེད། །ཅེས་པ་སྤྱོད་ཏུ་བཤད་པའི་
 ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་བ་ཉིད་དེ་བསྟན། བསྒྲིམ་
 པར་བྱ་བ་བསྒྲིམ་པ་མིན། །ཞེས་པས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་རྣམ་པར་ཐར་
 པའི་སྒོ་མཚན་མ་མེད་པ་དེ་བསྟན། དེ་ལྟར་དངོས་པོ་དངོས་མེད་པས། །ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་
 གཉིས་གྱིས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་བདེན་པས་སྟོང་པའི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྒྲིམ་པ་མེད་པ་
 དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲ་བའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་དེ་སྤྲུགས་དང་པར་ཕྱིན་ཐེག་པ་གཉིས་
 ཀའི་ཐུན་མོང་བ་དང་། སྤྲུགས་ཀྱི་ཡང་རྒྱད་ལྟེ་བཞི་ཀའི་ཐུན་མོང་བ་དང་། ལྷ་མེད་ཀྱི་ཡང་
 བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ཀའི་ཉམས་སུ་སྤང་བྱ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་པས་སྤྱི་དོན་ནོ། །

253

གསུམ་པ་(སྤྲུག་ཏུ་བཤད་པ་)ནི། ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུན་གཉིས་གྱིས་བྲངས་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་།
 བྱུང་སོགས་ཀྱི་དངོས་པོའི་སྤྱང་བ་མེད་པའི་སེམས་དབེན་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྤྲུག་ཡིག་སྤྱོད་
 གཉིས་གྱིས་བསྟན་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྫོགས་པའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཙམ་ཞིག་
 བསྒྲིམ་པས་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྫོགས་སམ་ཞེ་ན། རྫོགས་པ་མིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱི་སྤྲུལ་ཐ་མལ་གྱི་སྤྱང་ཞེན་དག་པར་བྱས་པ་མེད་པ་དང་། མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་སྤྱོད་
 མའི་སྤྱོད་བརྟག་ཏུ་སྟེ་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིས་སེམས་དབེན་གྱི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་
 སྟོང་ཏུ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྤྱོད་ལུས་བསྟན་དགོས་པར་བསྟན་ནོ། །ཁོ་ན་སེམས་དབེན་གྱི་བདེ་
 སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་སྟོང་ཏུ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྤྱོད་ལུས་བསྟན་པ་ཙམ་གྱིས་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་
 ཀྱི་གཙོ་བོ་རྫོགས་སམ་ཞེ་ན། མི་རྫོགས་ཏེ། དེའི་ཆེ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྤྱོད་ལུས་དེ་བསམ་

གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་དག་པར་བྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིས་རིམ་པ་གསུམ་པའི་
 སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་སྟེང་དུ་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་བསྐྱན་དགོས་པར་བསྟན་ནོ། །སེམས་
 དབེན་ཀྱི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་སྟེང་དུ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱུ་ལུས་དང་། རིམ་པ་བཞི་པའི་
 དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་བསྐྱན་པ་ཅམ་གྱིས་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྫོགས་པ་མིན་ཏེ། དེ་
 གཉིས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་བྱང་འཇུག་སྒྲོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིས་ཁྱད་
 གཞི་སེམས་དབེན་དང་སྐྱུ་ལུས་བསྐྱན་པ་ནི་སྣང་བ་སེམས་སྤྲས་དང་། ཀྱན་རྫོབ་སྐྱུ་མའི་སྤྲས་
 པའི་དོན་ནོ།།

²⁵³
 བཞི་པ་(མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད་པ་)ནི། རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱུ་ལུས་དང་། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་
 ཀྱི་འོད་གསལ་གཉིས་རིམ་འཛོག་ཏུ་བསྒྲོམས་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་
 རྫོགས་སམ་ཞེ་ན། མི་རྫོགས་ཏེ། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་གྱི་སྐབས་ན་བདེན་
 གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་བྱང་འཇུག་བསྒྲོམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཆེ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱུ་
 ལུས་ནི་འགགས། དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་ནི་མ་སྐྱེས། རང་གི་ངོ་བོ་གཉིས་སྣང་མཐའ་དག་དང་
 བྲལ་བའི་ཕྱིར། རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱུ་ལུས་དེ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་བྱང་འཇུག་གི་སྐྱར་
 མེད་དེ། དེ་རིགས་འདྲ་རྒྱན་མི་འཆད་པའི་དོ་རྩེའི་སྐྱུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིས་རིགས་འདྲ་རྒྱན་
 མི་འཆད་པའི་དོ་རྩེའི་སྐྱུ་ཡིན་ན། ཟག་པ་མེད་པའི་རྒྱང་འོད་ཟེར་ལྷ་པ་ལས་གྲུབ་དགོས་པར་
 བསྟན་ནོ། །དེས་ན་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱུ་ལུས་དང་། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་
 གཉིས་རིམ་འཛོག་ཏུ་བསྒྲོམ་པར་བྱས་པ་དེ་ཅམ་གྱིས་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྫོགས་པ་
 མིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཆེ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་བྱང་འཇུག་མེད་པའི་ཕྱིར། འདིས་རྫོགས་
 རིམ་གྱི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྫོགས་པ་ལ་སེམས་དབེན་ཀྱི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་སྟེང་དུ་རིམ་པ་

གསུམ་པའི་སྐྱུ་ལུས་དང་། དེའི་སྤྱིང་དུ་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་། དེའི་སྤྱིང་དུ་
 བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་གྱི་བྱང་འཇུག་བསྟན་དགོས་པར་བསྟན་ནོ། །འོ་ན་སེམས་དབེན་གྱི་
 བདེ་སྤྱིང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྤྱིང་དུ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱུ་ལུས་དང་། དེའི་སྤྱིང་དུ་རིམ་པ་
 བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་དེའི་སྤྱིང་དུ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་གྱི་བྱང་འཇུག་བསྟན་པས་
 རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྫོགས་སམ་སྟུང་ན། དེ་འབྲ་བ་དེས་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་གྱི་གཙོ་
 བོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་དོན་གྱི་འོད་
 གསལ་ཐུགས་སུ་ཆུད་པ་གཉིས་གཅིག་ཡོད་པའི་ཆེ་ཅིག་ཤོས་མེད་པའི་རེས་འཛིག་མིན་པར།
 རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཆོགས་པ་ཐོབ་ནས་ཆེ་དེ་ལ་ཤེས་སྤྱིབ་ལས་གྲོལ་བར་བྱེད་པ་དང་། རིམ་ལྔ་ལས།
 བྱང་འཇུག་ཏིང་འཛིན་ལ་གནས་ནས། །སྤྱིང་ཞིང་གང་ལ་འཇུག་མི་སྟོབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར།
 ལམ་གྱི་རིམ་པ་གསུང་པ་ལ་སྟོབ་མི་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འདིས་ནི་དོན་གྱི་འོད་
 གསལ་དང་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་གཉིས་ཀ་བསྟན་པས་ན་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ནོ། །དེ་འབྲ་བའི་བྱང་
 འཇུག་པ་དེའི་ཆུད་ལ་བདེན་གཉིས་རོ་བོ་ཐ་དད་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་དམིགས་སུ་མེད་དེ། ཉོན་
 སྤྱིབ་ཐད་པར་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྐྱུ་
 དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་འཆང་ཆེན་པོས་གསུངས་སོ། །

251

གཉིས་པ་(རྣམ་སྟངས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་མཛོན་པར་རྟོགས་པ་རྟོ་རྟོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་
 ཞུགས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་འདི་གསུངས་སོ། །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ། །ཕྱང་པོ་
 །ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་། །གཟུང་དང་འཛིན་པ་རྣམས་སྤངས་པ། །ཆོས་བདག་མེད་པ་མཉམ་

ཉིད་པས། །རང་སེམས་གདོད་ནས་མ་སྐྱེས་པ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་སྦྱང་མཛད་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང་གིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པ་དེ་ནས་གསུངས་སོ་
ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་གིས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་སྦྱང་མཛད་ཀྱིས་
སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྡོ་རྗེ་ནི་
དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ཡིན་ལ། དེ་བཤད་སྟམ་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་
སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། །གང་བཤད་ན་འོད་གསལ་དང་བྱང་འཇུག་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
བཛྲོད་བྱང་སྟོན་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདི། །སྟོན་ཀྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་ཀྱིས་
གྲུབ་པ་དང་བྲལ་བ་དང་། དེར་མ་ཟད་གཟུང་བས་བསྐྱས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་དང་། གཟུགས་
ཅན་ཀྱི་ཁམས་དང་། གཟུགས་ཅན་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། འཛིན་པས་བསྐྱས་པའི་ལྡན་མིན་འདྲ་
བྱེད་མ་གཏོགས་པའི་མིང་བཞིའི་ཕྱང་པོ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཁམས་དང་། ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་།
ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དེ་སེམས་སེམས་བྱང་གིས་བསྐྱས་པ་རྣམས་རང་
བཞིན་ཀྱིས་གྲུབ་པ་རྣམ་པར་སྦྱངས་པའི་ཆོས་བདག་མེད་པ་ཡུལ་ཀྱི་འོད་གསལ་དང་ངོ་གཅིག་
ཏུ་ཞུགས་པའི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་དང་། རང་གི་སེམས་གདོད་མ་ནས་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་མ་སྐྱེས་པར་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་དག་
པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་གཉིས་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་བྱང་འཇུག་གི་སྐྱེ་ལམ་འདི་ལ་བརྟེན་
པའི་ས་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་པར་སྦྱང་མཛད་ཀྱིས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་(མི་བསྟོན་པས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་མེད་མི་བསྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་ཟད་པའི་དོན་མེད་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་གསུངས་སོ། །དངོས་པོ་འདི་ནམས་མ་སྐྱེས་པ། །ཆོས་དང་ཆོས་ཉིད་མེད་པ་སྟེ། །ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་བདག་མེད་པ། །བྱང་ཆུབ་ཆུལ་འདི་བརྟན་པའོ། །ཞེས་བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱེད་པས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ནམ་སྐྱང་གིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གསུངས་པ་དེ་ནས་གསུངས་སོ་ཞེས་བྱང་རོ། །གང་གིས་གསུང་ན། བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་མེད་མི་བསྐྱེད་པས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མི་ཟད་པའི་དོན་མེད་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་སྟོམས་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་སོ། །གང་གསུང་ན་འོད་གསལ་དང་བྱང་འཇུག་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བརྟན་བྱུང་སྟོན་པའི་ཆོག་སྲུ་བཅད་པ་འདིའོ། །གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དང་མིག་སོགས་ནང་གི་དངོས་པོ་འདི་ནམས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། ཆོས་ཅན་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བདེན་པ་བརྟན་པ་ལ་བརྟན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་གཉིས་ལ་རྟན་བརྟན་པའི་འབྲེལ་བ་བྱུང་དགོས་ལ། བདེན་བྱུང་ལ་དེ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ན་དག་པའི་ལྷན་སྐྱེ་རིམ་ལྷན་འབྱུང་ཞེ་ན། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུར་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པའི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དང་དེ་ལས་བྱུང་བའི་དག་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་འདི། ཟླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་བྱང་འཇུག་སྐྱབ་པའི་ཆུལ་ཏེ་ཐམས་སྐྱར་མི་ལྷོག་པས་ན་བརྟན་པའོ། །ཞེས་བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱེད་པས་

གསུངས་སོ།

²⁵¹
བཞི་པ་(རིན་འབྱུང་གིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། དེ་ནས་བཙུག་ལྟ་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་མེད་པ་རྟོག་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་གསུངས་སོ། །ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དངོས་མེད་ཅིང་། ཆོས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་རྣམ་པར་སྤངས། །བདག་མེད་ཆོས་ལས་ཀྱན་དུ་འབྱུང་། །བྱང་ཆུབ་ཚུལ་འདི་བརྟན་པའོ། །ཞེས་བཙུག་ལྟ་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་གྱིས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དྲུག་ཉི། མི་བསྐྱོད་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དགོངས་མིན་དུ་གསུངས་པའི་རྗེས་དེ་ནས་གསུངས་སོ་ཞེས་བྱང་ངོ་། །གང་གིས་གསུང་ན། བཙུག་ལྟ་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་གྱིས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་མེད་པ་རྟོག་ཞི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཡིན་ལ། དེ་བཤད་སྟུང་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་སོ། །གང་གསུང་ན་འོད་གསལ་དང་བྱང་འཇུག་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བརྟོག་བྱང་སྟོན་པའི་ཆོག་སུ་བཅད་པ་འདིའོ། །ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དངོས་པོར་མེད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བའི་ཕྱིར། ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། ཟག་བཅས་དང་ཟག་མེད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མོ་གཤམ་གྱི་བྱ་མེད་པས་དེའི་བཞིན་དཀར་བ་དང་སྟོ་བ་སོགས་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་དག་པའི་ལྷའི་སྐྱེ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཞེ་ན། བདག་མེད་པའི་ཆོས་ལུལ་གྱི་འོད་གསལ་

མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ཀྱན་ཏུ་སྟེ་འཕེན་པའི་དབང་གིས་
འབྱུང་བའི་བྱང་འབྱུག་གི་སྒྱུ་འདི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཏེ་ཐབས་སྒྲར་
མི་ལྟོག་པས་ན་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་
གྱིས་གསུངས་སོ།།

ལྷ་པ་(སྣང་བ་མཐའ་ཡས་གྱིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ་)འོ།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་འོད་ཟེར་
འབར་བ་དོ་རྩེ་སྒྲོན་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་བྱུགས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་
འདི་གསུངས་སོ། །མ་སྐྱེས་པ་ཡི་ཆོས་རྣམས་ལ། །ངོ་མོ་མེད་དེ་སྒྲོམ་བའང་མེད། །ནམ་མཁའི་
ཚུལ་དུ་སྦྱོར་བ་ཡིས། །དངོས་པོ་དག་ཏུ་རབ་ཏུ་བསྐྱགས། །ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དྲན་ཞི། རིན་འབྱུང་གིས་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་གསུངས་པའི་རྩེས་དེ་ནས་གསུངས་སོ་ཞེས་
བྱང་ངོ་། །གང་གིས་གསུང་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་
སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། ཡུལ་སྟོང་བ་ཉིད་ངི་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་
གཤེགས་པའི་ཐམས་ཅད་སྟོང་བ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲར་བྱུ་
བའི་ཚུལ་གྱིས་གསལ་བར་སྒྲང་བར་བྱེད་པས་ན་འོད་ཟེར་འབར་བ་སྒྲོན་མ་དང་། གཉིས་སྒྲང་
གིས་མི་བྱེད་པས་ན་དོ་རྩེ། དེ་བཤད་སྟུང་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་
སྟོམས་པར་བྱུགས་ནས་སོ། །གང་གསུང་ན་འོད་གསལ་དང་བྱང་འབྱུག་གི་བྱང་ཆུབ་གྱི་
སེམས་བརྗོད་བྱང་སྟོན་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདིའོ། །འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་གྱི་

ཆོས་རྣམས་ཆོས་ཅན། བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་མེད་དེ། རང་བཞིན་གྱིས་
མ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་པ་པོར་མ་ཟད་སྐྱེས་པའང་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་དེ། བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དག་པའི་ལྷའི་སྐྱེ་ཇི་ལྟར་འབྱུང་ཞེ་ན། རྣམ་
མཁའ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་ཚུལ་དུ་སྟེ་དག་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བ་ནི།
ཟུང་འཇུག་གི་དངོས་པོ་དག་ཏུ་རྟོ་རྟེ་འཆང་གིས་རབ་ཏུ་བསྐྱགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་གསུངས་སོ། །

251

དྲུག་པ་(དོན་གྲུབ་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དགོངས་མིན་དུ་བཤད་པ་)ནི།

ཆ་ཆུད་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲུབ་པ་གདོན་མི་ཟ་བ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་རྟོ་རྟེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཇིན་ལ་སྟོམས་པར་
ཞུགས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདི་གསུངས་སོ། །ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ། །
གདོད་ནས་དག་པ་རྣམ་མཁའ་བཞིན། །བྱང་ཆུབ་མེད་ཅིང་མངོན་རྟོགས་མེད། །བྱང་ཆུབ་ཚུལ་
འདི་བརྟན་པའོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲུབ་པ་གདོན་མི་ཟ་བས་
གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྤང་མཐས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གསུངས་པ་དེ་ནས་གསུངས་སོ་ཞེས་བྱང་ངོ་ །
གང་གིས་གསུང་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲུབ་པ་གདོན་མི་ཟ་བས་སོ། །ཅི་
ཞིག་མཛད་ནས་ན། སྐྱེ་ལུས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱས་བསྐྱན་པའི་ཕྱང་པོ་
ལྷ་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་རྒྱ་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་པོ་དང་། སྐྱེ་ལུས་པའི་ཕྱང་
པོ་ལྷ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དུ་དག་པར་བྱས་པ་ནི་ཟིལ་གྱིས་མཁན་པའི་དོན་དང་། དོན་གྱི་འོད་

གསལ་དེ་གཉིས་སྒྲུང་གིས་མི་བྱེད་པས་ན་རྟོ་རྟེ། དེ་བཤད་སྒྲུལ་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་
ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྒྲུལ་པར་ཞུགས་ཏེ་ལོ། །གང་གསུང་ན། འོད་གསལ་དང་བྱང་འཇུག་གི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་ཆོག་ས་སུ་བཅད་པ་འདི་ལོ། །རང་བཞིན་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་དང་། རྟོན་
སྒྲུང་དང་། རྟོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་། ཆོས་ཉིད་དེ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཆོས་རྣམས་
ཆོས་ཅན། གདོད་མ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་དག་པ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་
གྲུབ་པར་ཡོད་མ་མྱོང་བའི་བྱིར། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ཐོག་ས་པའི་རེག་བྱར་གདོད་མ་ནས་ཡོད་མ་
མྱོང་བ་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་དག་པའི་ལྷའི་སྒྲུ་རི་ལྟར་འབྱུང་ཞེ་ན། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་རྟོན་གྱི་འོད་
གསལ་དང་། མངོན་རྟོགས་དག་པའི་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་གཉིས་ངོ་མོ་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་། ལྷོག་པ་གཅིག་
ཏུ་མེད་པའི་བྱང་འཇུག་གི་སྒྲུ་འདི་ལྷ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཏེ་ཐབས། སྤར་
མི་ལྷོག་པས་ན་བརྟན་པའོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲུབ་པ་གདོན་མི་བ་
བས་གསུངས་སོ། །

246
གསུམ་པ་ཆེད་བརྗོད་མཛད་པའི་ཚུལ་ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བྱམས་པ་ལ་སྒྲུགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་
རྣམས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བའི་ཆོས་ཀྱི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཐོས་ནས་ངོ་མཆར་དུ་གྱུར། མད་དུ་གྱུར་ཏེ། ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་འདི་ཆེད་དུ་
བརྗོད་དོ། །ཞེ་མའོ་སངས་རྒྱས་ཞེ་མའོ་ཆོས། །ཆོས་བཤད་པ་ནི་ངོ་མཆར་ཆེ། །ཡང་དག་དོན་
ནི་དག་པའི་དོན། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །བདག་མེད་པ་ཡི་ཆོས་ལས་
བྱུང་། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་མཛད་པ། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་དམིགས་སུ་མེད། །བྱང་
ཆུབ་སེམས་ལ་ཕྱག་འཆལ་ལོ། །ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཐམས་ཅད་དོན། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རབ་

བསྐྱོར་བ། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་དོན་མེད་ཆེ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །དག་པ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ཐུགས། །སྐྱེ་དང་གསུང་ཐུགས་དོན་མེད་འཛིན། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་རབ་སྟོན་
པ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཕྱག་གིས་འོད་གསལ་དང་། ཟུང་འབྲུག་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་བརྗོད་བྱར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་གསུངས་པ་དེ་ནས། འདུས་པ་ཉན་
པའི་འཁོར་གྱི་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་སེམས་དབང་ཆེན་པོ་རྣམས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བའི། ཆོས་ཀྱན་རྫོབ་སྐྱ་
མའི་སྐྱ་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་ཡི་གེའི་ཆོགས་དེ་ཐོས་པས་ངོ་མཆར་དུ་གྱུར་ཅིག །དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་ཡི་གེའི་ཆོགས་དེ་ཐོས་པས་
མང་དུ་གྱུར་ཏེ་ཆེད་དུ་བརྗོད་པ་འདི་ཆེད་དུ་བརྗོད་དོ། །ཞེ་མའོ་སངས་རྒྱས་ནི་སྐྱ་མའི་སྐྱ་ལ་ངོ་
མཆར་བ་དང་། ཞེ་མའོ་ཆོས་ནི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་ངོ་མཆར་བ་དང་། དེར་མ་བཟང་བདེན་
གཉིས་དབྱེར་མེད་ཟུང་འབྲུག་གི་ཆོས་བཤད་པ་དེ་ལའང་ངོ་མཆར་བའོ། །ཡང་དག་པས་དོན་གྱི་
འོད་གསལ་གྱིས་ངོ་མ་དག་པར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཟུང་འབྲུག་པའི་
དོན་མེད་འཆང་གི་སྐྱ་མཆན་དཔེས་བརྒྱན་པ་དེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ལོ། །

བདག་མེད་པའི་ཆོས་ཡུལ་གྱི་འོད་གསལ་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་
བའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རྫོགས་པར་མཛད་
པ། རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་ན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་། རྒྱ་མཆན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་
དམིགས་སུ་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དོན་མེད་འཆང་གི་མངོན་ཞེན་སྤངས་པའི་ཐུགས་ལ་ཕྱག་
འཆའ་ལོ། །འཁོར་འདས་ཀྱན་ཏུ་བཟང་བས་ན་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོ། གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་

འདོད་དོན་རྫོགས་པར་བྱེད་པས། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་སྤུལ་པར་
མཛད་པས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རབ་བསྐྱར་བ། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
གྱིས་སྤྱོད་པ་སྤང་བ་གསུམ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པས། རྟོ་རྟེ་ཆེ་སྟེ་
བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་རྟོ་རྟེ་འཆང་གིས་ཆོས་གསུངས་པའི་གསུང་ལ་བྱག་འཆའ་ལོ། །དག་པའི་
སྤྱུ་མའི་སྤྱུ་དང་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟེ་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་གཤེགས་པས་
ཐུགས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་བྱང་འབྱུག་ལོངས་སྤྱོད་པ་དེ་སྤྱོད་རྟོ་རྟེ་རྣམ་སྤང་
དང་། གསུང་རྟོ་རྟེ་འོད་དཔག་མེད་དང་། ཐུགས་རྟོ་རྟེ་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤུལ་སྤྱིའི་
རྣམ་པར་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་རབ་དུ་སྟོན་པར་
མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་རྟོ་རྟེ་འཆང་གི་མཛད་པ་ལ་བྱག་འཆའ་ལོ། །

²⁴⁵
གསུམ་པ་ལེའུའི་མཆན་དོན་བཤད་པ་ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་
གསང་བ་འདུས་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ལེའུ་སྟེ་གཉིས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཐམས་
ཅད་བརྟོག་བྱར་སྟོན་པའི་འདུས་པའི་རྒྱུད་ལས། རིམ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་ནི་བརྟོག་བྱ་
དོན་གྱི་ལེའུ་དང་། དེ་བརྟོག་བྱར་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་ཆོགས་ལའང་ལེའུ་ཞེས་བྱའོ། །

བཞི་པ་ལེའུ་དེ་བཤད་ཟིན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལེའུ་གཉིས་པ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པའོ་
ཞེས་སོ། །འོ་ན་ལེའུ་གཉིས་པའི་གཞུང་གང་དང་གང་མཐའ་དྲུག་གང་དང་གང་གིས་བཤད་ན།
དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་

སྐྱུ་ཉོ་ཞེས་པའི་བར་དང་། དེ་ནས་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པ་ནས། བྱང་ཚུབ་སེམས་ལ་
བྱག་འཛལ་ལོ། །ཞེས་པའི་བར་སྐྱ་རི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་དང་། བྱེད་ཀྱི་སེམས་ལྷུས་ལྟ་བུ་
ཞེས་པ་ནས། སྐྱར་ནས་ཞེས་པའི་བར་བྱང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པ་དང་། དངོས་པོ་མེད་པས་སྒོམ་པ་
མེད། །ཅེས་པ་ནས། ལྷགས་དོ་རྩེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་ཚུལ་
བཞིར་བཤད་པ་དང་། ལྷག་མ་རྣམས་ནི་དགོངས་པ་མིན་པས་བཤད་པའོ། །

༡༡། རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་ལོ་དཔལ་གསལ་བ་འདུས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་མ་
 རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་འཆད་པ་ལས་
 ལུ་གསུམ་པ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་བརྒྱགས་སོ།།

༥ གཉིས་པ་རྩོམ་པའི་ལུ་གསུམ་བཤད་ཚུལ་ལ། ལུ་སྤྱི་ཕྱི་མཆམས་སྤྱར་བ་དང་།
 ལུ་ལུ་གཞུང་བཤད་པ་དང་། ལུ་ལུ་མཆོན་དོན་བཤད་པ་དང་། ལུ་དེ་བཤད་ཟེན་པར་བསྟན་
 པ་དང་བཞི་ལས།

དང་པོ་(ལུ་སྤྱི་ཕྱི་མཆམས་སྤྱར་བ་)ནི། ལུ་གཉིས་པས་ལུ་དང་པོའི་དོན་བཤད་པའི་ཚུལ་
 བསྟན་པ་དེ་ནས། བསྐྱེད་རིམ་ལ་ལུ་དང་པོར་བསྟན་པའི་ཉེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་མངོན་བྱང་
 ལྷ་ལས་ལྷ་བསྐྱེད་པ་དང་། མ་བསྟན་པའི་རིགས་བྱུག་གི་གཙོ་བོ་འཕོ་ཚུལ་དང་། དེ་དག་གི་སྤྱི་
 མདོག་བྱུག་མཆོན་དང་། སྤྱི་སྤྱོད་བྱུག་མཆོན་ཕྱ་མོ་སྤྱོད་ཚུལ་དང་། འོག་སྤྱོད་ཐེག་ལེ་ཕྱ་མོ་
 སྤྱོད་ཚུལ་དང་། རྩོགས་རིམ་ལ་ལུ་དང་པོར་མ་བསྟན་པའི་མི་ཤིགས་པའི་སྤྱུགས་ཀྱི་ཐེག་ལེ་
 སྤྱོད་པ་དང་། རྩོད་བཞུས་ཀྱི་གཞི་བཏོང་བ་ཅན་མ་གཏོགས་གསལ་བར་མ་བསྟན་པའི་རྩོད་
 བཞུས་དང་། ལུ་དང་པོར་བསྟན་པའི་སེམས་དབེན་དང་། སྤྱི་ལུས། འོད་གསལ། ཟུང་འཇུག་
 རྣམས་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་བཙམ་ལྷན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལུ་
 གསུམ་པ་རྩོམ་པའི་ལུ་གསུམ་འདི་གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ་ལུ་ལུ་གཞུང་བཤད་པ་ལ། ཕྱ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ཉེན་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་
 བསྐྱེད་པ་དང་། བསྐྱེད་ནས་ཕྱ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་བསྤྱོད་པ་དང་། ལྷ་རྣམས་བསྤྱོད་པའི་བསྐྱེད་

ཆོག་གི་རིམ་པ་བསྟན་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་²⁷¹(ཕྱ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒྲོམ་པའི་རྟེན་ལྗེའི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱེད་པ་)ལ། དང་པོ་དོན་དང་། ²⁸¹ངེས་དོན་གཉིས།

དང་པོ་(དང་པོ་བཤད་པ་)ལ། སྟུང་པ་པོའི་ཆོག་གིས་ལུ་ལ་འབྲུག་པ་དང་། ²⁷³ལྷ་བསྐྱེད་པའི་
ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒྲགས་བསྟན་པ་དང་། རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྒྲོམ་ཚུལ།
²⁸⁰ལྷ་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་དང་པོ་སྦྱར་བ་བསྟན་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(སྟུང་པ་པོའི་ཆོག་གིས་ལུ་ལ་འབྲུག་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་
དང་ཐུགས་རྟོ་རྟོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འསྐྱོ་བའི་སྤྱིན་
བཞོན་པ་རྟོ་རྟོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྒྲོམས་པར་བྱགས་ཏེ། རྟོ་རྟོ་བཞོན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་ལུ་ལ་འབྲུག་འདི་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཞི། གསུངས་སོ་ཞེས་དང་ངོ་། །གང་གིས་གསུང་ན། སྟུང་ཀྱི་སྤྱིན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྟོ་རྟོ་རྟོ་རྟོ་འཆང་ཆེན་པོས་
སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། རང་རང་གི་གདུལ་བྱ་གང་ན་ཡོད་པའི་གནས་དེར་སྐྱེའི་བཞོན་པ་
འསྐྱོ་བར་མཛད་པའི་སྒྲོ་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཆར་འབབས་པས་ན་སྤྱིན་ཞེས་བྱ་
བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་ལྷ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་མདོག་ཕྱག་མཆན་བསྐྱེད་ཆོག་རྣམས་
ཐ་མལ་ཀྱི་རྟོག་པས་མི་བྱེད་པས་ན་རྟོ་རྟོ། དེ་བཤད་སྟུང་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་
འཛིན་ལ་སྒྲོམས་པར་བྱགས་ཏེ་ངོ། །གང་གསུང་ན། རྟོ་རྟོ་ནི་རིགས་ལྷ་དང་བཞོན་པ་ནི་དེའི་
ཆོགས་ཏེ། དེ་དག་གི་སྐྱེ་མདོག་དང་ཕྱག་མཆན་དང་བསྐྱེད་ཆོག་རྣམས་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་

དེ་འཛིན་བརྗོད་བྱར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་ལེའུ་འདིའོ།

གཉིས་པ་²⁷² (ལྷ་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒྲགས་བསྟན་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། ཨི་ཤུ་བྱུ་རྫོ་ན་བཟླ་སྤ་མ་ལྷ་མོ་ཀོཉུ་ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། ཨི་ལ་ཨ་ཨ་ཨ་མ་གསུམ་ཡོད་པས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྐྱུ་གསུང་བྱགས་གསུམ་
མཆོན་ལ། ཨ་ལ་ཨ་བཅུག་པས་ཨ་དང་། དེ་ལ་མ་ཡིག་ཐིག་ལེར་བྱིན་པས་ཨི་ཞེས་གཅིག་ཏུ་
གྱུར་པ་དེས་སྐྱུ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་རྩོམ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་དེ་མཆོན། མཆོན་དོན་དེ་ལྟར་
ཤེས་ནས་ཨི་ཞེས་བརྗོད་པས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལེན་པས་ན། སྐུ་དང་
མཐའ་མེད་ཀྱི་སྒྲགས་ཀྱི་ཐོག་མར་ཨི་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །ཤུ་བྱུ་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད། རྫོ་ན་
ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས། བཟླ་རྩོམ་མི་བྱེད་པ། སྤ་མ་རང་བཞིན། ལྷ་མོ་ཀ་བདག་ཉིད། ཨ་ཉི་ནི་
དའོ་སྟེ། དེ་ལ་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་གཉིས་གཉིས་སྤང་གིས་མི་བྱེད་པའི་
རང་བཞིན་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེ་དའོ་སྟེ་དུ་ཆོས་སྐྱུ་ལ་ང་རྒྱལ་འཛིག་པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སྐྱུ་ལ་ང་
ལྷ་ནས་ནམ་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། ང་རྒྱལ་འཛིག་དགོས་པ་བཞིན་དུ། ཆོས་སྐྱུ་ལ་ཡང་ང་ལྷ་ནས་
ནམ་པ་བསྐྱེད་པ་དང་ང་རྒྱལ་འཛིག་དགོས་པར་མཆུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་ཚུལ་)ལ། དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་བསྐྱེད་ཚུལ་
མདོར་བསྟན་པ་དང་། གཙོ་བོ་འཕོ་ཚུལ་²⁷⁴རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས།

དང་བོ་(དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་བསྐྱེད་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱུས་གནས་པར། །སངས་རྒྱས་དཀྱིལ་འཁོར་སྐྱེས་པ་
ནི། །འོད་ཟེར་སྤྱིན་ཀྱི་བཀོད་པ་ཆེ། །སངས་རྒྱས་འབར་བའི་འོད་དང་མཉམ། །འོད་ཟེར་སྤྱི་ལྡན་

ཀུན་ཏུ་བྱུང་། ཀུན་ནས་ཡོངས་སུ་རྒྱུ་པོ་སྟེ། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྡེ་ཡིས་བྱུང་། མཆོད་པ་
རྣམ་པ་ལྡས་བརྒྱན་པ། མདོར་ན་དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་ནས་སུ། གཟུགས་ནི་དབུས་སུ་བསྐྱོམ་པར་
བྱ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཏེ་ཆོས་འབྱུང་གྱུ་གསུམ་པའི་དབུས་སུ་ཆུད་པའི་རྟེན་གྱི་གཞལ་
ཡས་ཁང་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །རྟེན་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་དེ་བྱུང་པར་དུ་དང་ལྡན་སྟུང་ན། ཤར་དཀར།
ལྷོ་སེར། ལྷུང་དམར། བྱང་ལྗང་། དབུས་སྟོ་བས་ན། འོད་ཟེར་སྣ་ལྡས་ཀུན་ཏུ་བྱུང་། རྩོགས་
ཀུན་ནས་ཡོངས་སུ་མཛེས་པས་ན། ཀུན་ནས་ཡོངས་སུ་རྒྱུ་པོ་སྟེ། འདོད་སྣམ་རྣམས་ལ་མེ་
ཏྲིག་མ་ལ་སོགས་པའི་མཆོད་པའི་སྣ་མོ་ལྡས་རྣམ་པར་བརྒྱན་པ་དང་བཅས་པའི་མདོར་ན་རྟེན་
གྱི་དགྱིལ་འཁོར་དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་ནས་སུ། དེའི་དབུས་སུ་རྟེ་རྟེ་འཆང་གཙོ་བོར་བསྐྱོམ་པར་བྱ་
བ་དང་། རྣམ་སྣང་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞི་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ནང་གི་
རྩོགས་བཞིར་འགོད་པ་དང་། འོད་ཟེར་སྤྱིན་གྱི་བཀོད་པ་ཆེ་སྟེ་རིགས་ལྡེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱན་
མ་ལ་སོགས་པའི་ཡུམ་བཞི། སེམས་དབའ་བརྒྱད་དང་། ཁྱོ་བོ་བཅུ་རྣམས་རང་རང་གི་གནས་
སུ་འགོད་པར་བྱ་ཞིང་། འདོད་ཡོན་ལྡེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟེ་རྟེ་མ་ལྡེ་དབུས་དང་རིམ་པ་གཉིས་
པའི་གྲ་བཞིར་དགོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱན་མ་ནས་ཀུན་བཟང་གི་བར་གྱི་སྣ་ཞི་བ་རྣམས་ནི་
རང་རང་གི་སངས་རྒྱས་ཏེ་རིགས་བདག་དང་། འབར་བའི་འོད་དང་མཉམ་པ་སྟེ་སྤྱུ་མདོག་འབ་
ཞིང་། ཁྱོ་བོ་རྣམས་ལ་ནི་ངེས་པ་མེད་དེ། གཤེན་རྟེ་གཤེད་སྤྱུ་མདོག་ནག་པོ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་²⁷³པ་(གཙོ་བོ་འཕོ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ། རིགས་སོ་སོའི་གཙོ་བོ་འཕོ་ཚུལ་དང་། དེ་
རྣམས་ཀྱི་སྤྱུ་མདོག་དང་བྱུག་མཆན་བསྟན་པ་གཉིས།

དང་པོ་(རིགས་སོ་སའི་གཙོ་བོ་འཕོ་ཚུལ་)ནི།

ཅ་རྒྱུ་ལས། རྣམ་པར་སྤང་མཛད་པུག་རྒྱ་ཆེ། །སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱིས་མཆོན་པའོ། །སྐྱ་གསུང་
ཐུགས་ནི་དོ་རྩེ་ཡི། །པུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །ཆོགས་གཉིས་དང་ནི་ལྡན་པ་ཡིས། །
བསྐྱས་དང་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་བ་ཡིས། །མི་བསྐྱོད་པ་ཡི་རྒྱ་མཆོག་དང་། །དཀོན་མཆོག་དཔལ་གྱི་རྒྱ་
ཆེན་དང་། །ཆོ་དཔག་མེད་པའི་འོད་བྱེད་དང་། །ཐོགས་མེད་གྲུབ་པའི་རྒྱ་ཆེན་རྣམས། །སངས་
རྒྱས་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་དོ་རྩེ་འཆང་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། གཙོ་བོ་
འཕོ་བའི་རིགས་པས་རྣམ་སྤང་སྐྱ་དོ་རྩེ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ཡིན་ཡང་། སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་
དོ་རྩེ་གསུམ་གྱིས་མཆོན་པའི་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་སྐྱ་པུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
གྱི་དབུས་སུ་གཙོ་བོར་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེར་མ་ཟད་སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོ་རྩེའི་
རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ལྷའི་སྐྱ་གཞན་ཡང་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་གཙོ་བོར་བསྐྱོམ་
པར་བྱའོ། །དེའི་ཚུལ་ནི། ཆོགས་གཉིས་དང་ནི་ལྡན་པ་ཡིས། །ཞེས་པའི་རྒྱ་པ་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་
སོ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་པའི་དོ་རྩེ་འཆང་དང་དོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་བའི་མི་བསྐྱོད་པ་ཡི་རྒྱ་
མཆོག་སྟེ་མི་བསྐྱོད་པའི་སྐྱ་པུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟེན་གྱི་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་གཙོ་བོར་སྐྱོམ་པ་དང་། ཆོགས་གཉིས་ཞེས་པའི་རྒྱ་པ་གཉིས་ཀྱིས་
དོན་སྤར་དང་འབྲས་བུ། དཀོན་མཆོག་དཔལ་གྱི་རྒྱ་ཆེན་ཏེ་རིན་འབྱུང་གི་སྐྱ་པུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་སྤང་གི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་གཙོ་བོར་བསྐྱོམ་
པར་བྱ་བ་དང་། ཡང་ཆོགས་གཉིས་ཞེས་སོགས་རྒྱ་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་སྤར་དང་འབྲས་བུ། ཆོ་
དཔག་མེད་པའི་འོད་བྱེད་དེ་ཆོ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐྱ་པུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དོ་བོར་

གྲུ་པའི་རྟེན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་གཙོ་བོར་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་དང་། ཀླང་པ་གཉིས་ཀྱི་
དོན་སྤར་དང་འབྲ་བ་ལ། ཐོག་མེད་གྲུབ་པའི་རྒྱ་ཆེན་ཏེ་དོན་ཡོད་གྲུབ་པའི་སྐྱ་བྱ་གྱ་ཆེན་པོ་
སངས་རྒྱུ་རྣམ་སྤང་གི་ངོ་བོར་གྲུ་པའི་རྟེན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་གཙོ་བོར་བསྐྱོམ་
པར་བྱའོ།

གཙོ་བོ་འཕོ་བའི་རྣམ་བཞག་ལ། གཙོ་བོ་འཕོ་བ་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་
རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་ཏེ། རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་དེ་ལ་ལྷག་མོས་ཀྱི་རྟེན་
གཞལ་ཡས་ཁང་དང་། ལུས་དགྲིལ་གྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་དང་། དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་
གི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་རྣམས་ལ་གྲུབ་ཟིན་གྱི་རྣམ་པའི་མཆོན་ཉིད་མི་འབྲ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།
བརྟེན་པ་ལྷའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ལྷག་མོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་འཕོ་བ་མེད་དེ། དེའི་གཙོ་བོ་
རྟོ་རྟེ་འཆང་དུ་ངེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེའི་གཙོ་བོ་དང་། མངོན་བྱང་ལྷ་བསྐྱེད་ཀྱི་གཙོ་བོ་དང་
དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་གཙོ་བོ་དང་། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་གཙོ་བོ་རྣམས་མི་འཕོ་བར་
སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་དབུ་ཞབས་ཐམས་ཅད་དུ་གཙོ་བོ་རྟོ་རྟེ་འཆང་དུ་བྱེད་པའང་ཡོད་དེ། ལེའུ་བཅུ་པ་
ལས་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱལ་བའི་སྐྱབ་ཐབས་དང་། ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པར་བསྐྱེད་རིམ་
པས་མངོན་ཤེས་ལྷ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་ཐབས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཙོ་བོ་འཕོ་བའི་སྐྱབས་ལ་ཡང་
མངོན་བྱང་ལྷ་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐྱབས་ནས་འཕོ་བ་དང་། དེའི་སྐྱབས་ནས་མི་འཕོ་བར་དགྲིལ་འཁོར་
རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐྱབས་ནས་འཕོ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པར་མི་
བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རིགས་ལྷའི་བྲན་པ་གཅིག་པའི་སྐྱབ་ཐབས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ།

གཉིས་པ་ནི། མངོར་བྱས་ནས་བཤད་པའི་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐྱབ་ཐབས་ལྟ་
བུའོ། །དེ་ཡང་མངོར་བྱས་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐྱབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་མི་བསྐྱེད་པ་ཡིན་

བས་དེ་ལ་སྟོས་ཏེ་གཙོ་བོ་འཕོ་བའི་ཚུལ་ནི། རྣམ་སྤང་གཙོ་བོར་སོང་བའི་ཆེ་དེ་ལ་སྤྱན་མས་
འཁྱུང་པ། རྣམ་སྤང་གི་གནས་སུ་མི་བསྐྱོད་པ་དང་། སྤྱན་མའི་གནས་སུ་རེག་བྱ་དོན་རྩེ་མ་བཞག་
ལ། དེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གཞན་གསུམ་ལའང་རེགས་འགྲེལ། །སྤྱན་མ་གཙོ་བོར་སོང་
བའི་ཆེ་དེ་ལ་རྣམ་སྤང་གིས་འཁྱུང་པ། སྤྱན་མའི་གནས་སུ་རེག་བྱ་དོན་རྩེ་མ་དང་། རྣམ་སྤང་གི་
གནས་སུ་མི་བསྐྱོད་པ་བཞག་གོ། །དེས་ཡུམ་གཞན་གསུམ་ལའང་རེགས་འགྲེལ།

རེག་བྱ་དོན་རྩེ་མ་གཙོ་བོར་སོང་བའི་ཆེ་དེ་ལ་མི་བསྐྱོད་པས་འཁྱུང་པ་མ་གཏོགས་གཞན་མི་
བསྐྱོད་པ་གཙོ་བོར་སོང་བའི་སྐབས་དང་འདྲ། ས་སྤྱང་གཙོ་བོར་སོང་བའི་ཆེ་དེ་ལ་གཟུགས་དོ་
རྩེ་མས་འཁྱུང་། རྣམ་སྤང་ས་སྤྱང་གི་རེགས་བདག་ལ་བསྟེམ། རྣམ་སྤང་གི་གནས་སུ་མི་བསྐྱོད་
པ་བཞག་དགོས་ཏེ་དེའི་ཆེ་དགྲིལ་འཁོར་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་དོ་རྩེ་མའི་གནས་སུ་རེག་བྱ་དོན་རྩེ་མ་བཞག་ས་སྤྱང་གི་གནས་སུ་རང་འབྲུག་གཉིས་པ་
གཅིག་བཞག་དགོས་ཏེ། དེ་མ་བཞག་ན་དགྲིལ་འཁོར་ལ་སྟོ་སོ་གཉིས་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར། དེས་
སེམས་དཔའ་གཞན་བདུན་ལའང་རེགས་འགྲེལ།

གཟུགས་དོ་རྩེ་མ་གཙོ་བོར་སོང་བའི་ཆེ་དེ་ལ་ས་སྤྱང་གིས་འཁྱུང་། རྣམ་སྤང་གཟུགས་དོ་
རྩེ་མའི་རེགས་བདག་ལ་བསྟེམ་དགོས་ཏེ། དེའི་ཆེ་དགྲིལ་འཁོར་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞི་
ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་སྤང་གི་གནས་སུ་མི་བསྐྱོད་པ་དང་། གཟུགས་དོ་རྩེ་མའི་གནས་སུ་
རེག་བྱ་དོན་རྩེ་མ་དང་། ས་སྤྱང་གི་གནས་སུ་རང་འབྲུག་གཉིས་པ་བཞག་དགོས་ཏེ། དེ་མ་བཞག་ན་
དགྲིལ་འཁོར་ལ་སྟོ་སོ་གཉིས་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར། དེས་དོ་རྩེ་མ་གཞན་གསུམ་ལའང་རེགས་
འགྲེལ། །གཤེན་རྩེ་གཤེད་གཙོ་བོར་སོང་བའི་ཆེ་དེ་ལ་གཟུགས་དོ་རྩེ་མས་འཁྱུང་། རྣམ་སྤང་
དེའི་རེགས་བདག་ལ་བསྟེམ། དེའི་ཆེ་རྣམ་སྤང་གི་གནས་སུ་མི་བསྐྱོད་པ་བཞག་དགོས་ཏེ། དེའི་

ཆོ་དགྲིལ་འཁོར་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞི་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་རྫོ་རྩེ་མའི་གནས་
 སུ་རེག་བྱ་རྫོ་རྩེ་མ་བཞག་གཤེན་རྩེ་གཤེད་ཀྱི་གནས་སུ་རང་འབྲུག་གཉིས་པ་གཅིག་བཞག་
 དགོས་ཏེ། དེ་མ་བཞག་ན་དགྲིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར། དེས་ཁོ་བོ་གཞན་
 རྣམས་ལ་འང་རིགས་འགྲེལ། །གཙུག་ཏྲར་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བ་གཙོ་བོར་སོང་བའི་ཆོ། དེ་ལ་
 རེག་བྱ་རྫོ་རྩེ་མས་འབྱུང། མི་བསྐྱོད་པ་དེའི་རིགས་བདག་ལ་བསྐྱེམས་ཏེ། དེའི་གནས་སུ་རང་
 འབྲུག་གཉིས་པ་གཅིག་བཞག་དགོས་ཏེ། དེ་མ་བཞག་ན་དགྲིལ་འཁོར་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་མ་ཆང་
 བའི་ཕྱིར། དེས་གཞོད་མཛེས་ལ་འང་རིགས་འགྲེལ།

གཉིས་པ་²⁷⁴ (དེ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་མདོག་དང་བྱག་མཆན་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། སྐྱེ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་རྫོ་རྩེ་ཅན། །ཨིབ་ཀྱི་ལའི་ཁ་དོག་འབྲུག་པ་
 རྫོ་རྩེ་བསྐྱེམས། །རྣམ་པར་གཅིགས་ལ་འཛིགས་འཛིགས་བསྟ། །ཤེལ་དང་རྒྱ་བའི་འོད་འབྲུ་
 བ། །ཐོར་ཚུགས་ཅོད་བན་གྱིས་བརྒྱན་པ། །རབ་འབར་བྱག་ན་འཁོར་ལོ་བསྐྱེམས། །སྐྱ་ཆོགས་
 རྒྱན་གྱིས་མཛེས་པར་བརྒྱན། །རྩ་ལྷ་ཅུ་བོའི་གསེར་འོད་འབྲུ། །སངས་རྒྱས་སྤྱན་གྱིས་ཀྱན་ཏུ་
 འཁྲིགས། །དེ་ཡི་བྱག་ན་རྫོ་རྩེ་ཆོ། །ཅེ་མོ་དབྱུ་བ་རྣམ་པར་བསྐྱོམ། །མ་གྲ་ཏ་ཡི་འོད་འབྲུ་བ། །
 རྫོ་རྩེ་འབར་བས་རྣམ་པར་བརྒྱན། །ཀྱན་ཏུ་འབར་བའི་སྤྱན་གྱིས་བྱུང། །བྱག་ན་རིན་ཆེན་
 བསྐྱེམས་པར་བསྐྱོམ། །བརྒྱ་རྒྱ་གའི་མདོག་འབྲུ་བ། །གཙོ་བོ་འདོད་ཆགས་འབར་བ་མངའ། །
 རབ་འབར་བྱག་ན་བརྒྱ་བསྐྱེམས། །འདོད་ཆགས་རྫོ་རྩེ་ཅན་བསྐྱོམ་བྱ། །འོད་ཟེར་སྐྱ་ལྷའི་འོད་
 འབྲུའི་སྐྱ། །གདོན་མི་བ་བ་རྫོ་རྩེ་ཅན། །ཞི་བ་བྱག་ན་རལ་གྱི་བསྐྱེམས། །སངས་རྒྱས་དགྲིལ་
 འཁོར་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྐྱ་དང་གསུང་དང་བྱུགས་དོན་ཅན་གྱི་དོན་སེམས་དཔའ་སྟོན་པོ་ལ་མི་བསྐྱོད་པ་
 བཅུག་པས་ཞེ་སྤང་དོན་རྒྱུ་བའི་སྐྱ་མདོག་ནི་ཨིན་ཏུ་ལའི་ཁ་དོག་ལྟར་མཐེང་ནག་དེའི་
 བྱུག་གཡས་གྱི་དང་པོ་ན་འོད་ཟེར་ལྷ་འབར་བའི་དོན་ཅེ་ཆེན་པོ་ཅེ་དགྲ་བ་བསྐྱམས་པ། མཆེ་བ་
 ཅུང་ཟད་ནམ་པར་གཅིགས་པ་འདིགས་འདིགས་ལྟར་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །ནམ་པར་སྤང་མཛད་
 གྱི་སྐྱ་མདོག་ལེལ་དང་ཆུ་བའི་འོད་དང་འབྲ་བའི་དཀར་པོ་དང་། དེའི་བྱུག་གཡས་གྱི་དང་པོ་ན་
 འོད་ཟེར་རབ་ཏུ་འབར་བའི་འཁོར་ལོ་དཀར་པོ་ཅིབས་བརྒྱད་པ་བསྐྱམས་པ། རལ་པའི་ཐོར་
 ཚུགས་ལ་ཅོད་པན་ནི་རིན་པོ་ཆའི་ཕྱོག་ལྷུས་བརྒྱན་པ། ན་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱ་
 ཆོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་མཛེས་པར་བརྒྱན་པ། སངས་རྒྱུ་ལྷའི་མདོག་ཅན་གྱི་སྤྲིན་གྱི་ཆོགས་
 ཀྱན་ཏུ་འཁྲིགས་པའི་འོད་གྱིས་བསྐྱོར་བའི་དབྱུས་ན་ཞེ་བའི་ཉམས་དང་ལྷན་པའི་སངས་རྒྱུ་
 ནམ་སྤང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབྱུས་སུ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།།

རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྷན་གྱི་སྐྱ་མདོག་ནི། འཛམ་བུ་ཆུ་བོའི་གསེར་གྱི་འོད་དང་འབྲ་བ་སེར་པོ།
 བྱུག་གཡས་གྱི་དང་པོ་ན་ཕྱོགས་ཀྱན་ཏུ་འོད་ཟེར་འབར་བའི་སྤྲིན་གྱི་ཆོགས་གྱིས་བྲབ་པ་འཕྲོ་
 བའི་རིན་པོ་ཆེ་ཆ་དགྲ་བ་བསྐྱམས་པ། རལ་པའི་ཐོར་ཚུགས་ཞེས་པ་ནས། རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་
 འཁོར་གྱི་དབྱུས་སུ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་པའི་བར་སྤང་དང་འབྲ་སྟེ་སྤྲི་མ་གཉིས་ལའང་སྤྱར་
 རོ། །བསྐྱའི་རིགས་གྱི་གཙོ་བོ་འདོད་ཆགས་འབར་བ་ནམ་པར་དག་པ་མངའ་བའི་འདོད་ཆགས་
 དོན་ཅེ་ཅན་འོད་དཔག་མེད་ནི། སྐྱ་མདོག་པར་རྒྱ་རྒྱ་གའི་མདོག་དང་འབྲ་བའི་དམར་པོ། དེའི་བྱུག་
 གཡོན་གྱི་དང་པོ་ན་འོད་ཟེར་རབ་ཏུ་འབར་བའི་བསྐྱེད་དམར་པོ་བསྐྱམས་པ་བསྐྱོམ་པར་
 བྱའོ། །གདོན་མི་བ་བ་དོན་ཅེ་ཅན་དོན་ཡོད་བྱུབ་པ་ནི་སྐྱ་མདོག་མར་གད་ལྷ་བུའི་འོད་དང་འབྲ་
 བའི་ལྷང་ལྷ། བྱུག་གཡས་གྱི་དང་པོ་ན་འོད་ཟེར་སྤྱ་ལྷ་མཉམ་པར་འཕྲོ་བའི་རལ་གྱི་བསྐྱམས་པ།

དོ་རྩེ་ལྷ་མོ་མེ་བྱེད་པའི་འོད་ཟེར་འབར་བས་རྣམ་པར་བརྒྱན་པ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།།

བཞི་པ་²⁷²ལྷ་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་དང་པོ་སྦྱར་བ་བསྐྱན་པ་ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་
དང་ཐུགས་དོ་རྩེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ་རྩེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་ལ་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་སྤྲལས་འདི་
གསུངས་སོ། །ཨོྩྭ་ལྷ་རྩ་ཏུ་སྤྲ་མ་ལྷ་མོ་ཉིད། ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། རིགས་དྲུག་གི་སྐྱེ་མདོག་ཕྱག་མཆན་དེ་ལྷ་ཡིན་ན། བསྐྱེད་པའི་ཆོ་གའི་རིམ་པ་རི་
ལྷ་བྱ་ཡིན་ཞེ་ན། རིགས་དྲུག་གི་སྐྱེ་མདོག་དང་ཕྱག་མཆན་བསྐྱན་པ་དེ་ནས་གསུངས་སོ་ཞེས་
བརྗོད་པ། །གང་གིས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྦྱོན་པ་བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོ་རྩེ་འཛིན་པའི་ཆོ་གའི་འཛུགས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན།
རིགས་དྲུག་གི་ཆོས་ཏེ་སྐྱེ་དབྱིངས་ཏེ་རྒྱུད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་རང་གི་སེམས་རྒྱ་བའི་རྣམ་པར་
བསྐྱེད་པ་ལས་མེ་བྱེད་པས་ན་དོ་རྩེ། དེ་བཤད་སྦྱོམ་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་
ལ་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་ནས་སོ། །གང་གསུང་ན། སྐྱེ་རྩོགས་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་པ། གསུང་ས་
བོན་ལས་བྱང་ཆུབ་པ། ཐུགས་ཕྱག་མཆན་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དེ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་བ་ལས་
བྱང་ཆུབ་པ་ལ་ང་རྒྱལ་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་སྤྲལས་འདིའོ། །དེ་གང་ཡིན་ན། ཨོྩྭ་ལ་བཤད་ཟིན།
རྒྱ་ལྷ་འི་ཆོས། རྩ་ཏུ་འི་དབྱིངས་སམ་ཅ་བར། སྤྲ་མ་ལྷ་འི་རང་བཞིན། ལྷ་མོ་ཀ་འི་བདག་ཉིད། ཨོྩྭ་
ཏུ་འི་རང་སྦྱོར་སྦྱོད་བཅུད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད་རྒྱུང་སེམས་ཅན་རྒྱ་བར་སྤྲང་བ་དེ་
རོལ་སྦྱོམ་དུ་ང་རྒྱལ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་འོ། །དེ་དག་གིས་མཆོན་པའི་སྐྱབ་ཐབས་བསྐྱུས་

པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དང་པོ་སྒྲུབ་བ་དང་རྒྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་
མཆོག་ཡན་ཆད་སྟོན་དུ་བྱས་པའི་རྟེན་དེ་ལ་གནས་ནས་སྤྲོ་མའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་བསྐྱེད་པར་
བྱའོ།

གཉིས་པ་²⁷²ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ། སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་ལེའུ་ལ་སྐབས་འགོད་པ། ལྷ་
²⁸²ཁྱེ་ལྷའི་ལྷགས་ཀྱི་ངེས་དོན་རྟོག་བརྒྱས་སུ་བཤད་པ་དང་། རྟོག་བརྒྱས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་སེམས་
དཔེན་གྱི་རྒྱུ་སེམས་ལས་སྐྱེ་མའི་སྐྱ་སྐྱབ་པ་དང་། ²⁸⁴སྐྱ་ལྷས་འོད་གསལ་དུ་བརྟུག་ནས་བྱང་
འབྲུག་ལོངས་སྤྱལ་གྱི་སྐྱར་བཞེངས་ཚུལ་དང་། ²⁸⁴བྱང་འབྲུག་ལོངས་སྤྱལ་གྱི་སྐྱ་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ་
ངེས་པ་བརྟན་པར་བྱེད་པ་དང་ལ།

དང་པོ་(སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་ལེའུ་ལ་སྐབས་འགོད་པ་)ནི། གསུངས་སོ་ཞེས་བྱང་ངོ་། །གང་གིས་
གསུངས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དུག་པ་རྫོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་
པོས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། སྤྱང་གི་སྐྱ་སྐྱོན་ལ་འབྲེ་བ་སྤྱེ་འབྲུང་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་མགོན་པོ་ལྷའི་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱིན་ཏེ་ཆོགས་ཀྱི་ནང་ནས། ཁྲབ་བྱེད་མ་གཏོགས་པའི་ཅ་
བའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་གང་དུང་གཅིག་གཅི་པོར་རྒྱ་བའི་ཆོ། གཞན་གསུམ་འཁོར་དུ་རྒྱུད་པའི་ཚུལ་
ཀྱིས་གཅིག་དང་དུ་མའི་བཀོད་པ་དང་ལྷན་པའི་རྒྱུ་ལ་དམིགས་པ་ལས་མི་བྱེད་པས་ན་རྫོ་རྩེ།
དེ་ལ་དམིགས་པའི་རྫོ་རྩེའི་བརྒྱས་པ་དེ་བཤད་སྟུང་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་
ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེའོ། །གང་གསུངས་ན། རྫོ་རྩེ་ནི་ཡི་གེ་གསུམ་དང་། བཀོད་པ་ནི་སྤྱལ་
ལ་སོགས་པའི་ལྷགས་ཐམས་ཅད་གང་དུ་འབྱུང་བའི་གནས་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་དང་། རྒྱུ་
ལྷང་འབྲུག་གནས་གསུམ་གྱི་གདངས་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་རྫོ་རྩེ་བརྒྱས་པ་ལ་དམིགས་པའི་
ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྫོགས་བྱར་སྟོན་པའི་ལེའུ་འདེའོ།

གཉིས་པ་²⁸¹ (ལྷ་ཐུ་ཏུ་འཇུག་གི་ངེས་དོན་དོན་བསྐྱེད་པ་ལོ། འདིས་དོན་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་ན་གང་
ལ་དོན་བསྐྱེད་པ་བའི་ཡུལ་དང་། དེ་ལ་དོན་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་རྗེ་ལྷ་ཐུ་ཡིན་ཞེ་ན། ལྷ་ལས་འདི་
ཆོན་པ་དུག་ཏུ་བཅད་པས་གང་ལ་དོན་བསྐྱེད་པ་བའི་ཡུལ་དེ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ནམ་མཁུ་
གི་རྒྱང་ཁྱབ་ཀྱི་སངས་ཨོ་གྱི་ངེས་དོན་དང་། རིན་འབྱུང་གི་རྒྱང་ཐུང་སེལ་སེལ་པོ་ལྷ་ཐུ་ཏུ་
ངེས་དོན་དང་། འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རྒྱང་ཀྱུ་དམར་པོ་རྒྱ་ནུབ་ངེས་དོན་དང་། དོན་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱང་
མཉམ་གནས་ལྷང་སེལ་བཟླ་གྱི་ངེས་དོན་དང་། མི་བསྐྱེད་པའི་རྒྱང་སྒྲིག་འཛིན་དཀར་པོ་སྤྲ་མ་
ལྷ་ལྷ་ལའི་ངེས་དོན་དང་། རྗེ་རྗེ་འཆང་གི་སྤྲུལ་བསྐྱེད་པའི་མི་ལོགས་པ་ནི་ཨ་ཏི་གི་ངེས་དོན་
ནོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དུག་གི་རྒྱང་དུག་པོ་དེ་ནི་སྤྱི་བོ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་ཐུ་ཡི་གང་ཟག་ལ་
བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས། ཨོ་ནི་དང་པོ་གཅིག་དང་ལྷན། །ལྷ་ཐུ་ཏུ་
ནི་གཉིས་པ་སྟེ། །རྒྱ་ནུབ་ཞེས་པ་གསུམ་པ་ཉིད། །བཟླ་ཞེས་བྱ་བཞི་པའོ། །སྤྲ་མ་ལྷ་ལྷ་ལ་
པ། །ཨ་ཏི་ཞེས་པ་དུག་པར་བཟླ་ད། །དེ་ལྷར་བདེ་གཤེགས་དུག་པོ་ནི། །སྤྱི་བོ་མཆོག་ལ་བསྐྱེད་
པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

ལྷ་ལས་འདི་ཆོན་པ་གསུམ་ཏུ་བཅད་པས་གང་ལ་དོན་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་དེ་བསྐྱེད་ལ།
དེ་ཡང་ཨོ་དང་ལྷ་ཐུ་ཏུ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱོད་རྗེའི་མཆོན་དོན་ཨོ་གྱི་གདངས་ཀྱིས་རྒྱང་ནམས་ནང་
དུ་འཇུག་པ་བསྟན། རྒྱ་ནུབ་དང་བཟླ་གཉིས་ཀྱིས་གསུང་རྗེའི་མཆོན་དོན་ལྷ་ལའི་གདངས་ཀྱིས་
རྒྱང་ནམས་ནང་དུ་གནས་པ་བསྟན། སྤྲ་མ་ལྷ་ལྷ་ལ་དང་། ཨ་ཏི་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་ལས་རྗེའི་
མཆོན་དོན་རྒྱ་གྱི་གདངས་ཀྱིས་རྒྱང་ནམས་བྱིར་ལྷང་བ་བསྟན་ཏེ། ཨོ་ལྷ་ཐུ་ཏུ་བྱུང་དང་པོ་ལོ། །རྒྱ་
ནུབ་བཟླ་གཉིས་པ་ཡིན། །སྤྲ་མ་ལྷ་ལྷ་ལ་ཏི་གྱུར། །ཞེས་རྒྱང་པ་གསུམ་གསུངས་པའི་བྱིར།
རྒྱང་ལྷང་འཇུག་གནས་གསུམ་གྱི་གདངས་དང་། ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྱུར་

བའི་རྟོ་རྩེ་བཟླས་པ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷང་འཇུག་གཉིས་རེ་བྱང་དང་། གནས་པ་རེ་རེ་ལ་
སོང་སྟེ་མཐར་གནས་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་དང་། དེ་ནས་ཐིམ་པ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པ་འབྱུང་ཞིང་།
རྒྱང་ནམས་ནལ་འབྱོར་པ་མིན་པ་ལ་མི་གསལ་བ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་གསལ་བར་འབྱུང་སྟེ།
དེ་ཉིད་གསུམ་དུ་འདྲིའ་བརྟགས་པའི། །དེ་ཉིད་གསུམ་ནི་གཅིག་གྱུར་པར། །གསལ་བའི་མིང་
ཅན་ཞེས་བྱར་བརྟོད། །ཅེས་རྟེན་པ་གསུམ་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ།

གསུམ་པ་(རྟོར་བཟླས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་སེམས་དབེན་གྱི་རྒྱང་སེམས་ལས་སྐྱེ་མའི་སྐྱ་སྐྱབ་པ་)ནི། རྟོར་
བཟླས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ཏེ་སེམས་དབེན་གྱི་རྒྱང་སེམས་ལས་དབྱས་གནས་
པར་ཏེ་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱ་བསྐྱེལ་བར་བྱའོ།

སྐྱེ་མའི་སྐྱ་དེ་བྱང་པར་དུ་དང་ལྷན་སྟམ་ན། རྒྱུའི་བྱང་པར། འོད་ཟེར་འཕྲོ་བའི་བྱང་པར།
སྐྱབ་གཞིའི་བྱང་པར། རོ་བོའི་བྱང་པར། འོངས་སྟོད་ཀྱི་བྱང་པར་ཏེ་ལྷ་དང་ལྷན་ནོ། །སྐྱེ་མའི་སྐྱ་
དེ་སེམས་དབེན་གྱི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་རྒྱར་ལྷན་པས་ན་འོད་ཟེར་སྤྲིན་གྱི་བཀོད་པ་ཆེ་སྟེ་
རྒྱུའི་བྱང་པར་དང་ལྷན་ནོ། །སྐྱེ་ལས་འོད་ཟེར་ལྷ་འཕྲོ་བས་ན་སངས་རྒྱས་འབར་བའི་འོད་དང་
མཉམ་པ་སྟེ་འོད་ཟེར་འཕྲོ་བའི་བྱང་པར་རོ། །སྐྱ་དེ་སྐྱབ་གཞི་རྒྱང་འོད་ཟེར་ལྷ་པ་ལས་བསྐྱབས་
པས་ན་འོད་ཟེར་སྤྲིན་གྱུར་ཏུ་བྱུང་བ་སྟེ་སྐྱབ་གཞིའི་བྱང་པར་རོ། །སྐྱ་དེ་སྟོད་བཅུད་ཀྱན་གྱི་ཅ་
བ་རྒྱང་སེམས་ཅམ་གྱི་རོ་བོར་གྱུར་པས་ན་ཀྱན་ནས་ཡོངས་སུ་རྒྱུམ་པོ་སྟེ་རོ་བོའི་བྱང་པར་རོ། །སྐྱ་
མའི་སྐྱ་དེ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷས་བྱབ་པ་སྟེ་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་ལྷ་དང་ལྷན་པ་དང་། མཆེད་པ་
ནམ་པ་ལྷས་བརྒྱན་པ་སྟེ་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ཀྱན་ཆང་བས་འོངས་སྟོད་ཀྱི་བྱང་པར་
དང་ལྷན་ནོ།

བཞི་པ་²⁸¹(སྐྱུ་ལུས་འོད་གསལ་དུ་བཅུག་ནས་བྱང་འཇུག་ཡོངས་སྐྱུལ་གྱི་སྐྱུར་བཞེངས་ཚུལ་)ནི། སྐྱུ་ལུས་
 བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བཅུག་པ་དེ་ལྟར་བསྐྱོམས་ནས་འོད་
 གསལ་གྱི་སྐྱུར་སེམས་ཅན་ལས་མདོར་ན་སྟེ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་བྱང་འཇུག་དོ་རྩེ་འཆང་
 ཆེན་པོའི་སྐྱུ་མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་གཟུགས་སུ་བསྐྱེད་པ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །བྱང་འཇུག་དོ་རྩེ་
 འཆང་དེའི་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུས་འཁོར་བ་རྩི་སྲིད་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་བཞུགས་ནས་སེམས་
 ཅན་གྱི་དོན་མཛད་པས་ན་ཞི་བའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པ་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་
 དེས་བདེན་འཛིན་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པས་ན་སྲིད་པའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པ་ནི། དབྱས་
 སུ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་འབྲེལ་བའི་བྱང་འཇུག་པ་དེས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་གོང་ནས་
 གོང་དུ་མཐར་ཕྱིན་པ་དང་། གཞན་རྒྱུད་སྟོན་ཅིང་གོལ་བའི་བྱིར་དུ་ནམ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་སྐྱུལ་
 པའི་སྐྱུ་དུ་མ་འཛིན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་གི་སྐྱུ་མདོག་དང་ཕྱག་མཆོན་ནི་བྲང་དོན་དུ་བཤད་པ་
 ལྟར་དོ། །

²⁸¹སྐྱུ་པ་(བྱང་འཇུག་ཡོངས་སྐྱུལ་གྱི་སྐྱུ་བསྐྱེད་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་བཏན་པར་བྱེད་པ་)ནི། བྱང་འཇུག་ཡོངས་སྐྱུ་
 བསྐྱེད་ཚུལ་ལ་ངེས་པ་བཏན་པའི་བྱིར་གསུངས་སོ་ཞེས་བྲང་དོ། །གང་གིས་གསུང་ན། རྒྱུད་ཀྱི་
 སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྟོ་
 རྩེའི་བདག་པོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
 ལྟན་སྟེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་མདོན་སུམ་དུ་ཉོགས་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་གཉིས་སྤང་
 གིས་མི་བྱེད་པས་ན་རྩེ་རྩེ། དེ་བཤད་སྟུམ་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་
 སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེའོ། །གང་ན་བྱང་འཇུག་པའི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པ་སྟེ་
 བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་ཐུགས་འདེའོ། །དེ་

གང་ཡིན་ན། ཨྱི་གྲིས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་རྒྱུ་གི་ཁ་དོག་སྡོ་སངས་དེ་
 མཆོན། རྒྱལ་སེར་པོ་མཆོན། རྟ་ཏུས་དམར་པོ་མཆོན། སྙ་རྩ་མས་ལྷང་གུ་མཆོན། ལྷན་ཀས་
 དཀར་པོ་མཆོན། ཨ་ཏྱི་གྲིས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་མཆོན་ཞིང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ཟུང་
 འཇུག་གི་སྐྱ་བསྐྱེད་དེ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། ཨྱི་ནི་དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ། །
 རྒྱལ་ཞེས་བྱ་གཉིས་པའོ། །རྟ་ཏུ་ཞེས་བྱ་གསུམ་པར་བཤད། །སྙ་རྩ་མར་གྲགས་བཞི་པའོ། །
 ལྷན་ཀ་ནི་ལྷ་པ་ཡིན། །ཨ་ཏྱི་དུ་གྱུར་དུག་པར་འདོད། །སྐྱགས་འདི་བརྗོད་ནས་དེ་འོག་ཏུ། །
 བསྐྱོམ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྲིས་བསྐྱོམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ།

གཉིས་པ་²⁷¹བརྟན་པ་སྤྱོད་ཆུང་འཕྲུར་བསྐྱོམ་པ་ལ། སྐྱི་དོན་གྲིས་སྟེང་གི་སྤྱ་ཅེར་ཕྱག་
 མཆོན་སྤྱོད་ཆུང་སྐྱོམ་པ་དང་སྐྱོ་བསྐྱེད་ཆུང་། ²⁸⁷སྤྱི་དོན་གྲིས་དོན་དེའི་ཅེ་དང་བསྐྱེད་ནང་དུ་
 ཐིག་ལེ་སྤྱོད་དེའི་ནང་དུ་རྟེན་དང་བརྟན་པའི་དཀྲིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་ཆུང་། ²⁸⁹མཐར་ཐུག་གིས་
 སྟེང་ཁའི་སྤྱ་ཅེར་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་བསྐྱོམ་པ་དང་དེ་ལ་དོར་བསྐྱེད་ཆུང་དང་གསུམ།

དང་པོ་(སྐྱི་དོན་གྲིས་སྟེང་གི་སྤྱ་ཅེར་ཕྱག་མཆོན་སྤྱོད་ཆུང་སྐྱོམ་པ་དང་སྐྱོ་བསྐྱེད་ཆུང་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རིན་ཆེན་ཆེན་པོ་ཁ་དོག་ལ། །ཡུངས་ཀར་གྱི་ནི་འབྲུ་ཆད་ཅམ། །སྤྱ་ཡི་ཅེ་མོར་
 བན་ཏན་དུ། །རྒྱལ་འཕྲུར་གྲིས་ནི་རྟག་ཏུ་བསྐྱོམ། །རིན་ཆེན་བརྟན་པར་གྱུར་ནས་སྟོ། །བརྟན་པར་
 མ་གྱུར་ཡོངས་མི་སྟོ། །སངས་རྒྱས་འབར་བ་འདྲ་བའི་འོད། །མཆོག་རབ་སྤྱིན་རྒྱལ་སྟོ་བར་བྱ། །
 འཁོར་ལོ་དོན་རིན་ཆེན་དང་། །བསྐྱེད་པས་གྱི་མཆོན་ཆེན་འཛིན། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱིན་
 ཆེན་རྒྱལ་སྟོ། །སྟོ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྲིས་སྟོ། །ཞེས་གསུངས།

དྲན་ནི། བསྐྱོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱང་དོ། །རྟེན་གང་ལ་བརྟན་ནས་ན། སྐྱབ་ཐབས་བསྐྱས་པའི་

དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོ་སྤྱོད་བ་ཡན་ཆད་དང་། རྒྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་
མཆོག་ཡན་ཆད་སྤྱོད་དུ་བྱས་པའི་རྟེན་དེ་ལ་གནས་ནས་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ན།
སེམས་དམིགས་པ་ལ་གནས་པ་བརྟན་པོ་རྟེན་པའི་ཕྱིར་དུའོ། །གང་སྐྱོམ་ན་རིན་ཐང་ཆེ་བས་
རིན་པོ་ཆེ་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་ལྷ་དང་ལྷན་པའི་དོན་རྟེན་པོ་ཅེ་ལྷ་པ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །ཆད་རི་
ཙམ་ན་ཡུངས་ཀར་གྱི་འབྱའི་ཆད་དམ། རས་གྱི་འབྱའི་ཆད་ཙམ་ཞིག་གོ། །གནས་གང་དུ་ན།
རང་ལྷར་གསལ་བའི་རྩ་ཞལ་གྱི་གདོང་གི་སྒྲ་ཅིའི་ཉི་མའི་སྤྱང་དུའོ། །ནལ་འཕྱོར་གང་གིས་ན།
མི་བསྐྱོད་པའི་ནལ་འཕྱོར་གྱིས་སོ། །ཚུལ་རི་ལྟར་ན། དུས་རྟག་ཏུ་སྟེ་ཉིན་མཆོན་ཀྱང་ཏུ་ནན་
ཏན་དུ་འབད་དེའོ། །དུས་རི་ཙམ་དུ་ན་རིན་པོ་ཆེ་དོན་རྟེན་པོ་ཅེ་ལྷ་པ་དེ་ལ་སེམས་གནས་པའི་
མཆོན་མ་བརྟན་པོ་རྟེན་རྟེན་གྱི་བར་དུའོ། །

རྟེན་ནས་རི་ལྟར་བྱ་སྒྲུལ་ན། རིན་པོ་ཆེ་དོན་རྟེན་པོ་ཅེ་ལྷ་པ་དེ་ལ་སེམས་གནས་པའི་
མཆོན་མ་བརྟན་པོ་རྟེན་ནས་སྤྱོད་བར་བྱ་ཡི། མ་རྟེན་བར་དུ་སྤྱོད་བར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་རྩ་བའི་
དམིགས་པ་མི་ཉམས་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་པའི་ཆོ་ག་རི་ལྷ་བྱ་ཞེ་ན། རྩ་བའི་དོན་རྟེན་
སྤྱོད་པོ་དེའི་མཐར་ཉི་མའི་སྤྱང་དུ་དོན་རྟེན་པོ་ཅེ་ལྷ་པ་སྤྱོད་པོ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ནས་བརྒྱ་དང་
སྟོང་གི་བར་དུ་སྤྱོད་ཞིང་། སྤྱད་པའི་ཆོ་ཡང་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱད་པ་ཡིན་ལ། དེ་
ལ་བསྐྱབས་ནས་ཉི་མའི་སྤྱང་གི་དོན་རྟེན་པོ་ཅེ་ལྷ་པ་དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་མི་བསྐྱོད་པ་
སྤྱོད་པོ་ཞལ་གསུམ་བྱག་བྱག་བར་བསྐྱོམ་པ་དང་། དེའི་ཕྱི་མཐར་ཉི་མའི་སྤྱང་དུ་དོན་རྟེན་པོ་ཅེ་
ལྷ་པ་ལས་མི་བསྐྱོད་པ་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པ་ནས་བརྒྱ་སྟོང་གི་བར་དུ་སྤྱོད་ཞིང་། སྤྱད་པའི་ཆོ་
སྤྱར་ཡང་གོ་རིམ་མ་འཆོལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱད་དོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ན། སེམས་དམིགས་
པ་ལ་གོམས་པ་རང་དབང་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་ལོ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་

དང་། བརྒྱ་དང་། རལ་གྱི་མཆོན་ཆེན་ཕྱག་མཆན་དུ་འཛིན་པའི་སངས་རྒྱས་འབར་བ་འབྲ་བའི་
 འོད་ཅན་གྱི་མཆོག་རབ་སྤྲོད་ཏེ་རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞི་དང་། དེས་
 མཆོན་པའི་གཤེགས་མ་དང་། ས་སྤྲོད་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྲོད་ཆེན་པོ་སྟེ་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་། དེས་མཆོན་པའི་སེམས་མ་དང་། གཤེན་རྗེ་གཤེད་ལ་
 སོགས་པའི་ཁྱོ་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་མཆན་དང་། དེ་དག་གི་ལྷན་སྐྱེ་ཡང་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་རྗེ་ལྷ་ར་
 བཤད་པ་བཞིན་སྟོབ་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཅ་བའི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་གནས་པའི་མཆན་མ་
 བརྟན་པོ་རྟེན་པའི་གང་ཟག་དེས་སྟོབ་རབ་བྱའོ། །དེ་ཡང་གཙོ་བོ་འཕོ་བའི་རིགས་པས་གདོང་གི་
 ལྷ་ཅེར་ཕྱག་མཆན་སོ་གཉིས་སྟོམ་པ་དང་། དེ་ལས་ལྷ་སོ་གཉིས་སྟོབ་འབྱུང་བར་འབྱུར་བ་
 ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་ནི་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་དང་ཉམས་སུ་སྒྲུབ་བྱ་བུན་མོང་བ་ཡིན་པས་སྤྱིའི་དོན་
 ལོ། །རིན་ཆེན་ཆེན་པོ་ཁ་དོག་ལྷ་ཞེས་སོགས་ལ། བསྐྱུས་དོན་དུ་ཚུལ་བཞིའི་བཤད་པ་འཇུག་
 བར་བསྟན་པ་དང་། འདིར་ཡིག་དོན་མ་བཤད་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། སྤྱི་དོན་
 དུ་བཤད་པ་དེ་ཉིད་སྟོབ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིའི་གཞུང་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོན་ཆོད་ཀྱི་རུས་པའི་ཡིག་
 དོན་དུ་ཡང་འབྱུར་བའི་བྱིར།

གཉིས་པ་²⁸⁵ (སྤྲུལ་དོན་གྱིས་རྫོ་རྗེའི་ཅེ་དང་བརྒྱའི་ནང་དུ་ཐིག་ལེ་སྤྲོ་མོ་དང་དེའི་ནང་དུ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་
 དཀྱིལ་འཁོར་བསྟོམ་ཚུལ་)ནི། བསྟོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྲང་ངོ་། །རྟེན་གང་ལ་གནས་ནས་ན། སྤྱུབ་
 ཐབས་བསྐྱུས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དང་པོ་སྟོར་བ་ཡན་ཆད་དང་། རྒྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་
 དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་ཡན་ཆད་སྟོན་དུ་བྱས་པའི་རྟེན་དེ་ལ་གནས་ནས་སོ། །དགོས་པ་ཅིའི་
 བྱིར་དུ་ན། སེམས་དམིགས་པ་ལ་གནས་པ་བརྟན་པོ་རྟེན་པའི་བྱིར་དུ་འོ། །གང་བསྟོམ་པར་བྱ་
 བ། སྟོམ་པ་རིན་ཐང་ཆེ་བས་རིན་པོ་ཆེ་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་ལྷ་དང་ལྷན་པའི་ཐིག་ལེ་སྟོན་པོ་ཡུངས་

ཀར་གྱི་འབྲུ་ཆད་ཅམ་ཞིག་གོ། གནས་གང་དུ་ན། རང་ལྟར་གསལ་བའི་གསང་གནས་ཀྱི་སྤེལ་
 ཅེ་མར་ཏེ་དོ་རྗེའི་བྱ་གཞི་ནང་དུ་ལོ། །རྣལ་འབྱོར་གང་གིས་ན། མི་བསྐྱོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་
 སོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན། དུས་ཅག་དུ་སྟེ་ཉིན་མཆན་ཀྱན་དུ་ནན་ཏན་གྱིས་འབད་དེ་ལོ། །དུས་ཇི་
 ཅམ་དུ་ན། རིན་ཆེན་ཐིག་ལེ་སྟོན་པོ་ལ་སེམས་གནས་པའི་མཆན་མ་བརྟན་པོ་རྟེན་རྟེན་གྱི་བར་
 དུ་ལོ། །རྟེན་ནས་ཇི་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། རིན་ཆེན་ཐིག་ལེ་སྟོན་པོ་ལ་སེམས་གནས་པའི་མཆན་མ་
 བརྟན་པོ་རྟེན་ནས་སྟོ་བར་བྱའི། མ་རྟེན་བར་དུ་སྟོ་བར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་བྱང་སེམས་མི་ཉམས་
 པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་བྱེད། སྟོ་བའི་ཆོ་ག་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་འབྲུ་བའི་ཐིག་ལེ་སྟོན་པོ་དེ་ཡུམ་
 ཀྱི་བསྐྱར་ཡིད་གྱིས་སྤྱང་སྟེ། དེའི་ནང་དུ་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་དང་། དེའི་ནང་དུ་དོ་རྗེ་ཐུག་
 མཆན་དུ་འཛིན་པའི་མི་བསྐྱོད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་རིགས་ལྟ་བུ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ལྟ་
 པོ་རྣམས་ཆ་བོ་དང་མོ་རྣམས་ཆ་མའི་ཚུལ་དུ་ལོ། །

ཅེའི་བྱེད་དུ་ན། སེམས་དམིགས་པ་ལ་གནས་པ་གོམས་པ་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཐོབ་པའི་བྱེད་
 དུ་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་ལོ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་། བསྐྱར་དང་། རལ་གྱི་མཆོན་ཆེན་ཐུག་མཆན་
 དུ་བསྐྱམས་པའི་སངས་རྒྱས་འབར་བ་འབྲུ་བའི་འོད་ཅན་གྱི་མཆོག་རབ་སྤྱན་ཏེ་རྣམ་སྤྱང་ལ་
 སོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞི་དང་། དེས་མཆོན་པའི་གཤེགས་མ་དང་། ས་སྤྱིང་ལ་
 སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱན་ཆེན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་དང་། དེས་
 མཆོན་པའི་སེམས་མ་དང་། ཁྱོ་བོ་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་ཐིག་ལེ་ཡུམ་གྱི་
 བསྐྱར་ཡིད་གྱིས་སྤྱང་བ་དེའི་ནང་དུ་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་དང་། བརྟན་པ་རྣམ་སྤྱང་ལ་སོགས་
 པའི་གཙོ་བོར་གང་སོང་བའི་སྟོ་སོ་གཉིས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །དེས་ན་གཙོ་བོ་
 འཕོ་བའི་རིགས་པས་གསང་བའི་སྟོ་ཅེར་ཐིག་ལེ་བསྐྱོམ་པ་སོ་གཉིས་དང་། དེའི་ནང་དུ་རྟེན་དང་

བརྟེན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱེད་པ་སོ་གཉིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །སྤྱི་ཅེ་མོར་ནན་ཏན་དུ་ཞེས་
བས་བསྟན་པའི་སྤྱི་མའི་རྣལ་འབྱོར་འདི་ལ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྤྱི་མའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། རྫོགས་
རིམ་པའི་སྤྱི་མའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ཡོད།

དང་པོ་(བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྤྱི་མའི་རྣལ་འབྱོར་)ནི། རིན་ཆེན་བརྟན་པར་གྱུར་ནས་སྤྱོ་ཞེས་བ་ནས།
སྤྱོ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱིས་སྤྱོ་ཞེས་བས་བསྟན།

གཉིས་པ་(རྫོགས་རིམ་པའི་སྤྱི་མའི་རྣལ་འབྱོར་)ནི། ལེའུ་བྲུག་པར། ལྷུང་ལ་མཐིང་གའི་མདོག་འབྲ་
བ། །ཅེ་མོ་ལྷ་པ་བྱད་པར་དུ། །ནས་ཀྱི་འབྱུ་ཅམ་ནན་ཏན་གྱིས། །ཞེས་བས་བསྟན་ནོ།།

²⁸⁵
གསུམ་པ་(མཐར་ཐུག་གིས་སྤྱིང་ཁའི་སྤྱི་ཅེར་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་བསྐྱེད་པ་དང་དེ་ལ་རྫོར་བཟུངས་བྱེད་
ཚུལ་)ནི། བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྲང་ངོ་། །རྟེན་གང་ལ་གནས་ནས་ན། ལུས་དབེན་གྱི་གསང་
ཆེན་དོ་རྗེ་འཆང་ཡབ་ལུས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གནས་ནས་སོ། །ཅིའི་བྱིར་དུ་ན་གང་ལ་རྫོར་
བཟུངས་བྱ་བའི་གཞི་བསྐྱབ་པའི་བྱིར་དུའོ། །གང་སྐྱོམ་ན་བསྐྱོམ་པ་རིན་ཐང་ཆེ་བས་ན་རིན་ཆེན་
ཆེན་པོའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷའི་ངོ་མོར་གྱུར་པའི་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་སྤྱི་ལྷ་པ་དང་ལྷན་པའི་
མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཨ་ཐུང་དང་བཅས་པ་དེའོ། །ཆད་ངེ་ཅམ་ཞིག་བསྐྱེད་ན། ལུངས་ཀར་གྱི་
འབྱུང་ཆད་ཅམ་ཞིག་གོ། །གནས་གང་དུ་ན། སྤྱི་ཅེ་མོ་སྤྱི་ཅེ་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབུས་ཀྱི་
རྒྱ་ཉིའི་ནང་དུའོ། །དུས་ངེ་ཅམ་དུ་ན། རིན་ཆེན་ཆེན་པོ་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་དེ་ལ་སེམས་
གནས་པའི་མཆན་མ་བརྟན་པོ་རྟེན་རྟེན་གྱི་བར་དུའོ། །རྟེན་ནས་ངེ་ལྟར་བྱ་ཞེ་ན། རིན་ཆེན་མི་
ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་དེ་ལ་སེམས་གནས་པའི་མཆན་མ་བརྟན་པོ་རྟེན་ནས་རྒྱང་སྤྲུགས་གཉིས་
ནན་ཏན་དུ་སྟེ་དབྱེར་མེད་དུ་ཞེན་བས་ཨོྲ་གྱི་གདངས་ཀྱིས་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་འཇུག་པ་

དང་། ལྷ་ལི་གདངས་ཀྱིས་དེ་ལ་གནས་པ་དང་། རྩྭ་གྱི་གདངས་ཀྱིས་དེ་ལས་ཕྱིར་ལྡང་བ་ལ་
དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་རྟག་ཏུ་སྟེ་ཉིན་མཆན་ཀྱན་ཏུ་བསྐྱོམ་པ་སྟེ་སྟོ་བར་བྱ་ཡི། མ་
བརྟན་བར་དུ་སྟོ་བར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་མ་སྟོས་པ་དེ་ལ་ཅ་བའི་དམིགས་པ་མི་ཉམས་པའི་
དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སྟོང་གའི་མི་ཞིགས་པའི་ཐེག་ལེ་བསྐྱོམ་པ་དང་དེ་ལ་རྫོང་བསྐྱུས་བྱས་
པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་གའི་རྩྭ་ཉིད་ནང་དུ་རྒྱུད་ཀྱིས་གནས་ཐེམ་གསུམ་བྱེད་ནས་པའི་མཆོམས་
ནས། རྗེས་གཞིག་དང་། རིལ་འཛིན་དང་འབྲ་བའི་སྦྱད་རིམ་བྱེད་པའང་ཞེས་པར་བྱའོ། །འདི་
གནད་ཅན་ཞིག་གོ།

སྟོ་བའི་ཆོ་ག་རིམ་ལྔ་བྱ་ཞེ་ན། འཁོར་ལོ། རྫོ་རྗེ། རིན་པོ་ཆེ། བསྐྱེད་པ་ལ་གྱི་མཆོན་ཆེན་ཕྱག་
མཆན་དུ་འཛིན་པའི་སངས་རྒྱས་འབར་བ་འབྲ་བའི་ཡོད་ཅན་གྱི་མཆོག་རབ་སྦྱིན་ཆེན་ཏེ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟའི་ནང་ནས་མི་བསྐྱོད་མགོན་པོའི་རྒྱུད་སྟོག་འཛིན་ཁ་དོག་དཀར་པོ།
འབྱུང་བ་རྩེའི་རྒྱུད་། ཁམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྦྱ་མ་གྱི་དང་སྦྱོར་བ། གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
ན་སྟོང་ག་རྒྱ་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྟོག་འཛིན་གྱིས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་དགུ་བརྒྱ་པ་ཕྱག་
གཅིག་ཐུན་བྱེད་རྒྱ་བའི་ཆོ་སྦྱ་བྱག་གཉིས་ཀ་ནས་དལ་བར་རྒྱའོ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟའི་ནང་ནས་རིན་ཆེན་མགོན་པོའི་རྒྱུད་ཐུར་སེལ་ཁ་དོག་སེར་པོ།
འབྱུང་བ་སའི་རྒྱུད་། ཁམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྦྱ་མ་དང་སྦྱོར་བ། གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་
གསང་གནས། རྒྱ་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་དགུ་བརྒྱ་པ་ཕྱག་གཅིག་ཐུན་
བྱེད་རྒྱ་བའི་ཆོ་སྦྱ་བྱག་གཉིས་ཀ་ནས་དགུ་པོར་རྒྱའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟའི་ནང་ནས་བསྐྱེད་
མགོན་པོའི་རྒྱུད་བྱེད་རྒྱ་ཁ་དོག་དམར་པོ་འབྱུང་བ་མའི་རྒྱུད་། ཁམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་གོས་
དཀར་མོ་དང་སྦྱོར་བ། གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་མགྱིན་པ། རྒྱ་ཚུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེས་

གཙོ་བོ་བྱས་ནས་དགྲ་བརྒྱ་པ་སྤྲལ་གཅིག་ཐུན་ཕྱེད་རྒྱ་བའི་ཆེ་སྤྲལ་གཡས་རྒྱུ་པ་ནས་རྒྱུ། །
 དོན་གྲུབ་མགོན་པོའི་རྒྱུ་མཉམ་གནས་ཁ་དོག་ལྷང་སེར་འབྱུང་བ་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་། ཁམས་ཀྱི་
 དབང་དུ་བྱས་ན་སྒྲོལ་མ་དང་སྒྲོལ། གནས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྤྲེ་བ། རྒྱ་ཚུལ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་
 ན་དེས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་དགྲ་བརྒྱ་པ་སྤྲལ་གཅིག་ཐུན་ཕྱེད་རྒྱ་བའི་ཆེ་སྤྲལ་གཡོན་རྒྱུ་པ་
 ནས་རྒྱུ། །ཅ་བའི་རྒྱུ་བཞི་པོ་དེ་ནང་དུ་འཇུག་པ་ཨི་ཀྱི་གདངས་དང་། གནས་པ་ཨུམ་ཡི་
 གདངས་དང་། ཕྱིར་ལྷང་བ་རྩྱུ་ཀྱི་གདངས་དང་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྲུར་བའི་རྩོམ་པ་བསྒྲོལ་
 པ་སྤྲེ་སྒྲོ་བར་བྱའོ། །འདིའི་ཐད་ཀྱི་སྒྲོན་གསལ་དུ། དེ་ནམས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རོ་བོ་
 ཉིད་འོད་ཟེར་བཞིའི་རབ་ཏུ་རྒྱ་བ་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཅ་བའི་རྒྱུ་བཞིའི་རྩོམ་བསྒྲོལ་བསྟན་
 བས། རྩལ་ཕྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གི་རྩོམ་བསྒྲོལ་མ་བསྟན་པ་ནི། དག་དཔེན་མན་ཆད་དུ་རྩལ་ཕྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་
 ལ་རྩོམ་བསྒྲོལ་ཕྱེད་མི་རྩལ་པ་ལ་དགོངས་པའོ། །སྒྲོ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཅ་བའི་རྒྱུ་གི་རྩོམ་
 བསྒྲོལ་ལ་རྩལ་པ་ཐོན་པའི་རྩལ་འབྱོར་པས་དགོས་པ་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གང་སྤྲང་ཀྱན་ནང་དུ་བདེ་
 ཆེན་འབར་བའི་གོགས་སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དུ། རྩལ་ཚུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོན་ཆེན་ཏེ་ཡན་ལག་
 གི་རྒྱུ་ནམས་ལྷང་འཇུག་གནས་གསུམ་ཡི་གོ་གསུམ་ཀྱི་གདངས་དང་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྲུར་བའི་
 རྩོམ་པ་དེ་ཡང་སྒྲོ་བར་བྱ་བ་སྤྲེ་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ནོ། །

དེ་ལ་ཁོ་ན་རེ། རྩོམ་བསྒྲོལ་མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད་པ་མི་འཐད་དེ། རྩོམ་བསྒྲོལ་མཐར་ཐུག་
 གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དེའི་ལན་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྒྲོན་མེད་དེ། རྩལ་འཇུག་
 པའི་རྩོན་གྱིས་རྩོམ་བསྒྲོལ་ཕྱེད་པ་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་མི་རིགས་
 ཏེ། འདི་དག་དཔེན་རྩོམ་པ་ལ་སྤྲུང་ནས་བཤད་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྒྲོད་བསྐྱུས་ལས།
 སྐབས་འདིར་བསྟན་ཀྱི་སྤྲ་མའི་རྩལ་འབྱོར་ལ་བྱང་དོན་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྤྲ་མའི་རྩལ་འབྱོར་དང་།

ངེས་དོན་རྫོགས་རིམ་པའི་སྤྱོད་མེད་རྣམས་འབྱོར་གཉིས་སུ་བྱས་ནས་ཕྱི་མ་འདི་དག་དཔེ་དོན་རྫོགས་པ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར། རང་ལུགས་ལ་དེའི་སྦྱོན་མེད་དེ། ཟུང་འཇུག་པའི་ཉེན་གྱིས་རྫོང་བཞུགས་ཀྱིད་པ་དེ་འདིའི་བརྗོད་ཀྱི་ཆ་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པ་ལས། ལེའུ་བཅུ་བདུན་པའི་སྦྱོན་གསལ་དུ། དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་སྤྱོད་ལེགས་ཀྱི་སྦྱང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་མཐར་ཐུག་ཏུ་བཤད་པ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་རྫོང་བཞུགས་ཀྱི་ཕྱིད་ལས་མཐར་ཐུག་གཉིས་བསྐྱེད་པ་ལ་དགོངས་པ་གང་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་²⁷¹ལྟ་རྒྱུ་མཐར་བསྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་ཆོག་གི་རིམ་པ་བསྐྱར་པ་ལ། རང་དོན་དང་། ངེས་དོན་²⁹⁴གཉིས།

དང་པོ་(རང་དོན་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱུས་གནས་པར། །ཆོས་པའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་བར་བྱ། །གསལ་པའི་དགྲིལ་འཁོར་དབྱུས་གནས་པར། །འཁོར་ལོའི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །བསྐྱེད་དགྲིལ་འཁོར་འབྲས་བར་ནི། །བསྐྱོམ་པས་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །རིན་ཆེན་དགྲིལ་འཁོར་འབྲས་བར་ནི། །རིན་ཆེན་བཙུན་པས་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །སྦྱོར་པའི་དགྲིལ་འཁོར་ལས་བྱུང་བ། །རྣམ་མཁའ་འབྲས་བར་གྱི་བར་བྱ། །འདི་དག་སངས་རྒྱུས་རབ་ཀྱི་མཆོག་། །སྦྱོར་གསུང་ཐུགས་ནི་བསྐྱོམས་པ་ཡིས། །དགྲིལ་འཁོར་རྫོགས་ལས་བྱུང་བ། །ཐམས་ཅད་མཐེན་པའི་ཚུལ་འཛོལ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྣམ་སྦྱང་གི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་པས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱུས་གནས་པར་ཉི། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱུང་ཚུབ་པ་སྦྱོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཉི་ཆོས་པ་དག་གསུམ་ཡི་གོ་དང་བཅས་པ་ཡོངས་

ལྷ་ལྷུང་པ་ལས་ལྷ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བ་སྟེ་ཡིད་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་གསལ་བ་ལྷ་བའི་
 དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབྱུས་སུ་གནས་པའི་བྱག་མཆན་ལས་བྱང་ཚུབ་པའི་འཁོར་ལོ་དཀར་པོ་ཡོངས་
 ལྷ་ལྷུང་པ་ལས་ནས་སྒྲ་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་སྐྱེ་བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །ལྷ་བ་ལས་
 བྱང་ཚུབ་པ་ཡན་ཆད་སྤར་དང་འབྲ་བ་ལ། བསྟོམ་པ་བསྟེན་རིགས་ཀྱི་ནལ་འབྱོར་པས་ལྷ་བ་
 ལས་བྱང་ཚུབ་པ་དེའི་སྤྱིང་དུ་བྱག་མཆན་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་བསྟོ་དམར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པ་
 དང་། དེ་ཡོངས་སྐྱེ་ལྷུང་པ་ལས་བསྟོ་དམར་པོའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ཁ་དོག་འབྲ་བའི་འོད་དཔག་
 མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །རིན་ཆེན་བཙུན་པ་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཀྱི་ནལ་
 འབྱོར་པས་ལྷ་བ་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་དེའི་སྤྱིང་དུ་བྱག་མཆན་ལས་བྱང་ཚུབ་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ཆ་
 དབྱུ་བ་དང་། དེ་ཡོངས་སྐྱེ་ལྷུང་པ་ལས་རིན་པོ་ཆེ་གསེར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ཁ་དོག་འབྲ་བའི་
 རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་གྱི་སྐྱེ་བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །

ལས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་པས་སྒྲ་བ་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དེའི་སྟེང་དུ་ཕྱག་མཆན་ལས་
བྱང་ཆུབ་པའི་སྐྱོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་སྣ་ཆོག་ས་རྩོམ་ལས་བྱང་བའི་དོན་ཡོད་ཕྱག་པའི་སྐྱེ་
ཕྱག་སྐྱེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེམ་པར་བྱའོ། །མི་བསྐྱོད་པའི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་པས་སྒྲ་བ་ལས་བྱང་
ཆུབ་པ་དེའི་སྟེང་དུ་ནམ་མཁའ་སྟོང་སངས་དང་འབྲུ་བའི་མི་བསྐྱོད་པའི་སྐྱེ་ཕྱག་སྐྱེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེམ་
པར་བྱའོ། །མི་བསྐྱོད་པའི་སྐྱེ་དེ་གང་ལས་བྱང་བར་བསྐྱེམ་པར་བྱ་སྒྲུལ་ན། སྐྱེ་དང་གསུང་དང་
ཐུགས་རྩོམ་ལས་དང་བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་མི་བསྐྱོད་པའི་སྐྱེ་ཕྱག་སྐྱེ་ཆེན་པོ་ཕྱག་མཆན་ལས་
བྱང་ཆུབ་པའི་རྩོམ་ལས་བྱང་བར་བསྐྱེམ་པར་བྱའོ། །སྐྱེ་མདོག་ཕྱག་མཆན་བསྐྱེད་པའི་
ཆོག་རྣམས་སྤར་བཤད་པ་བཞིན་དུ་སངས་སྐྱུས་རབ་ཀྱི་མཆོག་རིགས་ལྟ་བུ་ཞེས་ཕྱག་གི་རྣམ་
པ་ཅན་འདི་དག་བསྐྱེམ་པའི་པན་ཡོན་ནི། སྐྱེ་བ་པ་པོ་དེ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་པར་འདོད་

པའི་རང་ཚུལ་ཅན་དུ་འགྱུར་བའོ། །དོན་ཅི་རིགས་ལྟ་དང་། བཞོན་པ་ནི་དེ་རྣམས་གཞལ་ཡས་
ཁང་གཅིག་གི་ནང་དུ་འདུས་པའི་རང་བཞིན་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་བཟོད་བྱ་དོན་གྱི་
ལེའུ་ཡིན་ལ། དེ་བཟོད་བྱར་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་ཆོགས་ལའང་ལེའུ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་²⁹²པ་(འེས་དོན་)ལ། སྤྱང་གའི་མི་ཞིགས་པ་ལ་དོར་བཞུས་བྱེད་ཚུལ། དེས་ཟུང་འཇུག་
བསྐྱེད་ཚུལ། དོན་དེ་བཞད་རྒྱུད་གྱི་ལུང་གིས་བཞད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(སྤྱང་གའི་མི་ཞིགས་པ་ལ་དོར་བཞུས་བྱེད་ཚུལ་)ནི། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཏེ་སྤྱང་གའི་
དབུས་ཀྱི་ཚྭ་ཏྲེའི་དབུས་སུ་གནས་པའི་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་མི་ཞིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཡིད་གྱིས་
བྲི་བ་སྟེ་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །གསལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་མི་ཞིགས་པའི་ཐིག་ལེ་དེ་ལས་དབུས་
གནས་པར་ཏེ་བྱུང་བར་གྱུར་པའི་འཁོར་ལའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་རྣམ་སྤྱང་དང་ཁ་དོག་འབྲ་བའི་
སྟོག་འཛིན་མི་བསྟོད་མགོན་པོའི་རྒྱུད་། འབྱུང་བ་རྒྱུད་རྒྱུད་གིས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་དགྲ་བརྒྱ་བ་
སྟོན་གཅིག་ཟུན་བྱེད་རྒྱ་བ་ན་སྟེ་བྱུག་གཉིས་ཀ་ནས་དལ་བར་རྒྱ་བ་དང་། བརྒྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་
ཏེ་གྲེན་རྒྱ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་འབྱུང་བ་མེད་རྒྱུད་གིས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་དགྲ་བརྒྱ་བ་སྟོན་
གཅིག་ཟུན་བྱེད་རྒྱ་བ་ན་སྟེ་བྱུག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ནས་རྒྱ་བ་དང་། དེ་ཆེན་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་དེ་
འབྱུང་མགོན་པོའི་རྒྱུད་ཟུར་སེལ། སའི་རྒྱུད་གིས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་དགྲ་བརྒྱ་བ་སྟོན་གཅིག་
ཟུན་བྱེད་རྒྱ་བ་ན། སྟེ་བྱུག་གཉིས་ཀ་ནས་བྲག་ཏུ་རྒྱ་བ་དང་། སྟོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་དོན་
གྲུབ་མགོན་པོའི་རྒྱུད་མཉམ་གནས། རྒྱུད་གི་རྒྱུད་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་དགྲ་བརྒྱ་བ་སྟོན་གཅིག་
ཟུན་བྱེད་རྒྱ་བ་ན་སྟེ་བྱུག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ནས་རྒྱ་བའི་རྒྱུད་བཞི་པོ་དེ་འབྱུང་བའི་ཆེ་མི་
ཞིགས་པ་ལས་འབྱུང་བར་དངོས་སུ་བསྟན་པས། འཇུག་པ་དང་གནས་པའི་ཆེ་ཡང་མི་ཞིགས་
པ་ལ་འཇུག་པ་དང་གནས་པར་གྱུར་ཅིང་། ཅ་བའི་རྒྱུད་བཞིའི་ལྷང་འཇུག་གནས་གསུམ་གྱི་

གདངས་ཡི་གོ་གསུམ་གྱི་གདངས་དང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་ཏེ་མི་ཞིགས་པ་ལ་ལྷང་འཇུག་གནས་
 གསུམ་གྱི་དོར་བརྒྱས་བྱེད་པ་བྱུང་སྟེ། ལུང་སྟོན་ལས། ཆོས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བྲི་བར་བྱ། །
 དམར་དང་ནག་དང་དེ་བཞིན་སེལ། །དཀར་པོ་ཉིད་དེ་མདོར་བསྐྱས་པའོ། །དེ་ཡི་དབུས་སུ་རང་
 གི་ལྷ། །བཞི་དང་སྦྱར་བ་ལས་གཞིལ་མཆོག། །མེ་དང་རླུང་དང་དབང་ཆེན་དང་། །ཚུ་སྟེ་སོ་
 སོའི་དཀྱིལ་འཁོར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བརྒྱ་མགོན་པོའི་རླུང་གྲེན་རྒྱས་གཙོ་བོ་བྱས་
 བས་དགུ་བརྒྱ་པ་སྟག་གཅིག་སྟུན་བྱེད་རྒྱ་བ་ལ། ལྷ་མོ་བཞིར་བགོས་པའི་དང་པོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་
 ལྷ་གོས་དཀར་མའི་རླུང་སྟེ་སྟུག་གི་སྟེང་ངོས་ནས་རྒྱ་བ་དང་། དེ་ནས་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྷ་སྟོལ་
 མའི་རླུང་སྟེ་སྟུག་གི་ལོགས་ལ་རྒྱ་བ་དང་། དེ་ནས་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྷ་སྟུན་མའི་རླུང་སྟེ་སྟུག་
 གི་དབུས་ཐད་བྲང་ལ་རྒྱ་བ་དང་། དེ་ནས་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྷ་སྟུན་མ་གྱི་འཛི་རླུང་སྟེ་སྟུག་གི་ལོག་
 ངོས་ལ་བརྒྱར་ནས་རྒྱ་སྟེ།

ལུང་སྟོན་ལས། བཞི་བཞི་ཡི་ནི་སྦྱར་བ་ཡིས། །གོས་དཀར་ལ་སོགས་ལེགས་པར་བྲི། །
 གོས་དཀར་ལ་སོགས་རི་བཞིན་དུ། །སྟེང་དང་བསེགས་དང་ཐད་ཀ་ལོག་། ཅེས་གསུངས་པའི་
 བྱིར། དོན་བྱུང་མགོན་པོའི་རླུང་མཉམ་གནས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་དགུ་བརྒྱ་པ་སྟག་གཅིག་
 སྟུན་བྱེད་རྒྱ་བ་ལ་ལྷ་མོ་བཞིར་བགོས་པའི་དང་པོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྷ་སྟོལ་མའི་རླུང་། དེ་ནས་ཉིས་
 བརྒྱ་ཉེར་ལྷ་སྟུན་མའི་རླུང་། དེ་ནས་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྷ་སྟུན་མ་གྱི་འཛི་རླུང་། དེ་ནས་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྷ་
 གོས་དཀར་མའི་རླུང་དང་། དེ་ནས་ལྷུང་མགོན་པོའི་རླུང་ཐུར་སེལ་གྱིས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་དགུ་
 བརྒྱ་པ་སྟག་གཅིག་སྟུན་བྱེད་རྒྱ་བ་ལ་ལྷ་མོ་བཞིར་བགོས་པའི་དང་པོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྷ་སྟུན་
 མའི་རླུང་དང་། དེ་ནས་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྷ་སྟུན་མ་གྱི་འཛི་རླུང་། དེ་ནས་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྷ་གོས་དཀར་
 མའི་རླུང་། དེ་ནས་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྷ་སྟོལ་མའི་རླུང་རོ། །མི་བསྟོད་མགོན་པོའི་རླུང་སྟོག་འཛིན་

གྲིས་གཙོ་པོ་བྱས་ནས་དབྱ་བ་བྱ་བ་སྤྲུག་གཅིག་ཐུན་བྱེད་རྒྱ་བའི་ཆོ། ལྷ་མོ་བཞིར་བགོས་པའི་
དང་པོ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་མ་གྱི་འུ་རྒྱུད་། དེ་ནས་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་གོས་དཀར་མའི་རྒྱུད་། དེ་
ནས་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་སྒྲོལ་མའི་རྒྱུད་། དེ་ནས་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་སྤྲུག་མའི་རྒྱུད་ཡིན་ནོ། །ནམ་
མཁའ་འབྲུ་བར་གྱི་བར་བྱ། །ཞེས་པའི་ངེས་དོན་ལ། །ཁྱབ་བྱེད་བཤད་ནས་དེ་ལ་དོར་བསྐྱས་བྱེད་
པ་འཆད་རིགས་པ་ལ། དེ་ལྟར་མི་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དག་དཔེན་མན་ཆད་དུ་
ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་དོར་བསྐྱས་བྱེད་མི་རུས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་(དེས་བྱང་འཇུག་བསྐྱེད་ཚུལ་)ནི། སངས་རྒྱས་རབ་ཀྱི་མཆོག་མགོན་པོ་བཞིའི་རྒྱུད་
གིས་མི་ཤིགས་པ་ལ་ལྷང་འཇུག་གནས་གསུམ་ཀྱི་དོར་བསྐྱས་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་དོ་
རྗེ་ལྟར་གཉིས་སྤྲང་གིས་མི་བྱེད་པའི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་འབྱུང་ལ། དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དེ་ལས་
སྐྱུ་གསུང་བྱགས་ནི་སྒྲོལ་པ་སྟེ་དོ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བྱང་འཇུག་གི་སྐྱུ་བསྐྱེད་པ་སྟེ་
བསྒྲོལ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་འབྲུ་བའི་བྱང་འཇུག་དེ་གང་ཟག་གང་གིས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
སྟུང་ན། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་
དེས་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་²⁹⁴(དོན་དེ་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་གིས་བཤད་པ་)ལ། ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་དང་། བར་དུ་དོན་བྱེད་
རུས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་དང་། མཐར་འཇིག་པ་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་
ཞུགས་པའི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་བྱང་འཇུག་གི་རྣལ་འབྱོར་ནི་ཤིན་ཏུ་
རྟོགས་དཀའ་བས་ན་སྤྲོ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། ཐོག་མཐའ་མེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་
ནི། །སྤྲོ་མོ་ཞེས་ནི་རབ་ཏུ་བརྟགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། གང་དང་གང་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་
ཡིན་སྟུང་ན། མི་གསལ་བ་བྱགས་དང་གསལ་བ་སྐྱུ་གཉིས་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་ཡིན་ལ། གསལ་

བ་སྐྱེ་དེ་ཡང་དངོས་པོ་མེད་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། མི་གསལ་གསལ་བར་ཡང་དག་སྟོར། །དངོས་མེད་པོ་མེད་ལས་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་མི་གསལ་བ་སྤྲུགས་དང་གསལ་བ་སྐྱེ་གཉིས་པོ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དང་པོ་གཅིག་པོ་མི་གསལ་བའི་སྤྲུགས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བ་སྟེ། རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་གཅིག་དང་དུ་མའི་སྟོས་པ་རྣམས་སྤངས་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་དང་པོ་གཅིག་། གཅིག་དང་དུ་མ་རྣམས་སྤངས་པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་སྐྱེ་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་སུ་གྲགས་པའི་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་འབྱུང་གནས་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་རྒྱུ་མེས་ཀྱི་འོ་བོར་གྱུར་པའི་དག་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་ཆོས་སུ་གྲགས། །དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་འབྱུང་གནས་གཅིག་། ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྟོར་བའི་དོན་ནི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་། དག་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་གཉིས་བདག་ཉིད་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བདག་ཉིད་འདི་ལྟར་བྱས་ནས་ལྟོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལས་ཞེས་པའི་ཆོག་དེས་བྱུང་འདུག་མཛོན་དུ་བྱས་ནས་དེའི་རྟེན་གྱི་རྟོག་བསྐྱེས་བྱེད་པའི་དོན་གྱི་རིམ་པ་སྟོན་པ་ནི་མིན་གྱི། འདི་དག་སངས་རྒྱུ་རབ་ཀྱི་མཆོག་། ཅེས་པའི་ངེས་དོན་བཤད་ནས་དེའི་འོག་ཏུ། ལས་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱུས་གནས་པར། །ཞེས་པའི་ངེས་དོན་འཆད་ཅེས་པའི་གོ་རིམ་བསྟན་པ་ཡིན་ལོ། །

271
གསུམ་པ་ལེའུའི་མཆན་དོན་བཤད་པ་ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་སྤྲུགས་ཀྱི་གསང་བ་གསང་བ་འདུས་པ་ལས། རྗེ་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ལེའུ་སྟེ་གསུམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་གསང་
བ་འདུས་པ་ལས། རྫོ་ཇི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བྱང་འདུག་ཡིན་ལ། བཀོད་པ་སྟེ་
དེའི་སྐྱ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བརྗོད་བྱ་དོན་ཀྱི་ལེའུ་ཡིན་ལ། དེ་བརྗོད་
བྱར་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་ཆོགས་ལའང་ལེའུ་ཞེས་བྱའོ།

བཞི་པ་²⁷¹ལེའུ་དེ་བཤད་ཟེན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལེའུ་གསུམ་པ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པའོ། །
མཐའ་དྲུག་གང་དང་གང་གིས་བཤད་སྟུང་ན་ལེའུ་གསུམ་པའི་གཞུང་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་
བྱང་ངེས་ཀྱིས་བཤད་པའོ། །

༡༡། རྒྱུ་ལེན་པ་ཅན་གྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསར་བ་འདུས་པའི་ཆ་བའི་རྒྱུ་གྱི་སྒྲིན་མ་
རབ་རྒྱ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་འཆད་པ་ལས་
ལེན་བཞི་པ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་བཞུགས་སོ།

༥ གསུམ་པ་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལེན་པ་བཤད་ཚུལ་ལ། ལེན་པ་ཕྱི་ལོ་མཆོམས་
སྐར་བ། ལེན་པ་གཞུང་བཤད་པ། ལེན་པ་³¹⁸མཆོན་དོན་བཤད་པ། ལེན་པ་³¹⁹དེ་བཤད་ཟེན་པར་བསྟན་
པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(ལེན་པ་ཕྱི་ལོ་མཆོམས་སྐར་བ་)ནི། ལེན་པ་གསུམ་པས་ལེན་དང་པོ་དོན་བཤད་པའི་ཚུལ་
བསྟན་པ་དེ་ནས། ལེན་པ་གསུམ་པར་བསྟན་པའི་རགས་པ་དང་པ་མའི་རྣལ་འབྱོར་སྒྲིན་པའི་སྒྲིན་
རུང་དུ་བྱེད་པ་ལ་ལེན་བཞི་པ་ནས་བསྟན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་བ་ཐོབ་པ་གཅིག་
དགོས་པས། རྒྱུ་ལེན་པ་ཅན་གྱི་སྒྲིན་པ་ལ་གང་དུ་དབང་བསྐྱར་བའི་གཞི་དེ་རྒྱལ་ཆོན་གྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལེན་བཞི་པ་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་
ལེན་པ་དེ་གསུངས་སོ།

གཉིས་པ་(ལེན་པ་གཞུང་བཤད་པ་)ལ། བསྟན་པ་སྒྲིན་དུ་འགྲོ་བས་སྒྲིན་པ་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་
བཤད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དང་། ལྷན་པ་པོ་མའི་ཆོག་གིས་སྒྲིན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ།
སྒྲིན་པའི་གསུང་གིས་དཀྱིལ་འཁོར་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(བསྟན་པ་སྒྲིན་དུ་འགྲོ་བས་སྒྲིན་པ་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་བཤད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། དེ་ནས་བཙུག་པ་ལྷན་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་འདུས་ནས།

བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་
ལ། བསྟོད་པའི་རྒྱལ་པོ་འདིས་གསོལ་བ་བཏབ་པོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་ཞི་བ། །དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱི་གནས། །ཆོས་ཀུན་བདག་མེད་པ་ཡི་མཆོག་། །དཀྱིལ་འཁོར་དམ་པ་
བཤད་དུ་གསོལ། །མཚན་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་ཚྭ་གས། །མཚན་མིན་ཐམས་ཅད་ཡང་
དག་སྤངས། །ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་སྐྱེ་ཡི་མཆོག་། །དཀྱིལ་འཁོར་དམ་པ་བཤད་དུ་གསོལ། །ཞི་བའི་
ཆོས་ནི་མཆོག་ལས་བྱུང་། །ཡེ་ཤེས་སྟོད་པ་རྣམ་སྟོང་བ། །ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་གསུང་གི་མཆོག་།
དཀྱིལ་འཁོར་དམ་པ་བཤད་དུ་གསོལ། །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་སེམས་ཆེན་པོ། །རང་བཞིན་དག་
ཅིང་བྱི་མ་མེད། །ཀུན་བཟང་ཐུགས་མཆོག་ཁ་ལོ་བསྐྱུར། །དཀྱིལ་འཁོར་དམ་པ་བཤད་དུ་
གསོལ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཞི། གསོལ་བ་བཏབ་པོ་ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་གིས་ན། འཁོར་གྱི་མི་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་
པའི་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་བྱུང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཤད་པར་
གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པར་མ་ཟད། སྤངས་ཡང་དཀྱིལ་འཁོར་
བཤད་པར་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འདུས་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པོ། །
གང་ལ་ན་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོད་དང་གསུང་
དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་རྟོ་རྟེ་འཆང་ལའོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་ན། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་བསྟོད་
པའི་རྒྱལ་པོ་འདིས་བསྟོད་ནས་སོ། །རྒྱལ་ཇི་ལྟར་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱི་ཆོས་
དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་མི་བསྟོད་པ་དང་། ཞི་བའི་ལས་སྐྱབ་པ་ལ་གཙོ་བོར་
བསྐྱུགས་པའི་རྣམ་པར་སྤངས་མཛད་དང་། གདུལ་བྱ་ཀུན་གྱི་འདོད་དོན་འབྱུང་བའི་གནས་རིན་
ཆེན་འབྱུང་ལྷན་དང་། གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོས་ཀུན་རྣམ་པར་དག་པའི་བདག་ཉིད་འོད་དཔག་མེད་

དང་། བདག་མེད་པའི་མཆོག་རང་བཞིན་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱ་སྒྲུབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
སྒོ་ནས་གདུལ་བྱའི་དོན་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་སྟེ། རིགས་ལྡེའི་ཡོན་ཏན་དང་
ལྡན་ཞེས་དོན་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་ནས། དམ་པ་མཆོག་རབ་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་དེ་བཤད་དུ་
གསོལ། དོན་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་དེ་ལ། ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་སྒྱུ་ཡི་མཆོག་། ཅེས་བསྟོད་ནས། དམ་པ་
མཆོག་རབ་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་དེ་བཤད་དུ་གསོལ། དགྲིལ་འཁོར་དེ་བྱད་པར་གང་དང་ལྡན་ན།
བྱ་བཞི་པ་སྒོ་བཞི་པ་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་། ལྷག་ཆད་
ལ་སོགས་པའི་མཆོན་ཉིད་མིན་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་བྱད་པར་དང་ལྡན་ནོ།།

གཉིས་སྒྲུབ་གི་སྒྲོས་པ་ཞི་བའི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་ཞིང་དེའི་ངོ་
ཐོར་བྱུང་པ་དང་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་གྱིས། ཡེ་ཤེས་སྒྲུབ་བ་གསུམ་དང་སྟོད་པ་རང་བཞིན་ཀྱི་
རྟོག་པ་རྣམས་སྟོང་བར་མཛད་པ། སྒྱའི་དབང་སྤྲུག་བརྟེན་པས་ན་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། དག་གི་
དབང་སྤྲུག་བརྟེན་པས་ན་གསུང་གི་མཆོག་ཅེས་དོན་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་ནས། དམ་པ་
མཆོག་རབ་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་དེ་བཤད་དུ་གསོལ། སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ཆེན་པོའི་ངོ་ཐོར་གྱུར་པ། རང་བཞིན་གྱིས་དག་ཅིང་། སྒོ་བྱུང་གྱི་བྱི་མ་མེད་པའི་དག་པ་གཉིས་
དང་ལྡན་པ། རྒྱ་མཆོན་དེ་ཉིད་གྱིས་ན་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ། རྟོག་པ་མེད་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱ་ཐམས་
ཅད་མཁྱེན་པས་ན་སྤྲུགས་མཆོག་གདུལ་བྱ་རྣམས་མི་གནས་པའི་མུང་འདས་ལ་འགོད་པས་ན་
ཁ་ལོ་བསྐྱར་བ་ཞེས་དོན་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་ནས། དམ་པ་མཆོག་རབ་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་དེ་
བཤད་དུ་གསོལ་ཞེས་པའོ།།

གཉིས་²⁹⁹པ་(སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། དེ་ནས་སྟོན་པ་རྩི་མེད་ལོ། །འཛིག་རྟེན་གསུམ་པ་ཁམས་གསུམ་པ། །འཛིག་
རྟེན་གསུམ་མཆོག་རྩི་མེད་གཙོ། །འཛིག་རྟེན་གསུམ་མཆོག་སྟོན་པ་པོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཀུན་གྱི་གནས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱི་ཐུགས། །དཀྱིལ་འཁོར་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་འབྲ་
བ། །དཀྱིལ་འཁོར་རབ་ཏུ་ཉམས་དགའ་བ་ཤད། །ཅེས་གསུངས།

ནི་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་བ་ཤད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དེ་ནས་བཤད་དོ་ཞེས་བཤད་པས་
གཞིར་བྲང་ངོ། །གང་གིས་ན་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་རྩི་མེད་ཆེན་པོ་དེས་སོ། །དེ་ཁྱད་པར་ཏུ་དང་
ལྡན་ན། གཤུལ་བྱ་ཆམས་ལ་རང་རང་གི་སྐྱལ་བ་དང་འཆམས་པར་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པས་
ན་སྟོན་པ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རང་གི་བདག་ཉིད་ཏུ་འཛིན་པས་ན་རྩི་མེད་ལོ། །ས་
འོག་ས་སྟོང་ས་སྟེང་འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པས་ན་འཛིག་རྟེན་གསུམ་
པ། འདོད་ཁམས་གཟུགས་ཁམས་གཟུགས་མེད་ཁམས་གསུམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་
པས་ན་ཁམས་གསུམ་པ། འཛིག་རྟེན་གསུམ་ལས་འདས་པའི་མཆོག་ཉན་རང་བྱང་མེམས་
ཆམས་ཡིན་ལ། དེ་ཆམས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་དང་། ཡང་འཛིག་རྟེན་གསུམ་མཆོག་ནི་ཆངས་
པ། དབང་པོ། ཁྱབ་འཇུག་སྟེ་དེ་ཆམས་ཀྱི་རྩིས་སུ་སྟོན་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ནོ། །
དེས་གང་བཤད་ན་མི་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྷ་སོ་གཉིས་པོ་ཀུན་གྱི་
བཞུགས་གནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱི་ཐུགས་རྩི་མེད་མི་བསྟོད་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཉི་
མཆོན་བྱ་དོན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་རབ་ཏུ་འབྲ་བ། དེ་མཆོན་པར་བྱེད་པའི་དཔེའི་དཀྱིལ་འཁོར་
མཆོང་ན་ཡིད་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དེ་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་²⁹⁹ (སྟོན་པའི་གསུང་གིས་དཀྱིལ་འཁོར་བཤད་པ་)ལ། བྲང་དོན་ཏུ་བཤད་པ་དང་། དེས་དོན་³¹⁰
ཏུ་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(བར་དོན་དུ་བཤད་པ་)ལ། བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ་དང་། བཤད་པ་དངོས་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། དེ་ནས་སྤྲུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མཆོག་། སྤྲུགས་ཀྱི་དོ་ཇེ་རབ་འབྲས་བ། །སྤྱད་དང་
གསུང་དང་སྤྲུགས་རྣམས་ཀྱི། །དཀྱིལ་འཁོར་རབ་ཏུ་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་བཤད་པར་གསོལ་བ་འདེབས་ཤིང་། སྤྱོད་དུ་རུང་བ་ལ་བཤད་དགོས་
བ་དེའི་ཕྱིར་བཤད་པར་བྱའོ། །ཞེས་བར་དོ་། །གང་བཤད་ན་སྤྱད་དང་གསུང་དང་སྤྲུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་སྤྲུགས་དོ་ཇེ་མི་བསྐྱོད་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་མི་བསྐྱོད་པ་དང་།
བདུད་བཞིས་གཡོ་བར་མི་རྒྱས་པར་འབྲས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་བཤད་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་(བཤད་པ་དངོས་)ལ་ཐིག་གདབ་པ། ཕྱག་རྒྱ་དགོད་པ། མཐུག་བསྐྱུས་ཏེ་གཞན་དུ་
ཁ་འཕང་བ། དཀྱིལ་འཁོར་ལ་མཆོད་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(ཐིག་གདབ་པ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། ལུས་ངག་སེམས་ནི་བསྐྱོམ་པ་ཡིས། །ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་ཐིག་གདབ་པ། ཐིག་
སྤྱད་གསར་པ་ལེགས་བཀལ་བ། །ཆད་མ་རབ་ཏུ་མཛེས་པ་ཡིས། །སྤྲུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དམ་
བ་སྟེ། །ཁྱ་ནི་བཅུ་གཉིས་ཆད་དུ་བྱ། །དོས་བཞི་དང་ནི་གྲ་བཞིར་ལྷན། །སྐོ་བཞི་པར་ནི་རབ་ཏུ་
བཏྲག། །དེ་ཡི་དབུས་སུ་འཁོར་ལོ་ནི། །རབ་ཏུ་རྒྱུ་པོ་བྲི་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། ཇེས་འཐུག་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དེ་ནས། གདབ་ཅིང་གྱི་བར་
བྱའོ། །གང་ཟག་གང་གིས་ན། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྤྱབ་ཀྱི་ཆོ་ག་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཅན།
ལུས་ངག་སེམས་ནི་བསྐྱོམས་པ་སྟེ་མ་ཡེངས་པ་དེས་སོ། །དངོས་པོ་གང་གིས་ན། ཆ་ཆེན་

དང་། ཆ་ཚུང་གི་ཆ་བགོས་པའི་ཐིག་གིས་སོ། །ཐིག་སྐྱད་དེ་ཁྱད་པར་དུ་དང་ལྡན་སྒྲུབ་ན།
དཀྱིལ་འཁོར་གཞན་དུ་ལོངས་མ་སྐྱད་པའི་གསར་བ། བསྐྱེལ་གསུམ་བསྐྱེལ་འབྱུར་མདུད་མེད་
བ། འཁལ་ལེགས་པས་ན་ལེགས་པར་བཀལ་བ། སྤྱིར་ཐིག་སྐྱད་ཀྱི་སྤྱིད་ཀྱི་ཆད་ལ་རིང་བ་ཆ་
ཚུང་གོ་བྱུག་པ་དང་། སྤྱང་བ་ཆ་ཚུང་རེ་བཞི་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་ནང་ནས་འདིར་སྤྱད་བྱང་གིས་རྟ་
བབས་སྒོ་ཆད་གསུམ་མ་ཡིན་པས། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མདའ་ཐིག་ནས་མདའ་ཐིག་གི་བར་
ཀྱི་ཉིས་འགྱུར་ཆ་ཚུང་གོ་བྱུག་པ་དང་། སྒོམ་ཀྱི་ཆད་སྒོའི་ཉི་ཤུ་ཆ་དང་ལྡན་པས་ན་ཆད་མ། ཁ་
དོག་ལྷ་དང་ལྡན་པས་ན་མཛེས་པས་གདབ་ཅིང་བློ་བར་བྱའོ། །གདབ་གདབ་ཅིང་བློ་ན། སྤྱགས་
རྩོམ་མི་བསྐྱོད་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེའོ།

ཆད་རིམ་ཅུ་ན། རྩོམ་མི་བསྐྱོད་པའི་ལས། རྩོམ་མི་བསྐྱོད་ཀྱི་ཁྱ་གསུམ་གསུམ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་ཅ་ཐིག་གི་དོས་རེ་རེ་ལ་ཁྱ་གསུམ་གསུམ་སྟེ། མཐའ་ཀྱན་ནས་བསྐྱོར་ན་
ཁྱ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཆད་དུའོ། །ཚུལ་རིམ་ལྟར་ན། ཅ་ཐིག་དང་མདའ་ཐིག་གི་བར་ཀྱི་དོས་བཞི་དང་།
བྱང་ཐིག་གིས་བཅད་པའི་གྲ་བཞི་དང་ལྡན་པ་དང་། སྒོ་བཞི་པར་ནི་རབ་དུ་བརྟག་ཅིང་བློ་བར་
བྱའོ། །དཀྱིལ་འཁོར་གྲ་བཞི་སྒོ་བཞི་བ་འབའ་ཞིག་དུ་ཟད་དམ་སྒྲུབ་ན། དེར་མ་ཟད་གྲ་བཞི་བ་དེའི་
དབུས་སུ་རྩོམ་མི་བསྐྱོད་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི་པོ་བྱང་ནང་མ་ལྷུ་པོ་དེ་བློ་
བར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་རྩོམ་མི་བསྐྱོད་པའི་ལས། སྤྱིང་པོར་ཡང་ནི་སྒོ་བཞི་བ། །ཅེ་གསུམ་རྩོམ་མི་བསྐྱོད་པའི་
བསྐྱོར། །ཞེས་པའི་འགྱུར་ནོར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་ནང་མ་ཡང་གྲ་བཞི་སྒོ་བཞིར་འདོད་
པ་མི་འཐད་དེ། རྩོམ་མི་བསྐྱོད་པའི་ལས། སྒོ་བཞི་བ་ཡི་སྤྱིང་པོར་ཡང་། །ཅེ་གསུམ་རྩོམ་མི་བསྐྱོད་པའི་
བསྐྱོར། །ཞེས་པ་འགྱུར་དག་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(ཕྱག་རྒྱ་དགོད་པ་)ནི།

ཕུར་བ་དང་། །སྐྱད་པ་བསྐྱུ་བ་ཉིད་ཀྱང་སྟེ། །རབ་བཤད་ཆོག་ཉི་ཤུ་ཡིས། །ཞེས་པའི་ལས་ཀྱི་
 ཆོག་ཉི་ཤུ་མཐོང་བའི་དོན་དེ་སྟོབ་དཔོན་མཁས་པས་སྐྱའི་མཆན་མ་ལྟ་དགོད་པ་དང་། །གསུང་གི་
 མཆན་མ་ཡིག་འབྲུ་དགོད་པ་དང་། །ཐུགས་ཀྱི་མཆན་མ་ཐུག་མཆན་དགོད་པ་གསུམ་ཡོད་པའི་
 རང་ནས། །འདིར་གཞན་གཉིས་ཀྱང་མཆོན་པའི་བྱིར་ཐུགས་ཀྱི་མཆན་མ་ཐུག་མཆན་དགོད་
 པར་བྱའོ། །དེའི་ཚུལ་ནི། དོན་ཆེན་པོ་ཅེ་ལྟ་པ་ཡི་ཐུ་རྒྱུ་ལའི་ཁ་དོག་དང་འབྲུ་བའི་མཐོང་ནག་
 འཛིགས་པའི་བགེགས་དག་ཀྱང་རབ་ཏུ་འཛིགས་པར་བྱེད་པའི་འོད་ཟེར་འབར་བའི་སྤང་བས་
 བསྐྱོར་བ། རེ་མིག་དགུ་པ་དེའི་དབྱས་སུ་བྱི་བར་བྱའོ། །ཤར་ཕྱོགས་སུ་འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་
 དཀར་པོ་དོན་ཆེན་ལྟར་མི་བྱེད་པའི་འོད་ཟེར་འབར་བས་རྣམ་པར་བརྒྱན་པ་བྱའོ། །

སྟོ་ཕྱོགས་སུ་རིན་པོ་ཆེ་ཆ་དགུ་པ་འོད་ཟེར་མང་པོས་རབ་ཏུ་འཛིགས་པ་སྟེ་འོད་ཀྱིས་བསྐྱོར་
 བ་བྱི་བར་བྱའོ། །ཁུབ་ཕྱོགས་སུ་བརྒྱ་ཆེན་པོ་བརྒྱ་རྩ་གཉི་མདོག་དང་འབྲུ་བ་བྱི་བར་བྱའོ། །བྱང་
 ཕྱོགས་སུ་རལ་གྱི་ལྷང་གུ་འོད་ཟེར་མང་པོས་རབ་ཏུ་འཛིགས་པ་སྟེ་འོད་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ་བྱའོ། །
 ཤར་སྟེའི་གྲར་དབྱས་ནག་ལ་མཐའ་སྐྱུ་བའི་སྤྱན་དང་འབྲུ་བ་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པའི་སྤྱན་བྱའོ། །སྟོ་
 ཁུབ་ཀྱི་གྲར་ལྷ་མ་གྱི་འཛི་རིགས་སུ་འབྲུང་བའི་དོན་ཆེ་ཅེ་ལྟ་པ་བྱའོ། །ཁུབ་བྱང་གི་གྲར་བརྒྱ་ཁ་བྱེ་
 བ་སྤོང་བུ་དང་བཅས་པ་བྱའོ། །བྱང་ཤར་གྱི་གྲར་ལྷན་ལ་མཐོང་ག་སྤྱན་དང་འབྲུ་བ་དྲངས་པ་
 བྱའོ། །ཤར་སྟེར་ཐོ་བ་འབར་བ་འོད་གསལ་བ་བྱའོ། །སྟོ་སྟེར་དོན་ཆེ་འབར་བའི་འོད་བཟང་བའི་
 དབྱུག་པ་བྱའོ། །ཁུབ་སྟེར་བརྒྱ་འབར་བའི་བརྒྱ་བྱའོ། །བྱང་སྟེར་དོན་ཆེ་འཁྱིལ་པ་དོན་ཆེ་ཅན་ཏེ་སྟོ་
 ཆོགས་དོན་ཆེ་བྱའོ། །

303
 གསུམ་པ་(མཐུག་བསྐྱུས་ཏེ་གཞན་དུ་ཁ་འཕང་བ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དམ་བ་དེ། །ཡོངས་སུ་གསལ་བར་ཤེས་བྱས་ནས། །ཞེས་
གསུངས།

ནོན་ནི། ཐུགས་དོ་རྩེ་མི་བསྐྱོད་པའི་རྟེན་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དམ་བ་དེ་ཡོངས་སུ་གསལ་བ་སྟེ་
རྩོགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱིས་སྐྱབ་ཤེས་པས་བསྐྱབས་ནས་མཆོད་པས་མཆོད་དེ། འདིར་མ་བཤད་
པའི་ཆོ་ག་ནི་སྐྱབ་བྱང་གི་དཀྱིལ་ཆོག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་འབྲེལ་པས་ཁ་འཕངས་པའོ།

བཞི་བ་³⁰³ (དཀྱིལ་འཁོར་ལ་མཆོད་པ་)ལ། སྤྱིའི་མཆོད་པ་དང་། བྱང་པར་བའི་མཆོད་པ་དང་།
དེས་³⁰⁹མཆོད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་གསུམ།

དང་པོ་(སྤྱིའི་མཆོད་པ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། ལུས་དང་དག་སེམས་མཆོད་པ་ཡིས། །ནམ་ཉན་དུ་ནི་མཆོད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། ལུས་ཀྱི་མཆོད་པ་ཕྱག་དང་བསྐྱོར་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། དག་གི་མཆོད་པ་བསྐྱོད་
པ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཡིད་ཀྱི་མཆོད་པ་མཆོད་པའི་དམིགས་པ་ལ་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་
རེ་འཛིན་གསུམ་གྱིས་ནམ་ཉན་དུ་སྟེ་འབད་པས་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་ལ་མཆོད་པར་བྱ་
ཞིང་། བདག་ཉིད་ཀྱང་ཆེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(བྱང་པར་བའི་མཆོད་པ་)ལ། རང་གི་མཆོད་པ་དང་། ལུས་³⁰⁹ཀྱི་རྒྱ་མཐུན་ཀྱི་མཆོད་པ་
གཉིས་ལས།

དང་པོ་(རང་གི་མཆོད་པ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། བྱད་མེད་རབ་ཏུ་མདངས་བཟང་བ། །ལོ་གངས་བཅུ་དྲུག་ལོན་པ་ནི། །དྲི་དང་མེ་
ཏོག་འཕྲེང་བརྒྱན་ཏེ། །ཡོན་ཏན་སྐར་གསལ་ལྷ་མ་གྱིར། །ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་བྱིན་བརྒྱབས་ལ། །དེ་

ཡི་དབྱས་སུ་མཉེས་པར་བྱ། །སངས་རྒྱས་ཞི་བའི་གནས་སྤྱོད་པས། །ནམ་མཁའ་དབྱིངས་ནི་རབ་
ཏུ་བརྒྱན། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། མཉེས་པར་བྱའོ་ཞེས་བཤད་པའི་གཞིར་བྱང་ངོ་། །དུས་ནམ་གྱི་ཆེ་ན། དཀྱིལ་འཁོར་
བསྐྱབས་པའི་འོག་མཆོད་པའི་སྐྱབས་སུ་མཉེས་པར་བྱའོ། །གང་ཟག་གང་གིས་ན། འདོད་པའི་
སྐྱུ་ཅལ་རེ་བཞི་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཅན་མི་བསྐྱོད་པའི་རིགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པས་སོ། །གང་
དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མཉེས་པར་བྱ་ན། རང་རིགས་ཀྱི་བྱད་མེད་སྟེ་ཤ་ཅན་བཞིན་སྤྱག་པ་ལ་སོགས་
པའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྷན་པས་ན་རབ་ཏུ་མདངས་བཟང་བ་དང་། རྣམ་ཆོད་ལོ་གངས་བཅུ་དྲུག་ལོན་
པ། རི་དང་མེ་ཉོག་སྤང་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ། ཡོན་ཏན་གྱི་སྐྱར་རགས་སུ་
བྱས་པའི་ལྷ་མ་གྲིར་བསྐྱེད། དེའི་ལུས་ལ་རིགས་ལྡ་བཀོད། དེ་དང་རང་གི་མཁའ་གསང་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མཉེས་པར་བྱའོ།

གནས་གང་དུ་ན། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབྱས་སུ་གཙོ་བོའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་མཉེས་པར་བྱའོ། །
དངོས་པོ་གང་གིས་ན། སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་མཉེས་པར་
བྱའོ། །གང་མཉེས་པར་བྱ་ན་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་མཉེས་པར་བྱའོ། །ཚུལ་རི་ལྟར་དུ་ན།
བདེ་བ་འབྱུང་བའི་ཞི་བ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་རྫོ་རྫེའི་ལམ་ནས་ཡུམ་གྱི་བརྒྱར་སྤྱོད་
པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྣལ་ལྷན་རབ་ལས་བྱུབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཏེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཡབ་ཡུམ་ནམ་མཁའ་དབྱིངས་ནི་རབ་ཏུ་བརྒྱན་པ་སྟེ། ནམ་མཁའ་ཁམས་ཐམས་ཅད་བྱུང་བར་
སྟོམས་པར་ཞུགས་པས་མཆོད། དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་
ཆེན་པོ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བར་བསྐྱོམས་ནས་མཆོད་པར་བྱའོ། །ནི་ཞེས་པ་ངས་བཟུང་གི་དོན་ཏེ།
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་བྱད་མེད་ལོ་གངས་བཅུ་དྲུག་ལས་གཞོན་པ་དང་། དེ་ལས་ཀླན་པ་ལ་བདེ་བ་

དམན་པས་ལོ་བཅུ་བྱག་མ་ཁོ་ན་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ།
ལེན་བརྒྱད་པ་ལས། བ་ཆུང་གཞོན་ཏུ་མིག་ཡངས་པ། །གཞུགས་བཟང་གཞོན་པས་བརྒྱན་པ་
ནི། །ལོ་གངས་ཉི་ཤུ་ལྷ་ལོན་ཉིད། །ཅེས་དང་། ལེན་བཅོ་ལྷ་པ་ལས། སྟེ་ཤ་ཅན་གྱི་བདག་ཉིད་
ཆེ། །བུ་མོ་ལོ་གངས་བཅུ་གཉིས་མ། །ཞེས་ལོ་བཅུ་གཉིས་མ་དང་ལྷན་ཅིག་མཉེས་པར་བྱ་བར་
གསུངས་པའི་བྱིར། སྐལ་ལྷན་གཤམ་པས་ཡང་གི་སྦྲ་ངས་བཟུང་དུ་བྱས་ནས་ཕྱག་རྒྱ་དང་ལྷན་
ཅིག་གནས་པ་ཅམ་དང་། འཇུག་པ་དང་འོ་བྱེད་པ་ཅམ་བཞག་སྟེ་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཁོ་ན་
བྱེད་གསུང་ཡང་། རང་ལུགས་ལ་གསང་བ་སྟོམས་འཇུག་གིས་མཉེས་པ་ཁོ་ན་བྱ། ཞེས་མི་
ལྷན་རྣམ་གཅོད་དུ་བཟུང་ངོ།།

གཉིས་པ་³⁰⁷ (ལུས་ཀྱི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་མཆོད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། བཤའ་གཅི་ཁུ་བ་ཁྲག་ལ་སྟོགས། །ལྷ་རྣམས་ལ་ནི་དབུལ་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། བཤའ་གཅི་ཁུ་བ་ཁྲག་ལ་སོགས་པས་ཤི་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་དང་དཀྱིལ་
འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་ལ་དབུལ་ཞིང་མཆོད་པར་བྱའོ།།

གསུམ་པ་³⁰⁷ (དེས་མཆོད་པའི་པན་ཡོན་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལྟར་བྱས་ནས་སངས་རྒྱས་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གཤམ་ཆེན་
མཉེས། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྤྱིའི་མཆོད་པ་དང་། ཁྱད་པར་བའི་མཆོད་པས་སྒར་བཤའ་བ་ལྟར་བྱས་ནས་མཆོད་
ན་ཕྱང་པོ་ལྷའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། མིག་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྣམས་མཉེས་པར་འགྱུར་ཞིང་། འཛིག་ཉེན་གྱི་མི་དག་དགའ་བར་འགྱུར་རོ།།

གཉིས་པ་³⁰²(ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་)ལ། དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ངེས་དོན་གྱིས་བྱང་འཇུག་བཤད་པ།
མཆོད་པའི་ངེས་དོན་གྱིས་བྱང་འཇུག་འཐོབ་པའི་ཐབས་རིམ་པ་ལྟ་བུ་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ངེས་དོན་གྱིས་བྱང་འཇུག་བཤད་པ་)ལ། ངེས་དོན་གྱིས་དགྲིལ་འཁོར་བཤད་
པར་དམ་བཅའ་བ་དང་། ཐིག་གདབ་པའི་ངེས་དོན། ལྷག་གྱི་དགོང་པའི་ངེས་དོན་དང་གསུམ།

དང་པོ་(ངེས་དོན་གྱིས་དགྲིལ་འཁོར་བཤད་པར་དམ་བཅའ་བ་)ནི། གོང་དུ་དགྲིལ་འཁོར་དམ་པ་
བཤད་དུ་གསོལ། ཞེས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ནི། མཆོན་བྱེད་དཔེའི་དགྲིལ་
འཁོར་ཅམ་མིན་གྱི། མཆོན་བྱེད་དོན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་བྱང་འཇུག་ཡང་བཤད་དུ་གསོལ་ཞེས་པ་
ཡིན་ཏེ། ལྷང་སྟོན་ལས། དེ་ནས་བྱུགས་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་མཆོག་། རྩོམ་ཡི་ཤེས་རབ་གསལ་
བ། །སྟེ་དང་གསུང་དང་བྱུགས་ཆམས་གྱི། །དགྲིལ་འཁོར་རབ་ཏུ་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(ཐིག་གདབ་པའི་ངེས་དོན་)ནི། གསར་པའི་སྐད་དོད་ན་བ་ཞེས་པ་གངས་གྱི་དགྲུ་
ལའང་འཇུག་པས། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ན་བྱང་འཇུག་པའི་ཕྱང་པོ་ལྟ་བུ་དང་། ཁམས་བཞི་སྟེ་དགྲུ་
པོ་དེ་ནི་གསར་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལྷང་སྟོན་ལས། འདི་ནི་དགྲུ་ཡི་བདག་ཉིད་མཆོག་། ཅེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། བྱང་འཇུག་པའི་ཕྱང་པོ་ལྟ་བུ་དང་ཁམས་བཞི་སྟེ་དགྲུ་པོ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
གྱི་ངོ་པོར་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དེ་ལེགས་པར་བཀལ་བའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལྷང་སྟོན་ལས།
ལེགས་བསྐྱེད་དེ་བཞིན་ཉིད་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འོད་བྱང་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་
ངེས་དོན་གྱི་ལྷང་སྟོན་ཆོགས་པ་ནི་ཆད་མའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལྷང་སྟོན་ལས། སྟོན་ཆོགས་ལྷང་
གི་བརྒྱུ་ལྟར་པ། །ཆད་མ་བཟང་པོར་དེ་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དག་པའི་སྟེ་

མའི་སྐྱ་དང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་དེ་མཛེས་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་
 ལྟོན་ལས། ཀུན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་དག །གཉིས་སུ་མེད་པ་མཛེས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐིག་དང་དག་པའི་སྐྱ་མའི་སྐྱ་དེ་བཏབ་རྗེས་ཀྱི་
 ཐིག་གི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་ལྟོན་ལས། འེས་རབ་འདི་ནི་ཐིག་ཡིན་ཏེ། །ཐབས་ནི་དེ་ཡི་རྗེས་
 འཇུག་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འེས་རབ་འོད་གསལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱ་དང་ཐབས་འོངས་
 སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཐིག་སྤྱད་ཀྱིས་ཟུང་འཇུག་གི་སྐྱར་བཞག་པར་བྱས་
 པ་དེ་ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐིག་གདབ་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཆོས་དང་
 འོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་མཆོག །འེས་རབ་ཐབས་ཀྱི་ཐིག་གཅིག་གིས། །ཐུགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
 ཐིག་གདབ་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

ཟུང་འཇུག་གི་ཡ་གྲུལ་གྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་དག་པའི་ལྟོག་
 པའི་ཆ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་དེ། ལྷ་ནི་བཅུ་གཉིས་ཆད་དུ་བྱ་ཞེས་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་
 ལས། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟུང་འཇུག་གི་ཡ་གྲུལ་
 དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེས་འཕགས་པའི་བདེན་བཞིའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྫོགས་པར་མཉམ་པ་དེ་ནི། ངོས་
 བཞི་མཉམ་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འཕགས་པའི་བདེན་བཞི་ངོས་བཞི་སྟེ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟུང་འཇུག་གི་ཡ་གྲུལ་གྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་ལ་རྒྱས་པའི་སྐྱོན་ས་ཕྱེ་ན།
 བྱམས་པ། སྤྱིང་རྗེ། དགའ་བ། བཏང་སྟོམས་ཆད་མེད་བཞི་ཡོད་པ་དེ་ནི། བྱ་བཞིའི་ངེས་དོན་
 ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཆངས་པའི་གནས་བཞི་བྱ་བཞི་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟུང་
 འཇུག་གི་ཡ་གྲུལ་གྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་རྒྱས་པའི་སྐྱོན་ས་ཕྱེ་ན། སྤྱིན་པ། སྤྱན་སྤྱ། དོན་
 སྤྱོད། དོན་མཐུན་པ་བཞི་ཡོད་པ་ནི་སྐྱོ་བཞིའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བསྐྱ་བའི་དངོས་

གཞུགས་སྒྲིལ་ཏེ། །རེ་རེ་ལང་བཞི་ཡི་མིང་ཅན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་སྒྲིལ་གི་
སྒྲིལ་པའི་གྲུ་བྱར་དང་བྲལ་བའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་ལོ་བྱང་ནང་མ་རྒྱུ་ལོའི་ངེས་དོན་དང་དོན་
གྱི་འོད་གསལ་དང་དག་པའི་སྒྲིལ་པའི་སྒྲིལ་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་པའི་བྱང་འཇུག་དེ། ལོ་བྱང་ནང་མ་
རྒྱུ་ལོ་བྱུ་བཞི་པའི་ནང་དུ་ཆུད་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཆོས་ཀྱི་དེ་ཉིད་དོན་གྱི་
བད། །འཁོར་ལོའི་ནང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་³¹⁰ (ཕྱག་རྒྱ་དགོད་པའི་ངེས་དོན་)ནི། བྱང་འཇུག་གི་ཡ་གྲུལ་གྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་
དབྱུས་སུ་བཀོད་པའི་དོན་རྒྱུ་ལོའི་ངེས་དོན་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་ལྷོག་པའི་སྒྲིལ་སྒྲིལ་གྱི་བའི།
མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། སྒྲིལ་ཉིད་ཡེ་ཤེས། བྱ་སྒྲིལ་ཡེ་ཤེས། ཆོས་དབྱེངས་ཡེ་
ཤེས་ཏེ་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ནི་དོན་རྒྱུ་ལོའི་ངེས་དོན་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེས་འཁོར་བ་བག་
ཆགས་དང་བཅས་པ་སྒྲུར་དུ་འཇིག་པར་བྱེད་པ་ནི་དབྱུས་རྒྱ་ལོའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལྷ་སྒྲིལ་
ལས། མི་བྱེད་ཡེ་ཤེས་མཆན་ཉིད་དེ། །དོན་རྒྱུ་ལོའི་ངེས་དོན་དང་། །རྒྱུ་ལོ་ལྷ་སྒྲིལ་ལྷ་སྒྲིལ་བཤད། །ཅེ་
མོ་འཁོར་བ་འཇིག་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་ལྷོག་པའི་སྒྲིལ་
སྒྲིལ་གྱི་བའི་མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤར་དུ་བཀོད་པའི་འཁོར་ལོའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ཅ་རྒྱུད་དུ།
འཁོར་ལོ་ཆེན་པོ་ཤར་ཕྱོགས་སུ། །དོན་རྒྱུ་ལོའི་ངེས་དོན་རྒྱུ་ལོའི་ངེས་དོན་དང་། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི།
ལྷ་སྒྲིལ་ལས། ཤར་གནས་མེ་ལོང་གཟུགས་ཉིད་ནི། །འཁོར་ལོ་འཇིག་པར་བྱེད་ཀྱིས་
བརྒྱན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ནི་སྒྲིལ་བཀོད་པའི་རིན་པོ་ཆའི་ངེས་དོན་
ཡིན་ཏེ། ཅ་རྒྱུད་ལས། རིན་ཆེན་ཆེན་པོ་སྒྲིལ་ཕྱོགས་སུ། །འོད་ཟེར་མང་པོས་རབ་དུ་
འཁྲིགས། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་ལྷ་སྒྲིལ་དུ། །སྒྲིལ་ཕྱོགས་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ནི། །ཅེ་མོ་དགྲུ་པའི་
རིན་པོ་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲིལ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ནི་ ལྷ་སྒྲིལ་བཀོད་པའི་ལྷ་སྒྲིལ་པའི་ངེས་དོན་

ཡིན་ཏེ། ཅ་རྒྱུད་ལས། བསྐྱེད་པོ་རྒྱུ་ཕྱོགས་སུ། །བསྐྱེད་ཆ་གཤི་ཁ་དོག་འབྲ། །ཞེས་པ་དང་། དེའི་
 ཐད་ཀྱི་ལུང་སྟོན་ལས། རྒྱུ་ཏུ་སོ་སོར་རྟོག་བསྐྱེད། །བསྐྱེད་ཆ་གཤི་འོད་འབྲ་བ། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། བྱ་སྐྱབ་ཡེ་ཤེས་ནི་བྱང་དུ་བཀོད་པའི་རལ་གྱི་འཛི་རེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ཅ་རྒྱུད་ལས། རལ་གྱི་
 ཆེན་པོ་བྱང་ཕྱོགས་སུ། །འོད་ཟེར་མང་པོས་རབ་ཏུ་འགྲིགས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་
 ལུང་སྟོན་ལས། བྱང་དུ་མཆོག་གི་སེམས་གང་ཡིན། །འགྲོ་བའི་རྣམ་རྟོག་འཛོམས་བྱེད་པ། །བྱ་
 བ་སྐྱབ་པ་རལ་གྱིར་གྱུར། །འོད་ཟེར་འབར་བ་འབྲ་བའི་མདོག་ །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་
 ཀྱི་འོད་གསལ་ལ་རྒྱས་པའི་སྟོན་སྟེ་བའི་བྱམས་པ་ཆད་མེད་ནི་ཤར་སྟོར་བཀོད་པའི་སྐྱབ་ཀྱི་
 རེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ཅ་རྒྱུད་ལས། དབུས་ན་སྤྲིན་དང་འབྲ་བའི་འོད། །སྤྲིན་ནི་ཤར་གྱི་གྲ་ཅུ་གྱི། །
 ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་ལུང་སྟོན་ལས། སྤྲིན་སྤྲིན་དང་ནི་མཉམ་པའི་འོད། །ཤར་སྟོར་བྱམས་
 བའང་སྐྱབ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྤྲིན་རྗེ་ཆད་མེད་ནི་སྟོན་རྒྱུ་ཏུ་བཀོད་པའི་རྟོ་རྗེའི་རེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ཅ་རྒྱུད་ལས། ལྷ་མ་གྱི་
 ཡི་རིགས་འབྱུང་བའི། །རྟོ་རྗེ་དེ་བཞེན་སྟོན་ཕྱོགས་སུ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་ལུང་སྟོན་ལས།
 སྟོན་རྒྱུ་སྤྲིན་རྗེ་ཞེས་བྱ་བ། །ལྷ་མ་གྱི་ཡི་རིགས་རྟོ་རྗེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དགའ་བ་ཆད་
 མེད་ནི་རྒྱུ་བྱང་དུ་བཀོད་པའི་བསྐྱེད་པོ་རེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ཅ་རྒྱུད་ལས། བསྐྱེད་ཆ་ཕྱེ་སྤྲོད་བྱར་
 བཅས། །རྒྱུ་ཕྱོགས་སུ་ནི་བྱི་བར་བྱ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་ལུང་སྟོན་ལས། རྒྱུ་བྱང་སྤྲོད་
 བྱ་དང་བཅས་པའི། །བསྐྱེད་ཆ་གཤི་ཁ་དོག་གཞན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཏང་
 སྟོམས་ཆད་མེད་ནི་བྱང་ཤར་དུ་བཀོད་པའི་ལྷ་ལའི་རེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ཅ་རྒྱུད་ལས། ལྷ་ལ་
 མཛེས་པ་བྱང་ཕྱོགས་སུ། །མཐེང་ག་སྤྲིན་དང་འབྲ་བར་གྱི། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེའི་ཐད་
 ཀྱི་ལུང་སྟོན་ལས། བྱང་ཤར་ལྷ་ལ་འོད་ཟེར་ནི། །སྤྲོད་བཅས་པ་བཏང་སྟོམས་ཡིན། །ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། རོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་རུས་པའི་སྒྲོན་ས་ཕྱེ་བའི་སྒྲིན་པ་ནི། ཤར་སྒྲོར་
བཀོད་པའི་ཐོ་བའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ཅ་རྒྱུད་ལས། ཐོ་བ་འབར་བ་འོད་གསལ་བ། །ཤར་ཕྱོགས་
སྒྲོར་ནི་བྱི་བར་བྱ། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་གྱི་ཡུང་སྟོན་ལས། དེ་བཞིན་ཤར་སྒྲོར་སྒྲིན་པ་ནི། ཐོ་
བ་མདངས་ལྡན་འོད་དང་བཅས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲན་སྒྲུ་ནི་སྒྲོ་སྒྲོར་བཀོད་པའི་
དབྱུག་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ཅ་རྒྱུད་ལས། རྡོ་རྗེ་འབར་སོགས་འོད་བཟང་བ། །འཕེལ་སྒྲོ་ཡི་
ཕྱོགས་སུ་བྱི། །ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་གྱི་ཡུང་སྟོན་ལས། དེ་བཞིན་སྒྲན་སྒྲུ་ཞེས་གྲགས་པ། །
དབྱིག་པ་འོད་བཟང་རྡོ་རྗེ་འབར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རོན་སྒྲིན་ནི་རུབ་སྒྲོར་བཀོད་པའི་བརྒྱའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ཅ་རྒྱུད་ལས། བརྒྱ་འབར་བ་འོད་
ཕྱེད་པ། །རུབ་གྱི་ཕྱོགས་སུ་བྱི་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེའི་ཐད་གྱི་ཡུང་སྟོན་ལས།
རུབ་ཏུ་རོན་སྒྲིན་ཅེས་བྱ་བ། །ཏྲ་མགྱིན་གྱི་ནི་བརྒྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རོན་མཐུན་ནི་
བྱང་སྒྲོར་བཀོད་པའི་རྡོ་རྗེའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ཅ་རྒྱུད་ལས། རྡོ་རྗེ་འབྲིལ་པ་རྡོ་རྗེ་ཅན། །བྱང་གི་
ཕྱོགས་སུ་རྡོ་རྗེ་བྱི། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེའི་ཐད་གྱི་ཡུང་སྟོན་ལས། རོན་མཐུན་པ་ནི་རྡོ་རྗེ་
སྟེ། །རྡོ་རྗེ་འབྲིལ་པ་རྡོ་རྗེ་ཅན། །ཕྱག་རྒྱ་དཀོད་པའི་མཆན་ཉིད་དེ། །ལེགས་པར་བཤད་པ་འདི་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆད་མེད་བཞི་པོ་དེ་གྲ་བཞིའི་
ངེས་དོན་དང་། གྲ་བཞིར་བཀོད་པའི་མཆན་མ་བཞིའི་ངེས་དོན་དུའང་བཤད་པ་དང་། སྒྲིན་པ་
ལ་སོགས་པའི་བསྐྱུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་སྒྲོ་བཞིའི་ངེས་དོན་དང་། སྒྲོ་བཞིར་བཀོད་པའི་མཆན་
མའི་ངེས་དོན་དུའང་བཤད་པ་རྣམས་སྒྲོས་སམ་སྒྲུམ་ན། མི་སྒྲོས་ཤིང་དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཟུང་
འཇུག་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་གཉིས་ངོ་པོ་དབྱེར་མེད་དུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་³¹⁰མཆོད་པའི་ངེས་དོན་གྱིས་ཟུང་འཇུག་འཛོལ་པའི་ཐབས་རིམ་པ་ལྟ་བཤད་པ་ལ།

ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་གྱིས་དབེན་པ་གསུམ་དང་སྐྱ་ལུས་བསྟན་པ། ཉང་གི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་གྱིས་འོད་གསལ་བསྟན་པ། ལུས་གྱི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་གྱིས་གཉིས་སྒྲུང་འོད་གསལ་དུ་བསྐྱས་པ་ལས་ལྷ་རྣམས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་གྱིས་དབེན་པ་གསུམ་དང་སྐྱ་ལུས་བསྟན་པ་)ནི། ལུས་དབེན་སྐྱ་དོ་རྗེ་ནི་ལུས་གྱི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན། ངག་དབེན་གསུང་དོ་རྗེ་ནི་ངག་གི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན། སེམས་དབེན་སྤྲུགས་དོ་རྗེ་ནི་སེམས་གྱི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན། མཆོད་པ་འབྲུལ་བའི་ངེས་དོན་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱ་ལུས་ནི། ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་མཆོད་པ་འབྲུལ་མཁན་གྱི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། རི་བཞིན་ཡང་དག་གནས་མཆོད་པ། །རྣམ་གསུམ་བསྐྱོམས་པས་འགྱུར་བ་ཡིན། །དང་པོར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་ཡི། །བྱུག་རྒྱུ་དཀྱིལ་འཁོར་ཡིན་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(ཉང་གི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་གྱིས་འོད་གསལ་བསྟན་པ་)ནི། མ་དག་པའི་སྐྱ་མའི་སྐྱ་བསམ་གཏན་གཉིས་གྱིས་འོད་གསལ་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་དག་པར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེའི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བྱད་མེད་གྱི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། མ་སྐྱེས་པ་ཡི་ཞི་བ་གང་། །དེ་ནི་བྱད་མེད་ཅེས་བྱར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་མངོན་ཞེན་གྱི་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ནི་རབ་རྒྱ་མདངས་བཟང་བའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཞི་བའི་ཆོས་དང་རྗེས་ལྷན་པ། །མདངས་བཟང་འོད་ནི་ཡིན་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ལ་སྟོང་གཞི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲོན་པ་ཕྱེ་ན་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་ནི་ན་ཆོད་ལོ་གངས་བཅུ་དྲུག་ལོན་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཉང་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བ་ཡིས། །སྟོང་ཉིད་གྱིས་ལོ་བཅུ་དྲུག་པ། །ཞེས་གསུངས་

པའི་ཕྱིར། རོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་སྐབས་ན་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱར་ལྷང་སྐྱུ་པའི་འཕེན་པ་ནི་བྱི་
 དེས་རོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རོན་འབྲེལ་བག་ཆགས་འི་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།
 རོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སྒོ་ཁ་བྱེ་བ་ནི་མེ་རྟོག་ཁ་བྱེ་བའི་དེས་རོན་
 ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཡེ་ཤེས་ཁ་བྱེ་མེ་རྟོག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རོན་གྱི་འོད་གསལ་
 དེས་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་རྒྱན་གྱི་དེས་རོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དངོས་མེད་རྒྱན་དུ་
 ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མཐའ་བཞི་ལས་འདས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གཉིས་
 སྒྲིང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མི་གནས་པར། གཉིས་སྒྲིང་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པའི་
 རྣམ་འབྱོར་ནི་ཡོན་ཏན་ཉིད་སྐར་ལས་སུ་བྱས་པའི་སྒྲིང་མ་གྱི་དེས་རོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།
 རང་ན་མ་ཡིན་ཕྱི་ན་མིན། །གཉིས་ཀར་མ་ཡིན་གཞན་གནས་མིན། །གནས་མེད་གནས་པའི་
 རྣམ་འབྱོར་གྱིར། །དེ་བས་སྒྲིང་མ་གྱིར་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་ཚུལ་ཚུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རོ་
 གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པ་ནི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་དེས་རོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད་
 གཅིག་པ། །བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་ཅེས་དེ་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཚས་ཉིད་ཀྱན་
 མཐེན་པའི་རོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྟོག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་དང་བྲལ་བའི་དབྱུས་ན་གནས་
 པ་ནི་དབྱུས་གནས་གྱི་དེས་རོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིས་ལས། ཀྱན་མཐེན་ཡེ་ཤེས་དབྱུས་ཉིད་དོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། རོན་གྱི་འོད་གསལ་དེས་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ནི་མཉམ་
 པའི་དེས་རོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཚས་དབྱིངས་ཉིད་ཀྱི་བྱད་མེད་ནི། །ཤེས་རབ་འདི་འདྲས་
 མཉམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་རོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་བདེ་བ་
 ཆེན་པོ་དང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ནི། རམ་མཁའི་དབྱིངས་ནི་རབ་

ཏུ་བརྒྱན། །ཅེས་པའི་ངེས་དོན་དང་། དེ་གཉིས་སྤང་གི་སྤྲོས་པ་ཞི་བའི་འོད་གསལ་ཡིན་པ་ནི།
 སངས་རྒྱས་ཞི་བའི་གནས་སྤྲོས་པས། །ཞེས་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། རྣམ་
 མཁའ་དང་ནི་གཅིག་ཏུ་གནས། །སངས་རྒྱས་ཞི་བའི་གནས་སུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར། རྫོགས་རིམ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེས། ལུང་མེད་རབ་ཏུ་མདངས་
 བཟང་བ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ཡི་དབྱས་སུ་མཉེས་པར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱག་
 རྒྱ་དང་སྟོན་ཅིག་ཏུ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་སྐྱེ་བ་སྟོན་ཏེ། དེ་
 དག་ནི་རྫོགས་རིམ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པའི་ཆ་ནས་ངེས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ།།

³¹⁵
 གསུམ་པ་(ལུས་ཀྱི་རྒྱ་མཐུན་གྱི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་གྱིས་གཉིས་སྤང་འོད་གསལ་དུ་བསྐྱས་པ་ལས་སྟོན་རྣམས་
 མཉེས་པར་བྱེད་བ་)ནི། དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་གཟུགས་སོགས་ལུལ་དྲུག་དག་པའི་
 ལྟོག་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་བཤད་པའི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་
 ལ་ལུལ་དུ་རྣམ་བརྟགས་པ། །སྤྱད་པ་དག་ནི་བཤད་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་གྱི་
 འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་རྣམ་ཤེས་དྲུག་དང་། དབང་པོ་དྲུག་དག་པའི་ལྟོག་ཆ་ནས་བཞག་
 པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་གཅི་བའི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། ཡེ་ཤེས་དབང་པོ་སྟོང་པ་
 གཅིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་
 པར་དག་པའི་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་ཁུ་བའི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། རྣམ་
 དག་ཆོས་ཉིད་ཁུ་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཉིད་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་འོད་
 གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེས་ལུལ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་གཉིས་སྤང་གིས་མི་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་ནི།
 ཁྲག་གི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཁྲག་ །
 ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྐྱུ་ལུས་པའི་ཕྱང་སོགས་ནི་སྟོན་རྣམས་ཀྱི་ངེས་དོན་དང་། སྐྱུ་ལུས་པའི་

ཕུང་སོགས་འོད་གསལ་དུ་བརྟུག་པ་ནི་ལྷ་རྣམས་ལ་མཆོད་པ་དབུལ་བའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ཕུང་
 ལྷོན་ལས། གང་ཞིག་ཆོས་སྤྱོད་ལོངས་བརྟགས་པ། །དེ་ཉིད་ལྷ་རྣམས་ཞེས་བྲ་སྟེ། །དངོས་མེད་པ་
 བེ་དབུལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྐྱུ་ལུས་པའི་ཕུང་སོགས་འོད་གསལ་དུ་བརྟུག་པའི་
 མཆོད་པ་ཕུལ་བས་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་མཉེས་པ་ནི། དེ་ལྟར་བྲས་ན་
 སངས་རྒྱས་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་གྲགས་ཆེན་མཉེས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ངེས་དོན་
 ཡིན་ཏེ། ཕུང་ལྷོན་ལས། དེ་བྲས་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་སྤྱོད་རྣམས། །བྱང་པར་དུ་ནི་མཉེས་པར་
 འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དཔེན་པ་གསུམ། སྐྱུ་ལུས། འོད་གསལ། ཟུང་འཇུག་སྟེ་རིམ་
 པ་དུག་པོ་དེ་ནི་འཛིག་ཉེན་པའི་ཆོད་མས་བརྟགས་པས་བྱུབ་པའི་དགྲིལ་འཁོར་ཐིག་ཆོན་གྱིས་
 བྲི་བ་དང་། དགྲིལ་འཁོར་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ཕུང་ལྷོན་ལས། གང་ཡང་འཛིག་ཉེན་
 པས་བརྟགས་པ། །དེ་རྣམས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྐྱུ་ལུས། འོད་
 གསལ། ཟུང་འཇུག་རྣམས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ལྷ་བས་ནས་བརྟན་པ་ནི། ལུགས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་
 པའི་ལམ་སྟོལ་འདི་ལ་ངེས་པ་སྒྲ་ན་མེད་པ་འཛེན་པའི་བྱིར་དུ་ཡིན་ལོ།

གསུམ་²⁹⁹པ་ལེའུ་མཆོན་དོན་བཤད་པ་ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་
 གསང་བ་འདུས་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ལེའུ་
 ལྟེ་བཞི་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་གསང་
 བ་འདུས་པ་ལས་བསྐྱེད་རིམ་པའི་ཐུགས་རྟོ་རྟེ་མི་བསྐྱེད་པའི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་པ་ནི་ཐུགས་

ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་ཏེ་བྲང་དོན་དང་། ཐུགས་རྩོམ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི་དགྲིལ་ཏེ་སྤྲིང་པོ་དང་
འཁོར་ཏེ་དེ་ལེན་ཅིང་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཐུགས་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། བཤད་
པའི་རྒྱུད་ལས། ཡན་ལག་ཀྱན་བསྐྱོམ་ལས་འདས་ཤིང་། རྟོག་དང་རྟོག་མེད་ནམ་པར་སྤངས། །
གུག་བསྐྱེད་ཐིག་ལེ་ལས་འདས་པ། །འདི་ནི་དགྲིལ་འཁོར་མཆོག་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། བྲང་ངེས་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་གཉིས་ནི་བརྩོན་བྱ་དོན་གྱི་ལེའུ་ཡིན་ལ། དེ་བརྩོན་བྱར་སྟོན་
པའི་གཞུང་གི་ཆོགས་ལའང་ལེའུ་ཞེས་བྱའོ།

བཞི་²⁹⁹ལེའུ་དེ་བཤད་ཟེན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལེའུ་བཞི་པ་མཐའ་བྲུག་གིས་བཤད་པའོ། །གཞུང་
གང་དང་གང་མཐའ་བྲུག་གང་དང་གང་གིས་བཤད་ན། དེ་ནས་བཙུམ་ལྡན་འདས་ཞེས་པ་ནས།
དགྲིལ་འཁོར་དམ་པ་བཤད་བྱ་གསོལ་ཞེས་པའི་བར་དགོངས་མིན་དང་། དེ་ནས་སྟོན་པ་རྩོམ་
འཛིན། །ཞེས་པ་ནས། དགྲིལ་འཁོར་རབ་རྩ་ཉམས་དགའ་བཤད། །ཅེས་པའི་བར་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་
དང་། དེ་ནས་ཐུགས་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་མཆོག་ །ཅེས་པ་ནས། ཐུགས་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ལེའུ་སྟེ་
ཞེས་པའི་བར་བྲང་ངེས་ཀྱི་བཤད་པའོ། །དེས་ན་གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ལེའུ་བཞི་པ་དེའི་
དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མཐའ་བྲུག་གི་ནང་ནས་བྲང་ངེས་གཉིས། དགོངས་པ་མིན་པ། སྐྱ་རི་བཞིན་
པ་ནམས་ཀྱིས་བཀྲལ་བས་ཐོན་པའི་ལམ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་ལ་ལྟ་བུ་གསུམ་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་ཐིག་
ཆོན་གྱིས་བྱི་ཞིང་བསྐྱབས་ནས་མཆོད་པ་དང་། རྩོགས་རིམ་ལ་དབེན་པ་གསུམ། སྐྱ་ལུས། འོད་
གསལ། ཟུང་འཇུག་ནམས་འཆད་ཚུལ་ཆོགས་བཤད་དང་སྟོབ་བཤད་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཉན་པ་
པའི་གང་ཟག་ལྟ་ལ་བཤད་པས། གང་ཟག་ལྟ་པོ་དེའི་རྒྱུད་ལ་འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་གི་དོན་
ལ་གོ་བ་བསྐྱེད་པ་ནི་ལེའུ་བཞི་པ་མཐའ་བྲུག་གིས་བཤད་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

༡༡། རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་ལོ་དཔལ་གསལ་བ་འདུས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་མ་
རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་འཆད་པ་ལས་
ལུ་ལྷ་པ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་བཞགས་སོ།

༥ བཞི་བ་ཀྱན་ཏུ་སྟོད་པ་མཆོག་གི་ལུ་ལྷ་པ་བཤད་ཚུལ་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། ལུ་ལྷ་པ་བྱེད་
མཆོམས་སྦྱར་བ། ལུ་ལྷ་པ་གཞུང་བཤད་པ། ལུ་ལྷ་པ་³⁴¹མཆོན་དོན་བཤད་པ། ལུ་ལྷ་པ་³⁴¹དེ་བཤད་ཟེན་
པར་བསྟན་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(ལུ་ལྷ་པ་བྱེད་མཆོམས་སྦྱར་བ་)ནི།

རྩ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་ ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། ལུ་ལྷ་པ་བཞི་བས་ལུ་ལྷ་པ་དང་པོའི་དོན་འཆད་ཚུལ་བསྟན་པ་དེ་ནས། ལུ་ལྷ་པ་བར་
བསྟན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་བ་ཐོབ་ཅིང་། ལུ་ལྷ་པ་གསུམ་པར་བསྟན་པའི་རིམ་པ་
གཉིས་ཉོགས་ཀྱང་། ལུ་ལྷ་པ་འདིར་བསྟན་པའི་སྟོད་པ་གསུམ་གང་རུང་ལ་བསྐྱབ་པ་དང་
བྲལ་ན་ཆེ་འདིར་མཆོག་འབྲུག་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བསྟན་པའི་བྱིར། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ལུ་ལྷ་པ་ཀྱན་ཏུ་སྟོད་པ་མཆོག་གིས་ལུ་ལྷ་པ་དེ་གསུངས་སོ།

གཉིས་པ་(ལུ་ལྷ་པ་གཞུང་བཤད་པ་)ལ། སྟོད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འདྲུག་པ།
སྟོན་པའི་ཐོག་པའི་ཆེ་བ་བསྟན་པ། ཐོག་པ་³²⁷དེས་འགྲོ་བའི་གང་ཟག་འགལ་བའི་ཆོག་གིས་
བསྟན་པ། སྟོད་པ་³²⁹བྱེད་ཚུལ་ཐན་ལོན་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། མ་འོངས་³³²པའི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་ཚུད་པ་སྟོང་བ། དེ་³³⁸ལྟར་བཤད་པ་ལ་འཁོར་ནམས་ཀྱིས་བསྟོད་པ་དང་བྱུག

དང་པོ་(སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནི། །ཀུན་གྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་ཐུགས་ཀྱི། །དོ་རྩེ་
འཆང་བའི་རྒྱལ་པོ་ནི། །གནས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ཀུན་མཆོག་གིས། །སྤྱོད་པ་ཀུན་མཆོག་ཆོས་ཀྱི་
དོན། །སྤྱོད་པའི་མཆོན་ཉིད་བཀའ་བསྩལ་རྟོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། བཀའ་སྩལ་རྟོ་ཞེས་བྲང་དོ། །གང་གིས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱི་སྐྱེ་དང་
གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོས་བཀའ་སྩལ་རྟོ། །དེ་ཁྱད་པར་རི་ལྟ་བུ་
དང་ལྡན་ན། །ཁམས་གསུམ་གྱི་བདག་པོར་གྱུར་པས་ན་རྒྱལ་པོ། །ས་འོག་ས་སྤྱང་ས་སྤྱིའི་འཛིག་
ཉེན་གསུམ་གྱི་རྩེ་ས་སྤྱོན་པ་པོ་ཡིན་པས་ན་གནས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་འཛིག་ཉེན་པའི་རྩེ་འཇུག་
ཆེ་བ་ཆངས་པ། དབང་པོ། ཁྱབ་འཇུག་གི་རྩེ་འཇུག་དང་། འཛིག་ཉེན་ལས་འདས་པའི་རྩེ་
འཇུག་ཆེ་བ་ཉན་རང་བྱང་སེམས་ནམས་ཀྱི་རྩེ་འཇུག་ཐེལ་གྱིས་གཞོན་པར་མཛད་པས་ན་ཀུན་
མཆོག་གི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་ནོ། །དོན་གང་བཀའ་སྩལ་ན། སྤྱོས་བཅས་སྤྱོས་མེད་ཤིན་ཏུ་སྤྱོས་
མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཀུན་གྱི་ནང་ནས་སྤྱོས་མེད་དང་ཤིན་ཏུ་སྤྱོས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་མཆོན་ཉིད་བཀའ་
སྩལ་རྟོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་བཀའ་སྩལ་ན། མཆོག་གི་ཆོས་དོ་རྩེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་འཕྲོ་བ་
པའི་ཕྱིར་དུ་ནོ། །

གཉིས་པ་(སྤྱོད་པ་པོའི་ཐོག་པའི་ཆེ་བ་བསྟན་པ་)ལ། རྒྱུད་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་དཀྱུགས་
པས་ཀྱང་བསྐྱབས་ན་འགྲུབ་པའི་ཐོག་པའི་ཆེ་བ། རིགས་དང་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྤྱོད་པ་
ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྐྱབས་ན་འགྲུབ་པའི་ཐོག་པའི་ཆེ་བ། མཆོན་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིག་
པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པས་ཀྱང་བསྐྱབས་ན་འགྲུབ་པའི་ཐོག་པའི་ཆེ་བ། སྤྱོད་པའི་མཆོག་ཐོག་པ་འདིའི་

སྒྲ་མ་ལ་སྒོད་པས་བསྐྱབས་ཀྱང་འབྲུབ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(རྒྱད་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་དགྲགས་པས་ཀྱང་བསྐྱབས་ན་འབྲུབ་པའི་ཐེག་པའི་ཆེ་བ་)ནི།

ཅེ་རྒྱད་ལས། རྣམ་པར་མི་རྟོག་དོན་ལས་བྱུང་། །འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་མུག་རིགས། །ཐེག་
པ་མཆོག་ནི་སྒྲ་མེད་པའི། །དངོས་གྲུབ་རབ་མཆོག་སྐྱབ་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས།

ནོན་ནི། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། གཏི་མུག་གི་རིགས་ཏེ་ཆོགས་ཆེན་པོས་རྒྱད་
འབྲུགས་པའི་རྟོན་གྱི་གང་ཟག་དེས་ཀྱང་། མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་རྒྱད་སྟེ་འོག་མ་རྣམས་
ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་ཐེག་པ་འདུས་པའི་ལམ་འདིར་ཁྱེད་ཀྱིས་ནས་རིམ་གཉིས་
སྒོམ་པ་ལ་འབད་ན་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ཏུ་གྱུར་ནས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་དང་། དོན་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཟུང་
འཇུག་གི་དངོས་གྲུབ་རབ་དང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་འབྲུབ་པར་བྱེད་པ་ཡོད་དོ། །དེ་
དག་ནི་དགོངས་པ་མིན་པས་བཤད་པའོ། །འོ་ན། ལུང་སྟོན་ལས། འདོད་ཆགས་སྤང་བའི་མིང་
ཅན་ཏེ། །ཞེ་སྤང་ལ་འཇུག་མཆོན་ཉིད་དང་། །དངོས་མེད་ལ་གནས་གཏི་མུག་གོ། །ཞེས་འདོད་
ཆགས། ཞེ་སྤང་། གཏི་མུག་གསུམ་པོ་དེ་རྒྱུད་སྤང་འཇུག་གནས་གསུམ་གྱི་རྟོ་རྩེའི་བསྐྱེད་པ་ལ་
སྐྱུར་བའི་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། རྟོ་རྩེའི་ཆོག་གཅིག་ལ་
དགོངས་མིན་དང་། བྱང་ངེས་ཀྱིས་བཤད་པ་གཉིས་ཀ་འཇུག་པ་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རིགས་དང་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་སྤང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྐྱབས་ན་འབྲུབ་པའི་ཐེག་པའི་ཆེ་བ་)ནི།

ཅེ་རྒྱད་ལས། རིགས་ངན་སྤྲིག་མ་མཁན་ལ་སྟོགས། །གསོད་དོན་དོན་གཉིར་སེམས་པ་
རྣམས། །ཐེག་ཆེན་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཡི། །ཐེག་མཆོག་འདི་ལ་འབྲུབ་པར་འབྱུང་། །ཅེས་གསུངས།

དེ་ནི། འོ་ན་རྒྱུད་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་དཔྱགས་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་པ་ཡོད་མོད། རིགས་དང་
བྱ་བས་དཔན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆེ་དེ་ལ་མཆོག་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་དེ། ཆེ་འདིར་འཆང་རྒྱ་བའི་ཉོན་
ལ་རྒྱལ་རིགས་དང་། བྱམ་ཟེའི་རིགས་གང་རུང་དགོས་པར་མདོ་སྤེ་བསྐྱལ་བཟང་ལས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་ན་མ་དེས་ཏེ། སྤྱི་གནས་ཀྱིས་སྤྲད་པའི་རིགས་དན་དང་། བྱ་བས་སྤྲད་པའི་
སྤྱི་ག་མ་མཁན་དང་། སོགས་པས་རྒྱ་དང་རྒྱབས་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་སེམས་ཅན་རང་དོན་དུ་
གསལ་བ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སེམས་པ་དང་ལྷན་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐེག་ཆེན་སྤྲོ་ན་
མེད་པའི་ཐེག་པའི་མཆོག་འདུས་པའི་ལམ་འདིར་ཞུགས་ནས་རིམ་གཉིས་སྒྲོམ་པ་ལ་འབད་ན།
རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དུ་གྱུར་ནས་ཆེ་དེ་ལ་མཆོག་འབྱུང་བར་འབྱུར་བ་ཡོད་དེ། ཆེ་འདིར་
འཆང་རྒྱ་བའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་རིགས་བཟང་བའི་སྒྲོ་ནས་མིན་གྱི། འདུས་པའི་ལམ་གྱི་བདེ་སྟོང་
དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བ་དེ་ཉིད་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

³²²
གསུམ་པ་(མཆོམས་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་ག་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པས་ཀྱང་བསྐྱབས་ན་འབྱུང་བའི་ཐེག་པའི་
ཆེ་བ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། སེམས་ཅན་མཆོམས་མེད་ལ་སྤྱི་གས་པའི། །སྤྱི་ག་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ཡང་། །དྲོ་
རྩེ་ཐེག་པ་རྒྱ་མཆོ་ཆེ། །ཐེག་པ་མཆོག་ནི་འདི་ལ་བསྐྱབ། །ཅེས་གསུངས།

དེ་ནི། རིགས་དང་བྱ་བས་སྤྲད་པས་དེ་ལྟར་འབྱུང་བ་པ་ཡོད་མོད། མཆོམས་མེད་སོགས་
སྤྱི་ག་པ་ཆེན་པོ་བྱས་པས་ཆེ་དེ་ལ་མཆོག་འབྱུང་བ་མེད་དེ། མཆོམས་མེད་སོགས་སྤྱི་ག་པ་ཆེན་
པོ་བྱས་པ་རྣམས་ཆེ་འཕོས་མ་ཐག་དུ་དན་འགྲོར་སྤྱི་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་མི་རིགས་སོ་ཞེ་ན།
པ་བསད་པ། མ་བསད་པ། དག་བཅོམ་པ་བསད་པ། དམ་པའི་ཆོས་སྟོངས་པ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་

སྐྱ་གཟུགས་བཞིག་པ་སྟེ་མཆམས་མེད་པ་ལྟ་དང་སོགས་པས་མཛོད་ལས། མ་དག་བཅོམ་མ་
 སུན་བྱས་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་གནས་དང་། །སྟོབ་པ་གསོད་དང་དགོ་འདུན་
 གྱི། །འདུ་བའི་སྟོན་འཕྲོག་པ་དག །མཆམས་མེད་པ་དང་ཆ་འདྲ་སྟེ། །ལྟ་པ་མཆོད་རྟེན་འཛིག་
 པ་ཡིན། །ཞེས་ཉེ་བ་ལྟ་དང་། དགོ་སྟོང་གི་སྟོམ་པ་སྒྲངས་ནས་ཅ་ལྟུང་ལ་སྟོད་པའི་སྟོག་པ་ཆེན་
 བོ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་དེས་ཀྱང་རྟོ་རྟེ་ཐེག་པ་རྒྱ་མཆོ་ཆེ་སྟེ་ཐེག་པའི་མཆོག་འདུས་པའི་ལམ་
 འདིར་ཞུགས་ནས་རིམ་གཉིས་བསྟོམས་ན་ཆེ་དེ་ལ་མཆོག་འབྱུང་པ་ཡོད་དེ། འདུས་པའི་ལམ་
 གྱི་གཞུང་ཤིང་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྟོར་བའི་ལམ་དེས། བདེན་འཛིན་དང་བདེན་སྣང་སྣང་དུ་
 ཟད་པར་བྱེད་ཅུས་ཤིང་མཆམས་མེད་ལ་སོགས་པའི་སྟོབ་པ་རྣམས་འཛོམས་པ་ལ་ཆེས་
 སྟོབས་དང་ལྟན་པའི་བྱིར་རོ།

འོན་མཛོད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་ཁྲག་འབྱིན་པ་དང་།
 དགོ་འདུན་གྱི་དབྱེར་ལ་མཆམས་མེད་དུ་བཤད་པ་དང་། སྟོན་གསལ་འདིར་ཆོས་སྟོང་དང་སྐྱ་
 གཟུགས་བཞིག་པ་མཆམས་མེད་དུ་བཤད་པ་རྟེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་མཆམས་མེད་དུ་
 སྟོན་པའི་མདོ་ཡོད་པའམ། སྟོན་པ་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པའི་རྗེས་སུ་མཆམས་མེད་ལྟ་བུས་པའི་
 གང་ཟག་ཆེ་འདིར་མཆོག་འབྱུང་པའི་མཆོན་གཞི་ཡོད་པ་གང་རུང་ལ་དགོངས་པའོ། །ཆེ་འདིར་
 སངས་རྒྱ་བའི་རྟེན་ལ་འཕགས་པ་ངེས་པར་མི་དགོས་ཏེ། མཆམས་མེད་ལྟ་བུས་པའི་རྟེན་གྱི་
 གང་ཟག་ཆེ་འདིར་མཆོག་འབྱུང་པ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་འཕགས་པ་ལ་མཆམས་མེད་གྱི་ལས་དང་
 ཅ་ལྟུང་འབྱུང་བ་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། དེ་དག་ནི་སྐྱ་རྟེ་བཞིན་པའི་བཤད་པའོ། །འོ་ན། ལྟང་སྟོན་
 ལས། རིགས་ངན་སྣང་བར་ཤེས་པར་བྱ། །སྟོག་མ་མཁན་ནི་དལ་བ་སྟེ། །མཆམས་མེད་བྱེད་པ་
 གཉིས་ཀ་ཡིན། །ཞེས་རིགས་ངན་བྱིར་ལྟང་བ་དང་། སྟོག་མ་མཁན་ནང་དུ་གནས་པ་དང་།

མཆོམས་མེད་ནང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱང་ལྡང་འཇུག་གནས་གསུམ་གྱི་རྩི་རྩེའི་བཞུགས་པ་ལ་སྦྱར་བའི་
 དེས་དོན་དུ་བཤད་པ་གཉིས་འགལ་ལོ། །ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། སྦྱ་རི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་དེ་ལ་
 དངོས་ཟིན་དང་མི་མཐུན་པའི་དོན་གཉིས་པ་ཡོད་མེད་གཉིས་ལས། མེད་པའི་སྦྱ་རི་བཞིན་པའི་
 བཤད་པ་དེ་བྲང་དེས་གྱི་བཤད་པ་འཇུག་པ་དང་འགལ་ཡང་། དངོས་ཟིན་གྱི་དོན་དང་མི་མཐུན་
 པའི་དོན་གཉིས་པ་ཡོད་པའི་སྦྱ་རི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་དེ་བྲང་དེས་གྱི་བཤད་པ་འཇུག་པ་དང་མི་
 འགལ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་བྲང་དེས་གྱི་བཤད་པ་འཇུག་ན་གཞུང་དེ་ལ་བྲང་དེས་གྱི་བཤད་པ་འོ་ཞེས་
 མི་སྦྱོས་བར། སྦྱ་རི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་འོ་ཞེས་སྦྱོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། དགོས་པ་
 ཡོད་དེ། རིགས་ངན་སྤྲིག་མ་མཁན་ལ་སོགས། །ཞེས་པ་ནས། སེམས་ཅན་མཆོམས་མེད་ལ་
 སོགས་པའི། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་བསྟན་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་དེས་ཆེ་འདིར་མཆོག་འགྲུབ་པ་
 ཡོད་པ་དེ་དངོས་ཟིན་ལྟར་བཟུང་དུ་མི་རུང་ངམ་སྟུམ་པའི་དོགས་པ་བཀག་ནས། དེ་ལྟར་ཡོད་པ་
 དངོས་ཟིན་ལྟར་བཟུང་དུ་རུང་བར་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

བཞི་བ་³²² (སྐྱ་མའི་མཆོག་ཐེག་པ་འདིའི་སྐྱ་མ་ལ་སྦོད་པས་བསྐྱབས་ཀྱང་འགྲུབ་མི་སྲིད་པར་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། སྦྱིང་ནས་སྦོབ་དཔོན་སྦོད་པ་དག། བསྐྱབས་ཀྱང་འགྲུབ་པར་ཡོང་མི་འགྱུར། །ཞེས་
 གསུངས།

དོན་ནི། མཆོམས་མེད་སོགས་སྤྲིག་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པས་འདུས་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེ་
 འདིར་མཆོག་འགྲུབ་པ་ཡོད་ན། ཐེག་པ་འདིའི་སྐྱ་མ་ལ་སྦོད་པའི་གང་ཟག་གིས་ཀྱང་འདུས་པའི་
 ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེ་འདི་ལ་མཆོག་འགྲུབ་པ་ཡོད་དམ་སྟུམ་ན། སྐྱ་མའི་མཆོག་ཐེག་པ་འདིའི་
 བཀག་འཛིན་མཐོས་པའི་རྩི་རྩེ་སྦོབ་དཔོན་དེ་ལ་སྦྱིང་ནས་བསྟན་བཀྱར་བའི་ཞིང་མཆོག་ཏུ་འཛིན་
 པའི་ཁུར་བོར་ཏེ་སྦོད་ཆོག་སྦྱ་བའི་གང་ཟག་དེ་ནི་འདུས་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབས་ཀྱང་

ཆེ་དེ་ལ་མཆོག་འགྲུབ་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། དེར་མ་ཟད་དེ་དང་ཟས་གོས་ཀྱི་འགྲོགས་འདྲིས་ལྟན་
 ཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་དེས་ཀྱང་འགྲུབ་པ་མི་སྲིད་དོ། །དེས་ན་སྦྱོང་ནས་སློབ་དཔོན་སློང་
 པའི་གང་ཟག་དེ་མི་ལམ་དུ་ཡང་མཐོང་བར་མི་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྦྱ་འབྲུལ་བྱ་བའི་རྒྱུད་ལས། སློབ་
 དཔོན་སློང་པར་བྱེད་པ་དག་། མི་ལམ་དུ་ཡང་མཐོང་མི་བྱ། སློབ་དཔོན་སློང་པ་གང་ཡིན་དེ། །
 བགོགས་དང་ལོག་འདྲེན་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་། །དན་པ་གཏུམ་པོའི་ལས་བྱེད་པ། །མཁས་པས་
 ཉག་ཏུ་སྤང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་³²¹པ་(ཐེག་པ་དེས་འགྲོ་བའི་གང་ཟག་འགལ་བའི་ཆོག་གིས་བསྟན་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། སློབ་གཙོང་པ་ཡི་སེམས་ཅན་གང་། །རྩོན་དུ་སྦྱ་ལ་དགའ་བ་དང་། །གཞན་གྱི་
 རྣམ་ལ་ཆགས་པ་དང་། །ཉག་ཏུ་འདོད་པ་སྦྱོང་གང་དང་། །གཤམ་གཅི་ཟས་སུ་ཟ་བ་སྟེ། །དེ་
 དག་སྦྱབ་པའི་སློང་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་ཟུག་རིགས། །ཞེས་པ་ནས། བསྦྱབས་ཀྱང་འགྲུབ་པར་
 ཡོང་མི་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་གྱིས་རྒྱུད་རྒྱལ་འདུས་པའི་ཆེ་བ་བསྟན་ནས། རྒྱུད་རྒྱལ་འདུས་
 པ་དེ་ལ་སློབ་དཔོན་མེད་པར་རང་དགར་འཇུག་པ་དགག་པའི་བྱིར་དུ། དོན་གཞན་ལ་དགོངས་
 རས་སྦྱ་འགལ་བ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཆོག་གིས། སློབ་གཙོང་པ་ཡི་སེམས་ཅན་གང་། །ཞེས་
 པ་ནས། དེ་དག་སྦྱབ་པའི་སློང་དུ་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་གསུངས་སོ། །འོ་ན་དོན་གཞན་གང་
 ལ་དགོངས་ནས་སྦྱ་འགལ་བ་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་ཚུལ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན་ལུས་ལ་གནད་དུ་
 བསྟན་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུང་དབྱེ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་
 བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་འོད་གསལ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གཅིག་ཆེ་འདིར་མཆོག་སྦྱབ་

པའི་སྟོང་དུ་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས། སྟོག་གཅོད་པ་ཡི་སེམས་ཅན་གང་། །ཞེས་པ་ནས། དེ་
 དག་ཞེས་སྟོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། གང་གིས་ལུང་སྟོགས་དངོས་མེད་
 པར། །ཞི་གནས་ལས་བྱུང་སེམས་ཀྱིས་བྱས། །དེ་ནི་སྟོག་གཅོད་བྱེད་པ་སྟེ། །ཐེག་པ་མཆོག་
 ལ་གནས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བྱི་ནང་གི་རྟེན་འབྱུང་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
 །ཀྱང་དེར་སྒྲུང་བའི་བདེན་སྟོང་རྟེན་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་དེ་རང་གིས་རྟོགས་ཤིང་གཞན་ལ་སྤྲོ་བའི་གང་
 ཟག་དེ་ཆེ་འདིར་མཆོག་སྐྱབ་པའི་སྟོང་དུ་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས། རྟེན་དུ་སྤྲོ་ལ་དགའ་བ་
 དང་། །ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་སྐྱབ་པའི་སྟོང་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་
 ལས། རང་དང་དེ་བཞིན་བྱི་རོལ་དག །རྟེན་འབྱུང་གཉིས་སུ་སྟོན་པ་ནི། །དེ་ནི་རྟེན་སྐྱུ་དགའ་བ་
 རྟེ། །གནས་མེད་ལ་གནས་ནས་འབྱོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

སངས་རྒྱུ་ཀྱི་སྟོབས་བརྩུ་ལ་སྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྤང་བྱའི་རྣམ་དང་། དེ་རང་དང་
 རྒྱུད་ཐ་དད་པའི་གང་ཟག་གིས་མ་བྱེན་པར་རང་གིས་ལམ་བསྐྱོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་རང་རྒྱུད་
 ལ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་དེ་ཆེ་འདིར་མཆོག་སྐྱབ་པའི་སྟོང་དུ་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས།
 གཞན་གྱི་རྟོར་ལ་ཆགས་པ་དང་། །དེ་དག་སྐྱབ་པའི་སྟོང་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
 ལུང་སྟོན་ལས། རྟོགས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གང་། །དེ་ནི་རྣམ་སུ་ཤེས་བྱ་སྟེ། །དེ་འཕྲོག་
 རང་ཚུལ་གང་ཡིན་པ། །གཞན་གྱི་རྟོར་ལ་ཆགས་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཡུལ་
 སྟོང་པ་ཉིད་ལ་ཡུལ་ཅན་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་རྒྱན་རིང་དུ་མཉམ་པར་འཛོག་པའི་གང་ཟག་གཅིག་ཆེ་
 འདིར་མཆོག་འགྲུབ་པའི་སྟོང་དུ་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས། རྟོག་ཏུ་འདོད་པ་སྟོང་གང་དང་། །དེ་
 དག་ཞེས་སྟོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། གང་ཞིག་དེ་ཉིད་དངོས་གཅིག་པ། །དེ་
 བཞིན་ཉིད་ལ་རྟག་སྟོར་བ། །སེམས་ཅན་དེ་དེ་འདོད་ལ་དགའ། །མཆོག་སྐྱབ་པ་ལ་དམ་པར་

འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། བཤང་བ་ཡུལ་ལྷ་དང་གཅི་བ་དབང་པོ་ལྷ་ཟས་སུ་ཟ་བ་སྟེ་
བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་འོད་གསལ་དུ་འདུག་པ་ལ་གོམས་པའི་གང་ཟག་
གཅིག་ཆེ་འདིར་མཆོག་འགྲུབ་པའི་སྟོད་དུ་འགྱུར་བ་ལ་དགོངས་ནས། བཤང་གཅི་ཟས་སུ་ཟ་བ་
སྟེ། །དེ་དག་ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། སྟོང་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱབ་གཏི་ཐུག་
གི། །ཡུལ་ནི་བཤང་བ་ཞེས་བྲགས་ཏེ། །དབང་པོ་གཅི་བ་ཞེས་བྲ་ལ། །དེ་དག་ཞི་བ་ཟ་བ་ཡིན། །
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་མཆོག་འདིར། །དེ་དག་སྐྱབ་པའི་སྟོད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར།

བཞི་པ་³²¹(སྟོད་པ་བྱེད་ཚུལ་པན་ཡོན་དང་བཅས་པ་བཤང་བ་)ལ། དྲང་ངེས་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(འདྲ་དོན་)ལ། སྟོས་མེད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སྟོད་པ་དང་། ཞེན་ཏུ་སྟོས་མེད་ཀྱི་སྟོད་པ་
འཕྲོས་དང་བཅས་པ་གཉིས།

དང་པོ་(སྟོས་མེད་ཀྱིས་བསྐྱས་པའི་སྟོད་པ་)ནི། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་ཐུག་རིགས། །ཞེས་བ་
དང་། རིགས་ངན་སྒྲིག་མ་མཁན་ལ་སོགས། །ཞེས་སོགས་དང་། སེམས་ཅན་མཆོམས་མེད་
ལ་སོགས་པའི། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྐྱན་པའི་ཉེན་གྱི་གང་ཟག་གིས་ཆེ་འདིར་མཆོག་འགྲུབ་
པའི་ལམ་གྱི་ཐུར་བྱེད་ནི་བདེ་སྟོང་སྟོར་བ་ཡིན་ལ། དེའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འདྲེན་པའི་ཐབས་ལ་བྱི་
ནང་གི་ཐབས་གཉིས་ལས། རང་གི་ཐབས་རྒྱུད་ལྡན་དེ་དུ་སྟོར་བའི་དོ་རྗེའི་བརྒྱས་པ་
ནི། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་ཐུག་རིགས། །ཞེས་སོགས་དང་། རིགས་ངན་སྒྲིག་མ་ཞེས་
སོགས་དང་། སེམས་ཅན་མཆོམས་མེད་ཅེས་སོགས་ངེས་དོན་དུ་བཤང་བས་བསྐྱན་ནས། བྱིའི་
ཐབས་བྲག་ཀྱི་དང་སྟོར་བ་བསྐྱན་པའི་བྱིར།

ཅ་རྒྱུད་ལས། མ་དང་སྤྱང་མོ་བྱ་མོ་ལ། །འདོད་པ་བས་ནི་མཉེས་བྱས་ན། །ཐེག་ཆེན་མཆོག་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི། །དངོས་བྱུང་རྒྱ་ཆེ་དེས་འཐོབ་པོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། མ་དང་སྤྱང་མོ་བྱ་མོ་ལ། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །བསྐྱེད་རིམ་ལ་གནས་པའི་མི་བསྐྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་པོས་སྟེ་ཤ་ཅན་གྱི་བྱ་མོ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་སྣང་གི་རིགས་ཀྱིས་བཙོ་སྐྱབ་མཁན་གྱི་བྱ་མོ་དང་། འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་གར་མཁན་གྱི་བྱ་མོ་དང་། དེན་འབྱུང་གི་རིགས་ཀྱིས་སྤང་བརྒྱུད་མཁན་གྱི་བྱ་མོ་དང་། དོན་འབྱུང་གྱི་རིགས་ཀྱིས་བཙོ་མཁན་གྱི་བྱ་མོ་མ་ལྟར་བྱམས་ཤིང་། སྤྱང་མོ་ལྟར་བཅེ་བ། བྱ་མོ་ལྟར་གདུང་སེམས་ཆེ་བ། ལེགས་པར་བསྐྱབས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ། ཆོ་ག་བཞིན་དུ་འདོད་པ་བསྟེན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བ་དེས་མཉེས་པར་བྱས་ན། ཐེག་ཆེན་མཆོག་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དངོས་བྱུང་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་སྲ་མ་ནས་རང་དང་ཡིད་མཐུན་པ་ཅིག་དགོས་ཀྱི། ཡིད་མི་མཐུན་པ་དེ་ལས་སྐྱབ་པ་ལ་རྣམ་པར་གཡེང་བར་བྱེད་པས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གསང་བ་བྱུང་བ་ལས། ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཁོ་གཏུམ་ཅན། །རྣམ་པར་གཡེང་བས་སྤང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་³²⁹ (ཤིན་ཏུ་སྦྱོས་མེད་ཀྱི་སྦྱོད་པ་འཕྲོས་དང་བཅས་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། སངས་རྒྱས་གཙོ་བོའི་ཡུམ་དག་ལ། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་སྟོ་ཅན་གྱིས། །མཉེས་པར་བྱས་ཀྱང་མི་གོས་ཏེ། །དེ་ནི་སངས་རྒྱས་འབྱུང་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། འོ་ན་ལས་རྒྱ་མཆོན་ཉིད་དང་ལྟན་པ་དེ་ལྟ་བུ་མ་རྟེན་ན་ངེ་ལྟར་བྱ་སྟམ་ན། སངས་རྒྱས་གཙོ་བོའི་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འོད་གསལ་འཆར་བའི་གནས་མཐར་ཐུག་

སྤྱད་རྫོགས་དང་མཉམ་གང་ཡིན། །དེ་ཉིད་སྤང་མོ་ཡིན་པར་འདོད། །རང་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་ལྡན་
པ་ཡི། །གསང་སྤྲུགས་ལུས་ཀྱིས་མཉེས་པར་བྱ། །སྤྱལ་སྤྱའི་གཟུགས་ཅན་བྱ་མོ་དེ། །སྤྱབ་པ་
པོས་ནི་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །མ་དང་སྤང་མོ་བྱ་མོ་ནི། །འདི་འབྲུ་རྣལ་འབྱོར་པས་མཉེས་བྱས། །ཐེག་
ཆེན་མཆོག་གི་ཆོས་ཉིད་ལ། །དངོས་གྲུབ་རྒྱ་ཆེན་དེས་འཐོབ་པོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ།

ལྷ་པ་³²¹ (མ་འོངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚུད་པ་སྤྱང་བ་)ལ། །འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱུས་པ། །སྤྱན་པས་³³³
དེའི་ལན་མཛད་པ། །ལན་གྱི་དོན་རྫོགས་པའི་འབྲས་བྱ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱུས་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་སྤྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སེལ་བ་ལ་སྤྲུགས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ངོ་མཆར་དུ་གྱུར་མད་དུ་གྱུར་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ། ཅིའི་སྤྲད་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་
ཀྱི་ནང་དུ་འདི་ལྟ་བུའི་ཆོག་ངན་པ་གསུང་ཞེས་གསོལ་རྟོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནས། སྤྱད་པའི་མཆོན་ཉིད་བསྟན་པ་དེ་ནས། །འདུས་པ་ཉན་པའི་འཁོར་ན་བཞུགས་པའི་
སྤྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སེལ་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་
པོ་རྣམས་ཀྱིས། །སྤྲུག་གཙོད་པ་ཡི་སེམས་ཅན་གང་། །ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་སྤྱབ་པའི་སྤྱད་དུ་
འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་དགོངས་པས་གསུངས་པའི་དོན་རྫོགས་ཀྱང་། །རྗེས་འབྲུག་གི་གང་ཟག་
དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ། །དེའི་དོན་མ་རྫོགས་པར་སྤྱ་རི་བཞིན་པར་ཞེན་པ་ལྟར་བཅོས་ནས།
རིགས་ངན་སྤྲིག་མ་མཁན་ལ་སོགས། །ཞེས་པས་བསྟན་པའི་རྟེན་གྱི་གང་ཟག་གིས་ཆེ་དེ་ལ་
མཆོག་འགྲུབ་པ་ཡོད་པར་ཐོས་པས་ངོ་མཆར་དུ་འགྱུར། །སེམས་ཅན་མཆོམས་མེད་ལ་སོགས་

པའི། །ཞེས་པས་བསྟན་པའི་གང་ཟག་གིས་དེ་ཡོད་པར་ཐོས་པས་མཛད་ཏུ་གྱུར་ནས། སྟོན་པ་རྟོ་
 རྩེ་འཆང་ལ་སྤངས་ཏོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། མ་རྫོགས་པའི་
 བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཁོར་གྱི་ནང་ཏུ་སྟོག་གཙོད་པ་སོགས་བྱས་པས་བྱང་ཆུབ་འཛོལ་ཅེས་
 པའི་ཆོག་ངན་པ་འདི་ཅིའི་སྤང་ཏུ་གསུང་སྟེ་གསུང་མི་རིགས་ཏེ། སྟོན་པ་རྟོ་རྩེ་འཆང་དེ་ཆོགས་
 གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དཔལ་དང་ལྡན་པས་ན་བཙུག་ལྡན་འདས། འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་བདག་པོར་གྱུར་པས་ན་ཆོག་ངན་པ་དེ་གསུང་བའི་འོས་མ་ཡིན་པའི་
 ཕྱིར། ཞེས་གསོལ་རྟོ།།

གཉིས་པ་³³²(སྟོན་པས་དེའི་ལན་མཛད་པ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས། སྤྱི་བ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་
 སེལ་བ་ལ་སྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཆོག་གསན་
 བས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་རྟོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་རྣམས་
 ཐོང་དེ་སྐད་མ་ཟེར་ཅིག སྤྱིང་པོ་ཡེ་ཤེས་ཅན་རྣམས་ཀྱི། །སངས་རྒྱས་ཆོས་ཉིད་དག་པ་འདི། །
 སྤྱིང་པོ་ཆོས་ཀྱི་དོན་ལས་བྱུང་། །བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པའི་གནས་འདི་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱེས་པའི་རྩེས་དེ་ནས། མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས་སྤྱི་བ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སེལ་བ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱེས་པའི་ཆོག་གསན་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའ་དེ་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་རྟོ། །རྟོ་རྩེ་དང་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་སུ་
 འབྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ལ་རིགས་ཀྱི་བྱ་ཞེས་བོས་ནས། སྟོག་གཙོད་པ་ཡི་

སེམས་ཅན་གང་། །ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་སྐྱབ་པའི་སྟོང་དུ་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་དགོངས་
གསུངས་ཀྱི་དོན་སྒྲིལ་བཞིན་པར་ཞེན་ནས་དོ་རྩེའི་ཆོག་ཆོག་ངན་པར་ཞེན་པ་དེ་ཐོང་ལ། དེ་འབྲ་
བའི་དོ་རྩེའི་ཆོག་ལ་ཆོག་ངན་པ་ཞེས་དེ་སྐད་མ་ཟེར་ཅིག་སྟོག་གཅོད་པ་ཡི་སེམས་ཅན་གང་། །
ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོ་རྩེའི་ཆོག་དེ་ཆོག་ངན་པར་འཛིན་པ་མི་རིགས་ཏེ། དེ་འབྲ་བའི་ཆོག་དེས་ཆོས་
རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་སྟོང་པོའི་ཆོས་དོན་ཀྱི་འོད་
གསལ་དང་། དོན་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་བྱང་
འབྲུག་བྱང་ཆུབ་སྟོང་པའི་གནས་མཆོན་ཉིད་པ་མི་སྟོབ་པའི་བྱང་འབྲུག་ཡིན་ཡང་། བྱང་ཆུབ་སྟོང་
པའི་གནས་ཀྱི་ཐ་སྟོང་གིས་བསྟན་པའི་འོད་གསལ་དང་བྱང་འབྲུག་བཟོད་བྱང་སྟོན་པ་ནི་གང་ཞིག
སྟོང་པོ་མི་གནས་པའི་བྱང་འདས་ཐོབ་པར་འདོད་ཅིང་། དགོངས་བཤད་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་ཀྱས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་ཤེས་རབ་ཅན། སངས་རྒྱས་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི།
གང་ཟག་དམན་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་³³²པ་(ལན་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་)ལ། ལན་ཀྱི་དོན་རྟོགས་ནས་བརྒྱལ་བ་དང་།
བརྒྱལ་བ་³³⁶ལས་བསྐྱང་བ་གཉིས།

དང་པོ་(ལན་ཀྱི་དོན་རྟོགས་ནས་བརྒྱལ་བ་)ལ། བྱང་དོན་དང་། དེས་དོན་གཉིས།

དང་པོ་(བྱང་དོན་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། དེ་ནས་ཡང་བཟོད་ཀྱིས་མི་ཡང་བའི་ཡང་བཟོད་ཀྱིས་མི་ཡང་བའི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཞིང་། །རི་རབ་ལ་སྟོགས་པའི་རྩལ་སྤོ་མོ་སྟེད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་འཛིགས་སྒྲག་
ནས་བརྒྱལ་བར་བྱུང་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ལྷོན་པས་ལན་མཛད་པ་དེ་ནས། བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བའི་ཡང་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་
བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རི་རབ་ལ་སོགས་པའི་རྣམས་ལ་མོ་སྟོན་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་
ནས་སོག་གཅོད་སོགས་བྱས་ན་དེའི་ནམ་སྟོན་ཆ་བས་འཛིགས་ཤིང་མ་བྱས་ན་རྗེ་རྗེ་འཆང་
གིས་དེ་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པའི་བཀའ་ལས་འདས་པའི་ཉེས་པས་སྐྱག་ནས། དེ་གཉིས་གང་བྱ་
རུང་སྟམ་དུ་སྤོངས་པར་གྱུར་པ་ལ། ཕྱིས་ནས་སོག་གཅོད་པ་ཡི་སེམས་ཅན་གང་ཞེས་སོགས་
ཀྱི་དགོངས་གསུངས་ཀྱི་དོན་འོད་གསལ་དང་བྱང་འཇུག་ཡིན་པ་དེ་རྟོགས་པས་ཡིད་དགའ་བ་
ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ནས། དབང་པོའི་སྒོ་སོ་སོ་ནས་རྒྱང་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པ་འགགས་
པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་སྟོན་དེ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཏོ།

གཉིས་པ་ངས་དོན་ནི། བརྒྱལ་བའམ་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོངས་པས་གསུངས་པ་
ཡིན་ལ། དགོངས་གཞི་ནི་བསྐྱེད་རིམ་པ་མན་ཆད་ལ་གསང་བར་བྱ་བ་དང་། གཉིས་སྤང་གི་
སྒྲིམ་པ་ཞི་བ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པ་དང་། བདེ་བའི་མཆོག་ལྟན་སྐྱེས་
ཀྱི་བདེ་ཆེན་ཡིན་པ་དང་། ཆེ་དེ་ལ་རྗོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་བྱང་པར་དང་ལྟན་
པའི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། མི་གཡོ་བ་འདི་
གསང་བ་སྟེ། །ཞི་བ་གཅིག་ཤུ་བདེ་བའི་མཆོག་ །རྗོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འཕྲོལ་བྱེད་པ། །འདི་ནི་
དགོངས་པས་གསུངས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དེ་གང་ལས་
བྱུང་ན་ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཏེ་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དེར་རྗེས་གཞིག་དང་རིལ་འཛིན་ཀྱི་ནམ་
འཁྱོར་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། ནམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་སྟོར་བ་
ཡིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པར་བྱ་བྱུང་དང་བསྐྱེད་པ་ཡིན་སྟམ་
ན། རྒྱས་པར་བྱེད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐྱས་བསྐྱན་པའི་ཕྱང་པོ་ལྟ་དང་། གཤེགས་པའི་སྐྱས་

བསྟན་པའི་ཁམས་བཞི་དང་། སེམས་དཔའི་སྤྲུལ་བསྟན་པའི་དབང་པོ་དང་། རྟོ་རྩེ་མའི་སྤྲུལ་
 བསྟན་པའི་ཡུལ་རྣམས་འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། གཟུགས་ལ་
 སོགས་པ་མཐའ་ཡས་སོ། །དེ་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། །དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བསྟན་སྒྲུ་ལུས་པ་རང་གི་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་
 འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་བསྟན་པ་འདི་ལྟ་བུ། །དཀྱིལ་འཁོར་རང་ལུས་
 གང་ཡིན་པ། །འདི་ནི་འཛིག་ཆོགས་ལུས་རྟོགས་ལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྒྲུ་ལུས་པས་
 ལུང་པོ་སོགས་འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པ་ནི་བརྒྱལ་བའི་དོན་དང་འོད་གསལ་ལས་ཟུང་འཇུག་གི་
 སྐྱར་བཞེངས་པ་དེ་བརྒྱལ་བ་ལས་བསྐྱང་བའི་དོན་ཡིན་པར་སྟོ་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་
 བྱེད་པ་དང་། བྱང་དོན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཀྱི་བརྒྱལ་བ་དེ་བརྒྱལ་བའི་དོན་དང་དེ་ལས་བསྐྱང་
 བ། དེ་བརྒྱལ་བ་ལས་བསྐྱང་བའི་དོན་དུ་སྟོ་དམན་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་
 སྟོན་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བརྒྱལ་བར་གྱུར། །དེ་ལྟའི་བདེ་འདི་མི་ཤེས་པས། །བརྒྱལ་
 ལ་བསྐྱལ་བར་མཛད་པ་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེ། །བརྒྱལ་བ་ཞེས་ནི་
 བཤད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་³³⁴ (བརྒྱལ་བ་ལས་བསྐྱང་བ་)ལ། བསྐྱང་བར་གསོལ་བ་གདབ་པ་དང་། བསྐྱང་བ་དངོས་
 གཉིས།

དང་པོ་(བསྐྱང་བར་གསོལ་བ་གདབ་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུན་ལས། དེ་ནས་བཙཅ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའ་དེ་དག་བརྒྱལ་བ་གྱུར་པ་གཟིགས་ནས་བཙཅ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་

ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་རྟོ། །བཅོམ་ལྡན་
འདས་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འདི་དག་བསྐྱང་བར་གསོལ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཅེས་པ་ནས་བྱང་ཚུབ་
སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་འདི་དག་བསྐྱང་བར་གསོལ་ཞེས་པའི་བར་རོ། །

གཉིས་³³⁶པ་(བསྐྱང་བ་དངོས་)ལ། བྱང་དེས་³³⁸གཉིས།

དང་པོ་(བྱང་དོན་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོད་དང་གསུང་དང་
ཐུགས་དོན་རྗེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། རམ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་རྗེ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་སོ། །སྟོམས་པར་ཞུགས་མ་ཐག་ཏུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་སྐྱོ་
དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་རྗེའི་བདག་པོའི་འོད་ཀྱིས་རེག་པ་ཙམ་གྱིས། དེ་ནས་བྱང་ཚུབ་སེམས་
དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་དག་རང་རང་གི་སྒྲན་ལ་གནས་པར་གྱུར་རྟོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། བསྐྱང་བར་གསོལ་བ་དེ་ནས། སྟོམས་པར་ཞུགས་སོ་ཞེས་བཤད་པའི་གཞིར་བྱང་
དོ། །གང་སྟོམས་པར་ཞུགས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་རྗེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་
སྟོམས་པར་ཞུགས་སོ། །གང་ལ་ཞུགས་ན། རམ་མཁའ་ཐོགས་པའི་རེག་པ་བཀག་པ་དང་
མཉམ་པ་སྟེ་འབྲེལ་བར་བདེན་པའི་སྟོས་པ་བཀག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་
ཤེས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་གཉིས་སྐྱང་གིས་མི་བྱེད་པས་ན་དོན་རྗེ། དེ་བཤད་སྟུང་པའི་དགོངས་
པ་ཆེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་སོ། །སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་བཤད་མ་

ཐག་པ་སྟེ་བཤད་པ་དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་
གསུང་དང་ཐུགས་རྟོ་རྗེའི་བདག་པོ་རྟོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དཔེ་སྐྱེ་ལས་བྱུང་བའི་འོད་གིས་རེག་པ་
ཙམ་གྱིས་ཏེ་རེག་པ་དེ་ནས་སྤར་བརྒྱལ་ཏེ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་བརྒྱལ་བ་
སངས་ཏེ་བླ་པ་སོར་ཆུད་ནས་རང་རང་གི་སྟོན་ལ་གནས་པར་གྱུར་ཏོ།།

གཉིས་³³⁷པ་(ངས་དོན་)ནི། སྟོམས་པར་ཞུགས་སོ་ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་ཞུགས་ན་ཆུད་ཀྱི་སྟོན་པ་
བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྟོ་རྗེའི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་རྟོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དཔེ། །གང་ལ་ན། ཉམ་མཁའ་སྟེ་སྟོང་པ་གསུམ་བཞོན་པའི་རྒྱང་
དང་བཅས་པ་གང་དུ་རྩོམ་ཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཞུགས་པའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་
ཤེས་དང་བདེན་པ་གཉིས་རྟོ་རྗེ་སྤར་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བྱང་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་དེ་བཤད་སྟོམས་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་
སོ། །སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་བཤད་མ་ཐག་པ་སྟེ་བཤད་པ་དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་རྟོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དཔེ་རྒྱར་
གྱུར་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་རྒྱང་དེ་འོད་ཀྱི་རེག་པ་སྟེ་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་
ཤེས་དང་རྩོམ་པོ་དབྱེར་མེད་དུ་གྱུར་ཅིང་། བན་ཚུན་བྱང་འཇུག་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱུས་པ་མཐུ་ཆེན་དུ་
སོང་བའི་སྟོན་ནས་ཐག་པ་མེད་པའི་རྒྱང་སེམས་ལས་བྱང་འཇུག་གི་སྐྱུར་བཞེངས་པ་དེ་ནས་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བྱང་འཇུག་འོངས་སྐྱེ་བ་དེ་དག་གིས་ནམ་སྤང་ལ་སོགས་པ་ཕྱ་བའི་
སྐྱེ་སྐྱེ་བཟུང་སྟེ། རང་གི་གདུལ་བྱ་གང་དུ་ཡོད་པ་དེར་གནས་པར་གྱུར་ཏོ།།

དུག་པ་དེ་³²¹སྤར་བཤད་པ་ལ་འཁོར་ནམས་ཀྱིས་བསྟོད་པ་ལ། ཆོས་བསྟན་པའི་སྟོན་ནས་བསྟོད་
པ་དང་། རིགས་ལྗེའི་སྟོན་ནས་བསྟོད་པ་དང་གཉིས།

དང་པོ་(ཆོས་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོན་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ངོ་མཆར་དུ་གྱུར། མད་དུ་གྱུར། དགེས་
བས་ཁྲབ་བར་གྱུར་ནས། ཆོས་ཀྱི་དབྱངས་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་སོ། །ཨེ་མའོ་ཆོས་ཨེ་མའོ་
ཆོས། །ཨེ་མའོ་ཆོས་ཀྱི་དོན་འབྱུང་བ། །ཆོས་དོན་དག་པ་བདག་མེད་པ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནས། མའོངས་པ་ལ་སྟོས་པའི་སྒྲིབ་ཀྱི་སྤང་བ་དེ་ནས་འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཐམས་ཅད་སྟོན་པ་དོ་རྗེ་འཆང་ཟབ་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་མཁས་པ་དེ་མཐོང་བས་ངོ་མཆར་དུ་
གྱུར། སྟོན་མ་བྱུང་བའི་དོན་གསར་དུ་བྱུང་བ་མང་པོ་མཐོང་བས་མད་དུ་གྱུར། འོད་གསལ་དང་
ཟུང་འབྲུག་གཤུལ་བྱས་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པས་རྒྱུད་ལ་སྟེས་པ་དེ་མཐོང་ནས་དགེས་པས་ཁྲབ་
བར་གྱུར་ནས་འོག་ནས་འཆད་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱངས་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་སོ། །ཨེ་མའོ་ཆོས་
དང་པོ་ནི། འདུས་པའི་རྫོང་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་དང་། ཨེ་མའོ་ཆོས་གཉིས་པ་ནི། བརྗོད་བྱའི་དོན་ལམ་
རིམ་པ་ལྟ་ལ་ངོ་མཆར་བཏོ། །ཨེ་མའོ་ཆོས་ཀྱི་དོན་འབྱུང་བ་ནི་དེ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་རྫོང་བྱེད་དུ་
འབྲེལ་བ་ལ་དམིགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་དེ་ལ་ངོ་མཆར་བཏོ། །དེ་གཉིས་བརྗོད་བྱ་རྫོང་བྱེད་
དུ་འབྲེལ་བ་ལ་དམིགས་པ་ལས་དོན་གང་བྱུང་ན་དང་པོར་ཆོས་ཐོས་བྱུང་གི་ཤེས་རབ་དང་། དེ་
ལས་དོན་དག་པ་བསམ་བྱུང་གི་ཤེས་རབ། དེ་ལས་བདག་མེད་པ་རྟོགས་པའི་སྒོམ་བྱུང་གི་
ཤེས་རབ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(རིགས་ལྟའི་སྒོ་ནས་བསྟོན་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དོ་རྗེ་རྒྱལ་པོ་ཕྱག་འཆལ་འདུད། །སྐྱེ་དང་གསུང་ཐུགས་རབ་དུ་དག །ནམ་
མཁའ་དང་ནི་མཉམ་ཉིད་གནས། །རྣམ་པར་མི་འགྱུར་སྤང་བ་མེད། །དོ་རྗེ་སྐྱེ་ལ་ཕྱག་འཆལ་

འདུད། །ཐུགས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གཙོ། །དུས་གསུམ་དག་གི་ལམ་དུ་བྱུང་། །ནམ་
མཁའ་ཆེན་པོ་དབྱིངས་གྱུར་པ། །ནམ་མཁའི་ལམ་ལ་ཕྱག་འཆའ་འདུད། །ནམ་མཁའི་སྐྱེ་ལས་
ཡང་དག་བྱུང་། །ནམ་མཁའི་ལམ་ལ་གནས་པ་པོ། །ནམ་མཁའི་ཐུགས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་མཆོག །
སྤྱོད་པའི་གནས་ལ་ཕྱག་འཆའ་འདུད། །ཅེས་གསུངས།

དེ་ནི། རྟེན་ལེན་ལ་དང་དེ་ནམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྟེ་རྟེན་འཆང་ཆེན་པོ་དེའི་སྐྱེ་ལ་ཕྱག་
འཆའ་ཞིང་ཐུགས་ལ་འདུད་དོ། །སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པས་ན་རབ་
ཏུ་དག་པ་དང་། ནམ་མཁའ་ཐོགས་པའི་རིག་པ་བཀག་པ་དང་མཉམ་པ་སྟེ་འབྲ་བ་བདེན་པའི་
སྒྲིམ་པ་བཀག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་དུས་ཀྱི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་
ཀྱི་གནས་སམ་ཉེན་དུ་གྱུར་པ། ལས་ཉོན་ཀྱི་དབང་གིས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བས་ན་ནམ་པར་མི་
འགྱུར་བ་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་གཉིས་སུ་སྒྲིབ་བ་མེད་པ་དང་། རིགས་འབྲ་རྒྱན་མི་
འཆང་པའི་རྟེན་ལེན་ལ་སྟེ་ལམ་ལ་རྟེན་འཆང་ཆེན་པོ་དེའི་སྐྱེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ཞིང་ཐུགས་ལ་འདུད་
དོ། །ཐུགས་ཀྱི་སྐྱད་དོད་ཅི་ཏྲ་བསགས་པ་ལའང་འདུག་པས། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་བསགས་
པས་ན་ཐུགས་དང་། སྤྱིར་འཁོར་བའི་ཐོག་མཐའ་མེད་པ་བཞིན་དུ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་མཐའ་
མེད་ཀྱང་། རྟེན་འཆང་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་ལཱའི་དང་པོར་གྱུར་པས་ན་གཙོ་བོ།
དུས་གསུམ་དག་གི་ལམ་དུ་བྱུང་། །ཞེས་པ་སྟེ། དུས་གསུམ་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོ་བོར་གྱུར་པས་
ན་དུས་གསུམ་པ་དང་། ནམ་མཁའ་ཆེན་པོའི་དབྱིངས་གྱུར་པ། །ཞེས་པ་སྟེ། ཁམས་གསུམ་ཀྱི་
དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོ་བོར་གྱུར་པས་ན་ཁམས་གསུམ་པ་དང་། ནམ་མཁའི་ལམ་ལ་རྟེན་འབྲུལ་ཀྱིས་
བྱོན་གཤེགས་མཛད་པའི་རྟེན་འཆང་ཆེན་པོ་དེའི་སྐྱེ་ལ་ཕྱག་འཆའ་ཞིང་ཐུགས་ལ་འདུད་
དོ། །ནམ་མཁའ་ལྟར་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཤེས་བྱ་ཀྱན་ལ་མཁྱེན་པས་ཁྱབ་པའི་མེ་ལོང་ལྟ་

བྱེ་ཡེ་ཤེས་ལས་ཡང་དག་པར་བྱུང་བ་སྟེ་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་སྐྱེ་རྗེ་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་
དང་། རྣམ་མཁའ་ལམ་སྟེ་མཉམ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་གནས་པའི་གནས་པ་པོའི་རིན་ཆེན་
འབྱུང་ལྡན་དང་། རྣམ་མཁའ་ལྟར་ཟབ་པའི་ཐུགས་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་
པའི་མི་བསྐྱེད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་རིགས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་
བཞིན་འོད་དཔག་མེད་དང་། བྱ་བ་བསྐྱབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་གདུལ་བྱའི་དོན་རྫོགས་པར་
སྐྱེད་པའི་གནས་དེའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དོན་ཡོད་བྱུང་བ་སྟེ། རིགས་ལྔའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་ཞེས་
རྗེ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་ལ་བསྐྱེད་ནས་དེའི་སྐྱེ་ལ་བྱུག་འཆལ་ཞིང་ཐུགས་ལ་འདུད་དོ།

³²¹
གསུམ་པ་(ལེའུའི་མཆོན་དོན་བཤད་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་
གསང་བ་འདུས་པ་ལས། ཀུན་ཏུ་སྐྱེད་པ་མཆོག་གི་ལེའུ་སྟེ་ལྔ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དྲེན་ཅི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་གསང་
བ་འདུས་པ་ལས། རང་གཞན་གྱི་དོན་ཀུན་ཏུ་སྐྱེད་པའི་སྐྱེད་པ་མཆོག་ནི། བཛྲིད་བྱ་དོན་གྱི་ལེའུ་
དང་། དེ་བཛྲིད་བྱར་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་ཆོགས་ལའང་ལེའུ་ཞེས་བྱའོ།

བཞི་³²¹(ལེའུ་དེ་བཤད་ཟིན་པར་བསྟན་པ་)ནི། ལེའུ་ལྔ་པ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པའོ།

འོན་ལེའུ་ལྔ་པའི་གཞུང་གང་དང་གང་མཐའ་དྲུག་གང་དང་གང་གིས་བཤད་ན། དེ་ནས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ནི། །ཞེས་པ་ནས་སྐྱེད་པའི་མཆོན་ཉིད་བཀའ་སྩལ་ཏི་ཞེས་པའི་བར་སྐྱེ་རི་
བཞིན་པར་བཤད། རྣམ་པར་མི་རྟོག་དོན་ལས་བྱུང་། །ཞེས་པ་ནས། དངོས་བྱུང་རབ་མཆོག་སྐྱབ་
པར་བྱེད། །ཅེས་པའི་བར་དགོངས་པས་བཤད། རིགས་ངན་སྒྲིག་མ་མཁན་ལ་སོགས། །ཞེས་པ་

ནས། བསྐྱབས་ཀྱང་འབྲུག་པར་ཡོང་མི་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པའི་བཤད། སྟོག་
གཙོད་པ་ཡི་སེམས་ཅན་གང་། །ཞེས་པ་ནས། དེ་དག་སྐྱབ་པའི་སྟོད་དུ་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་
འདི་དགོངས་པས་བཤད། མ་དང་སྤང་མོ་བྱ་མོ་ལ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་ནི་སངས་རྒྱས་འབྲུག་པར་
འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་བྱང་ངེས་ཀྱིས་བཤད། དེ་ནས་སྐྱིབ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་སེལ་བ་ཞེས་
པ་ནས། བྱང་རྒྱུ་སྟོད་པའི་གནས་འདི་ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པའི་བཤད་པ་དང་། དེ་
ནས་ཡང་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བའི་ཞེས་པ་ནས། བརྒྱལ་བར་གྱུར་ཞེས་པའི་བར་བྱང་ངེས་ཀྱིས་
བཤད། དེ་ནས་བཙུག་ལྟར་འདས་ཞེས་པ་ནས་བསྐྱང་བར་གསོལ་ཞེས་པའི་བར་སྐྱ་ཇི་བཞིན་
པས་བཤད། དེ་ནས་བཙུག་ལྟར་འདས་ཞེས་པ་ནས་སྟོན་ལ་གནས་པར་གྱུར་ཏེ་ཞེས་པའི་བར་
བྱང་ངེས་ཀྱིས་བཤད། དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ངོ་མཆར་དུ་གྱུར་ཞེས་པ་ནས་
ཀུན་ཏུ་སྟོད་པ་མཆོག་གི་ལེན་ཞེས་པའི་བར་དགོངས་མིན་ཀྱིས་བཤད་པའོ། །དེས་ན་གང་བཤད་
པར་བྱ་བའི་གཞི་ལེན་ལྟ་བུ་པ་དེས་དགོངས་པ་འབྲེལ་ཚུལ་མཐའ་དྲུག་གི་ནང་ནས་དགོངས་དགོངས་
མིན། བྱང་ངེས། སྐྱ་ཇི་བཞིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བས་ཐོན་པའི་ལམ་ལ། རྒྱུད་རྒྱལ་འདུས་པའི་
ཆེ་བ་དང་། །སྟོག་གཙོད་པ་ཡི་སེམས་ཅན་གང་། །ཞེས་སོགས་དགོངས་གསུངས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་
གཞི་ལྟ་དང་། སྟོས་མེད་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་སྟོད་པ་དང་། །ཞིན་ཏུ་སྟོས་མེད་ཀྱི་སྟོད་པ་འསྟོས་དང་
བཅས་པ་དང་། དེ་ལ་མ་འོངས་པ་ལ་སྟོས་པའི་ལྷན་ཀ་སྤང་བ་དང་། སྟོན་པ་ལ་ཆོས་བསྟན་པའི་
སྟོན་པ་བསྟོད་པ་དང་། དེགས་ལཱའི་སྟོན་པ་བསྟོད་པ་རྣམས་འཆད་ཚུལ་ཆོགས་བཤད་དང་སྟོབ་
བཤད་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཉན་པ་པོའི་གང་ཟག་ལྟ་ལ་བཤད་པས། དེ་དག་གི་རྒྱུད་ལ་འོད་ཟུང་གི་
གོ་བ་ཆགས་པ་ནི་ལེན་ལྟ་བུ་པ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

༡༡། རྒྱུ་བཅས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་ལོ་དཔལ་གསལ་བ་འདུས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུ་ཀྱི་སྒྲིན་མ་
རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་འཆད་པ་ལས་
ལེན་བྱུག་པ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་བཞུགས་སོ།

༥ གཉིས་པ་ལེན་བྱུག་པ་ནས་དགུ་པའི་བར་གྱིས་བཤད་པ་ལ། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་
རྒྱལ་པའི་ལེན་བཤད་ཚུལ། ཐུགས་ཀྱི་སྒྲིན་པ་མཆོག་གི་ལེན་བཤད་ཚུལ། བཤད་གཅིད་
དམ་ཆོག་གི་ལེན་བཤད་ཚུལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་དམ་ཆོག་གི་ལེན་བཤད་ཚུལ་དང་
བཞི།

༥ དང་པོ་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྒྱལ་པའི་ལེན་བཤད་ཚུལ་ལ།
ལེན་པ་བྱིད་མཆོག་སྐྱར་བ། ལེན་པ་གཞུང་བཤད་པ། ལེན་པའི་³⁷⁶མཆོན་དོན་བཤད་པ།
ལེན་པའི་³⁷⁶བཤད་བྱིན་པར་བསྟན་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(ལེན་པ་བྱིད་མཆོག་སྐྱར་བ་)ནི། ལེན་པ་ལས་ལེན་དང་པོའི་དོན་འཆད་པའི་ཚུལ་བསྟན་
པའི་རྒྱུ་དེ་ནས། ལེན་པ་བཤད་པའི་སྒྲིན་པ་དེ་བྱེད་པ་ལ། ལེན་བྱུག་པར་བཤད་པའི་སྐྱ་
གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱལ་པས་མཆོན་པའི་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་གཅིག་
དགོས་སོ་ཞེས་བསྟན་པའི་བྱིར། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་
རྒྱལ་པའི་ལེན་པའི་གསུངས་སོ།

གཉིས་པ་(ལེན་པ་གཞུང་བཤད་པ་)ལ། ³⁴⁴སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྒྱལ་པ། ³⁵⁰མཆོན་པའི་ཆོག་
³⁵⁴རྒྱུ་ལེན་པའི་དང་བྱལ་ན་ཆོ་འདིར་མཆོག་མི་འབྱུང་བར་བསྟན་པ། ³⁵⁸པ་མཆོན་པའི་ཆོག་པ་སྐྱོན་པ་

བ། སྐྱོད་པའི་ཚློ་ག་དང་ལ།

དང་པོ་³⁴³(སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་ཆོབ་པ་)ལ། བྲང་ངེས་གཉིས།

དང་པོ་(བྲང་དོན་)ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། དེ་ཉིད་གསལ་བར་བཤད་པ་གཉིས།³⁴⁶

དང་པོ་(མདོར་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། དེ་ནས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོ་རྩེ་མི་བསྐྱོད་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་དོ་རྩེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཁྱགས་ཏེ། ཐུགས་བྱིན་གྱིས་ཆོབ་པའི་ཐུགས་འདི་གསུངས་སོ། །ཨོ་སཐ་ཏ་ཐུ་ག་ཏ་ཅིཏ་བཟླ་སྔ་ཟ་མ་ཨུཏྲ་ཀོཏྲཱྱ། ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། གསུངས་སོ་ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་གིས་ན། སྔན་བྱུང་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོ་རྩེ་མི་བསྐྱོད་པས་གསུངས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་རི་ལྟར་གསུངས་ན། སྐབ་པ་པོའི་སེམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཐུགས་དོ་རྩེར་བྱིན་གྱིས་བཟླ་བ་དེ་བཤད་སྟོམ་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཁྱགས་ཏེ་གསུངས་སོ། །གང་གསུངས་ན་སྐབ་པ་པོའི་སེམས་ཐུགས་དོ་རྩེར་བྱིན་གྱིས་ཆོབ་པ་ལ་ང་རྒྱལ་བཏན་པར་བྱེད་པའི་ཐུགས་འདི་གསུངས་སོ། །དེ་གང་ཡིན་ན། ཨོ་ནི་བཤད་ཟིན་ལ། སཐ་ནི་ཐམས་ཅད། ཏ་ཐུ་ག་ཏུ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། ཅིཏ་ནི་ཐུགས། བཟླ་ནི་དོ་རྩེ། སྔ་ཟ་མ་ནི་རང་བཞིན། ཨུཏྲ་ཀོ་ནི་བདག་ཉིད། ཨ་ཏྲཱྱ་ནི་ངོ་མྱེ། མདོར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་དོ་རྩེའི་རང་བཞིན་གྱི་བདག་ཉིད་དེ་ངོ་སྟོམ་དུ་ང་རྒྱལ་འཛོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

ཅ་ཆུད་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོ་རྩེ་ནས་པར་སྤང་མཛད།

རྒྱལ་དང་བྲལ་བའི་གནས་དོན་ཆེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། སྐྱུ་བྱིན་གྱིས་
 ལྷོ་བ་པའི་སྤྲུགས་འདི་གསུངས་སོ། །ཨོ་སར་ཏ་སྤྲུག་ཏ་ཀྲ་ཡ་བརྩ་སྤྲུག་ཕ་ལྷ་ལྷ་ཀོའྲྏ། ཞེས་
 གསུངས།

དོན་གྱི། མི་བསྐྱོད་པས་སྤྲུགས་བྱིན་བརྒྱབས་ཀྱི་སྤྲུགས་གསུངས་པ་དེ་ནས། གསུངས་སོ་ཞེས་
 བར་དོ། །གང་གིས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་ཆེ་ནམ་པར་སྤང་མཛད་གྱིས་
 གསུངས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་གསུངས་ན། ཡན་ལག་ཁྲོ་བོར་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད་ཡན་ཆད་
 སྟོན་དུ་བྲས་པའི་སྐྱབ་པ་པོའི་ལུས་རྒྱལ་དང་བྲལ་བའི་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གནས་པའི་སྐྱུ་
 དོན་ཆེར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་དེ་བཤད་སྟུང་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་
 པར་ཞུགས་ཏེའོ། །གང་གསུངས་ན། སྐྱབ་པ་པོའི་ལུས་སྐྱུ་དོན་ཆེར་བྱིན་གྱིས་ལྷོ་བ་པའི་སྤྲུགས་
 འདི་གསུངས་སོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། ཀྲ་ཡ་ནི་སྐྱུ། གཞན་རྣམས་སྤར་ལྟར་དོ། །

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ། མཉམ་པ་
 ཉིད་མི་གཉིས་པའི་དོན་ཆེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། གསུང་བྱིན་གྱིས་
 ལྷོ་བ་པའི་སྤྲུགས་འདི་གསུངས་སོ། །ཨོ་སར་ཏ་སྤྲུག་ཏ་སྤྲུག་ཀྲ་ཡ་བརྩ་སྤྲུག་ཕ་ལྷ་ལྷ་ཀོའྲྏ། ཞེས་གསུངས།

དོན་གྱི། རྣམ་སྤང་གིས་སྐྱུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་སྤྲུགས་གསུངས་པ་དེ་ནས་གསུངས་སོ་ཞེས་
 བར་དོ། །གང་གིས་ན། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་མེད་གྱིས་གསུངས་
 སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་གསུངས་ན། སྐྱབ་པ་པོའི་དག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་རོ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་
 ཞུགས་པས་མི་གཉིས་པ་སྟེ་གཉིས་སྤང་གིས་མི་བྱེད་པའི་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་
 བྱུར་པའི་གསུང་དོན་ཆེར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་དེ་བཤད་སྟུང་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་
 དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་གསུངས་སོ། །གང་ན། སྐྱབ་པ་པོའི་དག་གསུང་དོན་ཆེར་

བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པར་བྱེད་པའི་སྤྲུགས་འདི་གསུངས་སོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། ལྷ་ཀ་ནི་གསུང་། གཞན་
སྤར་ལྷར་རོ།

³⁴⁴
གཉིས་པ་(དེ་ཉིད་གསལ་བར་བཤད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། རྡོ་རྗེ་གསུམ་པོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསང་། །གནས་ནི་གནས་ཀྱི་རྣམ་པར་
བསྐྱེད་པར་བྱ། །སྤྲུགས་ཀྱི་མཆན་གྱིས་ཤིན་ཏུ་མཆན་བྱས་ལ། །མཆོག་རབ་འདི་ཡིས་བསྐྱུབ་
པ་ཉིད་དུ་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། བསྐྱུབ་པ་ཉིད་དུ་བྱའོ་ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་གིས་ན། ཡན་ལག་ཁྲོ་བོར་སྐྱེས་པའི་དེ་
ཉིད་ཡན་ཆད་ཐོན་དུ་བྱས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྐྱུབ་པ་པོ་དེས་བསྐྱུབ་པ་ཉིད་དུ་བྱའོ། །གང་ན།
རང་གིས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་ལྷའི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་གསུམ་པོ་པོ་དབྱེར་མེད་དུ་
བསྐྱུབ་པ་ཉིད་དུ་བྱའོ། །ཐབས་གང་གིས་ན། རབ་དང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཐབས་འདི་ཡིས་
སོ། །དེ་གང་ན། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ལ་གསང་བར་བྱ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་
ཀྱི་རྡོ་རྗེ་གསུམ་གང་དུ་འགོད་པའི་གནས་སྤྱི་བོ་མགོན་པ་སྒྲིང་ཁ་རྣམས་སུ་སྤྲུགས་ཀྱི་མཆན་མ་
ཡི་གེ་གསུམ་གྱིས་ཤིན་ཏུ་མཆན་པར་བྱས་པ་ལས། རང་གཞན་གྱི་དོན་བསྐྱུབ་པའི་གནས་སྤྱི་
ས། གོས་དཀར་སོ། ལྷ་མ་གྱི་འཛོམས་ནམ་མཁའ་གང་བ་སྤྱོད་ནས་རྡོ་རྗེ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་པ་
སྤྱན་བྲངས། གནས་གསུམ་དུ་ཞུགས་ཏེ་སྒྲིམ་པས་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་གསུམ་གྱི་དབང་
ཐུག་ཐོབ་པ་དེ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་ལ། བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་སྤྲུགས་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་།
³⁵⁰
བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་ཆོ་ག་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(བྱིན་གྱིས་ཚྲོ་བ་པའི་སྤྲུག་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་)ལ། སྤྲུག་པའི་བྱིན་གྱིས་ཚྲོ་བ་པའི་སྤྲུག་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ། སྤྲུག་པའི་བྱིན་གྱིས་ཚྲོ་བ་པའི་སྤྲུག་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ། གསུང་བྱིན་གྱིས་³⁴⁹ ཚྲོ་བ་པའི་སྤྲུག་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(སྤྲུག་པའི་བྱིན་གྱིས་ཚྲོ་བ་པའི་སྤྲུག་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་)ནི། སྤྲུག་པའི་སེམས་དཔལ་སྤྲུག་པའི་བཅེགས་ཐེས་གཞིག་དང་རིམ་འཛིན་གྱི་བསམ་གཏན་གཉིས་གྱིས་སྤྲུག་པའི་རྣམ་འབྱུང་ལ་གནས་པའི་སྤྲུག་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མི་བསྐྱོད་པའི་དེས་དོན་ཡིན་ཏེ། སྤྲུག་པའི་ལས། དེ་ནས་དཔལ་ཆེན་མི་བསྐྱོད་པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིན། སྤྲུག་པའི་སེམས་དཔལ་སྤྲུག་པའི་བཅེགས་བསམ་གཏན་གཉིས་གྱིས་བསྤྲུག་པའི་ལས་བྱུང་བའི་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྤྲུག་དང་གསུང་དང་སྤྲུག་པའི་གསང་བ་དོན་ཐེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྤྲུག་པའི་དེས་དོན་ཡིན་ཏེ། སྤྲུག་པའི་ལས། སྤྲུག་པའི་གསུང་སྤྲུག་པའི་གསང་བ་པོ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྤྲུག་པའི་ལས་ཀྱིས་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིན། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་འབྲུག་པའི་སྤྲུག་པའི་དོན་ཐེ་ཞེས་བསྐྱོད་པ་ནི། སྤྲུག་པའི་བྱིན་གྱིས་ཚྲོ་བ་པའི་སྤྲུག་པའི་གསུངས་པའི་དེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། སྤྲུག་པའི་ཚྲོ་བ་པའི་ལས། །གསང་སྤྲུག་དེ་ནི་བཀའ་སྤྲུག་པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིན། དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ལྷོག་པའི་སྤྲུག་པའི་རྣམ་སྤྲུག་གི་རིགས་གྱི་ཕུང་སྤྲུག་པའི་གསང་བ་དུ་དག་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཨོ་གྱི་དེས་དོན་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རིན་འབྲུང་གི་སྤྲུག་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེས་དོན། འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ཅི་ཉིད་དེས་དོན། དོན་འབྲུག་གྱི་བཟོ་གྱི་དེས་དོན། མི་བསྐྱོད་པའི་རིགས་གྱི་ཕུང་སྤྲུག་པའི་འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་སྤྲུག་པའི་ལྷོག་ཆ་ཀྱི་དེས་དོན་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི་ཨོ་གྱི་དེས་དོན་ཡིན་

བ་ཚངས་པར་བཤད། །སར་ཏ་སྤྲ་ག་ཏ་གཉིས། །ཀྲ་ཡ་ཆགས་གཏོགས་དབང་ལྷག་སྟེ། །བརྩ་
 རིག་བྱེད་ཡིན་པར་བསྒྲགས། །སྤ་རྩ་མ་ལྷན་ཀ་འདོད་པ། །ཨ་ཉྩ་སྟེན་བྱེད་ཅེས་བརྩོད་དེ། །
 དགོངས་པ་ཡིས་ནི་ཡང་དག་བརྟགས། །ཞེས་རབ་དབྱེ་བས་དབྱེ་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར།

347

གསུམ་པ་(གསུང་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་སྤགས་དེས་དོན་དུ་བཤད་པ་)ནི། གསུང་གི་སེམས་དབང་
 སུམ་བཅེགས་བསམ་གཏན་གཉིས་གྱིས་སྤྱད་པའི་ནལ་འབྱོར་ལ་གནས་པའི་སྤྱ་ལུས་པ་ནི་དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་དུ་མེད་པའི་དེས་དོན་དང་། གསུང་གི་སེམས་དབང་སུམ་
 བཅེགས་བསམ་གཏན་གཉིས་གྱིས་བསྐྱུས་པ་ལས་བྱུང་པའི་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་
 གསལ་ནི། མཉམ་པ་ཉིད་མི་གཉིས་པའི་དོན་མེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་
 པའི་དེས་དོན་དང་། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་འབྱུག་པའི་གསུང་དོན་རྩེར་
 བསྐྱེད་པ་ནི་གསུང་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་སྤགས་གསུངས་པའི་དེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས།
 དེ་ནས་ཆེ་དཔག་མེད་ཅེས་པ། །ཀྲ་ཏུ་མི་གཉིས་དོན་མེ་ཅན། །ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་ཞུགས་
 བས། །གསུང་ནི་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པ་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་
 བཞིན་པའི་རྒྱུ་འོད་ཟེར་སྤྱ་བསངས་ནི་ཨོ་གྱི་དེས་དོན། སེར་པོ་སར་ཏ་སྤྲ་ག་ཏའི་དེས་དོན།
 དམར་པོ་སྤྲ་ག་གི། ལུང་གྱུ་བརྩ་གྱི། དཀར་པོ་སྤ་རྩ་མ་ལྷན་མ་ཀའི། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཨ་ཉྩ་
 གི་དེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། ཨོ་ནི་དང་པོར་བསྒྲགས་པ་ཡིན། །སར་ཏ་སྤྲ་ག་ཏ་
 གཉིས། །སྤ་ཀ་ནི་ཡོན་ཏན་གསུམ་དུ་གྱུར། །བརྩ་དུས་གྱི་མིང་ཅན་ཡིན། །སྤ་རྩ་མ་ལྷན་ཀ་
 འདོད་པ། །ཨ་ཉྩ་ཞེས་པ་དུས་སྤྱ་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤགས་དེ་ཆན་པ་བྱུག་དུ་
 བཅད་པས་དེས་དོན་གྱི་རིགས་བྱུག་དང་། ཆན་པ་གསུམ་དུ་བཅད་པས་དེས་དོན་གྱི་དོན་མེ་

གསུམ་བརྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་ལྟར་ཡང་དག་བཤད་གསུམ་ཅན། །རེ་རེ་ཞིང་
བྱུག་གསུམ་དུ་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཅ་རྒྱུད་དུ། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་ཆོབ་
པའི་ཐུགས་རིམ་པ་མིན་པར་དགྲུགས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། ཐུགས་དང་
སྐྱ་དང་དེ་བཞིན་གསུང་། །རིམ་ནི་རིམ་པ་མིན་པས་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་
དོན་གྱི་རིགས་བྱུག་དང་རྫོ་རྩེ་གསུམ་ལས། རྫོ་རྩེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་བདག་པོ་རྫོ་རྩེ་
འཆང་གི་སྐྱ་གཅིག་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། རྫོ་རྩེ་གསུམ་ཞེས་བྱ་བ་ལས། །བདག་
པོའི་ཆོས་ཅན་གཅིག་ཏུ་བྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་³⁴⁶པ་(བྱིན་གྱིས་ཆོབ་པའི་ཆོག་དེས་དོན་དུ་བཤད་པ་)ནི། སྐྱབ་པ་ཉིད་དུ་བྱའོ་ཞེས་བྱང་ངོ་། །
གང་གིས་ན། རྫོགས་རིམ་པའི་སྐྱབ་པ་པོ་དེས་སོ། །གང་ན་ཐུགས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ནམས་ཀྱི་མཆན་དཔེས་བརྒྱན་ཞིང་ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་རྒྱུ་སེམས་ཀྱི་ངོ་པོར་གྱུར་པ་རིགས་འབྲ་
རྒྱན་མི་འཆད་པའི་བྱང་འཇུག་གི་སྐྱ་དེའོ། །ཐབས་གང་གིས་ན། སྟོང་པ་བཞི་སྤྲ་མ་བྱི་མ་ལ་
རིམ་གྱིས་ཐེམ་པའི་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་སྟོང་པ་སྤྲ་མ་
གསུམ་ལས་མཆོག་དང་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་ཐབས་འདིས་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །རིམ་པ་བཞི་པའི་
དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་གང་ལས་བྱུང་ན། སྐྱ་ལུས་ཐེམ་པ་དང་འབྱུང་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་
དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱ་ལུས་ནམ་པར་བསྐྱེམས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ལ།
སྐྱ་ལུས་དེ་ནི་བསྐྱེད་རིམ་པ་མན་ཆད་ལ་གསང་བར་བྱ་བའི་རྫོ་རྩེ་སེམས་དཔེན་གྱི་སྟངས་བ་
གསུམ་སྟེ་དེ་དག་གི་བཞོན་པའི་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལས་བྱུང་ངོ་། །

གཉིས་³⁴³པ་(མཆོད་པའི་ཆོག་)ལ། རྩེས་ཆགས་ཀྱི་མཆོད་པ། བྱང་རྒྱབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་མཆོད་པ།
རྫོགས་³⁵³རིམ་པའི་མཆོད་པ་གཞན་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(རྗེས་ཆགས་ཀྱི་མཆོད་པ་)ལ་བྱང་ངེས་གཉིས།

དང་པོ་(བྱང་དོན་)ནི།

ཅུ་ཆུད་ལས། དེ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགོན་མཆོག་དཔལ། ཡེ་ཤེས་
སྒྲོལ་མ་རྡོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། སྤགས་འདི་གསུངས་སོ། །ཨྀ་
སམ་ཏ་ལྷ་ག་ཏ་ཨ་བྱ་རྩ་ག་ཏ་བཟླ་སྤྱ་ལྷ་ཨྀ་ཀོལྷ་ཏྲི། ཞེས་གསུངས།

དེ་ནས། སྒྲོན་བྱང་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཆེ་དཔག་མེད་ཀྱིས་གསུང་བྱིན་ཀྱིས་རྒྱུ་བའི་
སྤགས་གསུངས་པ་དེ་ནས། བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགོན་མཆོག་དཔལ་ཏེ་རིན་
འབྱུང་གིས་ལེན་དང་པོར་བཤད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་མ་རྡོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་
པར་ཞུགས་ནས་གཞན་ངོ་ཙམ་དུ་བཞེངས་ཏེ་རྗེས་ཆགས་ཀྱི་སྤགས་འདི་གསུངས་སོ། །རྗེས་
འབྲུག་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའི་དེ་ཉིད་ཡན་ཆད་སྒྲོན་དུ་བྱས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་བས་རང་
རིགས་ཀྱི་རིག་མ་འདུ་བྱས་པའི་འོག་དུ་བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགོན་མཆོག་
དཔལ་ཏེ་རིན་འབྱུང་གི་ར་རྒྱལ་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་མ་རྡོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་
པར་ཞུགས་ཏེ། རྗེས་ཆགས་བྱའོ་སྟམ་དུ་དགོངས་ནས་ལུས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་ནས་སྟོམས་པར་
འབྲུག་པའི་ལས་ལ་གནས་པའི་བར་དང་། ངག་ཏུ། ཨྀ་སམ་ཏ་ལྷ་ག་ཏ་ཨ་བྱ་རྩ་ག་ཏ་བཟླ་སྤྱ་ལྷ་ཨྀ་
ཨྀ་ཀོལྷ་ཏྲི། ཞེས་བཞེད་ཅིང་སེམས་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཆགས་
པའི་རྡོ་རྗེའི་རང་བཞིན་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེ་ངོ་སྟམ་དུ་བསམས་ལ་རྗེས་ཆགས་བྱའོ། །

གཉིས་པ་(ངེས་དོན་)ནི། རྗེས་རིམ་བས་བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགོན་
མཆོག་དཔལ་ཏེ་རིན་འབྱུང་གི་ར་རྒྱལ་ཀྱིས། ཡེ་ཤེས་སྒྲོན་མ་རྡོ་རྗེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་

སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། རྗེས་ཆགས་བྱའོ་སྟོམས་པའི་བསམ་བསམ་འདུ་བྱས་པའི་རིག་མ་དང་སྟོམས་
པར་ཞུགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ། གོང་གི་སྒྲགས་དེ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་པས་
སྟོན་ཏེ། དེ་ཡང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་ལ་ལྡོག་པས་བྱེ་བའི་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཨོྲཱི་གྱི་ངེས་དོན།
མེ་ལོང་ལྷ་བྱའི་ཡེ་ཤེས་སའ་ཏ་སྤྱ་ག་ཏའི་ངེས་དོན། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཨ་རུ་རྩ་ག་ཏའི་ངེས་དོན།
བྱ་སྐྱབ་ཡེ་ཤེས་བཟླ་གྱི། ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་སྤྱ་རྩ་མ་ལྷོ་ཀའི་ངེས་དོན་དང་། ཟུང་འཇུག་
ལོངས་སྐྱ་དེ་ཨ་རྩི་གི་ངེས་དོན་ཡིན་ལ། ཟུང་འཇུག་པའི་སྐྱ་གསུང་བྲགས་གྱི་དོ་རྗེ་གསུམ་ནི་
སྒྲགས་འདི་ཆོན་པ་གསུམ་དུ་བཅད་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་པར་ལུང་སྟོན་ལས་བཤད་དོ།

གཉིས་པ་(བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གྱི་མཆོད་པ་)ལ་བྱང་ངེས་གཉིས།

དང་པོ་(བྱང་དོན་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བཙམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲུབ་པ་དོ་རྗེ་གདོན་མི་ཟ་བ། དོ་
རྗེ་གདོན་མི་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། སྒྲགས་འདི་གསུངས་
སོ། །ཨོྲཱི་སའ་ཏ་སྤྱ་ག་ཏ་སྤྱ་རྩ་མ་ལྷོ་ཀའི་རྟོག་ཏེ། ཏག་ཏུ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལས། །
སངས་རྒྱས་ཚུལ་བཞིན་མཆོད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྟོན་བྱུང་ལ་རིན་འབྱུང་གིས་རྗེས་ཆགས་གྱི་སྒྲགས་གསུངས་པ་དེ་ནས། བཙམ་
ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་གྲུབ་པ་དོ་རྗེ་གདོན་མི་ཟ་བ་སྟེ་དོན་ཡོད་གྲུབ་པས་ལེའུ་དང་པོ་
ནས་བཤད་པའི་དོ་རྗེ་གདོན་མི་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་གཞན་
ངོ་ཙམ་དུ་བཞེངས་ནས་མཆོད་པའི་སྒྲགས་འདི་གསུངས་སོ། །རྗེས་འཇུག་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་
སེམས་དཔའི་དེ་ཉིད་ཡན་ཆད་སྟོན་དུ་བྱས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྐྱབ་པ་པོས་སྟོམས་པར་

ཞུགས་པའི་ལས་ལ་གནས་པའི་འོག་ཏུ། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྗེ་གདོན་
མི་ཟ་བ་སྟེ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་ང་རྒྱལ་གྱིས་རྗེ་གདོན་མི་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་
བར་ཞུགས་ཏེ་མཆོད་པ་བྱའོ་སྟམ་པའི་བསམ་པས་ངག་ཏུ་པེ། ཅེས་བརྗོད་དེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་སྤྱི་བོ་ནས་ནོར་བུའི་ཅེ་བར་དུ་པབ་པས་ལྡན་ཅིག་སྤྲེས་པའི་བདེ་བ་སྤྲེས་པ་ན། ཨོ་སྐྱ་
ཏ་ཐ་ག་ཏ་ཐུ་རྩ་ཞེས་སོགས་བརྗོད་དེ། ཡིད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོད་
པ་རྗེ་རྗེའི་རང་བཞིན་གྱི་བདག་ཉིད་དེ་ངོ་སྟམ་དུ་བསམ་པར་བྱ་ཞིང་། མཆོད་པའི་དུས་ཏུ་
རིག་པའི་འདོད་ཡོན་ལྷ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་རིག་བྱའི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ལས་བྱུང་
བའི་བདེ་བས། རང་གི་ལུས་ལ་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་
པོ་དེ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་མཆོད་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་(ངེས་དོན་)ནི། དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་ལ་གཟུགས། སྤྱི། རི། རོ། རིག་བྱ། ཆོས། རྒྱག་
དག་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་བཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱག་ནི། སྤྲུགས་འདི་ཚན་པ་རྒྱག་ཏུ་བཅད་པའི་ངེས་
དོན་དང་། ངེས་དོན་གྱི་རྗེ་རྗེ་གསུམ་ནི་ཚན་པ་གསུམ་དུ་བཅད་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་པར་གསུངས་
སོ།།

³⁵⁰
གསུམ་པ་(རྗོགས་རིམ་པའི་མཆོད་པ་གཞན་བཤད་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། མཆོད་པ་རྣམ་པ་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས། །སྤྱར་དུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་འགྱུར། །ཞེས་
བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་
རྗེ་རྗེ་འཆང་བས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྤྱི་ལུས་པའི་གཟུགས་སྤྱི་རི་རོ་རིག་བྱ་ལྷ་འོད་གསལ་དུ་དག་པའི་ལྷོག་ཆ་ནས་བཞག་

པའི་ཡེ་ཤེས་ལྷ་ནི་མཆོད་པ་ལྷ་དང་། རོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་མིག་ལ་
སོགས་པའི་མངོན་ཤེས་ལྷའི་མཆོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་ན་ཆེ་དེ་ལ་སྦྱར་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་
པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། གཟུགས་དང་སྦྱ་དང་བྱི་དང་རོ། །རེག་བྱ་དང་ནི་ཆོས་ཀྱི་
ཁམས། །དེ་དག་དངོས་པོ་མེད་བྱས་པ། །སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་སྦྲ་ན་མེད། །མིག་སོགས་ཡེ་
ཤེས་ལས་བྱུང་བ། །མངོན་ཤེས་ལྷས་ནི་མཛེས་བྱས་པའི། །མཆོད་པ་བཟང་པོར་བཤད་པ་
འདིས། །བྱང་ཆུབ་སྦྱར་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྦྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་རྩི་རྩེ་འཆང་བས་གསུངས་སོ། །

343

གསུམ་པ་(རྫོགས་རིམ་དང་བྲལ་ན་ཆེ་འདིར་མཆོག་མི་འགྲུབ་པར་བསྟན་པ་)ལ། མཆོམས་སྦྱར་བ་
དང་། རོན་དངོས་བཤད་པ་དང་གཉིས།

དང་པོ་(མཆོམས་སྦྱར་བ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱ་དང་གསུང་
དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་རྩི་རྩེ་འཛིན་གྱིས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱགས་ཀྱི་
གསང་བ་འདི་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། རིམ་གཉིས་ཀྱི་མཆོད་པ་བཤད་པ་དེ་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོ་རྩི་རྩེ་འཛིན་གྱིས་རྫོགས་རིམ་དང་བྲལ་
ན་བསྐྱེད་རིམ་རྒྱུད་པའི་ལམ་གྱིས་ཆེ་འདིར་མཆོག་མི་འགྲུབ་པར་བསྟན་པའི་བྱིར། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱགས་སྦྱ་དང་། དེས་མཆོན་པའི་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་
རྣམ་པར་དག་པ་འོག་ནས་འཆང་པའི་ལུས་དབེན་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་དུག་པོ་འདི་གསུངས་

སོ། །མཆོམས་སྦྱར་གྱི་གཞུང་འདིས་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་མན་ཆད་གྱི་ལམ་གྱིས་ཆེ་འདྲིར་མཆོག་མི་
འབྱུབ་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། གཞུང་འདིས་བསྐྱེད་རིམ་རྒྱུད་པའི་ལམ་གྱིས་དེ་མི་འབྱུབ་པར་
བསྟན་པ་གང་ཞིག་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་མན་ཆད་ལ་བསྐྱེད་རིམ་འཁོར་བཅས་ལས་ལྷག་པའི་ལམ་
མེད་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དོན་དངོས་བཤད་པ་)ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། ³⁵⁶རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(མདོར་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། སྒྲགས་ལ་དམིགས་པའི་ལུས་དང་ནི། །ངག་དང་ཡིད་གྱིས་བསྐྱེལ་ནས་སུ། །ཡིད་
ནི་དགའ་ཞིང་མགུ་བ་ཡིས། །དངོས་གྲུབ་རབ་མཆོག་བསྐྱེལ་པར་བྱ། །ཞེས་དང་།

ཅ་རྒྱུད་པ་ཆབ་གྱི་འབྱུང་ལས། སྒྲགས་ལ་ངེས་ཏྟག་ལུས་གྱིས་ནི། །ངག་གིས་ཡིད་ལ་
བསྐྱེལ་གྱུར་པས། །བསྐྱེལ་བྱ་རབ་མཆོག་དངོས་གྲུབ་དང་། །ཡིད་ནི་དགའ་དང་མགུ་བའོ། །ཞེས་
གསུངས་ལ། དེའི་དོན་ལུས་དབེན་ལས་བསྐྱེལ་པའི་དང་། དབྱངས་གསལ་ལས་བརྟུས་པའི་སྦྱུལ་
ལ་སོགས་པའི་སྒྲགས་རྣམས་གང་དུ་འདུ་བའི་གནས་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་དང་། རྒྱུད་ལྔ་དང་
འཇུག་གནས་གསུམ་གྱི་གདངས་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བ་སྟེ་ངེས་པར་རྟོག་པའི་ངག་དབེན་དོ་རྗེའི་
བསྐྱེལ་པས། ཡིད་དེ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔར་གྲགས་པའི་སྦྱིང་ཁའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་བསྐྱེལ་བ་
དེ་བསྐྱེལ་པར་བྱའོ། །གང་ན་ངག་དབེན་ལས་རབ་དང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་དབེན་དང་།
ཆེ་དེ་ལ་མི་སྦྱོབ་པའི་བྱང་འཇུག་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་དངོས་གྲུབ་སྦྱུ་མའི་ལུས་དང་། ཡིད་དགའ་
བ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་། མགུ་བ་བྱང་འཇུག་རྣམས་བསྐྱེལ་པར་བྱའོ། །གཞུང་འདིས་ལུས་
དབེན་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་བྱུག་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་གྱིས་ཞེས་པས་ལུས་དབེན་དང་།

སྒྲགས་ལ་ངེས་ཏྟིག་ ངག་གིས་ཡིད་ལ་བསྐྱལ་གྱུར་པས། །ཞེས་པས་ངག་དབེན། རབ་མཚོག་
ཅེས་པས་སེམས་དབེན། དངོས་གྲུབ་ཅེས་པས་སྐྱུ་ལུས་དང་། ཡིད་ནི་དགའ་དང་ཞེས་པས་དོན་
གྱི་འོད་གསལ་དང་། མགྱ་བ་ཞེས་པས་བྱང་འཇུག་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་³⁵⁵ (རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ། སེམས་དབེན་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་གསུམ་བཤད་པ་
དང་། ཡེ་ཤེས་གྱི་སྐྱུ་བསྐྱེད་པ་མེད་པར་ཆེ་འདིར་མཚོག་མི་འགྲུབ་པར་བསྟན་པ་དང་། ཟུང་
³⁵⁷འཇུག་གི་རིམ་པ་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(སེམས་དབེན་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་གསུམ་བཤད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། སེམས་ལ་དམིགས་པ་བདག་མེད་པ། །ངག་དང་ལུས་ཀྱང་རྣམ་པར་བསྐྱོམ། །
ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་མཉམ་པའི་གནས། །སྦྱོར་བ་རྣམ་གསུམ་བསྐྱབ་པར་བྱ། །ལུས་དང་ངག་
དང་སེམས་དམིགས་ན། །ངོ་བོ་ཉིད་ནི་དམིགས་སུ་མེད། །ཅེས་གསུངས།

དེ་ནི། སེམས་བདག་མེད་པ་དང་། དེར་མ་ཟད་ངག་དང་ལུས་ཀྱང་བདག་མེད་པར་རྣམ་པར་
རྟོགས་པའི་སེམས་དམིགས་གྱི་རིམ་པ་དེ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །འདི་དག་གིས་སྐབས་སུ་སྐལ་ལྷན་
གྲགས་པ་དང་། སྤྲན་ལ་སོགས་པས་སེམས་དབེན་གྱིས་ཆོས་ཅན་སེམས་ལ་དམིགས་པ་ཡིན་གྱི་
སེམས་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་དམིགས་ན་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་ཁྱད་
མེད་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། ཞེས་སྐྱུ་བའང་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་གྲུབ་སྐྱུ་མའི་ལུས་དེ་གང་ཡིན་
ཞེ་ན། སེམས་དབེན་གྱི་སྤྲང་བ་གསུམ་སྤྲ་མ་བྱི་མ་ལ་སྦྱོར་བ་སྟེ་ཐེམ་པའི་རྒྱང་སེམས་ལས་བསྐྱབ་
པར་བྱ་བའི་སྐྱུ་ལུས་ནི། རྣམ་མཁའ་ཐོགས་བཅས་གྱི་རེག་པ་བཀག་པ་བཞིན་དུ། བདེན་པའི་སྦྱོས་
པ་བཀག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་རོ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཞུགས་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་གནས་སམ་

ཉེན་དུ་གྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཡིད་དགའ་བ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་གང་ཞེ་ན། ལུས་མཆེད་བ་དང་།
རག་སྒྲུང་བ་དང་། ཡིད་ཉེར་ཐོབ་ལ་དམིགས་བ་སྟེ་བསྐྱེད་པའི་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་བསམ་
གཏན་གཉིས་ཀྱིས་གང་དུ་དམིགས་སུ་མེད་ཅིང་དག་པར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་ནི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རིམ་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་(ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱུ་བསྐྱེད་པ་མེད་པར་ཆེ་འདྲིར་མཆོག་མི་འགྲུབ་པར་བསྟན་བ་)ནི། ཁོ་ན་རེ།
རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་འོད་གསལ་གྱི་རིམ་བ་དང་། སྐྱུ་ལུས་
ཀྱི་རིམ་བ་བསྐྱེད་མི་དགོས་ཏེ། བསྐྱེད་རིམ་སྤྱོད་རགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་དང་།
བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞུགས་སྐྱུ་དང་ཆོས་སྐྱེ་ཐོབ་པར་བྱས་
པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན།

ཆ་རྒྱུད་ལས། སྤྲུགས་ཀྱི་ལུས་སུ་སྦྱོར་བ་ལ། །བྱང་ཆུབ་མེད་ཅིང་སྒྲོམ་པའང་མེད། །ཅེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྤྲུགས་ཡི་གེ་གསུམ་གྱིས་མཆོན་པའི་མངོན་བྱང་ལྷའི་རིམ་གྱིས་ལྷའི་ལུས་སུ་སྦྱོར་
བ་སྟེ་བསྐྱེད་པས་མཆོན་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་བསྟན་བསྐྱབ་ཡན་ལག་བཞི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཙམ་
གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་གཞུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ཐོབ་པར་མི་བྱས་ཏེ། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་བསྟན་བསྐྱབ་
ཡན་ལག་བཞི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཙམ་ལ། ཇི་སྲིད་ཡི་གེ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་སྟོང་གི་རྟོག་པ་ཡོད་པ་
དེ་སྲིད་དུ་ལྟ་སྦྱོར་རྣམས་པ་ཡོད་ཀྱང་ཡི་གེ་སོགས་ཀྱི་ཀུན་སྟོང་གི་རྟོག་པ་རྒྱུན་ཆད་པ་ན་ལྟ་སྦྱོར་
རྣམས་པ་དེ་ཡང་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཕྱིར་དང་། རང་གི་ལུས་ལྷའི་གསལ་བར་བསྒྲོམ་བཞིན་པའི་དུས་
ནའང་། རང་གི་ལུས་ལྷའི་སྦྱར་དངོས་གནས་ལ་སོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་(ཟུང་འཕུགས་གི་རིམ་བ་བཤུགས་)ནི། འོ་ན་བསྐྱེད་རིམ་སྤྱོད་རགས་མཐར་ཕྱིན་པའི་ལྷའི་

ནལ་འབྱོར་དང་། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱུ་དང་ཆོས་
སྐྱེའི་དངོས་རྒྱ་མི་བྱེད་ན། དེ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་རྒྱ་དེ་གང་ཞེ་ན།

ཅུ་རྒྱུ་ལས། སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ནི། །འདི་ནི་མདོར་ན་ནལ་དབྱེད་ནས། །སྤྲུགས་
ཀྱིས་བརྟགས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། །བྱང་ཆུབ་སྦྱོར་བ་བསྟོམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སེམས་དབེན་ཀྱི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཏེ་སྤྱང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ཀྱི་མཆན་ཉིད་འདི་ནི་
ནལ་པར་དབྱེད་བ་སྟེ་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ་ཀྱིས་ཤེས་པར་བྱས་ནས། སེམས་དབེན་ཀྱི་རྒྱང་
སེམས་ལས་མདོར་ན་སྟེ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མ་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱར་བསྐྱེད། དེ་བསམ་
གཏན་གཉིས་ཀྱིས་དག་པར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ཀྱི་བཞོན་པར་བྱུང་བའི་
སྤྲུགས་ཏེ་རྒྱང་དང་། འོད་གསལ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་བརྟགས་བ་སྟེ་བསྐྱེད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་
དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དང་། མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་གཉིས་རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་
སྦྱོར་བའི་བྱང་འཇུག་གི་སྐྱུ་བསྐྱེད་དེ་བསྟོམ་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་འདྲ་བའི་བྱང་འཇུག་གི་སྐྱུ་དང་ཐུགས་
གཉིས་ཀྱིས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱུ་དང་ཆོས་སྐྱེའི་དངོས་རྒྱ་བྱེད་བ་ཡིན་ནོ།

བཞི་བ་³⁴³སྤྲ་མའི་ནལ་འབྱོར་བསྟོམ་པ་ལ། མཆོམས་སྦྱར་ཏེ་སྦྱད་བ་པའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་
གསུང་ལ་འཇུག་པ། ཉེན་གང་ལ་གནས་ནས་སྤྲ་མའི་ནལ་འབྱོར་བསྟོམ་པ། ³⁶³རྒྱང་སྤྲུགས་དབྱེར་
མེད་ཏུ་སྦྱོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞིའི་བརྒྱས་པ། ³⁶⁷ནལ་འབྱོར་བ་གཉིས་ཀའི་སྤྲ་མའི་ནལ་འབྱོར་
གཞན་བསྟན་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(མཆོམས་སྦྱར་ཏེ་སྦྱད་བ་པའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་)ནི། རྫོགས་རིམ་ཀྱི་ལམ་
རིམ་པ་བྱུག་བསྟན་པ་དེ་ནས་ལེའུ་གསུམ་པར་བསྟན་པའི་སྤྲ་མའི་ནལ་འབྱོར་སྦྱོར་ཏེ་རྒྱང་གི་དེ་

ཉིད་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་བྱིར།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་དཔལ་ལྡན་དོ་རྩེ་འཛིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱིས་མཆོད། །སངས་
རྒྱས་ཀུན་མཆོག་ཀུན་མཁྱེན་གྱིས། །སྒྲོམ་པའི་མཆོག་ནི་བཀའ་བསྟུན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་ནས་ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །དཔལ་ལྡན་དོ་རྩེ་འཛིན་ཞེས་པ་ལ་ཚུལ་བཞི་
ལས། ཆོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་དཔལ་དང་ལྡན་པས་ན་དཔལ་ལྡན། ཡེ་ཤེས་ལྡན་
མཆོན་པར་བྱེད་པའི་དོ་རྩེ་ཅེ་ལྟ་བུ་རང་ལྟར་གསལ་བའི་བྲག་མཆོན་དུ་འཛིན་པས་ན་དོ་རྩེ་
འཛིན་པ་སྟེ་ཡི་གཤེད་དོན་ནོ། །གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་འཛིན་པས་ན་དོ་
རྩེ་འཛིན་པ་སྟེ་སྤྱི་དོན་ནོ། །རིམ་བུ་གསུམ་པའི་སྐྱུ་ལུས་དེ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་འཛིན་པས་ན་
དོ་རྩེ་འཛིན་པ་སྟེ་སྤྱི་དོན་ནོ། །བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་བྱང་འཇུག་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་
འཛིན་པས་ན་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་སྟེ་མཐར་ཐུག་གི་དོན་ནོ། །ཡུལ་སྟོང་བ་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་
ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་གཤེགས་པའི་བདག་ཉིད་སྐྱབས་སོགས་ཡུམ་བཞི་སོ་ཀུན་གྱིས་ཟག་མེད་
ཀྱི་བདེ་བས་མཆོད་པའི་སངས་རྒྱས་རིགས་ལྟ་སོ་ཀུན་གྱི་མཆོག་བྲག་པ་ཀུན་མཁྱེན་དོ་རྩེ་
འཆང་ཆེན་པོས་འོག་ནས་འཆད་པའི་བསྒྲོམ་པའི་མཆོག་ནི་བཀའ་བསྟུན་ཏོ། །

གཉིས་པ་(རྟེན་གང་ལ་གནས་ནས་སྤྱོད་ཆུང་འབྲུ་བསྒྲོམ་པ་)ལ། སྤྱོད་ཆུང་འབྲུ་བསྒྲོམ་པའི་རྟེན་ལྟའི་
རྣམ་འབྲུར་བཤད་པ་དང་། སྤྱོད་ཆུང་འབྲུ་ཉིད་བཤད་པ་དང་གཉིས།

དང་སོ་(སྤྱོད་ཆུང་འབྲུ་བསྒྲོམ་པའི་རྟེན་ལྟའི་རྣམ་འབྲུར་བཤད་པ་)ལ། དྲང་ངེས་གཉིས་ལས།

དང་སོ་(འབྲུ་དོན་ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབུས་གནས་པར། །ཆེ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྒྲོམ་པར་

བྱ། །སངས་རྒྱལ་གཞུགས་ནི་རབ་བསྐྱེལ་སྤྱོད་ཀྱི། །སྤྱོད་སྤྱོད་བ་ཀྱན་ཏུ་བཅུམས། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། རྣམ་མཁའ་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱུང་གནས་པར་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང་།
 རྣམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེལ་བ་སྟེ་རྣམ་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། དེས་མཆོན་པའི་ས་ཐོན་དང་།
 ཕྱག་མཆོན་དང་། སྤྱོད་གསལ་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་ལྷན་རིམ་གྱིས་བྱང་བའི་དང་པོའི་མགོན་པོ་
 བསྐྱེལ་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱལ་གྱི་མཆོན་དཔའི་གཞུགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་སྤྱལ་སྤྱོད་
 རྩེ་སེམས་དཔའ་བསྐྱེལ་བའི་ཉིན་དེ་ལ་གནས་ནས། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྤྱོད་རྣམས་འབྱོར་བསྐྱེལ་
 པ་ཀྱན་ཏུ་བཅུམས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ངེས་དོན་)ནི། རྣམ་མཁའ་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱུང་གནས་པར་ཏེ། རིམ་པ་བཞི་པའི་
 དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་བྱང་བའི་རྣམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་ཉིད་ཐོབ་ཀྱིས་མཆོན་པའི་སྤྱང་བའི་
 ཆོགས་དང་། འོད་གསལ་གྱི་རྒྱང་སེམས་ལས་ཉིད་ཐོབ་དང་དུས་མཉམ་དུ་བྱང་འཇུག་པའི་སྤྱོད་
 བསྐྱེད་པ་དེ་བསྐྱེལ་པར་བྱ་ཞིང་། བྱང་འཇུག་འོངས་སྤྱོད་པ་དེས་སངས་རྒྱལ་གྱི་མཆོན་དཔའི་
 གཞུགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་སྤྱལ་སྤྱོད་རྩེ་སེམས་དཔའ་སྤྱོད་པོར་བསྐྱེལ་པའི་སྤྱོད་པ་པོའི་བྱང་
 པོ་ཉིད་པ་ལ་ཞུགས་ནས། རགས་པའི་སྤྱལ་སྤྱོད་བྱང་བའི་ཉིན་གྱི་རྩེ་གསལ་རིམ་པའི་སྤྱོད་རྣམས་
 འབྱོར་བསྐྱེལ་པ་ཀྱན་ཏུ་བཅུམས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(སྤྱོད་རྣམས་འབྱོར་ཉིད་བཤད་པ་)ལ། མདོར་བསྐྱེལ་རྒྱལ་བཤད་གཉིས།

དང་པོ་(མདོར་བསྐྱེལ་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུན་ལས། སྤྱོད་ལེ་ཆེ་མོར་ཡུངས་ཀར་བསམ། །འགྲོ་དང་མི་འགྲོ་ཡུངས་ཀར་ལ། །ཡེ་ཤེས་
 གནས་ནི་ཉམས་དགའ་བ། །གསང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བརྟགས་བསྐྱེལ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། ལྷ་ཡི་ཅེ་མོར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདིས། སེམས་ཅན་མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་དེ་
ཉིད། བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལྷའི་དེ་ཉིད། རྒྱུད་གེ་དེ་ཉིད། སྤྲུགས་ཀྱི་དེ་ཉིད། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དེ་ཉིད། ཡོངས་
སྤྱད་གེ་པའི་ལྷའི་དེ་ཉིད་དང་བྱུག་བསྟན་ནོ།

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ། དྲང་ངེས་གཉིས།

དང་སོ་(འང་དོན་)ནི། གཞིའི་སོ་མོ་གཉིས་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་གཏུམ་མོ་སྒར་ཏེ་སྟོང་དུ་
སོང་བས་ལུས་ཀྱི་ཅ་ནང་སོ་སོ་ན་གནས་པའི་བྱང་སེམས་རིམ་གྱིས་ཞུ་བ་གསང་གནས་ཀྱི་ཅེར་
བབ་པ་མའི་སྐྱེ་གནས་སུ་འབྲེས་པའི་དབྱུས་སུ་བར་དོ་ཤི་བའི་རྒྱུད་སེམས་ཞུགས་ནས་སྐྱེ་བ་
སྒངས་པ་ནི། ལྷ་ཡི་ཅེ་མོ་ཡུངས་ཀར་བསམ་ཞེས་པའི་དོན་དང་། སེམས་ཅན་མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་
སྒངས་པའི་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྗེ་རྗེ་བདུད་ཅིའི་རྒྱུད་ལས། བདུད་ཅི་ས་སོན་ཞེས་བཤད་དེ། །དེ་ལས་
འགོ་བ་གསུམ་སོ་སྐྱེས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟར་སྤིང་བ་སྐྱེ་བའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་
ལྷ་བསྐྱེད་ནས་བསྟོམས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱུག་རྒྱ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པས་བྱང་
སེམས་རིམ་གྱིས་ཞུ་བའི་ཐིག་ལེ། རྒྱུད་བྱི་མ་ལས། ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡི་རང་བཞིན་དབྱུགས། །འབྱུང་
བ་ལྷ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །གོང་བུའི་གཟུགས་ཀྱིས་སྤྱང་ནས་ནི། །ལྷ་ཡི་ཅེ་མོར་རབ་ཏུ་བརྟུག་ །ཅེས་
གསུངས་པ་ལྟར། གསང་གནས་ཀྱི་ཅེར་པ་བ་དེ་ལ་སེམས་བབྱུང་ཞིང་། དེ་བརྟུན་པ་ན་ལུས་ཀྱི་
བརྒྱར་ཡིད་ཀྱིས་སྤྱང་བ་དེའི་ནང་དུ། མི་འགོ་བ་གཞལ་ཡས་ཁང་དང་འགོ་བ་ལྷ་སོ་གཉིས་ཡུངས་
ཀར་ཀྱི་སྤྲུམ་བསྟན་པའི་རྟེན་བརྟེན་པའི་དགྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། ཉམས་དགའ་བ་བདེ་བ་
ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་ཐིག་ལེ་དེ་གང་ནས་བྱུང་ན། ཡབ་ལུས་ཀྱི་གསང་
གནས་གཉིས་སྟོམས་པར་ཞུགས་པས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་བརྟུགས་པ་སྟེ་བསྟོམས་པ་ལས་བྱུང་བ་
ནི། འགོ་དང་མི་འགོ་ཡུངས་ཀར་ལ། །ཞེས་པའི་དོན་དང་། བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལྷའི་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(ངེས་དོན་)ནི། གསང་གནས་ན་གནས་པའི་ཐུར་སེལ་སེར་པོས་གཙོ་བྱས་ནས་དགུ་
 བརྒྱ་པ་ཕྱག་གཅིག་ཐུན་ཕྱེད་རྒྱ་བའི་ཆེ་ན་སྣ་བྱག་གཉིས་ཀ་ནས་བྲག་ཏུ་རྒྱ། རྟེ་བ་ན་གནས་པའི་
 མཉམ་གནས་ལྗང་སེར་གྱིས་གཙོ་བྱས་ནས་དགུ་བརྒྱ་པ་ཕྱག་གཅིག་ཐུན་ཕྱེད་རྒྱ་བའི་ཆེ་སྣ་
 བྱག་གཡོན་ནས་རྒྱ། དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་ཁར་གནས་པའི་སྟོག་འཛིན་དཀར་པོ་སྣ་བྱག་གཉིས་ཀ་
 ནས་དལ་བར་རྒྱ། མགྱིན་པ་ན་གནས་པའི་གྲེན་རྒྱ་དམར་པོ་སྣ་བྱག་གཡས་ནས་རྒྱ་བ་དང་།
 ཆོགས་རྣམས་ལ་བྱབ་སྟེ་གནས་པའི་བྱབ་ཕྱེད་ཀྱི་རྒྱུང་སྟོ་བསངས་ནི། ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱུང་
 ལ་དབང་ཐོབ་པའམ། གཞི་ལ་འཆི་བའི་ཆེ་མ་གཏོགས་སྣ་བྱག་ནས་མི་རྒྱ་ལ། དེ་ནི་སྣ་ཅེར་
 ཡུངས་ཀར་བསམ་པའི་དོན་དང་། རྒྱུང་གི་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་དོ་རྩེ་ཐང་བ་ལས། སྣ་ཅེར་
 ཡུངས་ཀར་ཞེས་བྲ་བ། །སྟོག་དང་ཚྭ་ལ་བའི་བརྟག་པའོ། །སྟོག་དང་ཚྭ་ལ་གནས་པ་ནི། །འོད་
 ཟེར་ལྡ་པོ་སངས་རྒྱས་དངོས། །སྟོང་གི་སྣ་ལས་ངེས་འབྱུང་བ། །གཡོན་དང་གཡས་དང་གཉིས་
 ཀ་དང་། །དལ་བ་ཞེས་བྲ་རྣམ་བཞིར་འབྱུང། །ནང་གི་དུས་ནི་ཡིན་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར། ཅ་བའི་རྒྱུང་བཞི་གང་རུང་གིས་གཙོ་བྱས་ནས་རྒྱ་བའི་ཐུན་ཕྱེད་དམ། དགུ་བརྒྱ་པ་
 ཕྱག་གཅིག་ཐུན་ཕྱེད་རྒྱ་བའི་རྒྱུང་ལྗང་འཇུག་གནས་གསུམ་གྱི་རང་གདངས་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་
 གདངས་དང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བ་ལ་དམིགས་པ་ནི། སྣ་ཡི་ཅེ་མོར་ཡུངས་ཀར་བསམ་པའི་
 ངེས་དོན་དང་། སྟགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དོ་རྩེ་ཐང་བ་ལས། རང་སྟགས་བཞི་ཡི་སྦྱོར་བ་
 ཡིས། །ཉིན་མཆོན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ། །ཐུན་ཕྱེད་དུས་སུ་གནས་ཕྱེད་དེ། །རིམ་ནི་གོ་རིམ་
 རི་བཞིན་དུའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འགྲོ་བ་བཞོན་པའི་རྒྱུང་དང་། མི་འགྲོ་བ་དེ་ལ་ཞོན་
 པའི་སེམས་དབེན་གྱི་སྒྲུང་བའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་ཡུངས་ཀར་གྱི་སྒྲུས་བསྟན་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་
 པར་གནས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གནས་སམ་

ཉེན་དུ་གྱུར་བ་སྐྱེ་ལ་འོད་ཟེར་ལྡ་འསྐྱོ་བས་ན་ཉམས་དགའ་བ། བསྐྱེད་རིམ་པ་ལ་གསང་བར་བྱ་
 བའི་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བརྟགས་བ་སྟེ་བསྐྱེད་པའི་བྱང་འཇུག་
 གི་སྐྱེ་བསྐྱོམ་བ་ནི་ཡོངས་སུ་དག་པའི་སྣའི་དེ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །བྱང་འཇུག་དགོངས་གཞིར་བྱས་
 བས་རྒྱལ་གཅིག་གི་སྟེང་ན་རྒྱལ་སྐབ་རི་སྟེང་གི་གངས་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་བཞུགས་
 བར་སྟོན་པའི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་ཡོད་དེ། བལ་པོ་ཆེ་ལས། སྐྱ་ཙམ་ཁྱོན་གཅིག་ལ་ཡང་
 སངས་རྒྱས་ནི། །ནམ་མང་གང་གྲའི་སྤྱང་གི་བྱེ་སྟེང་བཞུགས། །ཞེས་དང་། བཟང་སྟོང་ལས།
 རྒྱལ་གཅིག་སྟེང་ན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དོ།

གསུམ་པ་³⁵⁸ ལྷུང་ཐུགས་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞིའི་བཟླས་པ་ལ། གྲེན་རྒྱ་འོད་དཔག་མེད་
 གྱི་དོར་བཟླས། སྟོག་འཛིན་མི་བསྟོད་པའི། སྤར་སེལ་རིན་འབྱུང་གི་མཉམ་གནས་དོན་གྲུབ་གྱི་
 དོར་བཟླས། ³⁶⁵ ལྷུང་གི་གཙོ་བོ་རེ་རེ་རྒྱ་བ་ན་འཁོར་གྱི་རྒྱ་ཚུལ་བཟླས་པའི་གངས་དང་བཅས་པ་ལ།
 དང་པོ་(གྲེན་རྒྱ་འོད་དཔག་མེད་གྱི་དོར་བཟླས་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབུས་གནས་པར། །ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་པར་
 བྱ། །སངས་རྒྱས་སྐྱེ་ཡི་གནས་བསྐྱོམས་ཏེ། །དེ་ཡི་སྟེང་དུ་གནས་བཞག་གོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབུས་གནས་པར་ཏེ། སྟོང་ཁའི་མི་ཤིགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་
 ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ཁ་དོག་འབྲ་བའི་གྲེན་རྒྱ་མེ་ལྷུང་གིས་གཙོ་བྱས་ནས་སྐྱ་བྱག་གཡས་
 བས་རྒྱ་བའི་ཆོ། རང་དུ་འཇུག་པ་སངས་རྒྱས་ནམ་སྤང་གི་སྐྱའི་གནས་ཨོྲི་གྱི་གདངས་དང་།
 རང་དུ་གནས་པ་གསུང་འོད་དཔག་མེད་གྱི་གནས་ལྷ་ཡི་གདངས་དང་། ཕྱིར་ལྡང་བ་རྩྱུ་གྱི་
 གདངས་དང་། དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བའི་དོ་རྩེའི་བཟླས་པ་དེ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(སློག་འཛིན་མི་བསྐྱོད་པའི་དོར་བཞུས་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རྒྱུ། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབུས་གནས་པར། །གསལ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་
བསྐྱོམ་པར་བྱ། །སྤྱན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྦྱོར་བ་ལ། །དོ་རྩེ་བསྐྱེད་ནས་པར་བསྐྱོམ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབུས་གནས་པར་ཉེ་སྤྱང་ཁའི་མི་ཤིགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་
སློག་འཛིན་ཚུའི་རྒྱུ་སྤྱན་གྱི་ཚུལ་དུ་དཀར་ཞིང་སྤྱ་བྲུག་གཉིས་ནས་དལ་བར་རྒྱ་བ་ལ། རང་དུ་
འབྱུག་པ་ཨོ་དང་། གནས་པ་ཨུཾ་དང་། ཕྱིར་ལྷང་བ་རྒྱུ་གྱི་གདངས་དང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་
དོ་རྩེའི་བཞུས་པ་དེ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་(ཐུར་སེལ་རིན་འབྱུང་གི་དོར་བཞུས་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབུས་གནས་པར། །རིན་ཆེན་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་པར་
བྱ། །མཆོག་གི་སྦྱོར་བ་ནན་ཉན་གྱིས། །དེ་ཡི་སྤྱང་དུ་ཡོངས་སུ་བསྐྱོམ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་བཞིན་དུ་མི་ཤིགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་དང་ཁ་
དོག་འབྲ་བའི་ཐུར་སེལ་སེར་པོ་སའི་རྒྱུ་སྤྱ་བྲུག་གཉིས་ཀ་ནས་བྲག་པོར་རྒྱ་བ་ལ་དེའི་སྤྱང་དུ་
ལྷང་འབྱུག་གནས་གསུམ་གྱི་གདངས་དང་། མཆོག་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་དབྱེར་མེད་དུ་
སྦྱོར་བའི་དོ་རྩེའི་བཞུས་པ་དེ་ནན་ཉན་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།

བཞི་པ་(མཉམ་གནས་དོན་གྲུབ་ཀྱི་དོར་བཞུས་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབུས་གནས་པར། །འོད་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་པར་
བྱ། །སངས་རྒྱས་ཚུལ་ནི་ནི་བ་སྒྲོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྤྱིང་ཁའི་མི་ཞིག་ས་པ་ལས་བྱང་བའི་འོད་གྱིད་གྱིལ་འཁོར་ཏེ་མཉམ་གནས་སྤྱིང་གི་
 སྤྱིང་ཁ་དོག་ལྡང་སེར་གྱིས་གཙོ་བྱས་ནས་སྣ་བྱག་གཡོན་ནས་རྒྱ་བ་ལ། སྤྱིང་ནང་དུ་འབྱུག་པ་
 ལོ། གནས་པ་ལྷ་མེད་ལྡང་བ་སངས་རྒྱས་མི་བསྐྱོད་པའི་ཚུལ་ཏེ་ས་བོན་ཞི་བ་རྩེ་ཐུང་དུའི་
 གདངས་དང་དབྱེར་མེད་དུ་སྤྱིང་བའི་དོ་རྗེའི་བསྐྱེད་པ་དེ་སྤྱོད་བར་བྱའོ།

363

ལྷ་པ་(སྤྱིང་གི་གཙོ་བོ་རེ་རེ་རྒྱ་བ་ན་འཁོར་གྱི་རྒྱ་ཚུལ་བསྐྱེད་པའི་གདངས་དང་བཅས་པ་)ཞི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། འཁོར་ཡང་བྱད་པར་དག་ཏུ་སྤྱོད། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། གྱེན་རྒྱ་གཡམས། མཉམ་གནས་གཡོན། སྤྱོག་ཐུང་གཉིས། གཉིས་ཀ་ནས་རྒྱ་བ། དེ་
 ཁོ་ནར་ངེས་སམ་ཞེ་ན། མ་ངེས་ཏེ། ཅ་བའི་སྤྱིང་བཞི་པོ་གང་དུང་གཅིག་གཙོ་བོར་རྒྱ་བའི་ཆེ་
 གཞན་གསུམ་ཡང་དེའི་འཁོར་རམ་བྱད་པར་དག་ཏུ་རྒྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་
 བ། གྱེན་རྒྱས་གཙོ་བྱས་ནས་རྒྱ་བའི་ཆེ་དེའི་ཁ་དོག་དམར་པོ་ཡིན་པའི་དབང་གིས། དེའི་འཁོར་
 རྣམས་རང་རང་གི་ཁ་དོག་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཆགས་པ་འཇའ་ཆོན་གཅིག་བཞིན་དུ་རྒྱ་བ་
 ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གཞུང་འདིས་གྱེན་རྒྱ་གཡམས་ཁོ་ན། མཉམ་གནས་གཡོན་ཁོ་ན། སྤྱོག་ཐུང་
 གཉིས། གཉིས་ཀ་ཁོ་ན་ནས་རྒྱ་བ་བཀག་ཅིང་། ཅ་བའི་སྤྱིང་བཞི་པོ་མགོན་པོ་བཞིའི་སྤྱིང་
 དང་། ལྷ་མོ་བཞིའི་སྤྱིང་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་མོ་བཞིའི་སྤྱིང་རིམ་
 ཅན་ཁོ་ནར་རྒྱ་ཞིང་། མགོན་པོ་བཞིའི་སྤྱིང་དུས་མཉམ་ཁོ་ནར་རྒྱ་བའི་བྱེད། འོན་ཏེན་ཞག་
 གཅིག་ལ་སྤྱིང་གདངས་ཇི་ཅམ་ཞིག་རྒྱ་ཞེ་ན། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ཐུན་བཅུ་གཉིས་སམ། ཐུན་
 བྱེད་པ་ཉི་ཤུ་ཅ་བཞིའི་སྤྱིང་རྒྱ་བའི་ཐུན་བྱེད་པ་རེ་ལ་མགོན་པོ་རེ་རེའི་སྤྱིང་དགུ་བརྒྱ་པ་སྤྱག་རེ་
 ཡིན་ལ། དེ་ལ་ལྷ་མོ་བཞིས་བགོས་པའི་ལྷ་མོ་རེ་རེའི་ཐོབ་སྐྱལ་ལ་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་རེ་རྒྱ་ཞིང་

བསྐྱེམས་པས་རྒྱུ་ལེན་པ་ལྟར་གཉིས་གཅིག་ཏུ་ཅིས་པའི་ཉི་མེ་ཆིག་སྟོང་བྱུག་བརྒྱ་རྒྱུ་ལྟར། ལྷ་
སྟོན་ལས། གོས་དཀར་ལ་སོགས་བཞས་བཤད་པ། །བརྒྱ་ཐག་གཉིས་དང་ཉི་ཤུ། །བཞི་པོ་
ལེགས་པར་བསྐྱེས་པ་ནི། །བཞི་བརྒྱས་བརྒྱ་ཐག་དགུ་ཉིད་དོ། །དགུ་བརྒྱ་དག་ཏུ་གང་བསྟན་
པ། །ཉི་ཤུ་ཙ་བཞིའི་རིམ་གྱིས་ནི། །དེ་ནི་སོ་སོར་ལེན་པ་ལས། །ཉི་མེ་ཆིག་སྟོང་བྱུག་བརྒྱའོ། །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

དོན་འདི་བཞས་པ་དེ་ལ་ཤེས་བྱ་རྒྱུ་གི་སྟོན་པ་ཕྱེ་ན། ཙ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུ་གི་དོར་
བཞས་གཉིས།

ཐུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཕྱེ་ན། ཨོ་ཨུཾ་ཧཱི་གི་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་དང་། ཧཱི་ཧོའི་ཡི་གེ་གཉིས་ཀྱི་དོར་
བཞས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དོར་བཞས་བྱེད་པའི་སྐབས་དེ་ལ་ཞི་རྒྱས་དབང་བྱུག་གི་ལས་སྐྱབ་པའི་
ཕྱིར་དུ། ཙ་བའི་རྒྱུ་དང་མིག་གི་མངོན་ཤེས་སོགས་མངོན་ཤེས་ལྟ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡན་ལག་
གི་རྒྱུ་ལ་དོར་བཞས་བྱེད་པ་དང་། ལུས་དབེན་ཐོབ་ནས་སེམས་དབེན་གྱི་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་
བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་དང་པོར་ཙ་བའི་རྒྱུ་དང་། དེ་ལ་རུས་པ་རྟེན་པ་ན་ཡན་ལག་གི་རྒྱུ་ལ་དོར་
བཞས་བྱེད་པའི་སྐབས་དང་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། འདིར་གསུངས་པ་ནི་སེམས་དབེན་གྱི་
རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་བྱེད་པའི་དོར་བཞས་སོ། །འདིར་ཁ་ཅིག་ཙ་བའི་རྒྱུ་གི་
དོར་བཞས་བྱེད་པའི་ཆོ། རྒྱུ་བཞི་པོ་རང་རང་གི་གནས་ནས་ལྷ་ལྟར་གནས་གསུམ་བྱེད་
པར་འདོད་པ་ནི་སྐབས་འདིའི་དོར་བཞས་ཀྱི་གནད་མ་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིའི་དོར་
བཞས་ཀྱི་དགོས་པ་ནི་སྤྱིང་ཁའི་ཙ་མདུད་གྲོལ་བའི་ཆེད་ཡིན་ལ། དེ་གྲོལ་བ་ལ་སྤྱིང་ཁའི་མི་
ཤེགས་པ་ལ་རྒྱུ་ལྷ་ལྟར་གནས་གསུམ་གྱི་དོར་བཞས་བྱེད་དགོས་ཤིང་། ལེན་གསུམ་པ་
དང་བྱུག་པ་ཙ་ལྟེན་གྱིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར།

358

བཞི་བ་(རྣལ་འབྱོར་བ་གཉིས་ཀའི་སྤྱོད་རྣལ་འབྱོར་གཞན་བསྟན་པ་)ལ། རྫོགས་རིམ་བའི་རྣལ་
འབྱོར་བ་པོ་མོ་གཉིས་ཀའི་གསང་བའི་སྤྱོད་ཅེར་བྱུག་མཆན་སྤྱོད་བསྟོན་ཚུལ་དང་། དེ་བསྟོན་
བའི་དགོས་པ་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(རྫོགས་རིམ་བའི་རྣལ་འབྱོར་བ་པོ་མོ་གཉིས་ཀའི་གསང་བའི་སྤྱོད་ཅེར་བྱུག་མཆན་སྤྱོད་ཚུལ་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། ལྷན་པ་མཐེང་གའི་མདོག་འདྲ་བ། །ཅེ་མོ་ལྷ་བ་ཁྱད་པར་དུ། །ནས་ཀྱི་འབྲུ་ཅམ་
ནན་ཏན་གྱིས། །སྤྱི་ཅེ་མོར་རྣམ་པར་བསམ། །ཅ་ན་ཀ་ཡི་འབྲུ་ཅམ་ལ། །འདབ་མ་བརྒྱད་པ་
གེ་སར་བཅས། །སྤྱི་ཅེ་མོར་འདི་ཤིས་ཏེ། །བསྟོན་པ་སྤྱད་ཚུབ་གཞོལ་བར་འགྱུར། །འཁོར་
ལོ་ལ་སྟོགས་ཁྱད་པར་དུ། །སྟོན་པ་དེར་ནི་བརྟག་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། སྟོན་པའི་རྟོག་ཅན་གྱི་རྫོགས་རིམ་པས། ལྷན་པ་མཐེང་གའི་མདོག་དང་འདྲ་བའི་དོ་རྩེ་
སྟོན་པོ་ཅེ་ལྷ་བ་ནས་ཀྱི་འབྲུ་ཆད་ཅམ་པ་གཅིག་སྤྱི་ཅེ་མོར་ཏེ་དོ་རྩེའི་བྱུག་པའི་ཁའི་རྩ་ཏིའི་མར་
སྤྱད་ཁྱད་པར་དུ་སྟེ། རན་ཏན་གྱི་ཚུལ་གྱིས་རྣམ་པར་བསམ་པར་བྱའོ། །བྱད་མེད་ཀྱི་རྟོག་ཅན་གྱི་
རྫོགས་རིམ་པས་ཅ་ན་ཀ་སྟེ་མོན་སྟན་དེའི་ཡི་འབྲུ་ཆད་ཅམ་ཞིག་བསྟོན་པར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་
པ་གེ་སར་དང་བཅས་པ་སྤྱི་ཅེ་མོར་ཏེ། ཆོས་འབྲུང་གི་དབུས་ཀྱི་རྩ་ཏིའི་མར་སྤྱད་བསྟོན་པ་
འདི་ཤིས་ཏེ་དེ་ལྟར་བསྟོན་པས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བྱད་ཚུབ་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་གཞོལ་བར་འགྱུར་
བའི་བྱུར། དེ་བཞིན་དུ་རིགས་སྟུག་མའི་སྟུབ་པ་པོས་གསང་གནས་ཀྱི་སྤྱི་ཅེ་མོར་ཏེ་རྩ་ཏིའི་མར་
སྤྱད་འཁོར་ལོ་དང་སོགས་པས་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྤྱོད་ཆོག་པ་དོ་རྩེ་རྣམས་ཁྱད་པར་དུ་བརྟགས་པ་དེ་
བསྟོན་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(དེ་བསྟོན་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་)ནི། འོག་སྟོར་སྤྱོད་བསྟོན་པ་ལས་བན་ཡོན་གང་

འཕྲོ་ལྷ་མ་ན།

ཅ་རྒྱུ་ལས། དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་ཡོན་ཏན་གནས། ། ཉམས་དགའ་བྱང་ཆུབ་གནས་འགྲུབ་
འགྲུར། ། སངས་རྒྱུ་བྱང་ཆུབ་གནས་རྣམས་ནི། ། དེ་རུ་མདོར་ན་སྟོ་བར་བྲ། ། སྟུ་གསུང་ཐུགས་
ཀྱིས་མཆོད་པ་ཡི། ། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་རྣམས་རབ་ཏུ་བཞུང་། ། ཅེས་གསུངས།

ནོན་ཞི། འཛིག་ཉེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་ཕྱུག་བརྒྱུད་གང་ལ་
ཡོད་པའི་མི་སྟོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་འབྱུང་བའི་གནས་སམ་ཉེན་དུ་གྱུར་པ། ཉོན་སྒྲིབ་ཀྱི་དངོས་གཉེན་
དུ་གྱུར་པས་ཉམས་དགའ་བ་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་འགྲུབ་པར་འགྲུར་རོ། ། དེ་
འབྲ་བའི་འོད་གསལ་དེ་གང་ལས་བྱུང་ན་འོག་སྒྲོར་མ་མོ་མན་ངག་བཞིན་དུ་བསྒྲུབས་པས་རྒྱུང་
དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་ཏེ། སྒྲུང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་བྱངས་ནས་བདེ་སྟོང་
དབྱེར་མེད་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱུངས་པའི་མཐར་སེམས་དབེན་གྱི་སྒྲུང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འབྱུང་
ཞིང་། སེམས་དབེན་གྱི་རྒྱུང་སེམས་ལས་མདོར་ན་སྟེ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་མ་དག་པའི་སྟུ་
མའི་སྟུ་བསྐྱེད། དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་སྟོ་བ་སྟེ་གཞུག་པར་བྱས་པ་ལས་
བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། ། མ་དག་པའི་སྟུ་མའི་སྟུ་དེ་ཉེན་གང་ལ་བཞེན་ནས་གནས་ན་སངས་རྒྱུ་བྱང་
ཆུབ་སྟེ་གཞིའི་སྟེ་བ་སྟུ་ལ་སྟུར་བྲགས་པའི་སྟུ་བ་བ་པའི་རྣམ་སྒྲིན་གྱི་ལུས་དེ་ལ་བཞེན་ནས་
གནས་སོ། ། འོ་ན་མི་སྟོབ་པའི་བྱང་འབྱུག་འབྱུང་བའི་གནས་སམ་ཉེན་དུ་གྱུར་པ་དེ་གང་ཞེ་ན།
ཆོག་གི་སྐད་དོད་པ་ཏ་གནས་ལའང་འབྱུག་པས། བྱང་འབྱུག་པའི་སྟུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་
གསུམ་འབྱུང་བའི་གནས་ཆོས་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
ཡིན་པར་རབ་ཏུ་བཞུང་དོ། །

³⁴⁴ལྷ་པ་(སྐྱོད་པའི་ཆོག་)ལ། ³⁷²བླ་པའི་གཉིས།

དང་པོ་(བླ་པོ་)ལ། མཆོམས་སྐྱར་ཏེ་སྐྱད་པ་པའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ།
སྐྱོད་པ་དངོས་བསྟན་པ། ཁ་ཟས་ཀྱི་བྱད་པར་བསྟན་པ། དེ་³⁷¹དག་གི་པན་ཡོན་བསྟན་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(མཆོམས་སྐྱར་ཏེ་སྐྱད་པ་པའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། དེ་ནས་དཔལ་ལྷན་རྩི་ཆེ་འཛིན། །དེ་ཉིད་དོན་ཀྱན་སྟོན་པ་པོས། །སྐྱོད་པ་ཀྱན་
མཆོག་ལེགས་དག་པ། །གསང་བའི་དམ་པ་བཀའ་བསྟུལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཞི། རྩོགས་རིམ་གྱི་སྤྱོད་པའི་རྣམས་འབྱོར་བསྟན་པ་དེ་ནས། དཔལ་ལྷན་རྩི་ཆེ་འཛིན་པ་གཉིས་
སྤྱོད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཀྱན་སྟོན་པ་པོས་སྒྲིབ་པ་མཐའ་དག་ལེགས་པར་དག་
པ་ཉན་ཐོས་སོགས་ལ་གསང་བར་བྱ་བའི་དམ་པ་རྩི་ཆེ་འཛིན་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱེད་
པའི་ཐབས། སྒྲིམ་བཅས་སོགས་སྐྱོད་པ་ཀྱན་གྱི་ནང་ནས་ཕྱིའི་གཡེང་བ་ལ་མི་སྟོས་པར་ནང་དུ་
བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱར་བའི་ཐབས་ཀྱི་མཆོག་ལྷ་སྤྱོད་པ་དེ་བཀའ་སྟུལ་ཏོ། །

གཉིས་པ་(སྐྱོད་པ་དངོས་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། གཟུགས་དང་སྒྲ་དང་རོ་དང་ལྷན་པ། །ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་ཆོ་བ་དུག་བསྟོམ། །གསང་
བའི་དེ་ཉིད་མཆོད་ཆེན་གྱིས། །ལེགས་པར་མཆོད་ནས་བསྟོམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཞི། བསྐྱེད་རིམ་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པ་སྤྱི་ཅལ་རེ་བཞི་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཅན་གྱི་རྣམས་
འབྱོར་པས་གཟུགས་དང་སྒྲ་དང་རོ་དང་དེས་མཆོན་པའི་བྱི་དང་རེག་བྱ་སྟེ་འདོད་ཡོན་ལྷ་དང་ལྷན་
པའི་རིག་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཆོག་བཞིན་དུ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་སྐྱོད་པ་ཆོ་བ་དུག་བྱས་པ་ལ་
བརྟན་ནས། གསང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པ་ཆེན་པོ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་འོད་གསལ་

གྱིས་ལེགས་པར་མཆོད་པ་སྟེ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ནས་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།།

གསུམ་པ་(ཁ་ཟས་ཀྱི་ཁྱད་པར་བསྟན་པ་)ནི།

ཅེ་རྒྱུད་ལས། དངོས་གྲུབ་འབྲས་བྱ་འདོད་པ་ཡིས། །ཟས་སུ་གཤམ་གཅི་ཐོས་ན་ནི། །སངས་རྒྱས་
བྱང་ཆུབ་སྐྱོན་མེད་པ། །ཡང་དག་ཟླ་མེད་གྲུབ་པར་འགྱུར། །ཟས་སུ་ཤ་རྣམས་ཟ་བ་དང་། །ཤ་
ཆེན་དག་ནི་རབ་བརྟགས་ན། །སྐྱེ་དང་གསུང་ཐུགས་གསང་བ་ཡི། །དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་
འགྲུབ་པར་གྱུར། །སྤང་པོའི་ཤ་དང་རྟ་ཡི་ཤ། །དེ་བཞིན་དམ་པ་བྱི་ཡི་ཤ། །ཟས་ཀྱི་ཕྱིར་ནི་བཟའ་
བར་བྱ། །ཟས་གཞན་དག་ནི་མ་ཐོས་ན། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། སྐྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ལུས་རྒྱས་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྲས་བྱ་འདོད་པ་
ཡིས། ཟས་སུ་བཤམ་གཅིས་མཆོན་པའི་བདུད་ཅི་ལྟ་ཐོས་ན་ནི། གནས་སྐབས་སུ་ལུས་རྒྱས་
པ་དང་། མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སྐྱོན་མེད་པ་ཡང་དག་པ་ཟླ་ན་མེད་པ་འགྲུབ་པར་
འགྱུར་བ་ཡིན་འོ། །མི་བསྐྱེད་པའི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་པས་དག་ལས་ཀྱི་སྐབས་སུ་རང་གི་
ཟས་ཀྱི་ཕྱིར་ཤ་རྣམས་ཟ་བ་དང་། རང་རིགས་ཀྱི་ཁོ་པོ་དང་འབྲུང་པོ་ལ་གཏོར་མ་འབུལ་བའི་ཤ་
ཆེན་དག་ནི་རབ་རྟ་བརྟགས་པ་སྟེ་ལོངས་སྤྱད་ན། གསང་བ་བསད་ལས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་དང་།
སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་བདེ་བ་ལ་གནས་པ་དང་།
དེར་མ་ཟད་རི་ལུ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་གྲུབ་སྐྱབ་པའི་སྐབས་སུ་རང་རང་གི་ལས་ཀྱི་རིགས་དང་
མཐུན་པའི་ཁ་ཟས་དག་བསྟེན་ན་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་སྤྱར་དུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །རྣམ་སྤང་
གི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་པས་སྤང་པོ་ཆེའི་ཤ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རིན་འབྲུང་གི་རྟའི་ཤ་དང་། འོད་
དཔག་མེད་ཀྱི་དམ་པ་བ་སྤང་གི་ཤ་དང་། རོན་གྲུབ་ཀྱི་ཁྱིའི་ཤ་རྣམས་རང་གི་ཟས་དང་གཏོར་

མར་འབྲུལ་བའི་བཟའ་བ་དང་ལོངས་སྟོང་པར་བྱའོ། །དག་ལས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཅམ་པ་རྒྱང་པའི་
ཟས་དག་ནི་མི་དགོས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྐབས་སུ་དེ་རྒྱང་པའི་ཟས་ལྟ་ལ་བཞོས་སུ་མི་རུང་བའི་
བྱིར།།

བཞི་³⁶⁹པ་(དེ་དག་གི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་མེ་ཅན་དང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་མཉེས་པར་འགྱུར། །
འདི་ལྟ་བུ་ཡི་སྟོར་བ་ཡིས། །སྟུར་དུ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་འགྱུར། །འདོད་ཁམས་དབང་ཕྱག་
འཛིག་རྟེན་ན། །གོ་འཕང་ལས་ནི་བྱེད་པར་འགྱུར། །གཙོ་བོ་གཟེ་ཅན་སྟོབས་དང་ལྡན། །མདངས་
བཟང་མཐོང་ན་ཡིད་དུ་འོང་། །མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་བསྐྱུལ་མེད་པར། །འཛིག་རྟེན་འདི་དག་དབང་
དུ་འགྱུར། །འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །གསང་བ་བྱང་རྒྱལ་དམ་པ་སྟེ། །ཡང་དག་ལྡན་སྒྲགས་
ཀྱི་གསང་བ་འདི། །ལུས་ངག་སེམས་ལས་འདའ་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

དྲེག་གི། དེ་ལྟར་སྟོང་བ་ཆེ་བ་བྱུག་དང་། །ཁ་ཟས་ཀྱི་བྱང་པར་བཤད་པ་འདི་ལྟ་བུའི་སྟོར་བ་
ཡིས། །ས་སྟོང་ལ་སོགས་པའི་སྟོ་ཕྱག་རྒྱ་ཅན་དང་། །མི་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ནི་མཉེས་པར་འགྱུར་བ་དང་། །མཐར་ཐུག་རང་རྒྱུད་ལ་སྟུར་དུ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་
འགྱུར་རོ། །དེར་མ་ཟད་གཞན་ཡང་འདོད་ཁམས་ན་གནས་པའི་རིག་མ་ཐམས་ཅད་ལ། །ལོངས་
སྟོང་པའི་དབང་ཕྱག་དུ་འགྱུར་བ་དང་། །འཛིག་རྟེན་ཏེ་ལས་ཀྱི་ས་པ་འཛམ་བུ་སྤྱིང་པའི་མིའི་རྟེན་
ཅན་ཀྱི་བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་བྱང་རྒྱལ་ཀྱི་གོ་འཕང་མཛོན་དུ་བྱས་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྟོན་
ཅིང་གོལ་བའི་ལས་ནི་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་བསྐྱེད་རིམ་ལས་མཆོག་དུ་གྱུར་པའི་
རྫོགས་རིམ་ཀྱི་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པས་ན་གཙོ་བོ། །སྟུག་བསྐྱེད་དང་ཡིད་མི་བདེ་བེལ་གྱིས་

གཞོན་པས་ན་གཟི་བཞིན་ཅན། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱིས་བརྩི་བར་མི་རུས་པས་ན་སྟོབས་
 དང་ལྡན་པ། རྟོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་ཆོ་དང་ལང་ཆོ་དང་ལྡན་པས་ན་མདངས་བཟང་བ། ཉག་ཏུ་
 རབ་ཏུ་དགའ་བར་གྱུར་པས་ན་མཐོང་ན་ཡིད་དུ་འོང་བ། བྱིའི་བྱག་རྒྱ་དང་སྤྲུགས་ཀྱིས་བསྐྱུལ་
 བ་མེད་པར་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་གང་མཐོང་བའི་འཛིག་རྟེན་འདི་དག་རང་གི་དབང་དུ་བྱེད་པར་
 འགྱུར་རོ། །བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་
 རྫོགས་རིམ་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་བྱེད་པའི་སྟོན་པ་འདི་ནི་སྟོན་མིན་
 ལ་གསང་བར་བྱ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་དམ་བ་སྟེ། ཡང་དག་པའི་སྤྲུགས་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསང་བ་རྫོགས་རིམ་པའི་སྟོན་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས།
 ལུས་ངག་སེམས་ལས་འདའ་བ་སྟེ་ཐ་མལ་པའི་ལུས་སྤངས་ནས་རྟོ་རྩེའི་སྐྱུ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་
 བའོ།

དེ་འདྲ་བའི་སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་པ་དེས་དུས་བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་སོགས་ལ་བསྟོས་པ་
 མེད་པར་གྱུར་དུ་སྒྲ་ན་མེད་པའི་གོ་འཕང་མི་སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
 སྐད་དུ་ཡང་རྟོ་རྩེ་སྟོང་པོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱད་ལས། རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་སྤྲུགས་པ་ནི། །འདི་ལྟའི་ཉིང་
 འཛིན་ལྡན་པ་དག །ངེས་པའི་དུས་ནི་ཡོངས་སྤངས་ནས། །སྒྲ་མེད་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར། །
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། འདི་དག་གིས་ནི་སྟོན་པ་བྱེད་ཚུལ་དང་། བཤད་གཅི་སོགས་ཁ་ཟས་
 གྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་ངེས་དོན་དུ་མ་བཤད་པར་སྐྱེ་རི་བཞིན་པ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཆ་ནས་བྱང་དོན་
 དུ་བཤད་པའོ།

གཉིས་པ་³⁶⁹(ངེས་དོན་)ལ། མཆོམས་སྐྱུར་ཏེ་སྐྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་
 པ། སྟོན་པ་སྒྲ་བ་བྱུག་གི་ངེས་དོན་དང་། ཁ་ཟས་གྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ངེས་དོན་དང་། དེ་དག་གི་ཕན་
 པ་³⁷⁶

ཡོན་བསྟན་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(མཚམས་སྦྱར་ཏེ་སྦྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྲུག་པ་)ནི། རྫོགས་རིམ་གྱི་པ་
མའི་རྣལ་འབྱོར་བསྟན་པ་དེ་ནས། རྫོགས་རིམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྦྱོང་
པ་བྱེད་པའི་ངེས་དོན་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་ནས་བདེ་གཤེགས་གཙུག་པོ་སྤྲོད་
ཀྱང་། །གསང་བའི་དམ་པ་གསུངས་པ་ནི། །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་དོན་གྱི་ཕྱིར། །སྦྱོང་མཚེག་
དམ་པ་ཀུན་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(སྦྱོང་པ་ཆེ་བ་བྱུག་གི་ངེས་དོན་)ནི། སེམས་དབེན་གྱི་སྤྱང་བ་གསུམ་ནི་གཟུགས་སྒྲོ་རོ་
གསུམ་གྱི་ངེས་དོན་དང་། སྤྱང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་རེ་རེ་ལ་རྒྱུང་སེམས་གཉིས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་
བྱུག་ནི་ཆེ་བ་བྱུག་གི་ངེས་དོན་དང་། ཕྱི་རོལ་ཏུ་མཛོད་ལས། སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱུ་ཉི་ཤུ་ལ། །དེ་ཡི་
སྐད་ཅིག་དེ་དག་ཀྱང་། །བྱུག་ཅུ་ལ་ནི་ཐང་ཅིག་གོ། །ཡུད་ཅམ་ཉིན་ཞག་ཆེ་གསུམ་ནི། །གོང་
ནས་གོང་དུ་སུམ་ཅུར་འབྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཡུད་ཅམ་ཆེ་བྱེད་ཆེ་
བ་ལོ་སྟེ་བྱུག་བསགས་པ་ལས་བསྐྱལ་བ་གཅིག་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། སེམས་དབེན་གྱི་སྤྱང་བ་
གསུམ་དང་དེ་རེ་རེ་ལ་རྒྱུང་སེམས་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་བྱུག་ལས་མཚན་དབེས་བརྒྱན་པའི་མ་
དག་པའི་སྦྱུ་མའི་སྦྱུ་གཅིག་འབྱུང་བ་ནི་ལྟན་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས།
སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཡུད་ཅམ་དང་། །ཆེ་བྱེད་ཆེ་བ་ལོ་ཡི་དུས། །ཀྱངས་གསུམ་བསྐྱལ་བ་གཅིག་
ཅས་ལ། །སྐད་ཅིག་མ་ནི་གཅིག་ལ་བཛོད། །ཆེ་བ་བྱུག་བཤད་དེ་ཉིད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། སྦྱུ་ལུས་ལོངས་སྦྱུ་དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་བརྒྱག་པའི་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་ནི་སྤྱང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ལས་འདས་པ་དང་། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱིས་བསྟུགས་པ་ཡིན་ཏེ།
ལུང་སྟོན་ལས། དངོས་མེད་རྫོགས་པར་འོངས་སྦྱོང་པ། །སྐད་ཅིག་གཅིག་ཏུ་བསྟུགས་པ་སྟེ། །

གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་བའི་བྱང་འཇུག་ནི། འགྲུལ་པར་བའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། མྱོ་ནི་
 ལྷ་མ་གྲིང་བཤད་དེ། །ས་ནི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའོ། །བསམ་གཏན་དེ་ནི་དགའ་སྟོང་པ། །འགྲུ་
 ཞེས་བྱ་བར་དེ་བཤད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་ཏེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་
 བ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་། དག་པའི་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་བའི་སྟོབ་པའི་བྱང་
 འཇུག་ལ་གནས་པ་ནི། འགྲུལ་དག་ནི་རབ་བརྟགས་ན། །ཞེས་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་
 སྟོན་ལས། རྣམ་མཁའ་མཐའ་ཡས་རྣལ་འབྱོར་ནི། །འགྲུལ་དེ་ནི་ཡིན་པར་བཤད། །ཅེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་སྒྲུ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་སྒྲུ་
 གསུམ་གྱི་དོན་རྗེ་གསུམ་འབྲུབ་པར་འབྱུང་བ་ནི། སྒྲུ་དང་གསུང་བླགས་གསང་བ་ཡི། །དངོས་
 བྲུབ་ཐམས་ཅད་འབྲུབ་པར་འབྱུང་། །ཞེས་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། གསང་བ་ཡི་
 བེ་གོ་འཕང་མཆོག་། དོན་རྗེ་གསུམ་ནི་སྒྲུ་དུ་འབྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་པའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་རིགས་ལཱའི་གངས་དང་མཉམ་པའི་ཕུང་པོ་
 ལཱ་ནི། སྒྲུང་པོ་ཆེའི་ཤ རྟའི་ཤ བ་སྒྲུང་གི་ཤ ཁྱིའི་ཤ་དང་ཤ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་
 སྟོན་ལས། དམ་ཆོག་ཆེན་པོ་སྒྲུང་ཆེན་རྟ། །དེ་བཞིན་གྱི་ལ་སོགས་པའི་ཤ །ཕུང་པོ་ལ་སོགས་
 རིགས་དབྱེ་བས། །རྗེ་སྒྲུང་བཤད་དང་གངས་མཉམ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྟོབ་པའི་
 བྱང་འཇུག་ལ་དགའ་བས་གནས་པ་ནི་ཤ་རྣམས་ཟས་སུ་བའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་
 ལས། རྣལ་འབྱོར་གང་ཞིག་གཉིས་མེད་པ། །བསམ་གཏན་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བས། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྗེ་གསུམ་རིམ་མཐོན་པོ་ལ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་དེས། འཛིག་རྟེན་བ་
 མཆོན་ཉིད་ཐེག་པའི་ལམ་དང་། དེ་ལས་འདས་པ་རྒྱུད་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཅམ་
 ཀྱིས་ཆོག་པར་མི་འཛིན་པ་ནི། དྲག་ལས་ཀྱི་ཆེ་ཅམ་བ་རྒྱུད་པའི་ཟས་མི་གསོལ་བའི་ངེས་དོན་

ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། ཁམ་ཞེས་བྱ་བ་འཛིག་རྟེན་པ། །འཛིག་རྟེན་འདས་པའི་རོ་བོར་འགྱུར། །
གང་ཡང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་མཆོག་ །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཟུང་འདུག་དེ་གང་ལ་
གནས་ན། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བས་ཞི་མཐའ་སྟོང་ཞིང་། སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
དེས་སྲིད་མཐའ་སྟོང་བ་དང་། མཐའ་དེ་གཉིས་ལ་མི་གནས་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་གནས་
བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། མཁས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་དང་རོ་གཅིག་
པ། །དེ་ནི་འཁོར་དང་གཅིག་ཤོས་སྤངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་³⁷² (དེ་དག་གི་ལན་ཡོན་བསྟན་བ་)ནི། དེ་ལྟར་སྟོང་བ་ཆེ་བ་བྱུག་དང་ཁ་ཟས་ཀྱི་བྱུང་བར་
བརྟེན་པའི་ལན་ཡོན་ནི། ལུང་སྟོན་ལས། རྣམ་འབྱོར་བརྟུལ་ཞུགས་བཟང་པོ་འདིས། །ཞེས་བ་
ནས། གཙོ་བོ་དེ་བཞིན་གཤེགས་ཀྱིན་གྱི། །དམ་ཆོག་ཡིན་ཏེ་དམ་ཆོག་མཆོག་ །ཅེས་པའི་བར་
ཀྱིས་བསྟན་ནོ། །

གསུམ་པ་³⁴³ ལེའུ་འི་མཆོན་དོན་བཤད་བ་ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་
གསང་བ་འདུས་པ་ལས། སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་ལེའུ་སྟེ་བྱུག་པའོ། །ཞེས་
གསུངས།

དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་གསང་
བ་འདུས་པ་ལས། སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྫབ་པ་ནི་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ལེའུ་ཡིན་
ལ། དེ་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་ཆོགས་ལའང་ལེའུ་ཞེས་བྱའོ། །

བཞི་པ་³⁴³ (ལེའུ་དེ་བཤད་ཟིན་བར་བསྟན་བ་)ནི། ལེའུ་བྱུག་བ་མཐའ་བྱུག་གིས་བཤད་པའོ། །འོ་ན་

༡༡། རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་ལོ་དཔལ་གསལ་བ་འདུས་པའི་ཆ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་མ་
རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་འཆད་པ་ལས་
ལུ་བུན་པ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་བཟུགས་སོ།

༥ གཉིས་པ་སྤྲུགས་ཀྱི་སྟོད་པ་མཆོག་གི་ལུ་བུས་བཤད་ཚུལ་ལ། ལུ་བུ་སྤྲུའི་མཆོམས་
སྤྲུ་བ། ལུ་བུ་ལུ་བུ་བཤད་པ། ལུ་བུ་མཆོན་དོན་བཤད་པ། ལུ་བུ་དེ་བཤད་ཟེན་པར་བསྟན་
པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(ལུ་བུ་སྤྲུའི་མཆོམས་སྤྲུ་བ་)ནི། ལུ་བུ་བྲུག་པས་ལུ་བུ་དང་པོའི་དོན་འཆད་པའི་ཚུལ་
བསྟན་པ་དེ་ནས་ལུ་བུ་སྤྲུ་བར་བསྟན་པའི་སྟོད་པ། བྲུག་པར་བསྟན་པ་དེ་སྤྲུ་ཡང་སྟོས་ཏེ་རྒྱས་
པར་བསྟན་པའི་སྤྲུ་ལུ་བུ་འདི་གསུངས་སོ།

གཉིས་པ་(ལུ་བུ་ལུ་བུ་བཤད་པ་)ལ། སྟོད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ།
སྟོད་པ་³⁸⁰གསུམ་བསྟན་པ། རྟེན་བུ་བྲུག་གིས་དག་པའི་ལྷ་སྤྲུ་བསྟེད་པ། ³⁹⁵ནལ་འབྱོར་བ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྟོམས་འཇུག་གི་ཆོག་བསྟན་པ། ³⁹⁸རྟེན་བུ་བུ་བྲུག་བསྟན་པའོ།

དང་པོ་(སྟོད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བཙུམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲུ་དང་གསུང་
དང་ཐུགས་ཀྱི་བདག་པོས། དམ་ཆོག་ཆེན་པོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྤྲུགས་ཀྱི་སྟོད་པའི་མཆོག་མངོན་
པར་རྟོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་ལུ་བུ་འདི་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྒྱུ་ཉི་ལྔ་པ་བཙུག་ལྟ་བུ་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཉི་ལྔ་དང་གསུང་
དང་ཐུགས་ཉི་བདག་པོ་རྩི་ཆེ་འཆང་ཆེན་པོས། དམ་ཆོག་ཆེན་པོའི་ལམ་ཉི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྩིས་བྱས་
བྱུག་གི་རྩིགས་རིམ་ཉི་ལམ་དང་སྒྲགས་ཉི་སྤྱོད་པ་བསྐྱེད་རིམ་ཉི་ལམ་དང་། དེ་གཉིས་ཉི་ཐོབ་
བྱ་མཆོག་མངོན་པར་རྩིགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་གོ་འཕང་གསུམ་བཟོད་བྱར་སྟོན་པའི་ལེའུ་འདི་
གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ་³⁷⁹ (སྤྱོད་པ་གསུམ་བསྟན་པ་)ལ། འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་ཉི་སྤྱོད་པས་བྱང་
ཆུབ་བསྐྱེད་དགོས་པར་བསྟན་པ། ³⁸⁷ ལམ་འདི་ལ་བརྟེན་པའི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་བྱོན་ཟེན་པ་
རྣམས་ཉིས་ཀྱང་སྤྱོད་པ་འདིས་བྱང་ཆུབ་བརྟེན་པར་བསྟན་པ། འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་
དུས་ཉི་བསྐྱོམ་བསམ་བསྟན་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་ཉི་སྤྱོད་པས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་དགོས་པར་བསྟན་པ་)ལ། སྤྱིའི་
དོན་དང་། ³⁸⁴ ཡན་ལག་གི་དོན་གཉིས།

དང་པོ་(སྤྱིའི་དོན་)ལ། སྤྱོད་པའི་རྣམ་གངས་དང་དབྱེ་བ། སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་དུས་དང་བྱ་ཆུལ་
གཉིས།

དང་པོ་(སྤྱོད་པའི་རྣམ་གངས་དང་དབྱེ་བ་)ནི། ལེའུ་ལྔ་པ་ནས་འབྱུང་བའི་ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་མཆོག་
དང་། བདུན་པ་ནས་འབྱུང་བའི་སྒྲགས་ཉི་སྤྱོད་པ་མཆོག་དང་། དབྱུ་པ་ནས་འབྱུང་བའི་སྒྲགས་
ཉི་སྤྱོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་། ལེའུ་བཅུ་དྲུག་པ་ནས་འབྱུང་བའི་རིག་
པ་བརྟུལ་ཞུགས་ཉི་སྤྱོད་པ་དང་། སྤྱོད་བསྐྱེད་ལས་གསུངས་པའི་འདོད་ཆགས་ལས་བྱང་བའི་
བྱང་སེམས་ཉི་སྤྱོད་པ་དང་། བོགས་འབྱེན་ཉི་སྤྱོད་པ་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་ནོ། །སྤྱོད་

པའི་དབྱེ་བ་ལ། འདོད་ཡོན་ལ་འོངས་སྟོད་པའི་སྟོད་པ་དང་། བོགས་འབྲེན་གྱི་སྟོད་པ་གཉིས།
 བྱི་མ་ལ་ཉེན་གྱི་སྟོན་ནས་དབྱེ་ན། བསྐྱེད་རྫོགས་གྱི་ཉེན་གྱི་སྟོད་པ་གཉིས། དེ་རེ་རེ་ལའང་སྟོས་
 བཅས་སྟོས་མེད་ཤིན་ཏུ་སྟོས་མེད་གྱི་སྟོད་པ་གསུམ་གསུམ་དུ་ཡོད། ཅིའི་བྱིར་སྟོད་པ་ཞེས་བྱ་
 ཞེ་ན། རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་སྟོད་པས་ན་སྟོད་པ་ཞེས་བྱའོ། །གང་ལ་སྟོད་པར་བྱ་བའི་རིག་
 མའི་འདོད་ཡོན་དེ་ལ། དངོས་དང་བསྐྱེད་པའི་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་
 འོངས་སྟོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྟོས་བཅས་དང་སྟོས་མེད་གྱི་སྟོད་པར་བཞག་བསྐྱེད་པས་
 པའི་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་འོངས་སྟོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཤིན་ཏུ་སྟོས་མེད་གྱི་སྟོད་པར་
 བཞག་པ་ཡིན་ལོ།

གཉིས་པ་(སྟོད་པ་བྱེད་པའི་དུས་དང་བྱ་ཚུལ་)ནི། སྟོད་པ་བྱེད་པའི་དུས་ལ་ཡང་ལམ་བསྐྱོམ་པའི་
 སྟོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་དབང་དུས་གྱི་སྟོད་པ་དང་། སྟོད་རུང་ནས་ལམ་བསྐྱོམ་པའི་དུས་གྱི་
 སྟོད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(ལམ་བསྐྱོམ་པའི་སྟོད་རུང་དུ་བྱེད་པའི་དབང་དུས་གྱི་སྟོད་པ་)ནི། ཤེས་རབ་ཡི་ཤེས་གྱི་དབང་
 གི་སྐབས་སོ།

གཉིས་པ་(སྟོད་རུང་ནས་ལམ་བསྐྱོམ་པའི་དུས་གྱི་སྟོད་པ་)ལ། ལམ་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པའི་སྟོད་
 པ་དང་། སྐྱེས་པའི་ལམ་ལ་བོགས་འབྲེན་པའི་སྟོད་པ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(ལམ་མ་སྐྱེས་པ་བསྐྱེད་པའི་སྟོད་པ་)ནི། བསྐྱེད་རིམ་ལ་ཐོག་མར་སྟོབ་པ་ནས་མི་སྟོབ་
 པའི་བྱང་འཇུག་མ་སྟོབ་ཀྱི་བར་ཐམས་ཅད་ན་ཡོད་ཅིང་།

གཉིས་པ་(སྐྱེས་པའི་ལམ་ལ་བོགས་འབྲེན་པའི་སྟོད་པ་)ལ་ནི། བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཐུག་ནས་འཇིག་

རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་བྱུང་བར་ཅན་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དང་། སེམས་དབེན་པས་སྐྱུ་ལུས་ཐོབ་པའི་
 ཕྱིར་དུ་དང་། སྐྱུ་ལུས་པས་སློབ་པའི་བྱང་འཇུག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དང་། སློབ་པའི་བྱང་འཇུག་
 པས་མི་སློབ་པའི་བྱང་འཇུག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་སྐྱོད་པའི་ཕྱིན་གྱི་སྦྱོང་བ་བྱེད་པ་དང་སྐྱབས་བཞི་
 ཡོད་དོ། །སྐྱོད་པའི་ཕྱིན་གྱི་སྦྱོང་བ་ནི་སེམས་དབེན་པ་ལ་མཆོན་ན། ཉང་གི་ལུས་ལ་གནད་དུ་
 བསྐྱུན་པའི་སྐྱབས་ཀྱིས་སྐྱང་སྤྱད་ལུས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་སེམས་ལྷ་བ་ལས་བདེ་
 ཆེན་བངས་ཏེ་བདེ་སྤྱང་སྦྱོར་བ་མཐར་ཕྱིན་ཀྱང་། ད་དུང་སྐྱང་སྤྱད་པ་དང་བྱང་སེམས་ལྷ་སྟེ་བདེ་
 ཆེན་འདྲན་པ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུ་ལས་ཀྱི་བྱུག་ཀྱང་སྟོམས་པར་ལྷགས་
 ལས་བདེ་སྤྱང་སྦྱོར་བ་ལ་ཆེག་སྒྲིལ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

སྦྱོང་བ་བྱ་ཚུལ་ནི། བསྐྱེད་རིམ་པ་ལ་མཆོན་ན། རྒྱ་སོ་པག་ལས་བྱས་པའི་ཁང་བ་སུམ་
 ཐོག་གྲུ་བཞི་སྟོ་བཞི་རྟ་བབས་བཞི་དང་ལྷན་པའི་འོག་དུ་གཡོས་ཁང་དང་། བར་ཁང་དུ་རོལ་
 མོའི་ཆ་བྱང་རྣམས་དང་། སྟང་ཁང་གི་མཐེལ་ལ་ཆུ་ཆོན་གྱིས་བྲིས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟང་དུ་
 ལྷ་ཆོགས་པར་རས་ཀྱིས་གཡོགས་པ་སོ་གཅིག་སྟང་དུ་བྲུ་རེ། འོགས་ལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། བ་
 དན་ལ་སོགས་པའི་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱང་རྣམས་ཀྱིས་ལེགས་པར་བརྒྱན་པ། རང་དང་སྐྱབ་
 སྐྱོགས་ཉེར་གཉིས། རིགས་ལྷ་སེམས་དཔལ་བརྒྱད་ཁོ་སོ་བཅུ། སྟོག་ལྷ་དང་། དབྱ་རྒྱ། འབ་
 འབག་གཏུ་བྱ། བྱུག་མཆོན། ལ་བཟའ་ལ་སོགས་པ་ལྷ་རང་རང་རི་ལྷ་བ་བཞིན་གྱི་ཆས་སུ་
 འཇུག་པ་དང་། ལེགས་པར་བསྐྱབས་པའི་རིག་མ་དགུ་ལྷ་མོ་དགུའི་ཆས་སུ་འཇུག་པ་བྱས་
 ལས་རང་རང་གི་གནས་སུ་འཁོད་དེ་རང་རང་གི་དམ་ཆོག་སེམས་དཔར་བསྐྱེད། རང་ཉིད་ཉིང་
 དེ་འཛིན་སེམས་དཔའི་དེ་ཉིད་ཡན་ཆད་ཀྱི་དང་སོ་སྦྱོར་བ་དང་། རིག་མ་དགུ་སོ་གང་རུང་གཅིག་
 རིག་བྱ་རྟོ་རྟོ་མར་བསྐྱེད་དེ་དེའི་ལུས་ལ་ལྷ་ཉེར་དགུ་འགོད། དེ་དང་རང་གི་མཁའ་གསང་ཕྱིན་

གྲིས་བརྒྱབས་ནས་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། ཡུམ་གྱི་བརྒྱར་ལྷ་སོ་གཉིས་བསྐྱེད་དེ་རྣམས་ཕྱིར་
སྟོས་མཛད་པ་མཛད། སྤར་བྱོན་ནས་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་རང་ཡབ་ཡུམ་དང་། ལྷ་གཞན་རྣམས་
འཁོར་གྱི་དམ་ཆོག་པ་རྣམས་ལ་སྟེམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྟོན་དུ་བཏང་ནས། ལས་
རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐབས་སུ་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་ཆེ་མིག་གིས་གཟུགས་མཛེས་པ་ལ་
ལྟ་བ་དང་། རྒྱ་བས་སྒྲུ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲ་སྟན་པ་ཉན་པ་དང་། སྒྲས་ལུས་ལ་བྱུགས་པའི་དྲི་ཞིམ་
སོ་སྟོམ་པ་དང་། ལྷུས་མ་མཆུའི་རོ་འཛིབ་པ་དང་། ཁ་ཟས་བདུད་ཅིར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་
ལོངས་སྟོང་པ་དང་། རེག་བྲ་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་ཆེ་ཆོག་བཞིན་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་
ལུགས་འབྱུང་སྟོག་གི་དགའ་བཞི་བངས་ཏེ། བྱད་པར་དུ་ལྟན་སྦྱེས་གྱི་བདེ་ཆེན་གྱི་བདེ་སྟོང་
དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་ནས་བསྟོམ། དེ་ལས་ལངས་པའི་ཆེ་འང་ཡིད་བདེ་ཆེན་ལས་མི་གཡེང་བའི་
ཕྱིར། གཙོ་བོས་བརྟུང་དང་ཕྱག་དང་སྒྲུ་དང་གར་དང་འཁོར་གྱིས་དེའི་ལན་བྱེད་པ་ནི་སྟོས་བཅས་
གྱི་སྟོང་པ་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ།

སྟོས་མེད་གྱི་སྟོང་པ་ལ། རྒྱས་འབྱིང་བསྐྱུས་གསུམ་ལས།

དང་པོ་ནི། བརྟུང་དེའི་ལན་བྱེད་པའི་སྟོས་པ་བཞག་པ་མ་གཏོགས་སྟོས་བཅས་དང་འབྲེལ།

འབྱིང་ནི་ཆུ་ཆོན་གྱིས་བྲིས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྟེང་དུ་སྒྲ་ཆོགས་བརྒྱ་རས་གྲིས་གཡོགས་
པའི་གདན་ལྗེ་སྟེང་དུ། རང་ཉིད་གཙོ་བོ་དང་། ལེགས་པར་བསྐྱབས་པའི་རིག་མ་ལྷ་ལྷ་མོ་ལྷའི་
ཆས་སུ་ཞུགས་ཏེ་རང་རང་གི་གནས་སུ་འཁོད། གཞན་རྣམས་སྟོས་མེད་རྒྱས་པ་དང་འབྲེལ།

བསྐྱུས་པ་ནི། གདན་གཅིག་དང་དེའི་སྟེང་དུ་རང་དང་རིག་མ་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་ཆས་སུ་
ཞུགས་པ་མ་གཏོགས་སྟོས་མེད་འབྱིང་དང་འབྲེལ། །ཤིན་ཏུ་སྟོས་མེད་གྱི་སྟོང་པ་ནི། བཟའ་བཏུང་

དང་། བཤང་བར་འགོ་བ་དང་གཉིད་ཀྱི་དུས་མ་གཏོགས་བསྐྱམས་པའི་ལྷ་མོ་དང་སྟོམས་པར་
ཞུགས་ནས་བདེ་སྟོང་སྟོང་བ་ལ་ཆེག་སྒྲིལ་དུ་བྱེད་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་འབྲེལ་བའི་སྟོང་བ་ནམས་དུས་ཆེ་
བ་དུག་གི་བར་དུ་ཉིན་ཞག་རེ་རེ་ཞིང་ཐོ་རངས་སྤྱོད་ཕྱི་ཕྱི་སྟོང་དེ་ཐུན་བཞིར་བྱེད་བ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་³⁸⁰ (ཡན་ལག་གི་དོན་)ལ། སྟོས་བཅས་ཀྱི་སྟོང་བ་བྱེད་པས་འདོད་ཡོན་མི་དགག་པར་
ཇི་ལྟར་འདོད་པར་བསྟེན་པ། སྟོས་མེད་ཀྱི་སྟོང་བ་བྱེད་པས་འདོད་ཡོན་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བསྟེན་
ཅིང་ལུས་གདུང་བ་དགག་པ། ཤིན་ཏུ་སྟོས་མེད་ཀྱི་སྟོང་བ་བྱེད་པས་འདོད་ཡོན་བསྟེན་ནས་སྟོ་
གསུམ་བདེ་བར་གནས་པར་བྱ་བ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(སྟོས་བཅས་ཀྱི་སྟོང་བ་བྱེད་པས་འདོད་ཡོན་མི་དགག་པར་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་བསྟེན་བ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། འདོད་པའི་ལོངས་སྟོང་ཐམས་ཅད་ལ། །ཇི་ལྟར་འདོད་པར་བསྟེན་ན་ནི། །འདི་
ལྟ་བུ་ཡི་སྟོང་བ་ཡིས། །སངས་རྒྱས་ལྷུང་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དོན་གྱི། སྟོས་བཅས་ཀྱི་སྟོང་བ་བྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་དབང་པོ་ཉེན་བཅས་རྒྱས་པ་དང་།
བྱང་སེམས་འཕེལ་བའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་འདོད་ཅིང་ཆགས་པའི་ཡུལ་ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཇི་
ལྟར་འདོད་པར་ལོངས་སྟོང་བ་ལས་གྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་བསྟེན་ཅིང་བདེ་སྟོང་དབྱེར་
མེད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དེ་ལྟར་བསྟེན་པ་འདི་ལྟ་བུའི་སྟོང་བ་ཡིས་ཆེ་དེ་ལ་གྱུར་དུ་སངས་རྒྱས་
ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་(སྟོས་མེད་ཀྱི་སྟོང་བ་བྱེད་པས་འདོད་ཡོན་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་བསྟེན་ཅིང་ལུས་གདུང་བ་དགག་བ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། འདོད་པའི་ལོངས་སྟོང་ཐམས་ཅད་ནི། །ཇི་ལྟར་འདོད་པར་བསྟེན་བྱ་སྟེ། །རང་
གི་ལྷ་ཡི་སྟོང་བ་ཡིས། །བདག་དང་གཞན་ལ་མཆོད་པར་བྱ། །དགའ་ཐུབ་སྟོམ་པ་མི་བཟད་

བས། །བསྟེན་ཀྱང་འབྲུབ་པར་མི་འགྱུར་གྱི། །འདོད་པའི་འོངས་སྟོང་ཐམས་ཅད་ལ། །བསྟེན་ན་
སྟུང་དུ་འབྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། སྟོས་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་བྱེད་པའི་ནལ་འབྱོར་བས་རང་ཉིད་ལྟའི་ནལ་འབྱོར་དང་ལྟན་པ་
ཡིས་དབང་པོ་རྟེན་བཅས་རྒྱས་པ་དང་བྱང་སེམས་འཕེལ་བའི་ཐབས་སུ་འདོད་ཅིང་ཆགས་པའི་
ཡུལ་ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་འོངས་སྟོང་པ་ལས་བྱང་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་
བསྟེན་པར་བྱ་སྟེ་དེས་བདག་གཞན་ལྟར་བསྟེན་པ་ལ་མཆོད་པར་བྱའོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་གཙུག་
ལག་ཁང་བཅིག་པ་ལ་སོགས་པའི་དཀའ་ཐུབ་དང་། སྟངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྟོམ་པ་
དང་། ལྷ་སྟེགས་ཀྱི་དཀའ་སྟངས་མི་བཟད་པ་བསྟེན་ཀྱང་ཆེ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་འབྲུབ་པར་མི་འགྱུར་གྱི།
འདོད་ཅིང་ཆགས་པའི་ཡུལ་ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་འོངས་སྟོང་པ་ལས་བྱང་བའི་
བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དེ་བསྟེན་ན་ཆེ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་སྟུང་དུ་འབྲུབ་པར་འགྱུར་རོ།

གསུམ་པ་(ཤིན་ཏུ་སྟོས་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་བྱེད་པས་འདོད་ཡོན་བསྟེན་ནས་སྟོ་གསུམ་བདེ་བར་གནས་པར་བྱ་
བ་)ལ། བྱང་ངེས་གཉིས།

དང་པོ་(བྱང་དོན་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། སྟོངས་མོ་ཟ་ཞིང་མི་བཞེས། །སྟོང་ལའང་དགའ་བར་མི་བྱའོ། །འདོད་པ་ཀྱན་ལ་
འོངས་སྟོང་ཅིང་། །སྟེགས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཉམས་བཞེས། །ལུས་དང་དག་དང་སེམས་རྣམས་
ནི། །བདེ་བར་གནས་ན་བྱང་ཆུབ་འཕྲོལ། །གཞན་དུ་དུས་མིན་འཆི་བ་དང་། །དཔྱལ་བར་ངེས་
པར་སྟེག་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། ཤིན་ཏུ་སྟོས་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་བྱེད་པའི་ནལ་འབྱོར་བས་ཁ་ཐས་ལ་ཉ་ཅང་སྟེད་པའི་

བསམ་པས་སྒྲོངས་མའི་ཟས་ཟ་ཞིང་སྤྲུགས་མི་བཞུ་བ་དང་། དེས་མཆོན་ནས་ཁ་ཟས་ལ་ཏ་ཅང་
 མེད་པའི་བསམ་པས་ཁ་ཟས་སྒྲོང་དུ་འགྲོ་བ་ལ་དགའ་བར་མི་བྱ་བ་དང་། མེད་པའི་དབང་གིས་
 ཆོང་དང་ཞིང་ལས་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཟས་ཟ་ཞིང་སྤྲུགས་བཞུ་བར་ཡང་མི་བྱའོ། །ཡན་
 ལག་མ་ཉམས་པ་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པས་འདོད་ཅིང་ཆགས་པའི་ཡུལ་ཀུན་ལ་ལོངས་
 སྤྱོད་ཅིང་སྤྲུགས་ཡི་གེ་གསུམ་བཞུ་སྟེ། རང་གི་ལུས་དང་རག་དང་ཡིད་གསུམ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
 ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གནས་ན་བྱང་ཆུབ་འཕྲོལ་གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་སྤྲུགས་སྒྲོམ་སྒྲངས་ཏེ་བསྐྱུང་
 སྒྲོམ་དོར་ནས་དཀའ་ཐུབ་དང་དཀའ་སྤྱད་བསྟེན་ན་ནི་དུས་མིན་པར་འཆི་བ་དང་། དཔུལ་བར་
 དེས་པར་སྤྲུག་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་(དེས་དོན)ནི། རྒྱང་ལྡང་འཇུག་གནས་གསུམ་དང་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་ཐ་
 དད་པར་ལྟ་བུ་ནི་སྒྲོངས་མའི་ཟས་ཟ་བའི་དེས་དོན་དང་། དེ་ལ་དགའ་བ་ནི་སྒྲོང་མའི་ཟས་ཟ་བ་
 ལ་དགའ་བའི་དེས་དོན་དང་། དེའི་ཤུགས་ཀྱིས་རྒྱང་ལྡང་འཇུག་གནས་གསུམ་དང་ཡི་གེ་
 གསུམ་གྱི་གདངས་ངོ་བོ་ཐ་མི་དད་པར་ལྟ་བུ་ནི་སྒྲོང་མའི་ཟས་མི་ཟ་བའི་དེས་དོན་དང་། དེ་ལ་
 མི་དགའ་བ་ནི་སྒྲོང་མའི་ཟས་ཟ་བ་ལ་མི་དགའ་བའི་དེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། ཐ་དད་
 ཡི་གེ་སྒྲོངས་མོ་ཡིན། །དེ་འདོན་པ་ནི་ཟ་བ་སྟེ། །སྒྲོངས་མོ་དེ་དག་ཟ་བར་འདོད། །གང་ཞིག་
 བཞོས་པར་དགའ་བ་དེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྤྲུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཉམས་པ་ལྟའི་རྣལ་
 འབྱོར་དང་ལྡན་པའི་སྐྱབ་པ་པོས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཀུན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་ཤེས་རབ་ལྟ་མའི་
 རྒྱང་དང་ཐབས་མགོན་པོའི་རྒྱང་ལྡང་འཇུག་གནས་གསུམ་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་དང་དབྱེར་
 མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་རྟོ་རྟེན་བཞས་པ་ལ་གནས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། རྣལ་འབྱོར་
 པ་ཡི་དབྱུགས་འབྱུང་རུབ། །སྦྱོར་བ་བཞི་ཡི་དེ་ཉིད་ནི། །ཤེས་རབ་ཐབས་ཀྱི་གཞིར་གནས་

ནས། །སྒྲགས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཉམས་བཞས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྣམ་འབྱོར་གྱི་དབང་
པོ་རྫོགས་རིམ་པས་རྫོང་བཞས་བྱ་བའི་ཡུལ་རྒྱུད་གི་གངས་ནི། ཞག་གཅིག་ལ་འབྱུང་འདུག་
གཉིས་གཅིག་དུ་བགངས་པའི་རྒྱུད་ཉི་མེ་ཆིག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། རྣམ་
འབྱོར་དབང་པོ་ཉིན་མཆན་དུ། །བཞས་བརྫོང་གངས་སུ་བྱས་པ་ནི། །ཁྱི་སྒྲག་གཉིས་དང་ཆིག་
སྟོང་དང་། །དེ་བཞིན་དུག་བརྒྱ་དག་དུ་འབྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

³⁸⁰
གཉིས་པ་(ལམ་འདི་ལ་བརྟེན་པའི་སངས་རྒྱས་བྱང་སེམས་བྱོན་ཟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གུང་སྟོང་པ་འདིས་བྱང་
ཆུབ་བརྟེན་པར་བསྟན་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། །སྒྲགས་ཀྱི་སྟོང་པ་མཆོག་སྟོང་རྣམས། །
ཆོས་མཆོག་མི་གཡོ་བརྟེན་པ་ཡང་། །འདོད་པ་ཐམས་ཅད་བསྟེན་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་པའི་སྟོང་པས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱབ་དགོས་པ་ཡིན་
ཏེ། སངས་རྒྱས་ཉི་རེན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བད་དཀར་ལྟ་བུ་ལ་
སོགས་པའི་གང་ཟག་གིས། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མའི་སྒྲགས་ཀྱི་སྟོང་པ་ལས་མཆོག་དུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་
མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་དང་། མི་གཡོ་བ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་། མཆོག་
བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་བྱང་འདུག་བརྟེན་པ་ཡང་འདོད་ཅིང་ཆགས་པའི་ཡུལ་ཐམས་ཅད་
ལ་རི་ལྟར་འདོད་པར་ཁོངས་སྟོང་པའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་བསྟེན་པ་ལས་བྱང་བའི་ཕྱིར་རོ།

གསུམ་པ་(འདོད་ཡོན་ལ་ཁོངས་སྟོང་པའི་དུས་ཀྱི་བསྐྱོམ་བསམ་བསྟན་པ་)ལ། འདོད་ཡོན་བསྟེན་ཚུལ་
མདོར་བསྟན་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(འདོད་ཡོན་བསྟེན་ཚུལ་མདོར་བསྟན་པ་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། ཆགས་ཅན་ཡེ་ཤེས་འདོད་པ་ཡིས། །རྟག་ཏུ་འདོད་ཡོན་ལྡན་མས་བསྟེན། །བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཉེས་པར་བྱ། །བྱང་ཆུབ་ཉི་མ་ཆགས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དབང་པོ་གཉིས་སྦྲེལ་གྱི་ཆགས་པ་ལས་དུ་བྱེད་ཀྱས་པ་དང་། ཟུང་འཇུག་གི་ཡེ་ཤེས་
ཐོབ་པར་འདོད་པ་དང་། དབང་པོ་ཚོ་བའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་སྦྲུབ་པ་པོ་ཡིས། དུས་རྟག་ཏུ་
འདོད་ཡོན་ལྡན་ལ་མཛས་སྦྲུང་ཅིང་བསྟེན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྟེན་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་སྦྲས་བསྟན་པའི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ནམས་མཉེས་པ་སྟེ་རྒྱས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཉི་མ་
ལྟར་སྟེག་པར་བྱེད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྦྲས་བསྟན་པའི་ཕྱང་པོ་ལྡན་ཆགས་པ་སྟེ་རྒྱས་
པར་འགྱུར་བ་དང་། དབང་པོ་རྟེན་བཅས་རྒྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱན་ད་ལྟ་བུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་འཕེལ་ཏེ་དེ་མན་ངག་བཞིན་དུ་སྦྲུང་བའི་གཏུམ་མའི་མེས་བཞུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་
ཆེན་གྱིས་སྟོང་ཉིད་ངེས་པའི་བདེ་སྟོང་སྦྲུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་འཛིན་དང་བདེན་སྣང་ཟད་པར་
བྱེད་པའི་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཟུང་འཇུག་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ། སྦྱི་དོན་གྱིས་སྦྲོས་བཅས་པའི་བསྟོམ་བསམ་བསྟན་པ་
དང་། ³⁹²སྦྲས་དོན་གྱིས་སྦྲོས་མེད་པའི་བསྟོམ་བསམ་བསྟན་པ་དང་། ³⁹⁴མཐར་ཐུག་གིས་ཤིན་ཏུ་
སྦྲོས་མེད་ཀྱི་བསྟོམ་བསམ་བསྟན་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(སྦྱི་དོན་གྱིས་སྦྲོས་བཅས་པའི་བསྟོམ་བསམ་བསྟན་པ་)ལ། གཟུགས་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ལྟར་
སྟོམ་པ། གཟུགས་སོགས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྟར་སྟོམ་པ། ³⁹¹ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོ་རྩེ་འཆང་གི་ངོ་བོར་ལྟ་
བ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(གཟུགས་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ལྟར་སྟོམ་པ་)ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། བཤད་པའི་དོན་

བསྐྱུ་བ་དང་གཉིས།

དང་པོ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། གཟུགས་ལ་རྣམ་གསུམ་ཤེས་བྱས་ནས། །མཆོད་པར་བྱེད་པས་མཆོད་པར་
བྱ། །དེ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་སྣ་ཚོགས་པ། །སངས་རྒྱས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་གཞི། །སྤྱོད་ལ་རྣམ་
གསུམ་ཤེས་བྱས་ནས། །སྣ་རྣམས་ལ་ནི་དབུལ་བར་བྱ། །དེ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་སྣ་ཚོགས་
པ། །སངས་རྒྱས་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་གཙོ། །བྱི་ལ་རྣམ་གསུམ་ཤེས་བྱས་ནས། །སངས་
རྒྱས་སྣོགས་ལ་དབུལ་བར་བྱ། །དེ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་སྣ་ཚོགས་པ། །འདོད་ཆགས་ཆོས་ཀྱི་
འབྱུང་གནས་གཙོ། །རོ་ལ་རྣམ་གསུམ་ཤེས་བྱས་ནས། །སྣ་རྣམས་ལ་ནི་དབུལ་བར་བྱ། །དེ་
ཉིད་སངས་རྒྱས་སྣ་ཚོགས་པ། །སངས་རྒྱས་ཐོགས་མེད་དོ་རྗེ་འཛིན། །རེག་ལ་རྣམ་གསུམ་
ཤེས་བྱས་ནས། །བདག་གི་རིགས་ལ་དབུལ་བར་བྱ། །དེ་ཉིད་བཅོམ་ལྡན་དོ་རྗེ་ཅན། །མི་
བསྐྱེད་པ་ཡི་ཚུལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། མཆོད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྲང་ངོ། །གང་གིས་ན་མཆོད་པར་བྱེད་པ་བསྐྱེད་རིམ་པས་
མཆོད་པར་བྱའོ། །དངོས་པོ་གང་གིས་ན། གཟུགས་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་རྒྱུད་དུ་འབྲིང་ཆེན་པོ་
གསུམ་དུ་བྱེ་བ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་དོ་རྗེ་རྣམ་སྤང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་དེས་མཆོད་པར་བྱའོ། །
གང་ལ་ན། རང་ཉིད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རིགས་སྣ་ཚོགས་པ་སྤྱུལ་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་
སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་དུ་བསྐྱེད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དགྲིལ་
འཁོར་པའི་སྣ་རྣམས་ལའོ། །དབུལ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྲང་ངོ། །གང་གིས་ན། བསྐྱེད་རིམ་པའི་
སྐྱབ་པ་པོས་དབུལ་བར་བྱའོ། །གང་ན། སྤྱོད་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་རྒྱུད་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་བྱེ་བ་

དེ་ཉིད་རིན་འབྲུང་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སོ། །གང་ལ་ན། རང་ཉིད་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་
སྣ་ཆོག་གས་པ་སྤྱལ་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་རིན་ཆེན་འབྲུང་ལྡན་དུ་
བསྐྱེད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དགྲིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་ལ་འོ། །དེ་བཞིན་དུ་གང་གིས་དབུལ་
བ་སོགས་འདྲ་བ་ལ། འི་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་ཚུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་སྤྱེ་བ་དེ་ཉིད་འོད་དཔག་
མེད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སོ། །གང་ལ་ན། རང་ཉིད་ཆོས་སྤྱིའི་རིགས་སྣ་ཆོག་གས་པ་
འབྲུང་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་བཙུངས་ལྡན་འདས་འོད་དཔག་མེད་དུ་བསྐྱེད་པ་གཙོ་
བོར་བྱས་པའི་དགྲིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་ལ་འོ། །རྟེན་ལེན་དུ་འོང་བ་ལ་དེ་ལྟར་གསུམ་དུ་སྤྱེ་བ་
དེ་ཉིད་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། རང་ཉིད་ལས་ཀྱི་རིགས་སྣ་ཆོག་གས་པ་སྤྱལ་
བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་ཐོག་མེད་དོན་ཡོད་གྲུབ་པར་བསྐྱེད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་
དགྲིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་ལ་དབུལ་བ་དང་། རེག་བྱ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ལ་གསུམ་དུ་སྤྱེ་བ་དེ་ཉིད་
མི་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པར་བྱས་ནས། རང་ཉིད་རྟོག་རྟེན་རིགས་སྣ་ཆོག་གས་པ་སྤྱལ་བའི་
གཞིར་གྱུར་པའི་བཙུངས་ལྡན་འདས་མི་བསྐྱེད་པར་བསྐྱེད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དགྲིལ་འཁོར་
པའི་ལྷ་རྣམས་ལ་དབུལ་བར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་(བཤད་པའི་དོན་བསྟུ་བ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། གཞུགས་སྤྱོད་ལ་སྤྱོད་གས་པ་ལ། །རྟག་ཏུ་སེམས་ནི་སྦྱར་བར་བྱ། །འདི་དེ་
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །གསང་བའི་སྦྱིང་པོ་བརྟུས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། གཞུགས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་ཐབས་ཀྱི་ལྟར་ཤར་བ་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་རང་གི་སེམས་
ནི་སྦྱར་བར་བྱ་བ་འདི་ནི། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རང་བཞིན་རྟོག་རྟེན་འཆང་གི་གོ་འཕང་ཐོབ་

བར་བྱེད་བའི་ལམ་གྱི་གསང་བའི་སྤྲོད་པོ་སྟེ་གཅེས་བའི་དོན་རྣམས་བསྐྱུས་བར་གྱུར་བའོ།།

གཉིས་པ་(གཟུགས་སོགས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷ་ར་སྒོམ་པ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། གཟུགས་སྒྲ་འི་སྒྲིགས་སྒྲགས་པ་ཡིས། །ལྷ་ཉིད་དུ་ནི་ཉག་ཏུ་བསྒོམ། །ཡང་ན་
དེ་ལ་སྒོམ་པ་ནི། །རིགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རྣམ་བར་བསྒོམ། །ཞེས་གསུངས།

དྲན་ནི། གཟུགས་སོགས་ཐབས་ཀྱི་ལྷ་ར་བསྒོམ་པ་ལས་ཡང་ན། གཟུགས་སོགས་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ལྷ་ར་བསྒོམ་པ་དེ་ལ་ནི། བསྐྱེད་རིམ་ལ་གནས་བའི་སྒྲགས་པ་ཡིས་གཟུགས་སྒྲན་མ།
སྒྲ་སྒྲ་མ་གྱི། འི་གོས་དཀར་མོ། སོགས་བས་རོ་སྒོལ་མ། སྒྲ་མ་གྱི་རིགས་གཉིས་འཛིན་བས་
རིག་བྱའང་སྒྲ་མ་གྱི་ལྷ་ཉིད་དུ་ནི་ཉག་ཏུ་བསྒོམ་མོ། །རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་བའི་རིགས་ཀྱི་ཚུལ་
དུ་སྟེ་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བས། གཟུགས། གཟུགས་དོ་རྩེ་མ། སྒྲ། སྒྲ་དོ་རྩེ་མ། འི། འི་དོ་རྩེ་མ།
སོགས་བས་རོ། རོ་དོ་རྩེ་མ། རིག་རིག་བྱ་དོ་རྩེ་མའི་རྣམ་བར་བསྒོམ་བར་བྱའོ།།

388

གསུམ་པ་(ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོ་རྩེ་འཆང་གི་ངོ་བོར་ལྷ་བ་)ནི། གཟུགས་ལ་སོགས་བའི་ཡུལ་རྣམས་
གང་དུ་བསྒོམ་བའི་ཐབས་ཀྱི་ལྷ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། གསང་ཆེན་དོ་རྩེ་འཆང་
གི་ངོ་བོར་བལྟ་བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་མ་བདེ་མཆོག་ལས། རྣམ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་བཅོམ་ལྷན་འདས། །
དོ་རྩེ་མེས་དཔར་བལྟ་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་བའི་བྱིར། བསྐྱེད་རིམ་བས་གཟུགས་སོགས་
ཐབས་ཀྱི་ལྷ་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ལྷ་ར་བསྒོམས་ནས་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྟོང་བའི་བསམ་པ་ནི།
བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་དོན་གྱིས་ན་སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་སྟོང་བའི་བསྒོམ་བསམ་ཞེས་
བྱའོ། །བསྐྱེད་རིམ་བའི་སྟོང་པ་དེ་ལ་བསྒོམ་བསམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོས་མེད་དང་། ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་
མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་གཉིས་བཞག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། བྱ་བའི་སྒྲོ་ནས་སྟོང་པ་གསུམ་ཀ་བཞག་ཏུ་ཡོད་

དོ། །དེ་དག་ནི་ཉམས་སུ་སྒྲུབ་བྱ་བུན་མོང་བ་ཡིན་པས་སྤྱི་དོན་ནོ། །སྤྱི་དོན་དེ་ཉིད་སྤྱོད་པ་ནམས་
གྱིས་སྤྱི་གཞུང་ཙམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོན་པར་རྒྱས་པས་ན་ཡིག་དོན་དུ་ཡང་འགྱུར་བས། གཞུང་
འདི་ལ་ཚུལ་བཞིས་བཤད་པ་ལ་ཡིག་དོན་ཆད་པའི་སྒྲིན་མེད་དོ། །

གཉིས་པ་³⁸⁸ (སྤྱི་དོན་གྱིས་སྤྱོད་མེད་གྱི་སྤྱོད་པའི་བསྐྱོན་བསམ་བསྟན་པ་)ལ། རྒྱས་པར་བཤད་པ།
ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གསལ་བར་བསྟན་པ། ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ནི། མཆོད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱང་ངོ་། །གང་གིས་ན། མཆོད་པར་
བྱེད་པ་དབེན་གསུམ་སྤྱོད་ལུས་ལ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་དེས་སོ། །དངོས་པོ་གང་གིས་ན།
གཟུགས་ལ་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་གསུམ་དུ་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་མཉམ་བཞག་གི་སྤྱང་བའི་ཡེ་
ཤེས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་ནམས་གྱི་ཡུལ་དུ་
ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱས་ལ་དེས་མཆོད་པར་བྱའོ། །གང་ལ་ན། རང་ཉིད་
སངས་རྒྱས་རྣམས་སྤྱང་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སྣ་ཆོག་གས་པ་རྣམས་སྤུལ་པ་དང་། ཐེམ་པའི་གཞིར་
གྱུར་པའི་གསང་ཆེན་དོ་རྗེ་འཆང་གི་ངོ་བོར་གནས་པ་དེ་ལའོ། །ཚུལ་རི་ལྟར་དུ་ན། མཆོད་ཡུལ།
མཆོད་མཁན། མཆོད་རྣམས་ཉེ་མཆོད་པའི་འཁོར་གསུམ་པོ་དེ་གསང་ཆེན་དོ་རྗེ་འཆང་གི་ངོ་བོར་
བྱས་ནས་མཆོད་པ་སྟེ། དབུལ་བར་བྱའོ། །

གང་གིས་ན། དབེན་གསུམ་སྤྱོད་ལུས་ལ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་དེས་སོ། །སྤྱོད་པ་གསུམ་
དུ་བྱེད་པ་དེ་ཉིད་མཉམ་བཞག་གི་སྤྱང་བའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་
རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཅུ་པོ་རྣམས་གྱི་ཡུལ་དུ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་
བྱས་ནས་སོ། །གང་ལ་ན། རང་ཉིད་རིན་འབྱུང་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སྣ་ཆོག་གས་པ་འབྱུང་བའི་

གནས་སུ་གྱུར་པའི་སངས་རྒྱས་བཙུག་ལྟར་འདས་གསང་ཆེན་དོན་རྒྱུ་ལྟར་པར་གནས་
པ་དེ་ལོ། །ཚུལ་རིམ་ལྟར་ན། མཆོད་པའི་འཁོར་གསུམ་པོ་གསང་ཆེན་དོན་རྒྱུ་ལྟར་པར་
བྱས་ནས་དབུལ་བར་བྱའོ། །དེས་མཆོད་ནས་ཐི་རོ་རེག་བྱ་གསུམ་ལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་(ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་གསལ་བར་བསྟན་པ་)ནི། དབེན་གསུམ་སྐྱུ་ལུས་ལ་གནས་པའི་
རྣལ་འབྱོར་པས་རྗེས་ཐོབ་དུ་གཟུགས་སྐྱུ་རོ་ལ་སོགས་པ་མཉམ་བཞག་གི་སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་
གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ལ་རྟག་དུ་རང་གི་སེམས་སྤྱར་བར་བྱ་བ་འདི་ནི། སངས་རྒྱས་ཏེ་
རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ལ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། གང་ཟག་དམན་པ་བཞི་ལ་
གསང་བར་བྱ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་སྤྱང་པོ་སྟེ་གཅེས་པའི་དོན་ཀྱན་བསྐྱས་པའོ། །ངག་དབེན་རྗེར་
བཞུགས་ཀྱིས་མཆོད་པའི་དབེན་གསུམ་སྐྱུ་ལུས་ལ་གནས་པའི་སྤྲུགས་པས་རྗེས་ཐོབ་ཀྱི་
གཟུགས་སྐྱུ་ཐི་སོགས་དོན་དམ་པའི་ལྟ་མཉམ་བཞག་གི་སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་
དུ་རྟག་དུ་བསྟོམ་པ་ཡིན་ནོ། །གཟུགས་སྐྱུ་སོགས་སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་
བསྟོམ་པར་བྱ་བ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་སོགས་ཐི་རོ་ལ་གྱི་
དོན་ཡིན་པ་འགོག་པ་མིན་ཏེ། གཟུགས་ལྟར་བསྟོམ་པ་དང་ལྟ་མིན་པའི་གཟུགས་ཡོད་པ་མི་
འགལ་བའི་བྱིར། །

གསུམ་པ་(ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་)ནི། གཟུགས་སོགས་སྤང་བ་གསུམ་གྱི་རང་
བཞིན་དུ་བསྟོམ་པ་དེ་ལས་ཡང་ན་རིགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་སྟེ་དབྱེ་བས་སྤང་བའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་
པ་སོ་གསུམ། མཆོད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་བཞི་བཅུ། ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་
བདུན་ཏེ་བརྒྱད་ཅུ་ཡོད་ལ། དེ་ལ་ཉིན་མཆོད་ཀྱིས་ཐེན་བརྒྱ་དུག་ཅུ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ཉམས་
སུ་སྤྱོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱས་ནས་གཟུགས་སྐྱུ་སོགས་མཉམ་བཞག་གི་སྤང་བའི་ཡེ་

ཤེས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ལྟ་བར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དབེན་གསུམ་སྐྱུ་ལུས་ལ་གནས་པའི་རྣལ་
འབྱོར་པས་རྗེས་སྐྱོབ་ཏུ་འདོད་ཡོན་ལ་ཁོངས་སྤྱད་པའི་སྒྲོམ་བསམ་ནི། བསྐྱེད་རིམ་པ་ལ་སྟོས་
ཏེ་བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲོམ་པ་ཤས་རྒྱུང་བའི་དོན་གྱིས་ན་སྒྲོམ་མེད་གྱི་སྤྱད་པའི་བསྒྲོམ་བསམ་ཞེས་
བྱའོ། །མེས་དབེན་པ་དང་སྐྱུ་ལུས་པའི་སྤྱད་པ་དེ་ལ་བསྒྲོམ་བསམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོས་བཅས་
དང་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་གྱི་སྤྱད་པ་བཞག་ཏུ་མེད་ཀྱང་བྱ་བའི་སྒྲོ་ནས་གསུམ་ག་ཡོད་དོ། །

388

གསུམ་པ་མཐར་ཐུག་གིས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་གྱི་སྤྱད་པའི་བསྒྲོམ་བསམ་བསྟན་པ་ལ།
གཞུང་དོན་བཤད་པ་དང་། དེ་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་གིས་སྐྱབ་པ་གཉིས།

དང་མོ་(གཞུང་དོན་བཤད་པ་)ནི། ཟུང་འཇུག་པའི་ཉེན་གྱི་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་ཡིད་དུ་
འོང་མི་འོང་བར་མ་གསུམ་དུ་བྱེ་བ་དེ་ཉིད་སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་
བྱས་ནས་འོད་གསལ་གྱི་མཆོད་པ་དེ་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་ལ་རྣམ་སྤང་
ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སྐྱ་ཆོག་པ་སྐྱུལ་པ་དང་ཐེམ་པའི་གཞིར་བྱུང་བའི་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་ཐ་སྙད་
བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་འབྲེལ་བའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། །

གཉིས་པ་(དེ་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་གིས་སྐྱབ་པ་)ནི། གཟུགས་སོགས་བྱི་དང་། མིག་སོགས་ནང་
དང་དེ་གཉིས་ཀ་སྟེ་དབང་ཉེན་ཁོག་པ་གང་དུ་དམིགས་སུ་མེད་པའི་འོད་གསལ་དུ་གཞུག་རྒྱ་
གཟུགས་སོགས་ལ་གསུམ་དུ་བྱེ་བ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་འོད་གསལ་དུ་བརྟུག་པ་ལས་བྱུང་
བའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི་དབུལ་བའི་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། རང་དང་དེ་བཞིན་བྱི་རོལ་
དང་། །གཉིས་ཀ་རྗེས་སུ་མི་དམིགས་པ། །གཟུགས་སོགས་རྣམས་གསུམ་དེ་ཡིན་ཏེ། །ལྷ་
རྣམས་ལ་ནི་དབུལ་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཟུང་འཇུག་པས་རྗེས་སྐྱོབ་ཏུ་འདོད་ཡོན་

ལ་ལོངས་སྤྱད་པའི་བསྐྱེད་བསམ་ནི། བདེན་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་པ་སྤངས་པའི་དོན་གྱིས་ན་ཤིན་ཏུ་
སྒྲིམ་མེད་གྱི་སྤྱད་པའི་བསྐྱེད་བསམ་ཞེས་བྱའོ། །བྱང་འདུག་པའི་སྤྱད་པ་དེ་ལ་བསྐྱེད་བསམ་
གྱི་སྒྲིམ་ནས་སྤྲོ་མ་གཉིས་བཞག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། བྱ་བའི་སྒྲིམ་གསུམ་ཀ་ཡོད་དོ།

379

གསུམ་པ་རྗེས་བྲན་བྱུག་གིས་དག་པའི་ལྷ་སྤྱ་བསྐྱེད་པ་ནི།

ཅ་ལྷུང་ལས། སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྲན་པར་སྒྱུར། །ཆོས་ནི་རྗེས་སུ་བྲན་སྒྲིམ་པ། །དོ་རྗེ་རྗེས་
སུ་བྲན་སྒྲིམ་པ། །སྤྱད་པ་གསུང་དང་ཐུགས་ནམས་བསྐྱེད། །རིགས་ནི་རྗེས་སུ་བྲན་པར་སྒྱུར། །ཁོ་
བོ་རྗེས་སུ་བྲན་སྒྲིམ་པ། །ལྷ་ནི་རྗེས་སུ་བྲན་པར་སྒྱུར། །བསྐྱེད་པ་ན་བྱང་ལྷ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །
ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ལུས་དབེན་སྤྱ་དོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་རིགས་བརྒྱ་རིགས་ལྷ་རིགས་གསུམ་གྱི་
སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པས་ན་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་ཡན་ལག་
དང་། དག་དབེན་གསུང་དོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་རྒྱང་ཐུགས་ཀྱི་ཆོས་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པ་རྗེས་སུ་
བྲན་པ་བསྐྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པས་ན་ཆོས་རྗེས་སུ་བྲན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། སེམས་དབེན་
ཐུགས་དོ་རྗེའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་སེམས་དབེན་གྱི་སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་བདེ་བ་དང་། ལྷོང་
ཉིད་ཉོགས་པའི་སྒྲིམ་གཉིས་དོ་རྗེ་ལྷ་རྒྱང་ཐུགས་ཀྱི་ཕྱེད་པ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་བསྐྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་
ཡིན་པས་ན་དོ་རྗེ་རྗེས་སུ་བྲན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། སེམས་དབེན་གྱི་རྒྱང་སེམས་ལས་མ་དག་པའི་
སྤྱ་མའི་སྤྱ་བསྐྱེད་པ་ནི་རིགས་ཉེ། ལྷ་རྒྱང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་སྤྲོ་མ་ཕྱི་མ་ལ་ཐིམ་པའི་རྗེས་སུ་སྤྱ་
མའི་སྤྱ་བྲན་པ་སྤྱ་བསྐྱེད་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པས་ན་རིགས་རྗེས་སུ་བྲན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། མ་
དག་པའི་སྤྱ་མའི་སྤྱ་ནི་ཁོ་བོ་སྤྱ་ཐ་མལ་པའི་ལུས་སྤངས་པ་དེ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་བསྐྱེད་པའི་རྣལ་
འབྱོར་ཡིན་པས་ན་ཁོ་བོ་རྗེས་སུ་བྲན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། རིམ་བ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི་

དོན་དམ་པའི་ལྷ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་རྗེས་སུ་བླ་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པས་ན་ལྷ་རྗེས་བླ་གི་
 ཡན་ལག་དང་། དེ་ལྟར་རྗེས་བླ་དུག་པོ་དེ་བསྐྱོམས་ན་བྱང་ཆུབ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་གི་
 ཟུང་འཇུག་དེ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། གོང་དུ་བཤད་པའི་རྗེས་བླ་དུག་གི་ནང་ཚན་སྐྱུ་ལུས་འོད་
 གསལ་ཟུང་འཇུག་གསུམ་པོ་དེ་ལུང་སྟོན་གྱིས་ཀྱང་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཉམས་
 དགའ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟེན། །རྟ་ག་ཞི་བ་གཅིག་བྱའི་མིང་། །རང་གི་དེ་ཉིད་གཉིས་
 མེད་བྱང་། །རྟོ་རྟོ་དེ་ཉིད་དུ་སྦྱར་བ། །སངས་རྒྱས་རྗེས་བླ་སྦྱར་བ་སྟེ། །རྟ་ག་ཡིང་ག་ཡིན་པར་
 བསྐྱབས། །གཞུག་པ་གཉིས་མེད་སྦྱར་བ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་གཞུགས་སུ་བསྐྱོམ་པའོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་བྱིར། ཟུང་འཇུག་འོངས་སྐྱུ་བ་དེས་སངས་རྒྱས་རྣམ་སྒྲུང་ལ་སོགས་པའི་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་དུ་
 མ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་ལས་སྐྱོ་ལྡན་གྱིས་སྦྱོ་བ། །བ་སྐྱའི་བྱ་གའི་ཅེ་
 མོར་གནས། །མཉམ་པ་མེད་པས་བྱུང་པར་དུ། །སངས་རྒྱས་སྦྱོན་རྣམས་དེར་སྦྱོའོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་བྱིར།

³⁷⁹
 བཞི་བ་རྣལ་འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་གི་སྟོམས་འཇུག་གི་ཆོ་ག་བསྟན་པ་ལ། དེས་གཉིས་སྐྱན་
 མོང་བའི་སྟོམས་འཇུག་གི་ཆོ་ག་དང་། བསྐྱེད་དེས་བའི་སྟོམས་འཇུག་གི་ཆོ་ག་བྱེ་བྲག་དུ་
 བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(དེས་གཉིས་སྐྱན་མོང་བའི་སྟོམས་འཇུག་གི་ཆོ་ག་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། བྱང་མེད་གཞུགས་ལྡན་མདངས་བཟང་བ། །ལོ་གངས་བཙུ་དུག་ལོན་པ་
 ལ། །བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་གི་གནས་གསུམ་གྱིས། །དབེན་པར་མཆོད་པ་རབ་དུ་བརྩམ། །དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པའི་བཙུན་མོའི་མཆོག་། སྦྱོན་ལ་སྦྱོགས་པར་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །དབང་པོ་གཉིས་

ནི་མཉམ་སྐྱར་བས། །སངས་རྒྱས་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དྷན་ཞི། རྟོ་རྩེ་འཆང་གི་རྣལ་འབྱོར་པས་སྐྱེ་བོའི་འདུ་འཛིན་དཔེན་པའི་གནས་སུ། བྱད་མེད་
ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་མ་ཉམས་པའི་གཟུགས་དང་ལྡན་ཞིང་གིན་ཏུ་མཛེས་པས་ན་མདངས་བཟང་
བ། རྣམ་ཆོད་ལོ་གངས་བཅུ་དྲུག་ལོན་པ་རྟེན་ནས་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པ་དེ་རིག་བྱ་རྟོ་རྩེ་མར་
བསྐྱེད་ལུས་ལ་རིགས་ལྡ་བཀོད། དེ་དང་རང་གི་མཁའ་གསང་གིན་གྱིས་བརྒྱབས། དེའི་གནས་ཏེ་
ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་རྒྱུ་དུ་འབྱིང་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་གསང་བ་སྟོམས་འཇུག་གི་
མཆོད་པ་རབ་ཏུ་བརྩམས་པར་བྱའོ། །རྣམ་སྣང་གི་རིགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པས་བཞད་མ་ཐག་པའི་
རིག་མ་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བཅུན་མོའི་མཆོག་སྐྱེན་མར་བསྐྱེད་པ་དང་། སོགས་པས་རིན་
འབྱུང་གི་རྣལ་འབྱོར་པས་སྤྲ་མ་གྲུབ་བསྐྱེད་པ་སོགས་བྱས་ནས་དེ་དང་རང་གི་མཁའ་གསང་གིན་
གྱིས་བརྒྱབས། དེའི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་གསུམ་ལ་ལོངས་སྟོང་ཅིང་དབང་པོ་གཉིས་སྐྱར་བ་ལས་
བྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་སྐྱར་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་སྐྱར་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་(བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྟོམས་འཇུག་གི་ཆོག་གེ་ཐག་ཏུ་བཞད་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། ཡི་གེ་རྩྱུ་དང་ཨྱི་དག་དང་། །ལྷ་ཤང་པཌ་ཀྱང་རབ་བརྟག་བྱ། །འོད་ཟེར་རྣམ་
ལྷས་བྱབ་པ་ཡི། །བརྗོད་རྟོ་རྩེ་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །འབར་བཅས་སྒྲ་འོད་བཞིན་དུ་དཀར། །ཡིད་དུ་
འོང་བ་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དྷན་ཞི། བསྐྱེད་རིམ་པ་རྣམ་སྣང་གི་རིགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པས་བཙོ་བླག་མཁན་གྱི་བྱ་མོ་
ལེགས་པར་བསྐྱབས་པ་དེ་འབར་བཅས་སྒྲ་འོད་བཞིན་དུ་དཀར་བ་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྐྱེན་མར་
བསྐྱེད་པའི་ལུས་ལ་རིགས་ལྡ་བཀོད། རང་གི་གསང་གནས་མི་དམིགས་པའི་ངང་ལས་རྩྱུ་ལས་

བྱང་བའི་དོན་མེད་པོ་ཅེ་ལྟ་བུ་ལས་བྱང་བའི་ནོར་བུ་བྱ་གཡི་གེ་པའ་སེར་པོས་བཀག་པ།
 ཡུམ་གྱི་གསང་གནས་མི་དམིགས་པའི་ངང་ལས། ལྷུང་ལས་བྱང་བའི་བསྐྱེད་མར་པོ་འདབ་མ་
 བརྒྱུད་པ་ཟེ་འབྲུལ་ལྷུང་ས་མཆོན་ཞིང་། བྱ་གཡི་གེ་པའ་སེར་པོས་བཀག་པ། དོན་མེད་དང་བསྐྱེད་
 རང་འོད་ཟེར་ནམ་པ་ལྷས་བྱུང་བར་གང་བ། རིན་འབྱུང་གི་ང་རྒྱལ་གྱིས་རྗེས་ཆགས་དང་།
 གཙོ་བོའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་རྩྭ་རྩྭ་བྱ་བྱེད་པའི་དང་། སྟོམས་པར་འབྱུག་པའི་ལས་ལ་གནས་པར་བྱེད་
 པ་དང་། པའ་ཅེས་བརྗོད་དེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤྱོད་ནས་ནོར་བུའི་ཅེའི་བར་དུ་པལ་པས་མཆོག་
 ཏུ་དགའ་བའི་བདེ་བ་དང་། དོན་གྲུབ་ཀྱི་ང་རྒྱལ་གྱིས་མཆོད་པ་དང་། པའ་ཅེས་བརྗོད་དེ་པའ་གྱི་
 ཡི་གེའི་གཞུགས་བསལ་ནས། ཐེག་ལེ་ཡུམ་གྱི་བསྐྱེད་ཡིད་ཀྱིས་བྱང་སྟེ། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་
 མཆོག་གི་རྟེན་བརྟེན་པ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་རིགས་གཞན་བཞི་ལ་ཡང་ཤེས་པར་
 བྱའོ།

³⁷⁹ ལྟ་བུ་རྗེས་བྱུང་བཏུ་བསྐྱེད་པ་ལ། མདོར་བསྐྱེད་པ། རྒྱས་པར་བཤད་པ། དེའི་⁴¹³འབྲས་
 བྱ་བསྐྱེད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(མདོར་བསྐྱེད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། སངས་རྒྱས་རྗེས་བྱུང་སྤྱོད་ལ་སྦྱགས། །བྱང་ཆུབ་འོད་པས་བསྐྱེད་པར་
 བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། འབྲས་བྱ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འོད་པས་སྤར་བཤད་པའི་སངས་རྒྱས་རྗེས་བྱུང་ལ་
 སོགས་པའི་རྗེས་བྱུང་གིས་བསྐྱེད་པའི་བྱང་འབྱུག་དེ་ལ། རྣམ་སྤངས་སོགས་རིགས་ལྟར་བྱེད་
 བསྐྱེད་པ་དེ་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ཡིན་ནོ། །བསྐྱེད་བཤད་སྤྱོད་ཆུལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི།

སྤྲུལ་བཤད་པའི་རྗེས་བྱ་བ་དང་། འོག་ནས་འཆད་པའི་རྗེས་བྱ་བ་ཅུ་བྱ་བ་ལོ་རྒྱུ་མེད་པ་
མཐུན་པ་དང་དོན་གཅིག་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟན་བཤད་སྦྱར་བ་མེད་ཏེ། སྤྲུལ་བཤད་པའི་རྗེས་
བྱ་བ་གིས་ལུས་དབེན་སོགས་སྟོན་ཞིང་། འོག་ནས་བསྟན་པའི་རྗེས་བྱ་བ་ཅུ་བྱ་བ་གིས་བྱང་
འཇུག་སོགས་སྤྲུལ་པའི་སྤྱི་རྒྱུ་ལས་སྟོན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ། སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྱ་བ་སོགས་ལུས་བྱང་འཇུག་པའི་དང་
པོའི་སྦྱར་བ་ལྟ་བུ་བསྟན་པ། དམ་ཆོག་རྗེས་བྱ་བ་ལྟེ་ཆུང་བའི་བདུད་ཅི་འཐུང་བའི་ཚུལ། དཀྱིལ་
འཁོར་རྗེས་⁴⁰²བྱ་བ་བྱང་འཇུག་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་བསྟན་པ་དང་། སྤྱི་རྗེས་⁴⁰³བྱ་
སོགས་ལུས་རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་སྤྱི་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བསྟན་པ། ⁴⁰⁶དམ་ཆོག་རྗེས་བྱ་བ་ལྟེ་
དོན་དམ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་ཚུལ་བསྟན་པ། ⁴¹⁰ལྷང་བའི་རིམ་པ་བསྟན་པ་དང་བྱ་

དང་པོ་(སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྱ་བ་སོགས་ལུས་བྱང་འཇུག་པའི་དང་པོའི་སྦྱར་བ་ལྟ་བུ་བསྟན་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བྱ་བ་རི་ལྟར་བསྟོན་ཞེ་ན། ཟླ་ག་ལ་ནི་ལིང་ག་བཞག །
སངས་རྒྱས་གཟུགས་ནི་བསྟོན་པར་བྱ། །བ་སྤྱི་རྒྱུ་ལས་ཀྱི་བྱ་བ་ནས། །མཁས་པས་སངས་རྒྱས་
སྟོན་རྒྱུ་སྟོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྗེས་བྱ་བ་ཅུ་བྱ་བ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ནང་ནས་སངས་རྒྱས་བྱང་འཇུག་པའི་རྒྱུ་
སྤྲུལ་གི་སྤྱི་རྗེས་སུ་སྟེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱ་བ་རི་ལྟར་བསྟོན་ཞེ་ན། ཟླ་ག་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་
ལིང་མ་དག་པའི་སྤྱི་ལུས་བཞག་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཆུང་སེམས་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་
མཆོན་དབེས་བརྒྱན་པའི་བྱང་འཇུག་ལོངས་སྤྱི་བསྟེན་དེ་བསྟོན་པར་བྱ་བ་དང་། ལོངས་སྤྱི་དེ་
ལ་གནས་པའི་མཁས་པས་ལུས་ཀྱི་བསྟོན་ནང་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྲུལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཐོག་ལོ་

ལས་ནས་སྤང་གི་ལྟའི་སྤྱོད་ཏེ་ཚོགས་ནམས་བསྐྱེད། བ་སྤྱ་ནམས་ཀྱི་བྱ་ག་སྟེ་དོ་རྩེ་དང་བསྐྱའི་
སྤྱོད་མཚམས་ནས་ཕྱིར་སྤྱོད་མཛད་པ་མཛད་སྤྱར་བྱོན་ནས་རང་ལ་ཞུགས་པས་རང་ཉིད་ནམ་
སྤང་དུ་སྤྱལ་བའི་ནམ་སྤང་གི་དང་པོ་སྤྱོད་བ་དེ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།

ཅ་ཆུད་ལས། དེ་ལ་ཚོས་རྩེས་སྤྱ་བྱ་བ་དེ་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། ལྷ་ག་ལ་ནི་ལིང་ག་བཞག། རྩོ་
རྩོ་ཚོས་ནི་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །བ་སྤྱ་ནམས་ཀྱི་བྱ་ག་ནས། །མཁས་པས་ཚོས་ཀྱི་སྤྱོད་ནམས་
སྤྱོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། རྩེས་བྱ་བ་ཆུ་བྱ་ག་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ནང་ནས་བྱང་འཇུག་པའི་ཚོས་ཏེ་འོད་དཔག་
མེད་ཀྱི་སྤྱ་རྩེས་སྤྱ་བྱ་བ་དེ་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། འབྲུ་སྤྱར་བཞིན་ལྷ་ག་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ལ་ནི་
ལིང་ག་མ་དག་པའི་སྤྱ་མའི་སྤྱ་བཞག་པའི་འོད་གསལ་ཀྱི་རྒྱུང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་དོ་རྩེ་ཚོས་
ཀྱི་སྤྱ་བྱང་འཇུག་ཡོངས་སྤྱར་བསྐྱོམ་པར་བྱ་ཞིང་། བྱང་འཇུག་ཡོངས་སྤྱ་དེ་ལ་གནས་པའི་
མཁས་པས་ཡུམ་ཀྱི་བསྐྱར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱང་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཐེག་ལེ་ལས་ཚོས་ཀྱི་སྤྱོད་ཏེ་འོད་
དཔག་མེད་ཀྱི་ལྟའི་ཚོགས་ནམས་བསྐྱེད། བ་སྤྱ་ནམས་ཀྱི་བྱ་ག་སྟེ་དོ་རྩེ་དང་བསྐྱའི་སྤྱོད་
མཚམས་ནས་ཕྱིར་སྤྱོད་མཛད་པ་མཛད་ནས་རང་ལ་ཞུགས་པས། རང་ཉིད་འོད་དཔག་མེད་དུ་
སྤྱལ་བའི་དང་པོ་སྤྱོད་བ་དེ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།

ཅ་ཆུད་ལས། དེ་ལ་དོ་རྩེ་རྩེས་སྤྱ་བྱ་བ་དེ་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། ལྷ་ག་ལ་ནི་ལིང་ག་བཞག། རྩོ་
རྩོ་སེམས་དཔལ་ནམ་པར་བསྐྱོམ། །བ་སྤྱ་ནམས་ཀྱི་བྱ་ག་ནས། རྩོ་རྩོ་སྤྱོད་ནམས་སྤྱོ་བར་བྱ། །
ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། དེ་བཞིན་དུ་བྱང་འཇུག་པའི་དོ་རྩེ་སྟེ་མི་བསྐྱོད་པའི་སྤྱ་རྩེས་སྤྱ་བྱ་བ་དེ་ལྟར་བསྐྱོམ་

ཞེན། ཟླ་ག་ལ་ནི་ཡིང་ག་བཞག་པའི་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱང་སེམས་ལས་བྱུང་འཇུག་ཡོངས་སྐྱོད་
 རྗེ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པ་ཅན་ཏུ་བསྐྱོམ་ཞིང་། མཁས་པས་ཡུམ་གྱི་བསྐྱར་དོན་རྒྱུ་ཏེ་མི་བསྐྱོད་
 པའི་ལྷའི་ཆོགས་རྣམས་བསྐྱེད་པ་བ་སྐྱའི་བྱ་ག་ནས་ཁྱིར་སྒྲོས་སྤར་རང་ལ་བརྟུག་པས། རང་
 ཉིད་མི་བསྐྱོད་པར་སྐྱུལ་པའི་དང་པོ་སྐྱོར་བ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་རིགས་རྗེས་སུ་བྲན་པ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེན། ཟླ་ག་ལ་ནི་ཡིང་ག་བཞག །
 སངས་རྒྱས་གཟུགས་ནི་རབ་ཏུ་བསྐྱོམ། །བ་སྐྱ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་ག་ནས། །མཁས་པས་རིགས་ཀྱི་
 སྤྱིན་རྣམས་སྒྲོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྒྱང་འཇུག་པའི་རིགས་ཏེ་རིན་འབྱུང་གི་སྐྱེ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེན། ཟླ་
 ག་ལ་ནི་ཡིང་ག་བཞག་པའི་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱང་སེམས་ལས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཆོན་དཔའི་
 གཟུགས་ཀྱིས་རབ་ཏུ་བརྒྱན་པའི་རྒྱང་འཇུག་ཡོངས་སྐྱོད་བསྐྱོམ་པར་བྱ་ཞིང་། མཁས་པས་ཡུམ་
 ཀྱི་བསྐྱར་ཐིག་ལེ་ལས་རིགས་ཀྱི་སྤྱིན་ཏེ་རིན་འབྱུང་གི་ལྷའི་ཆོགས་རྣམས་བསྐྱེད། བ་སྐྱ་རྣམས་
 ཀྱི་བྱ་ག་ནས་སྒྲོས་སྤར་རང་ལ་བརྟུག་པས་རང་ཉིད་རིན་འབྱུང་ཏུ་སྐྱུལ་པའི་དང་པོ་སྐྱོར་བ་དེ་
 བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་ཁོ་བོ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེན། ཟླ་ག་ལ་ནི་ཡིང་ག་བཞག །ཁོ་
 བོའི་དབང་པོ་རབ་ཏུ་བསྐྱོམས། །བ་སྐྱ་རྣམས་ཀྱི་བྱ་ག་ནས། །མཁས་པས་ཁོ་བོའི་སྤྱིན་རྣམས་
 སྒྲོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྒྱང་འཇུག་པའི་ཁོ་བོ་སྤྱི་དོན་གྱུ་བ་ཀྱི་སྐྱེ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེན། ཟླ་ག་
 ལ་ནི་ཡིང་ག་བཞག་པའི་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱང་སེམས་ལས་ཁོ་བོ་དོན་གྱུ་བ་ཡིན་ལ། དེའི་དབང་

པ་སྟེ་དོ་རྩེ་འཆང་གི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་བདག་པོ་ཟུང་འཇུག་ཡོངས་སྟོང་རྩོགས་པའི་སྐྱ་རབ་ཏུ་
བསྐྱོམ་ཞིང་། དེ་ལ་གནས་པའི་མཁས་པས་ཡུམ་གྱི་བསྐྱར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བ་ལས་བྱུང་བའི་
ཐིག་ལེ་ལས། ཁོ་པོའི་སྤྱིན་ཏེ་དོན་བྱུང་གྱི་ལྷའི་ཆོགས་ནམས་བསྐྱེད། བ་སྐྱ་ནམས་ཀྱི་བྱ་ག་སྟེ་
དོ་རྩེ་དང་བསྐྱའི་སྟོང་མཆོམས་ནས་བྱིར་སྐྱོས་མཛད་པ་མཛད། སྤང་བྱོན་ནས་རང་ལ་བཅུག་
པས་རང་ཉིད་དོན་བྱུང་ཏུ་སྐྱལ་བའི་དང་པོ་སྟོང་བ་དེ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(དམ་ཆོག་རྩེས་བྲན་གྱིས་ལྷེ་ཆུང་བའི་བདུད་ཅི་འཐུང་བའི་ཚུལ་)ནི།

ཅུ་རྒྱུ་ལས། དེ་ལ་དམ་ཆོག་རྩེས་སུ་བྲན་པ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། བདག་གི་དོ་རྩེ་བསྐྱར་
ལྷན། །དབང་པོ་གཉིས་ནི་མཉམ་སྐྱར་ཏེ། །རང་གི་ཁྱ་བའི་ཐིགས་པ་ཡིས། །སངས་རྒྱས་དོ་རྩེ་
སེམས་དཔའ་མཆོད། །ཅེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྩེས་བྲན་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ནང་ནས། དམ་ཆོག་ཡོངས་སྟོང་རྩོགས་སྐྱ་
དང་། དེའི་རྩེས་སུ་བྱུང་བ་སྐྱལ་བའི་སྐྱ་སྟེ། དེ་ལ་འང་ཕྱ་རགས་གཉིས་ལས་རགས་པ་གཞིའི་སྐྱ་
བ་སྐྱལ་སྐྱར་གྲགས་པ་སྐྱབ་པ་པོའི་ནམ་སྤྱིན་གྱི་ལུས་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཏེ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་
ཞེ་ན། སྐྱབ་པ་པོ་བདག་གི་དོ་རྩེ་སྟེ་ལྷེ་དང་། བསྐྱར་ལྷན་པ་སྟེ་ལྷེ་ཆུང་གི་དབང་པོ་གཉིས་མཉམ་
པར་སྐྱར་ཏེ་ལྷེས་ལྷེ་ཆུང་བ་བསྐྱོད་པ་ལས་བྱུང་བའི་རང་གི་ཁྱ་བའི་ཐིགས་པ་སྤང་བྱོན་གནས་
པ་ལྷེ་ཆུང་བ་ལས་བསྐྱེད་དེ་ལྷེ་ཐོག་ཏུ་བབས་པ་སྤངས་པ་ལས་སངས་རྒྱས་ཏེ་བྱུང་པོ་ལྷེ་དང་།
དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་སྟེ་སེམས་སེམས་བྱུང་གི་ཆོགས་ནམས་མཆོད་པ་སྟེ་ཆོམ་ནས་རྒྱས་པར་
བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་དགྲིལ་འཁོར་རྗེས་སུ་བྱ་བ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། དབང་པོ་གཉིས་ནི་མཉམ་
བཞག་སྟེ། །མཁས་པས་རང་གི་ཁུ་བ་དག །རྣལ་འབྱོར་པས་ནི་རྟག་ཏུ་དབྱུང་། །དགྲིལ་འཁོར་
དགྲིལ་འཁོར་ཚུ་ལ་དུ་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཀྱི། རྗེས་བྱ་བ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ནང་ནས་ཟུང་འཇུག་པའི་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་
མཆོག་རྗེས་སུ་བྱ་བ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། ཟུང་འཇུག་ལ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་སྐྱུ་རྩ་ལ་རེ་
བཞི་ལ་མཁས་པས་ཕྱིའི་བྱག་རྒྱ་དང་། རང་གི་པོ་མའི་དབང་པོ་གཉིས་མཉམ་པར་བཞག་པ་སྟེ་
སྐྱར་བ་ལས་བྱུང་བའི་རང་གི་ཁུ་བ་སྟེ། ཐེག་ལེ་ཡུམ་གྱི་བསྐྱར་རྟག་ཏུ་དབྱུང་བ་ལས་རྟེན་གཞལ་
ཡས་ཁང་དང་བརྟེན་པ་ལྟ་སོ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་ལྷ་བྱ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་ལྟ་སོ་རྣམས་ཆ་བོ་
དང་མོ་རྣམས་ཆ་མའི་ཚུ་ལ་དུ་བསྐྱེད་པའི་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་དེ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།

བཞི་བ་³⁹⁹སྐྱུ་རྗེས་བྱ་སོགས་ལྷས་རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་)ལ། སྐྱུ་རྗེས་བྱ་
སོགས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ། སེམས་ཅན་རྗེས་བྱ་
སོགས་གཉིས་གྱིས་རྫོགས་རིམ་པའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་དང་གཉིས།

དང་པོ་(སྐྱུ་རྗེས་བྱ་སོགས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་སྐྱུ་རྗེས་སུ་བྱ་བ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱི་སྐྱུ་གང་ཡིན། །
ཕུང་པོ་ལྷ་ཡིས་རབ་ཏུ་རྒྱས། །སངས་རྒྱས་སྐྱུ་ཡི་རང་བཞིན་གྱིས། །བདག་ཡང་དེ་དང་འབར་གྱུར་
ཅིག །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཀྱི། རྗེས་བྱ་བ་རྒྱུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ནང་ནས། སྐྱབ་པ་པོའི་ཡུས་སྐྱེ་དོ་རྗེས་རྗེས་
སུ་བྱ་བ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། བྱོགས་བཅུ་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱི་སྐྱུ་དོ་རྗེ་གང་

ཡིན་པ་ནམ་པར་སྤང་མཛད་དེ་ཟག་པ་མེད་པའི་ཕུང་པོ་ལྷ་ཡིས་རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པ་
བཞིན་དུ། སྐྱབ་པ་པོ་བདག་གི་ལུས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ཤིང་རང་བཞིན་ནམ་སྤང་དེ་དང་
འབྲས་བུ་ལྷའི་དབང་ཕྱག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ།

ཆ་རྒྱད་ལས། དེ་ལ་གསུང་རྒྱུ་སྤྲོད་པ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། རྩོམ་ཆོས་ཀྱི་གསུང་གང་
ཡིན། །གསུང་དེ་ངེས་ཆོག་ཕྱན་ཕྱུང་ཆོག་ལ། །བདག་གི་ཆོག་ཀྱང་དེ་འབྲས་སྟེ། །ཆོས་འཛིན་པ་
དང་འབྲས་གྱུར་ཅིག །ཆེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། སྐྱབ་པ་པོའི་བག་གསུང་རྩོམ་རྒྱུ་སྤྲོད་པ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། རྩོམ་ཆོས་
འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་གསུང་གང་ཡིན་པའི་གསུང་སྟེ། ཆོས་དང་དོན་དང་། རེས་པའི་ཆོག་དང་
སྐྱབས་པ་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི་ཕྱན་ཕྱུང་ཆོག་ལ་དང་ལྡན་པ་བཞིན་དུ། སྐྱབ་པ་
པོ་བདག་གི་བག་ཀྱང་ཆོས་འཛིན་པ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་གསུང་དང་འབྲས་བུ་གསུང་གི་དབང་
ཕྱག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ཅིག

ཆ་རྒྱད་ལས། དེ་ལ་ཐུགས་རྒྱུ་སྤྲོད་པ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། གསང་བའི་བདག་པོ་སྐྱེ་ལྡན་
པ། །ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་ཐུགས་གང་ཡིན། །རྩོམ་འཛིན་པ་ལྟ་བུར་ནི། །བདག་གི་སེམས་ཀྱང་དེ་
འབྲས་གྱུར། །ཆེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། སྐྱབ་པ་པོའི་སེམས་ཐུགས་རྩོམ་རྒྱུ་སྤྲོད་པ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། ཐུགས་རྩོམ་
མི་བསྐྱོད་པ་སྟེ་གསང་བ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཀུན་སྟོན་པས་ན་བདག་པོ་སྐྱོ་
རེག་བྱ་རྩོམ་ཐུག་རྒྱུ་ལྡན་པ་འཁོར་འདས་ཀུན་ཏུ་བཟང་བས་ན་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ཐུགས་ཀྱི་
རྩོམ་འཛིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུར་ནི་སྐྱབ་པ་པོ་བདག་གི་སེམས་ཀྱང་ཐུགས་རྩོམ་རྩོམ་མི་བསྐྱོད་

པ་དང་འདྲ་བར་སྤྱགས་ཀྱི་དབང་སྤྱག་ཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག་པའོ།།

གཉིས་པ་(མེམས་ཅན་རྩེས་ཐུན་སོགས་གཉིས་ཀྱིས་རྩོགས་ཅིང་པའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱིན་གྱིས་བསྐྱེད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་སེམས་ཅན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ཀྱང་གི་སེམས་
གང་ཡིན། །སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་གི་མཆོན། །དེ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་གི། །མཁའ་
དང་མཚུངས་པར་སྟོན་གྱུར་ཅིག །ཅེས་གསུངས།

ནོན་ཞི། རྗེས་བློ་བཅུ་བྱུག་ཡིད་པ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ནང་ནས་སྐྱེ་གནས་བཞིས་བསྐྱུས་པའི་སེམས་
 ཅན་ཀུན་གྱི་སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྗེས་སུ་བློ་བ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཏེ་རྫོགས་
 རིམ་མཐོན་པོ་ལ་གནས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱིས་མཆོན་
 པའི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་དང་ལྡན་ཞིང་། སྐྱེ་གནས་བཞིས་བསྐྱུས་པའི་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་
 སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནས་མཁའ་དང་མཚུངས་པ་ལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་གཉིས་སྒྲིང་
 ལུབ་ཅིང་སྤྲང་མི་ལྟར་བའི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པ་སྟེ་མཉམ་པར་བཞག་པར་གྱུར་ཅིག

ཆུ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་སྒྲགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཟུགས་དང་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྗེས་སྤྱང་ན་
 བ་རི་སྐྱར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། སྒྲགས་ཀྱི་དོ་རྗེ་སྐྱུ་གང་ཡིན། །གསུང་གིས་སྐྱུ་ཡང་ནམ་བསྐྱོམ་པ། །
 བདག་ཀྱང་ཉག་ཏུ་དེ་འདྲ་བར། །སྒྲགས་འཛིན་པ་དང་མཉམ་གྱུར་ཅིག །ཞེས་གསུངས།

ནེལ་ཞི། རྗེས་པོ་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་ནས་སྐད་སྐད་ཀྱི་གཞུགས་མི་དག་གི་ཚོགས་ཏེ་སྐབ་པ་
པའི་ཕྱས་ཐུགས་ཀྱི་ཏེན་ཏུ་ཡུར་པའི་སྐྱོ་དོ་རྗེ་དང་། དག་གི་ཚོགས་གསུང་དོ་རྗེ་རྗེས་སུ་བྱ་བ་
འི་ལྷ་ར་པ་སྐོམ་ཞེ་ན། སྐད་སྐད་མི་དག་སྐྱོ་མི་དཔེ་ཚོགས་དང་། དོ་རྗེ་མི་རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོད་པ་
སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་སྤྲོད་པ་ལས་མི་སྤྲོད་པའི་དག་གི་ཚོགས་དང་། དག་ཏུ་སྐྱའི་དོན་བརྗོད་པའི་

ཆོ་ན་ཡིད་ལ་སྐྱེ་ནམ་པ་ཤར་བ་ནི་གསུང་གི་སྐྱ་སྒོམ་པའི་དོན་ཏེ། དེ་འབྲ་བའི་ལུས་དང་སྐྱེ་
གནས་བཞིས་བསྐྱས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ངག་གི་ཆོག་གས་གཉིས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་དེ། རྩོ་
རྩེ་འཆང་གི་སྐྱ་དང་གསུང་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བ་དེ་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་བཞིན་དུ། སྐྱ་བ་
པ་པོ་བདག་གི་ལུས་དང་ངག་གྲང་ལྷགས་འཛིན་པ་རྩོ་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཉག་ཏུ་
མཉམ་པ་སྟེ་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག།

399

ལྷ་པ་(དམ་ཆོག་རྩེས་བྱས་དོན་དམ་པའི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་འཇུག་ཚུལ་བསྟན་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་དམ་ཆོག་རྩེས་སུ་བྱན་པ་རི་ལྟར་བསྒོམ་ཞེ་ན། དམ་ཆོག་ཁྱུང་ཆོ་ག་
བཞིན། །འབྲས་བུ་འདོད་པས་བརྟུང་བར་བྱ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོག་གས་བསད་ན། །དངོས་
གྲུབ་རབ་ཏུ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་དོན་དམ་པའི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་རིམ་གྱིས་
ཡང་དག་པའི་མཐའ་ལ་འཇུག་པ་བསྟན་པའི་བྱིར། དེ་ལ་དམ་ཆོག་རྩེས་སུ་བྱན་པ་ཞེས་སོགས་
གསུངས་སོ། །རྩེས་བྱན་བཅུ་དྲུག་པོ་དེའི་ནང་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འོད་གསལ་དུ་གཞུག་
པ་ལས་མི་འདད་བས་ན་དམ་ཆོག་འོད་གསལ་དེ་ལ་གཞིའི་དང་། ལམ་གྱི་འོད་གསལ་གཉིས་
ལས། བྱི་མའི་རྩེས་སུ་སྐྱེ་མའི་སྐྱ་བྱན་པ་རི་ལྟར་སྒོམ་ཞེ་ན། བརྟུང་བ་སྟེ་གཞུག་པར་བྱའོ་ཞེས་
བྱང་ངོ་། །ཀུང་གིས་ན། དམ་ཆོག་གཞིའི་པོ་མོ་སྒྲིམས་པར་ཞུགས་པའི་ཁྱུང་བ་མངལ་དུ་
འབྲས་པའི་དབྱས་སུ་བར་དོ་ཤི་བའི་རྒྱང་སེམས་ཞུགས་ནས་མེར་མེར་པོ་སོགས་མངལ་གྱི་
གནས་སྐབས་ལྷ་རྩོགས་པའི་མཐར་བྱི་རོལ་ཏུ་བཅས་ཏེ། བྱིས་པ་གཞོན་ནུ། དར་ལ་བབ་པའི་
གནས་སྐབས་རྣམས་ཐོབ་པ་ན་ལམ་ཐུན་མོང་བས་རྒྱུད་སྐྱུངས་ཤིང་། དབང་རྣམ་པར་དག་པ་

ཐོབ་ནས་དམ་ཚིག་དང་སྒྲིམ་པ་ལ་གནས་པའི་སྤྱིང་དུ། བསྐྱེད་རིམ་དང་ལུས་དབེན་དང་རག་
 དབེན་མཐར་ཕྱིན་ནས་སེམས་དབེན་གྱི་རྟོགས་པ་ལ་གནས་པ་སྤྱོད་པ་བྱེད་རྒྱུ་མ་བྱུང་བའི་རྣལ་
 འབྱོར་པ་དེས་སོ། །གང་ན། རང་གི་ཕྱང་པོ་ལ། ཁམས་བཞི། དབང་པོ་བྱུག་ཡུལ་ལ། ཡེ་ཤེས་
 ལ་སྟེ་རགས་པ་ཉེར་ལྔ་པོ་དེའོ། །ཚུལ་རིམ་རྟེན་ན། རྟོ་རྟེ་སྤྱིང་བ་ལས། གཟུགས་ཕྱང་གཏོགས་
 དང་མེ་ལོང་དང་། །ཞེས་སོགས་གྱི་ཐིམ་རིམ་གྱི་ཆོ་ག་རིམ་ལ་བཞིན་དུའོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་
 དུ་ན། འབྲས་བུ་བྱུང་འདུག་འདོད་པས་དེ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་བཏུང་བ་སྟེ་གཞུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ།
 ལུང་སྟོན་ལས། དམ་ཚིག་རྟེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །དེ་ལས་ཆངས་པའི་ཐིག་ལེ་དབྱུང་། །
 དངོས་མེད་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བ་ཡིས། །མཁས་པས་ཆོ་ག་བཞིན་དུ་བཏུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར། དེ་ལྟར་འོད་གསལ་དུ་བཅུག་པ་ལས་བྱུང་འདུག་གི་སྐྱེ་ཐོབ་ཚུལ་རིམ་ལོན་ཞེ་ན། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་དང་གཤེགས་མ་དང་། སེམས་དབང་དང་སེམས་མའི་སྒྲིམ་བསྟན་པའི་རང་
 གི་ཕྱང་པོ་དང་ཁམས་དང་། དབང་པོ་དང་ཡུལ་དང་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱི་རོ་བོར་གྱུར་པའི་རྒྱང་
 རྣམས་བསད་པ་སྟེ་རོ་རྒྱང་དུ་རྒྱ་བ་བཅད་ནས་དབུ་མར་ཐིམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་
 མེད་དཔེའི་འོད་གསལ་དང་། གཞིའི་འཆི་བ་འོད་གསལ་གཉིས་བསྐྱེས་པ་ལས་མཚན་དཔེས་
 བརྒྱན་པའི་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱུར་བཞེངས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཚོག་
 གི་དངོས་གྲུབ་བྱུང་འདུག་གི་སྐྱེ་རབ་ཏུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་ཆོགས་ཆེ་བ་ནི། །དངོས་མེད་ཅེས་བྱ་བསད་པ་སྟེ། །ཁྲོ་དང་ལྡན་པས་འདི་བསད་
 བ། །དངོས་གྲུབ་རབ་མཚོག་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་།

རྟོ་རྟེ་གཞུག་ཏོར་གྱི་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། འཆི་བ་ཞེས་བྱའི་རྣམ་རྟོག་ནི། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་
 ཕྱིན་ཚུལ་ཡིན། །སྟེ་བཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན། །བླ་བཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན། །བྱང་ཆུབ་ཤེས་

རབ་པ་རོལ་ཕྱིན། །ཐེམ་པ་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན། །གྲོལ་བ་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན། །བསམ་པ་
 ཐམས་ཅད་རྫོགས་བྱེད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བར་
 རྟེན་འཁོར་རྒྱ་བའི་ཚུལ་བསྟན། སྐྱེ་བ་ཤེས་རབ་པ་རོལ་ཕྱིན། །འབྲས་པ་ཤེས་རབ་པ་རོལ་
 ཕྱིན། །ཞེས་པས་ཆེ་འདི་དང་བར་དོ་གཉིས་ཀྱིས་འཁོར་རྒྱ་བའི་ཚུལ་བསྟན། བྱང་ཚུབ་ཤེས་
 རབ་ཅེས་སོགས་རྒྱུ་པ་གཉིས་ཀྱིས་པལ་ཆེར་ཆེ་འདིར་འཁོར་རྒྱ་ཚུལ་བསྟན། གྲོལ་བ་ཤེས་
 རབ་པ་རོལ་ཕྱིན། །ཞེས་པས་འབྲས་དུས་ཀྱི་བྱང་འཇུག་བསྟན། བསམ་པ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་
 བྱེད་པ། །ཞེས་པས་བྱང་འཇུག་གི་མཛད་པ་བསྟན་ནོ། །སྐབས་འདིའི་ སྒྲོན་གསལ་དུ། དམ་
 ཆོག་ཁྱ་ཕྱང་ཆོ་ག་བཞིན། །ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་བར་དོར་འཁོར་རྒྱ་བ་ལ་སྦྱར་ནས་བཤད་དེ།
 སྒྲོན་གསལ་ལས། རྫོགས་པའི་གོ་རིམ་རྫོགས་པར་གྱུར་གྱང་། གལ་ཏེ་བརྟན་པ་ཅན་གྱི་བཙུན་
 འབྲས་ཅན་མ་ཡིན་ན་དེའི་ཆེ་འགོ་བའི་རྒྱུ་ཉིད་དུ་དུས་བྱས་ནས་དེ་ལས་ལངས་ཏེ་སྦྱ་མ་ལྟ་
 བྱའི་ཉིང་དེ་འཛིན་མཛོན་དུ་བྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བར་དོར་འཁོར་རྒྱ་བའི་དོན་
 ཡང་། བར་དོ་དངོས་གནས་པ་གྲུབ་ནས་དེའི་རྟེན་ལ་འཁོར་རྒྱ་བ་མིན་གྱི། བར་དེའི་དོད་ལ་སྦྱ་
 ལུས་སུ་བཞེངས་ནས་དེའི་རྟེན་ལ་འོད་གསལ་མཛོན་དུ་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་འཇུག་
 གི་སྦྱ་འབྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

དམ་ཆོག་ཁྱ་ཕྱང་ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་སྦྱོད་བསྟུས་སུ་ཆེ་འདིར་འཁོར་རྒྱ་བ་ལ་སྦྱར་
 ཏེ་བཤད། མདོ་བསྟེ་ལས། འདིའི་རྒྱུ་པ་བཞི་ལྟ་གཞི་འོད་གསལ་དུ་སྦྱད་པ་ལ་སྦྱར། རྣམ་
 བཞག་རིམ་པར། འདི་དང་བརྟུང་བར་བྱ་ཞེས་པའི་བར་འཆི་རིམ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་
 སྦྱོད་བསྟུས་སུ་སྦྱར་བའི་ཚུལ་ནི་བརྟུང་བ་སྟེ་གཞུག་པར་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས་མངལ་གྱི་གནས་
 སྐབས་ལྟ་རྫོགས་པའི་བར་ནི། སྦྱར་བར་དོར་འཁོར་རྒྱ་བའི་ཚུལ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་དང་འབྲས་

ཞིང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་བཅས་ནས་བྱིས་པ་གཞོན་ཏུ་དར་ལ་བབ་པའི་གནས་སྐབས་ཐོབ་ཅིང་། བསྐྱེད་
 རིམ་དང་དབེན་པ་གསུམ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་སྐྱུ་ལུས་པ་ཞིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲིད་པ་ལ་གནས་
 པ་དེས་གཞུག་པར་བྱའོ། །གང་ན། རང་གི་ཕུང་སོགས་ཉེར་ལྷ་པོ་དེའོ། །ཚུལ་ཇི་ལྟར་ན། རྗེ་
 སྤང་བ་ལས་གསུངས་པའི་ཐེམ་རིམ་གྱི་ཆོ་ག་བཞིན་དུའོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ན། འབྲས་བུ་
 ཟུང་འཇུག་འདོད་པ་སྟེ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུའོ། །འོ་ན་དེ་ལྟར་འོད་གསལ་དུ་བརྒྱག་པ་ལས་ཟུང་
 འཇུག་གི་སྐྱུ་ཇི་ལྟར་འཐོབ་ན། སྐྱུ་ལུས་པ་རང་གི་གཤེགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱས་བསྟན་པའི་ཕུང་
 ཁམས་དབང་པོ་ཡུལ་གྱི་ཆོགས་རྣམས་བསད་པ་སྟེ་འོད་གསལ་དུ་བརྒྱག་པ་ལས་ཟུང་བའི་
 མཆན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱར་བཞེངས་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་བུས་ཀྱི་
 བྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །མདོ་བསྐྱེད་སྐྱར་ཚུལ་ནི།
 གནས་སྐབས་ལྷ་རྫོགས་པའི་མཐར་ཞེས་པའི་བར་སྤར་ལྟར་ལ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་བཅས་པའི་བྱིས་པ་
 གཞོན་ཏུ་དར་བབ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཐོབ་ཅིང་། ལྷག་མོས་ལུས་ལ་སྤྱད་པའི་དེ་ཉིད་ཡན་ཆད་
 མངོན་དུ་བྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེས་གཞུག་པར་བྱའོ། །གང་ན། རང་གི་ཕུང་ཁམས་དབང་པོ་
 ཡུལ་ཡན་ལག་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གཤེགས་པ་དང་། གཤེགས་མ། སེམས་དཔའ་སེམས་མ།
 ཁྲོ་བོ་དང་དེར་མ་ཟད་གཙོ་བོ་ཡང་ངོ་། །

ཚུལ་ཇི་ལྟར་དུ་ན། ཐེམ་རིམ་གྱི་ཆོ་ག་བཞིན་དུའོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ན། འབྲས་བུ་
 ཟུང་འཇུག་འདོད་པས་དེའི་ཕྱིར་དུའོ། །དེ་ལྟར་འོད་གསལ་དུ་བརྒྱག་པ་ལས་ཟུང་འཇུག་གི་སྐྱུ་
 ཐོབ་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། རང་གི་ཕུང་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གཤེགས་པ་ནས་ཁྲོ་བོའི་
 ཆོགས་རྣམས་བསད་པ་སྟེ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་བརྒྱག་པ་ལས། དངོས་སུ་
 སྤགས་ཀྱི་འོངས་སྒྲིད་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་རྗེ་ཇི་སེམས་དཔའ་སྤྲོན་པོ་

དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་རྣམས་འབྲུབ་ཅིང་། མཐར་ཐུག་རྒྱ་ཆེན་
 སོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཀྱང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །རྣམ་བཞག་རིམ་པར་སྦྱར་བའི་ཚུལ་ནི།
 བརྟུང་བ་སྟེ་ཞེས་བ་ནས། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལྷ་རྣམས་པའི་མཐར་ཅེས་བ་ཡན་ཆད་སྦྱར་
 དང་འབྲུབ་ལ། ཕྱི་རོལ་ཏུ་བཅས་ནས་བྱིས་པ་གཞོན་ཏུ་དར་བབ་དར་ཡོལ་རྒྱ་ལོའི་གནས་
 སྐབས་ལྷ་ཐོབ་པའི་གང་ཟག་དེས་གཞུག་པར་བྱའོ། །གང་ན། རང་གི་ཕྱང་སོ་སོགས་རགས་བ་
 ཉེར་ལྷ་སོ་དེའོ། །ཚུལ་རིམ་རྣམས་ན་ཐིམ་རིམ་གྱི་ཆོ་ག་བཞིན་དུའོ། །སྒྲ་མ་སྒྲ་མ་ཁ་ཅིག་གིས། དམ་
 ཆོག་ཁྱ་ཕྱང་ཆོ་ག་བཞིན། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་འདི་སྟོན་གསལ་དུ། བར་དོར་འཆང་རྒྱ་ཚུལ་
 ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དེ་ཁོ་ན་ལ་སྦྱར་ནས་འཆད་པ་མི་རིགས་ཏེ། གཞུང་འདི་
 སྟོན་བསྟུས་སུ་ཆེ་འདིར་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད། མདོ་བསྐྱེད་ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་
 བསྟུང་བ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད། རྣམ་བཞག་རིམ་པར་གཞིའི་འཆི་རིམ་ལ་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པའི་བྱིར།
 དེས་ན་གཞུང་འདིའི་བརྟེན་བྱའི་དོན་དེ་ཆ་ཅན་དང་། བར་དོར་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་སྦྱར་བ་སོགས་
 བརྟེན་བྱའི་དོན་གྱི་ཆ་གསུམ་བྱས་པའི་སྟོན་ནས་སྟོན་གསལ་སོགས་སུ་བཤད་པ་དེ་བརྟེན་བྱའི་
 དོན་གྱི་ཆ་གསུམ་རེ་ཡིན་པའི་བྱིར།

399

བྱུག་པ་ལྷང་བའི་རིམ་པ་བསྟན་པ་ལ། ཤེར་ཕྱིན་དང་མ་སྦྱེས་པ་རྗེས་བྱས་ཀྱིས་འོད་གསལ་
 དུ་ཞུགས་ནས་ཟུང་འཇུག་གི་སྦྱར་ལྷང་ཚུལ་བསྟན་པ། མཆོད་པ་རྗེས་བྱས་ཀྱིས་དགྲིལ་འཁོར་
 རྒྱལ་མཆོག་གི་སྦྱལ་སྦྱར་ལྷང་བའི་གཞི་དགོད་པ་གཉིས།

412

དང་སོ་(ཤེར་ཕྱིན་དང་མ་སྦྱེས་པ་རྗེས་བྱས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་ནས་ཟུང་འཇུག་གི་སྦྱར་ལྷང་ཚུལ་
 བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། དེ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ས་ལོ་ཏུ་བྱིན་པའི་དམ་ཆེག་རྗེས་སུ་བྲན་པ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་
ཞེན། རང་བཞིན་གྱིས་ནི་འོད་གསལ་བ། །ཐམས་ཅད་མ་སྐྱེས་ཟག་པ་མེད། །བྱང་ཆུབ་མེད་
ཅིང་མངོན་རྟོགས་མེད། །ཁམས་ཀྱང་མེད་ཅིང་འབྱུང་བའང་མེད། །ཅེས་གསུངས།

ནོན་ཀྱི། རྗེས་བྲན་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ནང་ནས། ཤེས་རབ་སྣང་བ་གསུམ་གྱི་ས་
ལོ་ཏུ་བྱིན་པ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འོད་གསལ་ལས་དག་མ་དག་གི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་རི་
ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེན། སྣང་བ་གསུམ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་བརྒྱད་ཅུ་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་རང་
བཞིན་གྱིས་མ་སྐྱེས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བདེ་བ་ཆེན་པོས་རྟོགས་པའི་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱུ་སེམས་
ལས་སྐྱུ་མའི་སྐྱུར་བཞེངས་པས་ན་ཡང་སྲིད་བྱི་མར་མ་སྐྱེས་པ་དང་། འོད་གསལ་དེ་ལ་དཔེ་
དང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གཉིས་ལས། བྱི་མའི་དོན་གཉིས་སྣང་གི་ཟག་པ་མེད་པ་དང་། མངོན་
པར་བྱང་ཆུབ་པ་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དང་། མངོན་རྟོགས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གཉིས་ཐ་དད་ཏུ་
བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་ཅིང་འཛིན་པ་མེད་པས་ན་ཁམས་སྟོང་གྱང་མེད་ལ་འབྱུང་བ་
བཅུད་ཀྱི་སྣང་བ་ཡང་མེད་པ་ཡིན་ནོ།

ཅ་ཅུད་ལས། དེ་ལ་མ་སྐྱེས་པ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེན། ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་འོད་
གསལ་བ། །མཆོན་མེད་མི་འབྱུང་ནམ་མཁའ་བཞིན། །གཉིས་མེད་གཉིས་སུ་མེད་མིན་ཞི། །ཤིན་
ཏུ་བྱི་མེད་ནམ་མཁའ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཀྱི། རྗེས་བྲན་བཅུ་དྲུག་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ནང་ནས་མ་སྐྱེས་པ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་
དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་བྱང་འབྱུག་གི་སྐྱུར་སྣང་བ་རྗེས་སུ་བྲན་པ་རི་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེན། རང་
བཞིན་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་འོ་ཤོ་གཅིག་པའི་བྱང་འབྱུག་དེ་ཐ་དད་ཏུ་

བདེན་པར་མཛོན་པར་ཞེན་པའི་མཚན་མ་མེད་པ་དང་། ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་གཞན་དུ་མི་
འགྱུར་བ་དང་། རྣམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་འཇའ་ཚོན་བཞིན་དུ་སྐྱེའི་རྣམ་པ་དྲུངས་ཤིང་གསལ་
བ་དང་། རོ་བོ་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་ལྷོག་པ་གཉིས་སུ་མེད་པ་མིན་པ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་མཐའ་
དག་ཞི་བ་དང་། སྤྱག་བསྐལ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བས་ན་ཤིན་དུ་བྲི་མ་མེད་པ་རྣམ་མཁའ་
བཞིན་དུ་ཐོགས་པའི་རིག་པ་མེད་པ་ཡིན་ལོ།།

གཉིས་⁴¹⁰པ་(མཚོད་པ་རྗེས་ཅན་གྱིས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཚོག་གི་སྤྱལ་སྐྱར་ལྷང་བའི་གཞི་དགོད་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་ཞེ་སྤང་གི་རིགས་ལ་སྟོགས་པའི་མཚོད་པ་རྗེས་སུ་ཅན་པ་རི་ལྷར་བསྐྱོམ་
ཞེ་ན། བྱད་མེད་སེམས་ནི་རབ་བརྟན་པ། །ལོ་གངས་བཅུ་གཉིས་ལོན་རྟེན་པ། །རིགས་ཀྱི་སྦྱར་
བས་རབ་བསྐྱོམས་ཏེ། །བདག་གི་ཁུ་བས་མཚོད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། རྗེས་ཅན་བཅུ་དྲུག་གི་ནང་ནས་སྟོན་བྱང་ལ་ཞེ་སྤང་རྣམ་པར་དག་པ་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་
སོགས་པ་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་རྟོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དེས་རང་གི་སྤྱལ་ཁྱེགས་པའི་
རྣམ་སྤང་སོགས་སྤྱན་མ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤྱལ་ཏེ། དེ་དག་དང་སྟོམས་པར་ཁྱེགས་ནས་རང་
རྒྱུད་ལ་བདེ་ཆེན་འབྲེན་པའི་བཀོད་པ་མཛད་པ་དེ་བཞིན་དུ། རྗེས་འབྱུག་ལ་མེ་ཏོག་སོགས་སྒྲ་
ན་ཡོད་པའི་མཚོད་པ་དང་། རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་ཁྱེགས་པ་ལས་བྱང་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་
མེད་ཀྱི་འོད་གསལ་ལ་གནས་པའི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་མཚོད་པ་རྣམས་རྗེས་སུ་ཅན་པ་རི་ལྷར་
བསྐྱོམ་ཞེ་ན། བྱད་མེད་སེམས་ནི་རབ་ཏུ་བརྟན་པ། མཚོད་ལོ་གངས་བཅུ་གཉིས་ལོན་པ་རྟེན་
ནས་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པ་དེ་དང་རང་གཉིས་ལྷར་བསྐྱེད། དེའི་ལུས་ལ་རིགས་ལྷ་བཀོད་དེ་
དང་རང་གི་མཁའ་གསང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། བརྒྱ་ཅན་དང་། སྤང་པོ་ཅན་མ། རི་དྲགས་ཅན་

མ། དུང་ཅན་མ་སྟེ་ཕྱག་རྒྱ་རིགས་བཞི་གང་རུང་རང་རང་གི་རིགས་དང་མཐུན་པར་བསྟེན་པའི་
ཚུལ་གྱིས་རབ་དུ་སྦྲོར་བས་རང་གི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཁུ་བ་ལོར་བུའི་ཆེའི་བར་དུ་ཕབ་པ་མི་
འཕོ་བར་གཟུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱིས་མཆོད་པར་བྱའོ།

³⁹⁸
གསུམ་པ་དེའི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་ལ། དངོས་གྲུབ་མཆོག་འབྲུབ་པ། དངོས་གྲུབ་དམན་པ་
འབྲུབ་པ། ⁴¹⁴ཐ་དད་དུ་ཞེན་ན་མི་འབྲུབ་པར་བསྟན་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(དངོས་གྲུབ་མཆོག་འབྲུབ་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུན་ལས། འདིས་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྒྲ། །རྡོ་རྗེ་འཛིན་པའི་ཐུགས་དང་ནི། །ཆོས་
འཛིན་མཆོག་གི་གསུང་དག་ཀྱང་། །ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །སྦྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་
ཀྱང་འབྲུབ། །ཅེས་གསུངས།

ནན་ནི། རྗེས་ངན་བརྩུ་བྱལ་པོ་འདིས་ནི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྦྱ་རྡོ་རྗེ་རྣམས་ལྷན་གྱི་རིགས་
དང་འབྲེལ་བའི་ཡོན་ཏན། གདུལ་བྱ་ལ་སྦྱའི་སྦྱལ་པ་དུ་མ་ཅིག་ཆར་དུ་སྟོན་པའི་སྦྱའི་དབང་
ཐུག་དང་། ཐུགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་མི་བསྦྱོད་པའི་རིགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡོན་ཏན། རྟོག་པ་
མེད་བཞིན་དུ་ཤེས་བྱ་རི་སྟེད་པ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཆར་དུ་མཐུན་པ་ཐུགས་ཀྱི་དབང་ཐུག་དང་།
ཆོས་ཀྱི་རིགས་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་གསུང་རྡོ་རྗེ་འོད་དཔག་མེད་དང་འབྲེལ་བའི་ཡོན་
ཏན། གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་སྒྲ་དང་མཐུན་པར་ཆོས་ཅིག་ཆར་སྟོན་པའི་ངག་གི་
དབང་ཐུག་དག་ཀྱང་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེར་མ་ཐད་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་
རྡོ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱང་འབྲུབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(དངོས་གྲུབ་དམན་པ་འབྲུབ་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། གང་གཞན་སྤྱོད་པ་འདད་པ་རྣམས། །དོ་རྩེ་མི་ཕྱེད་གསུམ་བསྐྱེམས་ཏེ། །བཟུངས་
བ་ཅམ་གྱིས་དེ་འབྲུབ་འགྲུར། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཟུང་འཇུག་པས་རང་གི་དོ་རྩེ་གསུམ་དང་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
གྱི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བའི་དོ་བོ་ཉིད་དུ་དོ་རྩེ་ལྟར་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པར་
བསྐྱེམ་པའི་ཤེས་རབ་གྱིས་ཟིན་པའི་སྒྲོན་པ། ཟུང་སྤྲུགས་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་དོ་རྩེ་འཇུག་
བ་བྱས་བ་ཅམ་གྱིས། གང་དངོས་གྲུབ་མཆོག་ཏུ་བཤད་པ་ལས་གཞན་སྤྱོད་པ་ལྟེ་འཇུག་ཏེན་པའི་
དངོས་གྲུབ་བཤད་པ་རྣམས་བདེ་སྒྲུབ་ཏུ་འབྲུབ་པར་འགྱུར་རོ།

413

གསུམ་པ་(ཐ་དད་དུ་ཞེན་ན་མི་འབྲུབ་པར་བསྐྱེམ་པ་)ནི། རང་གི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་ལྟེ་སྦྱོར་
གསུང་ཐུགས་གྱི་དོ་རྩེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མཛོན་པར་ཞེན་ཅིང་། བདག་མེད་པ་མ་ཉོགས་པ་རྣམས་
གྱིས་དངོས་གྲུབ་མཆོག་ཏུ་མ་ཟད་འཇུག་ཏེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱང་འབྲུབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དངོས་
གྲུབ་ཐམས་ཅན་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དེའི་ལོངས་སྤྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་སྦྱོར་མ་བདེ་
མཆོག་ལས། རྣལ་འབྱོར་ཐམས་ཅད་བཅོམ་ལྷན་འདས། །དོ་རྩེ་སེམས་དབའ་དེ་བཞིན་
གཤེགས། །ཁམས་གསུམ་པ་ནི་མ་ལུས་པ། །ཐམས་ཅད་དེ་ཡི་ལོངས་སྤྱོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར།

379

གསུམ་པ་(ལེན་པའི་མཆོན་དོན་བཤད་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྦྱོར་དང་གསུང་དང་ཐུགས་གྱི་གསང་བ་
གསང་བ་འདུས་པ་ལས། ཐུགས་གྱི་སྤྱོད་པ་མཆོག་གི་ལེན་སྟེ་བདུན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྦྱོར་དང་གསུང་དང་ཐུགས་གྱི་གསང་བ་གསང་

བ་འདུས་པ་ལས། རིམ་གཉིས་སྟུན་མོང་བའི་སྒྲགས་པ་སྐྱབ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གཞན་གྱི་
དོན་སྐྱབ་པའི་སྒྲོང་པ་མཆོག་ནི་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ལེན་ཡིན་ལ། དེ་བརྗོད་བྱར་སྟུན་པའི་གཞུང་གི་
ཆོགས་ལའང་ལེན་ཞེས་བྱའོ།

བཞི་པ་³⁷⁹ (ལེན་དེ་བཤད་ཟིན་པར་བསྟན་པ་)ནི། ལེན་བདུན་པ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པའོ། །གཞུང་
གང་དང་གང་མཐའ་དྲུག་གང་དང་གང་གིས་བཤད་ཅེ་ན། དེ་ནས་བཙུམ་ལྟན་འདས་ཞེས་པ་ནས།
བསྟེན་ན་སྐྱར་དུ་འགྱུར་པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་སྐྱ་རི་བཞིན་པས་བཤད། སྒྲོང་མོ་ཟ་ཞིང་མི་
བཟླ་སྟེ། །ཞེས་པ་ནས། དཔྱལ་བར་ངེས་པར་སྟེག་པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་དང་ངེས་ཀྱིས་
བཤད། སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། འདོད་པ་ཐམས་ཅད་བསྟེན་
པས་སོ། །ཞེས་པའི་བར་དགོངས་མིན་གྱིས་བཤད། ཆགས་ཅན་ཡེ་ཤེས་འདོད་པ་ཡིས། །ཞེས་
པ་ནས། རིགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རྣམ་པར་སྒྲོམ། །ཞེས་པའི་བར་ཚུལ་བཞིས་བཤད། སངས་རྒྱས་རྗེས་
སྟུང་བར་སྒྱུར། །ཞེས་པ་ནས། བསྒྲོམས་ན་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་དགོངས་
པས་བཤད། བྱད་མེད་གཟུགས་ལྟན་མདངས་བཟང་བ། །ཞེས་པ་ནས། ཡིད་དུ་འོང་བར་བསྒྲོམ་
པར་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་དགོངས་མིན་གྱིས་བཤད། སངས་རྒྱས་རྗེས་སྟུང་ལ་སོགས། །ཞེས་
པ་ནས། དཀྱིལ་འཁོར་དཀྱིལ་འཁོར་ཚུལ་དུ་བྱ། །ཞེས་པའི་བར་དགོངས་པས་བཤད།

དེ་ལ་སྐྱ་རྗེས་སྟུང་བ་པོ་རྣམས་བསྒྲོམ་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། སྒྲགས་འཛིན་པ་དང་མཉམ་གྱུར་
ཅིག །ཅེས་པའི་བར་སྐྱ་རི་བཞིན་པས་བཤད། དེ་ལ་དམ་ཆོག་རྗེས་སྟུང་པ་པོ་རྣམས་བསྒྲོམ་ཞེ་ན།
ཞེས་པ་ནས། དངོས་གྲུབ་རབ་དུ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་དགོངས་པས་བཤད། དེ་ལ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་དམ་ཆོག་རྗེས་སྟུང་པ་པོ་རྣམས་བསྒྲོམ་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། ཤིན་
ཏུ་རི་མེད་ནམ་མཁའ་བཞིན། །ཞེས་པའི་བར་དགོངས་མིན་གྱིས་བཤད། དེ་ལ་ཞེ་སྤང་གི་རིགས་

རྗེས་སུ་བྱ་བ་དེ་ལྟར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། ཞེས་པ་ནས། སྤགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་མཆོག་གི་ལེན་ཞེས་པའི་བར་
སྤྱི་དེ་བཞིན་པར་བཤད་པའོ།

དེས་ན་གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ལེན་བདུན་པ་དེ་ཉིད་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མཐའ་བྱུག་
དང་ཚུལ་བཞིའི་ནང་ནས་དགོངས་དགོངས་མིན། བྱང་ངེས། སྤྱི་དེ་བཞིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུལ་
བས་ཐོན་པའི་ལམ་ལ། འདོད་ཡོན་དེ་ལྟར་འདོད་པར་བསྟེན་པ་པན་ཡོན་དང་བཅས་པ་དང་།
འདོད་ཡོན་ལ་ཁོངས་སྤྱོད་པའི་དུས་ཀྱི་སྐྱོམ་བསམ་གསུམ་དང་། ལུས་དབེན་ལ་སོགས་པའི་རྗེས་
བྱ་བྱུག་དང་། རིམ་གཉིས་ཀྱི་སྟོམས་འབྱུག་གི་ཆོ་ག་དང་། རྗེས་བྱ་བ་བྱུག་དང་དེ་དག་གི་
པན་ཡོན་རྣམས་འཆད་ཚུལ་ཆོགས་བཤད་དང་སློབ་བཤད་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིན་ནས། ཉན་པ་པོའི་གང་
ཟག་ལྷ་ལ་བཤད་པས་གང་ཟག་ལྷ་པོ་དེའི་རྒྱུད་ལ་འོད་ཟུང་གི་གོ་བ་སྐྱེས་པ་ནི་ལེན་བདུན་པ་
མཐའ་བྱུག་གིས་བཤད་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

༡༡། རྒྱུད་ཐངས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་ཡོད་པའ་གསར་བ་འདྲམ་པའི་རྒྱ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷན་མ་
རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་འཆད་པ་ལས་
ཡིན་པ་རྒྱུད་པ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་བཟུགས་སོ།།

༥ གསུམ་པ་བཤང་གཅིད་དམ་ཆོག་གི་ལེའུས་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ། ལེའུ་སྲ་སྤྱིའི་མཆོམས་
སྒྱུར་བ། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ། ལེའུའི་མཆོན་དོན་བཤད་པ། ལེའུ་དེ་བཤད་ཟིན་པར་བསྟན་
པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(ལེའུ་མུ་ཕྱིའི་མཆོམས་སྐུར་བ་)ནི། ལེའུ་བདུན་བས་ལེའུ་དང་པོའི་དོན་འཆད་པའི་ཚུལ་
བསྟན་པ་དེ་ནས། རྩོད་པ་ལ་གནས་པའི་ནལ་འབྱོར་པ་ནམས་ཀྱིས་ཆོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་
རྩོགས་པར་བྱ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་མཆོད་པ་བསྟན་པའི་བྱིར།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་..... ཞེས་གསུངས།

རྒྱ་ཉི་ཤེས་ཀྱི་ལྷ་མོ་ལྟ་བུ་ལྟོགས་པའི་བཤེར་གཅིད་དམ་ཆེན་གྱི་ལཱ་འདི་གསུངས་སོ།

གཉིས་པ་(མེད་མེད་གཞུང་བཤད་པ་)ལ། སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་མཆོམས་སྤྱད་པ། བསྟོད་ཅིང་
གསོལ་བ་གདབ་པ། གསོལ་བ་བཏབ་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(སྟུང་བ་པོའི་ཆེག་གིས་མཆམས་སྒྱར་བ་)ནི།

རྩ་མཉམ་པ་སྤྱོད་པ་ལྟར་། བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་རྒྱུ་མཆོག་དཔལ་གྱིས།
བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་དབང་ཕྱུག་དམ་པ་དོན་རྒྱུ་འཛིན་

བ་ཆེན་པོ་ལ། བསྟོད་པའི་རྒྱལ་པོ་འདི་གསོལ་བ་བཏབ་པོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། གསོལ་བ་བཏབ་པོ་ཞེས་བཤད་པའི་གཞིར་བྱུང་ངོ་། །གང་གིས་ན། དགོན་མཆོག་གི་སྐད་དོད་རད་ཏ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དཔལ་གྱི་སྐད་དོད་ཀེ་ཏུ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་ཡང་འབྲུག་པས་རིན་པོ་ཆེས་འདོད་དོན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལྟར་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གྱི་ཐིག་ལེ་དེས་ཀྱང་འདོད་པའི་དོན་བདེ་བ་མཆོག་སྟེར་བར་བྱེད་ལ། རྒྱལ་མཆོན་བཙུགས་པས་ཡིད་ལ་དགའ་བ་བསྐྱེད་པ་ལྟར། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གྱི་ཐིག་ལེ་དེས་ཀྱང་ཡིད་ལ་དགའ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས། དགོན་མཆོག་དཔལ་ནི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གྱི་ཐིག་ལེ་ཡིན་ལ། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གྱི་ཐིག་ལེའི་སྐྱས་བསྟན་པའི་བྲག་ན་དོ་རྗེས་གསོལ་བ་བཏབ་པོ། །བྲག་ན་དོ་རྗེས་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གྱི་སྐྱས་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ། བྲག་ན་དོ་རྗེས་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གྱི་དབང་བསྐྱར་བར་གསོལ་བ་འདེབས་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ན། བཙུག་ལྷན་འདས་གྱི་སྐད་དོད་ཟླ་གའི་མཆོན་དོན་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་ལྷན་པས་ན་བཙུག་ལྷན་འདས། འཁོར་གྱི་བཙུག་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་བདག་པོ། དམ་བ་སྤྱན་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མོ་རྣམས་ལ་དབང་བསྐྱར་བས་ན་དབང་བྲུག་དོ་རྗེ་འཛིན་པ་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་ན། འོག་ནས་འབྱུང་བའི་བསྟོད་པའི་རྒྱལ་པོ་འདིས་བསྟོད་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པོ། །དོན་གང་གསོལ་བ་བཏབ་ན། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གྱི་དབང་བསྐྱར་བ་དེ་བཤད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པོ། །

གཉིས་པ་(བསྟོད་ཅིང་གསོལ་བ་གདབ་པ་)ལ། སྟོད་པའི་སྐོན་ནས་བསྟོད་པ་དང་། ལམ་སྟོན་པའི་སྐོན་ནས་བསྟོད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(སྟོད་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་)ནི།

ཙ་ཁྱུད་ལས། རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ཐེག་པ་ཆེ། །ནམ་མཁའི་སྟོད་པ་ནམས་སྟོང་བ། །ཀུན་ཏུ་
བཟང་པོའི་སྟོད་པ་མཆོག་། རྒྱལ་མཆོག་མཆོད་པ་བཤད་དུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་མི། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པས་ན་རྡོ་རྗེ། གཞན་གྱི་དོན་ལ་སེམས་པས་ན་སེམས་
དཔའ། གདུལ་བྱ་མི་གནས་པའི་བྱང་འདས་ལ་འགོད་པས་ན་ཐེག་པ་ཆེ། ནམ་མཁའ་ཐམས་
ཅད་སྟོང་པ་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ནམ་པར་སྟོང་བར་མཛད་
པས་ན་ནམ་མཁའི་སྟོད་པ་ནམས་སྟོང་བ། འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་
བས་ན་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྟོད་པ་བྱུལ་དུ་བྱུང་བས་ན་མཆོག་ ཉོན་མོངས་པའི་དབྱེ་ལས་རྒྱལ་
བའི་ཉོན་རང་དབྱེ་བཅོམ་པ་ནམས་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞེས་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་
ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་མཆོད་པ་དེ་བཤད་དུ་གསོལ།

གཉིས་པ་(ལམ་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་བསྟོད་པ་)ལ་བྱང་ལེས་གཉིས།

དང་པོ་(བར་དོན་)ནི།

ཙ་ཁྱུད་ལས། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་མུག་ཆེ། །རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་རབ་སྟོན་པ། །ནམ་མཁའི་
དབྱིངས་དང་མཚུངས་པའི་མཆོག་། རྒྱལ་གཞི་མཆོད་པ་བཤད་དུ་གསོལ། །ཐར་པའི་ལམ་ནི་རབ་
སྟོན་པ། །ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་གནས། །སངས་རྒྱས་སྐལ་མཆོག་དག་པའི་བདག་། །མི་
མཆོག་མཆོད་པ་བཤད་དུ་གསོལ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྒྱས་པའི་སྤྱུལ། །ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་
བསྐྱོར་བ། །སྐྱེ་དང་གསུང་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་དག་། །བྱུག་འཆལ་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་འོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་མི། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་མུག་གི་ཆོགས་ཆེན་པོ་སྟོང་བར་བྱེད་པའི་རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་

རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་དབྱིངས་དང་མཚུངས་པར་རང་བཞིན་གྱིས་
 གྲུབ་པས་སྟོང་པར་སྟོན་པའི་མཆོག་རྒྱལ་བ་རྣམས་ལ་སོགས་པ་སྤྱལ་བ་དང་ཐེམ་པའི་གཞིར་
 གྱུར་པ་ཞེས་རྟོག་ཏུ་འཆང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་ནས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་མཆོད་པ་དེ་བཤད་ཏུ་
 གསོལ། སྤྱི་བ་གཉིས་ཟད་པའི་གོ་འཕང་ནི་མཐར་ཐུག་པའི་ཐར་བ་ཡིན་ལ། དེར་བཞོད་པར་བྱེད་
 པའི་ལམ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དང་། ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་སྟོན་པ་ལ་གནས་པ་སངས་རྒྱས་རྣམ་
 སྐུ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་ལྗེའི་བདག་པོར་གྱུར་པས་ན་སྐུ་མཆོག་རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་
 དག་པའི་བདག་དང་། མི་མཆོག་ཅེས་རྟོག་ཏུ་འཆང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་
 མཆོད་པ་དེ་བཤད་ཏུ་གསོལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱན་རྒྱས་པ་དང་
 ལྷན་པ། བདེན་པ་བཞི་ལ་ལན་གསུམ་ཏུ་བརྒྱས་ཏེ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྐྱོར་བའི་ཆོས་ཀྱི་
 འཁོར་ལོ་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་རབ་ཏུ་བསྐྱོར་བས་དོན་ཤེས་པར་མཛད་པ། སྤྱི་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་
 རྟོག་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པས་ན་ཤིན་ཏུ་དག་པ། བདེན་པ་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པས་ན་རྟོག་
 འདིར་བཞོད་པར་བྱེད་པས་ན་ཐེག་པ་ཞེས་རྟོག་ཏུ་འཆང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
 སེམས་ཀྱི་མཆོད་པ་དེ་བཤད་ཏུ་གསོལ།

གཉིས་པ་ངེས་དོན་ནི། འདོད་ཆགས་མཆོད་པ་དང་། དེའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་བཞི་བཅུ།
 ཞེ་སྤང་སྤང་བ་དང་དེའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་སོ་གསུམ། གཏི་ཐུག་ཉར་ཐོབ་དང་དེའི་རང་
 བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་བདུན་པོ་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གཉིས་སྤང་
 གིས་མི་བྱེད་པས་ན་རྟོག་ཏུ་འདིར་བཞོད་པར་བྱེད་པའི་ཐེག་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་པོ་དང་། ཟུང་
 འཇུག་ཡོངས་སྤྱོད་པའི་རང་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་ཁོ་ནའི་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཏུ་གྱུར་པས་ན་ནམ་
 མཁའ་དབྱིངས་དང་མཚུངས་པ་དང་། རིགས་ལྗེའི་བདག་པོར་གྱུར་པས་ན་མཆོག་ཅེས་རྟོག་ཏུ་

འཆང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་ནས། རྒྱལ་བ་རྣམས་སྤང་ལ་སོགས་པ་སྤྲུལ་བ་དང་ཐེམ་པའི་གཞིར་གྱུར་
 པའི་འོད་གསལ་གྱི་མཆོད་པ་དེ་བཞུག་དུ་གསོལ། དབང་ཕུག་བརྒྱད་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ནི་
 ཐར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ལམ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དང་། ཐེག་པ་སྤང་བ་གསུམ་གྱིས་
 གང་དུ་བསྐྱོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་གནས་པ་དང་། བདེ་བ་ཀྱན་ལས་
 བསྐྱུབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ན་སངས་རྒྱས་སྤྲུལ་མཆོག་བདེན་པ་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་
 པས་ན་དག་པའི་བདག་རྒྱ་མཆོན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་མི་མཆོག་ཅེས་དོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་
 རས་འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་གི་མཆོད་པ་དེ་བཞུག་དུ་གསོལ། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དོན་
 གྱི་འོད་གསལ་དང་སེམས་ཉེ་དག་པའི་སྤྱུ་མའི་སྤྱུ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་སྤྱུ་
 རྒྱས་ཤིང་ཡངས་པའི་སྤྱན་ལྔ་དང་ལྔན་པ་སྟེ། སྤྱན་ལྔ་ནི། སྟོང་གསུམ་གྱི་གཟུགས་པ་རགས་
 མཐོང་བའི་ཤེད་སྤྱན་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་འཆི་འཕོ་དང་སྤྱེ་བཤེས་པའི་ལྷའི་སྤྱན་དང་། སྟོང་
 ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱན་དང་། གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པའི་
 བྱད་པར་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ཤེས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱན་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་
 མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱན་ཉེ། སྤྱན་ལྔ་དང་ལྔན་པ་ཡིན་
 རོ། །བདེན་པ་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གདུལ་བྱའི་རྒྱད་ལ་
 རབ་ཏུ་བསྐྱོར་བས་དོན་ཤེས་པར་མཛད་པ། སྤྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་འི་མ་རྣམས་དོན་གྱི་འོད་
 གསལ་གྱིས་དག་པར་བྱས་པས་ན་ཤིན་ཏུ་དག་པ། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པས་ན་དོ་རྩེ།
 འདིར་བསྐྱོད་པར་བྱ་བས་ན་ཐེག་པ་ཞེས་དོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་ལ་བསྟོད་ནས་འོད་གསལ་གྱིས་
 མཆོད་པ་དེ་བཞུག་དུ་གསོལ།

417
 གསུམ་པ་(གསོལ་བ་བཟབ་པའི་དོན་བཞུག་པ་)ལ། སྤྱད་པ་པའི་ཆེག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་

འཇུག་པ་དང་། མཆོད་པའི་ཆོ་ག་དང་། ⁴³⁰གསང་དབང་གི་ཆོ་ག་དང་གསུམ།

དང་པོ་(སྤྱད་པ་པོའི་ཆོ་ག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་)ནི།

ཅེ་ཅུད་ལས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་དོ་རྩེ་འཛིན། །ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་མི་འགྱུར་ཆེ། །ཐམས་ཅད་
དབང་བསྐྱར་ཀུན་གྱི་དོན། །ཀུན་དབང་དོ་རྩེ་རིན་ཆེན་འཛིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆོད་
པའི་མཆོག་། དོ་རྩེ་མི་ཕྱེད་གསུམ་གནས་པ། །སྤྱད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་སྒྲུབ་མཆོག་། རྒྱལ་བ་
འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་བཤད། །ཅེས་གསུངས།

ནོན་ནི། བྱང་ཚུབ་གྱི་སེམས་ཀྱིས་མཆོད་པ་བཤད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་དེ་ནས། བཤད་
དོ་ཞེས་བཤད་པའི་གཞིར་བྲང་དོ། །གང་གིས་ན། རྒྱུད་གྱི་སྟོན་པ་དོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོས་བཤད་
དོ། །དེ་བྱད་པར་རི་ལྷ་བྱ་དང་ལྷན་ན། ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་སྟེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མངའ་བ། སྤྱི་རིགས་འདྲ་རྒྱུན་མི་འཆད་པས་ན་མི་འགྱུར་བ། ལྷ་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་དབང་འདི་ལ་བསྐྱར་བ་དང་། ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་མངའ་བཞེས་པའི་
སྟོན་པ་གདུལ་བྱ་ཀུན་གྱི་འདོད་དོན་རྫོགས་པར་མཛད་པ་དང་། ཞམས་གསུམ་གྱི་བདག་པོར་
གྱུར་པས་ན་ཀུན་དབང་། དོ་རྩེ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་། རིན་ཆེན་དག་པའི་སྤྱི་མའི་སྤྱི་གཉིས་
ངོ་པོ་གཅིག་པའི་བྱང་འཇུག་རང་གི་བདག་ཉིད་ཏུ་འཛིན་པའི་བྱད་པར་དང་ལྷན་ནོ། །དེས་གང་
བཤད་ན། རྒྱལ་བ་གོང་མ་རྣམས་འབྱུང་བའི་གཞིར་གྱུར་པའི་འོད་གསལ་གྱི་མཆོད་པ་དེ་
བཤད་དོ། །དེ་གང་ཞེ་ན། དུས་གསུམ་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་འབྲེལ་བའི་
མཆོད་པ་བསྐྱེད་རིམ་པས་མཆོད་པ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་སྟེ། དོ་རྩེ་གསུམ་གཤོད་མ་ནས་རང་
བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལས་མི་ཕྱེད་པར་གནས་པ། རྒྱལ་བའི་སྤྱི་གསུང་ཐུགས་རང་བཞིན་གྱིས་

སྟོང་པ་དེར་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ངོ་བོའི་སྟོན་པ་འདྲ་བས་ན་སྐལ་མཆོག་
 སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་རྒྱལ་བའི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་བའི་
 ལུས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལུས་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོས་རྫོགས་པའི་འོད་གསལ་དེ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(མཆོད་པའི་ཆོག་)ལ། རྫོགས་རིམ་པའི་མཆོད་པ། བསྐྱེད་རིམ་པའི་མཆོད་པ། རིམ་
 གཉིས་⁴²⁸ཐུན་མོང་པའི་མཆོད་པའི་ཡན་ལག་དང་གསུམ།

དང་པོ་(རྫོགས་རིམ་པའི་མཆོད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། ར་རྒྱུང་གཞོན་ལྷ་མིག་ཡངས་པ། །གཟུགས་བཟང་གཞོན་པས་བརྒྱན་པ་ནི། །ལོ་
 གངས་ཉི་ཤུ་ལྷ་ལོན་རྟེན། །བྲོལ་སོང་ལས་ཀྱང་རབ་ཏུ་བརྟམ། །ཅེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཡིད་དུ་འོང་བའི་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པས་ན་ར་རྒྱུང་གཞོན་ལྷ། བདེན་གཉིས་གྱི་
 བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་གཟུགས་རྒྱ་ཆེ་བས་ན་མིག་ཡངས་པ། མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་པས་ན་
 གཟུགས་བཟང་བ། ལང་ཆོ་དང་ལྷན་པས་ན་གཞོན་པས་བརྒྱན་པ། ལུང་པོ་ལ། ཁམས་ལ།
 དབང་པོ་ལ། ལུས་ལ། ཡེ་ཤེས་ལྷ་སྟེ་ལོ་གངས་ཉི་ཤུ་ཆ་ལྷ་ལོན་པ་སྟེ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་བྲུང་པར་
 དང་ལྷན་པའི་བྲུང་འཇུག་སྐྱེ་མའི་ཞལ་ལས་བྲུང་བའི་མན་ངག་ལས་རྟེན་པའི་བྲུང་འཇུག་པའི་
 དང་པོ་སྦྱར་བ་དང་། བྲོལ་སོང་གི་སྐྱད་དོད་ཉི་ཅུ་ད་ཀ་ལོགས་སུ་ཡོད་པ་ལའང་འཇུག་པས་
 འཁོར་རྣམས་གཙོ་བོ་བྲུང་འཇུག་པ་ལས་ལོགས་སུ་སྟེ་ཐ་དད་དུ་སྦྱལ་ཡང་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་
 རབ་ཏུ་བརྟམ་པར་བྱ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་ནི་རྒྱལ་བ་རྣམས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
 པས་མཆོད་པ་ཞེས་བྱའོ།

གཉིས་པ་(བསྐྱེད་རིམ་པའི་མཆོད་པ་)ལ། གནས་སྤང་ཞིང་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱད་བསྐྱབ་པ། ཉིང་

དེ་འཛིན་དང་པོ་གཉིས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་དང་གཉིས།

དང་པོ་(གནས་སྤང་ཞིང་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱད་བསྐྱབ་པ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། ས་ཕྱོགས་གཙང་ཞིང་ནམ་པར་དབེན་པ་འཇམ། །རྒྱལ་ཉིད་སྤྱེས་ཞི་ཞི་བའི་གནས་
ནམས་སུ། །གཤམ་གཅི་ཅུ་ལ་སྤྱོགས་པས་བྱུག་པ་འཇམ། །རྒྱལ་བ་མཆོད་ཕྱིར་རྟག་པར་རབ་ཏུ་
བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ས་བརྟག་པ་དང་བསྐྱང་བ་བྱས་པའི་ས་ཕྱོགས་སྤང་བ་གཟུང་བ་བསྐྱང་ཞིང་བྱིན་
གྱིས་བརྒྱབས་པས་གཙང་ཞིང་སྤྱེ་བོའི་འདུ་འཛིན་ནམ་པར་དབེན་པ་དང་། འཇམ་གྱི་སྤྱེས་ནི་ས་
བརྟག་བསྐྱང་སོགས་རྒྱས་པ་མི་དགོས་པའི་ས་ཕྱོགས་རྒྱལ་བ་ཉིད་ཀྱི་རིགས་སུ་སྤྱེས་པའི་
འདུས་པའི་སྐྱབ་པ་པོ་བཞུགས་པའི་གནས་དང་། ཞི་བ་སྟེ་དེ་ལས་གཞན་པའི་སྤྱེ་བོ་ཡོན་ཏན་
ཅན་བཞུགས་པའི་གནས་དང་། ཞི་བའི་གནས་ལྟ་ཁང་སྟེ་གནས་དེ་ནམས་སུ་བའི་བཤམ་གཅི་
འོ་མ་ཞོ་མར་ཉེ་བ་བྱུང་ལྟ་དང་ཅུ་གཙང་དང་སོགས་པས་བྱི་བཟང་གིས་བྱུགས་པའི་སྟེགས་བྱ་
བྱ་བཞི་པ་དེར་ཆོ་ག་བཞིན་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་ཐེག་ཆོན་གྱིས་བྱི་བར་བྱའོ། །འཇམ་གྱི་སྤྱེས་ནི་མེ་
རྟག་ལ་སོགས་པའི་མཆོད་པའི་ཡོ་བྱད་ནམས་སྟ་གོན་བྱེད་པ་སྟེ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཡིན་
ནོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ཞེ་ན། རྒྱལ་བ་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་སྟ་ནམས་མཆོད་པའི་ཕྱིར་
དུའོ། །དུས་རི་ཙམ་དུ་མཆོད་ན་གསང་དབང་གི་ཆོ་གའི་འགོ་བཅམས་ནས་མཇུག་མ་རྫོགས་ཀྱི་
བར་དུ་རྟག་ཏུ་སྟེ་ཉིན་དེ་བཞིན་དུ་མཆོད་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ཉིང་དེ་འཛིན་དང་པོ་གཉིས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་)ལ། དང་པོ་སྦྱར་བ་བྱེད་ཚུལ། དཀྱིལ་
འཁོར་⁴²⁶རྒྱལ་མཆོག་བྱེད་ཚུལ་འགལ་སྦྱོར་དང་བཅས་པ། དང་པོ་སྦྱར་བའི་སྐབས་སུ་ལུས་རྟེན་
⁴²⁷

གྲི་དགྲིལ་འཁོར་དུ་བསྐྱེལ་ཚུལ། དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་སྟོ་བའི་ཚུལ་དང་བཞི།
དང་པོ་(དང་པོ་སྟུང་བ་བྱེད་ཚུལ་)ནི།

ཅེ་རྒྱུད་ལས། ལུ་མའི་དབྱུས་བར་སྤྱི་གཙུག་མཐའ་ཡི་བར། །ཆོ་ག་ཤེས་པས་ཡང་ན་རྟེན་པའི་
བར། །ལྟེ་བར་སྐྱེད་པ་གསང་བར་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ། །རིགས་ལྷ་རྣམས་ནི་དགོད་པར་རབ་ཏུ་
བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དགོད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་གིས་ན། དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་ཤེས་པས་དང་
པོའི་མགོན་པོ་སྤྱལ་སྤྱུ་དོ་རྗེ་སེམས་དཔར་བསྐྱར་ནས་ལུས་ཉེན་གྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་བསྐྱེལ་
བའི་དེ་ཉིད་ཡན་ཆད་མངོན་དུ་བྱས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པ་དེས་འགོད་པར་བྱའོ། །སྐབས་གང་དུ་གང་
ལ་གང་འགོད་པར་བྱ་ན། །ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྐབས་སུ་ཡབ་གྱི་ལུས་ལ་ལྷ་སོ་གཉིས་དང་།
རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་སྐབས་སུ་ཡུམ་གྱི་ལུས་ལ་ལྷ་ཉེར་དགུ་འགོད་པར་བྱའོ། །ཚུལ་རི་ལྟར་དུ་
འགོད་ན། ཡབ་ཡུམ་གྱི་སྤྱི་གཙུག་ནས་སྐྱེ་མཆོམས་གྱི་མཐའི་བར་ལ་ཨོ་ལས་རྣམ་པར་སྤང་
མཛད། བར་གྱི་སྐྱས་སྐྱེ་མཆོམས་ནས་མགྱེན་པའི་བར་ལ་ལྷ་ལས་འོད་དཔག་མེད། མགྱེན་པ་
ནས་ལུ་མ་གཉིས་གྱི་དབྱུས་གྱི་སྤྱིང་ཁའི་བར་ལ་རྩྱ་ལས་མི་བསྐྱོད་པ། ལྟེ་བ་དང་རྟེན་པ་ནས་
གསང་གནས་གྱི་བར་ལ་སྤྱ་ལས་རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་དང་། གསང་གནས་གྱི་བསྐྱེད་ཅེ་བ་ནས་
རྟེན་པའི་གྲུ་ལས་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་འགོད་ཅིང་། དེས་མཆོན་ནས་རིགས་ལྷ་དང་འབྲེལ་
བའི་རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་ས་སྤྱིང་ལ་སོགས་པའི་སེམས་དཔའ་དང་། སེམས་མ་དང་། ཁྲོ་བོ་རྣམས་ནི་
སྐབས་ཐབས་མདོར་བྱས་ནས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་སྤྱི་བོ་ལ་སོགས་པའི་རང་གི་གནས་རྣམས་སུ་
སྤྱི་རྣམ་པ་མ་དོར་བའི་ཚུལ་གྱིས་འགོད་པར་བྱའོ། །འདིས་ནི་ཁ་ཅིག་གིས། ལུས་དགྲིལ་བསྐྱེལ་

པའི་ཆེ་ལུས་དགྲིལ་ལ་ལྷ་མི་བསྐྱེལ་པར་ས་བོན་རྣམས་འབའ་ཞིག་ལྷར་མོས་ནས་བསྐྱེལ་པར་
འདོད་པ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །སྐྱོན་གསལ་འདྲར་སྒྲིང་ཁ་ནས་ལྷེ་བའི་བར་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
འགོད་པར་མ་བཤད་པ་དང་། མདོར་བྱས་སུ་བསྐྱེལ་ཅ་བ་ནས་ཀང་སོར་བར་དུ་འགོད་པར་མ་
བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། དེ་གཉིས་གང་བྱས་ཀྱང་ཆོག་པའི་ཕྱིར།

⁴²⁴
གཉིས་པ་(དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་བྱེད་ཚུལ་འགལ་སྒྲིང་དང་བཅས་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱུས་གནས་པར། །ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མཆོ་བསྐྱེལ་པར་
བྱ། །བདག་ཉིད་ཆེ་བའི་དབྱུས་གནས་པར། །མཁས་པས་སྒྲིང་ཁར་བསྐྱེལ་པར་བྱ། །ཞི་བ་དོ་
རྩེ་འཛིན་འདོད་ན། །བསྐྱེད་བ་དག་ཀྱང་རབ་དུ་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། བསྐྱེད་རིམ་ལ་བྱང་ཞིང་མཁས་པ་དང་པོ་སྐྱེར་བ་ཡན་ཆད་སྔན་དུ་བྱས་པ་དེས།
རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཏེ་བྲག་རྒྱའི་ཆོས་འབྱུང་གི་དབྱུས་སུ་གནས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ཐེག་ལེ་རྒྱ་མཆོ་ནི་མང་པོ་སྟེ་སོ་གཉིས་དང་། ཆེ་བ་སྟེ་ཐེག་ལེ་སོ་
གཉིས། དབྱུས་གནས་པར་ཏེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་བདག་ཉིད་ལྷ་སོ་གཉིས་སུ་བསྐྱེད་དེ་
བསྐྱེལ་པར་བྱ་ཞིང་། ཡུམ་ཀྱི་བསྐྱར་གནས་པའི་ལྷ་དེ་རྣམས་དོ་རྩེ་དང་བསྐྱེལ་སྐྱེར་མཆོམས་
ནས་རིམ་གྱིས་སྒྲིང་ཁར་བྱངས་ཏེ། འོག་ནས་འཆད་པ་ལྷར་ཀྱི་ཕྱིར་སྐྱོ་བ་དེ་བསྐྱེལ་པར་
བྱའོ། །དགྲིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་རགས་པ་ལ་དམིགས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་བྱིང་གོད་ཞི་བ་དོ་རྩེ་
འཛིན་པ་སྟེ་བརྟན་པོ་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེས་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་བསྐྱེལ་པ་དེ་ཐུན་གྱི་
མཐར་འཇོག་པར་འདོད་ན། ལྷ་དེ་རྣམས་རང་གི་སྤྱི་བོ་ལ་སོགས་པའི་གནས་རྣམས་སུ་བསྐྱེད་བ་
དག་ཀྱང་རབ་དུ་བྱའོ། །

424

གསུམ་པ་(དང་པོ་སྦྱར་བའི་སྐབས་སུ་ལུས་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བསྐྱེམ་ཚུལ་)ནི། ལུ་མའི་དབུས་
བར་སྤྱི་གཙུག་མཐའ་ཡི་བར། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་སྤྱུ་རྩོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་ལུས་ལ་ལུས་
དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་རྣམས་འགོད་པར་བཤད་ན། དེའི་སྤྱོད་དུ་གང་བསྐྱེམ་པར་བྱ་ཞེ་ན།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རིན་ཆེན་སྣ་བཞིའི་མཆོད་རྟེན་ལ། །འོད་ཟེར་འཕྲེང་བས་རྣམ་པར་བརྒྱན། །ཡེ་
ཤེས་རྒྱ་མཚོ་དུས་གསུམ་གྱི། །གནས་དེ་ཡིན་པར་རྣམ་པར་བསམ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྤྱུ་སྤྱུ་རྩོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་ལུས་ལ་གནས་པའི་རིན་ཆེན་ཏེ་སྤྱན་སོགས་ཡུམ་
བཞིའི་རོ་བོར་གྱུར་པ། སྣ་བཞི་སྟེ་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་བཞི་རྒྱར་བྱས་པའི། རྒྱད་སྤྱི་མ་ལས། མཆོད་
རྟེན་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །བཞུགས་གནས་སོ་བྱང་ཡིན་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་
པ་ལྟར་མཆོད་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པས་མཆོད་རྟེན་ཞེས་བྱ་བའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་དེ་
བསྐྱེམ་པར་བྱའོ། །དེ་ཁྱད་པར་རི་ལྟ་བུ་དང་ལྷན་སྟམ་ན། །ཤར་དཀར། ལྷ་སེར། ལུབ་དམར།
བྱང་ལྗང་། དབུས་སྤྱོ་བས་ན་འོད་ཟེར་ཕྲེང་བས་རྣམ་པར་བརྒྱན་པ། དུས་གསུམ་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་
པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ལྷ་རྒྱ་མཚོ་ནི་མང་པོ་སྟེ་སོ་གཉིས་
བཞུགས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པའོ།

བཞི་པ་(དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་སྤྱོ་བའི་ཚུལ་)ནི། གོང་དུ་མཁས་པས་སྟིང་ཁར་བསྐྱེམ་
པར་བྱ་ཞེས་གསུངས་པ་ཅུང་ཟད་བཤད་ན།

ཅ་རྒྱུད་ལས། བདག་གི་བ་སྤྱིའི་བྱ་གནས། །མཁས་པས་མཆོད་པའི་སྤྱན་རྣམས་སྟོ། །ཞེས་
གསུངས།

དོན་ནི། བསྐྱེད་རིམ་ལ་བྱང་བའི་མཁས་པས་ཡུམ་གྱི་བསྐྱར་གནས་པའི་མཆོད་པའི་སྤྱན་ཏེ་

དགྲིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་འཛོམས་རྣམས་བདག་གི་བ་སྤྱི་བྱ་ག་སྟེ་དོ་རྩེ་དང་བསྐྱེད་སྤྱོད་མཆོམས་
ནས་ཕྱིར་སྤྱོད་མཛད་པ་མཛད་ནས་ཕྱིའི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རང་རང་གི་གནས་སུ་འགོད་པའི་
དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་དེ་སྤྱོད་བར་བྱའོ། །རྒྱ་མའི་དབུས་བར་ཞེས་པ་ནས། མཁས་པས་
མཆོད་པའི་སྤྱན་རྣམས་སྤྱོ། །ཞེས་པའི་བར་གྱི་གཞུང་འདིས། གོང་དུ་བཤད་གཅི་ཚུ་ལ་སོགས་
པས་བྱུག་བཤམ། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་ཐེག་ཆོན་གྱིས་བྱི་བར་གསུངས་
པའི་སྐབས་སུ་བསྐྱབ་པའི་སྤྱ་ལོགས་སུ་ཉེར་བསྐྱུ་ཡན་ཆད་ཀྱི་བདག་སྤྱེད་རྩོགས་པར་བསྐྱོམ་
དགོས་པར་བསྟན་ནོ།

⁴²³
གསུམ་པ་རིམ་གཉིས་ཐུན་མོང་པའི་མཆོད་པའི་ཡན་ལག་ལ། དྲང་ངེས་གཉིས།

དང་པོ་(དང་དོན་)ནི།

ཅེ་རྒྱུད་ལས། མཁས་པས་ལྷ་མྱ་ལ་དག་དང་། །བསྐྱེད་རྣམ་པ་ལྟར་ཤེས་བྱ། །རྩ་ཉི་རྣམ་གསུམ་
ཤེས་བྱས་ནས། །ལྷ་རྣམས་ལ་ནི་དབུལ་བར་བྱ། །མེ་ཏོག་གཆི་ཀླ་ར་དང་། །མ་ལི་ཀླ་དང་ཡུ་ཐེ་
ག །མེ་ཏོག་ག་ར་སྤེ་ར་བསམ། །མཆོད་པ་ཐམས་ཅད་རབ་དུ་བརྟག །ཅེས་གསུངས།

ནོན་ནི། བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལྷ་དང་མེ་ཏོག་གི་ཁ་དོག་གི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ་མཁས་པས།
ལྷ་མྱ་ལ་དག་པ་མེད། དམར་ལྗང་། སྤྱོ་བ་ལྗང་དང་། བསྐྱེད་དག་པ་མེད་དམར་ལྗང་སྤྱོ་བ་ལྗང་བྱེ་བ་
དེ་ཉིད་རང་རང་གི་ཁ་དོག་དང་མཐུན་པའི་དེ་བཞེན་གཤེགས་པར་བསྐྱེད། རྩ་ཉི་ཕྱེ་སྤྱོ་མའི་མེ་
ཏོག་ལ་དག་དམར་སྤྱོ་གསུམ་དུ་བྱེ་བ་དེ་ཉིད་སྤྱོ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་གསུམ་དུ་ཤེས་པར་
བྱས་ནས་དགྲིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་ལ་དབུལ་བར་བྱའོ། །དེར་མ་ཟད། མེ་ཏོག་གཆི་ཀླ་ར་
དང་། །མ་ལི་ཀླ་དང་ཡུ་ཐེ་ག །མེ་ཏོག་ག་ར་སྤེ་ར་རྣམས་དངོས་དང་བསམ་པ་ཅམ་གྱིས་དགྲིལ་

འཁོར་པའི་ལྷ་ཐམས་ཅད་ལ་མཆོད་པར་རབ་ཏུ་བརྟག་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ངེས་དོན་)ནི། ཅ་བའི་རྒྱུ་ལྷ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུ་ལྷ་སྟེ་བཙུ་པོ་དེ་ནི་མེ་ཏོག་ལ་
བཙུར་བྱེ་བའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས། གང་ཞིག་རྒྱུ་ནི་བཙུར་བསྐྱགས་
པ། །དེ་ནི་བརྒྱ་ལྷ་ལ་མིང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལྷ་དང་འབྲུག་གནས་གསུམ་གྱི་
གདངས་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་སུ་ཤར་བའི་དོ་རྩའི་བརྒྱས་པ་ནི། ལྷ་མའི་མེ་ཏོག་ལ་གསུམ་དུ་
བྱེ་བའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་ཉིད་ཅེས་གྲགས་དོ་རྩེ་གསུམ། །རྩ་ཏི་གཅིག་བྱ་
གསུམ་དུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ངག་དབེན་མན་ཆད་ཀྱི་གང་ཐག་གིས་གང་ལ་དོར་
བརྒྱས་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ། ལྷ་བྱེད་མ་གཏོགས་པའི་ཅ་བའི་རྒྱུ་སྟོན་མ་དང་སྦྱར་བའི་བྱར་སེལ་
སའི་རྒྱུ་དང་། ལྷ་མ་གྱི་དང་སྦྱར་བའི་སྟག་འཛིན་ཚུའི་རྒྱུ་དང་། གོས་དཀར་མོ་དང་སྦྱར་བའི་
བྱེན་རྒྱ་མའི་རྒྱུ་དང་། སྟོལ་མ་དང་སྦྱར་བའི་མཉམ་གནས་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་བཞི་ནི། མེ་ཏོག་གཞི་
ཀླ་ར་སོགས་མེ་ཏོག་བཞིའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། གཞི་ཀླ་ར་མ་ཡི་ཀླ། །ཡུ་ཐེ་ཀ་ར་
སྟེ་ར་ནི། །གོ་རིམ་བཞིན་དུ་སྟོན་སོགས་ཏེ། །དབང་ཆེན་སོགས་པར་འདིར་སྦྱར་རོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

རྒྱུ་ལྷ་དང་འབྲུག་གནས་གསུམ་གྱི་གདངས་དང་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གདངས་དབྱེར་མེད་དུ་
སྦྱར་བའི་དོ་རྩའི་བརྒྱས་པ་བྱས་པ་ལ་བཞེན་ནས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་འབྱུང་བ་ནི་དབྱེལ་བ་དང་
མཆོད་པའི་ངེས་དོན་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་མཉེས་པར་བྱེད་
པའི་མཆོད་པ་ཆེན་པོར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དངོས་མེད་གོ་འཕང་ལ་བཀོད་
པས། །རྩ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྦྱར་སྦྱར་བ། །གཅིག་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱན་མཉེས་པའི། །མཆོད་པ་
ཆེན་པོར་དེ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མེ་ཏོག་གི་མཆོད་པའི་ངེས་དོན་དོན་གྱི་འོད་

གསལ་མི་ཤེས་པར། ཕྱི་རོལ་གྱི་མེ་ཉླ་ལ་སོགས་པའི་མཆོད་པ་ཙམ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི།
 མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ལས་རིང་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་ཉིད་མེ་ཉླ་ཡིན་
 དགོངས་ན། ཕྱི་དུས་སྐྱེ་བོས་མི་ཤེས་ཏེ། མེ་ཉླ་གསལ་པས་ན་དེ་རྣམས་ཀྱིས། དངོས་གྲུབ་རིང་དུ་
 གནས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ལུང་དགས་ནས་བདག་ཉིད་ལ་སྟོན་པ་ནི་སྒྲིག་
 ཆེ་བས་དགག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། འདི་ནི་བདག་གི་སྐལ་མེན་ཞེས། ཟེར་ནས་
 བདག་ཉིད་སྟོན་པར་བྱེད། །དེ་བཞིན་བདག་ཉིད་སྟོན་པས་ན། །སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྟོན་
 པར་འགྱུར། །སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་སྟོན་གྱུར་པས། །ཟུང་ན་འདས་ལས་གཞན་དུ་འགྲོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་གསང་དབང་གི་ཆོ་ག་ལ། ལྷ་མའི་བྱ་བ་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་པ། ⁴³²སྟོབ་མའི་བྱ་བ་
 ལྷ་དང་ལྷ་མ་ལ་མཆོད་པ། ⁴³⁴ལྷ་མས་གསང་དབང་བསྐྱུར་བའི་ཆོ་ག་ ⁴³⁸གསང་དབང་བསྐྱུར་བའི་
 བན་ཡོན་དང་བཞི།

དང་པོ་(ལྷ་མའི་བྱ་བ་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་པ་)ནི། བཤད་གཅི་ཚུ་ལ་སོགས་པས་བྱུགས་པའམ་
 ཞེས་པས་བསྟན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐེག་ཆོན་གྱིས་བྲི་བསྐྱབ་བྱ་བའི་སྟོན་དུ། བདག་བསྐྱེད་ངི་
 ཙམ་ཞིག་བསྟོམ་པར་བྱ་སྟམ་ན། དང་པོ་སྟོར་བ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་ཉིར་བསྐྱེད་པར་
 དུ་བསྟོམ་པར་བྱའོ།

ཅེ་ཅུད་ལས། དཔག་ཆད་བརྒྱུ་ཡི་ཁྱོན་ཙམ་དུ། །འཁོར་ལོའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྟོམ་བྱས་
 ལ། །རྣམ་པར་མཁས་པས་ཉླ་པར་ནི། །རིགས་རྣམས་རབ་དུ་དགོད་པར་བྱ། །དེ་བཞིན་བརྒྱ་
 རྩེ་དང་། །རལ་གྱི་ཤུལ་མཁས་པས་བསྟོམ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཞི། རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་རྣལ་འབྱོར་པས་དགྲིལ་འཁོར་ཐིག་ཚོན་གྱིས་བྲི་བ་དང་།
 བསམ་གཏན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་པ་ན་ངོས་རེ་ལ་དབག་ཚད་ཉེར་ལྔ་རེ་སྟེ་དབག་ཚད་
 བརྒྱའི་ཁྱོན་ཙམ་དུ་ཡོད་ཅིང་འཁོར་ལོ་ཕྱག་མཚན་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་སྒྲུང་གི་ཉེན་གཞལ་ཡས་
 ཁང་དེ་བསྐྱོམ་པར་བྱས་ལ། རྣམ་སྒྲུང་གི་ཉེན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱོམས་པའི་འོག་དུ་ལྷ་དང་
 དགྲིལ་འཁོར་གྱི་མཚན་མ་རྣམ་པར་དགོད་པ་ལ། མཁས་པའི་བག་ཡོད་དང་ལྷན་པའི་རྣལ་
 འབྱོར་པས། རྣམ་སྒྲུང་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོར་སོང་བ་དེའི་ཆེ་ཉག་པར་ཉེ་རྩེ་རིགས་
 རྣམས་ཀྱི་མཚན་མི་བསྐྱོད་པ་ཤར་དང་རིན་འབྱུང་སོགས་ལྷོ་ལ་སོགས་པར་འགོད་པར་
 བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་རིམ་ལ་བྱང་བའི་མཁས་པས་བསྐྱེད་ཕྱག་མཚན་དུ་འཛིན་པའི་འོད་
 དབག་མེད་གྱི་མཚན་ཉེན་ཉེ་ཉེན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་དང་། རྩེ་རིགས་མཚན་དུ་འཛིན་པའི་མི་
 བསྐྱོད་པའི་ཉེན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་དང་། རལ་གྱི་ཕྱག་མཚན་དུ་འཛིན་པའི་དོན་གྲུབ་གྱི་ཉེན་གྱི་
 དགྲིལ་འཁོར་དང་། ལྷུང་ལ་ནི་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཀྱི་རྩོམ་ལྷོ་རིན་པོ་ཆེ་ཆ་དགུ་པ་ཕྱག་
 མཚན་དུ་འཛིན་པའི་རིན་འབྱུང་གི་ཉེན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་དེ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།

འོ་ན་ཉེན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་དེ་རྣམས་བྱང་པར་ངེ་ལྷ་བྱ་དང་ལྷན་སྐྱེས་ན།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དབག་ཚད་བྲེ་བའི་ཁྱོན་ཙམ་དུ། །གྲུ་བཞི་ཤིན་དུ་མཛེས་པ་ཡི། །མཚན་ཉེན་
 རིན་ཆེན་སྣ་བཞི་པ། །གསལ་ཞིང་རང་བཞིན་དྲི་མ་མེད། །རིགས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཚན་
 པའི་བྱིར། །ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་གནས་སུ་བསྐྱོམ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཞི། བསམ་གཏན་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཚད་དབག་ཚད་བྲེ་བའི་ཁྱོན་ཙམ་དུ་
 ཡོད་ཅིང་། དབྱིབས་གྲུ་བཞི་པ་ཤིན་དུ་མཛེས་པ། རྒྱ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བཞི་ལས་བྱས་པ། གསལ་བ་

ཤེལ་ལྟར་དཀར་བ་སྟེ། དེ་ཡང་ཤར་དཀར་བ་དང་། དེས་མཆོན་ནས་སྟོ་སེར་ལུབ་དཔར་བྱང་ལྔ་
དབུས་སྟོ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་དག་ཅིང་ནག་ཅོག་ལ་སོགས་པའི་སྟོ་བྱར་གྱི་དྲི་མ་མེད་པའི་བྱང་
པར་དང་ལྔ་ནོ། །དཀྱིལ་འཁོར་དེའི་དབུས་ཀྱི་གནས་སུ་འོད་དཔག་མེད་ལ་སོགས་པའི་རིགས་
གཞན་རྣམས་རེ་རེ་ནས་གཙོ་བོར་སོང་བ་དེ་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །གང་གིས་བསྟོམ་ན། གསང་དབང་
བསྐྱར་བ་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ན། བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་ཀྱི་མཆོད་པ་སྟོབ་མ་ལ་གསང་དབང་བསྐྱར་བའི་ཕྱིར་དུ་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་⁴³⁰ (སྟོབ་མའི་བྱ་བ་ལྟ་དང་སྟོ་མ་ལ་མཆོད་པ་)ལ། ལྟ་དང་སྟོ་མའི་སྤྱན་མོང་གི་མཆོད་པ། སྟོ་
⁴³³མ་ལ་བྱང་པར་གྱི་མཆོད་པ་བྱ་བ་དང་གཉིས།

དང་པོ་(ལྟ་དང་སྟོ་མའི་སྤྱན་མོང་གི་མཆོད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་རྣམས་ཀྱིས། །དེ་ལ་མཆོད་པ་རྒྱ་མཚོ་བཅས། །རིན་
ཆེན་ན་བཟའ་ལ་སྟོགས་པས། །བྱང་ཆུབ་འདོད་པས་རྟག་ཏུ་མཆོད། །མཆོད་པ་རྣམ་ལྔ་མཆོག་
རྣམས་ཀྱིས། །རྟག་ཏུ་ལྟ་རྣམས་མཉེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། གསང་དབང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སྟོབ་མས་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྟ་དང་སྟོ་མ་ལ་འདོད་
པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་རྣམས་ཀྱིས་མཆོད་པ་རྒྱ་མཚོ་སྟེ་མང་པོ་དབུལ་བ་དེ་བཅས་པར་བྱའོ། །གང་
དབུལ་བར་བྱ་ན་པས་རྣ་ག་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དར་དང་བལ་ལ་སོགས་པའི་ན་བཟའ་
དང་། དེས་མཆོན་པའི་གཟུགས་སྟོ་དྲི་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དབུལ་བར་བྱའོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་
དུ་ན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་གསང་དབང་འདོད་པས་དབུལ་བར་བྱའོ། །དུས་ཇི་ཅུམ་དུ་ན། གསང་
དབང་གི་འགོ་བཅས་ནས་མཐུག་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་རྟག་ཏུ་སྟེ་ཉི་མ་རེ་རེ་བཞིན་དུ་དབུལ་བར་

བྱའོ། །དེར་མ་ཟད་མེ་ཏྲག་ལ་སོགས་པའི་མཆོད་པ་རྣམས་ལ་ལྷ་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་ཏྲག་ཏུ་སྟེ་ཉིན་
རེ་བཞིན་སྒྲ་མ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་མཆོད་པས་མཉེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་⁴³² (སྒྲ་མ་ལ་ཁྱད་པར་གྱི་མཆོད་པ་བྱ་བ་)ལ། རིག་མའི་མཆོད་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་
རྣམས་ཀྱི་མཆོད་པ་དང་གཉིས།

དང་པོ་(རིག་མའི་མཆོད་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་ན་རྩུང་མཆོག་ །རིན་ཆེན་སྣ་ཆོགས་མཆོག་གིས་
བརྒྱན། །སྒྲུབ་ཆེ་རབ་ཏུ་འགྱུག་པའི་ཕྱིར། །སངས་རྒྱས་ཀྱན་ལ་དབྱུང་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། དབྱུང་བར་བྱའོ་ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་གིས་ན། གསང་དབང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་
སྟོབ་མས་སོ། །གང་དབྱུང་ན་རིན་ཆེན་ཏེ་འབྲས་དུས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འབྱུང་བའི་གནས་སུ་
གྱུར་པ། ཡིད་དུ་འོང་བའི་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པས་ན་ན་རྩུང་བྱད་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་
དང་ལྷན་པས་ན་མཆོག་བསྒྲ་ཅན་ཏེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་གོས་དང་བྱི་སྣ་ཆོགས་པ་མཆོག་གིས་
བརྒྱན་པ་དེ་དབྱུང་བར་བྱའོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ན། སྒྲུབ་པ་སྟེ་ཐུན་མོང་བའི་དངོས་གྲུབ་
དང་། རབ་ཏུ་འགྱུག་པ་ནི་ཁྱད་པར་ཅན་ཏེ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་འགྱུག་པའི་ཕྱིར་དུའོ། །གང་ལ་
དབྱུང་བར་བྱ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གསང་དབང་བསྐྱར་བའི་སྒྲ་མ་དེ་ལ་
དབྱུང་བར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་(ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་རྣམས་ཀྱི་མཆོད་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། ཞིང་འདི་རིན་ཆེན་སྣ་བདུན་གྱིས། །མཁས་པ་དག་གིས་ཡོངས་བཀང་
ལ། །དངོས་གྲུབ་འདོད་པའི་སྦྱིན་པའི་ཕྱིར། །ཉིན་རེ་ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་དབྱུང། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། དབྱུལ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་གིས་ན། གསང་དབང་གི་དངོས་བྱུ་བ་ཐོབ་པར་
འདོད་ཅིང་མཆོད་པའི་རྣམ་དབྱེ་ལ་མཁས་པའི་ཤེས་རབ་ཅན་གྱིས་སོ། །གང་དབྱུལ་བར་བྱ་ན། མི་
མཐེད་འདིག་རྟེན་གྱི་ཞིང་འདི་བསྐྱར་རྒྱ་ག་ ཡི་རྒྱ་རྒྱེ་ལ། བེ་རྒྱུ་ཅ། རྟོ་རྟེ། མར་གད། ལུ་ཏིག་བྱ་རུ་ལ་
སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་དང་། རྒྱལ་སྤིང་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཀའ་
སྟོལ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ན། ལྷ་མས་གསང་དབང་བསྐྱར་བ་སྦྱིན་པའི་ཕྱིར་དུའོ། །དུས་རི་ཅམ་
དུ་ན། གསང་དབང་བསྐྱར་བའི་འགོ་བཅུམས་ནས་མཐུག་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་ཉིན་རེ་བཞིན་དུའོ། །

430

གསུམ་པ་(ལྷ་མས་གསང་དབང་བསྐྱར་བའི་ཆོ་ག་)ལ། ལྷ་མས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པར་བྱ་བ་
དང་། ⁴³⁶གསང་དབང་བསྐྱར་བ་དངོས་གཉིས།

དང་པོ་(ལྷ་མས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཆོད་པར་བྱ་བ་)ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས།
དང་པོ་(མདོར་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། བདག་པོའི་ཕྱག་རྒྱ་མཉམ་བཞག་ལ། །སངས་རྒྱས་དཀྱིལ་འཁོར་དབྱུས་དག་
ཏུ། །འདོད་ཆགས་སྣོ་ཅན་སངས་རྒྱས་ལ། །རེག་པའི་སྦྱར་བ་དབྱུལ་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། དབྱུལ་བར་བྱའོ་ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་གིས་ན། གསང་དབང་བསྐྱར་བའི་རྟོ་རྟེ་སྟོབ་
དཔོན་དེས་སོ། །གང་དབྱུལ་ན་རེག་བྱ་རྟོ་རྟེ་མ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་
ཆེན་པོའོ། །གང་ལ་དབྱུལ་ན། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་འདོད་ཅིང་ཆགས་པའི་སྣོ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་
བཞེད་པ་ཅན་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་སྣ་སོ་གཉིས་པོ་དེ་ལའོ། །གང་དུ་དབྱུལ་
ན། སངས་རྒྱས་རྣམ་སྤང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྟེན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབྱུས་དག་ཏུའོ། །རྣལ་
འབྱོར་གང་གིས་དབྱུལ་ན། དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་བདག་པོའི་སྦྱ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མཉམ་པར་

བཞག་པ་ལ་གནས་པའི་རྣམ་འབྱོར་དེས་སོ།།

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱད་ལས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱུས་གནས་པར། །དཀྱིལ་འཁོར་བཞོད་པ་བསྐྱོམ་
པར་བྱ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བདག་གི་ལུས། །སྒྲ་མ་གཤལ་དང་གཅི་བས་མཆོད། །བཞིན་
བཟང་ཤིན་ཏུ་མངེས་པ་ཡི། །ན་རྒྱུད་སྐལ་བ་མཆོག་ལྡན་པ། །བྱིན་གྱིས་རྒྱབས་ཀྱི་གནས་
བསམས་ཏེ། །སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་རབ་ཏུ་བརྟག། །ཅིས་གསྐྱབས།

ནོན་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་བདག་པོའི་བསྐྱེད་ཆོག་དེ་ངེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན་རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་
ཀྱི་དབྱུས་གནས་པར་ཏེ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བསྐྱོམ་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རང་ནས་ལྷག་མས་ཀྱི་ཉེན་ཀྱི་
དཀྱིལ་འཁོར་དང་། དེ་ལ་ལྷག་མས་ཀྱི་ལྷའི་འཁོར་ལོ་བཞོད་པ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་ཞིང་། ལྷག་མས་
ལུས་ལ་བསྐྱུས་ཏེ་འོད་གསལ་དུ་བརྟག་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་རྒྱུ་བ་པ་ལ་སོགས་པའི་
མངོན་བྱང་ལྷའི་རིམ་གྱིས་དང་པོའི་མགོན་པོར་བསྐྱེད། དེ་སྤུལ་སྤྱོད་རྗེ་སེམས་དཔའ་སྟོན་པོར་
བསྐྱུར་བ་བདག་གི་ལུས་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་
བསྐྱེད་པས་མཆོན་པའི་དང་པོ་སྟོར་བ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྟོན་དུ་བཏང་བའི་སྒྲ་མ་
དེས། སྟོབ་མས་རང་ལ་མཆོད་པའི་བྱིར་དུ་དབྱུལ་བའི་བཤང་བ་ཡུལ་ལྟ་དང་། གཅི་བ་དབང་
པོ་ལྟ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ལྡན་ཞིང་། བཞིན་བཟང་ཤིན་ཏུ་མངེས་པ་ཡི། །ན་རྒྱུད་སྐལ་བ་མཆོག་
དང་ལྡན་པ་རྒྱངས་ཏེ། རང་དང་དེ་གཉིས་ཀ་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་ལུས་ཀྱི་གནས་ལྟར་རིགས་ལྟ་
བསམ། དེ་དང་རང་གི་མཁའ་གསང་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་སྟོམས་པར་ཞུགས་པས་སྒྲ་མ་
དང་གཙོ་བོ་ཐ་མི་དད་པའི་སྤྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་གནས་པ་རྣམས་གཙོ་བོའི་ཐུགས་ཁར་བསྐྱུས་

པ། ཆགས་པ་ཆེན་པོའི་མེས་ཀྱི་བས་སྟོང་པ་གསུམ་རིམ་གྱིས་ཐེམ་པས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འོད་
གསལ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་ཉམས་སུ་སྟོང་བས་ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པར་དག་པའི་
གནས་མངོན་དུ་མང་དེ་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་བའི་ཐེག་ལེ་ཞོར་བུའི་ཅེར་པ་བ་མི་འཕོ་བར་བཟུང་སྟེ།
རང་གི་ལུས་ལ་གནས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམ་སྟངས་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་ལ་མཆོད་པ་རབ་
དུ་བརྟག་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་⁴³⁴ (གསང་དབང་བསྐྱར་བ་དངོས་)ལ། གསང་དབང་མཆོག་བསྐྱར་བ་དང་། གསང་
དབང་ཅམ་བསྐྱར་བ་དང་། གསང་དབང་མཆོག་གི་མཆོག་བསྐྱར་བ་དང་གསུམ།⁴³⁸

དང་པོ་(གསང་དབང་མཆོག་བསྐྱར་བ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། མིག་བཟང་བརྟན་པའི་སྒོ་ལྷན་པས། །ཁུ་བ་སྤངས་ནས་བཟང་བར་བྱ། །ཞེས་
གསུངས།

དོན་ནི། མིག་ཡངས་ཏེ། སྒྲ་མ་དང་གཙོ་བོ་ཐ་མི་དད་པས་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་
ལས་བྱང་བའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་གྱི་ཐེག་ལེ་ཞོར་བུའི་ཅེར་པ་དུ་པ་བ་པ་རང་གི་མཐེབ་སྲིན་
གྱིས་སྤངས་ཏེ། སྒོ་བ་མའི་ལྗེ་དང་རྟན་གྱི་བར་དུ་བཞག་པ། སྒོ་བ་མས་རང་གི་ལུས་ལ་གནས་
པའི་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཆེས་པར་བྱ་བ་དང་། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་ལས་མི་གཡོ་བའི་བསམ་པ་
བརྟན་པོ་ཅན་གྱི་སྒོ་དང་ལྷན་པས་ཐུངས་པས་བསྐྱེད་པའི་བདེ་བས་སྟོང་པ་ངེས་པའི་བདེ་སྟོང་
དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལུས་གྱིས་ཀྱང་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་བའི་བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་
གྱི་ཐེག་ལེ་རང་གི་བསྐྱར་གནས་པ་ལྟར་ལྟར་བྱེན་པ་ཐུངས་པས་བསྐྱེད་པའི་བདེ་བས་སྟོང་པ་
ངེས་པའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བ་ནི་གསང་དབང་མཆོག་བསྐྱར་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་

ལས། རྫོང་པརྒྱའི་སྐྱོར་བ་ཡིས། རྫོང་ཅན་ཀུན་ཡང་དག་བསྟུ། རྒྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྫོང་པ་
ཡིས། རྫོང་དག་ཐམས་ཅད་སྦྱང་ཁར་བསྟུ། རྫོང་པའི་ལམ་ནས་བྱང་ནས་སུ། སྐྱོབ་མའི་ཁར་ནི་
དབབ་པར་བྱ། འདི་ནི་གསང་སྟགས་དེ་ཀུན་གྱི། དབབ་བསྐྱར་བ་ཡི་གོ་འཕང་མཆོག། ཅེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། འདིའི་ཐད་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ཆེ་གསང་ཐིག་ལེ་བྱངས་པ་ལས། རྫོང་པརྒྱའི་ལས་
བྱངས་པ། སྐྱོབ་པོ་དང་ནི་དབབ་གིས་སྦྱང། རྫོང་ཀན་དུ་བཞག་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པའི་
བྱིར།

གཉིས་པ་(གསང་དབང་ཅམ་བསྐྱར་བ་)ནི། ཆེ་མ་ཡལ་ཡུམ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་གསང་མུས་
དང་། སྤི་བཟང་གི་ཚུ་བདུད་ཅི་ལྟ་དང་བསེས་པ་དུང་པོར་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་དུ་བཞག་སྟེ། གཏོར་
མ་ལྟར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཤིས་པ་བརྗོད་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་སྐྱོབ་མའི་སྤྱི་བོར་གཏོར་ཞིང་ཁར་
འཕྱང་དུ་བཅུག་པ་བྱངས་པ་ལས་བྱང་བའི་བདེ་བས་སྟོང་པ་ངེས་པའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱོར་
བ་ནི། གསང་དབང་ཅམ་བསྐྱར་བ་ཡིན་ཏེ། ཆེ་གསང་ཐིག་ལེ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རིན་ཆེན་
འབར་བྱང་བས། མ་ལུས་རྒྱལ་བ་ནམས་ནི་ལུས་སྐྱམས་ལ། རྣམ་དག་རྫོང་པས་བྱང་ཡེ་ཤེས་
རྒྱས། སྤི་མེད་རིན་ཆེན་སྤྱིར་དབབ་དབང་བསྐྱར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱུད་བྱི་མ་ལས།
ཐིག་ཡངས་སྟགས་ཀྱི་སྟོན་དུ་བྱང་། མེ་ཏོག་བཅས་ཤིང་ས་བོན་འཕྱང་། བྱངས་ནས་གསང་
བའི་དབང་བསྐྱར་བ། སྟགས་པས་སྐྱོབ་མ་དག་ལ་སྤྱིན། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབུས་གནས་
པར། སྤི་རྒྱ་རྒྱུ་དང་ཡང་དག་ལྟན། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། ཁ་ཅིག་གཏུལ་བྱ་དབང་པོ་དམན་
པ་ལ་གསང་དབང་ཅམ་དང་དབང་པོ་མཆོག་ལ་གསང་དབང་མཆོག་བསྐྱར་བ་ཡིན་ནི་ཞེས་ཟེར་
བ་མི་འཐད་དེ། གསང་བ་བྱུབ་པ་དང་། ཞལ་ལུང་ལས། གསང་དབང་མཆོག་བསྐྱར་བ་དེ་ལ་
གསང་དབང་ཅམ་ཡང་བསྐྱར་བར་གསུངས་པའི་བྱིར།

436

གསུམ་པ་(གསང་དབང་མཆོག་གི་མཆོག་བསྐྱར་བ་)ནི། སྒྲ་མ་ཡེ་ཡུམ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པའི་
བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་ཐེག་ལེ་ལོར་བྱའི་ཚེའི་བར་དུ་པལ་པའི་ལོར་བྱ་ཡུམ་ཀྱི་བརྒྱན་ནས་བཏོན་
ཏེ་སྟོབ་མའི་ཁར་བཞག་པ་དེས་བྱང་སེམས་བྱངས་ཏེ་བྱངས་པ་ལས་བྱང་བའི་བདེ་བས་སྟོང་བ་
ངས་པའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བ་ནི་གསང་དབང་མཆོག་གི་མཆོག་བསྐྱར་བ་ཡིན་ཏེ། རི་
སྐད་དུ་ཆོ་གསང་ཐེག་ལེ་ལས། རྡོ་རྗེ་སྟོབ་དཔོན་བདག་ཉིད་ཆེ། །རང་གི་ཁར་ནི་རྡོ་རྗེ་བཞག་།
སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་བྱངས་བྱས་ན། །སེམས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་བདེ་བ་འཛོམས། །འདི་ནི་མཆོག་ཏུ་
གསང་བ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

430

བཞི་པ་གསང་དབང་བསྐྱར་བའི་པན་ཡོན་ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། འདི་ནི་སྤྲགས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་མཆོད་པ་སྟེ། །ཡེ་
ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཅན་ཀྱི་གསང་། །སྤྲགས་རྣམས་དངོས་གྲུབ་བྱེད་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཅན་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པས་སྟོང་མིན་ལ་གསང་བར་བྱ་བའི་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་
སེམས་ཀྱི་མཆོད་པ་གསང་བའི་དབང་བསྐྱར་བ་འདིས་ནི། དབྱ་ནག་གི་རྒྱུད་ལས། བཏུང་བ་
རིན་ཆེན་འདི་ཡིས་ནི། །རྡོ་རྗེའི་ལུས་ནི་རབ་ཏུ་བསྐྱབ། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྲགས་ཏེ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་གསུམ་འབྲུབ་པ་དང་། གནས་
སྐབས་སུ་སྤྲགས་བཞུས་པས་ཞི་ཤིགས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་རྣམས་ཀྱང་འབྲུབ་པར་བྱེད་ཀྱིས་པར་
རྒྱུད་འདིར་བཤད་དོ།

417

གསུམ་པ་(ལེའུའི་མཆོན་དོན་བཤད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་

གསང་བ་འདུས་པ་ལས། བཤང་གཅིའི་དམ་ཚིག་གི་ལེའུ་ལྟེ་བརྒྱད་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་གསང་བ་འདུས་པ་ལས་བཤང་གཅིའི་དམ་ཚིག་གི་ལེའུ་ཞེས་བྱའོ། །

བཞི་པ་⁴¹⁷(ལེའུ་དེ་བཤང་ཟིན་པར་བསྟན་པ་)ནི། ལེའུ་བརྒྱད་པ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤང་པའོ། །འོ་ན་ལེའུ་བརྒྱད་པའི་གཞུང་གང་དང་གང་མཐའ་དྲུག་གང་དང་གང་གིས་བཤང་སྟམ་ན། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་ནས། རྒྱལ་མཆོག་མཆོད་པ་བཤང་དུ་གསོལ། །ཞེས་པའི་བར་སྐྱེ་ཇི་བཞིན་པས་བཤང། འདོད་ཆགས་ཞེ་སྤང་གཏི་ཐུག་ཆེ། །ཞེས་པ་ནས། ཐུག་འཆལ་རྩེ་རྩེ་ཐེག་པ་ལའོ། །ཞེས་པའི་བར་དང་ངེས་གཉིས་ཀྱིས་བཤང། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་རྩེ་རྩེ་འཛིན་ཞེས་པ་ནས། ཀྱན་དབང་རྩེ་རྩེ་རིན་ཆེན་འཛིན། །ཞེས་པའི་བར་དགོངས་མིན་གྱིས་བཤང། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མཆོད་པའི་མཆོག་། ཅེས་པ་ནས། རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང་རབ་དུ་བརྟག་། ཅེས་པའི་བར་དགོངས་པས་བཤང། ས་སྤྱོད་གས་གཙང་ཞིང་རྣམ་པར་དབེན་པའམ། །ཞེས་པ་ནས། མཁས་པས་མཆོད་པའི་སྤྲིན་རྣམས་སྤྲོ། །ཞེས་པའི་བར་སྐྱེ་ཇི་བཞིན་པས་བཤང། མཁས་པས་ལྷན་ལ་དག་དང་། །ཞེས་པ་ནས། མཆོད་པ་ཐམས་ཅད་རབ་དུ་བརྟག་། ཅེས་པའི་བར་དང་ངེས་ཀྱིས་བཤང། དཔག་ཆད་བརྒྱལ་ལོ་ཁྱོད་ཅམ་དུ། །ཞེས་པ་ནས། ཐུགས་རྣམས་དངོས་བྱུང་བྱེད་པར་གསུངས། །ཞེས་པའི་བར་སྐྱེ་ཇི་བཞིན་པར་བཤང་པའོ། །

དེས་ན་གང་བཤང་པར་བྱ་བའི་གཞི་ལེའུ་བརྒྱད་པ་དེ་ཉིད། དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མཐའ་དྲུག་གི་ནང་ནས་དགོངས་དགོངས་མིན། དང་ངེས་སྐྱེ་ཇི་བཞིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཀྲལ་བས་ཐོན་པའི་ལམ་ལ། རིམ་གཉིས་སོ་སོའི་མཆོད་པ། ཐུན་མོང་བའི་མཆོད་པ། ལྷ་མས་གསང་དབང་

བསྐྱར་བའི་དགྲིལ་འཁོར་གཉིས་བསྐྱེད་པ། སློབ་མས་ལྷ་དང་སྒྲ་མ་ལ་མཆོད་པ། གསང་དབང་
 བསྐྱར་བ་དངོས་དང་པན་ཡོན་རྣམས་འཆད་ཚུལ་ཆོགས་བཤད་དང་སློབ་བཤད་གཉིས་ཀྱི་སློ་ནས་
 ཉན་པ་པོའི་གང་ཟག་ལྷ་ལ་བཤད་པས་དེའི་རྒྱད་ལ་འོད་ཟུང་གི་གོ་བ་སྐྱེས་པ་ནི་ལེའུ་བརྒྱད་པ་མཐའ་
 གྲུག་གིས་བཤད་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

༡༡། རྒྱུད་ཐངས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་ལོ་དཔལ་གསལ་བ་འདྲུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོན་མ་
རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཞད་པའི་འཆད་པ་ལས་
མེད་དེ་ཀྱང་པ་རྒྱ་ཆེར་བཞད་པ་བཞུགས་སོ།།

༥ བཞི་བ་ལེའུ་དགུ་བ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དམ་ཆེག་གི་ལེའུས་བཤད་པའི་ཚུལ་ལ། ལེའུ་སྤ་
 བྱེའི་མཆམས་སྒྱར་བ། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་བ། ལེའུའི་མཆན་དོན་བཤད་བ། ལེའུ་དེ་བཤད་
 ཟེན་པར་བསྟན་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(ལེའུ་ཟུ་ཕྱི་མཆམས་སྒྲུབ་པ་)ནི། ལེའུ་བརྒྱད་པས་ལེའུ་དང་པོའི་དོན་བཤད་པ་དེ་ནས།
ལེའུ་བརྒྱད་པར་བསྟན་པའི་གསང་དབང་གིས་མཆོན་པའི་དབང་བཞི་རྫོགས་པར་ཐོབ་པའི་ནལ་
འབྱོར་པ་དེས། སློག་གཅོད་སོགས་སྤངས་པས་བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་པར་མ་ཟད། མི་སྲིད་པ་ལྟར་
སྤང་བའི་སློག་གཅོད་སོགས་བྱས་པས་བྱང་བྱང་ཆུབ་འགྲུབ་པར་བསྟན་པའི་བྱིར།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་..... ཞེས་གསུངས།

རྒྱ་ཆེ། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ངས་ཚིག་གི་ལེའུ་འདི་གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ་(མེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ། སྤྱད་པ་པོའི་ཆེག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ།
⁴⁴²མད་དུ་བྱུང་བའི་དམ་ཆེག་བསྟན་པ། དེ་ལ་⁴⁶¹མ་འོངས་པ་ལ་སྟོས་པའི་ཐུན་ཀ་སྤངས་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(སྤྱད་པ་པོའི་ཆེག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྲུག་པ་)ནི།

ཆཱ་ལྷུང་མ་ས། སྤུལ་པོ་རྩེ་རེ་འཛིན། ། བམས་ཅད་ནམ་མཁའ་མི་འགྱུར་ཆེ། ། བམས་

ཅད་དབང་བསྐྱར་སྒྲིབ་པའི་མཆོག་། དབང་ཕྱག་དམ་པ་ཀུན་དོན་གྱིས། །སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ལ་
ལོངས་སྒྲིབ་པ། རྩོམ་མི་བྱེད་གསུམ་དཀྱིལ་འཁོར། །སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཅན་གྱི་གསང་། །
ཉམས་དགའ་མཆོག་ནི་རབ་ཏུ་བཤད། །ཅེས་གསུངས།

ནོན་ཀྱི། བཤད་དོ་ཞེས་བྲང་རོ། །གང་གིས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་རྒྱལ་པོ་རྩོམ་པ་ཆེན་པོ་
དེས་སོ། །དེ་བྱུང་པར་རྩོམ་པ་བྱེད་པ་ཞེ་ན། ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་སྟེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་དོན་
གྱི་འོད་གསལ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མངའ་བ། རྒྱུ་ཡི་རིགས་འབྲས་རྒྱན་མི་འཆད་པས་ན་མི་འགྱུར་བ།
རྒྱུ་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་བའི་ཐུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཐམས་ཅད་ལས་
མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་། གདུལ་བྱ་ཀུན་གྱི་འདོད་དོན་རྩོགས་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་སྣང་ལ་
སོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། དམ་པ་སྐྱུན་མ་ལ་སོགས་པའི་དབང་ཕྱག་ཏུ་གྱུར་པས་
ན་གཙོ་བོ། རྒྱུ་རྩོམ་རྣམ་སྣང་། གསུང་རྩོམ་འོད་དཔག་མེད། ཐུགས་རྩོམ་མི་བསྒྲིབ་པ་གསུམ་
ལ་ལོངས་སྒྲིབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་བྱུང་པར་དང་ལྡན་ནོ། །དེས་གང་བཤད་ན། རྩོམ་གསུམ་
དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་མི་བསྒྲིབ་པ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་ལྗེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་པའི་
ལས་ཆོགས་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཅན་ཉེ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ལ་གསང་བར་བྱ་བ་དེའོ། །གང་
ལ་བཤད་ན། དེས་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉམས་དགའ་བ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ལ་
བཤད་ལ། བྲང་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་གང་ཟག་དམན་པ་བཞི་ལ་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་⁴⁴¹ (མེད་དུ་བྱུང་བའི་དམ་ཆོག་བསྟན་པ་)ལ། བྲང་དེས་གཉིས།

དང་པོ་(བྲང་དོན་)ལ། དམ་ཆོག་ལྟ་བུ་བཤད་པ། དེ་དག་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པ་གཉིས།

དང་པོ་(དམ་ཆོག་ལྟ་བུ་བཤད་པ་)ལ། ཞེ་སྣང་གི་རིགས་ཀྱིས་སྟོན་གཙོད་པ་དང་། གཉི་ཐུག་གི་

རིགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ཁོར་འཕྲོག་པ་དང་། འདོད་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་བྱད་མེད་བསྟེན་
པ་དང་། ལས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་རྩོད་སྦྱོར་བ་དང་། རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་ཀྱིས་ཆོག་རྩལ་སྦྱོར་བ་དང་ལ།

དང་པོ་(ཞེ་སྒང་གི་རིགས་ཀྱིས་སྟོག་གཙོད་པ་)ལ། ལས་སྦྱོར་དངོས་དང་། དེའི་པན་ཡོན་མཐུག་
སྤྱད་དང་བཅས་པ་གཉིས།

དང་པོ་(ལས་སྦྱོར་དངོས་)ནི།

ཅུ་རྒྱུ་ལས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱུས་གནས་པར། །སངས་རྒྱས་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་
པར་བྱ། །དོན་མི་བསྐྱོད་རབ་བསྐྱོམས་ནས། །ལག་ཏུ་དོན་མི་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །འོད་འཕྲོ་མང་པོ་
འབར་བ་དང་། །འོད་ཟེར་སྒྲ་ལྡན་རབ་ཏུ་གང་། །དུས་གསུམ་པ་ཡི་སངས་རྒྱས་རྣམས། །
བསྐྱོམས་ནས་དོན་མི་ཕྱེ་མར་སྒྲིག། །སྤྱད་པ་ཕྱགས་ཀྱི་ཡོངས་སྦྱོད་ནི། །དོན་མི་ཕྱེར་བསྐྱོམས་
མེད་གྱུར་པ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། རྣམ་ལ་གཞིལ་བའི་མི་བསྐྱོད་པའི་རིགས་ཀྱི་སྦྱོར་པ་པོས་རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་
དབྱུས་གནས་པར་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་རྩལ་པས་མཆོན་པའི་མངོན་བྱང་ལྗེའི་རིམ་གྱིས།
སངས་རྒྱས་དགྲིལ་འཁོར་ཏེ་དོན་མི་འཆང་སྟོན་པོར་བསྐྱོད་པ་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའི་བར་
བསྐྱོམ་པར་བྱ་ཞིང་། དོན་མི་འཆང་སྟོན་པོ་དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་དོན་མི་བསྐྱོད་པར་རབ་ཏུ་
བསྐྱོམས་ནས། དེའི་ལག་ཏུ་སྟེ་བྱུག་གཡས་ཀྱི་དང་པོར་འོད་འཕྲོ་མང་པོ་རབ་ཏུ་འབར་བ་དང་།
འོད་ཟེར་སྒྲ་ལྡན་རབ་ཏུ་གང་བའི་དོན་མི་ཅེ་སྒྲ་པ་བསྐྱོམས་པར་བསྐྱོམ་པའི་དང་པོ་སྦྱོར་བ་དང་།
འདུ་བྱས་པའི་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་བྱང་བའི་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་བསྐྱོམ་
པ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སུ། དུས་གསུམ་པ་ཡི་སངས་རྒྱས་ཏེ་བསྐྱེད་

བྱེ་ཡུལ་དུ་གྲུང་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཁ་སྐྱོར་དཔེ་བའི་སྟོན་འཁོད་དང་ཁ་སྐྱོར་དཔེ་བ་བྱས་ཏེ་
མདུན་ན་གནས་པ་བཞིན་དུ་བསྐོམས་ནས་རང་མི་བསྐྱོད་པར་གནས་པའི་རྫོ་རྗེས་སྤེམ་པ་བརྒྱག་
པ་སྟེ་བསྐྱོན་ནས་བསྐྱབ་བྱེད་སྐྱེ་གསུང་བྱུགས་ཏེ་ཡུལ་དག་ཡིད་གསུམ། མོངས་སྐྱོད་བྱ་བ་དང་
བཅས་པ་རྣམས་རྫོ་རྗེས་སྤེམ་པ་བརྒྱག་པ་སྟེ་མེད་པར་གྲུང་པར་བསྐོམ་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་(དེའི་ཕན་ཡོན་མཐུག་སྟུང་དང་བཅས་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། བསམ་གཏན་མཆོག་དེ་བསྐྱོམས་ན་ནི། །ཐུགས་ཀྱི་དངོས་བྱུང་ཐོབ་པར་འགྱུར། །དོ་
 རྗེ་གསང་བ་འདི་ལྟ་བུས། །སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བསད་ན་ནི། །མི་བསྐྱོད་སངས་རྒྱས་ཞིང་དག་
 ཏུ། །རྒྱལ་བའི་སྤྲུལ་སྤྱེ་བར་འགྱུར། །འདི་ནི་ཞེ་སྤང་གི་རིགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་གི་དེ་ཁོ་ན་སྟེ།
 །རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་དོན་ལྟར་ལོ་ལྟར་གསུངས་པའི་བསད་ལས་ཀྱི་གསང་བ་འདི་ལྟ་
བུའི་བསམ་གཏན་མཆོག་དེ་བསྐྱོམས་ནས་ནི་བསྐྱལ་བུའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་བསད་ན་ནི་སྐྱབ་པ་པོས་ཐུགས་ཀྱི་དངོས་བྱུང་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། བསྐྱལ་བུ་རྣམས་མི་
བསྐྱོད་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་དག་དུ་རྒྱལ་བའི་སྲས་སུ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེ་སྒང་གི་རིགས་
ཀྱིས་གཞན་ཀྱི་སྲོག་གཅོད་པའི་ལས་སྦྱོར་འདི་ནི། ཞེ་སྒང་རྣམ་པར་དག་པ་མི་བསྐྱོད་པའི་
རིགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་བསྐྱེད་རིམ་སྤྱོད་ལས་མཐར་ཐིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་འདའ་བར་མི་བྱ་བས་
ན་དམ་ཆོག་འདོད་དོན་ལ་མི་སྦྱོ་བས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་སྟེ་ལས་སྦྱོར་
མཆོག་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྣམ་སྤང་མངོན་བྱང་ལས། གང་ཞིག་གཅིག་བྱ་བསད་པ་
ལ། །མང་པོ་ཐུང་ན་འདས་འགྱུར་ཏེ། །བསོད་ནམས་སྤང་པོ་ཆེར་འགྱུར་གྱི། །གཞན་དུ་སྤྲིག་

བའི་ཕུལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(གཉི་ཐུག་གི་རིགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་ཁོར་འཕྲོག་པ་)ལ། སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་
གསུང་ལ་འདུག་པ། ལས་སྦྱར་དངོས། བན་ཡོན་མཐུག་སྤྱད་དང་བཅས་པ་གསུམ།

དང་པོ་(སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འདུག་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་དོ་རྩེ་འཛིན། །མི་ཤེས་ཐར་པ་རབ་བསྐྱབ་པ། །ངོ་བོ་ཉིད་དག་
གོས་པ་མེད། །བྱང་ཆུབ་སྦྱོད་པ་རབ་སྟོན་པས། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སྐྱབ་པ་ཡི། །ཡང་དག་
དམ་ཆོག་བཀའ་བསྩལ་རྟོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནས། ཞེ་སྤང་གི་རིགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་སྟོག་གཅོད་པ་བསྟན་པ་དེ་ནས། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་
རྒྱལ་པོ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་མི་ཤེས་པ་གཉི་ཐུག་ནམ་པར་དག་པ་ནམ་སྤང་གི་ནམ་འབྱོར་གྱིས་སྟོ་
ནས་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་ཐར་པ་རབ་ཏུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་དག་ཅིང་སྟོ་བྱར་གྱི་བི་
མས་གོས་པ་མེད་པའི་དག་པ་གཉིས་དང་ལྡན་པ། གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ཀྱི་སེར་སྒྲིའི་བི་མ་སྦྱོང་བར་
མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྦྱོད་པ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དེས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་རབ་ཏུ་སྐྱབ་པར་
བྱེད་པའི་ཐབས་ཡང་དག་པའི་དམ་ཆོག་ནམ་སྤང་གི་ནམ་འབྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་གཞན་གྱི་ཁོར་
འགྲུགས་པའི་ལས་སྦྱར་དེ་བཀའ་སྩལ་རྟོ། །

གཉིས་པ་(ལས་སྦྱར་དངོས་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབུས་གནས་པར། །འཁོར་ལོའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་
པར་བྱ། །ནམ་པར་སྤང་མཛད་རབ་བསྐྱོམས་ཏེ། །སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ནམ་པར་བསྐྱོམ། །
རིན་ཆེན་ཀུན་གྱི་སྦྱོར་བ་ཡིས། །དོ་རྩེའི་གཟུགས་ནི་རབ་ཏུ་བརྟག་ །ཁོར་ནམས་ཐམས་ཅད་

ཆ་རྒྱུ་ལས། རྟོར་གྱི་རྒྱ་མཆོས་གང་བ་ཡི། །ཡིད་བཞིན་རྟོར་བྱ་འབྲ་བར་འགྱུར། །སངས་རྒྱས་
ཀུན་གྱི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ནམས་དང་། །ཐུབ་པའི་སྤྲེས་བྱ་མཆོག་ཏུ་འགྱུར། །འདི་ནི་རིགས་གྱི་རྒྱ་མཆོ་ཐམས་
ཅད་ལས། །གཏི་མུག་གི་རིགས་གྱི་དམ་ཆེག་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། བཤད་མ་ཐག་པའི་ལས་སྦྱོར་འདིས་ནི་གནས་སྤྲུལ་སྤྲུལ་རྟོར་གྱི་རྒྱ་མཆོས་གང་བའི་
ཡིད་བཞིན་གྱི་རྟོར་བྱ་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་བ་དང་། མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་སྤྲུལ་
སྤྲུལ་ནམས་དང་། ཐུབ་པའི་སྤྲེས་བྱ་མཆོག་ཏུ་སྤྲེ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ལས་སྦྱོར་འདི་ནི་རིགས་
གྱི་རྒྱ་མཆོ་སྤྲེ་རིགས་ལྡེ་པོ་ཐམས་ཅད་ལས་གཏི་མུག་ནམས་པར་དག་པ་ནམས་སྤྲུང་གི་རིགས་གྱི་
ནམས་འབྱོར་བ་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པ་ནམས་གྱིས་འདའ་བར་མི་བྱ་བས་ན་དམ་ཆེག་འདོད་
དོན་ལ་མི་སྦྱོ་བས་ན་ཡང་དག་པ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱ་མཆོ་མཛོད་བྱང་ལས། འབྱུངས་པ་
ནམས་གྱི་རྟོར་འཕྲོག་ལ། །འཕྲོངས་པ་ནམས་ལ་སྦྱིན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གསུམ་པ་(འདོད་ཆགས་གྱི་རིགས་གྱིས་གཞན་གྱི་བྱད་མེད་བཞེན་པ་)ལ། སྤྱད་པ་པོའི་ཆེག་གིས་
སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ། ལས་སྦྱོར་དངོས། ⁴⁴⁹ བན་ཡོན་མཇུག་སྤྱད་དང་བཅས་པ་གསུམ།

དང་པོ་(སྤྱད་པ་པོའི་ཆེག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་དོ་རྩེ་འཛིན། །འདོད་ཆགས་ཐར་པ་རབ་སྦྱབ་པ། །གསང་བ་
དག་པ་དམིགས་མེད་པས། །དཀྱིལ་འཁོར་རབ་ཏུ་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། གཏི་མུག་གི་རིགས་གྱིས་གཞན་གྱི་རྟོར་འགྱུགས་པར་བསྟན་པ་དེ་ནས། རྒྱུད་གྱི་སྟོན་
པ་རྒྱལ་པོ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་འདོད་ཆགས་ནམས་པར་དག་པ་འོད་དཔག་མེད་གྱི་ནམས་འབྱོར་གྱི་སྟོན་ནས་
གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་ཐར་པ་རབ་ཏུ་སྦྱབ་པར་བྱེད་པ། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མི་བྱེད་པས་ན་གསང་བ་

དག་པ། མི་གནས་པའི་ཕྱང་འདས་ལ་གནས་པས་ན་དམིགས་པ་མེད་པ་དེས་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་
དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བཞེན་ནས་གཞན་གྱི་བྱད་མེད་བསྟེན་པའི་ལས་སྦྱར་དེ་བཀའ་སྣུལ་ཏོ།

གཉིས་པ་(ལས་སྦྱར་དངོས་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱས་གནས་པར། །བསྐྱེད་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་པར་
བྱ། །དཔག་མེད་ཆེ་ནི་རབ་བསྐྱེམས་ཏེ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་དགང་། །བྱད་
མེད་ལྟ་བུར་སྦྱར་བ་ནི། །དམ་ཆེག་བཞི་ཡི་སྦྱར་བ་ཡིས། །ཐམས་ཅད་དེ་བྱ་བསྐྱོམ་པར་
བྱ། །འདི་ནི་རྩོམ་ཆུང་མཆོག་གོ། །དབང་པོ་གཉིས་ནི་མཉམ་སྦྱར་བས། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་
ཉེ་བར་སྦྱད། །ཅེས་གསུངས།

དོན་ནི། རང་ལ་གཞོལ་བའི་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་སྦྱབ་པ་པོས་རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱས་
གནས་པར་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པས་མཆོན་པའི་མངོན་བྱང་ལྔ་དང་། དམ་ཆེག་སྟེ་
རྣམ་འབྱོར་དང་། རྩོམ་སྟེ་རྣམ་འབྱོར་དང་། ལེན་ཏུ་རྣམ་འབྱོར་དང་། རྣམ་འབྱོར་ཆེན་པོ་བཞིའི་
འཕྲི་ཀྱིས་བསྐྱེད་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རྒྱ་རྩོམ་འཆང་སྟེན་པོར་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉིད་
དེ་འཛིན་སེམས་དཔའི་བར་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་ཞིང་། རྩོམ་འཆང་དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་འོད་
དཔག་མེད་དུ་བསྐྱོམ་པའི་དང་པོ་སྦྱར་བ་དང་དེས་རང་གི་དབང་དུ་བྱ་རྒྱུའི་བྱད་མེད་གོས་དཀར་
མོར་བསྐྱེད། དེའི་ལྷན་ལ་ལྟ་རྣམས་བཀོད། དེ་དང་རང་གི་མཁའ་གསང་བྱིན་གྱིས་བསྐྱེད་པར་ཏེ་
སྦྱོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་ནང་གི་རང་རང་
གི་གནས་དེ་དང་དེར་སངས་རྒྱས་འོད་དཔག་མེད་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་སོ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་དགང་བ་སྟེ་དགོད་པར་བྱའོ། །ལྟའི་རྣམ་པ་རྩི་ལྟ་བུར་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། རང་ཉིད་གཙོ་བོ་འོད་

དཔག་མེད་མ་གཏོགས་པའི་ལྷ་མོ་གཅིག་པོ་ཐམས་ཅད། བྱད་མེད་གོས་དཀར་མའི་རྣམ་པ་
 ཅན་ཁ་དོག་དམར་པོ། དེ་དག་གི་ཞལ་ཕྱག་གི་གངས་དང་ཕྱག་མཆན་རྣམས་ནི་མདོར་བྱས་སུ་
 གསུངས་པ་ལྟར་དགོད་པར་བྱའོ། །རང་ཉིད་གཙོ་བོ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ང་རྒྱལ་ལ་གནས་པ་
 དེས་འཁོར་ཀྱི་ལྷ་མོ་ཐམས་ཅད་དང་། མོ་མའི་དབང་བོ་གཉིས་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་སྟོམས་པར་
 འཇུག་པས་ཉེ་བར་སྦྱད་པ་འདི་ནི། རྩོམ་ཐེག་པའི་ཚུལ་ཏེ་ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ།

447

གསུམ་པ་(མན་ཡོན་མཇུག་སྦྱད་དང་བཅས་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། འདི་ནི་རྩོམ་ཐེག་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །མི་བྱེད་སྦྱ་གསུམ་བསྐྱེམ་པའོ། །འདི་ནི་འདོད་
 ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་དམ་ཆོག་སྟེ། སྒྲགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱེམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་
 གསུངས།

ནོན་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་ལས་སྦྱར་འདི་ནི། གསུང་རྩོམ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་རྣལ་
 འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆོས་ལོངས་སྤྱལ་པའི་སྦྱ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་བསྐྱེམ་པ་སྟེ་བསྐྱེད་
 པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའོ། །ལས་སྦྱར་འདི་ནི་འདོད་ཆགས་རྣམ་པར་དག་པ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་
 རིགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདའ་བར་མི་བྱ་བས་ན་དམ་ཆོག་འདོད་དོན་ལ་མི་སྦྱ་
 བས་ན་ཡང་དག་པ་སྟེ། བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པའི་སྒྲགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱེམ་པར་བྱའོ།

བཞི་པ་(ལས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་རྩལ་སྦྱ་བ་)ལ། སྦྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་
 པ། ལས་སྦྱར་དངོས། དེ་⁴⁵¹ལྟར་བྱས་པའི་མན་ཡོན་མཇུག་སྦྱད་དང་གསུམ།

དང་པོ་(སྦྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་རྩོམ་ཐེག་འཛིན། །རྩོམ་སྒྲགས་ཀྱི་དོན་སྦྱབ་པ། །བདག་མེད་ཡེ་

ཤེས་ལས་བྱུང་བས། །གསུང་ནི་འདི་སྐད་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། འདོད་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་བྱད་མེད་བསྟན་པའི་དམ་ཆོག་བསྟན་པ་དེ་
ནས། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་རྒྱལ་པོ་དོན་དེ་འདྲིན་པ། རྒྱུད་སྤྲུགས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དོན་དེ་བཞུགས་པའི་སྟོན་པ་
གཏུལ་བྱའི་དོན་སྤྲུག་པར་བྱེད་པ། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྤྱོད་ལས་
བྱུང་བའི་བྱད་པར་དང་ཐུན་པ་དེས་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་གསུང་ནི་འདི་སྐད་དུ་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །

གཉིས་པ་(ལས་སྦྱར་དངོས་)ནི།

ཅེ་རྒྱུད་ལས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱུས་གནས་པར། །སངས་རྒྱས་དཀྱིལ་འཁོར་བསྟོམས་
པར་བྱ། །དོན་དེ་ཐོགས་མེད་རབ་བསྟོམས་ཏེ། །སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་བསྟོམས་པར་བྱ། །ཐམས་
ཅད་གཟུགས་སུ་རྣམ་བསྟོམས་ནས། །དོན་དེ་ཆོག་གི་རྩོམ་སྤྱོད་པས། །རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་གནས་
རྣམས་དང་། །རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་བསྟོམས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱུས་གནས་པར་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱུང་རྒྱུ་པས་མཆོན་
པའི་མངོན་བྱུང་ལྗེའི་རིམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་དོན་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱ་དོན་དེ་འཆང་སྟོན་པོར་
བསྐྱེད་དེ་ཉིང་དེ་འདྲིན་སེམས་དཔའི་བར་བསྟོམས་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་དོན་དེ་
ཐོགས་མེད་དེ་དོན་འབྱུང་གི་སྤྱོད་རབ་དུ་བསྟོམས་པའི་དང་པོའི་སྦྱར་བ་དང་། དེས་འདུ་བྱས་པའི་རིག་
མ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་སངས་རྒྱས་རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་པོ་ཐམས་
ཅད་རྟོགས་པར་བསྐྱེད་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྟོན་དུ་བཏང་ནས། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་
དུས་སུ། རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་འབྱུང་གནས་སེམས་ཅན་རྣམས་དང་། རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་རང་གི་མདུན་
ན་གནས་པའི་གཟུགས་སུ་རྣམ་པར་བསྟོམས་ནས་དེ་རྣམས་ལ་དེ་སྟེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་

བདེན་སྟོང་རྩོམ་པ་བསྐྱུ་བ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་རང་གིས་ཉོགས་ཤིང་། དེ་གཞན་ལ་སྟོན་པའི་དོན་རྗེ་
 ཆོག་དེ་སྐྱུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་ལས། ལྟའི་བྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་རྩོམ་པ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའོ། །ང་
 ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སྟོན་ཏེ། དེས་ན་ང་ནི་རྩོམ་དུ་སྐྱུ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

⁴⁴⁹
 གསུམ་པ་(དེ་ལྟར་བྱས་པའི་ཕན་ཡོན་མཐུག་སྟུང་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། ཉམ་མཁའི་གསུང་སྟེ་དེ་མེད་པ། ཡེ་ཤེས་
 སྟོ་ཅན་ཀུན་གྱི་གསང་། །སྤྲུགས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་བཤད། །འདི་ནི་དམ་ཆོག་འགྲུགས་པའི་
 རིགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ། དོན་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་ལས་སྦྱར་འདི་ནི། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཉམ་མཁའ་ལྟར་
 རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པར་སྟོན་པའི་གསུང་ནི་དེ་མ་མེད་པ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་
 ཤེས་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སྟོ་ཅན་གྱིས་སྟོ་བ་བཞིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཀུན་གྱིས་སྟོད་མིན་ལ་
 གསང་བར་བྱ་བའི་ལས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་རྩོམ་སྐྱུ་བའི་དམ་ཆོག་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲུགས་ཀྱི་
 བཟླས་པས་བསྐྱུ་བ་པར་བྱ་བའི་ཞི་སྟོགས་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་རྣམས་ཐོབ་པར་རྒྱུད་
 འདིར་བཤད་དོ། །ལས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་རྩོམ་སྐྱུ་བའི་ལས་སྦྱར་འདི་ནི། དམ་ཆོག་འགྲུགས་པ་
 དོན་ཡོད་གྲུབ་པའི་རིགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་བསྐྱེད་རིམ་ཕྱ་རགས་མཐར་ཕྱིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 འདའ་བར་མི་བྱ་བས་ན་དམ་ཆོག་འདོད་དོན་ལ་མི་སྐྱུ་བས་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དེ། དོན་རི་ལྟ་བ་
 བཞིན་དུ་སྟོ་བ་སྟེ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱའོ། །

⁴⁴³
 ལྟ་བ་(རིན་པོ་ཆའི་རིགས་ཀྱིས་ཆོག་རྩལ་སྐྱུ་བ་)ལ། རྒྱུད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་
 འཐུག་པ། ལས་སྦྱར་དངོས། དེ་ལྟར་བྱས་པའི་ཕན་ཡོན་དང་གསུམ།

དང་པོ་(སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་དོ་རྩེ་འཛིན། །དོ་རྩེ་མི་ཕྱེད་གསུམ་རྒྱལ་གནས། །དོ་རྩེ་དངོས་
གྲུབ་རབ་སྟོན་པས། །གསུང་ནི་འདི་སྐད་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ལས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་རྩུབ་སྤྲོ་བའི་དམ་ཆོག་བསྟན་པ་དེ་ནས། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་རྒྱལ་པོ་
དོ་རྩེ་འཛིན་པ། དོ་རྩེ་གསུམ་དཔེར་མི་ཕྱེད་པ་རྒྱལ་བ་ཀུན་འབྱུང་བའི་གནས་དོ་རྩེ་ལྷ་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་ཕྱེད་པའི་དོ་རྩེ་འཆང་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་ཕྱེད་པའི་ཐབས་རབ་ཏུ་སྟོན་པར་
ཕྱེད་པའི་བྱད་པར་དང་ལྡན་པ་དེས། འོག་ནས་འཆད་པའི་གསུང་ནི་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །

གཉིས་པ་(ལས་སྦྱར་དངོས་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རྣམ་མཁའི་དཔྱེངས་ཀྱི་དབྱས་གནས་པར། །དམ་ཆོག་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་
པར་བྱ། །དགོན་མཆོག་དཔལ་ནི་རབ་བསྐྱོམས་ཏེ། །གཟུགས་རྣམས་ཀུན་གྱིས་འདི་དག་
དགའ་། །རྩུབ་པའི་དག་ལ་སྦྱགས་པ་ནི། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྣམ་མཁའི་དཔྱེངས་ཀྱི་དབྱས་གནས་པར་ཏེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པས་
མཆོན་པའི་མངོན་བྱང་ལྗེའི་རིམ་གྱིས་དམ་ཆོག་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་རིན་འབྱུང་གི་རྒྱ་དོ་རྩེ་
འཆང་སྟོན་པོར་བསྐྱེད་པ་ནས་ཉིང་རེ་འཛིན་སེམས་དཔའི་བར་ཏུ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་
ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་དགོན་མཆོག་དཔལ་ཏེ་རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྡན་ཏུ་རབ་ཏུ་བསྐྱོམ་པའི་དང་
པོ་སྦྱར་བ་དང་། དེས་འདུ་བྱས་པའི་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་བྱང་བའི་ལྷ་སོ་
གཉིས་ཀྱི་གཟུགས་རྣམས་ཀུན་གྱིས་གཞལ་ཡས་ཁང་གི་རང་རང་གི་གནས་འདི་དག་ཏུ་དགའ་
བ་སྟེ་བཀོད་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྟོན་ཏུ་བཏང་ནས། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སུ་

རྩུབ་པའི་དག་དང་སོགས་པས་སྤྲ་མ་དང་། དག་ཀྱལ་བ་སྤྲས་ནས་གདུལ་བར་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་
རྣམས་ལ་རྩུབ་པའི་དག་ལ་སོགས་པ་སྤྲ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

⁴⁵¹
གསུམ་པ་(དེ་ལྟར་བྱས་པའི་པན་ཡོན་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། བསྟེན་ན་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་ལས་སྦྱོར་གྱིས་དེ་ལྟར་སྤྲ་བ་དང་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་
ཤེས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་ན་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་(དེ་དག་ཉི་བར་བསྟེན་བ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་དོ་རྩེ་བཀོད་པས་དེ་སྐད་
ཅས་བཀའ་བསྟུལ་རྟོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་དོ་རྩེ་བཀོད་པ་དོ་རྩེ་འཆང་
ཆེན་པོས་དེ་སྐད་ཅས་བཀའ་སྟུལ་རྟོ།

⁴⁴²
གཉིས་པ་ངས་དོན་ལ། དམ་ཆོག་རྣམས་ཀྱི་ངས་དོན་བཤད་པར་གསོལ་བ་གདབ་པ། དེ་ལ་
ལེགས་སོ་བྱིན་ནས་བཤད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ། ངས་དོན་བཤད་པ་དངོས་དང་གསུམ།

⁴⁵⁵
དང་པོ་(དམ་ཆོག་རྣམས་ཀྱི་ངས་དོན་བཤད་པར་གསོལ་བ་གདབ་པ་)ནི། སྤྱད་པ་པོ་ཐུག་ན་དོ་རྩེས་
དམ་ཆོག་ལྷའི་ངས་དོན་གསུང་པ་པོ་གཙོ་བོ་ཀུན་མཁྱེན་སྟོན་པ་དོ་རྩེ་འཆང་ལ་དམ་ཆོག་ལྷའི་
ངས་དོན་བཤད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་ནས་དགོངས་པའི་ཆོས་
གཅིག་ལ། །དམ་ཆོག་དེ་ཉིད་དོན་གསུངས་པ། །གཙོ་བོ་ཀུན་མཁྱེན་ཐམས་ཅད་རིག་ །མགོན་ལ་

ཕྱག་ན་རྟོ་རྩེས་གསོལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ཚུལ་ནི། སྤྱད་པ་པོ་
 ཕྱག་ན་རྟོ་རྩེས་མ་འོངས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་དམ་ཆོག་ལྟ་སྟོན་པའི་རྟོ་རྩེའི་ཆོག་
 རྣམས་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ཞེན་པ་ལྟར་དུ་བཅོས་ནས། སྤྱགས་པ་མི་བསྐྱོད་པར་བསྐྱོམས་པའི་རྟོ་
 རྩེས་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་སྤེམ་པར་བརྒྱག་མི་རུས་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་གསུམ་གྱི་སངས་
 རྒྱས་རྣམས་རྒྱ་དུས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་གཅིག་ལྟ་ལས་འབྱུངས་ཤིང་། འབྲས་དུས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་འོ་
 བོར་གནས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་དངོས་གཅིག་
 པའི། །དུས་གསུམ་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་གང་། །ཆོས་སྐུ་གཅིག་ལྟ་ལས་འབྱུངས་པ། །ཇི་ལྟར་
 རྟོ་རྩེས་སྤེམ་པར་བརྒྱག་ །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱགས་པ་མི་བསྐྱོད་པར་བསྐྱོམས་པའི་རྟོ་རྩེས་
 དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་སྤེམ་པར་བརྒྱག་རུས་སུ་ཆུག་མོད་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱས་པས་
 སྤྱགས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་ལ་ངན་སེམས་ཀྱིས་
 ཁྲག་སྤྱང་བ་མཆོམས་མེད་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་ནི་སྤེམ་བརྒྱགས་སྤྱར་བ་
 ལས། །ཇི་ལྟར་ཡང་དག་སེམས་འབྱུབ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

སྤྱགས་པ་མི་བསྐྱོད་པར་བསྐྱོམས་པའི་རྟོ་རྩེས་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་སྤེམ་པར་
 བརྒྱག་པ་མི་རིགས་ཏེ་སྤྱགས་པ་མི་བསྐྱོད་པར་སྐྱོམ་པ་པོ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་
 ཀྱིས་དུས་གསུམ་གྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་མཉེས་པར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་དུས་གསུམ་གྱི་
 སངས་རྒྱས་རྣམས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
 ལུང་སྟོན་ལས། འདས་པ་ཡིན་སྟོན་པ་དང་། །ད་ལྟར་རྩེས་སུ་སྟོན་མཛད་དང་། །མཉེས་བྱ་མ་
 རྟོན་སངས་རྒྱས་རྣམས། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་པོ། །མི་བསྐྱོད་གཟུགས་ཅན་རྟོ་རྩེ་
 ཡིས། །མགོན་པོ་དེ་རྣམས་ཇི་ལྟར་གཞོམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། སྤྱད་པ་པོ་ཕྱག་ན་རྟོ་

རྗེས་སྟོན་པ་དོ་རྗེ་འཆང་ལ་སྤྲ་ཆོག་ས་པའི་དོན་ཅན་གྱི་དམ་ཆོག་ལྷ་སྟོན་པའི་ངེས་དོན་མ་འོངས་
 པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ། དམ་ཆོག་ལྷའི་ངེས་དོན་
 གསལ་བར་བཤད་དུ་གསོལ་ཞེས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་ཉིད་སྤྲ་
 ཆོག་ས་དོན་ལྷན་ཆོག །དེ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རི་ལྷར་རྟོགས། །གང་ཞིག་ཤེས་པས་རྒྱལ་སྤྲུལ་
 རྣམས། །དགོངས་དོན་ལ་རྟོགས་མེད་འགྱུར་བ། །མ་འོངས་སྤྱི་པའི་དོན་དུ་ནི། །དེ་ཉིད་བཙུམ་
 ལྷན་བཤད་དུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(དེ་ལ་ལེགས་སོ་བྱིན་ནས་བཤད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་བ་)ནི། སྟོན་པ་དོ་རྗེ་འཆང་དེས་
 སྤྱད་པ་སོ་བྱུག་ན་དོ་རྗེས་དམ་ཆོག་ལྷའི་ངེས་དོན་བཤད་པར་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་ཆོག་གསན་
 བས། ཤིན་ཏུ་དགུས་པའི་བདར་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུམ་བྱིན་ནས། དམ་ཆོག་ལྷའི་ངེས་
 དོན་བཤད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་ནས་དོ་རྗེ་འཇིན་སྤྲ་
 བའི། །འགྲོ་ལ་པན་པའི་ཆོག་གསན་ནས། །དེ་ལོག་གཙོ་བོ་དོ་རྗེ་འཆང་། །ཁྱབ་བདག་གིས་ནི་
 སྤར་གསུངས་པ། །ལེགས་སོ་བྱ་ཁྱོད་ཆར་ལེགས་ཏེ། །ཀུན་ཏུ་བཟང་སོ་ཁྱོད་ལེགས་
 སོ། །དགོངས་པས་བཤད་པའི་དོན་དུ་ན། །ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་གང་ངེས་པ། །གསུང་དོན་རི་ལྷ་རི་ལྷ་
 བར། །དེ་ནི་ང་ཡིས་བཤད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

གསུམ་པ་⁴⁵³(ངེས་དོན་བཤད་པ་དངོས་)ལ། མི་བསྐྱོད་པའི་དང་། ⁴⁵⁷རྣམ་སྤང་གི་དང་། ⁴⁵⁸འོད་དཔག་
 མེད་ཀྱི་དང་། དོན་གྲུབ་ཀྱི་དང་། ⁴⁶⁰རིན་འབྱུང་གི་དམ་ཆོག་གི་ངེས་དོན་བཤད་པ་དང་ལ།

དང་སོ་(མི་བསྐྱོད་པའི་དམ་ཆོག་གི་ངེས་དོན་བཤད་པ་)ནི། སེམས་དབེན་གྱི་རྒྱུང་སེམས་ལས་སྤུལ་
 པའི་མ་དག་པའི་སྤྱ་མའི་སྤྱ་ནི་མི་བསྐྱོད་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། མི་བསྐྱོད་འདི་

ནི་སྐྱུ་ལ་བ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྐྱུ་ལུས་པའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་གསུམ་དབྱེར་
མི་བྱེད་བ་ནི། དོ་རྩེའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། མི་བྱེད་བས་དེ་དོ་རྩེར་འགྱུར། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། སྐྱུ་ལུས་པའི་ལུང་པོ་དང་ཁམས་དང་དབང་པོ་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱུས་རྣམས་
ཀྱི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། ལུང་སོགས་གང་བཤད་སངས་རྒྱུས་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་
པའི་བྱིར། སྐྱུ་ལུས་པའི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ནི་དུས་གསུམ་ཀྱི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་
ལས། དོ་རྩེ་གསུམ་སྐྱེས་དུས་གསུམ་ཞེས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། མ་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་
ལུང་པོ་རྟེན་བ་ལས་གོ་ས་ལོགས་སུ་བྱེ་བ་ནི། ཐུགས་བ་མི་བསྐྱོད་པའི་དོ་རྩེས་གདུལ་བྱ་རྣམས་
བྱེ་མར་བརྒྱག་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། སྐྱུ་ཡི་དོ་རྩེས་བྱེར་བརྒྱག་པས། །ཐ་མལ་
བ་ཡི་ལུང་པོ་བཤེག། །ཅེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྐྱུ་ལུས་འོད་གསལ་དུ་བརྒྱག་པའི་སྐྱེ་བས་ཀྱི་
ཉེར་ཐོབ་ནི་ལག་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ཡི་ལག་བ་མ་རིག་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་བྱིར། ཉེར་ཐོབ་ལས་བྱུང་བའི་འོད་གསལ་ནི་ལག་ཏུ་གཟུང་བའི་དོ་རྩེའི་ངེས་དོན་
ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེར་ནི་དོ་རྩེ་འོད་གསལ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཀྱི་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་ནི་འོད་
འཕྲོ་བ་མང་པོ་འབར་བ་དང་། འོད་ཟེར་སྒྲ་ལྡས་རབ་ཏུ་གང་བའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།
ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་སྐྱར་གྱུར་ཏེ། །འོད་ཟེར་སྒྲ་ལྡས་ཡང་དག་འབར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།
མི་བསྐྱོད་པར་བསྐྱོམས་པའི་རྩོགས་རིམ་པས་སེམས་དབེན་ཀྱི་རྒྱུང་སེམས་ལས་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་
བསྐྱེད། དེ་འོད་གསལ་དུ་བརྒྱག་པ་ལས་བྱུང་འཇུག་གི་སྐྱུ་བསྐྱེད་དེ་ལམ་བསྐྱོད་པའི་ཚུལ་ནི།
ཞེ་སྤང་གི་རིགས་ཀྱིས་གཞན་ཀྱི་སྒོག་གཅོད་པའི་དམ་ཆོག་གི་ངེས་དོན་དང་། དེ་ལྟར་ལམ་
རིམ་ཀྱིས་བསྐྱོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ནི། ཐུགས་ཀྱི་

དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། མི་བསྐྱོད་སངས་རྒྱས་ཞིང་དག་ཏུ། །རྒྱལ་
བའི་སྤྲུལ་སྤྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་སོགས་གྱེ་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འདི་ནི་ཞེ་སྤང་
རིགས་ཡིད་འོང་། །མི་བསྐྱོད་ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་སྤྱེས། །དེ་ཡི་ཞིང་དུ་སྤྱེ་བ་མཆོག་། དངོས་གྲུབ་ཆེན་
པོ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར།

[illegible]

མ་དག་པའི་སྐྱ་མའི་སྐྱ་ནི་ནམ་པར་སྒྲང་མཛད་རབ་ཏུ་བསྐྱེམ་པའི་ངེས་དོན་དང་། སྐྱ་ལུས་
པའི་སྤང་སོགས་ནམས་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ངེས་དོན་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི་རིན་
ཆེན་ཀུན་གྱི་ངེས་དོན་དང་། སྐྱ་ལུས་པའི་སྤང་སོགས་འོད་གསལ་ཏུ་བརྒྱག་པའི་སྐྱར་པའི་ངེས་
དོན་དང་། འོད་གསལ་ལས་བྱང་འཇུག་གི་སྐྱར་བཞེངས་པ་ནི། རྡོ་རྗེའི་གཟུགས་ནི་རབ་ཏུ་བརྟག་
པའི་ངེས་དོན་དང་། བྱང་འཇུག་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ནི་ཁོར་
ནམས་ཐམས་ཅད་སྟོགས་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རིན་ཆེན་ཆོས་ནི་རབ་འཇུག་

པས། །རྫོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་རྣམ་བསྐྱེམས་ཏེ། །ལུས་དེ་ཡིས་ནི་རྣམ་ཀུན་ཏུ། །རྣམ་པར་སྤྲིན་པ་
 རྫོགས་པ་ནི། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རབ་སྐྱབ་པ། །རྩམ་རྣམས་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའོ། །ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར། །བྱང་འབྲུག་པ་དེས་འཕམ་ལ་དུ་གཏུལ་བའི་འདོད་དོན་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ།
 རོར་གྱི་རྒྱ་མཆོས་གང་བའི་ཡིད་བཞིན་གྱི་རོར་བྱ་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།
 དེས་ནི་ཡིད་བཞིན་རོར་མཉམ་པའི། །རོར་གྱི་རྒྱ་མཆོས་རབ་ཏུ་འགོངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 ཕྱིར། །རྣམ་སྒྲུང་དུ་བསྐྱེམས་པའི་རྫོགས་རིམ་པས་སྐྱུ་ལུས་འོད་གསལ་དུ་བཅུག་པ་ལས་བྱང་
 འབྲུག་གི་སྐྱར་བཞེངས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་འདི་ནི། གཏི་ཐུག་གི་
 རིགས་ཀྱིས་གཞན་གྱི་རོར་འཕྲོག་པའི་དམ་ཆོག་གི་དེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། འདི་ནི་
 གཏི་ཐུག་རིགས་དག་གི། །དམ་ཆོག་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་བསྐྱབས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

455

གསུམ་པ་(འོད་དཔག་མེད་གྱི་དམ་ཆོག་གི་དེས་དོན་བཤད་པ་)ནི། མ་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དེ་ནི་ཆེ་
 དཔག་མེད་གྱི་དེས་དོན་དང་། །སྐྱུ་ལུས་པ་དེ་ལ་ཡོད་པའི་བྱང་སོགས་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་
 རྣམས་ཀྱི་དེས་དོན་དང་། །སྐྱུ་ལུས་པའི་བྱང་སོགས་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་འོད་གསལ་
 དུ་གཞུག་པ་ནི་དགང་བའི་དེས་དོན་དང་། །སྐྱུ་ལུས་འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་སྟོང་པ་
 བཞི་དང་རང་གི་སེམས་སྦྱར་བ་ནི་དམ་ཆོག་བཞིའི་དེས་དོན་དང་། །དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་བྱང་
 ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་མཆོག་ཡིན་པ་ནི། འདི་ནི་རྫོ་རྩེའི་ཚུལ་མཆོག་གོ་ཞེས་པའི་དེས་
 དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དཔག་མེད་ཆེ་ནི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ། །དེར་ནི་བྱང་པོ་ལ་སོགས་
 དགང་། །ཤེས་རབ་པ་རོལ་བྱིན་ལྡན་པའི། །བྱང་པོ་ལ་སོགས་དེར་བྱའོ། །སྟོང་པ་བཞི་དང་
 མཉམ་སྦྱར་བའི། །བྱང་ཆུབ་ཀྱིས་ནི་ཚུལ་མཆོག་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། །དོན་གྱི་འོད་
 གསལ་དང་དག་པའི་སྐྱུ་ལུས་ནི་དབང་པོ་གཉིས་ཀྱི་དེས་དོན་དང་། །དེ་གཉིས་ངོ་མོ་གཅིག་པའི་

ཟུང་འཇུག་ནི་དབང་པོ་གཉིས་མཉམ་པར་སྦྲར་བའི་ངེས་དོན་དང་། རོ་བོ་གཅིག་པའི་ཟུང་འཇུག་
ལ་གནས་པ་ནི་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་སྦྲད་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཀུན་རྫོབ་
དང་ནི་དོན་དམ་དག། འདི་ནི་དབང་པོ་གཉིས་ཡིན་ལ། ཟུང་དུ་འཇུག་པར་གྲགས་པ་ཡི། ཉེ་
དག་གཉིས་མེད་དེའི་སྦྱར་བ། ཉེ་ལ་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་ཡིས། ཉེ་དག་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་
སྦྲད། ཉེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོད་དཔག་མེད་དུ་བསྐྱོམ་པའི་རྫོགས་རིམ་པས་སྦྱ་ལུས་འོད་
གསལ་དུ་བཅུག་པ་ལས། ཟུང་འཇུག་གི་སྦྱར་བ་ཞེངས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རང་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་
པར་བྱེད་པ་ནི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་རིགས་ཀྱིས་དམ་ཆོག་གིས་གཞན་གྱི་བྱད་མེད་བསྟེན་པའི་ངེས་
དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འདི་ནི་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། འདོད་ཆགས་ཆེན་པོའི་ཚུལ་
མཆོག་གོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་(དོན་གྲུབ་ཀྱི་དམ་ཆོག་གི་ངེས་དོན་བཤད་པ་)ནི། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་རིགས་
སྦྱ་ཆོགས་པའི་རང་བཞིན་རྫོ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་བདག་པོ། རྫོ་རྗེ་འཆང་
གི་དངོས་གྲུབ་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་དེས་འོག་ནས་འཆད་པའི་གསུང་ནི་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་པ་
ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་སྦྱ་ཆོགས་པ། རྫོ་རྗེ་མི་བྱེད་གསུམ་རྒྱལ་བདག་པོ།
རྫོ་རྗེ་དངོས་གྲུབ་རབ་ཏུ་སྟོན་པས། གསུང་ནི་འདི་སྐད་བཀའ་སྩལ་ཏོ། ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དོན་
གྲུབ་ཏུ་བསྐྱོམ་པའི་ནལ་འབྱོར་པ་དེས། རིམ་ལྡན་ལས། སྦྱ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་འཛིན་གནས། ཐམས་
ཅད་དེ་དང་འབྲ་བར་མཐོང་། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རང་གཞན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྦྱ་མ་ལྟ་
བུར་བསྐྱོམ་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་གནས་པར་བྱས་པས་ནམ་རྟེན་གྱི་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་ནས་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གང་ཞིག་གྱི་ནང་བདག་ཉིད་
ཆེ། འདི་དག་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་པར་བརྗོད། རྣམ་རྟེན་འཆིང་ལས་གྲོལ་བྱང་ཆུབ། ཉེས་གསུངས་

པའི་ཕྱིར། རོན་གྲུབ་ཏུ་བསྐྱོམ་པའི་རྫོགས་རིམ་པས་སྐྱུ་ལུས་འོད་གསལ་དུ་བརྟུག་པ་ལས་ཟུང་
འདུག་གི་སྐྱར་བཞེངས་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རང་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ནི། ལས་གྱི་རིགས་
གྱིས་རྩལ་སྤྲོ་བའི་དམ་ཆེག་གི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འདི་ནི་དོན་ཡོད་དམ་ཆེག་གོ། །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར།

⁴⁵⁵ ལྷོ་པ་(རིན་འབྱུང་གི་དམ་ཆེག་གི་ངེས་དོན་བཤད་པ་)ནི། མགོན་པོ་དོ་རྩེ་འཆང་རིན་ཆེན་དབང་སྟེ་
རིན་འབྱུང་གི་ངོ་བོ་མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ། དོ་རྩེ་སྐྱར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གྱིས་
མི་བྱེད་པའི་དངོས་གྲུབ་རབ་ཏུ་ཐོབ་པ་དེས། དམ་ཆེག་དོ་རྩེ་འཆང་ཐོབ་པའི་གནས་ནི་བཀའ་སྩལ་
པ་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། དེ་ནས་མགོན་པོ་རིན་ཆེན་དབང་། །མཉམ་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་སྟོན་
པ། །དངོས་གྲུབ་དོ་རྩེ་རབ་ཐོབ་པས། །དམ་ཆེག་གནས་ནི་བཀའ་སྩལ་པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། རིན་འབྱུང་དུ་བསྐྱོམ་པའི་རྫོགས་རིམ་པའི་སྐྱུ་བ་པོས། ལུང་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་
པར་སྟོན་པའི་ཆེག་ནི། ལུང་སོགས་ལ་བདེན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་གང་ཟག་གི་རྣ་བར་མི་
སྟན་པས་ན་རྩལ་དག་དང་། དེས་བསྟན་པའི་དོན་ལུང་སོགས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་བདེ་བ་ཆེན་པོས་རྟོགས་པའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ལ་རྣལ་འབྱོར་པས་བསྐྱབས་ན་སྐྱར་དུ་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ནི་རིན་འབྱུང་གི་དམ་ཆེག་གི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་
ལས། ལུང་པོ་ལ་སོགས་མེད་སྟོན་ཆེག་། སྟན་མིན་གང་ཡིན་རྩལ་དག་སོགས། །དེ་དོན་རྣལ་
འབྱོར་པས་བསྐྱབས་ན། །སྐྱར་དུ་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དམ་
ཆེག་ལྷའི་ངེས་དོན་རྣམས་ལ་སྒྲོས་པའི་སྟོན་ཡོད་དམ་སྟུམ་ན། དམ་ཆེག་ལྷའི་ངེས་དོན་གྱི་རྒྱུད་ལ་
བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ལམ་སྐྱུ་ལུས་འོད་གསལ་ཟུང་འདུག་རྣམས་ལ་བྱད་པར་མེད་ཀྱང་། དེ་རྣམས་
རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་པ་པོའི་གང་ཟག་ལ་རིགས་ལྷར་བྱེ་བས་སྒྲོས་པའི་སྟོན་མེད་དོ།

441

གསུམ་པ་(དེ་ལ་མ་འོངས་པ་ལ་སྟོན་པའི་སྐྱོན་གྱི་སྒྲུབ་པ་)ལ། འཁོར་གྱིས་ཐེ་ཆོམ་སྐྱེས་པ་ལྟར་
བཅོས་ནས་ཁྱས་པ་དང་། སྟོན་པས་དེའི་ལན་བསྟན་པ་གཉིས།

དང་པོ་(འཁོར་གྱིས་ཐེ་ཆོམ་སྐྱེས་པ་ལྟར་བཅོས་ནས་ཁྱས་པ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། དེ་ནས་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་ཆོག་གི་དོན་དཔལ་ལ་
སྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་རྣམས་དོ་མཆར་དུ་གྱུར་ཅིང་མད་དུ་
གྱུར་ནས་དོན་དེའི་ཆོག་འདི་སྐྱད་ཅེས་སྒྲུས་སོ། །བཅོས་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་བདག་པོ། ཁམས་གསུམ་ལས་འདས་ཤིང་འདྲིལ་ཏེན་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པས། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་གྱི་ནང་དུ།
འདི་ལྟ་བུའི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོག་གི་ལམ། དོན་དེའི་ཆོག་འདི་ཅིའི་སྐྱད་དུ་གསུང་། །ཞེས་
གསུངས།

དོན་ནི། སྟོན་པས་དམ་ཆོག་ལྟ་བུ་བསྟན་པ་དེ་ནས། ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྒྲུབ་ཏེགས་དང་དམ་ཆོག་སྟེ་མཉམ་པ་ཉིད་ཐོབ་པའི་དོན་དཔལ་ཏེ་བྱུག་ན་དོན་དང་པོར་
བྱས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་རྗེས་འཇུག་གི་ཕྱིར་དུ་ཐེ་
ཆོམ་ཡོད་པ་ལྟར་བཅོས་ནས། སྟོག་གཅོད་སོགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་ལྟ་བུ་པན་ཡོན་དང་བཅས་པ་ཐོས་
པས་དོ་མཆར་དུ་གྱུར་ཅིང་མད་དུ་གྱུར་ནས། ལུལ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་འཇུག་པའི་དོན་དེའི་
ཆོག་འདི་སྐྱད་ཅེས་སྒྲུས་སོ། །སྟོན་པ་དོན་དེའི་འཆང་ཆེན་པོ་ལ་སྒྲུབ་ཏེགས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་
པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། མ་རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་གྱི་ནང་
དུ། མེས་བསེལ་བར་བྱེད་ཅེས་པ་འདི་ལྟ་བུའི་ཡང་དག་པ་མིན་པ་སྟོག་གཅོད་སོགས་བྱས་
པས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་སྟོན་པ་དེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་ཡིན་པས་ན་གཟུང་བར་བྱ་

བའི་ཆོག་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ལམ་མི་མཐུན་སྟུགས་ཀྱིས་མི་བྱེད་པའི་རྩོམ་ཆོག་འདི་ཅིའི་
སྤྲད་བྱ་གསུང་སྟེ་གསུང་མི་རིགས་ཏེ། སྟོན་པ་རྩོམ་ཆོག་པོ་དེ་ཆོགས་གཉིས་ཡོངས་སུ་
རྩོགས་པས་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས། འཁོར་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ།
ཁམས་གསུམ་ལས་འདས་ཤིང་། འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཤེས་རབ་རབ་འབྱིང་ཐ་མ་གསུམ་
ལས་འདས་པས་ན་ཆོག་འདྲ་བ་དེ་གསུང་བའི་འོས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(སྟོན་པས་དེའི་ལན་བསྟན་པ་)ལ། སྟོན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་བསྟན་པ་དང་། བདེན་
པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བས་དེ་བསྟན་པའོ།

དང་པོ་(སྟོན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། བརྟེན་གྱིས་
མི་ལང་བའི་ཡང་བརྟེན་གྱིས་མི་ལང་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་རི་རབ་ཀྱི་རྩལ་སྤྲོ་སྟོན་གྱི།
དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་ཆོག་གི་རྩོམ་དཔལ་ལ་སྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ལ་འདི་སྤྲད་ཅེས་བཀའ་བསྟུལ་ཏོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་དམན་པའི་
འདུཤེས་དང་། །སྤྲད་པའི་འདུཤེས་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་མ་སྤྲད་ཅིག་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཅེ་ན། རིགས་ཀྱི་བྱ་
འདི་ལྟ་སྟེ། སྟུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ནི་སྟོན་པའི་མཆོག་གོ། །འདི་ལྟ་སྟེ། སྟུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་སྟོན་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། འཁོར་ནམས་ཀྱིས་ཁྱས་པ་དེ་ནས་མི་བསྟོན་པ་ལ་སྟུགས་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྟེན་གྱིས་མི་ལང་བའི་ཡང་བརྟེན་གྱིས་མི་ལང་བའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་རི་རབ་ཀྱི་རྩལ་སྤྲོ་སྟོན་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་ཆོག་གི་རྩོམ་

ཇི་དཔལ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་སེམས་དཔལ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་
 བཀའ་བསྩལ་ཏོ། ། བད་དཀར་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་ནམས་ལ་དོ་ཇི་དང་བསྐྱེད་ལ་སོགས་
 པའི་རིགས་སུ་སྦྱེས་པས་ན་རིགས་ཀྱི་བྱ་ཞེས་སོས་ནས། སློག་གཅོད་སོགས་བྱས་པས་བྱང་ཆུབ་
 ཐོབ་པར་སྟོན་པའི་དོ་ཇིའི་ཆོག་དེ་སྐྱ་ཇི་བཞིན་པར་ཞེན་ནས། རན་ཞིང་དམན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་།
 འཛིག་ཏེན་གྱིས་སྦྱང་པའི་འདུ་ཤེས་དེ་ལྟ་བུ་མ་སྦྱེད་ཅིག་སྟེ་བསྦྱེད་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་
 བ། འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་ནམས་ཀྱི་སྒྲགས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ནི་སློག་གཅོད་
 སོགས་བྱའོ་ཞེས་འཛིག་ཏེན་པ་ནམས་དང་འགལ་ལམ། མི་བྱའོ་ཞེས་མི་འགལ་ཡང་རུང་། ཉན་
 ཐོས་སོགས་ཀྱི་སློག་གཅོད་སོགས་སྦྱང་པའི་སྦྱོད་པ་ནམས་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྦྱོད་པ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོར་འགྱུར་པའི་སྦྱོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་འདི་ལྟ་སྟེ་
 དཔེར་ན། རྒྱང་སྒྲགས་དབྱེར་མེད་ཏུ་སྦྱོར་པའི་དོ་ཇིའི་བསྐྱེད་པའི་ལུང་སྒྲངས་ནས་དེ་ལ་གནས་
 པར་བྱེད་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གིས་བྱེད་པའི་སྒྲགས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ནི་ཐ་མལ་གྱི་ལུས་
 སྒྲངས་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱར་བཞེ་པའི་སྦྱོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་(བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བས་དེ་བསྐྱེད་པ་)ལ། དོན་དམ་འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པ་ཡང་
 སྒྲགས་ཀྱི་སྦྱོད་པས་བྱེད་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་འབྱུང་པ་ཡང་སྒྲགས་ཀྱི་སྦྱོད་པས་བྱེད་
 པ་དང་། ⁴⁶⁶བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ནས་བསྟན་པ་ལ་ཆེད་བཞིན་མཛད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(དོན་དམ་འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པ་ཡང་སྒྲགས་ཀྱི་སྦྱོད་པས་བྱེད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཇེས་སུ་སོང་བ་
 སྟེ། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནམ་མཁའ་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའོ། །ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་

འདོད་པའི་ཁམས་ན་མི་གནས། གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་མི་གནས། གཟུགས་མེད་པའི་ཁམས་ན་
 མི་གནས། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་ཡང་མི་གནས་སོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་
 ལྟར་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ནི་དོན་གྱི་དབང་དེ་ལྟ་བུ་མཐུན་
 ཅིང་། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་མཐུན་ནས་ཆོས་འཆད་པར་མཛད་དོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་
 ལྟར་ནས་མཁའ་ཆོག་དེས་པར་བཛྲ་བས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དམ་ཆོག་དེ་དག་རྗེས་སུ་
 རིག་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་བྱ་ཞེས་བོས་ནས། འདི་ལྟ་སྟེ་ཞེས་དོན་མི་གསལ་བ་སྤྱིར་བསྟན་ནས།
 དཔེར་ན་ཞེས་དོན་གྱི་བྲག་བཞིག་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་འཆད་པ་ནི་ནམ་མཁའ་རང་
 བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་བ་དེ་ཉིད་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྗེས་སུ་སོང་
 བ་སྟེ་དེའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ཏེ། ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ནམ་མཁའ་རང་
 བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་བ་དེའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་བྱིར། དེ་ལྟ་མིན་པར་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་
 མཆེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་ན་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པའི་གནས་དགོས་པ་
 ལ། རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་པའི་གནས་མེད་པའི་བྱིར་དེ་མེད་དེ་ཕུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་འདོད་ཡོན་ལྡན་ལ་ཆགས་པའི་རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་ལ་སོགས་པའི་འདོད་པའི་ཁམས་
 ན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་མི་གནས། འདོད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཡང་གཟུགས་
 ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་མི་
 གནས་གཟུགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཡང་རྣམ་ཤེས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་
 གཟུགས་མེད་ཁམས་ན་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་མི་གནས། སྟོན་བཅུད་ཀྱང་གྱི་གཞིར་
 གྱུར་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བར་མི་གནས་པའི་བྱིར་ཏེ།

གནས་དང་གནས་པ་པོ་དང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་བྱིར། མེད་དགྱིལ་
འཁོར་འབྱུང་བ་གཞན་གསུམ་ལས་ལོགས་སུ་མེད་ཀྱང་འབྱུང་བ་གཞན་གསུམ་གྱི་གསེབ་ན་
མེད་བྱེད་ལས་དང་རྩལ་ཡོད་པས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ཞེས་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ།

དེས་ན་རིགས་ཀྱི་བྱ་ལུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་རང་བཞིན་གྱིས་
སྟོང་བ་དེ་ལྟར་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ནི་སྟོང་བ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་
དང་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པའི་དོན་ཡིན་པའི་དོན་གྱི་དབང་དེ་ལྟ་བུ་མཐེན་ཅིང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་
བསམ་པའི་བྱེད་པར་རྣམས་མཐེན་ནས། བྱམ་པ་བཟང་པོ་དང་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་བཞིན་དུ་
འབད་སྟོལ་ལ་སྟོས་པ་མེད་པར་ཆོས་འཆད་པར་མཛད་དོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་ལུང་བཤད་པ་དེ་ལྟར།
ནམ་མཁའ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་ཆོག་ངེས་པར་བཟོད་པས། ལྷན་བཤད་པའི་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་དམ་ཆོག་ལུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་
པ་དེའི་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱའོ། །ལུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཆོས་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་
དོན་བདེ་བ་ཆེན་པོས་རྟོགས་ནས་འོད་གསལ་དུ་འཕྱག་པ་ཡང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་
འབྱུང་བས་སྤྲུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་དེ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའོ།

⁴⁶³
གཉིས་པ་(ཀུན་རྫོབ་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་འབྱུང་པ་ཡང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྟོན་པས་བྱེད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་ལུང་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན་གཙུག་ཤིང་དང་གཙུག་ལྷན་དང་མིའི་ལག་པ་
བསྟོན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་དུ་བ་འབྱུང་ཞིང་མེ་འབྱུང་བར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། མེ་དེ་ཡང་གཙུག་ཤིང་ལ་
ཡང་མི་གནས། གཙུག་ལྷན་ལ་ཡང་མི་གནས། མིའི་ལག་པ་བསྟོན་པ་ལ་ཡང་མི་གནས་
སོ། །རིགས་ཀྱི་བྱ་དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་རྗེའི་དམ་ཆོག་འགྲོ་བ་

དང་འོང་བ་ལ་སྦྱགས་པ་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱའོ། ། ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། ཁོ་ན་རེ། རྒྱགས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱེད་འགྲུབ་པ་མེད་པར་ཐལ། རྒྱགས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་བྱིར། ཞེ་ན། མ་ཁུབ་སྟེ། རྒྱགས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཀྱང་། རྒྱགས་ཀྱི་སྦྱོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་སྦྱང་པ་ཉིད་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་གཤེགས་པའི་ཐམས་ཅད་སྦྱང་པ་འོད་གསལ་དང་རྗེ་རྗེ་སྟེ་སྦྱང་པ་ཆེན་པོ་དང་། དམ་ཆོག་སྟེ་ཤིན་ཏུ་སྦྱང་པ་དང་། རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱ་བ་སྦྱང་པ་བཞིའི་རིམ་གྱིས་ལུགས་འབྱུང་དུ་འགྲོ་བ་དང་། ལུགས་སྟོན་ཏུ་འོང་བ་འབྱུང་ཞིང་། ལུགས་འབྱུང་གི་ཐམས་ཅད་སྦྱང་པ་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱུ་མེས་ལས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱེད་འགྲུབ་པའི་བྱིར། རིགས་ཀྱི་བྱ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། རྫོང་དུ་མེ་གསུམ་པོ་དེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དཔྱོད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱི་འོར་གཙུག་ཤིང་ལ་ཡང་མི་གནས། གཙུག་སྟན་ལ་ཡང་མི་གནས། མིའི་ལག་པ་སྦྱོད་པ་ལ་འང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་མི་གནས་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་གཙུག་ཤིང་སྦྱང་གི་ཤིང་དང་། གཙུག་སྟན་འོག་གི་ཤིང་དང་། མིའི་ལག་པ་བསྦྱོད་པའི་རྒྱུན་གྱིས། དང་པོར་བྱོད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དུ་བ་དང་། དེ་ལས་མེ་འབྱུང་བར་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། ། སོགས་ཀྱི་སྦྱས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་སྦྱང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་མེད་པར་སྟོན་ཏེ། དེ་ན་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་མ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ལས་ལངས་པ་མེད་པའི་བྱིར།

⁴⁶³ གསུམ་པ་(བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ནས་བསྟན་པ་ལ་ཆེད་བརྗོད་མཛད་པ་)ནི། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ནས་སྦྱོད་པ་བཤད་པ།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་བྱང་རྒྱུ་མེས་དཔལ་དེ་དག་འོ་མཆར་དུ་གྱུར། མད་དུ་གྱུར་ནས།

ངམ་ཞིང་མིག་གདངས་ཏེ་ཆོག་འདི་སྐད་ཅེས་སྒྲས་སོ། །མད་བྱང་ཆེན་པོའི་ཆོས་རྣམས་ནི། །
ནམ་མཁའ་དང་ནི་མཚུངས་པ་དང་། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་དག་པ་ལས། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་བཤད་
བ་མཛར། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་ནས་ཕྱག་ན་དོ་རྩེ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་
གསུམ་སྐྱེས་པས་ངོ་མཚར་དུ་གྱུར། འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེས་པས་མད་དུ་གྱུར་ཐབས་གྱི་ཡེ་
ཤེས་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་སྐྱེས་པས་ངམ་ཞིང་མིག་གདངས་ཏེ་འོག་ནས་འབྱུང་བའི་ཆོག་འདི་སྐད་ཅེས་
སྒྲས་སོ། །མད་བྱང་ཆེན་པོ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་དེའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་རྣམས་
རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་བས་སྟོང་པ་ནི་ནམ་མཁའ་གཟུགས་ཅན་ཀུན་ལ་བྱུང་བ་དང་མཚུངས་པར།
ཆོས་ཀུན་ལ་བྱུང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་དུ་རིམ་བཤགས་པའི་སྐྱེས་སྐྱེས་དག་པར་བྱས་པ་ལས་བྱང་བའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཆུང་
སེམས་ལས་སྤང་ཡང་བྱུང་འཇུག་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་ཀྱིས་མིག་ཤེས་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་ན་ཀུན་
རྫོབ་སྟེ་དག་པའི་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་འབྱུང་བར་བཤད་པ་དེ་ལ་ངོ་མཚར་བ་ཡིན་ནོ། །

441

གསུམ་པ་(ལེན་པའི་མཚན་དོན་བཤད་པ་)ནི།

ཆ་ཆུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་
གསང་བ་འདུས་པ་ལས། དོན་དམ་པའི་དག་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གྱི་དམ་ཆོག་གི་ལེན་སྟེ་
དགུ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་གསང་
བ་འདུས་པ་ལས། དོན་དམ་པ་དོན་གྱིས་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེས་སྐྱེབ་པ་དག་པར་བྱས་པ་

ལས་བྱང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྗེ་མཆང་ཆེན་པོའི་དམ་ཆོག་ནི་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ལུ་ཡིན་ལ། དེ་
བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་ཆོག་ལས་ལའང་ལུ་ཞེས་བྱའོ།

བཞི་⁴⁴¹པ་(ལུ་དེ་བཤད་ཟིན་པ་བརྟན་པ་)ནི། ལུ་དགུ་པ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པའོ། །འོ་ན་
གཞུང་གང་དང་གང་། མཐའ་དྲུག་གང་དང་གང་གིས་བཤད་ཅེ་ན། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་རྗེ་མཆོན་
ཞེས་པ་ནས། ཉམས་དགའ་མཆོག་ནི་རབ་ཏུ་བཤད་ཅེས་པའི་བར་སྐྱ་རི་བཞིན་པར་བཤད།
ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབུས་གནས་པར་ཞེས་པ་ནས། རྗེ་མཆོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་
སྤྲུལ་ཏོ་ཞེས་པའི་བར་བྱང་ངེས་ཀྱིས་བཤད། དེ་ནས་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་ནས།
དམ་ཆོག་གི་ལུ་ཞེས་པའི་བར་དགོངས་པས་བཤད་པའོ།

དེས་ན་གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ལུ་དགུ་པ་དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མཐའ་དྲུག་
གི་ནང་ནས་བྱང་ངེས་སྐྱ་རི་བཞིན་པ་དགོངས་བཤད་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བས་ཐོན་པའི་ལམ་ལ།
དམ་ཆོག་ལྗེའི་བྱང་ངེས་ཀྱི་དོན་དང་། སྦྱོང་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ནས་དམ་ཆོག་ལྗེའི་དོན་ལ་བསྐྲགས་
པ་དང་། བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བས་སྐྲགས་ཀྱི་སྦྱོང་པ་མཆོག་ཏུ་སྦྱབ་པ་དང་། དེ་ལྟར་བརྟན་
པ་ལ་ཆེད་བརྗོད་མཛད་པ་རྣམས་འཆད་ཚུལ་ཆོགས་བཤད་དང་སྟོབ་བཤད་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ནས་
ཉན་པ་པོའི་གང་ཟག་ལྟ་ལ་བཤད་པས། གང་ཟག་ལྟ་པོ་དེའི་རྒྱུད་ལ་འོད་ཟེང་གི་གོ་བ་སྦྱེས་པ་
ནི་ལུ་དགུ་པ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

༡༡། རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུ་ཀྱི་སྒྲིན་མ་
 རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་འཆད་པ་ལས་
 ལུ་བུ་པ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་བཞུགས་སོ།།

༥ གསུམ་པ་ལུ་བུ་པ་ནས་བུ་གསུམ་པའི་བར་གྱིས་བཤད་པ་ལ་བཞི། སྙིང་པོ་བསྐྱལ་
 བའི་ལུ་བུས་བཤད་ཚུལ། རྗེ་རྗེ་རིག་པའི་སྤྱི་བུ་མཆོག་གི་ལུ་བུས་བཤད་ཚུལ། རྗེ་རྗེ་སྤྱིར་བའི་
 དམ་ཆོག་བསྐྱལ་བའི་མཆོག་བསྐྱལ་བའི་ལུ་བུས་བཤད་ཚུལ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་སྤྱི་བུ་པ་མངོན་
 བར་བྱང་ཚུབ་པའི་ལུ་བུས་བཤད་ཚུལ་སོ།།

༥ དང་པོ་ལུ་བུ་པ་སྙིང་པོ་བསྐྱལ་བའི་ལུ་བུས་བཤད་པ་ལ། ལུ་བུ་སྤྱིར་མཆོག་སྤྱིར་
 བ། ལུ་བུའི་གཞུང་བཤད་པ། ལུ་བུའི་མཆོན་དོན་བཤད་པ། ལུ་བུ་དེ་བཤད་ཟེན་བར་བསྐྱལ་བ་
 དང་བཞི།

དང་པོ་(ལུ་བུ་སྤྱིར་མཆོག་སྤྱིར་བ་)ནི། སྤྱི་བུ་པ་མཆོག་དང་ཐ་མལ་པ་ལ་གནས་ཤིང་། སྤྱི་བུ་
 བཅས་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་བུ་གསུམ་གང་རུང་ལ་གོམས་པ་ཉམས་འོག་ཏུ་ཆུད་པའི་ནལ་འབྱོར་
 བས་དངོས་བྱུ་འབྱུ་བར་མ་བྱུར་ན། དེའི་ཆོ་རང་གི་ལྷའི་སྙིང་པོ་བསྐྱལ་བ་བསྐྱལ་བའི་བྱིར།

ཅ་རྒྱུ་ལས། དེ་ནས་..... ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྙིང་པོ་བསྐྱལ་བའི་ལུ་བུ་འདི་གསུངས་སོ།།

གཉིས་པ་(ལུ་བུའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ། བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྙིང་པོ་བསྐྱལ་བ་དང་། རྗེ་གསུངས་རིམ་⁴⁸⁶

པའི་སྤྲོད་པོ་བསྐྱེད་པ་དང་གཉིས།

དང་པོ་(བསྐྱེད་པོ་པའི་སྤྲོད་པོ་བསྐྱེད་པ་)ལ། འཁོར་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ། སྤྲོད་པ་པོའི་
ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ། གསོལ་བ་བཏབ་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(འཁོར་གྱིས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་འདུས་ཏེ། བཅོམ་
ལྡན་འདས་དམ་ཆོག་ཆེན་པོའི་དོན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་སྐྱེད་དང་
གསུང་དང་ཐུགས་གསང་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་བྱག་འཆལ་ཏེ། འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་
ཏོ། །དེ་ཉིད་ཐུགས་སྦྱང་ཀུན་བསྐྱེད་པ། །སྐྱེད་དང་གསུང་ཐུགས་གསང་བར་བསྐྱེད་པ། །དངོས་
གྲུབ་ཆེན་པོའི་ཚུལ་གྱི་མཆོག་ །ཡང་དག་བཅོམ་ལྡན་བཤད་དུ་གསོལ། །ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་ཏེ་ཞེས་བྲང་ངོ་། །གང་གིས་ན། འཁོར་གྱི་མི་བསྐྱེད་པ་ལ་
སོགས་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་སྤར་འདུས་པ་བཤད་པར་
གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལ་དགོངས་པ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པར་མ་ཟད། སྤར་ཡང་སྤྲོད་པོ་བསྐྱེད་པ་
བཤད་པར་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འདུས་ནས་འདི་སྐད་ཅེས་གསོལ་
ཏོ། །གང་ལ་ན། དམ་ཆོག་ཆེན་པོའི་དོན་སྟོན་དོན་འཆང་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
བྱང་ཆུབ་པ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་བྱང་འཇུག་སྐྱེད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བའི་ངོ་
བོར་གྱུར་པ་གདུལ་བྱ་ནམས་ཀྱི་བསམ་པའི་བྱེ་བྲག་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་གཤེགས་པ་སྟེ་མཁུན་པའི་
བཅོམ་ལྡན་འདས་དམ་ཆོག་དོན་འཆང་ཆེན་པོ་ལོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་གསོལ་ན། མཆོད་ཅིང་
བྱག་འཆལ་ནས་སོ། །ཚུལ་རི་ལྟར་དུ་ན། སྟོན་པ་ལ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བོས་ནས་སོ། །གང་

བཤད་དུ་གསོལ་ན། འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཆེན་པོ་ངེས་པར་འབྲུབ་པའི་ཚུལ་ཏེ་ཐབས་
མཆོག་ཡང་དག་པ། སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱིས་
གསང་བར་བསྐྱགས་པ། དབྱངས་གསལ་ལས་བརྟུས་པའི་སྐྱལ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲུགས་ཀུན་
བསྐྱུས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་བརྒྱས་པ་དང་། ལྷའི་ནལ་འཁྱོར་དེ་ཉིད་བཤད་དུ་གསོལ།

གཉིས་པ་(སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་)ནི།

ཆུ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་དོ་རྩེ་འཛིན། །ཉོན་མོངས་ཀུན་གྱི་རྒྱ་མཆོ་གཙོ། །འབར་བ་བྲག་
པོ་སྐྱུན་ཡངས་བས། །གསུང་ནི་འདི་སྐད་བཀའ་བསྩལ་ཉོ། །ཞེས་གསུངས།

ནནན། གསལ་བ་བཏབ་བ་དེ་ནས་སྟོང་བ་སྔ་མ་གསུམ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཐམས་ཅད་
སྟོང་བ་འོད་གསལ་གྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པས་ན་རྒྱལ་པོ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་བྱང་འབྲུག་རང་གི་བདག་
ཉིད་ཏུ་འཛིན་པས་ན་དོ་རྗེ་འཛིན་པ། ཉོན་མོངས་པ་དུག་གསུམ་པོ་ཀུན་གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་དབྱེ་བ་རྒྱ་
མཆོ་སྟེ་མང་པོ་རྣམས་ཟེལ་གྱིས་གཞོན་པས་ན་གཙུག་པོ། ཉོན་མོངས་དེས་བསྐྱེད་པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་
དང་ཡིད་མི་བདེ་བ་རྣམས་སྟེག་པར་བྱེད་པས་ན་འབར་བ། རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་དུག་པོ།
སྤྱན་ཡངས་པ་ནི་མིག་ཐ་མལ་བ་སྟེ་ཞི་བ་ལས་ཀྱང་རབ་ཏུ་རྒྱས་པའི་དུག་པོའི་སྤྱན་བགྱང་བ་དང་
སྤྱན་པའི་དོ་རྗེ་འཆང་དེས་འོག་ནས་འཆད་པའི་གསུང་ནི་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་ལྷུ་ཉོ།

གསུམ་པ་(གསེལ་བ་བཏབ་པའི་དོན་བཤད་པ་)ལ། རྟོ་རྟེ་གསུམ་དེ་ཁོ་ནར་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པའི་ཚུལ་
 གྲིས་བསྐྱོམ་བ་དང་། ལྷིང་པོ་⁴⁷²བསྐྱུལ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་དང་། ལྷིང་པོ་⁴⁷⁴བསྐྱུལ་བའི་ཐབས་དངོས་
 བཤད་བ་དང་། ལྷིང་པོ་⁴⁸²བསྐྱུལ་བའི་ཡུན་ཆད་བཤད་བ་དང་། ལྷིང་པོ་⁴⁸³བསྐྱུལ་བའི་པན་ཡོན་བཤད་
 བ་དང་། ལྷིང་པོ་⁴⁸⁵བསྐྱུལ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཉེས་དམིགས་བསྟན་བ་དང་བྱག་ལས།

དང་པོ་(རྗེ་རྒྱལ་མཁུ་དེ་ཁོ་ནར་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བསྟོམ་པ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། ལུས་དང་དག་དང་སེམས་རྣམས་ནི། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་མི་དམིགས་པ། །གང་
ནའང་མི་གནས་མཉམ་པ་ཉིད། །སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྗེ་རྒྱུ་སྟོམ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྗེ་རྒྱལ་མཁུ་དེ་ཁོ་ནར་མི་བྱེད་པར་བསྟོམ་པའི་ལུས་དང་དག་
དང་སེམས་རྣམས་ནི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་འདི་ནི་ལུས་སོ། །འདི་ནི་དག་གོ། །འདི་ནི་སེམས་སོ་ཞེས་
དབྱེ་བ་བྱར་མེད་པས་ན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་རྟོག་དང་བཞེན་པར་དམིགས་
སུ་མེད་པས་ན་མི་དམིགས་པ་དང་། གང་ནའང་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པར་མི་གནས་པ་དང་།
རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པའི་རོ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པས། དེ་འབྲུ་པའི་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ཐུགས་
ཀྱི་སྟོང་པ་ལ་བཞེན་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་རྟོགས་ནས་སྟོམ་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་⁴⁷¹ (སྟོང་པོ་བསྐྱུལ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། རང་བཞིན་གྱིས་དག་པ་པ་རོལ་
དུ་བྱིན་པ་ཐུགས་ཀྱི་ཚུལ་རྗེ་རྒྱལ་མཁུ་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་རྟོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད། མི་བསྟོད་པ་ལ་སྟོགས་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་རིག་པར་བྱེ་
བ་ཁག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མ་དང་ཐབས་ཅིག་དུ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བྱ་བ་ལ་རོལ་བ་
སྟོན་པར་མཛད་དེ། ཐུགས་བརྩེའི་འཛིན་རྟོག་གི་ཁམས་མཐས་གྲས་པ། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྔ་
རྣམས་ཀྱིས་རོལ་ཅིང་། །དབྱེས་པར་ཡོངས་སུ་སྟོད་པ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་ཐུགས་སྟོད་པ་ལ་
མཛོན་པར་བཅོན་པ་རྣམས་ལ། གྱེ་མ་འདི་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་

སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱི། ཚོས་རྫོགས་པར་གྱུར་ཏེ་སྐམ་ནས་སྐྱབ་རས་ཀྱིས་མི་འཚོ་སྟེ། ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི་མཁའ་ལྷན་གྱི་ཞེས་པ་དང་། གང་གིས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་དོན་མཆང་ཆེན་པོ་དེས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་བཀའ་ལྷན་ན། རང་བཞིན་གྱིས་
དག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱེན་པ་སྦྱར་མ་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་མོ་རྣམས་དང་། སྒྲགས་ཀྱི་ཚུལ་
རྣམས་སྤང་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་པན་ཚུན་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་མི་ཟད་པ་དོན་མཆང་
ལྷ་མོ་འགྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་སོ། །དོན་གང་
གང་ལ་ན། འཁོར་ཀྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
ཞེས་བོས་ནས། སྒྲགས་ལ་གཞོལ་བའི་བསྐྱེད་རིམ་པ་སྟོང་པོ་བསྐྱེད་དགོས་པ་རྣམས་ལ། དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱེད་ངོས་སུ་བསྟན་ནས་འཛིག་ཅེན་པའི་དངོས་བྱུང་བྱང་པར་ཅན་
སྐྱེད་པ་ལ་སྦྱར་རས་ཀྱིས་མི་འཆོ་བ་སྟེ། བྱིན་གྱིས་མི་ཆོས་པའི་དོན་དེ་བཀའ་ལྷན་གྱི་།

འོ་ན་སྐྱབ་པ་པོ་དེ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གངས་ཀྱིས་མ་ཁུབ་ནས་སྐྱབ་རས་ཀྱིས་མི་འཆོ་
བ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན་དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་
ལྟན་ཅིག་སྐྱོད་པའི་རིག་མ་དང་རྗེས་སུ་སྐྱོད་པའི་རིག་མ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས། ལྟན་ཅིག་སྐྱོད་པའི་
རིག་པ་སྟེ་རིག་མ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མ་དང་ཐབས་ཅིག་སྟེ་ལྟན་ཅིག་ཏུ། འདོད་ཡོན་ལ་
ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱས་ནས་འཆོང་རྒྱ་བ་ལ་མོས་པའི་སེམས་ཅན་ནམས་ཀྱི་དོན་བྱ་བ་ལ་རོལ་མོ་
མཁན་གཅིག་ཉིད་ཆས་གོས་ཀྱི་དབང་གིས་ཆ་ལུགས་མི་འདྲ་བ་སྣ་ཆོགས་པ་སྟོན་པ་བཞིན་དུ།
གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསམ་པའི་ཁྱད་པར་རིམ་བུ་བཞིན་དུ་མཁུན་ནས་སྐྱུའི་
བཀོད་པ་སྣ་ཆོགས་སྟོན་པར་མཛད་དེ། རྩོགས་བརྩའི་བརྩུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དང་། དེ་འཛིན་པར་
བྱེད་པས་ན་ཁམས་ཏེ་སྟོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་མཐས་གྲས་པའི་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལྷ་སྤྱི་

དང་། གྲེ་བྲག་ཏུ་རེག་བྱའི་འདོད་ཡོན་ལ་རོལ་ཞིང་དགེས་པར་ཡོངས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ཡོད་པའི་
 ཕྱིར། འོ་ན་སྤྱན་རས་གྱིས་མི་འཆོ་བའི་དོན་དེ་གང་ཡིན་སྟུང་ན། རེག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་
 སྤྱོད་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་འདྲ་བའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དེ་
 དག་ཐམས་ཅད་གྱིས་མིང་དོན་སྟེལ་བ་རྩོམ་ཆེད་ཆོག་གིས་སྤྱད་སྤངས་པའི་སྤྲུག་གི་བཟུངས་པ་སྟེ་
 སྤྲུག་སྤྱད་པ་ནམ་པ་བཞིའི་སྟོན་ནས་འཛིག་ཏེན་པའི་ཞེ་སྟགས་གི་ལས་རབ་འབྲམས་སྤྱབ་པ་ལ་
 མཛོན་པར་བཅོན་པའི་སྤྲུག་ལ་གཞོལ་བ་སྟོང་པོ་བསྐྱལ་དགོས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པ་ནམས་ལ།
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ནམས་གྱིས་སྤྱན་རས་གྱིས་མི་འཆོ་བ་སྟེ་འཛིག་ཏེན་པའི་དངོས་གྲུབ་བྱང་
 པར་ཅན་རི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་དུ་འགྲུབ་པར་བྱེན་གྱིས་མི་ཆོབ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྲུག་
 ལ་གཞོལ་བའི་སྟོང་པོ་བསྐྱལ་དགོས་པ་ནམས་ལ་གྲེ་མ་ཞེས་སྤྱད་ནས་སྤྲུག་ལ་གཞོལ་བའི་སྟོང་
 པོ་བསྐྱལ་དགོས་པ་འདི་དག་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྤྲུག་གི་སྤྱོད་པའི་ཚུལ།
 རི་སྐད་དུ། དགྲིལ་འཁོར་ཆོགས་དང་ཐབས་དང་ནི། །གཏོར་མ་འདུས་དང་གོ་རིམ་དང་། །དེ་ཉིད་
 རྣམ་པ་བདུན་དུ་གྲགས། །དེ་ནི་གསང་སྤྲུག་ཚུལ་ཞེས་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་ཆོས་བདུན་
 གྱི་ནང་ནས། ཆོས་བདུན་པ་དེ་ཉིད་ཅེས་པས་བསྟན་པའི་འཛིག་ཏེན་པའི་དངོས་གྲུབ་བྱང་པར་
 ཅན་རི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་དུ་འགྲུབ་པའི་ཉིང་རྒྱ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ཆོས་རྫོགས་
 པ་སྟེ་དེ་ལས་བྱེ་རོལ་དུ་གྱུར་པ་ཡིན་པའི་བྱིར།

⁴⁷¹གསུམ་པ་(སྟོང་པོ་བསྐྱལ་བའི་ཐབས་དངོས་བཤད་པ་)ལ། སྟོང་པོ་བསྐྱལ་བའི་སྤྲུག་དང་། སྟོང་
⁴⁷⁷པོ་བསྐྱལ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(སྟོང་པོ་བསྐྱལ་བའི་སྤྲུག་)ནི། སྤང་ཞིང་གསུངས་སོ་ཞེས་བྱང་རོ། །དགོས་པ་ཅིའི་བྱིར་
 དུན།

ཅུ་རྒྱུ་ལས། དེ་བས་ན་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་དེ་དག་ལ་སྐྱེན་རས་ཀྱིས་བཙའ་བའི་ཕྱིར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་སྐྱགས་དོ་མེད་གསང་བ། སྐྱགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་པོ་ཀྱན་ཏུ་བསྐྱལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ། རབ་ཏུ་གསང་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་སྐྱགས་ཀྱི་དམ་ཆེག་ལ་དམིགས་བ། དོ་མེད་འཛིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་སྐྱགས་ཀྱི་དམ་ཆེག་ལ་དམིགས་བ། ཆོས་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་སྐྱགས་ཀྱི་དམ་ཆེག་ལ་དམིགས་པ་འདི། ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་སྐྱགས་དོ་མེད་ལས་ཆེག་གི་ལམ་ངས་བར་བཟོད་པས་སྐྱགས་བསྐྱས་པ་འདི་ལྟ་བུ་གསུངས་སོ། །ཨོྭ་ཨྭ་ཨྭ། དེ་ནས་འདི་ནི་གསུངས་ཅིང་ཀྱིས། །སངས་རྒྱས་སྐུ་དང་བཙས་པ་ཀྱན། །རབ་ཏུ་འདར་ཞིང་བརྒྱལ་བར་གྱུར། །དོ་མེད་སེམས་དབའ་མེས་སུ་བྱན། །ཞེས་གསུངས།

རྟོག་ཞི། སྤྲུལ་སྤྲུལ་གཞིལ་བའི་སྙིང་པོ་བསྐྱེད་དགོས་པ་དེ་དག་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་
 རྣམས་ཀྱིས་སྤྱན་རས་གཟི་བརྟེན་ལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གཞིལ་བའི་སྙིང་པོ་
 བསྐྱེད་དགོས་པ་དེ་དག་ལ་སྤྱན་རས་གཟི་བརྟེན་བཅའ་བཞུགས་ལྟར་ཞུ་བ་ལྟར་བར་
 ཅན་རྣམས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་བཞིན་དུ་འབྲུབ་པར་བྱིན་གྱིས་ཆོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་
 སོ། །གང་གསུངས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱི་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོ་རྗེའི་
 གསང་བ་སྟོན་མེད་ལ་རབ་དུ་གསང་བར་བྱ་བའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཅད་ཀྱི་སྙིང་པོ་སྟེ། ཐུགས་
 རྟུན་ཀྱན་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དབྱེད་སྤྲུལ་གསལ་ལས་བདུས་པའི་སྤྱུལ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲུལ་
 ཀྱན་བསྐྱེད་པའི་ཡི་གེ་གསུམ་གསུངས་སོ། །གནས་གང་ནས་གང་གིས་རྣམ་པར་སྤྲུང་ཞིང་
 གསུངས་ན། སྤྱི་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམ་
 པར་སྤངས་མཛད་ཀྱི་དམ་ཆོག་སྟེ་སྤྱི་ཐུག་ཆུ་ཆེན་པོ་ལ་དམིགས་པ་སྟེ་སྤྱི་དང་བྱེད་པའི་ས་བོན་

ཨོ་ནི། རྩོམ་འཆང་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བའི་གནས་སྤྱོད་ནས་གཞུགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་སྤྱང་ཞིང་། ཆོག་གི་
ལམ་ཞལ་ནས་གདངས་ཀྱི་རྣམ་པར་གསུངས་སོ། །སྐྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་
གྱུར་པའི་ཆོས་འཛིན་པ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་དམ་ཆོག་སྟེ་སྐྱོ་ལ་དམིགས་པ་སྟེ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་
པའི་ས་བོན། ལྷོ་ནི་རྩོམ་འཆང་གི་གསུང་གིས་གནས་མགིན་པ་ནས་གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་
སྤྱང་ཞིང་ཆོག་གི་ལམ་ཞལ་ནས་གདངས་ཀྱི་རྣམ་པར་གསུངས་སོ། །སྐྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་
ཀྱི་རང་བཞིན་ཐུགས་རྩོམ་མི་བསྐྱེད་པའི་དམ་ཆོག་སྟེ་སྐྱོ་ལ་དམིགས་པ་སྟེ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་
ས་བོན། ལྷོ་ནི་རྩོམ་འཆང་གིས་ཐུགས་ཀྱི་གནས་སྤྱོད་ཁ་ནས་གཞུགས་ཀྱིས་རྣམ་པར་སྤྱང་ཞིང་
ཆོག་གི་ལམ་ཞལ་ནས་གདངས་ཀྱི་རྣམ་པར་གསུངས་སོ། །

རིགས་ལྗེ་སྐྱས་བསྟན་པའི་སྐྱེ་ལུས་པའི་ཕྱང་པོ་ལྔ་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་
དུ་དག་པར་བྱས་པ་ནི་སྐྱེན་རས་ཀྱིས་མི་འཆོ་བའི་ངེས་དོན་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ཟུང་
འཇུག་གི་སྐྱར་བཞེངས་པ་ནི་སྐྱེན་རས་ཀྱིས་འཆོ་བའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལྱང་སྟོན་ལས། མི་
བསྐྱེད་ལ་སོགས་པར་བརྟགས་རྣམས། །དངོས་མེད་གནས་ལ་གནས་པས་ན། །སྐྱབ་པ་པོ་
རྣམས་གཟིགས་མི་འགྱུར། །གསང་སྤྱགས་རྒྱན་གྱི་སྦྱར་བ་ཡིས། །དེ་ནི་རྩོགས་ལོངས་སྦྱོད་
གཟིགས་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། སྤྱགས་ཡི་གོ་གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་གསུངས་པ་
ཅམ་གྱིས་མི་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་སངས་རྒྱས་དང་། ས་སྟོང་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་སྤྱས་དང་བཅས་པ་ཀུན་གྱིས་སྟོང་པོ་བསྐྱེད་བས་འདུལ་བར་བྱ་བའི་གདུལ་བྱ་
རྣམས་ལ་གཟིགས་ནས། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྗེས་སུ་འཛིན་པར་མཛད་པའི་བྱག་པ་རྩོམ་
འཆང་རྗེས་སུ་བྲན་ཏེ། ཡིད་དགའ་བ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ནས་དབང་པོའི་སྟོ་སོ་སོ་
ནས་རྒྱང་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པ་བསྐྱོག་པའི་ཚུལ་གྱིས་རབ་ཏུ་འདར་ཞིང་བརྒྱལ་བ་ཞེས་པའི་ཐ་

འདི་གསུངས་སོ། །ནམ་མཁའ་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱས་གནས་པར། །བཀོད་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྒོམ་
པར་བྱ། །དེ་ཡི་དབྱས་གནས་ཡི་གེ་རྩྭ། །རང་གི་གཞུགས་སུ་རབ་ཏུ་བཅུག། །དོ་རྩེའི་འོད་ཟེར་ཆེར་
འབར་བ། །ནམ་པར་འཕྲོ་བ་བསམ་པར་བྱ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ནི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས། །བངས་པར་
དེ་ཡིས་ནམ་བསྒོམས་ན། །དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེར་འགྱུར་བ། །སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་འཛིན། །དོ་རྩེ་
སེམས་དབང་རྒྱལ་པོ་ཆེ། །ཀུན་གྱི་གཙོ་བོ་དབང་ཐུག་མཆོག། །རང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རང་དོ་
རྩེས། །སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཏུ་འགྱུར། །འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སྐྱེད་པོ་དོ་རྩེ་
བསྐྱས་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས།

རྟོན་ནི། སྙིང་པོ་བསྐྱལ་བའི་སྤྲལ་ས་བསྟན་པ་དེ་ནས། བྱག་ན་རྟོ་རྩེ་འཛིན་པ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོས་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་ལས་མི་འདའ་བས་ན་
 དམ་ཆོག་ཅས་བྱ་བའི་སྙིང་པོ་བསྐྱལ་བའི་ལྗེ་ཉིང་དེ་འཛིན་འདི་གསུངས་སོ། །ནམ་མཁའ་སྟེ
 དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པས་མཆོན་པའི་མངོན་བྱང་ལྗེ་རིམ་གྱིས། དང་པོའི་མགོན་པོར་
 བསྐྱེད་ལ་དེ་སྦྱལ་སྦྱ་རྟོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་སྟོན་པོར་བསྐྱུར་བ་ནས་སྦྱ་གསུང་ཐུགས་ཐུན་མོང་དུ་
 གྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་དུ་བསྟོམ་པར་བྱ་ཞིང་། དབྱེངས་ཏེ་དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ་
 རྟོ་རྩེ་འཆང་སྟོན་པོའི་ཐུགས་ཀར། དབུས་གནས་པར་ཏེ་སྦྱ་ཆོགས་བསྐྱར་དང་ཆོ་བའི་གདན་ལ་
 བཀོད་པའི་དགྱེས་འཁོར་ཏེ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་རྟོ་རྩེ་འཆང་དམར་པོ་ཡུམ་དང་སྦྱར་བ་བསྟོམ་
 པར་བྱ་ཞིང་། དེའི་སྙིང་ཁའི་དབུས་སུ་ཆོ་བའི་གདན་ལ་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་རྩྱུ་ཡིག་
 བསྟོམ་པར་བྱའོ། །དེ་འབྲུག་པའི་སེམས་དཔའ་གསུམ་པོ་དེ་རྟོ་རྩེ་འཆང་རང་གི་གཟུགས་སུ་སྟེ་རོ་
 བོར་རབ་དུ་བརྟག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལོ། །ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་དེ་ལས་འོད་འཕྲོས་པའི་རྟོ་རྩེ་
 རིགས་ལྗེ་མདོག་ཅན་གྱི་འོད་ཟེར་ཆེར་འབར་བ་ནས་པར་འཕྲོ་བ་བསམ་པར་བྱས་པ་དེ་ཡིས།

སངས་རྒྱུ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རུས་མཐུ་རྣམས་
 བྱངས་ནས་རང་ལ་བཙུག་པར་རྣམ་པར་བསྐྱེམས་ན། དེ་ལྟར་བསྐྱེམས་པའི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྟེ།
 རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་དོན་རྗེ་འཆང་གི་རུས་མཐུ་དང་མཉམ་པར་འགྱུར་བས། སྤར་བཤད་པ་དེ་
 ལྟར་བསྐྱེམ་པ་འདི་ནི་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོང་པོ་སྟེ། སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རུས་མཐུ་དོ་
 རྗེ་ལྟར་བཟུང་པ་བསྐྱེམ་ཤིང་བྱངས་ནས་རང་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྟོང་
 པོ་བསྐྱེམ་པའི་ཆེ་གང་ཏུ་བསྐྱེམ་པར་བྱ་བའི་དོན་རྗེ་འཆང་དེ་རྗེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་འབྲ་བའི་དོན་རྗེ་
 འཆང་དེ་ནི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོན་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཏུ་འཛིན་པར་
 བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་མཉམ་པར་བྱེད་པས་ན་རྒྱལ་པོ། སྟོང་བཙུང་ཀྱང་
 ཀྱི་གཙོ་བོ་ཆངས་པ། དབང་པོ། ཁྱབ་འཇུག་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་དབང་ཐུག་སྟེ་གཙོ་
 པོ་ཉན་རང་དང་བྱང་སེམས་རྣམས་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་
 འབྲ་བའི་རང་དོན་རྗེ་འཆང་ཏུ་བསྐྱེམས་པའི་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་རང་གི་དོན་རྗེས་ཏེ་སེམས་ཀྱིས་
 བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཆུལ་ཏེ་ཐབས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །

⁴⁷⁷
 གཉིས་པ་(དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་མས། རང་སྤྲུགས་སྟེས་བྱར་བསྐྱེམས་ནས་ནི། །གནས་བཞི་རྣམས་སུ་གཟུགས་ཀྱི་
 ཆུལ། །ཞལ་གསུམ་ལྟ་བུའི་སྦྱར་བ་ཡིས། །ཁ་དོག་གསུམ་ཏུ་རབ་ཏུ་བསྐྱེམ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་
 དོན་རྗེ་དམ་ཆོག་གིས་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། དོན་རྗེ་འཆང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དང་པོ་སྦྱར་བ་སྦྱོན་ཏུ་བཏང་ནས་རབ་ཏུ་བསྐྱེམ་པར་
 བྱེད་ཞེས་བྱང་དོ། །གང་ཏུ་གང་བསྐྱེམ་པར་བྱ་ན། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་གཞལ་ཡས་ཁང་

གི་དབུས་སུ་རང་ཉིད་སྤྲུགས་ཀྱི་སྦྱོར་བྱ་དོན་མཆང་གི་གཟུགས་སུ་བསྐྱོམས་པ་དང་། རང་གི་
 རྩོགས་བཞི་ལ་སོགས་པའི་རང་རང་གི་གནས་ཀླུ་སྤྲུགས་སུ། གཟུགས་ཀྱི་ཚུལ་ཏེ་འཁོར་ཀྱི་ལྷ་སོ་
 གཅིག་པོ་སོ་སོའི་སྦྱར་བསྐྱེད་དེ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །རྣམ་པ་རིམ་ཏུ་བསྐྱོམ་ཞེ་ན། སྤང་མཆེད་
 ཐོབ་གསུམ་མཆོན་པའི་ཞལ་གསུམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན། ཁ་དོག་གི་སྐད་དོད་ཨ་ཆ་ཞེས་པ་ཡི་གེ་ལ་
 ཡང་འབྲུག་པས་ཡི་གེ་གསུམ་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིས་བསྐྱེད་པའི་དགྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་ལྷ་རྣམས་
 བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དོན་མཆོག་གིས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་ཏོ། །

477

གསུམ་པ་(ལས་རྒྱལ་མཆོག་)ལ། ལྷ་ཐམས་ཅད་སེམས་དཔའ་སུམ་བཅེགས་སུ་བྱ་བ་དང་།
 ཐུགས་བསྐྱལ་བའི་ཆོ་ག་དངོས། ཆོ་ག་དེ་རིགས་ཀུན་ཀྱི་སྦྱོར་བ་པོས་བྱ་བར་བསྐྱེད་པ། དོན་
 482
 བསྐྱེད་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(ལྷ་ཐམས་ཅད་སེམས་དཔའ་སུམ་བཅེགས་སུ་བྱ་བ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་འདི་ནི་དོན་མཆོག་གི་གསང་བའོ། །སྤྲང་ཁའི་དབུས་སུ་སྤྲ་མོ་ཡི། །
 དགྱིལ་འཁོར་རྣམས་ནི་བསམ་པར་བྱ། །ཡི་གེ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོག་། དེ་ཡི་དབུས་སུ་
 བསམ་པར་བྱ། །དོན་མཆོག་པོ་ཅེ་ལྷ་པ། །ཏྲག་ཏུ་སྦྱོར་བས་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། སྤྲང་པོ་བསྐྱལ་བར་བྱེད་པ་དེ་ལ་ལྷ་ཐམས་ཅད་སེམས་དཔའ་སུམ་བཅེགས་སུ་བྱ་བ་
 འདི་ནི་དོན་མཆོག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་གསང་བ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་རིམ་ཏུ་ཡིན་
 ལྷ་པ། དམ་ཆོག་པ་དང་ཡེ་ཤེས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲང་གའི་དབུས་སུ་སྤྲ་
 ཆོགས་བསྐྱེད་དང་སྦྱོར་བའི་གདན་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཏུ་གྱུར་པས་ན་སྤྲ་མོ་སྤྲ། ཡེ་ཤེས་
 སེམས་དཔའ་དོན་མཆོག་དམར་པོ་ཡུམ་དང་བཅས་པ་བསམ་པར་བྱ་ཞིང་། དེའི་ཐུགས་ཀའི་

དབུས་སུ་ཆོ་བའི་གདན་ལ་རྩྱུ་ལས་བྱང་བའི་དོ་རྩེ་སྤྲོ་པོ་ཅེ་ལྷ་པ་ཁ་གྲུས་པའི་ལྷེ་བར་སྐྱབ་པ་པོ་
 ཏག་ཏུ་ངེས་ལེགས་ལ་སྦྱར་བའི་ཡི་གེའི་སྐད་དོད་ཨ་ཁྲ་ར་ཞེས་པ་མི་འགྱུར་བ་ལའང་འདུག་པས།
 མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་བ་མི་ཤིགས་པ་ལས་བྱང་བའི་ཆོག་རྩྱུ་ཡིག་སྤྲོ་པོ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ཐུགས་བསྐྱལ་བའི་ཆོག་དངོས་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དོ་རྩེ་ཁྱོ་བའི་སྦྱར་བ་ཡིས། །དོ་རྩེ་གསུམ་རྣམས་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །དེ་ཡིས་སྙིང་
 ཁར་བདབ་བྱས་ཏེ། །ལྷ་རྣམས་ངེ་སྙེད་བསྐྱལ་བར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དམ་ཆོག་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ལས་བྱང་བའི་
 དོ་རྩེ་རིགས་ལྷའི་མདོག་ཅན་གྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཁྱོ་བ་སྦྱང་པོ་ཆེ་འགྲུགས་པ་ལ་ལྷགས་ཀྱུ་དང་
 འབ་བ་སྦྱོ་བའི་སྦྱར་བ་ཡིས། ཡི་གེས་པའི་ལྷ་དོ་རྩེ་སྙེ་སེམས་དཔའ་སུམ་བཅེགས་སུ་བྱས་པ་
 རྣམས་གསལ་བར་བྱས་པ་དེ་ཡིས་སྙིང་གར་འོད་ཟེར་གྱི་ལྷགས་ཀྱུས་བཏབ་ནས། དེ་རྣམས་ཀྱི་
 ལུས་མཐུ་ཐམས་ཅད་བྲངས་ཏེ་རང་ལ་བཅུག་པར་བསྐྱོམ་པ་དང་། དེར་མ་བཟུང་ལྷ་གནོད་མཛེས་
 ཡང་བསྐྱལ་བར་བྱའོ། །དེ་ཡང་གནོད་མཛེས་ལ་སྐྱབ་པ་པོ་ལ་དངོས་བྱུང་སྦྱོལ་བའི་བྱིར་དུ་ཡི་
 ཤེས་པ་རྣམས་བསྐྱལ་ཅིག་ཅེས་བཀའ་བསྐྱོས་པས། གནོད་མཛེས་ཀྱི་ཐུག་མཆོན་ལྷགས་ཀྱུ་
 དེས་ཡི་གེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀར་བཏབ་སྙེ་ལུས་མཐུ་རྣམས་བྲངས་ནས་རང་ལ་བཅུག་
 པར་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་(ཆོག་དེ་རིགས་ཀུན་གྱི་ཆོས་པ་པོས་བྱ་བར་བསྐྱར་བ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། འདི་ནི་དོ་རྩེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་རབ་སྐྱབ་པའོ། །དོ་རྩེ་སྦྱའི་
 རིགས་ལ་སྦྱགས། །དོ་རྩེ་ཁྱོ་བ་རྣམས་བསྐྱོམ་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། ཡེ་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ཀར་དོན་རྒྱུ་བ་བཏབ་སྟེ་རྣམས་མཐུ་རྣམས་བྲངས་ནས་
རང་ལ་བཅུག་པར་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི་དོན་རྒྱུ་བ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བྲང་
ཚུབ་སྟེ་ཐུགས་ཀྱི་རྣམས་མཐུ་རྣམས་རབ་ཏུ་བསྐྱེད་པ་སྟེ་འགྲུག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞིང་། འདིར་དོ་
ནོན་དང་། བསྐྱེད་དང་། རིན་པོ་ཆེ་དང་། ལས་ཀྱི་རིགས་ལ་སོགས་པའི་བསྐྱེད་པ་པོ་གང་ཡིན་ཀྱང་
དོན་རྒྱུ་འཆང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།

480
བཞི་པ་(དོན་བསྐྱེད་པ་)ནི།

ཅུ་རྒྱུ་ལས། སྙིང་ཁ་རུ་ནི་བསྐྱེད་པར་བཤད། །འདི་ནི་རོལ་མོའི་འབྲུང་བ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། ཡེ་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྙིང་གར་འོད་ཟེར་གྱིས་ཀྱི་བ་དང་བྲུག་མཆོན་གྱི་ཐུགས་ཀྱི་
བཏབ་སྟེ་རྣམས་མཐུ་རྣམས་བྲངས་ནས་རང་ལ་བཅུག་པར་བསྐྱེད་པ་འདི་ནི། རོལ་མོ་མཁན་
གཅིག་ཉིད་ཆས་གོས་ཀྱི་དབང་གིས་སྙེ་ཆོགས་སུ་འབྲུང་བ་ལྟར་དུ། དོན་རྒྱུ་འཆང་གཅིག་ཉིད་
བསྐྱེད་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་དང་། སྐྱབ་པ་པོ་གསུམ་གྱི་རོ་བོར་འབྲུང་བ་ཡིན་ནོ།

471
བཞི་པ་སྙིང་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཡུན་ཆད་བཤད་པ་ནི།

ཅུ་རྒྱུ་ལས། དོན་རྒྱུ་ཡི་ནི་ཚུལ་མཆོག་འདི། །ཞག་བདུན་བར་དུ་བྲས་ན་ནི། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། དོན་རྒྱུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་སྐྱེལ་བར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཏེ་ཐབས་
མཆོག་དོན་རྒྱུ་འཆང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དང་པོ་སྦྱར་བ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྟོན་དུ་
བཏང་ནས་ལྷ་ཐམས་ཅད་སེམས་དཔའ་སུམ་བཅེགས་སུ་བྲས་ཏེ། འོད་ཟེར་གྱི་ཀྱི་བ་དང་གཞི་དང་
མཛེས་གཏོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་དང་། རིག་མ་དང་སྟོན་པར་ཞུགས་པ་
ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བས་དོན་རྒྱུ་འཆང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་སྦྱར་བ་ཉིད་ཆོགས་ནས་བསྐྱེད་

བར་བྱ་བ་དང་། རྒྱུ་ཕྲག་ས་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྱུར་བའི་དོ་མཛད་པ་ལྷན་ས་བ་བྱེད་བ་སྟེ་སྤྱིར་པོ་བསྐྱུ་བ་
བའི་ཆོ་ག་རྣམས་ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།

471
ལྷ་པ་(སྒྲིང་པོ་བསྐྱུལ་བའི་པན་ཡོན་བཞད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྟེ་ཅན་གྱི་གསང་། །སྤྱོད་དང་གསུང་ཐུགས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །
མཆོག་སྟོལ་བ་དག་རྣམ་པར་གཞིགས། །ཡིད་ནི་འཛིགས་ཤིང་སྒྲག་གྱུར་ནས། །ཡིད་ལ་མགུ་
ཞིང་དགའ་གྱུར་པའི། །དངོས་གྲུབ་རྒྱ་ཆེན་སྟེར་བར་འགྱུར། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་
རྣམས། །སྤགས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་མཆོག་སྒྲུབ་པས། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅེ། གཉིས་སྤྱི་མཉམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་དོན་ཅན་སྤྱིར་པོ་བསྐྱེད་དགོས་
པའི་རྣམ་འགྲུབ་པ་དེས། སྤྱོད་མཉམ་ལ་གསང་བར་བྱ་བའི་སྤྱིར་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཆོག་གྲུས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་སྤྱི་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་གྲུབ་རྣམས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་
རོ། །རི་ལྷོང་དུ་འགྲུབ་ན། དོན་ཅན་འཆང་རང་ཉིད་ཀྱིས་འདི་ལྷོང་ཀྱིས་ལ་སྤྱུབས་ཤིག་དང་འགྲུབ་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་དམ་བཅས་པའི་དམ་ཆོག་ལས་འདས་པའི་ཉེས་པས་ཡིད་ནི་འཛིགས་ཤིང་
སྤྱག་སྟེ་ཐུགས་བཅེ་བ་ཆེན་པོའི་གཞན་དབང་དུ་གྱུར་ནས་སྤྱིར་པོ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་སྤྱུབ་པ་པོ་
དག་ལ་རྣམ་པར་གཟིགས་ནས་མཆོག་སྟེ་འདོད་པའི་དོན་གྱི་དངོས་གྲུབ་སྤྱི་བར་མཛད་
དོ། །དངོས་གྲུབ་དེ་གང་ཞེ་ན། སྤྱུབ་པ་པོའི་ཡིད་ལ་མགུ་ཞིང་དགའ་བར་འགྱུར་བའི་འཛིག་རྟེན་
པའི་དངོས་གྲུབ་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྣམས་འབྲས་དུ་དང་། དབང་ཐུག་བརྒྱད་ལ་སོགས་པའི་འཛིག་རྟེན་
ལས་འདས་པའི་དངོས་གྲུབ་རྣམས་བརྒྱད་ནས་སྟེར་བར་འགྱུར་རོ། །གང་གིས་ན་སངས་རྒྱས་
མི་བསྐྱོད་པ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་ས་སྤྱིར་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དང་། ཐུགས་གྱི་སྤྱོད་པའི་

མཆོག་བསྐྱབ་པའི་རིག་པ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྟེར་བར་འགྱུར་རོ།

གོང་དུ་བཤད་པ་དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་ན། སྤྱིར་ན་ལ་འཁྱོར་པ་རྣམས་ཀྱིས་
དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་དངོས་གྲུབ་ལ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་དང་། སུན་མོང་གི་
དངོས་གྲུབ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་ནི། སྐྱབ་མི་སྐྱབ་ཀྱི་ཟུང་འབྲུག་དང་། ཕྱི་མ་ལ་ཆུང་འབྲིང་གཉིས་ལས། ཆུང་དུ་ནི་ཞི་
སོགས་ཀྱི་ལས་བསྐྱབ་པ་དང་། འབྲིང་ནི་ལྷ་མོ་བཞེས་ཁྱུས་ལས། རྩས་བརྒྱད་ཡན་ལག་བསྐྱབ་པ་
བཤད། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་གྲུབ་པ་བརྒྱད་ཡན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འཛིག་རྟེན་པའི་དངོས་
གྲུབ་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། རྩོགས་རིམ་ལ་མི་ལྟོས་པར་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལམ་ཙམ་གྱིས་འགྲུབ་པའི་དངོས་
གྲུབ་ཡིན་པས་ན་འཛིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཅེས་བྱའོ། །དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་སྤྲགས་པ་དེ་ལ་
ཡང་བསྐྱེད་རིམ་པ་དང་རྩོགས་རིམ་པའི་སྤྲགས་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །དེས་ན་སྟོང་པོ་བསྐྱུལ་
དགོས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པས་གང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་དངོས་གྲུབ་ནི་དངོས་གྲུབ་ཆུང་དུ་མིན་གྱི་
དངོས་གྲུབ་འབྲིང་འཛིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་བརྒྱད་པར་ཅན་རྣམས་ཡིན་ལ། བསྐྱེད་རིམ་པ་ལའང་
ནང་ལ་གཞོལ་བ་དང་། སྤྲགས་ལ་གཞོལ་བ་གཉིས་ལས། ནང་ལ་གཞོལ་བས་སྟོང་པོ་བསྐྱུལ་
དགོས་པ་མིན་གྱི། སྤྲགས་ལ་གཞོལ་བས་ཡིན་ནོ། །སྤྲགས་ལ་གཞོལ་བ་ཡང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་
མིན་གྱི། འགའ་ཞིག་གིས་ཡིན་ནོ། །དེ་སྟེར་སྟོང་པོ་བསྐྱུལ་དགོས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པས་འཛིག་
རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་བརྒྱད་པར་ཅན་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དུ་སོགས་འབྲེན་གྱི་སྟོན་པ་ལྷ་བ་དུག་ཤིང་། དེ་
ལ་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པའི་མཆོན་མ་བརྟན་པོ་མ་བྱུང་ན་ཡང་ལྷ་བ་དུག་བསྐྱར་ཏེ་ལྷ་བ་བཅུ་གཉིས་
སུ་ཤིང་དོ། །དེ་ལའང་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པའི་མཆོན་མ་བརྟན་པོ་མ་རྟོག་ན་སྤྱིར་ཡང་ལྷ་བ་དུག་
བསྐྱར་ཏེ་ལྷ་བ་བཅོ་བརྒྱད་དུ་སྟོན་པ་ཤིང་པའི་སྤྲགས་ཆོག་ཤིང་དོ། །དེས་ཀྱང་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་

བའི་མཆན་མ་བཏན་པོ་མ་རྟེན་ན་དོ་རྩེ་འཆང་གིས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་དང་པོ་སྦྱར་བ་དང་དགྲིལ་
 འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་ལྷ་ཐམས་ཅད་སེམས་དཔའ་སུམ་བཅེགས་སུ་བྱས་ཏེ། འོད་
 ཟེར་གྱི་ཀྲོ་བ་དང་གཞོན་མཛེས་གཏོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ལས་རྒྱལ་མཆོག་དང་། དེག་མ་དང་
 སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བས་དོ་རྩེ་གསུམ་དེ་ཁོ་ནར་དབྱེར་མེད་པར་དེས་པའི་
 བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བ་དང་། རྒྱང་སྒྲགས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དོ་རྩེའི་བསྐྱེད་པ་བྱ་བ་སྟེ་ལེན་
 བཅུ་པ་འདྲིར་བཤད་པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱེད་པ་དང་། མི་བསྐྱོད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
 དང་པོ་གཉིས་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སུ་ཡུམ་སྤྲུལ་གྱིར་བསྐྱེད་པ་དང་།
 སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་ཡུམ་གྱི་སྒྲུང་མའི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱེད་དེའི་ནང་དུ་ལྷ་སོ་གཉིས་བསྐྱེད་
 དེ། རང་གི་ཡིང་ག་སྟངས་དོ་རྩེ་ཅེ་ལྷ་པ་ལ་འོག་དོ་རྩེ་ཅེ་གཅིག་པའི་ནམ་པ་ཅན་གྱི་ཕུར་བུས་ལྷ་
 ནམས་ཀྱི་སྦྱི་པོ་ནས་རྒྱང་མཐིལ་གྱི་བར་དུ་ཕྱག་པར་བསམས་ནས་སྟོམས་འཇུག་གི་སྦྱོར་བ་བྱེད་
 པའི་ལྷ་ལ་བྲག་འཁྱུལ་གྱི་ཕུར་གདམ་བྱེད་པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱེད་པ་ལེན་བཅུ་བཞི་པ་ནས་བཤད་པ་
 ནམས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།།

⁴⁷¹
 དྲུག་པ་སྟོང་པོ་བསྐྱེད་པ་དང་བྲལ་བའི་ཉེས་དམིགས་བསྟན་པ་ནི།

རྩ་རྒྱུད་ལས། རྫོངས་པས་འདའ་བར་བྱས་ན་ནི། །དེ་ཡི་སྟོག་ནི་དེར་ཟད་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

རྟོན་ནི། སྟོང་པོ་བསྐྱེད་དགོས་པའི་སྦྱབ་པ་པོས་སྟོང་པོ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ་རྫོངས་པས་ཏེ་
 ཆོ་ག་ལས་འདའ་བར་བྱས་ན་ནི། སྦྱབ་པ་པོ་དེའི་སྟོག་ནི་དངོས་གྲུབ་མ་གྲུབ་པའི་བར་དེར་ཟད་
 པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་སྟོང་པོ་བསྐྱེད་དགོས་པ་ནི་གང་ཞིག་སྟོང་
 པོ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་དེ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།

གཉིས་པ་⁴⁶⁹རྩོགས་རིམ་པའི་སྤྲོད་པོ་བསྐྱལ་བ་ལ། མཆོམས་སྤྲོད་ཏེ་སྤྲོད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་
སྤྲོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ། ⁴⁸⁸སྤྲོད་པོ་བསྐྱལ་བ་དངོས་བཤད་པ། བསྐྱལ་བས་བྱུང་བའི་རྣལ་
འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཀྱན་སྦྱོར་བསྟན་པ། ⁴⁸⁹མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(མཆོམས་སྤྲོད་ཏེ་སྤྲོད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྤྲོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་དོ་ཨེ་འཛིན། །དོ་ཨེ་གསུམ་གྱི་སྤྲོན་པ་མཆོག་། །འཛིན་ཏེན་གསུམ་
མཆོག་དོ་ཨེ་གཙོས། །གསུང་ནི་འདི་སྐད་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དཀྱིལ། བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྤྲོད་པོ་བསྐྱལ་བ་བསྟན་པ་དེ་ནས། རྒྱུད་ཀྱི་སྤྲོན་པ་རྒྱལ་པོ་དོ་ཨེ་
འཛིན་པ་དོ་ཨེ་གསུམ་གྱི་སྤྲོན་པ་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་བྱང་སེམས་རྣམས་ཡིན་ལ་དེ་རྣམས་ལས་
མཆོག་ཏུ་བྱུང་བ་དང་། འཛིན་ཏེན་གསུམ་མཆོག་ནི་ཆངས་པ་དབང་པོ་བྲུབ་འཇུག་རྣམས་
ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་གཙོ་བོར་བྱུང་བའི་བྲུད་པར་དང་ལྷན་པའི་དོ་ཨེ་འཆང་ཆེན་པོས་
འོག་ནས་འཆད་པའི་གསུང་ནི་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །

གཉིས་པ་(སྤྲོད་པོ་བསྐྱལ་བ་དངོས་བཤད་པ་)ལ། གང་གི་དོན་དུ་སྤྲོད་པོ་བསྐྱལ་བའི་བྱང་འཇུག་
བསྟན་པ། དེའི་ཐབས་སྤྲོད་པོ་བསྐྱལ་བ་བསྟན་པ། དགོས་པ་བྱུང་ནས་ཅི་ཞིག་བྱ་བར་བསྟན་པ་
དང་གསུམ།

དང་པོ་(གང་གི་དོན་དུ་སྤྲོད་པོ་བསྐྱལ་བའི་བྱང་འཇུག་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། སྤྲགས་ཀྱི་སྤྲེས་བུ་ཇི་སྤྲོད་པ། །དོ་ཨེ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྩོགས། །དབང་པོ་
གཉིས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ཡིས། །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བརྟག་པར་བྱ། །འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
ཀྱི། །སྤྲགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་བསྐྱོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

[illegible]

གཉིས་པ་(དེའི་ཐབས་སྟོང་པོ་བསྐྱལ་བ་བསྟན་པ་)ནི།

ཆུ་ཆུང་ལ་སྒྲིག་པའི་དབང་སྤྲུག་ལྷགས་པ་ལ། །རྩོམ་སྒྲིག་པ་རབ་བསྐྱེམ་ཞིང་། །ཞེས་

ནོན་ཞི། སྐྱུ་ཕུས་པ་སྟོང་པོ་བསྐྱུལ་དགོས་པ་དེས་སྟོང་པ་ལ་བཞེན་ནས་རང་གི་ཕྱང་སོགས་
ནམས་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་རིག་མཉེ་དབང་སྐྱུག་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་སྦྱོན་པ་འོད་
གསལ་ཏུ་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་གཞུག་པར་བྱས་པ་ལ་བཞེན་ནས་བྱང་བའི་བདེན་པ་གཉིས་རྡོ་རྗེ་
སྒྲུང་དབྱེར་མི་སྟེང་པའི་སྟོར་བ་ཟུང་འཇུག་དེ་རབ་ཏུ་བསྐྱུལ་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་(དགོས་པ་གྲུབ་ནས་ཅི་ཞིག་བྱ་བར་བརྟན་པ་)ནི།

ཆུ་ཕྱོད་པ་མ། ཆགས་པ་ཆགས་པས་བསྟ་བར་བྱ། །འདི་ནི་དམ་ཆོག་དཀྱིལ་འཁོར་རོ། །ཞེས་

དེ་ནི་ཞི་སྒྲིང་པོ་བསྐྱེད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་བྱང་འཇུག་ལོངས་སྤྱོད་བ་དེས་བྱང་པོ་སྒྲིང་
བ་ལ་ཞུགས་ནས་རགས་པའི་སྤྱལ་སྤྱོད་བྱུང་སྟེ། གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་སུ
ཆགས་པས་ཏེ་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་མཆོད་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་གདུལ་བྱ་སེམས་
ཅན་གྱིས་ཀྱང་ཆགས་པས་ཏེ་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་སྒོ་ནས་དེ་ལ་བཏུ་བར་བྱ་ཞིང་ཕྱག་བྱ་བ་
དང་། བསྟེན་བཀུར་བ་སྟེ་ཆོགས་ཀྱི་ཞིང་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་སྒོ་བ་པའི་བྱང་འཇུག་པ་
འདིས་ནི་དམ་ཆོག་མི་སྒོ་བ་པའི་བྱང་འཇུག་རྗེ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའི་དཀྱིལ་ཏེ་སྒྲིང་པོ་འཁོར་ཏེ་རང་
རྒྱུད་ལ་ལེན་ཅིང་འཛིན་པར་བྱེད་དོ། །

486

གསུམ་པ་(བསྐྱུལ་བས་བྱུང་བའི་ནལ་འབྱོར་པ་ནལས་ཀྱི་ཀུན་སྡོད་བསྟན་པ་)ལ། སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་
གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འཇུག་པ། ནལ་འབྱོར་པ་དེས་ངེ་ལྟར་བྱ་བའི་ཚུལ་བསྟན་པ་དང་
གཉིས།

དང་པོ་(སྤྱད་པ་པོའི་ཚིག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་ལ་འབྲུག་པ་)ནི།

ཆུ་རྒྱུད་ལས། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་དོ་རྩེ་འཛིན། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཀུན་གྱི་སྤྲམ། །ཐམས་ཅད་
དབང་བསྐྱར་སངས་རྒྱས་གཙོས། །གསུང་ནི་འདི་སྐད་བཀའ་བསྩལ་ཏི། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རིམ་གཉིས་ཀྱི་སྟོང་པོ་བསྐྱལ་བ་བརྟན་པ་དེ་ནས་རྒྱད་ཀྱི་སྟོན་པ་རྒྱལ་པོ་དོ་རྩེ་
འཛིན་པ་ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་རིམ་བ་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་མེས་ཀྱང་གཤེགས་པ། ཐམས་ཅད་
སྟོང་པ་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ལས་སྐྱེས་པས་ན་སྤྲས། ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དབང་འདི་ལ་བསྐྱར་
ཞིང་སངས་རྒྱས་རིགས་ལྷ་པོ་ཀུན་ལས་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་བྱང་པར་དང་ལྷན་པའི་དོ་རྩེ་འཆང་
ཆེན་པོས་འོག་ནས་འཆང་པའི་གསུང་ནི་འདི་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏི།

གཉིས་པ་(རྣལ་འབྱོར་པ་དེས་རྒྱུ་པའི་རྣལ་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུ་ལས། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ནི་ཐམས་ཅད་ན། །བྱད་མེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཀུན། །བྲག་རྒྱ་ཆེ་
སྟོགས་སྦྱར་བ་ཡིས། །དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་སྦྱད། །བྲེ་བ་གངས་མེད་རྩི་རྩེ་འཇིན། །སངས་
རྒྱས་གནས་ནི་དེར་སྦྱོ་བ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་བྱང་རྒྱལ་གྱི་དམ་ཆོག་གིས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་
བསྟུན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྦྱང་པོ་བསྐྱལ་བས་བྱུང་བའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེས་རང་རིམ་གཉིས་ཀྱི་སྦྱེའི་སྦྱ་བྲག་རྒྱ་
ཆེན་པོ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གནས་པ་ཡིས། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནི་
ཐམས་ཅད་ན་བྱད་མེད་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཀུན་རྩི་རྩེ་མ་ལྟར་བསྟན་ནས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་བར་
ལོངས་སྦྱད་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་སངས་རྒྱས་སྦྱལ་བའི་སྦྱེའི་གནས་ནི་ལོངས་སྦྱོད་རྩི་གས་པའི་
སྦྱ་དེར་ཉེ་དེ་ལས་བྱང་བའི་སྦྱལ་བའི་སྦྱ་བྲེ་བ་གངས་མེད་སྦྱོ་བར་བྱའོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་
རྩི་རྩེ་འཇིན་པ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་དམ་ཆོག་རྩི་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྟུན་ཏེ།

⁴⁸⁶
བཞི་པ་(མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུ་ལས། རྩི་རྩེ་གསུམ་པོ་མཁའ་འབྲས་བའི། །བྱང་རྒྱལ་འདི་ཡིས་ཐོབ་པར་འགྱུར། །བྱང་
རྒྱལ་སེམས་དཔའ་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ། །རྩི་རྩེ་སེམས་དཔའི་ཆེ་དེས་འཐོབ། །ཅེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྦྱང་པོ་བསྐྱལ་བས་བྱུང་བའི་བྱང་འབྲུག་པ་འདི་ཡིས་རྩི་རྩེ་གསུམ་པོ་དབྱེར་མི་བྱེད་
པའི་ངོ་བོ་ཉིད། རྣམ་མཁའ་ལ་གནས་པའི་འཇའ་ཆོན་དང་འབྲས་བའི་སྦྱ་བརྟེས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་
བྱང་རྒྱལ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་མཆོ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེའི་འབྲུང་གནས་
ཡིན་པ་བཞིན་དུ། རྒྱལ་བའི་ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་འབྲུང་བའི་གནས་སྦྱོབ་པའི་བྱང་འབྲུག་ལ་

གནས་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་དེས་རྫོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་ཆེ་དང་ལང་ཆོ་དང་གཟི་བརྩིད་དང་
ཡོངས་སྤྱོད་རྣམས་འཛོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིར་རྫོགས་རིམ་པས་བོགས་འབྲེན་གྱི་སྤྱོད་པ་བྱེད་
པའི་སྐབས་གསུམ་ཡོད་པའི་སེམས་དཔེན་པས་སྐྱུ་ལུས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བོགས་འབྲེན་གྱི་སྤྱོད་
པ་བྱེད་པ་ལ་སྤྱིར་པོ་བསྐྱལ་མི་དགོས་ཤིང་། སྐྱུ་ལུས་པས་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བོགས་འབྲེན་གྱི་སྤྱོད་པ་བྱེད་པ་དང་། སྤྱོད་པའི་བྱང་འཇུག་པས་མི་སྤྱོད་པའི་
བྱང་འཇུག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བོགས་འབྲེན་གྱི་སྤྱོད་པ་བྱེད་པ་ལ་སྤྱིར་པོ་བསྐྱལ་དགོས་པའང་
ཡོད་པས། དེས་ན་ལེན་བཅུ་པ་འདིར་སྐྱུ་ལུས་པས་འོད་གསལ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བོགས་འབྲེན་
གྱི་སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་སྤྱིར་པོ་བསྐྱལ་བ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ།

དེའི་ཚུལ་ཡང་སྐྱུ་ལུས་པས་འོད་གསལ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བོགས་འབྲེན་གྱི་སྤྱོད་པ་ཆོ་བ་
བྱུག་ཏུ་བྱེད། དེ་ལྟར་བྱས་པས་དངོས་བྱུབ་འབྱུབ་པའི་མཆན་མ་མ་བྱུང་ན་སྤྱོད་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཕྱང་སོགས་འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་པར་བསྐྱོམས་པའི་སྤྱོད་པ་སྤྱིར་ཡང་ཆོ་བ་བྱུག་བྱེད།
དེས་ཀྱང་མ་འབྱུབ་ན། སྤྱིར་ཡང་ཆོ་བ་བྱུག་བསྟན་པའི་སྤོགས་ཆོག་དང་། དེས་ཀྱང་མ་བྱུབ་ན་
བྱུག་ཆུ་དང་སྤོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་དེའི་ཆོས་འབྱུང་གི་ནང་དུ་མེའི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱེད་པའི་
དབུས་སུ་ལྷ་སོ་གཉིས་དངོས་གནས་ལ་སྐྱལ་ནས་རང་གི་ཡིང་ག་སྟོང་རྫོ་རྩེ་རྩེ་ལ་ལ་འོག་རྫོ་
རྩེ་རྩེ་གཅིག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱིས་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་པོ་ནས་རྒྱང་མཐིལ་གྱི་བར་དུ་བྱུག་པར་
བསམས་པའི་སྤོམས་འཇུག་གི་སྤྱིར་བས་ལྷ་ལ་བྱུག་ལྷུང་གྱི་ཕྱང་གདབ་བྱེད་པའི་སྤྱིར་པོ་
བསྐྱལ་བ་རྣམས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

ཆ་རྒྱུ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་
གསང་བ་འདུས་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱིང་པོ་བསྐྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་
ལེན་སྟེ་བཅུ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་གསང་
བ་འདུས་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྦྱིང་པོ་བསྐྱལ་བ་ནི་བཟོད་བྱ་དོན་ཀྱི་
ལེན་ཡིན་ལ། དེ་བཟོད་བྱར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་ཆོགས་ལའང་ལེན་ཞེས་བྱའོ། །

⁴⁶⁹
བཞི་པ་(ལེན་དེ་བཤད་ཟིན་པར་བསྟན་པ་)ནི། ལེན་བཅུ་པ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པའོ། །འོ་ན་
ལེན་བཅུ་པའི་གཞུང་གང་དང་གང་མཐའ་དྲུག་གང་དང་གང་གིས་བཤད་ཅེ་ན། དེ་ནས་བཙུག་
ལྟ་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་འདུས་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་
རྩི་རྩེར་སྟོམ། །ཞེས་པའི་བར་དགོངས་མིན་གྱིས་བཤད། དེ་ནས་བཙུག་ལྟ་འདས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཞེས་པ་ནས། དེ་ཡི་སྟོག་ནི་དེར་བད་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་སྐྱེ་རྩི་བཞིན་པར་
བཤད། དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་རྩི་རྩེ་འཛིན། །ཞེས་པ་ནས། རྩི་རྩེ་སེམས་དཔའི་ཆེ་དེས་འཛོམ། །ཅེས་
པའི་བར་དགོངས་པས་བཤད་པའོ། །

དེས་ན་གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ལེན་བཅུ་པ་དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མཐའ་དྲུག་
གི་ནང་ནས་དགོངས་དགོངས་མིན། སྐྱེ་རྩི་བཞིན་པ་གསུམ་གྱིས་བཀྲལ་བས་ཐོན་པའི་ལམ་ཀྱི་
གཙོ་བོ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལྷའི་སྦྱིང་པོ་བསྐྱལ་བ་དེ་འཆད་ཚུལ་ཆོགས་བཤད་དང་སྟོབ་བཤད་
གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཉན་པ་པོའི་གང་ཟག་ལ་བཤད་པས་དེ་དག་གི་རྒྱུ་ལ་འོད་ཟུང་གི་གོ་བ་
སྐྱེས་པ་ནི་ལེན་བཅུ་པ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

༡༡། རྒྱུ་བཅས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་ལོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུ་ཀྱི་སྒྲིན་མ་
རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པའི་འཆད་པ་ལས་
ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་བཞུགས་སོ།

༥ གཉིས་པ་ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པ་རྩོམ་པའི་སྐྱེས་བུ་མཆོག་གི་ལེའུ་བཅུ་བཤད་པ་ལ།
ལེའུ་སྤྱིའི་མཆོམས་སྤྱར་བ། ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ། ལེའུའི་མཆོན་དོན་བཤད་པ། ལེའུ་དེ་
བཤད་ཅིན་པར་བསྟན་པ་དང་བཞི་ལས།

དང་པོ་(ལེའུ་སྤྱིའི་མཆོམས་སྤྱར་བ་)ནི།

རྩ་རྒྱུ་ལས། དེ་ནས་..... ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། ལེའུ་བཅུ་པས་ལེའུ་དང་པོའི་དོན་འཆད་ཚུལ་བསྟན་པའི་རྩེས་དེ་ནས་ལེའུ་དང་པོར་
བསྟན་པའི་སྤྱགས་ཀྱི་སྐྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་བསྐྱེད་པར་བསྟན་པ་དེ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་བྱིར།
དེ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལེའུ་བཅུ་གཅིག་པ་རྩོམ་པའི་སྐྱེས་བུ་མཆོག་གི་ལེའུ་འདི་
གསུངས་སོ།

གཉིས་པ་(ལེའུའི་གཞུང་བཤད་པ་)ལ། རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་མཆོག་གི་སྐྱ་བསྐྱེད་ཚུལ། མངོན་
ཤེས་བསྐྱབ་ཚུལ། ⁵¹³རྩོགས་རིམ་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གཞན་བསྟན་པ། ⁵²⁷དབང་ཐོབ་ནས་རྒྱུད་སྒྲིག་པ་
སོགས་ཀྱི་པན་ཡོན་བསྟན་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་མཆོག་གི་སྐྱ་བསྐྱེད་ཚུལ་)ལ། སྤྱགས་ཀྱི་སྐྱ་བསྐྱེད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
⁵¹⁰

སྐྱ་བསྐྱེད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(སྐྱ་གས་ཀྱི་སྐྱ་བསྐྱེད་པ་)ལ། སྐྱ་བ་པོའི་ཆོག་གིས་ལེའུ་ལ་སྐབས་དགོད་པ། སྟོན་པའི་གསུང་གིས་བསྐྱེད་ཆོག་ཐུན་མོང་དུ་མདོར་བསྟན་པ། ⁴⁹⁶ རིགས་བཞིའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སོ་སོར་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ⁵⁰⁸ རིགས་ལྔའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐུག་བསྐྱ་བ་དང་བཞི།

དང་པོ་(སྐྱ་བ་པོའི་ཆོག་གིས་ལེའུ་ལ་སྐབས་དགོད་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དེའི་སྐྱ་གས་ཀྱི་སྐྱེས་བྱ་མཆོག་ཅེས་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱ་གས་ཀྱི་དོན་དེ་རིག་པའི་སྐྱེས་བྱའི་ལེའུ་འདི་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། གསུངས་སོ་ཞེས་བཤད་པའི་གཞིར་བྱང་དོ། །གང་གིས་གསུངས་ན། རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྷན་འདས་སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་དོན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་དེ་འཆང་ཆེན་པོས་གསུངས་སོ། །ཅི་ཞིག་མཛད་ནས་གསུངས་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དེ་གསུམ་ཀྱི་སྐྱ་གས་ཡི་གེ་གསུམ་ལས་སྐྱེས་བྱ་མཆོག་སྟེ་ལྟའི་སྐྱ་བསྐྱེད་ཚུལ་དེ་བཤད་སྟོམ་པའི་དགོངས་པ་ཅེ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེའོ། །གང་གསུངས་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་དེ་གསུམ་ཀྱི་སྐྱ་གས་ཡི་གེ་གསུམ་ལས་རིག་པའི་སྐྱེས་བྱ་སྟེ། ལྟའི་སྐྱ་བསྐྱེད་ཚུལ་བརྗོད་བྱར་སྟོན་པའི་ལེའུ་འདི་གསུངས་སོ། །

གཉིས་པ་(སྟོན་པའི་གསུང་གིས་བསྐྱེད་ཆོག་ཐུན་མོང་དུ་མདོར་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དོན་དེ་གསུམ་ཡིག་སྐྱ་གས་ཀྱི་མཆོག་ །བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནམ་བསྐྱོམ་པ། །བྱང་

ཚུབ་ཐམས་ཅད་ཐོབ་བྱའི་བྱིར། །ཡེ་ཤེས་རྩོམ་རྩེ་དག་གིས་བྱ། །ཨོ་ནི་ཡེ་ཤེས་སྤྲོད་པོ་སྟེ། །རྩོམ་རྩེ་ཐོབ་བྱེད་པའོ། །ལྷོ་ནི་བྱང་ཚུབ་བདག་མེད་པ། །རྩོམ་རྩེ་གསུང་ནི་ཐོབ་བྱེད་པའོ། །ལྷོ་ནི་ཐོབ་བྱེད་ཐུགས་ཉིད་དེ། །རྩོམ་རྩེ་ཐོབ་བྱེད་གསུམ་ཐོབ་པའོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྲུལ་གསུལ་གྱི་སྐྱེས་བུས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་རྟོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱང་དོ། །གང་གིས་བསྐྱེད་ན། བྱང་ཚུབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང་རྒྱུད་ལ་འབྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྩོམ་རྩེ་སྟེ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྐབས་པ་པོ་དག་གིས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གང་བསྐྱེད་པར་བྱ་ན། སྤྲུལ་གསུལ་གྱི་ལྷའི་སྐྱེད་ཐུག་ཀྱི་ཆེན་པོ་རྣམས་པར་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གང་ལས་བསྐྱེད་དེ་བསྐྱེད་པར་བྱ་ན། སྐྱལ་མཐའ་མེད། འགོ་མེད། བཅུས་པའི་སྤྲུལ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་རྩོམ་རྩེ་གསུམ་གྱི་ཡི་གེ་ཨོ་ལྷོ་ལྷོ་གསུམ་ལས་བསྐྱེད་དེ་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །འོ་ན་ཡི་གེ་གསུམ་ལས་སྤྲུལ་གསུལ་གྱི་སྐྱེད་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་དེ་རྩོམ་རྩེ་ལོན་སྟེ་མ་ལོན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱོད་རྩོམ་རྩེ་ཐོབ་པ་སྟེ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྤྲོད་པོ་སྟེ་ས་པོན་དང་། ལྷོ་ནི་བདག་མེད་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་པ་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་གསུང་རྩོམ་རྩེ་ལོན་དཔག་མེད་ཐོབ་པ་སྟེ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ས་པོན་དང་། ལྷོ་ནི་སྐྱེད་གསུང་གཉིས་ཀྱི་རྟོན་དུ་གྱུར་པའི་ཐུགས་རྩོམ་རྩེ་སྟེ་རྩོམ་རྩེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་མི་བསྐྱེད་པའི་སྐྱོད་ཐོབ་པ་སྟེ། བསྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ས་པོན་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོད་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྤྲུལ་གསུལ་གྱི་སྐྱེས་བུ་སྟེ་སྤྲུལ་གསུལ་གྱི་སྐྱེད་ཚུལ་སྟོན་པའི་རྩོམ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་རྟོ། །ཨོ་ཀྱི་གང་དས་ཀྱིས་རྒྱུད་ནང་དུ་འཇུག་པ་དང་། ལྷོ་ཡི་གང་དས་ཀྱིས་རྒྱུད་ནང་དུ་གནས་པ་དང་། ལྷོ་

གྱི་གདངས་ཀྱིས་རྒྱང་ཕྱིར་ལྷང་བའི་དོ་རྗེའི་བསྐྱེད་པ་བྱས་པའི་མཐར། རིགས་འདྲ་རྒྱུན་མི་
འཆད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་བསྐྱེད་པ་ནི་ཡི་གེ་གསུམ་ལས་སྟགས་ཀྱི་སྐྱེ་བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་
པའི་ངེས་དོན་ཡིན་པར་ལུང་སྟོན་ལས་བཤད་དོ།

གསུམ་པ་⁴⁹⁴ (རིགས་བཞིའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སོ་སོར་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ། རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་
ཚུལ་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ་དང་། ⁴⁹⁸བརྟེན་པ་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་ཚུལ་གཉིས།

དང་པོ་(རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་ཚུལ་དོགས་གཅོད་དང་བཅས་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། རྣམ་མཁའ་དོ་རྗེའི་དབྱས་གནས་པར། །དཀྱིལ་འཁོར་དོ་རྗེ་ཀྱན་སྐྱེས་
བསམ། །དོ་རྗེ་སྤྱོན་ནི་འཕྲོ་བསྐྱེད་པ། །དེ་རུ་ཡི་གེ་རྩྭ་བསམ་མོ། །དེ་ལ་འདི་ནི་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེའི་
སྤྱིང་པོ་འོ། །རྩྭ་ དོ་རྗེའི་དཀྱིལ་འཁོར་དབྱས་གནས་པར། །རྩྭ་ཞེས་བྱ་བ་རབ་ཏུ་བསྐྱོམ། །གསལ་
བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དབྱས་གནས་པར། །ཡི་གེ་ཨོ་ནི་རྣམ་པར་བསམ། །ཆོས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་
དབྱས་གནས་པར། །ཡི་གེ་ལྷ་ནི་རབ་ཏུ་བསྐྱོམ། །ཡི་གེ་རྩྭ་གྱིས་གནས་བསྐྱོམས་ཏེ། །དོ་རྗེ་
གསུམ་འབྱུང་བསྐྱོམ་པ་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྣམ་མཁའ་དོ་རྗེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་ལས་ཆོས་འབྱུང་བྱ་གསུམ་པའི་
དབྱས་སུ་རྒྱུད་པར་གནས་པའི་རྒྱང་མེ་རྒྱ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར། དོ་རྗེ་སྤྱེ་སྐྱུན་སོགས་བཞི་པོ་ཀྱན་
ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པ་དང་། དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤྲ་ཆོགས་དོ་རྗེ་དེ་བསམ་པར་བྱའོ། །སྤྲ་ཆོགས་དོ་རྗེའི་
སྤྱེ་བ་དེ་རུ་ཡི་གེ་རྩྭ་དཀར་པོ་དོ་རྗེ་སྤྱེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱོན་ཀྱི་འོད་ཟེར་ཕྱོགས་བཅུར་འཕྲོ་བ་
བསྐྱེད་པ་སྤྱེ་བསམ་མོ། །རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ་དེ་ལ་ཡི་གེ་རྩྭ་འདི་ནི། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱེ་དོ་རྗེ་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་སྤྱེ་ས་བོན་ཡིན་ལ་དེ་ལས་སྟག་

མོས་ཀྱི་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་དེ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པ་
 དེ་ནས་ལྷག་མོས་ཀྱི་ལྷ་འཁོར་ལོ་དགོད་པ་དང་། ལྷག་མོས་ལུས་ལ་བསྐྱེད་པ་དང་། ལྷག་མོས་
 འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པ་ནམས་སྟོན་དུ་བཏང་ནས། གདན་དབུས་མའི་སྟེང་དུ་རྩྱུ་ཞེས་བྱ་བ་ལས་
 བྱང་བའི་རྩྱུ་ལྷ་མི་བྱེད་པའི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར། དེའི་སྟེང་གི་དབུས་སུ་གནས་པར་ཨྱི་ལས་
 བྱང་བའི་གསལ་བ་ལྷ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར། དེའི་སྟེང་གི་དབུས་སུ་གནས་པར་ཨྱུ་ལས་བྱང་བའི་
 ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱེད་པར་ལོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པ། དེའི་དབུས་སུ་གནས་པར་ཨྱི་ལྷ་རྩྱུ་གི་ཡི་གེ་
 གསུམ་སྟེང་ནས་སྟེང་དུ་བཅེགས་པར་བསྐྱོམ་པ་ནི་མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ་ཀྱི་མན་ངག་ཡིན་ནོ། །སྐར་
 བཤད་པ་ལྟར་ཡི་གེ་རྩྱུ་གིས་གནས་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱོམ་པ་སྟོན་དུ་བཏང་སྟེ། རྩྱུ་ལྷ་ཡི་གེ་
 གསུམ་ལས་བྱང་བའི་ཉི་ལྷ་བད་གསུམ་ཀྱི་བརྟེན་པ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །

རྩྱུ་ལྷ་ཡི་གེ་འཁོར་དབུས་གནས་པར། །ཞེས་པ་ནས། ཡི་གེ་ཨྱུ་ཅི་རབ་དུ་བསྐྱོམ། །ཞེས་
 པའི་བར་སྟོན་གསལ་དུ། ཡི་གེ་གསུམ་ལས་ཉི་ལྷ་བད་གསུམ་བསྐྱོམ་པ་ལ་སྐར་ཏེ་བཤད་པ་
 དང་། མདོར་བྱས་སུ། ཡི་གེ་གསུམ་སྐྱབ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྒྱུ་བ་པ་ལ་སྐར་ཏེ་བཤད་པ་
 དང་། ཡི་གེ་རྩྱུ་གིས་གནས་བསྐྱོམས་ཏེ། །རྩྱུ་ལྷ་གསུམ་འབྱུང་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །ཞེས་པ་སྟོན་
 གསལ་དུ། རྟེན་གཞལ་ཡས་ཁང་བསྐྱེད་པའི་རྩྱུ་ལྷ་ཡི་གེ་གསུམ་ལས་བྱང་བའི་ཉི་ལྷ་བད་
 གསུམ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྐར་ཏེ་བཤད་པ་དང་། མདོ་བསྐྱེད་དང་ནམ་གཞག་རིམ་པར་རྩྱུ་ལྷ་གསུམ་ཀྱི་
 རང་བཞིན་དུ་འབྱུང་བའི་ལྷག་མོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྩྱུ་ལྷ་འཁོར་དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་སྐར་ཏེ་བཤད་པ་
 ནམས་འགལ་ལོ་སྐྱེད་ན། མི་འགལ་ཏེ། ཆོག་གཅིག་ལ་ཡང་སྐྱེད་ཆོག་པ་དོན། །ཞེས་གསུངས་
 པ་ལྟར། རྩྱུ་ལྷ་འཁོར་ཆོག་གཅིག་ལ་ཡང་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་ལ་སོགས་པའི་ཆད་ལྷན་ནམས་
 ཀྱིས་དོན་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་ལ་སྐར་ཏེ་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་བྱིར། ཡང་ཐུགས་བྱིན་བསྐྱེད་ཀྱི་རྩྱུ་

ཡིག་འགོད་པའི་རྟེན། མདོར་བྱས་སུ་ཉི་མ་ལ་བཤད་པ་དང་། རྫོང་མེས་ས་དཔའི་སྐྱབ་ཐབས་
སུ་རྫོང་ལ་བཤད་པ་གཉིས་འགལ་ལམ་སྟམ་ན་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། གསུང་བྱིན་བརྒྱབས་ཀྱི་
ལྷ་ཡིག་འགོད་པའི་གནས་མདོར་བྱས་སུ་སྟེ་དང་། མདོ་བསེར་སྟོག་མར་འགོད་པར་བཤད་པ་
གཉིས་མི་འགལ་བ་བཞིན་དུ་གང་ལ་བྱས་ཀྱང་ཆོག་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་⁴⁹⁶(བརྟེན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་ཚུལ་)ལ། རྫོང་འཆང་གི་བླ་བ་གཅིག་པ་དང་། ⁵⁰¹རྣམ་སྣང་གི་བླ་
བ་གཅིག་པ་དང་། ⁵⁰⁴འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་བླ་བ་གཅིག་པ་དང་། ⁵⁰⁶མི་བསྐྱོད་པའི་བླ་བ་གཅིག་པ་
དང་བཞི་ལས།

དང་པོ་(རྫོང་འཆང་གི་བླ་བ་གཅིག་པ་)ལ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་རིམ་པ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱབ་
དང་། ⁵⁰¹གནས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་པན་ཡོན་དང་བཅས་པ་གསུམ།

དང་པོ་(རྣལ་འབྱོར་གྱི་རིམ་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། སྟོང་པོ་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ནི་མཉེས་བྱེད་པ། །ཨོ་
ནི་སངས་རྒྱས་སྐྱ་ཡི་མཆོག་། །ཨོ་ལྷ་ནི་སངས་རྒྱས་གསུང་གི་ལམ། །ལྷ་རྩྱུ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཐུགས་
ཀྱི་འཇིང་། །རྩྱུ་བྱང་ཚུབ་ཚུལ་མཆོག་འདི་ཡིན་ཏེ། །འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །
སངས་རྒྱས་བྱང་ཚུབ་རབ་སྐྱབ་པ། །ཡེ་ཤེས་རྫོང་སྐྱལ་བ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་
འབྱུང་། །འདི་དག་སངས་རྒྱས་སྐྱེས་བུ་སྟེ། །ཐུགས་ཀྱི་རིག་པ་ཞེས་ཀྱང་བསྐྱབས། །རྫོང་མི་
བྱེད་གསུམ་བསྟོམས་པའི། །དམ་ཆོག་དག་གིས་རྫོགས་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། ཉི་ཟླ་པད་གསུམ་ཡི་གེ་དང་བཅས་པ་གཅིག་དུ་འབྲེས་པ་ལས་དུས་གསུམ་ཀྱི་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་སྟོང་པོ་སྟེ་ཐུགས་ཀྱི་མཆན་མ་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ནི་མཉེས་པར་བྱེད་པ་སྟེ་

ཡི་གེ་གསུམ་འགོད་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཟླ་བ་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་དང་། ཟླ་བའི་སྟེང་དུ་ཨྱི་ནི་
 སངས་རྒྱུ་སྟེ་མཆོག་སྟེ་སྟེ་དེ་རྣམས་སྟེ་གི་ས་བོན་ཨྱི་དང་། ཨྱི་ནི་སངས་རྒྱུ་གསུང་གི་
 ལས་སྟེ་གསུང་དེ་རྣམས་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ས་བོན་ཨྱི་དང་། ཨྱི་ནི་ཆོས་དབྱེད་ས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་
 བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ཐུགས་ཀྱི་འཛིན་སྟེ་ཐུགས་ཀྱི་དེ་རྣམས་མི་བསྐྱོད་པའི་ས་བོན་ཨྱི་སྟེ་ས་བོན་ལས་
 བྱང་ཚུབ་པ་དང་། དེ་ལས་འབྲས་དུས་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ཀྱི་ཐབས་མཆོག་
 ཐུག་མཆོན་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་དེ་རྣམས་ཅེ་ལྟ་པ་བསྐྱོམ་པ་འདི་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ཟླ་བ་ལས་བྱང་ཚུབ་
 པ་དང་། ས་བོན་ལས་དང་། ཐུག་མཆོན་ལས་བྱང་ཚུབ་པ་བསྐྱོམ་པའི་རིམ་པ་འདི་ནི་སངས་
 རྒྱུ་དེ་རྣམས་འཆང་གི་སྐབ་པ་ལོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སངས་རྒྱུ་ཀྱི་བྱང་ཚུབ་དེ་རྣམས་འཆང་གི་སྐབས་
 ཀྱི་སྟེ་ཐུག་ཀྱི་ཆེན་པོ་སྐབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའོ།།

གཞིའི་བར་དོ་དང་སྟེ་བ་སྟོང་བ་དང་། ལམ་རྫོགས་རིམ་ཀྱི་ལོངས་སྟེ་དང་དེས་སྟེ་ལྟ་
 འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་སྟེ་ཐུག་པར་བྱེད་པ་ལ་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་མངོན་བྱང་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་
 ཀྱི་སྐབ་ཐབས་ལས་དེ་རྣམས་འཆང་གི་མངོན་བྱང་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐབ་ཐབས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་
 ཏེ། གཞིའི་བར་དོ་དང་དེས་སྟེ་བ་ལོན་པ་དང་། ལམ་རྫོགས་རིམ་ཀྱི་ལོངས་སྟེ་དང་དེས་སྟེ་ལྟ་
 འཛིན་པ་རྣམས་བཞིན་ལག་གི་རྣམས་པ་ཅན་དུ་མཐུན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལོངས་སྟེ་དང་རྫོགས་སྟེ་
 བསྐྱོམ་པ་དང་། དེ་སྟེ་ལྟ་སྟེ་དེ་རྣམས་དཔར་བསྐྱུར་པའི་བསྐྱེད་ཆོག་དེ་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་
 སོགས་པའི་མངོན་བྱང་ལྟ་བུ་བསྐྱེད་ཀྱི་སྐབ་ཐབས་ལ་མེད་ཅིང་། དེ་རྣམས་འཆང་གི་མངོན་བྱང་ལྟ་
 བསྐྱེད་ཀྱི་སྐབ་ཐབས་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྟེ་ལྟ་ཡིན་པས་
 དེ་རྣམས་སྟེ་ལྟ་བསྐྱུར་བའི་སྐབ་ཐབས་བྱང་མེད་པའི་ཕྱིར། དོན་དེ་རྣམས་ལ་དགོངས་ནས།
 མངོན་བྱས། མངོན་བྱས། དེ་རྣམས་དཔའི་སྐབ་ཐབས། རྣམ་གཞག་རིམ་པ་རྣམས་སུ་ལས་

དང་པོ་པས་ཐུན་བཞིར་བསྐྱབ་པའི་སྐྱབ་ཐབས་ལ། མེ་ཏོག་གང་པོག་གི་ལྷའི་དབང་དུ་མ་མཛད་
པར་མཛོན་བྱང་ལྔ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡོངས་སྐྱུ་དོ་རྩེ་འཆང་དང་། དེ་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་དོར་སེམས་སུ་བསྐྱར་བའི་
སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་དོ་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱབ་ཐབས་གཙོ་བོར་མཛད་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་དོ་རྩེ་
འཆང་གི་བྱན་པ་གཅིག་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དོ་རྩེ་འཆང་
ཆེན་པོས་སྐྱུ་ལ་པ་སྟེ་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གང་ལ་བསྟན་ན་སངས་རྒྱས་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་
ཟག་ལའོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ན། རྒྱ་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དང་འབྲས་བུ་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་རང་རྒྱད་
ལ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དུའོ། །བསྐྱབས་སོ་ཞེས་བཤད་པའི་གཞིར་བྱང་ངོ་། །གང་ལ་ན། སངས་
རྒྱས་སྐྱེས་བུ་སྟེ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་འདི་དག་ལའོ། །གང་དུ་ན། ཐུགས་ཀྱི་རིག་པ་སྟེ་
རྒྱད་ཀྱི་ཏོག་པ་རྣམས་སུ་བསྐྱབས་སོ། །གང་གིས་ན། དོ་རྩེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་དོ་རྩེ་
འཆང་ཆེན་པོས་སོ། །གང་བསྐྱབས་ན་མི་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་རྩོགས་པའི་
ཐུན་བཞིའི་བསྟེན་པ་ལྟ་སྟོམ་པ་དང་། བཟའ་བའི་དམ་ཆོག་དང་། ལ་སོགས་པས་བསྐྱུང་བ་
དང་། བསྟེན་པའི་དམ་ཆོག་རྣམས་བསྐྱབས་སོ། །

གཉིས་པ་(དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱབ་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་དཔལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུའི་ས་བོན་ཨོྭ་དང་། གསུང་གི་ས་བོན་ཨྲུཾ་
དང་། ཐུགས་ཀྱི་ས་བོན་རྩྱུ་ལས་བྱུང་བའི་དམ་ཆོག་སྟེ་ཉི་ཁྲ་པད་གསུམ་དང་། བརྒྱའི་སྟེང་དུ་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་གོ་གསུམ་སྟེང་ནས་སྟེང་དུ་བཅེགས་པ་དང་། ཉི་ཁྲ་པད་གསུམ་ཡེ་གོ་དང་།

བཅས་པ་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་ཆོ་བ་ལས་བྱུང་ཆུབ་པ་དང་། ས་ཐོན་ལས་བྱུང་ཆུབ་པ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས། བྱུག་མཚན་ལས་བྱུང་ཆུབ་པ་དོན་རྗེ་ཅེ་ལུ་པ་ལས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་སྟེ་བྱུང་བའི་དོན་རྗེ་འཆང་གི་དཔལ་ཏེ་སྐྱེ་བྱུག་བྱ་ཆེན་པོ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ།།

498

གསུམ་པ་(གནས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་པན་ཡོན་དང་བཅས་པ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། དཔེན་ཞིང་རབ་ཏུ་ཉམས་དགའ་བར། སྦྱོར་བ་འདི་ནི་ཀུན་བཅུམས་ན། རྗེ་རྗེ་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས། རྒྱ་བ་བྱེད་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུག། ཅེས་གསུངས།

དྲན་ནི། སྐྱེ་ཐོའི་འདུ་འཛིན་དཔེན་ཞིང་སྐྱབ་པ་པོ་རང་ཉིད་རབ་ཏུ་ཉམས་དགའ་བར་གྱུར་བའི་གནས་སུ་ཆོ་བ་བྱེད་ཀྱི་སྐད་དོད་པ་ཁྲ་ཞེ་ག་ལ་ཡི་གེ་ཐིམ་བསྐྱན་གྱིས་བཤད་ན། ཡུལ་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ལའང་འཇུག་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ལྷ་དང་ཆོ་མའི་གདམས་ངག་གི་ཡུལ་རྣམས་ལ་ཡིད་ཆེས་པས་དོན་རྗེ་འཆང་གི་བླ་པ་གཅིག་པའི་སྦྱོར་བ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་འདི་ནི་ཐུན་བཞིར་བསྐྱོམ་པ་ཀུན་ཏུ་བཅུམ་པར་བྱས་ན་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་ཏེ། རྗེགས་རིམ་གྱི་རྒྱུད་སྟོན་ནས་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་དོན་རྗེ་འཆང་གི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་དངོས་བྱུག་ངེས་པར་འབྱུག་པར་འབྱུར་རོ།།

498

གཉིས་པ་(རྣམ་སྤང་གི་བླ་པ་གཅིག་པ་)ལ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་རིམ་པ་དང་། དེའི་པན་ཡོན་དང་།

503

མཇུག་བསྐྱེད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(རྣལ་འབྱོར་གྱི་རིམ་པ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། གསལ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་དམ་པ་ནི། རྣམ་མཁའ་དོན་རྗེའི་དབྱུས་བསམས་

ཏེ། །རང་གི་སྤྲུགས་ཀྱི་དམ་ཚིག་བསྐྱེད། །ཡི་གེ་ཨྲི་ཁྱི་སྤྱང་ཁར་བཞག། །འོད་ཟེར་ལྷ་ཡི་སྤྱིན་
ཆེན་པོ། །རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་མཆོག་ཏུ་བསྐྱོམ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྣམ་མཁའ་རྫོ་རྗེའི་དབུས་སུ་བསམ་བ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བསྐྱོམ་བ་ནས་དེ་བཞིན་
ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་གཞུང་བཞིན་བསྐྱེད་དེ། ཉི་ཟླ་པད་གསུམ་ཡི་གེ་དང་
བཅས་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་བ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་གསལ་བའི་དཀྱིལ་
འཁོར་ཟླ་བ་ལས་བྱང་ཆུབ་བ་དང་། འདྲིར་ཟླ་མ་སྤྲ་མ་ཁ་ཅིག་མདོར་བྱས་ལས། སྤྲུགས་དང་
བསྐྱེད་ཉི་མ་དག། ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་ཞུགས་པས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་དུ་བྱས་ནས་ཡི་གེ་
དང་བསྐྱེད་ལས་ནས་མར་ཞུགས། ཉི་མ་མས་ནས་ཡར་ཞུགས་པའི་ཟླ་བ་དེ་ཟླ་བ་ལས་བྱང་ཆུབ་
པར་བཞེད་བ་མི་རིགས་ཏེ། སྤྱོན་གསལ་དུ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་གསལ་
བའི་དཀྱིལ་འཁོར། ཞེས་གསུངས་བ་དང་། མདོར་བྱས་མདོ་བསྐྱེད་གཉིས་ལས་ཀྱང་དེ་ལྟར་
གསུངས་པས་སོ།།

དེས་ན་བསྐྱེད་ཡི་གེ་དང་བཅས་བ་ལས་ནས་མར་ཞུགས། ཉི་མ་མས་ནས་ཡར་ཞུགས་པའི་
བར་ཀྱི་ཟླ་བ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་ཟླ་བ་ལས་བྱང་ཆུབ་བ་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་བ་ཡིན་
ལ། ཟླ་བ་དེའི་སྤྱང་དུ་རང་གི་སྤྲུགས་ས་སོན་ལས་བྱང་ཆུབ་བ་ཡི་གེ་གསུམ་དང་། དེ་ཡོངས་སུ་
གྱུར་བ་ལས་བྱག་མཆོན་ལས་བྱང་ཆུབ་བ་འཁོར་ལོ་དང་དེ་ལས་རང་རྣམ་སྤྲང་གི་སྤྱུ་དམ་ཚིག་
སེམས་དཔར་བསྐྱེད་བ་ནས། སྤྱུ་གསུང་ཐུགས་ཐུན་མོང་དུ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་བར་རྫོགས་
པར་བྱས་ལ་དེའི་ཐུགས་ཀར་སྤྲ་མཆོགས་བསྐྱེད་ཟླ་བའི་གདན་ལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔར་རྣམ་
སྤྲང་ཞལ་གཅིག་བྱག་གཉིས་བ་འཁོར་ལོ་དང་རྗེའི་བྱ་འཛིན་པ། དེའི་ཐུགས་ཀར་ཟླ་བ་ལ་ཉིང་
དེ་འཛིན་སེམས་དཔར་ཡི་གེ་ཨྲི་བཞག་བ་སྟེ་བསྐྱོམ་སོ། །ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔར་ཨྲི་ཡིག་དེ་

ལས་བྱང་བའི་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་ལྗེ་ལས་ནམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་སྤྱན་ཏེ་ཆོགས་ཆེན་པོ་འསྟོ་
བ་ནམ་པར་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །གང་གིས་ན་ནམ་པར་སྤང་མཛད་མཆོག་ཏུ་བསྐྱོམ་པའི་སྤྱབ་པ་
པོས་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་(དེའི་པན་ཡོན་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། འདི་ཡིས་སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱི་སྐུ། །དོ་རྩེ་ནམ་སྤང་རྒྱ་མཚོར་འགྱུར། །ཡེ་ཤེས་
ལྷ་ལྷན་བསྟེན་ན་ནི། །སངས་རྒྱས་སྐུ་ནི་འབྲུ་བའི་མདོག་དོ་རྩེ་བསྐྱལ་བ་གསུམ་དུ་གནས། །ཟླ་བ་
བྱེད་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །བཅོམ་ལྷན་འདས་སྐུ་དོ་རྩེ་གསང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་
བསྩལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཟླ་བ་བྱེད་དེ་ལྷ་དང་ཟླ་མའི་གདམས་ངག་གི་ཡུལ་ནམས་ལ་ཡིད་ཆེས་བས།
སངས་རྒྱས་ནམས་ཀྱི་སྐུ་དོ་རྩེ་ནམ་སྤང་གི་རིགས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚོ་ཡིད་བཞིན་
ཀྱི་ཁོར་བུའི་འབྱུང་གནས་ཡིན་པ་བཞིན་དུ། ནམ་སྤང་གི་བྲན་པ་གཅིག་པའི་ནམ་འབྲུར་འདི་
ཡིས། ཡེ་ཤེས་ཏེ་ནམ་ཤེས་ལྷ་པོ་རང་རང་གི་ཡུལ་ལ་འབྱུག་པ་དང་ལྷན་པ་ལས་བྱང་བའི་བདེ་
སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་ན་ནི། མཆོན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སྐུ་དང་ནི་འབྲུ་བའི་མདོག་སྟེ་རྒྱ་འབྱུལ་དང་ལྷན་པ་དང་། གཙོ་བོ་དོ་རྩེ་སེམས་དཔར་གྱུར་ནས་
བསྐྱལ་བ་གསུམ་གྱིས་མཆོན་པའི་འཁོར་བ་རི་སྤྱོད་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ནས་སེམས་
ཅན་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་སྐུ་དོ་རྩེ་གསང་བ་དོ་རྩེ་འཆང་
ཆེན་པོས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།

ཆ་རྒྱུ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོ་རྩི་ལོད་ཟེར་བཞོད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཉིང་དེ་འཛིན་ཏོ། ། ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱོ་རྩི་བ་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། རྩི་རྩི་ལྟར་མི་
མཐུན་སྤྱོད་ཀྱིས་མི་བྱེད་པའི་བྱ་གཞན་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་འཁོར་ལོ་དང་། ལོད་ཟེར་བཞོད་
པ་སྟེ་རྩི་སྐྱོ་རྩི་གསུངས་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏོ། །

⁴⁹⁸
གསུམ་པ་(ལོད་དཔག་མེད་ཀྱི་བྱ་བ་གཅིག་པ་)ལ། རྩི་འབྱོར་ཀྱི་རིམ་པ། དེ་དག་གི་པན་ཡོན།
⁵⁰⁶
མཐུག་བསྐྱུ་བ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(རྩི་འབྱོར་ཀྱི་རིམ་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། ཆོས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དམ་པ་ནི། ། རྩི་མཁའ་རྩི་རྩི་དབྱུང་སྐྱུ་བསམ། ། རང་
གི་སྤྱུགས་ཀྱི་སྤྱུང་བྱ་བསྤྱེད། ། ལྷ་མོ་དག་གི་ལམ་བཞག་སྟེ། ། ཁ་དོག་ལྷ་ཡི་བསྐྱེད། ། འཛིག་
ཉིང་དབང་མཆོག་བསྐྱེད་པ་ཡིས། ། དམ་ཆོག་ཡེ་ཤེས་རྩི་གསུངས་བྱས་ཏེ། ། ཆོག་གི་དམ་ཆོག་
ལྷ་ཡི་མཆོག་ ། ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། རྩི་མཁའ་རྩི་རྩི་དབྱུང་གནས་པར་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བསྐྱེད་པ་ནས་ས་བོན་ལས་
བྱང་ཆུབ་པའི་བར་གཞུང་བཞིན་བསྤྱེད། དེའི་སྤྱེད་དུ་བྱ་གཞན་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་ཆོས་ཀྱི་
དཀྱིལ་འཁོར་དམ་པ་སྟེ་བསྐྱེད་པར་པོ་འདབ་པ་བསྐྱེད་པ་དང་། དེ་ཡོངས་སྐྱུ་གྱུར་པ་ལས་རང་
ཉིང་སྤྱུགས་ཀྱི་སྤྱུང་བྱ་དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ་ལོད་དཔག་མེད་དུ་བསྤྱེད། དེའི་སྤྱུགས་ཀར་དག་
གི་ལམ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ལོད་དཔག་མེད་དམར་པོ་ཞལ་གཅིག་བྱ་གཉིས་པ་བསྐྱེད་དང་
དེའི་སྤྱེད་པ། དེའི་སྤྱུགས་ཁར་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ཡི་གེ་ལྷ་བཞག་སྟེ། ཉིང་དེ་

འཛིན་སེམས་དཔའ་དེ་ལས་འོད་ཟེར་ཁ་དོག་ལྷའི་སྤེ་ལས་བསྐྱེ་ཆེ་སྤེ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ཆོག་ས་
 འསྐྱོ་བ་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །གང་གིས་ན། འཛིག་རྟེན་དབང་མཆོག་སྤེ་འོད་དཔག་མེད་དུ་བསྐྱོམ་
 བའི་རྣལ་འབྱོར་པས་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ་དང་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་དང་
 ཆོག་གི་དམ་ཆོག་སྤེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་གསུམ་ངོ་བོ་གཅིག་དུ་རྫོགས་པར་བྱས་པས་
 སེམས་དཔའ་སུམ་བཅེགས་ཀྱི་ཚུལ་དེ་ནི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་རིགས་ལྷ་ཀ་ལ་བྱ་སྟེ། དེས་རྫོ་རྫོ་
 འཆང་སེམས་དཔའ་སུམ་བཅེགས་སུ་བྱེད་པ་མི་འགོག་གོ།

གཉིས་པ་(དེ་དག་གི་པན་ཡོན་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་གི་ལམ་གནས་པ། ་རྫོ་རྫོ་ཆོས་དང་མཚུངས་པར་འགྱུར། ་ཡེ་
 ཤེས་ལྷ་ལྷན་བསྟེན་ན་ནི། ་རྫོ་རྫོ་བསྐྱེལ་བ་གསུམ་དུ་གནས། ་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྫོ་རྫོ་ཤེས་གསུང་
 གསང་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། ཆོས་ཀྱི་ཆོག་གི་ལམ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་བླ་བ་གཅིག་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གནས་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས། ་རྫོ་རྫོ་སྤྱུ་མའི་སྤྱུ་དང་། ཆོས་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྐྱོ་བ་
 པའི་བྱང་འདུག་དང་རྣམ་པ་མཚུངས་པར་གྱུར་པའི་མི་སྐྱོ་བ་པའི་བྱང་འདུག་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་
 ཡིན་ནོ། ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་བླ་བ་གཅིག་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྷན་པའི་སྐྱོ་ནས། ཡེ་ཤེས་ཉེ་
 རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྷ་རང་རང་གི་ཡུལ་ལ་འདུག་པ་དང་ལྷན་པ་ལས་བྱང་པའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་
 མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རང་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་པར་བྱས་ན་ནི། གཙོ་བོ་རྫོ་རྫོ་སེམས་དཔའ་གྱུར་ཉེ་བསྐྱེལ་
 བ་གསུམ་གྱིས་མཆོན་པའི་འཁོར་བ་རི་སྟོང་མ་སྟོངས་ཀྱི་ཡུན་དུ་གནས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་
 དོན་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྫོ་རྫོ་གསུང་གསང་བ་རྫོ་རྫོ་འཆང་ཆེན་པོས་

དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་རྟོ།

504

གསུམ་པ་(མཐུག་བསྐྱ་བ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་ནི་རྗེ་དམ་ཆོག་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྟོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཀྱི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་དེ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་དང་། གསུང་ནི་རྗེ་སྟེ་ཉིང་
ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་དང་། དམ་ཆོག་ནི་དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ་སྟེ། སེམས་དཔའ་གསུམ་དང་
ལྷན་པའི་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་འབྱུང་བ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྟོ།

498

བཞི་པ་(མི་བསྐྱོད་པའི་བླ་བ་གཅིག་པ་)ལ། རྣལ་འབྱོར་གྱི་རིམ་པ། དེའི་པན་ཡོན་དང་གཉིས།

དང་པོ་(རྣལ་འབྱོར་གྱི་རིམ་པ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། རྗེ་རྗེའི་དཀྱིལ་འཁོར་དམ་པ་ནི། །ནམ་མཁའ་རྗེ་རྗེའི་དབུས་སུ་བསམ། །རང་
སྐྱགས་སྐྱེས་བྱ་རྗེ་གས་བྱས་ལ། །སེམས་ལ་ཡི་གེ་རྒྱ་གནས་པ། །དམ་ཆོག་ཆེན་པོའི་དེ་ཉིད་
ནི། །ཁ་དོག་ནམ་ལྗང་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །རྗེ་རྗེ་ཀུན་དང་རྒྱལ་བའི་གནས། །ཡེ་ཤེས་རྗེ་རྗེ་དག་
གིས་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཀྱི། རྣམ་མཁའ་རྗེ་རྗེའི་དབུས་སུ་བསམ་པ་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་བསྐྱོམ་པ་ནས་ས་བོན་ལས་
བྱང་ཆུབ་པའི་བར་གཞུང་བཞིན་བསྐྱེད་དེ། དེའི་སྟེང་དུ་ཐུག་མཆན་ལས་བྱང་ཆུབ་པ་རྗེ་རྗེའི་
དཀྱིལ་འཁོར་དམ་པ་སྟེ་རྗེ་རྗེ་ཅེ་ལྟ་པ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། རང་ཉིད་སྐྱགས་ཀྱི་སྐྱེས་བྱ་མི་
བསྐྱོད་པ་དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ་བསྐྱེད་དེ། སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཐུན་མོང་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་
དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ཡོངས་སུ་རྗེ་གས་པར་བྱས་ལ་དེའི་ཐུགས་ཀར་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་མི་བསྐྱོད་

བ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ་དོ་རྩེ་དང་བྲིལ་བྱ་འཛིན་པ། དེའི་ཐུགས་ཀར་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་
དཔའ་ཡི་གེ་རྩྱུ་གནས་པར་བསྐྱེད་མོ། ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་རྩྱུ་ཡིག་དེ་ལས་བྱུང་བའི་
འོད་ཟེར་ཁ་དོག་ནམ་པ་ལྟའི་སྒྲེ་ལས་དམ་ཆོག་ཆེན་པོ་མི་བསྐྱོད་པའི་སྤྲིན་གྱི་ཆོགས་འཕྲོ་བ་དེ་
ཉིད་ནམ་པར་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །གང་གིས་ན། རྩེ་རྩེའི་རིགས་ཀྱི་བསྐྱེད་པ་འབྲས་དུས་ཀྱི་
རྒྱལ་བ་མི་བསྐྱོད་པ་འབྲུང་བའི་གནས་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ཐུགས་
རྩེ་རྩེའི་བསྐྱོད་པའི་སྤྲིན་པ་པོ་དག་གིས་སོ།།

གཉིས་པ་(དེའི་པན་ཡོན་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། སྤྲིན་པ་དོ་རྩེའི་ཐུགས་འབྲས་པ། །ཡེ་ཤེས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོར་འགྱུར། །ཡེ་ཤེས་
ལྷ་ལྷན་བསྟེན་ན་ནི། རྩེ་རྩེ་བསྐྱེད་པ་གསུམ་དུ་གནས། །བཙུག་ལྷན་འདས་རྩེ་རྩེའི་ཐུགས་
གསང་བས་དེ་སྐྱོད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དྲན་ཞི། དེ་ལྟར་བཟླ་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཐུན་བཞིར་བསྐྱེད་པར་བྱས་ན་དེས་དགེ་བའི་རྩ་བ་
ཡོངས་སུ་སྤྲིན་པས་རྩེ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་མཛོན་པར་རྟོགས་ནས་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་ཕྱག་རྒྱ་
ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བསྟན་པའི་བྱིར་དུ་སྤྲིན་པ་དོ་རྩེའི་ཐུགས་འབྲས་བ་
ཞེས་གསུངས་སོ། །མི་བསྐྱོད་པའི་བྲན་པ་གཅིག་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གནས་པ་དེས་དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་ལྷ་དང་མའི་གདུལ་བྱ་ནམས་ལ་རང་རང་གི་བསམ་པ་དང་མཐུན་པའི་ཆོས་སྤྲིན་པར་
མཛད་པས་ན་སྤྲིན་པ། རྩེ་རྩེ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་། ཐུགས་སྤྲུལ་མའི་སྤྲུ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་
པའི་སྤྲིན་པའི་བྱུང་འཇུག་དང་ནམ་པ་མཚུངས་པའི་མི་སྤྲིན་པའི་བྱུང་འཇུག་རྟོག་པ་མེད་བཞིན་
དུ་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མཁྲིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་ཕྱག་བརྒྱད་དང་

ལྷན་པ་འབྱུང་བའི་གནས། རྒྱ་མཆོ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུའི་འབྱུང་གནས་ཡིན་པ་དང་འབྲ་བ་ཐོབ་
 བར་འབྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ལྷ་ལྷན་བསྟེན་ན་ནི། །དོ་རྩེ་བསྐལ་བ་གསུམ་དུ་གནས། །ཞེས་
 བ་ནི་སྒར་བཤད་བ་ལྟར་རོ། །བཙུང་ལྷན་འདས་དོ་རྩེ་དམ་ཆེག་སེམས་དཔའ། ཐུགས་ཡེ་ཤེས་
 སེམས་དཔའ། གསང་བ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་སྟེ་སེམས་དཔའ་གསུམ་དང་ལྷན་པའི་དོ་
 རྩེ་འཆང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་གྱི།

བཞི་པ་⁴⁹⁴ (རིགས་ལྷའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་མཐུག་བསྟེན་བ་)ལ། དངོས་གྱི་དོན་དང་། ཕྱག་
 རྒྱ་གཅིག་པའི་དགྲིལ་འཁོར་ལྷའི་ངེས་དོན་བཤད་བ་གཉིས།

དང་པོ་(དངོས་གྱི་དོན་)ནི།

ཅ་རྒྱུ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་གྱི་དམ་ཆེག་དོ་
 རྩེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་སྟེ་དོ་རྩེ་འཆང་གི་ཕྱག་རྒྱ་གཅིག་པའི་དགྲིལ་
 འཁོར་དང་། སྐྱེ་ནམ་སྐྱང་གི་དང་། གསུང་འོད་དཔག་མེད་གྱི་དང་། ཐུགས་མི་བསྐྱེད་པའི་དང་།
 དམ་ཆེག་དོན་གྲུབ་གྱི་དང་། དོ་རྩེ་རིན་འབྱུང་གི་ཕྱག་རྒྱ་གཅིག་པའི་དགྲིལ་འཁོར་ལ་དམིགས་
 བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི།

གཉིས་པ་(ཕྱག་རྒྱ་གཅིག་པའི་དགྲིལ་འཁོར་ལྷའི་ངེས་དོན་བཤད་བ་)ནི། ཕྱག་རྒྱ་གཅིག་པའི་དགྲིལ་
 འཁོར་ལྷའི་ངེས་དོན་ལུང་སྟོན་ལས་བཤད་བ་ནི། ཨ་ཀུ་ཏ་རྩེ་མགོན་ལས་བྱུང་། །དེ་ནི་ནམ་
 མཁའ་ཁམས་སུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཨ་ལྷ་གཉིས་དང་ཀ་སྟེ་དང་ཏ་དང་རྩེ་སྟེ་ཅ་
 ཅན་གྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ནི་མགོན་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་ནམ་མཁའ་ཁམས་ཡིན་ལ། ཡི་གེ་དེ་རྣམས་

གྲིས་ནམ་མཁའ་ཁམས་རྣམ་སྤང་གི་རྒྱང་ཁྱབ་བྱེད་སྡོ་བསངས་དེ་མཆོན་ཞིང་དེ་ནི་རྣམ་སྤང་གི་
 ཕྱག་རྒྱ་གཅིག་པའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ངེས་དོན་ཡིན་ནོ། །ཨི་ཙུ་ཡ་ལ་རྟ་ལས་འབྱུང་། །དེ་ནི་
 རྒྱང་གི་ཁམས་སུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཨི་ཨྲི་གཉིས་དང་ཅ་སྡེ་དང་ཡ་ལ་རྣམས་ནི་
 རྟ་ལས་འབྱུང་ཞིང་རྒྱང་གི་ཁམས་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་གྲིས་རྒྱང་ཁམས་དོན་གྲུབ་མགོན་པོའི་
 རྒྱང་མཉམ་གནས་ལྡང་སེར་དེ་མཆོན་ཞིང་། དེ་ནི་དོན་ཡོད་གྲུབ་པའི་ཕྱག་རྒྱ་གཅིག་པའི་དགྲིལ་
 འཁོར་གྱི་ངེས་དོན་ཡིན་ནོ། །རི་ཏུ་ར་ཏུ་སྤྱི་བོ་སྤྱིས། །དེ་ནི་མེ་ཡི་ཁམས་སུ་འདོད། །ཅེས་
 གསུངས་པ་ལྟར། རི་རྩི་གཉིས་དང་ཏའི་སྡེ་དང་ར་ཏུ་རྣམས་ནི་སྤྱི་བོ་ལས་སྤྱིས་ཤིང་མེའི་ཁམས་
 སུ་འདོད་ལ། ཡི་གེ་དེ་རྣམས་གྲིས་མེ་ཁམས་བརྒྱ་མགོན་པོའི་རྒྱང་གུན་རྒྱ་དམར་པོ་དེ་མཆོན་
 ཞིང་དེ་ནི་འོད་དཔག་མེད་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་གཅིག་པའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ངེས་དོན་ཡིན་ནོ། །ལྷ་བུ་ལ་ལྷ་
 མཆུ་ལས་འབྱུང་། །དེ་ནི་ཆུ་ཡི་ཁམས་སུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལྷ་ལྷ་གཉིས་དང་པ་
 སྡེ་དང་ལྷ་ལྷ་རྣམས་ནི་མཆུ་ལས་བྱུང་ཞིང་ཆུའི་ཁམས་སུ་འདོད་ལ། དེ་རྣམས་གྲིས་ཆུའི་ཁམས་
 མེ་བསྐྱོད་མགོན་པོའི་རྒྱང་སྟོག་འཛིན་དཀར་པོ་དེ་མཆོན་ཞིང་དེ་ནི་མེ་བསྐྱོད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་གཅིག་
 པའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ངེས་དོན་ཡིན་ནོ། །ལི་ཏུ་ལ་ས་སོ་ལས་འབྱུང་། །དེ་ནི་ས་ཡི་ཁམས་སུ་
 འདོད། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ལི་ལྷི་གཉིས་དང་ཏ་སྡེ་དང་ལ་ས་རྣམས་ནི་སོ་ལས་འབྱུང་ཞིང་
 སའི་ཁམས་སུ་འདོད་ལ། དེ་རྣམས་གྲིས་སའི་ཁམས་རིན་ཆེན་མགོན་པོའི་རྒྱང་ཐུར་སེལ་སེར་
 པོ་མཆོན་ཞིང་དེ་ནི་རིན་འབྱུང་གི་ཕྱག་རྒྱ་གཅིག་པའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ངེས་དོན་ནོ། །

དེ་དག་གིས་མཆོན་ནས་སྤྱིང་གའི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ནི་དོ་རྩེ་འཆང་གི་ཕྱག་རྒྱ་གཅིག་
 པའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ངེས་དོན་ཡིན་ལ། དེས་ན་འདི་དག་གིས་གང་ལ་དོར་བརྒྱས་བྱ་བའི་ཡུལ་
 བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །གང་དུ་བཤད་པའི་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་རྣམས་ཀྱི་དག་ཤོགས་

ནི། རྒྱུ་དག་ས། ས་དག་མ། མ་དག་ཅ། ཅུ་དག་རྒྱུ་ངོ། །མ་རྒྱུ་གཉིས་དང་ས་རྒྱུ་གཉིས་
པན་ཚུན་གྲོགས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། ཉམ་མཁའ་ཀུན་གྱི་གྲོགས་དང་ཀུན་གྱང་ཉམ་མཁའ་གྲོགས་
སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་⁴⁹³ (ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱབས་སྦྱེད་པ་)ལ། མཚམས་སྦྱར་ཏེ་རྗེས་གཞིག་གི་བསམ་གཏན་གྱིས་
འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པ། འོད་གསལ་ལས་ལྷང་བའི་དམ་ཚིག་བསྟན་པ། འོད་ཟུང་གི་དོན་དེ་⁵¹²
ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ། ⁵¹³མཐུག་བསྐྱབ་བ་དང་བཞི།

དང་པོ་(མཚམས་སྦྱར་ཏེ་རྗེས་གཞིག་གི་བསམ་གཏན་གྱིས་འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། ཡེ་ཤེས་དཀྱིལ་འཁོར་དབུས་སུ་ནི། །རྗེ་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐྱེད་པར་བྱ། །ལུས་རྣམས་
ཀུན་ལ་ཁྲི་དམིགས་ན། །རྗེ་རྗེ་ཡེ་ཤེས་མཁའ་མཉམ་འགྱུར། །ཁྲི་ སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཡིས། །ཡང་དང་ཡང་དུ་མཚོད་པ་དང་། །བསྐྱལ་པ་གསུམ་དུ་དམ་ཚིག་གནས། །སངས་
རྒྱས་ཀྱིས་གྱང་གཟིགས་མི་འགྱུར། །བཅོམ་ལྷན་འདས་ཉམ་མཁའ་རྗེ་རྗེ་དམ་ཚིག་གིས་དེ་སྐད་
ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རྫོགས་རིམ་དེ། སྤར་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་མི་
གསལ་བར་བསྟན་པ་དེ་ཉིད། ལེའུ་འདིར་རིགས་བྱུག་གི་བན་པ་གཅིག་པའི་སྐྱབ་ཐབས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་སྐྱེ་ཤི་བར་དོ་གསུམ་སྐྱབ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ལམ་ཁྱིར་བསྐྱེད་པས་རྒྱུད་སྦྱིན་ཏེ།
རྫོགས་རིམ་དངོས་ཀྱི་རྫོགས་པ་སྐྱེ་བ་ནི་སྐྱབ་ལུས་པས་བྱང་སོགས་རྣམས་འཆི་རིམ་བཞིན་དུ་
འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པའི་ཆོས་སྐྱེ་དང་། འོད་གསལ་ལས་བར་དོ་བཞིན་དུ་རྒྱང་སེམས་ཅན་
ལས་ལྷང་བའི་འོངས་སྐྱེ་དང་། འོངས་སྐྱེ་དེས་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་དང་འབྲས་བུའི་སྐྱལ་སྐྱེ་འཛིན་པ་

རྒྱལ་སྤྱིའི་འཕེལ་བའི་ཕྱིར། ཡེ་ཤེས་དཀྱིལ་འཁོར་དབྱུག་སྤྱི་ཞེས་སོགས་གསུངས་ལ། ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་སྐད་དོད་རྒྱལ་ཤེས་ལའང་འཇུག་པས་འདིར་ནི་རྒྱལ་ཤེས་དང་། དེ་ལའང་འདིས་ཤེས་
པར་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་ན་ཤེས་པ་དང་། འདི་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་གྱིས་ན་ཤེས་པ་གཉིས་ལས།
འདིར་ནི་ཤེས་པར་བྱ་བ་སྟེ་རང་མ་གཏོགས་པའི་ཤེས་བྱ་སྟོད་བཅུད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་
དབྱུག་སྤྱི་སྟེ་འོད་དུ་ཁྱེད་མོས་ནས་རང་དོན་མཆོད་ཆེན་པོ་སྐྱེ་མའི་སྐྱེར་གནས་པ་ལ་ཐེམ་པར་
བསྐྱོམ་པ་དང་། སྐྱེ་ལུས་པའི་ཕྱང་སོགས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཀྱན་དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ། ཡེ་ཤེས་སེམས་
དཔའ་ལ་ཐེམ། དེ་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ལ་ཐེམ། དེ་ཁྱི་གིས་མཆོད་པའི་འོད་གསལ་དུ་
ཁྱེད་གསལ་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྐྱོམ་པའི་དོན་མཆོད་ཆེན་པོ་སྐྱེར་གཉིས་སྐྱེར་གིས་མི་བྱེད་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནམ་མཁའ་དང་འབྲ་བ་དང་། སྐྱེ་མའི་སྐྱེའི་སེམས་དཔའ་སྐྱེ་བཅེགས་གཉིས་རོ་
མཉམ་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།

སྐྱེ་ལུས་པའི་སངས་རྒྱུས་ཏེ་ཕྱང་པོ་ལྔ་དང་། ཕྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་སྟེ་དབང་པོ་རྒྱལ་སྤྱིའི་
མེས་གཞིག་གི་བསམ་གཏན་གྱིས་འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པའི་མཆོད་པ་དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱས་
པ་ལ་བཏེན་ནས། སྐལ་པ་སྟེ་སྐྱེར་མཆོད་ཐོབ་གསུམ་སྤྱི་མ་བྱི་མ་ལ་རིམ་གྱིས་ཐེམ་པ་ལས་བྱུང་
བའི་དམ་ཆོག་གི་སྐད་དོད་ས་མ་ཡ་ལ། ས་མ་ཏར་བྱས་པ་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་འཇུག་པས་གང་དུ་
རོ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཁྱེད་གསལ་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་གནས་པ་དེའི་ཆེ་སྐྱེ་ལུས་དེ། སངས་
རྒྱུས་ཏེ་སྐྱེར་མཆོད་ཐོབ་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་གཞིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་
ནས་མཁའ་དོན་མཆོད་ཆེན་པོ་སྐྱེར་གཉིས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྱུལ་གྱི།

གཉིས་པ་(འོད་གསལ་ལས་སྐྱེར་བའི་དམ་ཆོག་བསྟན་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་མི་སྒྲིབ་བ་འབྱུང་བ་བཀོད་པའི་འཕྲུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཉིང་རེ་འཛིན་ཏོ། ། ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྐྱ་ལུས་པའི་སྐྱ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་གང་དུ་མི་སྒྲིབ་བར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་
དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་བཀོད་པ་སྟེ་རྒྱུང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ལོངས་སྟོང་རྫོགས་པའི་སྐྱ་དེས་
གཟུང་བའི་སྐྱ་ལ་པའི་སྐྱའི་ཕྱང་བ་སྟེ་ཆོགས་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཏོ། །

510

གསུམ་པ་(འོད་ཟུང་གི་དོན་དེ་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། རྫོང་མེད་དཀྱིལ་འཁོར་དབུས་སུ་ནི། །རང་སྒྲགས་སྐྱེས་བྱ་རབ་བསམས་ནས། །
སྤྱིང་ཁར་རྫོང་རྫོང་ཉི་ཞེས་པ། །བཞག་སྟེ་འོད་ཟེར་རྣམ་པར་བསྐྱོམ། །རྟོ། འཇམ་དཔལ་དམ་ཆོག་
ལོངས་སྟོང་ལ། །སྐྱ་གསུང་ཐུགས་གྱི་རྫོང་ཅན། །ས་བཅུ་དག་ལ་གནས་པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔར་དེ་འབྱུང་ངོ། ། ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། གཉིས་སྒྲིབ་གིས་མི་ཕྱེད་པས་ན་རྫོང་མེད་དཀྱིལ་ཉེ་སྤྱིང་པོ། འཁོར་ཉེ་ལེན་ཅིང་འཛིན་
པར་བྱ་བའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེ་ལས་དབུས་སུ་སྟེ་བྱུང་བར་གྱུར་པའི་རང་སྒྲགས་སྐྱེས་བྱ་
ཟུང་འཇུག་ལོངས་སྟོང་བ་དེ་སྐྱ་ལ་སྐྱ་རྫོང་མེད་སེམས་དཔར་བསམས་པའི་ཕྱང་པོ་སྤྱིང་པ་ལ་ཞུགས་
ནས་རགས་པའི་སྐྱ་ལ་སྐྱ་བཟུང་བའི་ཉེན་དེ་ལ་གནས་ནས་སྤྱིང་གར་རྫོང་མེད་སྟེ་མི་ཞིགས་པ་
མཆོན་པའི་ཡི་གེ་རྟོ་བཞག་སྟེ། མི་ཞིགས་པ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་འོད་ཟེར་ཉེ་རྒྱུང་བཅུ་ནང་དུ་
འཇུག་པ་ཨོྲ་གྱི་གདངས་དང་། གནས་པ་ལྷ་མེད་གདངས་དང་། ཕྱིར་ལྡང་བ་སྐྱོ་གྱི་གདངས་དང་
དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱོར་བའི་རྫོང་མེད་བཟུང་བ་དེ་རྣམ་པར་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །ཟུང་འཇུག་ལོངས་སྟོང་
རགས་པའི་སྐྱ་ལ་སྐྱ་བཟུང་བའི་དགོས་པ་ནི། རྫོང་མེད་བཟུང་བ་བྱ་བ་དང་། ལས་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་

སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་
 བོ། །ཟུང་འཇུག་པའི་སྐུལ་སྐྱུ་རགས་པ་དེ་ཅུམ་དུ་ཟད་དམ་སྟུམ་ན། མཆོན་སོ་གཉིས་དང་དཔེ་
 བྱད་བརྒྱད་ཅུ་ལ་རྫོགས་པར་ཡོངས་སྟོན་པའི་འཇམ་དཔལ་དམ་ཆོག་སྟེ་ཟུང་འཇུག་དོ་རྩེ་འཆང་
 གིས་བཟུང་བའི་སྐུལ་སྐྱུ་དེ་ལ་སྐྱུ་དོ་རྩེ་ནམ་སྤང་། གསུང་དོ་རྩེ་འོད་དཔག་མེད། ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་
 ཅན་མི་བསྟོན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱ་བའི་སྐུལ་སྐྱུ་ཡང་ཡོད་དོ། །ས་བཅུ་ནི་རྒྱང་བཅུ་སྟེ་དེ་དག་
 བར་དུ་འཇུག་པ་ཨོྲ་ཀྱི་གདངས་དང་། གནས་པ་ལྷ་ལྷེ་གདངས། ཕྱིར་ལྷང་བ་རྩྱུ་ཀྱི་གདངས་
 དང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བའི་དོ་རྩེའི་བཟླས་པ་བྱས་པའི་མཐར་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དེ་འབྱུང་ལ།
 དེ་ལས་མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་པ་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དང་སེམས་དཔལ་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་
 གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་སྟོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་དེ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །

⁵¹⁰
 བཞི་བ་(མཇུག་བསྐྱུ་བ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམ་ཆོག་དོ་རྩེ་རྒྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
 ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམ་ཆོག་སྟེ་ཟུང་འཇུག་དོ་རྩེ་འཆང་དེ་འཁོར་བ་
 རི་སྟོང་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་སྐྱུའི་རིགས་འབྲས་རྒྱན་མི་འཆད་པས་ན་དོ་རྩེ། གདུལ་བྱའི་བསམ་པ་
 རྫོགས་པར་བྱེད་པས་ན་རྒྱ་བ་སྟེ་དེ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །

⁴⁹³
 གཉིས་པ་མངོན་ཤེས་བསྐྱུ་བ་ཚུལ་ལ། བསྐྱེད་རིམ་པའི་མངོན་ཤེས་བསྐྱུ་བ་ཚུལ་དང་།
⁵²⁵
 རྫོགས་རིམ་པའི་མངོན་ཤེས་བསྐྱུ་བ་ཚུལ་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(བསྐྱེད་རིམ་པའི་མངོན་ཤེས་བསྐྱུ་བ་ཚུལ་)ལ། བྱང་སེམས་ལྷའི་སྟོན་མངོན་ཤེས་བསྐྱུ་བ་

ཚུལ་དང་། ⁵²¹སངས་རྒྱས་ལྷའི་སྒོ་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པ་གཉིས།

དང་པོ་(བྱང་སེམས་ལྷའི་སྒོ་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པ་)ལ། མིག་ས་སྒྲིང་གི་སྒོ་ནས་དང་། རྩ་བ་
ཕྱག་རྟོག་གི་སྒོ་ནས་དང་། རྩ་ནས་སྒྲིང་གི་སྒོ་ནས་དང་། ལྷེ་འཇིག་རྟེན་⁵¹⁸དབང་ཕྱག་གི་སྒོ་ནས་
དང་། ⁵²⁰ལུས་སྒྲིབ་སེལ་གི་སྒོ་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་ཚུལ་དང་ལ།

དང་པོ་(མིག་ས་སྒྲིང་གི་སྒོ་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་ཚུལ་)ནི།

ཅ་རྒྱལ་ལས། འོད་ཟེར་འབར་བའི་ཡི་གེ་སྒྲོ། །ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱས་སུ་བསམ། །མཆོན་
མཆོག་རྟོ་རྟེ་ལུས་དག་གིས། །རྟོ་རྟེ་སྐྱ་དང་འབྲ་བར་འགྱུར། །སྒྲོ། རམ་མཁའི་རྟོ་རྟེ་དམ་
ཆོག་གི་བཀོད་པའི་གནས་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཇིག་རྟོ། །སངས་རྒྱས་མངོན་ཤེས་དམ་ཆོག་
མཆོག་ །རྟོ་རྟེ་འཆང་དང་འབྲ་བར་འགྱུར། །འདི་ནི་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སངས་རྒྱས་
མངོན་ཤེས་མཆོག་སྐྱབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། རང་ལ་གཞོལ་བའི་རྣམ་སྒྲིང་གི་རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་པོས་རྟོ་རྟེ་འཆང་གཙོ་བོར་བྱས་
པའི་དང་པོ་སྐྱར་བ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྟོན་དུ་བཏང་ནས། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་
དབྱས་སུ་རང་སྐྱལ་སྐྱ་རྟོ་རྟེ་སེམས་དཔར་བསྐྱོམས་པའི་ཅ་ཞལ་གྱི་མིག་གཉིས་ནམ་མཁའི་
དབྱིངས་ཀྱི་དབྱས་སུ་སྟེ་སྟོང་པར་སྐྱངས་པའི་གནས་སུ། བརྒྱ་བྱིན་ལ་སོགས་པའི་བགོགས་
རྣམས་འཛོམས་པའི་དོན་གྱིས་ན་མཆོན་ཆ་མཆོག་ འོད་ཟེར་འབར་བ་དང་ལྷན་པའི་ཡི་གེ་སྒྲོ་
བསམ་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་ཡང་རྟོ་རྟེ་ལུས་ས་སྒྲིང་དང་མིག་དབང་གི་རོ་བོར་གྱུར་པ་དེས་སྒྲོག་
ཏུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྤྲ་རགས་མིག་གི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གསལ་པོར་མཐོང་བར་མོས་པའི་
རྣམ་གནས་དེ་བསྐྱོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྤྲ་རགས་ཐམས་ཅད་

མཐོང་བའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་ལ་དོ་རྗེ་སྐྱོ་དོ་རྗེ་འཆང་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་རོ། །ནམ་
མཁའ་དོ་རྗེ་དམ་ཆོག་སྟེ་བྱང་འབྲུག་དོ་རྗེ་འཆང་གི་བཀོད་པ་ནི་དེའི་སྐྱུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་དེ་
འབྲུང་གནས་སུ་བྱས་པ་ལས་བྱང་བའི་སའི་སྟོང་པོ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
ཏོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐད་དོད་བྱད་ཆ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ལའང་འབྲུག་པས་སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
རི་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པ་ནང་ལ་གཞོལ་བའི་རྣམ་སྣང་གི་
རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་པོ་དེ་ནི་སངས་རྒྱས་མངོན་ཤེས་དམ་ཆོག་མཆོག་སྟེ་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ལ་
སོགས་པའི་མངོན་ཤེས་ལྷ་ཐོབ་པ་ལ་དོ་རྗེ་འཆང་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་རོ། །མངོན་ཤེས་ཀྱི་
དངོས་གྲུབ་འདི་ནི་གཞན་དོན་སྐྱབ་པའི་འཛིག་ཉེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་
མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་(རྩ་བ་ཕྱག་དོར་གྱི་སྐོན་ས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་ཚུལ་)ནི།

ཆ་ཆུད་ལས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབུས་གནས་པར། །སངས་རྒྱས་དཀྱིལ་འཁོར་དམ་པ་
བསམ། །དོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་རབ་བསྐྱེམས་ལ། །ཡེ་ཤེས་ཨོྲཱི་ནི་བསྐྱེམ་པར་བྱ། །ཨོྲཱི་ དོ་རྗེ་དམ་
ཆོག་གསུམ་བསྐྱེམས་པས། །མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེ་གསུམ་འབྲ་འགྱུར། །བཅོམ་ལྡན་འདས་དོ་རྗེ་མི་
བསྐྱོད་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །མི་བསྐྱོད་པ་ཡི་སྐྱུ་འབྲ་དང་། །གསུང་དང་ཐུགས་
མཆོག་འབྲ་བ་འཛིན། །འཛིག་ཉེན་ཁམས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ། །མི་བསྐྱོད་དོ་རྗེས་མཆོད་པར་
འགྱུར། །བཅོམ་ལྡན་འདས་མི་བསྐྱོད་པའི་སྐྱུ་དང་མཉམ་པར་མངོན་པར་འབྲུང་བའི་དམ་ཆོག་དོ་
རྗེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དླུ་ཅི། རྣང་ལ་གཞོལ་བའི་རིན་འབྲུང་གི་རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་པོས་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་

ཁུ་བ་པས་མཆོན་པའི་མངོན་བྱང་ལྷའི་རིམ་གྱིས་དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་དེ་སྤྱལ་སྤྱོད་རྗེ་
 སེམས་དཔའ་སྤོན་པོར་བསྐྱར་བའི་ལུས་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་
 གི་ལུས་ཀྱི་དགྱིལ་འཁོར་དམ་པ་བསམས་པས་མཆོན་པའི་དང་པོ་སྤྱོད་བ་དང་། དགྱིལ་འཁོར་
 རྒྱལ་མཆོག་སྤོན་དུ་བཏང་ནས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སུ་རང་སྤྱལ་སྤྱོད་རྗེ་སེམས་དཔའ་
 བསྐྱེམས་པའི་རྣ་བ་གཉིས་རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབུས་སུ་སྟེ་སྟོང་བར་སྤྱངས་པའི་གནས་སུ་
 མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱག་རྡོར་གྱི་ས་བོན་ཨོྭ་ནི་བསྐྱེམ་བར་བྱ་ཞིང་།
 དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཨོྭ་ཡིག་ལ། རོ་བོ་ཕྱག་རྡོར་དང་རྣ་བའི་དབང་པོའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་བ་དང་།
 རྡོ་རྗེ་སྟེ་སྟོན་ཏུ་གྱུར་པའི་སྤྱ་སྤྱ་རགས་དམ་ཆོག་སྟེ་མཉམ་བར་རྣ་བའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གསལ་
 པོར་ཐོས་བར་མོས་པའི་རྣམ་གནས་ཡིད་བྱེད་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེམས་པས་སྟོན་ཏུ་གྱུར་པའི་
 སྤྱ་སྤྱ་རགས་ཐམས་ཅད་ཐོས་པའི་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་དེ་ཐོབ་པ་ལ་ཉོན་མོངས་པས་མི་བསྐྱོད་
 ཅིང་རྡོ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་རྡོ་རྗེ་འཆང་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྷན་
 འདས་རྗེ་རྗེ་མི་བསྐྱོད་པའི་རྒྱ་རྗེ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་ཏོ། །རང་གི་ལུས་
 རག་ཡིད་གསུམ་མི་བསྐྱོད་པའི་སྤྱོད་དང་འབྲ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་གསུང་དང་ཐུགས་མཆོག་དང་
 འབྲ་བ་འཛིན་པའི་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་བྲན་པ་གཅིག་པ་ལ་གནས་པ་དེས་རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་
 བསྐྱེམས་པས་འཛིན་ཉོན་ཁམས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་གནས་པའི་སྤྱ་སྤྱ་རགས་ཐོས་པའི་རྣ་
 བའི་མངོན་ཤེས་དེ། མི་བསྐྱོད་པ་རིགས་བདག་ཏུ་བཞུགས་པའི་ཕྱག་ན་རྡོ་རྗེ་རྣ་བ་ལ་གནས་པ་
 དེས་མཆོད་པ་སྟེ་ཁད་གྱིས་སྤོལ་བར་འགྱུར་རོ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་མི་བསྐྱོད་པའི་སྤྱོད་དང་
 མཉམ་པའི་དམ་ཆོག་མི་བསྐྱོད་པའི་སྤྱོད་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་ལས་མངོན་བར་འབྱུང་བའི་རྡོ་རྗེ་
 ཕྱག་རྡོར་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །

གསུམ་པ་(སྒྲ་ནམ་སྟིང་གི་སྒྲོ་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་ཚུལ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། རྣམ་མཁའ་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱུས་སུ་ནི། །སངས་རྒྱས་དཀྱིལ་འཁོར་འོད་བཟང་
བསམ། །རྣམ་མཁའ་དོན་རྩེ་རབ་བསྐྱེམས་ལ། །རིན་ཆེན་ཨོྭ་ནི་བསམ་པར་བྱ། །ཨོྭ་དོན་རྩེ་དམ་
ཆོག་གསུམ་བསྐྱེམས་པས། །དོན་རྩེ་གསུམ་དཔག་མེད་འབར་འགྱུར། །ལུས་དང་རག་སེམས་དོ་
རྩེ་ཡིས། །དཀོན་མཆོག་དཔལ་གྱི་འོད་དང་འབྲ། །དེ་ནི་བདག་མེད་བྱང་ཆུབ་དང་། །ཡེ་ཤེས་
གསང་བ་འདྲིང་གནས་འགྱུར། །བཙུང་ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དོན་རྩེ་དཀོན་མཆོག་
དཔལ་གྱིས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་རྟོ། །རིན་པོ་ཆེའི་དམ་ཆོག་འོངས་སྟོང་པ་དོན་རྩེའི་ཚུལ་
ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྟོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྣང་ལ་གཞིལ་བའི་རིན་འབྱུང་གི་རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་པོས་རྣམ་མཁའ་དབྱིངས་ཀྱི་
དབྱུས་སུ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པས་མཆོན་པའི་མངོན་བྱང་ལྗེའི་རིམ་གྱིས་དང་པོའི་
མགོན་པོར་བསྐྱེད། དེ་སྐྱུལ་སྐྱེད་དོན་རྩེ་སེམས་དཔལ་ལྷན་པོར་བསྐྱུར་བའི་ལུས་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམ་
སྣང་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་འོད་བཟང་པོ་བསམ་པས་མཆོན་པའི་
དང་པོ་སྟོར་བ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྟོན་དུ་བཏང་སྟེ། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སུ་རང་
སྐྱུལ་སྐྱེད་དོན་རྩེ་སེམས་དཔལ་བསྐྱེམས་པའི་སྒྲིའི་བྱ་གཉིས། རྣམ་མཁའ་དོན་རྩེ་སྟེ་སྟོང་པར་སྐྱུངས་
པའི་གནས་སུ་རིན་འབྱུང་གི་རིགས་ཀྱི་རྣམ་སྟིང་གི་ས་བོན་ཨོྭ་ནི་བསམ་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་ཡང་
རྣམ་པ་ཨོྭ་ཡིག་ལ། རོ་བོ་རྣམ་སྟིང་དང་སྒྲིའི་དབང་པོའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་དང་། དོན་རྩེ་སྟེ་བྱི་
རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གསུམ་དམ་ཆོག་སྟེ་མཉམ་པར་སྒྲིའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གསལ་པོར་ཆོར་བར་
མོས་པའི་རྣམ་གནས་ཡིད་བྱེད་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེམས་པ་ལ་བཞེན་ནས་སྐྱོག་དུ་གྱུར་པའི་བྱི་
རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གསུམ་ཆོར་བའི་སྒྲིའི་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་ལ་དོན་རྩེ་གསུམ་དབྱིང་མི་བྱེད་ཅིང་།

ཡོན་ཏན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་མངའ་བའི་རྩོམ་ཆེ་འཆང་ཆེན་པོ་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཅོམ་
ལྷན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྩོམ་ཆེ་དགོན་མཆོག་དཔལ་གྱི་རྒྱ་རྩོམ་ཆེ་འཆང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་
ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །རང་གི་ལུས་དང་ངག་དང་སེམས་རྩོམ་ཆེ་འཆང་གི་བྲན་པ་གཅིག་པའི་ནལ་
འབྱོར་ལ་གནས་པ་ཡིས། དགོན་མཆོག་དཔལ་ཉེ་རིན་ཆེན་འབྱུང་ལྷན་གྱི་འོད་དེ་རྩུ་འབྱུལ་དང་
འབྲ་བའི་རྩུ་འབྱུལ་དང་ལྷན་པར་འགྱུར་རོ། །གང་ཟག་གང་འགྱུར་ན། བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱི་རང་
བཞིན་དུ་གྱུར་པ་ཉན་ཐོས་སོགས་ལ་གསང་བར་བྱ་བའི་རྩོམ་ཆེ་འཆང་གི་ནལ་འབྱོར་འདིར་
གནས་པའི་སྦྱབ་པ་པོ་དེ་ནི་འགྱུར་རོ། །རིན་པོ་ཆེའི་དམ་ཆོག་སྟེ་བྱི་རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གསུམ་ལ་
འོངས་སྟུང་པ་རྩོམ་ཆེ་འཆང་ཆུ་ལ་ནམ་མཁའི་སྤྲིང་པོ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏོ། །

བཞི་⁵¹⁴ (ལྷེ་འཛིག་ཉེན་དབང་ལྷག་གི་སྒོ་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་ཚུལ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། ནམ་མཁའི་དབྱིངས་གྱི་དབུས་སུ་ནི། །སངས་རྒྱས་དཀྱིལ་འཁོར་དམ་པ་
བསམ། །འཛིག་ཉེན་དབང་ལྷག་རབ་བསྐྱེམས་ལ། །ཆོས་གྱི་ཨོ་ནི་བསྐྱེམ་པར་བྱ། །ཨོ། རྩོམ་
དམ་ཆོག་གསུམ་བསྐྱེམས་པས། །རྩོམ་གསུམ་དཔག་མེད་འབྲར་འགྱུར། །ལུས་དང་ངག་
སེམས་རྩོམ་ཆེ་འཆང་ཡིས། །འོད་དཔག་མེད་དང་འབྲ་བར་འགྱུར། །དེ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
གྱི། །ཐེག་ཆེན་ལམ་ནི་འབྱུང་བར་འགྱུར། །བཅོམ་ལྷན་འདས་རྩོམ་ཆེ་ཆེ་དཔག་ཏུ་མེད་པས་དེ་
སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །ཡོན་ཏན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་རྩོམ་ཆེ་འོད་གྱི་དཔལ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་
འཛིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དྲུག་ནི། ནམ་མཁའི་དབྱིངས་གྱི་དབུས་སུ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཚུབ་པས་མཆོན་པའི་

མངོན་བྱང་ལྷ་ལས་དང་པོའི་མགོན་པོར་བསྐྱེད། དེ་སྤྱལ་སྤྱོད་རྗེ་སེམས་དཔའ་སྡོན་པོར་བསྐྱར་
བའི་ལུས་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་དམ་པ་
བསམ་པས་མཆོན་པའི་དང་པོ་སྤྱོད་བ་དང་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྡོན་དུ་བཏང་སྟེ་ལས་རྒྱལ་
མཆོག་གི་དུས་སུ། རང་སྤྱལ་སྤྱོད་རྗེ་སེམས་དཔའ་གནས་པའི་ལྷེ་འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་སྟེ་སྟོང་
པར་རབ་དུ་བསྐྱོམས་པའི་གནས་སུ། ཆོས་ཀྱི་རིགས་འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་གི་ས་པོན་ཨོ་ནི་
བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་དང་། དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཨོ་ཡིག་ལ་ངོ་བོ་འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་དང་ལྷེའི་དབང་
པོའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ལ། རྗེ་རྗེ་སྟེ་རོ་རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གསུམ་དམ་ཆོག་སྟེ་མཉམ་པར་ལྷེའི་ཤེས་
པའི་ལུལ་དུ་གསལ་པོར་བྱང་བ་ཉམས་སུ་སྤྱོང་བར་མོས་པའི་རྣམ་གནས་དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་
བསྐྱོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་རོ་ཐམས་ཅད་ལྷེའི་སྟོང་གི་རོ་གཅིག་བཞིན་
དུ་ཉམས་སུ་སྤྱོང་བའི་ལྷེའི་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་ལ་རྗེ་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་ཅིང་ཡོན་ཏན་དཔག་
དུ་མེད་པ་མངའ་བའི་རྗེ་རྗེ་འཆང་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྷན་འདས་རྗེ་རྗེ་ཆེ་དཔག་
དུ་མེད་པའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་རྗེ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྱལ་ཏོ། །

རང་གི་ལུས་དང་རག་དང་སེམས་རྗེ་རྗེ་འཆང་གི་བྲན་པ་གཅིག་པ་ལ་གནས་པ་ཡིས། ལྷེའི་
མངོན་ཤེས་སྤྱོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ནི། རང་གི་ལུས་ལ་སོགས་པ་འོད་དཔག་མེད་དང་གཟི་
བརྗིད་འབྲ་བར་འགྱུར་བ་དང་དེར་མ་ཐད་གདུལ་བྱར་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱད་
ལ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ནི་འབྱུང་བར་མཛད་པ་པོར་འགྱུར་རོ། །ཡོན་ཏན་དཔག་དུ་མེད་པ་
མངའ་བའི་རྗེ་རྗེ་འཆང་དང་དེ་ལས་བྱང་བའི་འཛིག་རྟེན་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་རོ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ལྷེའི་
སྟོང་གི་རོ་གཅིག་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་སྤྱོང་བའི་འོད་ཀྱི་དཔལ་ནི་འཛིག་རྟེན་དབང་ལྷག་ཡིན་ལ་
དེའི་དམ་ཆོག་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཏོ། །

514
ལྷ་པ་(ལུས་སྒྲིབ་སེལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་ཚུལ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་གྱི་དབུས་སུ་ནི། །སངས་རྒྱས་དགྲིལ་འཁོར་དམ་པ་
བསམ། །དྲོ་ཇེ་བརྒྱུ་ལ་བསྒྲོམས་ལ། །དམ་ཆོག་ཨོྲཱི་རབ་དུ་བསྒྲོམས། །ཨོྲཱི་དྲོ་ཇེ་དམ་ཆོག་
གསུམ་བསྒྲོམས་པས། །དྲོ་ཇེ་གདོན་མི་བླ་བར་འགྱུར། །ལུས་དང་རག་སེམས་དྲོ་ཇེ་ཡིས། །དྲོ་ཇེ་
ཐོགས་མེད་འབྲ་བའི་འོད། །དེ་ནི་དཔལ་ལྷན་ཡེ་ཤེས་མཆོ། །སེམས་ཅན་ཀུན་དོན་འབྱུང་བར་
འགྱུར། །བཅོམ་ལྷན་འདས་དྲོ་ཇེ་གདོན་མི་བླ་བས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྐུལ་ཏོ། །གདོན་མི་བླ་བའི་
དམ་ཆོག་འོད་ཟེར་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱི་མཆོག་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དྲོ་ཇེ་མངོན་བྱང་ལྷ་ལས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་དང་པོའི་མགོན་པོ་སྐུ་ལ་སྐུ་དྲོ་ཇེ་སེམས་
དཔའ་སྡོན་པོར་བསྐྱར་བའི་ལུས་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་གྱི་ལུས་
གྱི་དགྲིལ་འཁོར་དམ་པ་བསམས་པས་མཆོན་པའི་དང་པོ་སྐྱེར་བ་དང་། དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་
སྡོན་དུ་བཏང་ནས། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སུ་རང་སྐུ་ལ་སྐུ་དྲོ་ཇེ་སེམས་དཔའ་བསྒྲོམས་པའི་
ལུས་གྱི་གནས་གྱི་གཙོ་བོ་གསང་གནས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་གྱི་དབུས་སུ་སྡོད་པར་སྐྱབས་
པའི་གནས་སུ། དྲོ་ཇེ་བརྒྱུ་སྟེ་ལྷན་ལ་ཁ་བུམ་པའི་རྣམ་པར་བསྒྲོམས་ལ་དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་
དམ་ཆོག་གི་རིགས་ཅན་སྒྲིབ་སེལ་གྱི་ས་བོན་ཨོྲཱི་རབ་དུ་བསྒྲོམ་ཞིང་། དེ་ཡང་རྣམ་པ་ཨོྲཱི་ཡིག་
ལ་ངོ་བོ་སྒྲིབ་སེལ་དང་ལུས་གྱི་དབང་པོའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་བ་དང་། དྲོ་ཇེ་སྟེ་རེག་བྱ་རབ་
འབྱིང་ཐ་མ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་དམ་ཆོག་སྟེ་མཉམ་པར་ལུས་གྱི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གསལ་པོར་
བྱུང་བར་མོས་པའི་རྣམ་གནས་ཡིད་བྱེད་དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྒྲོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིག་
ཉེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་གནས་པའི་བྲག་རྒྱུའི་ཆོགས་ཐམས་ཅད་གྱི་བརྒྱར་གཏོགས་པའི་
རེག་བྱ་ཐམས་ཅད་བྲག་རྒྱ་གཅིག་གི་བརྒྱའི་རེག་བྱ་གཅིག་བཞིན་དུ་འཇལ་པའི་ལུས་གྱི་མངོན་

ཤེས་དེ་ཐོབ་པ་ལ་དོ་རྩེ་གདོན་མི་བ་བ་དོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཅོམ་
ལྷན་འདས་དོ་རྩེ་གདོན་མི་བ་བའི་རྒྱ་དོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །རང་གི་
ལུས་དང་རག་དང་སེམས་དོ་རྩེ་འཆང་གི་བྲན་པ་གཅིག་པ་ལ་གནས་པ་ཡིས་ལུས་ཀྱི་མངོན་
ཤེས་སྐྱབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་ནི། དོ་རྩེ་ཐོགས་མེད་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་དང་འབྲ་བའི་འོད་དེ་གཟི་
བཟེད་དང་ལྷན་པ་དང་། རྒྱ་མཚོ་ཡིད་བཞིན་ཀྱི་ལོར་བྱའི་འབྱུང་གནས་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་
སེལ་འབྱུང་བའི་གནས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བའི་དབལ་དང་ལྷན་ཞིང་། བྱ་སྐྱབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་དང་འབྲ་བར་སེམས་ཅན་ཀུན་ཀྱི་ཞི་སོགས་ཀྱི་དོན་
འབྱུང་བའི་བྱེད་པ་པོར་འགྱུར་རོ། །གདོན་མི་བ་བའི་དམ་ཆོག་ནི་དོན་ཡོད་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ་དེ་
ལས་འབྱུང་བའི་སྐྱབ་པ་རྣམས་སེལ་བདེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚོག་བསྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ་འོད་ཟེར་འཕྲོ་
བ་དང་ལྷན་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཏོ། །

གཉིས་⁵¹⁴པ་(སངས་རྒྱས་ལྷའི་སྒྲོན་ལྷ་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པ་)ལ། མིག་ལ་རྣམ་སྤྲང་བཀོད་ནས་མངོན་
ཤེས་བསྐྱབ་པ་དང་། མངོན་ཤེས་⁵²³བསྐྱབ་པའི་གནས་བསྐྱན་པ་དང་། རྣ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དེ་⁵²⁴
བཞིན་གཤེགས་པ་བཞི་བཀོད་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(མིག་ལ་རྣམ་སྤྲང་བཀོད་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རྣམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབུས་སུ་ནི། །སངས་རྒྱས་དཀྱིལ་འཁོར་དམ་པ་བསམ། །
དོ་རྩེ་སྤང་མཛད་རབ་བསྐྱེམས་ལ། །སྐྱ་གསུམ་ཨོྭ་ནི་རབ་ཏུ་བསྐྱོམ། །ཨོྭ་ དོ་རྩེ་དམ་ཆོག་
གསུམ་བསྐྱེམས་པས། །རྣམ་པར་སྤང་མཛད་མཉམ་པར་འགྱུར། །ལུས་དང་རག་ཡིད་དོ་རྩེ་
ཡི། །རྣམ་པར་སྤང་མཛད་འབྲ་བའི་འོད། །དེ་ནི་ཡེ་ཤེས་རྩོགས་བྱང་ཆུབ། །སྐྱ་གསུམ་མི་བྱེད་

སྐྱབ་བྱེད་འགྱུར། །བཅོམ་ལྷན་འདས་དོ་རྩེ་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱིས་དེ་སྐྱད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་
ཏོ། །ལུས་དང་རག་དང་ཡིད་དམིགས་པ་མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་པ་དོ་རྩེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་
ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྣང་ལ་གཞིལ་བའི་རྣམ་སྤང་གི་རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་པོས་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབྱས་
སུ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཚུབ་པས་མཆོན་པའི་མངོན་བྱང་ལྗེ་རིམ་གྱིས་དང་པོའི་མགོན་
པོར་བསྐྱེད་དེ། དེ་སྐྱལ་སྐྱེ་དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་སྟོན་པོར་བསྐྱར་བའི་ལུས་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམ་
སྤང་ལ་སོགས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དམ་པ་བསམ་པས་མཆོན་པའི་དང་
པོ་སྦྱར་བ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྟོན་དུ་འགྲོ་བས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སུ། རང་
སྐྱལ་སྐྱེ་དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་བསྐྱོམས་པའི་མིག་གཉིས་སྟོང་པར་སྦྱངས་པའི་གནས་སུ་ཨོ་ཡིག་
དང་། དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་སྐྱེ་དོ་རྩེ་གཙོ་བོར་གྱུར་བ་ཡིན་ཡང་སྐྱེ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་
གསུམ་དང་ལྷན་པའི་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་དེ་རབ་དུ་བསྐྱོམ་ཞིང་། དེ་ཡང་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་
ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་ངོ་པོ་མིག་གི་དབང་པོའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་བ་དང་། དོ་རྩེ་སྟེ་གཟུགས་རབ་འབྱིང་
ཐ་མ་གསུམ་པོ་ཐམས་ཅད་དམ་ཆོག་སྟེ་མཉམ་པར་མིག་གི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གསལ་པོར་བྱུང་
བར་མོས་པའི་རྣམ་གནས་དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱོག་དུ་གྱུར་པའི་
གཟུགས་སྤྱ་རགས་རྣམས་མཐོང་བའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་ལ། རྣམ་པར་སྤང་མཛད་དེ་དོ་
རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་དང་མཉམ་པ་སྟེ་འབྲ་བར་འགྱུར་རོ། །རང་གི་ལུས་དང་རག་དང་ཡིད་དོ་རྩེ་
འཆང་གི་བྲན་པ་གཅིག་པ་ལ་གནས་པ་ཡིས། མིག་གི་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེ་
ནི་གནས་སྐབས་སུ་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱི་འོད་དང་འབྲ་བའི་གཟེ་བཟིང་དང་ལྷན་པ་དང་།
མཐར་སྐྱེ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་ཅིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱར་རྫོགས་པར་བྱང་།

ཁུབ་པའི་སྒྲ་ན་མེད་པའི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ནམ་པར་སྤང་
 མཛད་གྱི་རྒྱ་རྩེ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་ཏོ། །རང་གི་ལུས་དང་རག་དང་ཡིད་
 རྩེ་རྩེ་འཆང་ལ་དམིགས་པའི་བྲན་པ་གཅིག་པའི་ནལ་འབྱོར་ལ་གནས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲོག་ཏུ་གྱུར་
 པའི་གཟུགས་སྤྲ་རགས་ནམས་གསལ་བར་མངོན་པར་བྱང་ཁུབ་པ་སྟེ་རྟོགས་པའི་མིག་གི་
 མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་ལ་མི་མཐུན་སྤྱགས་ཀྱིས་མི་བྱེད་པས་ན་རྩེ་རྩེ་དེ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
 ཉིང་དེ་འཛིན་ཏོ། །

གཉིས་པ་⁵²¹ (མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པའི་གནས་བསྟན་པ་)ལ། བྱང་དེས་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(བྱང་དོན་)ནི།

ཅ་རྒྱུ་ལས། ནམ་པར་དབེན་པའི་རི་པོ་དང་། །སྤྱང་དང་འབབ་ཅུ་ནམས་དང་ནི། །དུར་གྱི་
 ཁྲོད་ལ་སྒྲོགས་པར་ཡང་། །བསམ་གཏན་བསྐྱུས་པ་འདི་དག་བསྒྲོམ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྒྲེ་པོ་ཆོགས་པའི་འདུ་འཛིས་ནམ་པར་དབེན་པའི་རི་པོའི་ཅེ་དང་ལུག་དང་སྤུལ་མེ་
 ཏོག་དང་འབྲས་བུ་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་ཤིང་ལྗོན་པ་དང་། ཅུ་སྤྱང་ཆེན་པོ་འབབ་པ་དང་ཉེ་
 བའི་སྤྱད་མོས་ཆལ་ནམས་དང་ནི་དུར་གྱི་ཁྲོད་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ཤིང་གཞན་གྱི་གྲིབ་མས་ཤིང་
 དེ་མི་ནོན་ཅིང་། ཤིང་དེའི་གྲིབ་མས་ཤིང་གཞན་མི་ནོན་པའམ། ཡང་ན་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་གི་
 ཁོ་ར་ཁོར་ལུག་ཏུ་ཤིང་གཞན་མེད་པའི་ཤིང་གཅིག་དང་སྤྱིའི་ཁང་པ་ལ་སོགས་པ། སྤྱབ་པ་པོ་
 རང་ཉིད་ཀྱི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་གནས་སུ། མིག་ས་སྟིང་གི་སྒྲོ་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པ་ལ་སོགས་
 པའི་བསམ་གཏན་བསྐྱུས་པ་འདི་དག་བསྒྲོམ་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་(དེས་དོན་)ནི། རྟེན་པ་སྤྲ་བ་དང་། ལུ་མ་རྒྱས་པ་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱད་

མེད་ཀྱི་རི་བོ་སྟེ་ལུས་སྦྱེས་པ་གཞན་དང་འགྲོགས་པས་ནམ་པར་དབེན་པ་དང་། རྩ་ལྷུང་དང་
 འབབ་རྩ་དང་འབྲ་བར་སྦྱེས་པ་ཀུན་གྱིས་ཡོངས་སྤྱད་བྱར་བྱུར་པའི་སྤྱད་འཆོང་མ་དང་། དུར་
 ཀྱི་ཁོད་དེ་ཀུན་གྱིས་སྤྱད་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་དམངས་རིགས་ལ་སོགས་པའི་བྱུ་རྩ་ལེགས་
 པར་བསྐྱབས་པ་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མངོན་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་བསམ་གཏན་བསྐྱུས་པ་འདི་
 དག་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ།

521

གསུམ་པ་(ན་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བཞི་བཀོད་ནས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པ་)ནི།

ཅེ་རྒྱུད་ལས། མི་བསྐྱོད་ཡེ་ཤེས་དག་ལ་སྦྱོགས། །རྡོ་རྗེ་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་དུ་བསམ། །མངོན་
 ཤེས་ལྷ་པོའི་སྦྱར་བ་ཡིས། །སངས་རྒྱས་མཆོག་གི་གནས་སུ་བསྒྲུབ། །བཅོམ་ལྷན་འདས་དམ་
 ཆོག་ཆེན་པོའི་རྡོ་རྗེ་མངོན་པར་མཐེན་པས་དེ་སྤྱད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ཏེ། །ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། རྡོ་རྗེ་འཆང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དང་པོ་སྦྱར་བ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྟོན་
 དུ་བཏང་ནས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སུ། རང་སྤྱལ་སྤྱོད་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་སྟོན་བོར་གནས་
 པའི་ན་བ། ལྷ། ལྷེ། གསང་གནས་ནམས་རྡོ་རྗེ་ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་ཏེ་སྦྱང་བར་སྦྱངས་པའི་གནས་
 སུ་རིམ་བཤེས་པ་བཞིན། རྩ་སྤྱོད་ལྷན་པས་བཀོད་དེ་ནམས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་
 ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་མི་བསྐྱོད་པ་དང་། སོགས་པས་རིན་འབྱུང་འོད་དཔག་མེད།
 དོན་གྲུབ་ནམས་ཀྱི་ནམ་པ་ཅན་ན་བ་སྤྱོད་ལུས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པ་དང་། སྒྲིག་ཏུ་གྱུར་
 པའི་སྤྱོད་རྡོ་རྗེ་གྲུ་ནམས་ན་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པ་སོ་སོའི་ཡུལ་དུ་གསལ་བོར་
 བྱུང་བར་མོས་པའི་ནམ་གནས་དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྒྲིག་ཏུ་
 གྱུར་པའི་སྤྱོད་རྡོ་རྗེ་གྲུ་ནམས་ན་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་ཤེས་སོ་སོའི་ཡུལ་དུ་འཇལ་བའི་

མངོན་ཤེས་ལྷ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །མངོན་ཤེས་ལྷ་པོའི་སྒྲུབ་བ་ཡིས་ཏེ་རྩེ་འཆང་གཙོ་བོར་
བྱས་པའི་དང་པོ་སྒྲུབ་བ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྟོན་དུ་བཏང་ནས། སངས་རྒྱས་མཆོག་
གི་སྟེ་སྒྲུབ་བ་འད་པའི་ས་སྟོང་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྷའི་གནས་མིག་ན་བ།
སྒྲ། ལྟེ། གསང་གནས་ནམས་སྟོང་པར་སྒྲུབས་པའི་གནས་སུ་རིམ་བ་བཞིན་དུ། ཡོ་རྒྱུ་སྒྲུབ་ཏུ་
ནམས་བསྟོམ། དེ་ནམས་ཡོངས་སུ་གྱུར་བ་ལས་ནམ་སྒྲུབ་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་
ལྷར་བསྟོམ། དེ་ཡང་ནམ་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་བ་ལྷའི་ནམ་བ་ལ་ངོ་བོ་དབང་པོ་ལྷའི་རང་
བཞིན་དུ་གྱུར་བ་དང་སྟོག་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྒྲ་བོ་རོ་རེག་བྱ་ནམས་དབང་ཤེས་སོ་སོའི་
ཡུལ་དུ་གསལ་པོར་བྱང་བའི་ནམ་གནས་དེ་ཡང་དང་ཡང་དུ་གྲོམས་པར་བྱས་བ་ལ་བརྟེན་
ནས། མིག་ལ་སོགས་པའི་མངོན་ཤེས་ལྷ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་སྒྲུབ་བ་པོ་ནམས་ཀྱིས་
སྟོབ་པར་བྱ་བའི་དམ་ཆོག་མངོན་པར་མཐེན་ནས་སྟོན་པའི་བཙུམ་ལྷན་འདས་རྩེ་རྩེ་འཆང་ཆེན་
པོས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་རྟོ། །

གཉིས་⁵¹³པ་རྩོགས་རིམ་པའི་མངོན་ཤེས་སྒྲུབ་ཚུལ་ལ། རྩོགས་རིམ་པའི་སྐབས་གང་དུ་
མངོན་ཤེས་གང་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཡན་ལག་གི་རྒྱང་གི་རྩོད་བཞེས་ཀྱིས་མངོན་ཤེས་བསྒྲུབ་ཚུལ་
དངོས་བཤད་པ་དང་། མངོན་ཤེས་⁵²⁷བསྒྲུབ་པའི་རྟེན་བཤད་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(རྩོགས་རིམ་པའི་སྐབས་གང་དུ་མངོན་ཤེས་གང་བསྒྲུབ་པ་)ཞེ། རྟེན་བྱང་འདུག་པས་ཡན་
ལག་གི་རྒྱང་ལ་རྩོད་བཞེས་བྱས་པའི་སྟོན་ནས། སྟོག་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྒྲ་རགས་ནམས་
མཐོང་བའི་མིག་གི་མངོན་ཤེས་སོགས་གསར་དུ་བསྒྲུབ་མི་དགོས་ཏེ། རོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་
མཉམ་པར་བཞག་པའི་རྩེས་ཐོབ་དུ་སྟོག་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་སྒྲ་རགས་སོགས་མཐོང་བའི་
མིག་གི་མངོན་ཤེས་སོགས་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་བྱིར། དེས་ན་རྟེན་སྒྲུབ་ལས་པ་དེས་ཡན་ལག་

གི་རྒྱང་གི་དོར་བཟུམ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་ཤེས་རེ་རེས་ཀྱང་ཡུལ་ལྷ་ག་འཇལ་བའི་མངོན་ཤེས་
ནམས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལོ།།

གཉིས་པ་(ཡན་ལག་གི་རྒྱང་གི་དོར་བཟུམ་གྱིས་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས་བཤད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དོ་རྩེ་ཆེན་པོ་ཅེ་ལྷ་པ། །འབར་བ་ལྷ་ཡིས་ནམ་པར་བརྒྱན། །གནས་ལྷ་དག་ཏུ་སྦྱར་
བ་ཡིས། །དོ་རྩེ་མངོན་ཤེས་འདྲ་བར་འགྱུར། །མེ་སྟག་མང་པོ་འབྲུག་པ་ཡི། །རང་སྟགས་འཁོར་ལོ་
བསྐྱོམ་པར་བྱ། །དོ་རྩེ་ལྷ་ཡི་སྦྱར་བ་ཡིས། །དོ་རྩེ་མངོན་ཤེས་འདྲ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། དེའི་ཚུལ་ཡང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་ལས་མི་བསྒྲིག་པས་དོ་རྩེ། ཡུལ་ནམས་འབིགས་
པར་བྱེད་པས་ན་ཅེ་མོ་སྟེ། དབང་ཤེས་ལྷའི་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་རྒྱང་ལྷའི་འབར་བ་སྟེ་ཡན་
ལག་གི་རྒྱང་ལྷ་པོ་དེ་ཡིས་ནམ་པར་བརྒྱན་པ་ནི་ནང་ཏུ་འཇུག་པ་མི་གྱི་གདངས་དང་། གནས་
པ་ལྷ་འི་གདངས་དང་། ཕྱིར་ལྷང་བའི་ཆེ་རྒྱ་གྱི་གདངས་གྱིས་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་རེ་རེ་ཡང་
གནས་ཏེ། ཡུལ་ལྷ་ག་དག་ཏུ་ཞུགས་པར་བསྐྱོམས་པའི་དོ་རྩེའི་བཟུམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མིག་
སོགས་དབང་ཤེས་རེ་རེས་ཀྱང་གཟུགས་སོགས་སྒོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཡུལ་ལྷ་ག་འཇལ་བའི་མངོན་
ཤེས་ཐོབ་པ་ལ་དོ་རྩེ་འཆང་དང་འདྲ་བར་འགྱུར་རོ། །དོ་རྩེ་ལྷ་སྟེ་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་ལྷའི་ཁ་དོག་
ནི། རྒྱ་བ་དམར། །ནམ་པར་རྒྱ་བ་སྟོ། །ཡང་དག་པར་རྒྱ་བ་སེར། །རབ་ཏུ་རྒྱ་བ་དཀར། །རེས་པར་
རྒྱ་བ་ལྷང་ཁ། །རེ་རེ་ལའང་འོད་ཟེར་ལྷ་ལྷ་འཕྲོ་བའི་འོད་ཟེར་མེ་སྟག་མང་པོ་འབྲུག་པ་ཡིས། །རྒྱང་
ལྷའི་ལྷང་འཇུག་གནས་གསུམ་གྱི་རང་གདངས་སྟགས་ཡི་གོ་གསུམ་གྱི་གདངས་དང་དབྱེར་མེད་
ཏུ་སྦྱར་བའི་དོ་རྩེའི་བཟུམ་པ་དེ་མགལ་མའི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་ལྷར་བསྐྱོམ་པར་བྱས་པ་ལ་
བརྟེན་ནས་དབང་ཤེས་རེ་རེས་ཀྱང་ཡུལ་ལྷ་ག་འཇལ་བའི་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་ལ་དོ་རྩེ་འཆང་དང་

འབྲ་བར་འགྱུར་རོ།

525

གསུམ་པ་(མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པའི་རྟེན་བཤད་པ་)ནི། འོ་ན་དེ་འབྲ་བའི་མངོན་ཤེས་བསྐྱབ་པའི་
རྟེན་དེ་གང་ཡིན་སྟེ་ན།

ཆ་རྒྱུད་ལས། རྟོ་རྟེན་མ་ཁའི་དགྲིལ་ཉིད་དུ། །འཁོར་ལོ་སངས་རྒྱས་འབར་འོད་འབྱ། །སངས་
རྒྱས་འབྱུག་པར་རབ་བསྐྱེམས་ན། །སངས་རྒྱས་གནས་དང་འབྲ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྟོ་རྟེན་མ་ཁའོ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་བའི་བྱུང་འབྱུག་འོངས་སྐྱ་བས་བཟུང་
བའི་རགས་པའི་སྐྱལ་སྐྱུ་ལ་གནས་པ་དེས། རང་གི་ལུས་ཀྱི་དགྲིལ་ཉིད་དུ་ཆུད་པའི་འཁོར་ལོ་སྟེ་
མིག་སོགས་དབང་པོའི་ཆོགས་ལཱའི་སྒོ་ནས་རྒྱ་བའི་སངས་རྒྱས་རྣམ་སྣང་ལ་སོགས་པ་ལཱའི་
འབར་བའི་འོད་དང་འབྲ་བའི་ཁ་དོག་ལཱའི་མདོག་ཅན་གྱི་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་ལྷ་ནང་དུ་འབྱུག་པ་ཨོ།
གནས་པ་ལྷ་ལྷིང་ལྷང་བ་རྩྱུ་གྱི་གདངས་དང་སྦྱར་བའི་ཆེ་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་རེ་རེ་ཡང་སངས་
རྒྱས་ཉེ་ལུས་ལྷ་ག་ལ་འབྱུག་པར་རབ་དུ་བསྐྱེམས་པའི་རྟོ་རྟེན་བསྐྱེམས་པ་དེ་བྱས་ན། དབང་ཤེས་
རེ་རེས་ཀྱང་ལུས་ལྷ་ག་འཇལ་བའི་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་ལ་སངས་རྒྱས་མི་སྟོབ་པའི་བྱུང་པོ་ལ་
གནས་པ་སྟེ་བརྟེན་པའི་རྟོ་རྟེན་འཆང་ཆེན་པོ་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་རོ།

493

གསུམ་པ་རྟོགས་རིམ་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གཞན་བསྟན་པ་ལ། རྟོ་རྟེན་གསུམ་གྱི་རིམ་འཛིན་
གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཤད་པ་དང་། དེ་དག་གི་པན་ཡོན་བསྟན་པ་དང་། རྟོ་རྟེན་གསུམ་གྱི་རིམ་
གཞིག་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཤད་པ་དང་གསུམ།

529

530

དང་པོ་(རྟོ་རྟེན་གསུམ་གྱི་རིམ་འཛིན་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཤད་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། སངས་རྒྱས་དགྲིལ་འཁོར་དབུས་གནས་པར། །བདག་གིས་ལུས་ལ་སྣང་

མཛད་བཞག། སྙིང་ཁར་ཡི་གེ་ཨོ་བསམས་ལ། །སྤགས་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བསྒྲིམ། །འགོག་
པའི་དོ་རྩེ་སེམས་ཉིད་དུ། །གང་ཆེ་དེ་ལ་སྦྱེ་འགྱུར་ན། །སངས་རྒྱས་ཀུན་གྱི་མཆོག་འཛིན་པ། །
ཡིད་བཞིན་དཔལ་ལྷན་ལྟ་བུར་འགྱུར། །སངས་རྒྱས་དགྲིལ་འཁོར་དབུས་གནས་པར། །དོ་རྩེ་
མི་བསྒྲིད་རབ་ཏུ་བསྒྲིམ། །སྙིང་ཁར་ཡི་གེ་རྩྱུ་བསྒྲིམས་ནས། །སེམས་ནི་ཐིག་ལེར་གྱུར་པར་
བཞག། །སངས་རྒྱས་དགྲིལ་འཁོར་དབུས་གནས་པར། །ཆེ་དཔག་མེད་པ་རབ་ཏུ་བསྒྲིམ། །སྙིང་
ཁར་ཡི་གེ་ལྷུང་བསམས་ཏེ། །དོ་རྩེ་ཐིག་ལེར་གྱུར་པར་བཞག། །ཅེས་གསུངས།

དོན་ཅི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐད་དོད་བྱད་ཆ་ཞེས་པ་ཤེས་པ་ལའང་འདྲུག་ཅིང་དེ་ཡང་འདིས་
ཤེས་པར་བྱེད་པ་དང་། འདི་ཤེས་པར་བྱ་བ་གཉིས་ལས་འདིར་བྱི་མ་གཟུང་སྟེ། དེས་ན་སྦྱ་
ལུས་པ་དེས་ཤེས་བྱ་བཅུད་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་དང་། སྦྱ་ལུས་པ་
རང་གི་ལུས་དབུས་གནས་པར་ཉེ་དོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ནས་སྦྱ་དོ་རྩེ་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་
དུ་བསྒྲིད་དེ་བསྒྲིམ། དེ་སྦྱའི་དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ་ཡིན། དེའི་སྙིང་གར་ཨོ་ཡིག་བསམ། དེ་
སྦྱའི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ། སྤགས་ཨོ་ཡིག་དེའི་མགོར་ཐིག་ལེའི་ནང་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དོ་
བོ་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ཨ་ཐུང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཞིག་བསྒྲིམ། དེ་ནི་སྦྱའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
སེམས་དཔའ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་སྦྱའི་དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ་དེ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ལ་
ཐེམ། དེ་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་ལ་ཐེམ། དེ་ཡང་འགོག་པའི་དོ་རྩེ་སྟེ་འོད་གསལ་གྱི་སེམས་
ཉིད་དུ་ཞུགས་པར་གྱུར་པ་གང་གི་ཆོ། །གང་ཐག་དེའི་རྒྱད་ལ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་སྦྱེ་བར་འགྱུར་
ལ། དེ་ལས་ལངས་པ་ན་སངས་རྒྱས་རིགས་ལྡེ་པོ་ཀུན་གྱི་མཆོག་དུག་པ་དོ་རྩེ་འཛིན་པ་ཆེན་
པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་བྱང་འདྲུག་ཁོངས་སྦྱོད་རྫོགས་པའི་སྦྱར་བཞེངས་ཏེ། །གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགོས་འདོད་སྐྱོང་བ་ལ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ཞོར་བུ་ལྟ་བུའི་དཔལ་དང་ལྷན་པར་གྱུར་

ཏོ། །སངས་རྒྱུ་ཉེ་ཤེས་པ་སྐྱུ་ལུས་པ་དེས་ཤེས་བྱ་བཅུད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སེམས་དང་། སྐྱུ་ལུས་པ་རང་གི་སེམས་དབྱས་གནས་པར་ཉེ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ནས་ཐུགས་དོན་མི་བསྐྱོད་པར་རབ་ཏུ་བསྐྱོམ། དེ་ཐུགས་ཀྱི་དམ་ཆེག་སེམས་དཔལ། དེའི་སྤྱིང་གར་ཡི་གེ་རྩྱ་སྐྱོམ་དེ་ཐུགས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་ཡིན། རྩྱ་དེའི་ཐིག་ལའི་ནང་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཨ་ཐུང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་བསྐྱོམ། དེ་ཐུགས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔལ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱུ་ཉེ་ཤེས་པ་སྐྱུ་ལུས་པ་དེས་ཤེས་བྱ་བཅུད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དག་དང་། སྐྱུ་ལུས་པ་རང་གི་དག་དབྱས་གནས་པར་ཉེ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ནས་གསུང་དོན་མེད་དཔག་ཏུ་མེད་པར་རབ་ཏུ་བསྐྱོམ། དེ་གསུང་གི་དམ་ཆེག་སེམས་དཔལ་ཡིན། དེའི་སྤྱིང་ཁར་ཡི་གེ་ལྷུང་བསམ་དེ་གསུང་གི་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་དང་། ལྷུང་དེའི་ཐིག་ལའི་ནང་དུ་བསྐྱེད་རིམ་པས་མི་བྱེད་བསམ་ན་དོན་རྩེ་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་ཨ་ཐུང་ཤད་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ།

⁵²⁷
གཉིས་པ་(དེ་དག་གི་པན་ཡོན་བསྐྱར་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། འདི་ནི་དམ་ཆེག་མཆོག་གི་མཆོག་།དོན་མི་བྱེད་གསུམ་བསྐྱོམ་པ། །འགོག་པའི་དམ་ཆེག་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །སངས་རྒྱུ་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་འགྱུར་བ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དམ་ཆེག་མཆོག་བསྐྱེད་རིམ་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་ཀྱང་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཁམས་གསུམ་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་དང་། སྐྱུ་ལུས་པ་རང་གི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་ཏེ་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོན་ལས་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་སེམས་དཔལ་ལུས་བཅེགས་སུ་བསྐྱོམ་པ་དེ་ཉིད་རིམ་འཛིན་གྱི་བསམ་གཏན་གྱིས་འོད་གསལ་དུ་

བསྐྱུས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་འདི་ནི་མཚན་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་པ་འགོག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གཉིས་སྣང་
རྒྱལ་པ་ལས་མི་འདའ་བས་ན་དམ་ཚིག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
མངོན་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་སངས་རྒྱས་ནི་ཕུང་པོ་ལྷ་སྟེ་ཐ་མལ་གྱི་
ཕུང་པོ་ལྷ་སྣངས་པའི་བྱང་འཇུག་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྐྱའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ།

527

གསུམ་པ་(རྫོ་རྩེ་གསུམ་གྱི་རྩེས་གཞིག་གི་ཉིང་ངེ་འཛིན་བཤད་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རྫོ་རྩེ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་གནས་པར། །གསལ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་པར་
བྱ། །ལུས་ངག་སེམས་ལ་ཡི་གེ་ཨོ། །བསམས་ན་དེ་ནི་བསྐྱལ་པར་གནས། །རྫོ་རྩེ་ནམ་མཁའི་
དབྱིངས་གནས་པར། །ཚོས་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །ལུས་ངག་སེམས་ལ་ཡི་གེ་ཨུཾ།
བསམས་ན་དེ་ནི་བསྐྱལ་པར་གནས། །རྫོ་རྩེ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་གནས་པར། །རྫོ་རྩེའི་དགྲིལ་
འཁོར་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །ལུས་ངག་སེམས་ལ་ཡི་གེ་ཧཱུྃ། །བསམས་ན་དེ་ནི་བསྐྱལ་པར་གནས། །
བཅོམ་ལྷན་འདས་རྫོ་རྩེ་གསུམ་གྱི་རྫོག་པའི་དམ་ཚིག་གིས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་རྟོ། །ཞེས་
གསུངས།

ནོན་ཞི། རྟེན་སྒྲུ་ལུས་པ་དེས་སྒྲུ་གསུང་བྲགས་གྱི་སེམས་དབང་སྒྲུམ་བཅེགས་བསྐྱོམ་པ་སྟོན་
དུ་བཏང་ནས་དབྱིངས་གྱི་སྐད་དོད་རྒྱ་ཏུ་ལ་རྒྱ་རར་བྱས་པ་འཛིན་པ་ལའང་འཇུག་པས་འཛིན་པར་
བྱེད་པས་ན་ཁམས་ཏེ། རང་མ་གཏོགས་པའི་ཁམས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་སྟོན་བཙུན་ཐམས་
ཅད་འོད་དུ་ཁྱབ་མོས་ནས་གསལ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་ཏེ་རང་སྒྲུ་རྫོ་རྩེ་ནམ་སྣང་དུ་གནས་པ་ལ་
ཐེམ་པར་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲུ་རྫོ་རྩེ་ནམ་པར་སྣང་མཛད་དེ་ཡང་འོད་དུ་ཁྱབ་ལུས་ངག་
གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་གྱི་ངོ་བོ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དབང་ཨོྲི་ཡིག་ལ་ཐེམ། དེ་ཐེག་ལེ་ལ་
ཐེམ། དེ་ཡང་འོད་དུ་ཁྱབ་ནས་རྫོ་རྩེ་ནམ་མཁའ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དུ་ཁྱགས་པར་བསམས་ན་དེ་

ལྷོ་མེ་འཕེལ་བའི་སྐབ་པ་པོ་དེ་ནི། སྐལ་པའི་སྐད་དོད་རྟོག་པ་ལའང་འཇུག་པས། གདུལ་བྱ་
 མེས་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རེ་བའི་རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་སྐྱ་གསུམ་ཀྱི་བདག་
 ཉིད་ཅན་དུ་གྱུར་ནས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ནས་གདུལ་བྱ་མེས་པ་ཅན་
 ཀྱི་དོན་མཛད་པར་འགྱུར་རོ། །དབྱིངས་ཏེ་ཁམས་རང་མ་གཏོགས་པའི་ཁམས་གསུམ་གྱིས་
 བསྐྱས་པའི་སྟོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་འོད་དུ་ཁྱེད་པར་མོས་ནས་རང་ཆོས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གསུང་
 རྩོམ་འོད་དཔག་མེད་དུ་གནས་པ་ལ་ཐེམ་པར་བསྐྱོམ་པར་བྱ། གསུང་རྩོམ་དེ་ཡང་འོད་དུ་ཁྱེད་
 བསྐྱས་པས་དག་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་མེས་པ་ཀྱི་རོ་བོ་ཡེ་ཤེས་མེས་པ་དབང་ཨུཌིག་ལ་ཐེམ་
 པར་བསྐྱོམ། དེ་ཐེག་ལེ་ལ་ཐེམ། དེ་ཡང་འོད་དུ་ཁྱེད་ནས་རྩོམ་མཁའ་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དུ་
 ཁྱེད་པར་བསྐྱས་པར་བསྐྱས་ན་དེ་ལྷོ་མེ་འཕེལ་བའི་སྐབ་པ་པོ་དེ་ནི། མེས་པ་ཅན་ཀྱི་རྟོག་པ་པོ་རེ་བ་
 ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་སྐྱ་གསུམ་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་གྱུར་ནས། འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་མ་
 སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་གདུལ་བྱ་མེས་པ་ཅན་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །དབྱིངས་ཏེ་
 ཁམས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱས་པའི་སྟོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་འོད་དུ་ཁྱེད་པར་མོས་ནས་རང་རྩོམ་འོད་
 དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་བྱུགས་རྩོམ་མི་བསྐྱོད་པར་གནས་པ་ལ་ཐེམ་པར་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །བྱུགས་རྩོམ་
 རྩོམ་མི་བསྐྱོད་པ་དེ་ཡང་འོད་དུ་ཁྱེད་ནས་ལྷོ་མེ་འཕེལ་བའི་མེས་པ་ཀྱི་རོ་བོ་ཡེ་ཤེས་
 མེས་པ་དབང་ཨུཌིག་ལ་ཐེམ། དེ་ཐེག་ལེ་ལ་ཐེམ། ཐེག་ལེ་དེ་ཡང་འོད་དུ་ཁྱེད་ནས་རྩོམ་
 མཁའ་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་དུ་ཁྱེད་པར་བསྐྱས་ན་དེ་ལྷོ་མེ་འཕེལ་བའི་སྐབ་པ་པོ་དེ་ནི་གདུལ་
 བྱ་མེས་པ་ཅན་ཀྱི་རེ་བའི་རྟོག་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་སྐྱ་གསུམ་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་
 དུ་གྱུར་ནས་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་ནས་གདུལ་བྱ་མེས་པ་ཅན་ཀྱི་དོན་
 བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་རྩོམ་གསུམ་ཀྱི་དམ་ཆེག་སྟེ་རྩོམ་གཞིག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཀྱི་འགྲོ་

བའི་རྟོག་པ་རྫོགས་པར་མཛད་པ་མཁུན་ནས་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྗེ་རྗེ་འཆང་
ཆེན་པོས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།

བཞི་⁴⁹³པ་(དབང་ཐོབ་ནས་རྒྱུ་སྟོག་པ་སོགས་ཀྱི་པན་ཡོན་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུ་ལས། སྐྱེ་དང་གསུང་ཐུགས་རྗེ་རྗེ་ཡི། །རྣལ་འབྱོར་འདིར་གྱུར་ཕྱིན་ཆད་ནི། །སྟོག་
གམ་ཡང་ན་སེམས་ཀྱང་རུང་། །དེ་ཡང་རྗེ་རྗེ་འཛིན་འབྱར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྗེ་རྗེ་ཡི་རང་བཞིན་རྗེ་རྗེ་འཆང་གི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཐོས་
བསམ་སྟོམ་གསུམ་ལ་དབང་བར་བྱེད་པའི་སྟོན་རུང་གི་དབང་བཞི་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་འདིར་
གྱུར་ཕྱིན་ཆད་ནི། རྒྱུ་ཀྱི་དོན་རིམ་གཉིས་བསྟོམ་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད། རྒྱུ་ཀྱི་ཆོག་སྟོག་
གམ་ཡང་ན་དེའི་དོན་སེམས་པ་དག་ཀྱང་རུང་སྟེ་དེ་ཡང་རྗེ་རྗེ་འཛིན་པ་རྗེ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དང་
འབྱ་བར་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་མཆོད་པའི་གནས་སུ་འགྱུར་རོ།།

གསུམ་པ་⁴⁹³ལེན་པ་མཆོད་དོན་བཤད་པ་ནི།

ཅ་རྒྱུ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་
གསང་བ་འདུས་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲུགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
རྗེ་རྗེའི་རིག་པའི་སྐྱེས་སུ་མཆོག་གི་ལེན་སྟེ་བཅུ་གཅིག་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་གསང་
བ་འདུས་པའི་རྒྱུ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྲུགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
སྤྲུགས་ཀྱི་སྐྱེ་དང་རྗེ་རྗེའི་རིག་པའི་སྐྱེས་སུ་མཆོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་བསྐྱེད་པ་ནི་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་
ལེན་ཡིན་ལ། དེ་བརྗོད་བྱར་བྱས་ནས་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་ཆོགས་ལའང་ལེན་ཞེས་བྱའོ།།

བཞི་པ་ལུ་དེ་བཤད་ཟེན་པར་བསྟན་པ་ནི། ལུ་བུ་གཅིག་པ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་
 པའོ། །འོ་ན་གཞུང་གང་དང་གང་མཐའ་དྲུག་གང་དང་གང་གིས་བཤད་སྟུང་ན། དེ་ནས་བཙུག་
 ལུ་འདས་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་རྩོམ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་དམ་ཆོག་རྩོམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་
 འཛིན་ཏོ་ཞེས་པའི་བར་སྐྱུ་རིམ་བཞིན་པར་བཤད། ཡེ་ཤེས་དཀྱིལ་འཁོར་དབུས་སུ་ནི་ཞེས་པ་
 ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དམ་ཆོག་རྩོམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏོ་ཞེས་
 པའི་བར་དགོངས་པས་བཤད། འོད་ཟེར་འབར་བའི་ཡེ་གོ་སྒྲོལ་ཞེས་པ་ནས། མངོན་པར་བྱང་
 ཆུབ་པ་རྩོམ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཏོ་ཞེས་པའི་བར་དགོངས་པ་མིན་པས་བཤད། རྣམ་པར་
 དབེན་པའི་རི་བོ་དང་། །ཞེས་པ་ནས། བསམ་གཏན་བསྐྱུས་པ་འདི་དག་བསྒྲོམ་ཞེས་པའི་བར་
 དང་དེས་ཀྱིས་བཤད། མི་བསྐྱེད་ཡེ་ཤེས་དག་ལ་སོགས། །ཞེས་པ་ནས། བཙུག་ལུ་འདས་
 དམ་ཆོག་ཆེན་པོའི་རྩོམ་འཛིན་པར་མཐུན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་སྐྱུ་
 རིམ་བཞིན་པར་བཤད། རྩོམ་ཆེན་པོ་ཅེ་ལྟ་བུ། །ཞེས་པ་ནས། རིག་པའི་སྐྱེས་བྱ་མཆོག་གི་ལུ་
 ཞེས་པའི་བར་དགོངས་པས་བཤད་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་ལུ་བུ་གཅིག་པ་དེ་དགོངས་པ་འགྲེལ་
 ཚུལ་མཐའ་དྲུག་གི་ནང་ནས། དགོངས་དགོངས་མིན། དང་དེས། སྐྱུ་རིམ་བཞིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 བཀའ་བས་ཐོན་པའི་ལམ་ལ། རིགས་དྲུག་གི་སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱུ་བྱུ་གཅིག་པའི་བྱ་བ་གཅིག་
 པ་དྲུག་དང་། སྐྱེས་ཀྱི་སྐྱུ་ལས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱུར་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་། བསྐྱེད་རིམ་པ་དང་རྩོགས་
 རིམ་པའི་མངོན་ཤེས་བསྐྱུ་ཚུལ་དང་། སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སེམས་དཔའ་སུམ་བཙུགས་
 རྣམས་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་བཅུག་པ་ལས། འཁོར་བ་རིམ་བྱོང་མ་སྟོངས་ཀྱི་
 བར་དུ་རིགས་འབྲུག་མི་འཆད་པའི་རྩོམ་ཆེན་པོ་སྐྱུར་གནས་ནས་སེམས་ཅན་ཀྱི་དོན་བྱེད་

བ་དང་། དབང་བཞི་རྫོགས་པར་ཐོབ་ནས་རྒྱད་ཀྱི་ཆོག་བསྐྱུག་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་རྡོ་རྗེ་འཆང་
 དང་འབྲ་བར་སྐྱེ་བོ་ཀྱན་གྱིས་མཆོད་པའི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་ནམས། འཆད་ཚུལ་ཆོགས་
 བཤད་དང་སློབ་བཤད་གཉིས་ཀྱི་སློ་ནས་ཉན་པ་པོའི་གང་ཟག་ལྷ་ལ་བཤད་པས། དེ་དག་གི་
 རྒྱད་ལ་འོད་ཟུང་གི་གོ་བ་ཆགས་པ་ནི་ལུ་བུ་གཅིག་པ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པའི་དགོས་
 པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

བསྟན་པ་དང་། དངོས་གྲུབ་⁵⁶⁶ གྱི་ཐབས་བསྟན་པའི་ཆོག་བསྟན་པ་དང་ལ།

དང་པོ་(སྤྱད་པ་པོའི་ཆོག་གིས་སྟན་པའི་གསུང་ལ་འབྲུག་པ་)ནི།

ཅུ་རྒྱུ་ལས། སྟན་པ་དོ་རྩེ་འཛིན། །སྤྱད་པ་ཡེ་ཤེས་མཆོག་སྐྱབ་པ། །དམ་ཆོག་དེ་ཉིད་
དོ་རྩེ་གསུམ། །དོ་རྩེ་གསུང་གིས་བཀའ་སྩལ་པ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། ས་འོག་ས་སྟངས་སྒྲའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་རྩེ་ས་སྤྱད་པར་མཛད་པས་ན་སྟན་པ།
གཉིས་སྤྱ་མེད་པའི་བྱང་འབྲུག་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་འཛིན་པར་བྱེད་པས་ན་དོ་རྩེ་འཛིན་པ།
རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་པ་རྣམས་འབྲིན་པར་བྱེད་པས་ན་བསྤྱད་པ། ཡེ་ཤེས་མཆོག་
འིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་བསྤྱད་པར་མཛད་པས་ན་བསྐྱབ་
པ་སྤྱ་གསུང་ཐུགས་གྱི་དོ་རྩེ་གསུམ་དམ་ཆོག་སྟེ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་འོད་
གསལ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་དོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོས་དོ་རྩེ་ལྟར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གྱིས་མི་བྱེད་
པའི་གསུང་གིས་འོག་ནས་འཆད་པའི་དོན་རྣམས་བཀའ་སྩལ་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་(དོན་དམ་པ་ལ་དམིགས་པས་ཟིན་པའི་རང་ནས་སྦྱོས་པ་རྣམས་བྱ་བར་བསྟན་པ་)ནི།

ཅུ་རྒྱུ་ལས། མཁའ་དང་མཚུངས་པར་མཉམ་གྱུར་པ། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་ངོ་བོ་ཉིད། །ཆོས་
རྣམས་རང་བཞིན་དག་པ་ལས། །རོལ་མོ་འདི་དག་རབ་ཏུ་བསྒྲིམ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྤང་ཁམས་སྤྱེ་མཆེད་གྱི་ཆོས་རྣམས་ནམ་མཁའ་ཐོགས་པའི་རེག་པ་བཀག་པ་དང་
མཚུངས་པར། བདེན་པའི་སྦྱོས་པ་བཀག་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དང་རོལ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་
མཉམ་བཞག་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་ནས་རང་
བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་དག་པ་ཡིན་པ་ལ། བདེ་བ་ཆེན་པོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རིམ་བཞིན་དུ་རྟོགས་

བས་ཟིན་པའི་ངང་ནས་རྩོམ་མཁན་གཅིག་ཉིད་ཆས་གོས་ཀྱི་དབང་གིས་སྒྲ་ཆོགས་སུ་འབྱུང་
བ་ལྟར། རྩོམ་འཆང་གཅིག་ཉིད་གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ལྷའི་
འཁོར་ལོ་འདི་དག་ཏུ་ཤར་བར་བསྒྲོམ་པ་སྟེ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་(དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པའི་གནས་བསྟན་པ་)ལ། བྱང་ངེས་གཉིས།

དང་པོ་(བྱང་དོན)ནི།

ཅུ་ཆུད་ལས། དགོན་པ་ཆེན་པོའི་ས་ཕྱོགས་སུ། །མེ་ཏྲིག་འབྲས་བུ་སྟོགས་ཀྱིས་བརྒྱན། །རི་
བོ་དབེན་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ། །དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པ་བསྐྱབ། །ཅེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྟོང་ལས་རྒྱུད་གྲགས་ཀྱིས་འཕགས་པའི་དགོན་པ་དང་། དཔག་ཆད་བཙུ་ལྷས་
འཕགས་པའི་དགོན་པ་ཆེན་པོའི་ས་ཕྱོགས་དེར་སྐྱེས་པའི་ཤིང་སྟོན་པ་དང་མེ་ཏྲིག་དང་འབྲས་
བུ་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་རི་བོའི་ཕྱག་ལ་སོགས་པ། སྐྱེ་བོའི་འདྲུ་འཛིས་དབེན་པའི་སྐྱབ་པ་བོ་
རང་གི་ཡིད་དང་མཐུན་པའི་ས་ཕྱོགས་རྣམས་སུ་བཤད་ཟིན་དང་འཆད་འགྱུར་གྱི་དངོས་གྲུབ་
བསྐྱབ་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པར་བྱས་ན་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་(ངེས་དོན)ནི། སྐྱེ་ལུས་པའི་ཕྱང་སོགས་ནི་སྟོང་གི་ངེས་དོན་དང་། དེ་འོད་གསལ་དུ་
བརྒྱག་པ་ནི་སྟོང་ལས་རྒྱུད་གྲགས་དང་། དཔག་ཆད་བཙུ་ལྷས་འཕགས་པའི་དགོན་པ་ཆེན་པོའི་
ངེས་དོན་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་པའི་མི་གནས་པར་གཉིས་སྒྲུང་བྱུ་བའི་
ཚུལ་གྱིས་གནས་པའི་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ནི། ས་ཕྱོགས་ཀྱི་ངེས་དོན་
ཡིན་ཏེ། ཕྱང་སྟོན་ལས། རྣམ་མཁར་བརྟགས་པའི་སྦྱར་བ་ཡིས། །ཕྱང་པོ་དགོན་པ་ཆེན་པོར་
འདོད། །གནས་མེད་གནས་པའི་སྦྱར་བ་ཡིས། །གནས་ཆེན་པོ་ནི་ས་ཕྱོགས་ཡིན། །ཞེས་

གསུངས་པའི་ཕྱིར། འོད་གསལ་ལས་ཟུང་འཇུག་གི་སྐྱབ་བསྐྱེད་པ་ནི་ས་ཕྱོགས་དེར་སྐྱེས་པའི་ཤིང་
 ལྷན་པའི་ངེས་དོན་དང་། ཟུང་འཇུག་ལོངས་སྐྱབ་བ་དེ་དངོས་གྲུབ་སྣ་ཚོགས་བསྐྱབ་པའི་ནུས་པ་དང་
 ལྷན་པ་ནི་ཤིང་ལྷན་པ་མེ་ཉྱག་དང་ལྷན་པའི་ངེས་དོན་དང་། ཟུང་འཇུག་པ་དེས་སྐྱལ་པའི་སྐྱབ་གཟུང་
 བ་ནི་འབྲས་བྱ་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། འདིར་ནི་ལོངས་སྐྱོད་
 རྫོགས་པ་ཤིང་། །དངོས་གྲུབ་སྣ་ཚོགས་མེ་ཉྱག་ལྷན། །སྐྱལ་པའི་འབྲས་བྱས་ཡང་དག་བརྒྱན། །
 ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི་རི་བོའི་ངེས་དོན་དང་། དེ་
 གཉིས་སྣང་དང་བྲལ་བ་ནི་སྐྱེ་བོའི་འདུ་འཛིས་དབེན་པའི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་ངེས་དོན་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་
 བས་མི་སྒྲོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་བསྐྱབ་པ་ནི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱས་པ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པའི་ངེས་དོན་
 ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་རི། །དངོས་མེད་དབེན་པ་ཉམས་དགའ་
 བའོ། །རྩོམ་ཞེས་བྱ་དེར་བསྐྱབ་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

བཞི་པ་⁵³⁵ (གནས་དེར་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་ཚོགས་བསྟན་པ་)ལ། རྫོགས་རིམ་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་
 པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་བསྟན་པ་དང་། བསྐྱེད་རིམ་པས་⁵⁴⁰ འཛིག་ཉེན་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་
 བསྟན་པ་དང་། རྫོགས་རིམ་པས་⁵⁶¹ ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་
 པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(རྫོགས་རིམ་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་བསྟན་པ་)ལ། སྐྱེ་མཉམ་སྐྱབ་བསྐྱབ་པའི་
 ཚུལ་དང་། དེ་ཉིད་འོད་གསལ་⁵⁴⁰ ཏུ་བརྒྱག་པ་ལས་ཟུང་འཇུག་གི་སྐྱུར་བཞེངས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་
 དང་གཉིས།

དང་པོ་(སྐྱེ་མཉམ་སྐྱབ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་)ནི།

ཆ་རྒྱུ་ལས། མི། ལུས་དང་ངག་སེམས་དོན་མེད། །དོན་འཇམ་པ་རབ་ཏུ་བསྐྱོམ། །ལུས་དང་
ངག་སེམས་ལ་སྒྲིམ་པས། །དོན་མེད་འཇམ་པ་འབྲ་བར་འགྱུར། །དཔག་ཆད་བརྒྱུ་ཡི་ཁྱོན་ཅམ་
བྱ། །དོན་འབར་བའི་འོད་དག་གིས། །རྒྱན་ནམས་ཀྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་ཡི། །དག་པའི་བདག་ཉིད་
སྤང་བར་འགྱུར། །ཆངས་པ་བྲག་པོ་ལ་སྒྲུགས་ལྟས། །ནམས་ཀྱང་མཐོང་བར་མི་རུས་སོ། །དོན་
འཇམ་པ་མཆོག་གི་དམ་ཆོག་མི་སྤང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་རྟོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་གྱི་མི་ཉི་འཇམ་དཔལ་གྱི་ས་པོན་ཏེ་སེམས་དབེན་གྱི་རྒྱུང་སེམས་ལས་བསྐྱབས་པའི་
ལུས་དང་ངག་དང་སེམས་ཀྱི་དོན་མེད་དང་ལྡན་ཞིང་སྐྱུ་ལུས་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་དེས། རང་
བསྐྱེད་རིམ་པ་མན་ཆད་གྱིས་མི་བྱེད་པས་ན་དོན་མེད་བསྐྱེན་ཅིང་བསྐྱེན་པས་ན་འཇམ་པའི་སྐྱུ་མའི་
སྐྱུ་རབ་ཏུ་བསྐྱོམ་པའི་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གནས་ནས། ལུས་དང་ངག་དང་སེམས་དང་
ལྡན་པའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲིམ་པ་སྟེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུར་བལྟས་པ་
ལ་བརྟེན་ནས། དོན་མེད་འཇམ་པ་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དང་རྣམ་པ་འབྲ་བའི་དག་པའི་སྐྱུ་
མའི་སྐྱུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །

འོན་མ་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དེ་ཁྱད་པར་ངེ་ལྟ་བུ་དང་ལྡན་སྟམ་ན། དག་པའི་བདག་ཉིད་མ་
དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དེ་མཆོན་དཔེའི་རྒྱན་ནམས་ཀྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་དང་། རང་གི་སྐྱུ་ལས་བྱུང་
ཞིང་དོན་མེད་ལྟར་མི་མཐུན་ཕྱོགས་གྱིས་མི་བྱེད་པའི་འབར་བའི་འོད་དག་གིས་དཔག་ཆད་བརྒྱུའི་
ཁྱོན་ཅམ་བྱ་སྤང་བར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་སྐྱུ་ལུས་པ་རང་གི་ལུས་འཇིག་རྟེན་པའི་ལྟ་ཆངས་
པ་དང་། དག་པོ་དང་། ཁྱབ་འཇུག་ལ་སོགས་པའི་མིག་ཤེས་གྱིས་ཀྱང་མཐོང་བར་མི་རུས་ན།
དེ་ལས་གཞན་པའི་སྐྱུ་པོ་ཐ་མལ་པ་རྣམས་གྱིས་ལྟ་ཅི་སྒྲིམ་ཏེ་ནམ་ཡང་མཐོང་བར་མི་རུས་
སོ། །དོན་མེད་འཇམ་པ་མཆོག་གི་དམ་ཆོག་མ་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དེ་ཉིད་སྐྱུ་ལུས་མ་ཐོབ་པའི་སོ་

སྐྱེ་ནམས་ཀྱི་མིག་ཤེས་ལ་མི་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྟོ།།

གཉིས་པ་⁵³⁸ (དེ་ཉིད་འོད་གསལ་དུ་བརྟག་པ་ལས་བྱུང་འདུག་གི་སྐྱེར་བཞེངས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། རྫོ་རྩེ་མི་ཕྱེད་གསུམ་ལས་བྱུང་། །གཤམ་གཅི་དམ་ཆེག་ལྷ་ནམས་ནི། །ལྷགས་གསུམ་ལས་བྱུང་ལྷན་བྲས་ཏེ། །ཁར་བརྟག་ནས་ནི་བསྐྱོམ་པར་བྱ། །སངས་རྒྱས་ཀྱན་གྱི་མི་ཕྱེད་པའི། །ལྷགས་ནི་དེ་རུ་རབ་བསྐྱོམས་ན། །རྫོ་རྩེ་འཇམ་པའི་འོད་འབྲ་བར། །དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། རྫོ་རྩེ་གསུམ་དབྱེར་མི་ཕྱེད་པའི་ལྷའི་ནལ་འབྱོར་དང་ལྷན་པའི་སྐྱབ་པ་པོས་རང་གི་སེམས་ཀྱིས་བཏགས་པ་ཅམ་ལས་བྱུང་བའི་བཤམ་བ་ཡུལ་ལྷ་རྫོ་རྩེ་མ་ལྷ་དང་། གཅི་བ་དབང་པོ་ལྷ་སེམས་དབའ་ལྷ་ནམས་སུ་བལྟས་ནས་དམ་ཆེག་སྟེ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་མཉམ་པར་སྐྱོར་བའི་སྐྱོད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷགས་ཏེ་སེམས་དབེན་གྱི་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ལས་མཆན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་མ་དག་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་བྱུང་བ་སྟེ་བསྐྱེད་པ་དང་ལྷན་པར་བྲས་ཏེ། སྐྱེ་དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་ཁར་ཏེ་འོད་གསལ་དུ་བརྟག་ནས་བསྐྱོམ་པར་བྱ་ཞིང་སངས་རྒྱས་རྟོག་གེ་བ་ནམས་ཀྱིས་མི་ཕྱེད་པའི་ལྷགས་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་ནི་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དེ་རུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བརྟག་པར་རབ་ཏུ་བསྐྱོམས་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྟེ། རིང་པོ་མི་ཐོགས་པར་རྫོ་རྩེ་འཇམ་པའི་འོད་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱེ་ཡུས་དང་ནམ་པ་འབྲ་བའི་དག་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།།

གཉིས་པ་⁵³⁸ (བསྐྱེད་རིམ་པས་འཛིག་རྟེན་པའི་དངོས་བྱུབ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་)ལ། རང་གི་དོན་སྤུན་སུམ་ཆོགས་པ་བསྐྱབ་པ་དང་། ⁵⁵²གདུལ་བྱའི་སེམས་འདུན་པར་བྱ་བ་དང་། ⁵⁵⁷ལས་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཁ་

ཟས་ལ་ལོངས་སྟོང་པའི་ཚྭ་དང་། ⁵⁵⁹ ལྷ་རྣམས་དགེས་པའི་བྱིར་ཚེས་པར་བྱ་བའི་ཚྭ་དང་བཞི།

དང་པོ་(རང་གི་དོན་སྤྱོད་སྤུམ་ཚེགས་པ་བསྐྱབ་པ་)ལ། དངོས་བྱུང་བསྐྱབ་པའི་ཚྭ་དང་། དངོས་
⁵⁵²བྱུང་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་རིག་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་བསྟན་པ་དང་གཉིས།

དང་པོ་(དངོས་བྱུང་བསྐྱབ་པའི་ཚྭ་)ལ། བྱི་རོལ་གྱི་ཕྱག་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་འཛིན་
⁵⁴⁷བསྐྱབ་པ། སྤྲུགས་གྱི་རི་ལྷ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ། ⁵⁴⁹ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྐྱབ་བསྐྱེམས་
ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(བྱི་རོལ་གྱི་ཕྱག་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་)ལ། འཁོར་ལོའི་དང་། རྩ་རྩེའི་
⁵⁴⁴དང་། ⁵⁴⁵པརྩེའི་དང་། རལ་གྱིའི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(འཁོར་ལོའི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་)ལ། བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས་དང་། བན་ཡོན་མཐུག་སྟུང་
དང་བཅས་པ་གཉིས།

དང་པོ་(བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། འཁོར་ལོ་འོད་འཕྲོ་མདངས་མཆོག་ཅན། །རང་གི་སྤྲུགས་གྱིས་རབ་བསྐྱེམས་
ནས། །སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་བཞུགས་པའི་གནས། །བསྐྱེམས་ན་སངས་རྒྱས་འདྲ་བར་
འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། བསྐྱབ་ཚུལ་རྟེན་ནང་ལ་གཞིལ་བའི་རྣམ་སྒྲུང་གི་རིགས་གྱི་སྐྱབ་པ་པོས་རྣམ་སྒྲུང་གི་
ཉིང་རེ་འཛིན་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་དུ་བཏང་ལ། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སུ། དདུལ་ལས་བྱས་
པའི་འཁོར་ལོ་དཀར་པོ་ཁྲ་གང་པ་ཅིབས་བརྒྱད་པ་ལྟེ་བ་སུ་འཁྲུད་དང་བཅས་པ། ཡི་གེ་གསུམ་
བརྒྱས་པའི་བྲིའི་རྒྱས་བསང་བདུད་ཅི་ལྟས་བྱུགས་པའི་བསྐྱབ་པ་བྱས་ལ། བསྐྱབ་པའི་དགྱིལ་

འཁོར་གྱི་དབྱུས་སུ་བཞག་བསང་སྤངས་བྱས་ཏེ་སྟོང་པའི་ངང་ལས་རང་གི་སྤྲུགས་ཨོ་ལས་
འཁོར་ལོ་དཀར་པོ་ཅིབས་བརྒྱད་པ་འོད་ཟེར་བསྟོལ་མར་འཕྲོ་བའི་མདངས་མཆོག་ཅན་དུ་
བསྐྱེད་ཅིང་རབ་དུ་བསྟོལ་ལ། དེའི་ལྟེ་བའི་དབྱུས་སུ་ནམ་སྤང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་
གྱི་ཉེན་དང་བཉེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐུན་བཞིར་བསྟོལ་ནས། རོད་དུ་མེ་གསུམ་གྱི་རྟགས་
གང་རུང་བྱང་བའི་ཆེ་ལག་དུ་ཐོགས་ན་འོག་ནས་འཆད་པའི་སན་ཡོན་རྣམས་ཐོབ་པ་ལ་སངས་
རྒྱས་རྣམ་པར་སྤང་མཛད་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་(སན་ཡོན་མཁུག་སྤྱད་དང་བཅས་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། རི་རབ་སུམ་ཅུ་ཆ་དུག་གི་རྩལ་ཕན་རི་སྟེད་ཡོད་པ་ཡི། རྫོ་རྩེ་འཛིན་དང་འབྲ་བ་
ཀུན། རྟེ་ཡི་རྩེས་སུ་འབྲང་བར་འགྱུར། འཁོར་ལོའི་དམ་ཆེག་ཅེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་
གསུངས།

དོན་ནི། འཁོར་ལོའི་རིག་འཛིན་བརྟེས་པའི་རྣལ་འབྱུར་པ་དེ་དེའི་རིག་འཛིན་བརྟེས་པ་ལ་
བཉེན་ནས་རི་རབ་སུམ་ཅུ་ཆ་དུག་གི་རྩལ་ཕན་རི་སྟེད་ཡོད་པའི་གངས་དང་མཉམ་པའི་འཁོར་
ཀུན་རྫོ་རྩེ་འཛིན་པ་རྫོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོའི་འཁོར་དང་འབྲ་བར་རང་ལ་མི་བྱེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྩེས་
སུ་འབྲང་བར་འགྱུར་རོ། འཁོར་ལོའི་རིག་འཛིན་བརྟེས་པ་དང་སྤངས་རྟགས་གཉིས་དམ་ཆེག་
སྟེ་མཉམ་པར་ཐོབ་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ།

གཉིས་པ་(རྫོ་རྩེའི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་)ལ། བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས་དང་། སན་ཡོན་མཁུག་སྤྱད་དང་
བཅས་པ་གཉིས།

དང་པོ་(བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རྡོ་རྗེ་ཆེན་པོ་རང་སྤྲུགས་ཀྱིས། །དཀྱིལ་འཁོར་དབུས་སུ་རབ་བསྐྱེམས་ནས། །
རྡོ་རྗེ་ཀྱང་གྱི་གནས་ཡིན་པར། །བསམས་ན་རྡོ་རྗེ་འདྲ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྟེན་ནང་ལ་གཞིལ་བའི་མི་བསྐྱོད་པའི་རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་པོས་མི་བསྐྱོད་པའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སུ། ལྷགས་ལས་བྱས་པའི་རྡོ་
རྗེ་ཆེན་པོ་སོར་བརྒྱད་པ་ཅེ་ལྷ་པ་ཡི་གེ་གསུམ་བཞུགས་པ་སོགས་སྤར་བཞིན་བྱས་ཏེ། བསྐྱབ་
པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་བཞག་བསང་སྦྱངས་བྱས་ལ། སྟོང་པའི་རང་ལས་རང་གི་
སྤྲུགས་རྩྭ་ལས་རྡོ་རྗེ་ཆེན་པོ་ཅེ་ལྷ་པར་བསྐྱེད་པ་དེའི་ལྷེ་བའི་དབུས་སུ་མི་བསྐྱོད་པ་གཙུག་པོར་
བྱས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་དང་བཟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཐུན་བཞིར་བསྐྱེམས་ནས། རྩོད་དུ་
མེ་གསུམ་གྱི་རྟགས་གང་རུང་བྱང་བའི་ཆེ་ལག་རུ་སྟོགས་ན་འོག་ནས་འཆད་པའི་པན་ཡོན་རྣམས་
ཐོབ་པ་ལ་སྤྲུགས་རྡོ་རྗེ་མི་བསྐྱོད་པ་དང་འདྲ་བར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་(པན་ཡོན་མཐུག་སྟེད་དང་བཅས་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རི་རབ་སུམ་ཅུ་ཅ་རྩ་གཅིག་། རུལ་ཐུན་རི་སྟེད་ཡོད་པ་ཡི། །དེ་སྟེད་ཀྱི་ནི་བྱད་མེད་
རྣམས། །ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་གནས་སུ་འགྱུར། །བྲག་པོ་དག་གིས་བྱག་བྱས་པ། །ཁམས་གསུམ་
རྡོ་རྗེ་ཆེན་པོར་འགྱུར། །རྡོ་རྗེ་དམ་ཆོག་ཅེས་བྲ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྡོ་རྗེའི་རིག་འཛིན་བརྟེན་པའི་རྣམས་འཕྱོར་པ་དེས། དེ་ལ་བཟེན་ནས་རི་རབ་སུམ་ཅུ་
ཅ་རྩ་གཅིག་རུལ་ཐུན་རི་སྟེད་ཡོད་པའི་གངས་དེ་སྟེད་ཀྱི་བྱད་མེད་རྣམས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་
པོ་སྐྱེ་བའི་ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་བྲག་པོ་དག་གིས་བྱག་
བྱས་པའི་འོས་ལ་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ་དང་འདྲ་བར་འགྱུར་རོ། །རྡོ་རྗེའི་རིག་འཛིན་བརྟེན་པ་དང་།

སྤངས་རྟོགས་དམ་ཆོག་སྟེ་མཉམ་པར་ཐོབ་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏེ།

⁵⁴¹
གསུམ་པ་(བརྒྱའི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་)ལ། བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས་དང་། བན་ཡོན་མཐུག་སྤྱད་དང་
བཅས་པ་གཉིས།

དང་པོ་(བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། བརྒྱ་ཆེན་པོ་འདབ་བརྒྱད་ལ། །རང་སྤྱགས་དྲོ་རྩེ་བསམས་ནས་སྤྱ། །ཆོས་རྣམས་
ཀྱན་གྱི་གནས་ཡིན་པར། །བསམས་ན་ཆོས་དང་འབྲ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཀྱི། རྟེན་དང་ལ་གཞིལ་བའི་འོད་དཔག་མེད་གྱི་རིགས་གྱི་སྐྱབ་པ་པོས་དེའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
དང་པོ་གཉིས་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སྤྱ། ཅན་ནམ་ཐངས་ལས་བྱས་
པའི་བརྒྱ་ཆེན་པོ་དམར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པ་ཡི་གེ་གསུམ་བཞུས་པ་སོགས་སྤར་བཞིན་བྱས་
ཏེ། བསྐྱབ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབྱས་སྤྱ་བཞག་བསང་སྤངས་བྱས་ལ་སྟོང་བའི་རང་ལས་རང་
གི་སྤྱགས་ལྷུང་ལས་དྲོ་རྩེ་ལྟར་མི་བྱེད་པའི་འོད་ཟེར་འབར་བའི་བརྒྱ་ཆེན་པོ་དམར་པོ་འདབ་མ་
བརྒྱད་པ་ལྟེ་བ་གེ་སར་དང་བཅས་པར་བསྐྱེད་དེའི་ལྟེ་བའི་དབྱས་སྤྱ་ཆོས་གྱི་རིགས་རྣམས་
ཀྱན་གྱི་མཆོག་འོད་དཔག་མེད་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་གྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་
འཁོར་ཐུན་བཞིར་བསྐྱོམས་ནས། རྟོན་དུ་མེ་གསུམ་གྱི་རྟགས་གང་རུང་བྱང་བའི་ཆེ་ལག་རྟེ་
སོགས་ན་འོག་ནས་འཆད་པའི་བན་ཡོན་རྣམས་ཐོབ་པ་ལ་དྲོ་རྩེ་ཆོས་འོད་དཔག་མེད་དང་འབྲ་
བར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་(བན་ཡོན་མཐུག་སྤྱད་དང་བཅས་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། རི་རབ་སུམ་ཅུ་ཆ་རྟག་གི། །རྟལ་ཐན་རི་སྟེད་ཡོད་པ་ཡི། །སངས་རྒྱས་མཆོད་

མཆོག་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། །དག་པའི་བདག་ཉིད་འཛིན་པར་བྱེད། །བརྒྱ་མཉམ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་
ཉིང་རེ་འཛིན་རྟོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། བརྒྱའི་རིག་འཛིན་བརྟེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རི་རབ་སུམ་ཅུ་
ཅ་བྱག་གི་རྩལ་ཕྱན་རི་སྟེད་ཡོད་པའི་གངས་དང་མཉམ་པའི་དག་པའི་བདག་ཉིད་རིག་འཛིན་པོ་
དང་། སངས་རྒྱས་མཆོད་མཆོག་རིག་འཛིན་མོ་རྣམས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོག་གས་ཀྱི་གཙོ་བོར་
འཛིན་པར་བྱེད་དོ། །བརྒྱའི་རིག་འཛིན་བརྟེན་པ་དང་སྤངས་རྟོགས་དམ་ཆོག་སྟེ་མཉམ་པ་ཉིད་
ཐོབ་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་རྟོ།།

བཞི་⁵⁴¹པ་(རལ་གྱི་འཛིན་བསྐྱབ་པ་)ལ། བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས་དང་། བན་ཡོན་མཐུག་སྤྱད་དང་
བཅས་པ་གཉིས།

དང་པོ་(བསྐྱབ་ཚུལ་དངོས་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། ཡེ་ཤེས་ལྷ་ལྷན་རབ་བསྟེན་ན། །བསྐྱལ་བ་གསུམ་དུ་ཡུན་དུ་གནས། །ཕྱོགས་
བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །གསང་བ་གསུམ་ལ་བསྟེན་བཀྱར་བྱེད། །འོད་ཟེར་ལྷ་ཡི་
མདོག་འབྲེའི་འོད། །རང་གི་སྤྲལ་ས་ཀྱིས་རལ་གྱི་བསྐྱོམ། །མིག་ཡངས་ལག་ན་ཐོགས་ན་ནི། །ཞེས་
གསུངས།

ནོན་ནི། རྟེན་ནང་ལ་གཞོལ་བའི་མིག་ཡངས་ཉེ་ལས་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་པོས་ཡེ་ཤེས་ཉེ་
རྣམ་ཤེས་ལྷ་ཡུལ་ལྷ་ལ་འཐུག་པ་དང་ལྷན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
རབ་དུ་བསྟེན་པའི་སྒྲོན་ནས་དོན་གྲུབ་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་དུ་བཏང་ལ་ལས་རྒྱལ་
མཆོག་གི་དུས་སུ་གནས་ལུགས་སམ་ལུགས་གཞན་བཟང་པོ་ལས་བྱས་པའི་རལ་གྱི་ཆེན་པོ།

ཡི་གེ་གསུམ་བཞུས་པ་ནས་བསང་སྦྱངས་ཀྱི་བར་སྤར་ལྟར་བྱས་ལ་སྟོང་པའི་ངང་ལས་རང་གི་
 སྤགས་ཏུ་ལས་འོད་ཟེར་ལྷ་མཉམ་པར་འཕྲོ་བའི་མདོག་ཅན་གྱི་རལ་གྱི་ཆེན་པོར་བསྐྱེད་པའི་ཡུ་
 བའི་ལྟེ་བའི་དབུས་སུ། རོན་གྲུབ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ཆེན་དང་བཞེན་པའི་དཀྱིལ་
 འཁོར་ཐུན་བཞེར་བསྐྱོམས་ནས་བོད་དུ་མེ་གསུམ་གྱི་ཏྲགས་གང་རུང་བྱང་བའི་ཆེ་ལག་ཏུ་ཐོགས་
 བ། གནས་སྐབས་སུ་འོག་ནས་འཆད་པའི་པན་ཡོན་རྣམས་ཐོབ་པ་དང་། མཐར་ཐུག་ཕྱོགས་
 བཅུའི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསང་བ་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་མེ་གསུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམས་
 རང་རྒྱུད་ལ་བསྟེན་ཅིང་བསྐྱར་བ་སྟེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། བསྐྱལ་བ་གསུམ་གྱིས་མཆོན་པའི་
 འཁོར་བ་རྗེ་སྤེལ་མ་སྟོངས་ཀྱི་ཡུན་དུ་གནས་ནས་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་འགྱུར་
 སོ།

གཉིས་པ་(པན་ཡོན་མཐུག་སྦྱང་དང་བཅས་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དོ་མེ་གསུམ་རིག་འཛིན་པར་འགྱུར། །ཁམས་གསུམ་ཀྱན་གྱིས་རབ་མཆོད་
 ཅིང་། །ཆངས་དབང་ལྷ་མིན་ཕྱག་བྱས་པ། །སྟོང་གསུམ་ན་ནི་གཅིག་བྱ་བ། །མི་མཆོག་གསང་བ་
 འཛིན་པར་འགྱུར། །གང་རྣམས་འདོད་དང་བསམ་པ་དག །སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་མེ་འཛིན། །དོ་
 རྗེའི་ཐུགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་། །དེ་ལྟ་བུ་ཡི་དངོས་གྲུབ་སྟེར། །རལ་གྱི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་པ་ཞེས་
 བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། རང་གི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལྟའི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་མེ་གསུམ་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་
 མེད་དུ་འཛིན་པའི་རལ་གྱིའི་རིག་འཛིན་བརྟེས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་དེས། དེ་ལ་བཞེན་ནས་དོ་མེ་
 གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པའི་སྤགས་ཀྱི་རིག་པ་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱི་

གཙོ་བོར་འགྱུར་བ་དང་། ཁམས་གསུམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཀུན་གྱིས་རབ་ཏུ་མཆོད་ཅིང་ཆངས་བ་དང་
 དབང་པོ་དང་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམས་གྱིས་བྲལ་བྱས་བ་དང་། ལྷོང་གསུམ་ན་ནི་རང་གཅིག་
 ལུ་བ་སྟེ་རང་ཉིད་ལྷོང་གསུམ་གྱི་བདག་པོར་འགྱུར་བ་དང་། གསང་བ་བསྐྱེད་རིམ་ལ་གནས་པའི་
 མིའི་སྐྱབ་བ་པོ་རྣམས་གྱི་མཆོག་ཏུ་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་དང་། རྫོང་མེའི་ཐུགས་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་
 སྟེ་སྐྱབ་བ་པོ་རང་གི་སེམས་ལ་གང་རྣམས་འདོད་དང་བསམ་བ་དག་སྟེ། ཡིད་ལ་གང་འདོད་བ་
 དེ་བསམ་བ་དང་མཐུན་པར་དེ་ལྟ་བུའི་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དངོས་གྲུབ་
 རྣམས་སྟེར་བར་འགྱུར་རོ། །རལ་གྱིའི་རིག་འཛིན་བརྟེན་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་བ་སྟེ་གཙོ་བོར་
 གྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་རྟོ། །འདིར་རིན་པོ་ཆེའི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པར་མ་བཤད་བ་ལ་
 སྲ་མ་ཁ་ཅིག་རིན་པོ་ཆེ་ནི་དགོས་འདོད་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་འབྱུང་བས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་བ་
 ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་ཏེ། རིན་པོ་ཆེ་ལས་དགོས་འདོད་རང་བཞིན་གྱིས་འབྱུང་བ་
 དེས་བྲལ་མཆོན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་པའི་རིག་འཛིན་གྱི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་ཆ་ཅམ་དུ་
 ཡང་བསྐྱུན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདུས་པ་ལུགས་གཞན་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་བྲལ་མཆོན་གྱི་
 རིན་པོ་ཆེ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་ཡང་། འཁོར་ལོ་སོགས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་བཤད་
 པའི་རིགས་པས་ཤེས་ཀྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་སོ། །

གཉིས་⁵⁴¹པ་སྒྲགས་གྱི་རི་ལུ་ལ་བརྟེན་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། ཨོྲི་རི་ལུ་ཅ་ན་ཀའི། །འབྲུ་ཆད་ཅམ་དུ་བསམས་ནས་ནི། །དབུས་སུ་རང་གི་ལྷ་
 ཡི་གཟུགས། །བསམས་ཏེ་ཁར་བཅུག་རྣམ་བསྟོམས་ན། །དེ་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡང་། །བྱང་ཆུབ་
 སེམས་དཔའི་འོད་འཕར་འགྱུར། །ཉི་མ་ཤར་བའི་འོད་འཕེལ་ཞིང་། །རྩ་ཆུ་པོའི་གསེར་གྱི་མདོག་ །
 ལྷ་མོ་རི་ལུ་ཅ་ན་ཀའི། །འབྲུ་ཆད་ཅམ་དུ་བསམས་ནས་ནི། །དབུས་སུ་རང་གི་ལྷ་ཡི་གཟུགས། །

བསམས་ཏེ་ཁར་བཙུག་ནམ་བསྐྱེམས་ན། །དེ་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡང་། །བྲང་ཆུབ་ཡེ་ཤེས་འོད་འབར་
འགྱུར། །ཉི་མ་ཤར་བའི་འོད་འབར་ཞིང་། །ངམ་ཆུ་ཐོའི་གསེར་གྱི་མདོག་ །སྤྱི་ནི་རི་ལུ་ཅ་ན་གཤེ། །
འབྲུ་ཆད་ཅམ་དུ་བསམས་ནས་ནི། །དབྱས་སུ་རང་གི་ལྷ་ཡི་གཟུགས། །བསམས་ཏེ་ཁར་བཙུག་
ནམ་བསྐྱེམས་ན། །དེ་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡང་། །དོ་རྩེའི་སྐྱ་དང་འོད་འབར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དྲན་ཞི། །རྟེན་ནང་ལ་གཞོལ་བའི་རྣམ་སྒྲུང་གི་རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་པོས་རྣམ་སྒྲུང་གི་ཉིང་རེ་འཛིན་
དང་པོ་གཉིས་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སུ། ཨོྃ་ནི་རི་ལུ་ཅ་ན་གཤེ་མོན་སྟན་
རྟེན་འི་འབྲུ་ཆད་ཅམ་དུ་བསམས་ནས་ནི། ཨོྃ་དེའི་མགོ་ཐོའི་ནང་གི་དབྱས་སུ། ཨོྃ་ལས་བྲུང་བའི་
རང་གི་ལྷ་རྣམ་སྒྲུང་གི་གཟུགས་སུ་བསམས་པ། ཁ་སྟེ་སྐྱེ་བོར་བཙུག་ནས་རྒྱང་ནང་དུ་འཇུག་
བའི་རང་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་བསྐྱེམས་ན་དེ་ལྟར་བསྐྱེམས་པའི་སྐྱབ་པ་པོ་དེ་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྟེ་རིང་
པོར་མི་ཐོགས་པར་བྲང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འོད་འབར་འགྱུར་ཏེ། །ཉི་མ་ཤར་བའི་འོད་དང་འབར་
ཞིང་འཇམ་བུ་ཆུ་ཐོའི་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་གྱི་གཟི་བརྩེད་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །རྟེན་ནང་ལ་
གཞོལ་བའི་སྒྲུང་མཐའི་རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་པོས་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་པོ་གཉིས་
སྟོན་དུ་བཏང་ནས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སུ་ཨྲུཾ་ནི་རི་ལུ་ཅ་ན་གཤེ་མོན་སྟན་རྟེན་འི་འབྲུ་ཆད་
ཅམ་དུ་བསམས་ནས་ནི། ཨྲུཾ་དེའི་མགོ་ཐོའི་ནང་གི་དབྱས་སུ་ཨྲུཾ་ལས་བྲུང་བའི་རང་གི་ལྷ་འོད་
དཔག་མེད་ཀྱི་གཟུགས་བསམས་པ། ཁ་སྟེ་མགྱིན་པར་བཙུག་ནས་རྒྱང་ནང་དུ་གནས་པའི་རང་
བཞིན་དུ་རྣམ་པར་བསྐྱེམས་ན། དེ་ལྟར་བསྐྱེམས་པའི་སྐྱབ་པ་པོ་དེ་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྟེ་རིང་པོར་
མི་ཐོགས་པར་བྲང་ཆུབ་ཡེ་ཤེས་འོད་འབར་འགྱུར་ཏེ། །ཉི་མ་ཤར་བའི་འོད་དང་འབར་ཞིང་། འཇམ་
བུ་ཆུ་ཐོའི་གསེར་གྱི་མདོག་ཅན་གྱི་གཟི་བརྩེད་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །རྟེན་ནང་ལ་གཞོལ་བའི་
མི་བསྐྱོད་པའི་རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་པོས་མི་བསྐྱོད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་

ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སུ། སྤྱི་ནི་རི་ལུ་ཅ་ན་ཀ་སྟེ་མོན་སྒན་དེའུའི་འབྲུ་ཆད་ཅམ་དུ་བསམས་
ནས་ནི། སྤྱི་དེའི་མགོ་ཐོའི་ནང་གི་དབུས་སུ་སྤྱི་ལས་བྱུང་བའི་རང་གི་སྣ་མི་བསྐྱོད་པའི་གཞུགས་
བསམས་ལ། ཁ་སྟེ་སྟོང་ཁར་བཅུག་ནས་སྒྲུང་ཕྱིར་ལྡང་བའི་རང་བཞིན་དུ་ནམ་པར་བསྐྱོམས་ན།
དེ་ལྟར་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པའི་སྐྱབ་པ་པོ་དེ་ནི་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྟེ་རིང་པོར་མི་ཐོགས་པར་དོ་རྩེ་འཆང་
ཆེན་པོའི་སྐྱུ་དང་འོད་དེ་གཟེ་བེད་འབྲུ་བར་འགྱུར་རོ།

⁵⁴¹
གསུམ་པ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྐྱུ་བསྐྱོམས་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་ལ། རིགས་ལྡེའི་
གཞུགས་སུ་བསྐྱོམས་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་དང་། ⁵⁵¹མི་བསྐྱོད་པའི་གཞུགས་སུ་བསྐྱོམས་
ནས་ཁོ་ཐོའི་ཕྱག་མཆོག་གི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་གཉིས།

དང་པོ་(རིགས་ལྡེའི་གཞུགས་སུ་བསྐྱོམས་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུན་ལས། མཁའ་དབྱིངས་གསལ་བའི་དབུས་གནས་པར། །ནམ་པར་སྒྲུང་མཛད་རབ་ཏུ་
བསྐྱོམ། །ལག་ཏུ་འཁོར་ལོ་རབ་བསྐྱོམས་ན། །འཁོར་ལོའི་རིག་པ་འཛིན་པར་འགྱུར། །འཁོར་ལོ་
ཆེན་པོའི་རིགས་བསྐྱོམས་ཏེ། །སངས་རྒྱས་སྐུར་ནི་རབ་སྐྱོར་ཞིང་། །ཡེ་ཤེས་འདི་ནི་རབ་སྐྱབ་
པ། །ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་དག་གིས་བྱ། །མཁའ་དབྱིངས་དོ་རྩེ་དབུས་གནས་པར། །ཡེ་ཤེས་མི་བསྐྱོད་
རབ་བསྐྱོམས་ཏེ། །ལག་ཏུ་དོ་རྩེ་རབ་བསྐྱོམས་ན། །དོ་རྩེའི་རིག་པ་འཛིན་པར་འགྱུར། །དོ་རྩེ་
ཆེན་པོའི་རིགས་བསྐྱོམས་ཏེ། །དོ་རྩེའི་སྐྱུ་ནི་རབ་སྐྱོར་ཞིང་། །དོ་རྩེའི་མཆོག་འདི་སྐྱབ་པ་ནི། །ཡེ་
ཤེས་དོ་རྩེ་དག་གིས་བྱ། །མཁའ་དབྱིངས་རིན་ཆེན་དབུས་གནས་པར། །རིན་ཆེན་དོ་རྩེ་རབ་ཏུ་
བསྐྱོམ། །ལག་ཏུ་རིན་ཆེན་རབ་བསྐྱོམས་ན། །རིན་ཆེན་རིག་པ་འཛིན་པར་འགྱུར། །རིན་པོ་ཆེ་
ཡི་རིགས་བསྐྱོམས་ནས། །རིན་ཆེན་སྐུར་ནི་རབ་སྐྱོར་ཞིང་། །རིན་ཆེན་མཆོག་འདི་སྐྱབ་པ་

ནི། རྫོང་ཡེ་ཤེས་དག་གིས་བྱ། མཁའ་དབྱིངས་ཆོས་ཀྱི་དབྱུས་གནས་པར། ཆོ་དཔག་མེད་པ་
 རབ་ཏུ་བསྐྱེམ། ལག་ཏུ་བསྐྱོ་རབ་བསྐྱེམས་ན། བསྐྱོའི་རིག་པ་འཛིན་པར་འགྱུར། བསྐྱོའི་
 རིགས་ཆེན་བསྐྱེམས་ནས་སུ། ཆོས་ཀྱི་སྐྱུར་ནི་རབ་སྐྱུར་ཞིང་། བསྐྱོའི་མཆོག་འདི་སྐྱབ་པ་
 ནི། ཡེ་ཤེས་རྫོང་དག་གིས་བྱ། མཁའ་དབྱིངས་དམ་ཆོག་དབྱུས་གནས་པར། གདོན་མི་བ་
 བའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེམ། ལག་ཏུ་རལ་གྱི་རབ་བསྐྱེམས་ན། རལ་གྱི་རིག་པ་འཛིན་པར་འགྱུར། རལ་
 དམ་ཆོག་ཆེན་པོའི་རིགས་བསྐྱེམས་ནས། རོགས་མེད་དམ་ཆོག་རབ་སྐྱུར་ཞིང་། དམ་ཆོག་
 མཆོག་འདི་སྐྱབ་པ་ནི། ཡེ་ཤེས་རྫོང་དག་གིས་བྱ། ཞེས་གསུངས།

དྲན་ནི། མཁའ་དབྱིངས་ཉེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཚུབ་པས་མཆོན་པའི་དང་པོ་སྐྱུར་བ་དང་།
 གསལ་བ་ཆོ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་དབྱུས་སུ་གནས་པར་ནམ་པར་སྤང་མཛད་རབ་ཏུ་བསྐྱེམ་པ་
 རྟེན་སྤང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དང་པོ་སྐྱུར་བ་དང་དགྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྟོན་དུ་བཏང་སྟེ་
 ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སུ། རང་གི་ལག་ཏུ་སྟེ་བྱུག་གཡས་ཀྱི་དང་པོར་བསྐྱེམས་པའི་འཁོར་
 ལོ་དེ་བསང་སྐྱུངས་སྟོང་པའི་རང་ལས་ཨོ་ལས་བྱང་བའི་འཁོར་ལོ་དཀར་པོ་ཅི་བས་བརྒྱད་པ་སྟེ་
 བ་སུ་བྱུང་དང་བཅས་པའི་སྟེ་བའི་དབྱུས་སུ། འཁོར་ལོའི་རིགས་ཆེན་པོ་སྟེ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་
 རྟེན་སྤང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་བརྟེན་པའི་དགྱིལ་འཁོར་སྐྱབ་བཞིན་རབ་ཏུ་
 བསྐྱེམས་ན་འཁོར་ལོའི་རིག་པ་འཛིན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྟེན་སྤང་གི་སྐྱུར་ནི་
 རབ་ཏུ་སྐྱུར་ཞིང་། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་རྟེན་སྤང་གི་རབ་ཏུ་བསྐྱེམ་པ་
 བཤད་མ་ཐག་པ་འདི་ནི། མེ་ལོང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱུ་རྫོང་རྟེན་སྤང་གི་སྐྱེབ་
 པ་པོ་དག་གིས་བསྐྱེམ་པར་བྱའོ། མཁའ་དབྱིངས་ཉེ་དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཚུབ་པས་མཆོན་
 པའི་དང་པོ་སྐྱུར་བ་དང་། རྫོང་ལྷ་མི་བྱེད་པའི་འོད་ཟེར་འབར་བའི་ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་

དབྱུང་སྤྱུ་གནས་པར་ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་མི་བསྐྱོད་པ་རབ་དུ་
 བསྐྱེམས་པ་སྟེ། མི་བསྐྱོད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་དང་པོ་སྦྱར་བ་དང་དགེལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་
 གྲོན་དུ་བཏང་ནས། ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སྤྱུ་རང་གི་ལག་དུ་སྟེ་བྱག་གཡས་ཀྱི་དང་པོའི་རྩོད་
 རྩོད་པས་སྦྱངས་སྦྱངས་པའི་རང་ལས་སྦྱོར་ལས་བྱུང་བའི་རྩོད་རྩོད་ལྟེ་ཕྱ་པ་གྲོན་བོར་བསྐྱེམས་པའི་སྟེ་
 བའི་དབྱུང་སྤྱུ་རྩོད་རྩོད་ལས་ཆེན་པོ་སྟེ་མཆོག་དུ་གྱུར་པའི་ཐུགས་རྩོད་རྩོད་མི་བསྐྱོད་པ་གཙོ་བོར་
 བྱས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ཉེན་དང་བཞེན་པའི་དགེལ་འཁོར་ཐུན་བཞིར་རབ་དུ་བསྐྱེམས་པར་བྱས་
 བ། རྩོད་རྩོད་ལས་པ་འཛིན་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐུགས་རྩོད་རྩོད་མི་བསྐྱོད་པའི་སྦྱར་ནི་རབ་དུ་སྦྱར་
 བའི་དཔེ་བསྐྱབ་པ་འདི་ནི། ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་ཐུགས་རྩོད་རྩོད་མི་
 བསྐྱོད་པའི་རིགས་ཀྱི་སྦྱབ་པ་པོ་དག་གིས་བྱ་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རིན་འབྱུང་དང་། ཆོ་དཔག་མེད་
 དང་། དོན་གྲུབ་ནམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་⁵⁴⁹ (མི་བསྐྱོད་པའི་གཟུགས་སྤྱུ་བསྐྱེམས་ནས་ཁོ་བོའི་བྱག་མཆོན་ཀྱི་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། ཅེ་གསུམ་ཡེ་ཤེས་ཐུགས་རྩོད་ཐུགས་། རྩོད་རྩོད་པར་གྱིས་བསྐྱབས་ན། །སྦྱོར་
 གསུང་ཐུགས་ཀྱི་སྦྱབ་པ་ཡི། །བསམ་གཏན་དེས་ནི་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །བཅོམ་ལྷན་འདས་
 དམ་ཆོག་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་རྩོད་རྩོད་དེ་སྐྱོད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ཏེ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རང་གི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་དང་ལྟེ་སྦྱོར་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྩོད་རྩོད་གསུམ་ངོ་བོ་
 དབྱེར་མེད་དུ་བསྐྱབ་པ་ཡི་བསམ་གཏན་མཐར་ཕྱིན་པའི་ནང་ལ་གཞིལ་བའི་སྦྱབ་པ་པོ་དེས་
 རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཁྱད་པར་ཐུགས་རྩོད་རྩོད་མི་བསྐྱོད་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དང་པོ་གཉིས་གྲོན་དུ་བཏང་
 བས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་དུས་སྤྱུ་རང་མི་བསྐྱོད་པར་གསལ་བའི་བྱག་གཡས་ཀྱི་དང་པོར་

སྟོབས་པོ་ཆེའི་ཅེ་གསུམ། འདོད་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་གྱི་ལྷགས་ཀྱ། དབྱུག་སྟོན་ཅན་གྱི་དབྱུག་པ་
ལ་སོགས་པ་བསང་སྤངས་སྟོང་པའི་ངང་ལས་རྩྱུ་ལས་བྱང་བའི་ཅེ་གསུམ་ལ་སོགས་པར་
བསྐྱེད། དེ་དག་གི་སྟེ་བའི་གནས་སུ་མི་བསྐྱོད་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ལྷ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ཉེན་དང་
བརྟེན་པའི་དགྱིལ་འཁོར་ཐུན་བཞིར་བསྐྱོམ་ན། ཅེ་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་རིག་འཛིན་གྱི་དངོས་
གྲུབ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །དམ་ཆོག་སྟེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་སྟོན་པའི་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ནི་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ།།

གཉིས་པ་⁵⁴¹དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་རིག་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་བསྟན་པ་ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། ལམ་གྱི་བཞི་མདོའམ་ཤིང་གཅིག་བྱང་། །མཆོན་མ་གཅིག་དང་ཞི་གནས་སུ། །
རྩེ་རྩེ་དབྱུག་པའི་བྱང་པར་གྱིས། །སྐྱབ་པ་པོས་ནི་ཉག་ཏུ་བསྐྱབ། །ཅེས་གསུངས།

ནོན་ནི། ནང་ལ་གཞོལ་བའི་སྐྱབ་པ་པོས་ལམ་གྱི་བཞི་མདོ་སྟེ་རྒྱལ་རིགས། རྩེ་རིགས།
དམངས་རིགས། བྱམ་ཟེའི་རིགས་ཏེ་ཕྱག་རྒྱ་རིགས་བཞིའམ། ཤིང་གཅིག་བྱང་སྟེ་ཕྱག་རྒྱ་
རིགས་བཞི་པོ་གང་བྱང་གཅིག་ཁོ་ནའམ་མཆོན་མ་གཅིག་པ་སྟེ་རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཆ་
ལྷགས་འཛིན་པའི་བྱང་མེད་དམ་ཞི་གནས་ཏེ་གདོལ་པ་མོ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་མེད་ལེགས་པར་
བསྐྱབས་པ། རྩེ་རྩེ་སྟེ་སྤང་བ་གསུམ་རང་རྒྱུད་ལ་དབྱུག་པའི་བྱང་པར་དང་ལྷན་པའི་ཕྱག་རྒྱ་
དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་བྱང་བའི་བདེ་བས་སྟོང་པ་ངེས་པའི་བདེ་སྟོང་
དབྱེར་མེད་དུ་སྟོང་བའི་ཐབས་གྱིས་རིག་འཛིན་གྱི་དངོས་གྲུབ་ཉག་ཏུ་བསྐྱབ་པར་བྱལོ།།

གཉིས་པ་⁵⁴⁰གཏུམ་བུའི་སེམས་འདུན་པར་བྱ་བ་ལ། སྐྱེ་བོ་སྐལ་ལྷན་དབྱུག་པ། ལྷ་མོ་ནམས་
དབྱུག་པ། གཞོད་སྐྱེན་མོ་ལ་སོགས་པ་ནམས་དབྱུག་པ། དེ་ནམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྒྱས་གདབ་
⁵⁵⁵

པའི་ཚོག་དང་བཞི།

དང་པོ་(སྐྱེ་བོ་སྐལ་ལྷན་དགུག་པ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། སྦྱོར་གསུམ་དོ་རྩེ་ཅན་ནམས་ཀྱི། |སྦྱོར་གསུམ་སྤྲལས་ཀྱི་སྦྱེས་བྱ་བསམ། |
 སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས་སྒོ་ལྷན་གྱིས། |སྦྱོར་གསུང་སྤྲལས་ཀྱི་ཁྱོ་བ་བཏང་། |རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་
 མཚོག་གནས་པ། |སངས་རྒྱལ་དགུག་པ་དམ་པ་ཡིན། |ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྤྲལས་ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱིས་མཚོན་པའི་མངོན་བྱང་ལྗེ་སྦྱོར་བས་རང་ཉིད་སྦྱེས་བྱ་
 དོ་རྩེ་འཆང་དུ་བསམས་ནས་སྦྱོར་གསུམ་དོ་རྩེ་ཅན་ཏེ་སེམས་དཔའ་སུམ་བཅེགས་ཅན་དུ་
 བསྐྱེད་པས་མཚོན་པའི་དོ་རྩེ་འཆང་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་པོ་གཉིས་སྦྱོན་དུ་
 བཏང་ནས་ལས་རྒྱལ་མཚོག་གི་དུས་སུ། རང་དོ་རྩེ་འཆང་སྦྱོར་གསུང་སྤྲལས་ཏེ་སེམས་དཔའ་
 སུམ་བཅེགས་ཅན་དུ་གནས་པའི་སྤྲལས་ཀའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སེམས་དཔའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཁྱོ་བ་བཏང་
 གྱེ། ཡི་ལས་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་མཚོག་ལ་གནས་པའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཚོག་ཐོབ་
 བར་འདོད་པའི་སྒོ་ལྷན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་སྦྱིང་ཁ་ནས་འོད་ཟེར་གྱི་ལྷགས་ཀྱས་
 སྤྲལ་མགིན་པ་ནས་འོད་ཟེར་གྱི་ཞགས་པས་བཅིངས་ཏེ། རྒྱུད་གིས་བསྐྱེད་ནས་རང་གི་མདུན་དུ་
 བྱང་བར་བསྐྱོམས་ནས་ལམ་ལས་བྱང་བའི་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་སྦྱིང་དུ་བཞག་སྟེ་འོག་ནས་
 འཆད་པའི་རྒྱལ་འདེབས་བྱེད་པ་འདི་ནི། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་སྒོ་ལྷན་
 གྱི་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་དགུག་པའི་ཐབས་དམ་པ་སྟེ་མཚོག་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་(ལྷ་མོ་ནམས་དགུག་པ་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། དམ་ཚོག་ལས་བྱང་སྤྲལས་བཅུ་པ། |དོ་རྩེས་བཀུག་ནས་ཉེ་བར་སྦྱོད། |ནམ་

མཁའ་དབྱིངས་ཀྱི་རྩི་རྩེ་དམ་ཚིག་དགྲུག་པའི་ཚོ་གཤོ། ། ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། རྩོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་དམ་ཚིག་ལས་བྱུང་བའི་ལྷ་མོ་རྣམས་རྩི་རྩེ་ལྷ་ར་མི་
མཐུན་རྩོགས་ཀྱིས་མི་བྱེད་པའི་བཤད་མ་ཐག་པའི་དགྲུག་པའི་ཚོ་གས་བཀྱག་ནས་དེ་དང་ལྷན་
ཅིག་ཏུ་སྦྲེལ་ས་པར་ཞུགས་ཏེ་ཉེ་བར་ལོངས་སྤྱོད་པ་འདི་ནི། རྣམ་མཁའ་དབྱིངས་ཀྱི་རྩི་རྩེ་དམ་
ཚིག་སྟེ་རྣམ་མཁའ་ལྷ་མོ་རྣམས་དགྲུག་པའི་ཚོ་ག་མཚོག་དམ་པའོ། །

གསུམ་པ་(གཞོད་སྤྱོད་མོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དགྲུག་པ་)ནི།

ཅེ་རྒྱུ་ལས། རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་འཁོར་ལོ་ཆེ། །རྩི་རྩེ་བསྐྱར་ལ་སྦྲོགས་པས། །རྒྱལ་གནས་
ལྷགས་ཀྱི་བསམས་ནས་ནི། །དམ་ཚིག་དགྲུག་མཚོག་ཀྱི་བས་བྱ། །ཁམས་གསུམ་ཀྱི་དམ་
ཚིག་དགྲུག་པའོ། ། ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། འཁོར་ལོ་བྱག་མཚན་དུ་འཛིན་པའི་རྒྱལ་བ་རྣམ་པར་སྤྲང་མཛད་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་
པོ་གཉིས་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་ལས་རྒྱལ་མཚོག་གི་དུས་སུ་བྱག་མཚན་འཁོར་ལོ་ལས་འཕྲོས་པའི་
འོད་ཟེར་ཀྱི་ཀྱི་བས་སྟོང་ཁ་ནས་བྱག་འོད་ཟེར་ཀྱི་ཞགས་པས་མགྱེན་པ་ནས་བཅིངས་ཏེ་རྒྱུང་
གིས་བསྐྱོད་ནས་དམ་ཚིག་ལྷ་མོ་རྣམས་བྲངས་ཏེ་དགྲུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྩི་རྩེ་
བྱག་མཚན་དུ་འཛིན་པའི་མི་བསྐྱོད་པ་དང་། བསྐྱོད་བྱག་མཚན་དུ་འཛིན་པའི་འོད་དཔག་མེད་
དང་། སོགས་པས་རིན་པོ་ཆེ་བྱག་མཚན་དུ་འཛིན་པའི་རིན་འབྱུང་དང་། རལ་གྱི་བྱག་མཚན་
དུ་འཛིན་པའི་དོན་གྱུབ་རྣམས་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་དུ་བཏང་
ནས་ལས་རྒྱལ་མཚོག་གི་དུས་སུ་རང་གི་བྱག་མཚན་ལས་འཕྲོས་པའི་འོད་ཟེར་གྱི་ལྷགས་ཀྱིས་
སྟོང་ཁ་ནས་བྱག་མགྱེན་པ་ནས་འོད་ཟེར་གྱི་ཞགས་པས་བཅིངས་ཏེ་རྒྱུང་གིས་བསྐྱོད་ནས་ས་

འོག་ས་སྟེང་ས་སྒྲེའི་ཁམས་གསུམ་ན་གནས་པའི་གཞོན་སྤྱན་པོ་རྣམས་དམ་ཚིག་སྟེ་དགྲ་ག་
བར་བྱའོ།

བཞི་པ་⁵⁵²(དེ་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རྒྱས་གདབ་པའི་ཚིག་ཀྱི་ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་
པ་དང་། རོན་བསྐྱ་བ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(མདོར་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རྣམ་པའི་མཚོག་རྣམས་ཀྱན་ལྡན་པའི། །སངས་རྒྱས་སྤྱི་ནི་རྣམ་བསྟོམས་ལ། །
ལག་ཏུ་སྤྱི་དང་གསུང་ཐུགས་ཀྱི། །ཁྱོ་བ་ལ་སྟོགས་རབ་ཏུ་བསྟོམས། །འདི་དག་ལྟ་བུའི་སྦྱར་བ་
ཡིས། །དེ་ནི་གནས་ལས་བྱེད་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ཅི། དགྲ་ག་པའི་ཆེ་རིགས་གང་གིས་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་དགྲ་ག་པ་ཡིན་ཀྱང་རྒྱས་གདབ་
པའི་དུས་སུ་རང་མཚན་དཔེའི་རྣམ་པའི་མཚོག་རྣམས་ཀྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་དང་ལྡན་པའི་སངས་
རྒྱས་དོ་རྩེ་འཆང་གི་སྦྱར་ནི་རྣམ་པར་བསྟོམས་ལ། སྤྱི་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སེམས་
དཔའ་སུམ་བཅེགས་ཅན་དུ་བསྟོམས་ནས་ཐུགས་ཁའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སེམས་དཔའི་འོད་ཟེར་གྱི་
ཁྱོ་བས་བཀྱག་པའི་བསྐྱབ་བྱ་རང་གི་ལག་ཏུ་བཟུང་ནས། འོག་ནས་འཆད་པའི་རྒྱས་གདབ་ཀྱི་
ཚིག་འདི་དག་ལྟ་བུའི་སྦྱར་བ་ཡིས་བསྐྱབ་བྱ་འདི་ནི། ཐོབ་བྱའི་གནས་དོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོའི་གོ་
འཕང་ཐོབ་པའི་ལས་ནི་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རྣམ་པའི་མཚོག་རྣམས་ཀྱན་ལྡན་པའི། །དོ་རྩེའི་སྤྱི་ནི་རྣམ་བསྟོམས་ལ། །དོ་
རྩེའི་སྦྱར་བས་སྟེ་བསྟོམས་ན། །དོ་རྩེའི་གསུང་དང་འབ་པར་འགྱུར། །རྣམ་པའི་མཚོག་རྣམས་

ཀུན་ལྡན་པའི། །སངས་རྒྱས་སྐྱེ་ནི་རྣམ་བཞོམས་ལ། །ལག་ཏུ་བསྐྱབ་བྱ་བསམས་ན་ནི། །དོ་
 རྩེ་དང་ནི་འབྲ་བར་འགྱུར། །གསང་གསུམ་དམ་ཆོག་མཆོད་པའི་མཆོག །མཆོད་པས་མཆོད་
 རས་རབ་ཏུ་བསྐྱབ། །ཅེས་གསུངས།

དོན་ནི། དགྲུག་པའི་ཆེ་རིགས་གང་ཡིན་གྱི་རྣམ་འབྱོར་གྱིས་དགྲུག་པར་བྱེད་ཡང་རྒྱས་
 འདེབས་པའི་དུས་སུ་རང་གི་ལག་ཏུ་བསྐྱབ་བྱ་བཟུང་བར་བསམས་ནས། རང་མཆོན་དཔེའི་
 རྣམ་པའི་མཆོག་རྣམས་ཀུན་གྱིས་བརྒྱན་པ་དང་ལྡན་པའི་དོ་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱེ་ནི་རྣམ་པར་
 བཞོམས་པའི་ལུས་གྱིས་རྒྱས་གདབ་དེ་བྱས་ན། གནས་སྐབས་སུ་བསྐྱབ་བྱ་རང་གི་དབང་དུ་
 འགྱུར་ཞིང་། མཐར་ཐུག་རང་མཆོན་དཔེའི་རྣམ་པའི་མཆོག་རྣམས་ཀུན་གྱིས་བརྒྱན་པ་དང་
 ལྡན་པའི་སངས་རྒྱས་དོ་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱེ་ནི་རྣམ་པར་བཞོམ་པའི་སྐྱེའི་རྒྱས་གདབ་བྱས་པ་ལ་
 བརྟེན་ནས་དོ་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱེའི་དབང་ལྷག་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དང་། དག་གི་གནས་སྟེ་རྩྱ་ལས་
 བྱུང་བའི་དོ་རྩེར་བསྐྱེད། ཨོ་ཨུཾ་ཧྱཱཾ་ཆེ་གེ་མོ་མ་མ་ཨཱཿཀྱ་རུ་ཨུཾ་ཞེས་བཞུགས་ཏེ་དག་གིས་རྒྱས་
 བཏབ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དོ་རྩེའི་གསུང་དང་འབྲ་བར་གསུང་གི་དབང་ལྷག་ཐོབ་པར་
 འགྱུར་ཞིང་། སྐགས་གྱི་དོན་བསྐྱབ་བྱ་རང་གི་དབང་དུ་འགྱུར་བར་ཤོག་ཅིག་སྙམ་པའི་ཡིད་
 གྱིས་རྒྱས་གདབ་བྱས་ན་སྐགས་གྱི་དོ་རྩེ་དང་འབྲ་བར་སྐགས་གྱི་དབང་ལྷག་ཐོབ་པར་འགྱུར་
 རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གསང་བ་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱིས་རྒྱས་བཏབ་པའི་དམ་ཆོག་གི་མཆོད་པའི་
 མཆོག་འདི་ནི། རིག་མ་དང་སྙོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་
 བའི་མཆོད་པས་མཆོད་ནས་དངོས་བྱུང་རབ་ཏུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་(དོན་བསྐྱབ་བྱ་)ནི།

ཅ་རྒྱུ་ལས། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །གསང་བའི་སྤྲོད་པོ་བསྐྱུས་པ་ཡིན། །བཅོམ་
ལྡན་འདས་གསང་བ་ཆེན་པོའི་དམ་ཆོག་གིས་དེ་སྐད་ཅེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། བཤད་མ་ཐག་པའི་རྒྱས་འདེབས་ཀྱི་ཆོག་འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་
དྲོ་རྩེ་འཆང་གིས་གསུངས་པའི་བསྐྱུས་བྱ་དབང་དུ་དབྱུག་པའི་ཆོག་སྟེ་ཐབས་གསང་བའི་སྤྲོད་པོ་
སྟེ་གཅེས་པ་རྣམས་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསང་བ་ལྷ་ཆེན་པོ་རྣམས་དབང་དུ་དབྱུག་པ་སྟོན་
པའི་དམ་ཆོག་བཅོམ་ལྡན་འདས་དྲོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་ཅེས་གསུངས་སོ། །

⁵⁴⁰
གསུམ་པ་(ལས་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཁ་ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་ཆོག་)ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་རིག་འཛིན་
ལ་སོགས་པའི་ལས་བསྐྱུས་པའི་དུས་སུ་ཁ་ཟས་ཀྱི་བྱད་པར་རྩེ་ལྟ་བུ་བསྟེན་སྟམ་ན།

ཅ་རྒྱུ་ལས། འཁོན་དམ་ཆོག་མཆོག་གིས་ནི། དྲོ་རྩེ་གསུམ་མཆོག་བསྐྱུས་པར་བྱ། །བཤད་
གཅི་དམ་ཆོག་མཆོག་གིས་ནི། །རིག་པ་འཛིན་པའི་གཙོ་བོར་འགྱུར། །མྱང་པོའི་འཁྱིལ་དམ་
ཆོག་གིས། །མངོན་ཤེས་ལྷ་དག་ཐོབ་པར་འགྱུར། །རྟེན་འདུག་གི་དམ་ཆོག་གིས། །མི་སྣང་བ་
ཡི་བདག་པོར་འགྱུར། །ཁྱིལ་དག་གི་དམ་ཆོག་གིས། །དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་འགྱུབ་པར་
འགྱུར། །བཤད་པའི་དམ་ཆོག་གིས། །དྲོ་རྩེ་དབྱུག་པའི་མཆོག་ཏུ་འགྱུར། །འཁྱུ་རྣམས་ཐམས་
ཅད་མེད་ན་ཡང་། །ཐམས་ཅད་བསམས་པས་རྣམ་པར་བརྟག། དྲོ་རྩེ་སྦྱར་བ་འདི་བྱས་ན། །
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་བྱིན་གྱིས་རྒྱོབ། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་རྟོག་པའི་འཁོན་རང་གི་ཟས་སུ་བཟའ་བ་དང་ལྷ་དང་འགྱུར་
པོ་ལ་གཏོར་མར་སྦྱོར་པའི་དམ་ཆོག་མཆོག་གིས་ནི། དྲོ་རྩེ་གསུམ་ཀྱི་རང་བཞིན་ལྷ་མཆོག་གི་
རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པས་རང་གི་ལུས་ནམ་མཁའ་ལ་སྤྱོད་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱུས་པར་བྱ་བ་

དང་། བཤད་གཅིས་མཆོན་པའི་བདུན་ཅི་ལྟ་རང་གི་ཟས་དང་ལྟ་དང་འབྲུང་པོ་ལ་གཏོར་མར་
 སྒྲིན་པའི་དམ་ཆོག་མཆོག་གིས་ནི་རིག་པ་འཛིན་པའི་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་
 བར་བྱ་བ་དང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་རྟེན་པའི་སྒྲུང་པོ་ཆེའི་ཤ་རང་གི་ཟས་སོགས་བྱེད་པའི་
 དམ་ཆོག་མཆོག་གིས་ནི་མཛོན་ཤེས་ལྟ་དག་ཐོབ་པ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་
 པར་རྟེན་པའི་རྟེན་ཤིང་ཤ་རང་གི་ཟས་སོགས་བྱེད་པའི་དམ་ཆོག་མཆོག་གིས་ནི་མི་སྤང་བའི་བདག་
 ཐོར་འབྲུར་བ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཤ་རི་རྣམས་མ་རྟེན་ན་རྟེན་སྤྱི་བའི་ཕྱིར་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མེད་
 པར་རྟེན་པའི་ཁྱིའི་ཤ་དག་རང་གི་ཟས་དང་ལྟ་དང་འབྲུང་པོ་ལ་གཏོར་མར་སྒྲིན་པའི་དམ་ཆོག་
 མཆོག་གིས་ནི་བཤད་མ་ཐག་པའི་དངོས་གྲུབ་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་དང་། ཁ་
 ན་མ་ཐོ་བ་མེད་པར་རྟེན་པའི་བ་སྒྲུང་གི་ཤ་རང་གི་ཟས་སྤྱི་བ་དང་ལྟ་དང་འབྲུང་པོ་ལ་གཏོར་
 མར་སྒྲིན་པའི་དམ་ཆོག་མཆོག་གིས་ནི་རྩོ་རྩེ་ལྟར་དགྲུག་དཀའ་བའི་མཆོག་རྒྱལ་པོ་ལ་སོགས་པ་
 དབང་དུ་དགྲུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།

གོང་དུ་བཤད་པའི་ཤ་རྣམས་ཐམས་ཅད་མ་རྟེན་ན་ཤ་གང་རུང་གཅིག་ལ་ཤ་རྣམས་ཐམས་
 ཅད་ཡིན་པར་བསམ་པ་དང་། ཤ་གཅིག་ཀྱང་མ་རྟེན་ན་ཟན་དང་བག་ཟན་སོགས་ལ་མི་དང་སྒྲུང་
 པོ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་བྱས་ཏེ་དངོས་ཡིན་སྟེ་དུ་ཞེན་པ་བྱས་ལ། བསད་པ་མིན་པར་ཤི་
 བའི་མོས་པས་དེ་དག་གི་ཡན་ལག་སོགས་རང་གི་ཟས་དང་ལྟ་དང་འབྲུང་པོ་ལ་གཏོར་མར་སྒྲིན་
 པའི་ཕྱིར་ལོངས་སྤྱད་དེ་དངོས་གྲུབ་རྣམས་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །བཤད་མ་ཐག་པའི་རྩོ་རྩེ་ལྟར་མི་
 མཐུན་སྤྱོད་ཀྱིས་མི་བྱེད་པའི་ཁ་ཟས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་འདི་དག་བྱས་ན། མཁའ་ལ་
 སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་གྲུབ་རྣམས་འབྲུབ་པར་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་
 རྒྱོབ་པར་འབྲུར་པོ།།

བཞི་པ་⁵⁴¹(ལྷ་རྣམས་དགེས་པའི་ཕྱིར་ཆེས་པར་བྱ་བའི་ཆོག་)ལ། དབུ་རྒྱན་གྱི་ལྷ་ལས་བྱང་བའི་བདུད་
ཅིས་སེམས་དཔའ་གསུམ་ཀ་ཆེས་པར་བྱེད་ཚུལ་སྦྱར་བསྟན་པ། རིགས་སོ་སོའི་ལྷའི་བསྐྱེད་
ཆོག་གིས་བཟའ་བཏུང་བདུད་ཅིར་བྱས་ནས་ལོངས་སྦྱོད་པར་བསྟན་པ། དེའི་⁵⁶¹པན་ཡོན་མཐུག་
སྤྱད་དང་བཅས་པ་གསུམ།

དང་པོ་(དབུ་རྒྱན་གྱི་ལྷ་ལས་བྱང་བའི་བདུད་ཅིས་སེམས་དཔའ་གསུམ་ཀ་ཆེས་པར་བྱེད་ཚུལ་སྦྱར་བ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། རྣམ་པའི་མཆོག་རྣམས་ཀྱན་ལྡན་པ། །སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ནི་དོ་རྩེ་ཅན། །སྦྱང་
ཁར་ཡེ་ཤེས་དམ་ཆོག་དང་། །དབུ་རྒྱན་དོ་རྩེ་མཆོག་འཛིན་པ། །སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
མཉེས་གྱུར་པ། །དམ་ཆོག་མཆོག་གིས་བྱ་བ་ནི། །དངོས་བྱུང་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་མཆོག་།
དམ་ཆོག་མཆོག་གིས་རབ་ཏུ་བྱ། །དམ་ཆོག་ཐམས་ཅད་ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེར་གྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་
ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཐུན་མོང་དུ་བྱིན་གྱིས་རྫོབ་པའི་དེ་ཉིད་ཡན་ཆད་སྟོན་དུ་བཏང་
ནས། རང་ཉིད་མཆོན་དཔའི་རྣམ་པའི་མཆོག་རྣམས་ཀྱན་གྱིས་བརྒྱན་པ་དང་ལྡན་པའི་སྐྱ་གསུང་
ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་ཅན་ཏེ་དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ་དོ་རྩེ་འཆང་སྟོན་པོར་བསྐྱེད་པའི་སྦྱང་གར་སྐྱ་
ཆོགས་པར་དང་ལྷ་བའི་གདན་ལ། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་སྐྱ་མདོག་དམར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཐུག་
གཉིས་གྱིས་དོ་རྩེ་དང་བྲིལ་བུ་འཛིན་པ་ཡུམ་བཅས་སུ་བསྟོམ། དེའི་ཐུགས་ཀར་ལྷ་བའི་གདན་
ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའི་རྩྭ་ཡིག་སྟོན་པོ། དམ་ཆོག་སེམས་དཔའི་དབུ་རྒྱན་ཏེ་རལ་པའི་
ཅོད་པན་ལ་དོ་རྩེའི་རིགས་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་དོ་རྩེ་འཆང་དཀར་པོ་ཞལ་གཅིག་ཐུག་གཉིས་གྱིས་
དོ་རྩེ་དང་བྲིལ་བུ་འཛིན་པ། ཡུམ་དོ་རྩེ་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཐུག་མ་དང་སྟན་ཅིག་ཁ་སྦྱར་གྱི་སྦྱར་

བས་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བདུད་ཅིའི་རྒྱན་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཏེ་སེམས་དཔའ་གསུམ་པོ་
 ཐམས་ཅད་མཉེས་པ་སྟེ་ཆེས་པར་བྱ་བ་ནི། དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པའི་ཐབས་མཆོག་
 ཡིན་ཏེ། དམ་ཆོག་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི། དེ་ལྟ་བུའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་
 འདོད་པའི་དམ་ཆོག་མཆོག་གིས་སྐྱབ་པ་པོ་དག་གིས་རབ་ཏུ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །དབུ་རྒྱན་གྱི་ལྷ་
 ལས་བྱང་བའི་ཡེ་ཤེས་རྩོུ་ལྷེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདུད་ཅིས་དམ་ཆོག་སེམས་དཔའ། ཡེ་ཤེས་སེམས་
 དཔའ། ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཆེས་པར་གྱུར་པ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་ངེ་
 འཛིན་ཏོ།

གཉིས་པ་(རིགས་སོ་སའི་ལྷེའི་བསྐྱེད་ཆོག་གིས་བཟའ་བཏུང་བདུད་ཅིར་བྱས་ནས་ལོངས་སྟོང་པར་བསྟན་
 པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། ལྷེ་ཡེ་དམ་ཆོག་རྩོུ་ལྷེ་མཆོག་ །རྩོུ་ལྷེ་ཅན་གྱིས་རྩྱུ་བསྐྱོམས་ཏེ། །བདུད་ཅི་ལྷེ་ཡེ་
 སྐྱུར་བ་ཡིས། །ཐོས་ན་རྩོུ་ལྷེ་གསུམ་ཐོབ་འགྱུར། །ལྷ་དང་ཨོ་གྱི་དམ་ཆོག་ཀྱང་། །འདི་ནི་རྩོུ་
 རྩོུ་ལྷེ་མཆོག་སྟེ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། བསྟན་པ་དང་བསྐྱབ་པའི་དུས་སུ་དམ་ཆོག་སྟེ་རྩོུ་ལྷེ་རིགས་ལྷ་པོ་ཀྱན་གྱི་ནང་ནས་
 མཆོག་ཐུགས་རྩོུ་ལྷེ་ཅན་མི་བསྐྱེད་པར་བསྐྱོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་རང་གི་ལྷེ་རྩྱུ་ལས་བྱང་བའི་
 རྩོུ་ལྷེ་ཅེ་ལྷ་པར་བསྐྱེད་དེ། བཟའ་བཏུང་རྣམས་བདུད་ཅི་ལྷར་བསྐྱེད་པའི་སྐྱུར་བ་ཡིས་ཐོས་ན་རྩོུ་
 རྩོུ་གསུམ་སྟེ་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པའི་བདེ་བ་ལ་གནས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་
 རོ། །དེ་ལྟར་བྱེད་པ་འདི་ནི་རྩོུ་ལྷེ་རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་བྱེད་པའི་ལྷེ་ཏེ་ཐབས་
 མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་འོད་དཔག་མེད། རྣམ་སྤང་། རིན་འབྱུང་། དོན་གྲུབ་ཀྱི་

རིགས་ཀྱི་སྐྱབ་པ་པོས་རང་གི་ལྷེ་ལྷུང་ལས་བརྒྱ་དམར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པ་དང་། ཡོ་ལས་
འཁོར་ལོ་དཀར་པོ་ཅིབས་བརྒྱད་པ་དང་། སྒྲ་ལས་རིན་པོ་ཆེ་ཆ་དགུ་པ་དང་། རྒྱ་ལས་རལ་གྱི་
ལྷང་ཁུར་བསྐྱེད་དེ་བཟའ་བརྟུང་ནམས་བདུད་ཅི་ལྷར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པའི་
སྦྱར་བས་བཟའ་བར་བྱས་ན་ལུས་སེམས་གིན་ཏུ་སྦྱངས་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།

⁵⁵⁹
གསུམ་པ་(དེའི་པན་ཡོན་མཐུག་སྤྱད་དང་བཅས་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱད་ལས། འདི་ལྟ་བུ་ཡི་སྦྱར་བ་ཡིས། །རྩོམ་མི་བྱེད་འབྲེལ་བར་འགྱུར། །རྩོམ་མི་ཆོག་
བདུད་ཅི་འབྲེལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དྲན་ནི། རིགས་སོ་སོའི་ལྷེའི་བསྐྱེད་ཆོག་གིས་བཟའ་བརྟུང་ནམས་བདུད་ཅིར་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པ་འདི་ལྟ་བུའི་སྦྱར་བ་ཡིས་རྩོམ་མི་བྱེད་པ་རྩོམ་མི་འཆང་
དང་འབྲེལ་བར་འགྱུར་རོ། །བཟའ་བརྟུང་ནམས་རྩོམ་མི་བྱེད་པ་སྦྱེ་བདུད་ཅིར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་
པའི་ཆོ་གས་བདུད་ཅིར་བྱས་པའི་བདུད་ཅིའི་བྲེལ་བ་སྦྱེ་ཆོགས་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཉིང་
རེ་འཛིན་ཏོ།

⁵³⁸
གསུམ་པ་རྩོགས་རིམ་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་
ལ། མཆོམས་སྦྱར་ཏེ་ཐབས་དངོས་བསྟན་པ་དང་། རྩོགས་རིམ་པའི་ཆོ་འབྲུལ་བསྟན་པ་གཉིས་
ལས།

དང་པོ་(མཆོམས་སྦྱར་ཏེ་ཐབས་དངོས་བསྟན་པ་)ནི། བསྐྱེད་རིམ་པས་འཛིག་ཉེན་པའི་དངོས་གྲུབ་
བསྐྱབ་པ་བསྟན་པ་དེ་ནས་རྩོགས་རིམ་པས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པ་
བསྟན་པའི་བྱིར།

ཅ་ལྷུང་ལས། རྩོམ་དམ་ཆོག་གསུམ་གྲུབ་མཆོག་། སྐྱུ་གསུམ་རྩོམ་ཅན་དུ་འགྱུར། ། ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། རྩོམ་དམ་ཆོག་ཅས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། ། རྩོམ་སེམས་དབེན་གྱི་ལྷུང་
སེམས་ལས་བྱུང་བའི་མ་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་དམ་
ཆོག་སྟེ་རོ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་ཞུགས་པར་བྱས་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་དངོས་གྲུབ་མཆོག་
ཟུང་འདུག་གི་སྐྱུ་བསྐྱེད་དེ་ལ་བཞེན་ནས་ཆོས་སྐྱུ། ལོངས་སྐྱུ། སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་གསུམ་མངའ་བ་ཅན་གྱི་
མི་སྐྱོབ་པའི་རྩོམ་འཆང་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་(རྩོགས་རིམ་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་བསྟན་པ་)ལ། རང་གཞན་གྱི་དོན་བསྐྱབ་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་
པ་དང་། མདོན་ཤེས་⁵⁶⁵ལྷ་ཐོབ་ནས་གཞན་དོན་བསྐྱབ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། སྤྱགས་⁵⁶⁶
བཅུའི་འཛིག་ཉེན་དུ་རི་ལྟར་སྤྱོད་ཅིང་གནས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(རང་གཞན་གྱི་དོན་བསྐྱབ་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་ལྷུང་ལས། སྤྱགས་བཅུའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི། ། ཁོར་བུ་ཡིད་བཞིན་རྒྱ་མཆོར་འགྱུར། །
འཛིག་ཉེན་ཁམས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། ། རྩོམ་འོད་བདག་ཉིད་སྣང་བར་བྱེད། ། འཁོར་ལའི་དམ་ཆོག་
གྲུབ་པའི་མཆོག་། སངས་རྒྱས་སྐྱུ་དང་འབྲ་བར་འགྱུར། ། གཞུའི་བྱེ་སྟེད་ཐམས་ཅད་དུ། ། གྲུབ་པ་
ཀུན་ཏུ་ནམ་པར་སྤྱོད། ། དམ་ཆོག་དམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། ། རིག་པ་འཛིན་པའི་གཙོ་བོར་འགྱུར། །
རྩོམ་སྐྱུ་ནི་རབ་བསྐྱོམས་པས། ། ཐམས་ཅད་དམ་ཆོག་མཆོག་ཏུ་འགྱུར། ། མི་སྣང་གྲུར་པ་
ཐམས་ཅད་ལ། ། སྟོང་ཁམས་དག་ནི་སྣང་བར་བྱེད། ། སངས་རྒྱས་ཀུན་ལས་འཕྲོག་པ་དང་། ། ལྷ་
ཡི་བྱ་མོ་མཆོག་ལ་སྤྱོད། ། གཞུའི་བྱེ་སྟེད་སངས་རྒྱས་ནམས། ། རྩོམ་གསུམ་གྱི་གནས་བཞུགས་
པ། ། རང་ལག་སྐྱུ་བྱ་ར་བཞག་བཞིན། ། རྩོམ་མིག་གིས་མཐོང་བར་འགྱུར། ། གཞུའི་བྱེ་སྟེད་ཁིང་

ནམས་ན། །སྤྱི་གཤམ་པ་ནི་རི་སྤྱོད་པ། །མདོན་ཤེས་ན་བས་ཐོས་པ་ནི། །ན་བའི་བྱང་ན་འཁོད་པ་
བཞིན། །གཞུང་གི་སྤྱོད་ཞིང་དག་གི། །སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་སེམས་ནམས་ནི། །སྤྱི་གསུང་ཐུགས་
ཀྱིས་མཆོན་པ་ཡི། །རོལ་མོ་ལས་བྱང་སེམས་རིག་འགྱུར། །བསྐལ་པ་གཞུང་གི་སྤྱོད་དུ། །འཁོར་
བ་དག་ན་གནས་པ་ཡི། །སྤྱོད་གྱི་གནས་གྱི་གཏན་ཆོགས་ནམས། །ཞག་གསུམ་ལོན་པ་བཞིན་
བྱུང་། །གཞུང་གི་མ་སྤྱོད་གྱི་ལུས། །སངས་རྒྱས་སྤྱོད་ལ་སོགས་བརྒྱན་པ། །བསྐལ་པ་གཞུང་གི་
སྤྱོད་དུ། །རྩི་རྩེ་རྩེ་འབྲུལ་མཆོག་གིས་འགོངས། །བཅོམ་ལྷན་འདས་དམ་ཆོག་མདོན་པར་
མཁུན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། མི་སྤྱོད་པའི་རྩི་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་དེ་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་པར་རི་ལྟ་བུ་དང་ལྷན་ཞེ་ན།
ཐོགས་བརྒྱའི་གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་དགོས་འདོད་སྦྱུང་བ་ལ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་
བྱ་དང་འབྲ་བར་རྒྱ་མཆོ་སྟེ་ཆོགས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། རང་གི་སྤྱི་ལས་བྱང་ཞིང་རྩི་རྩེ་ལྷན་མི་
མཐུན་ཐོགས་ཀྱིས་མི་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་འོད་ཀྱིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནི་
ཐམས་ཅད་དུ་སྤྱང་བར་བྱེད་པ་དང་། འཁོར་ལོའི་རིགས་དང་འབྲེལ་བའི་དམ་ཆོག་སྟེ་དངོས་
གྲུབ་མཆོག་འགྲུབ་པ་ལ། སངས་རྒྱས་སྤྱོད་རྩི་རྩེ་ནམས་པར་སྤྱང་མཛད་དངོས་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་
བ་དང་། དེས་མཆོན་ནས་རིགས་གཞན་བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་གྲུབ་མཆོག་འགྲུབ་པ་ལ་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་གཞན་བཞི་དངོས་དང་འབྲ་བར་འགྱུར་བ་དང་རིགས་ལྔ་དང་འབྲེལ་བའི་
དམ་ཆོག་སྟེ་དངོས་གྲུབ་མཆོག་འགྲུབ་པས། གཞུང་གི་མ་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་ཀུན་ཏུ་བཞུགས་ནས་གཞན་གྱི་དོན་ནམས་པར་སྤྱོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། དམ་ཆོག་མཁའ་
འགྲོ་པོ་མོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དམ་པ་རིག་པ་སྟེ་སྤྱགས་འཛིན་པའི་གཙོ་བོར་འགྱུར་བ་དང་། སྤྱོད་རྩི་
རྩེ་འཆང་གི་སྤྱགས་ཀྱི་སྤྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་བསྐྱོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དམ་ཆོག་མཁའ་

འགྲོ་མོ་མོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་འབྲུག་པ་དང་། རང་གི་རྒྱུ་ལག་ཀྱང་མི་སྣང་བར་གྱུར་པའི་
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་མི་སྣོན་པའི་རྟོ་རྟེ་འཆང་དེའི་སྐྱེ་ལས་བྱུང་བའི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྣང་
 ཁམས་དག་ནི་སྣང་བར་བྱེད་པ་དང་། སངས་རྒྱུ་ཀྱན་གྱི་སྣོན་པས་བཅུ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་
 རྣམས་འཕྲོག་པ་སྟེ་རང་རྒྱུད་ལ་ལེན་པར་བྱེད་པ་དང་། ལྷའི་བྱ་མོ་མཆོག་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་ཚུང་མ་
 སོགས་བཀྱུག་ནས་དེ་དག་ལ་སྣོན་པས་འཕྲུགས་ནས་སྦྱོད་པ་དང་། གཤམ་ཁྱེ་མ་སྟེད་ཀྱི་
 གངས་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱུ་རྣམས་རྟོ་རྟེ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་རང་རང་གི་སངས་རྒྱུ་
 ཀྱི་གནས་ན་བཀྱུགས་པ་རྣམས་རང་གི་ལག་པའི་མཐེལ་དུ་བཞག་པའི་སྐྱེ་དུ་ར་གཅིག་བཞིན་དུ་
 དུལ་ལ་རྟོ་རྟེ་སྣང་ཐོགས་པ་མེད་པར་འབྲུག་པའི་མིག་གིས་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་དང་། གཤམ་ཁྱེ་
 མ་སྟེད་ཀྱི་ཞིང་རྣམས་ན་ཟེན་པ་དང་མ་ཟེན་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་
 སྒྲར་གྲགས་པ་རྟེ་སྟེད་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ན་བའི་བྱུང་ན་འཁོད་པའི་སྐྱེ་གཅིག་བཞིན་དུ་ཐོས་པའི་
 རྣ་བའི་མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་དང་།

འདི་ལ་སྟོན་གསལ་དུ་ཟེན་མ་ཟེན་གཉིས་ཀྱི་འབྲུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱེ་ཡོད་པར་བཤད་
 པ་དང་། རྒྱ་བས་མཛད་ཟེར་བའི་དབྱུ་མ་ལུང་པོ་ལྷ་པར་དེ་མེད་པར་བཤད་པ་གཉིས་འགལ་ལོ་
 ཞེན། སྟོན་མེད་དེ། ལུང་པོ་ལྷ་པ་དེ་རྒྱ་གྲགས་ལ་ཁ་གཡར་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་བྱིར། གཤམ་
 ཁྱེ་སྟེད་ཞིང་དག་གི་སེམས་ཅན་ཀྱན་གྱི་སེམས་རོལ་མོ་མཁན་གཅིག་ཉིད་ཆས་གོས་ཀྱི་དབང་
 གིས་སྣ་ཆོགས་སུ་འབྲུང་བ་ལྟར། སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱིས་མཆོན་པའི་སྣང་
 མཆེད་ཐོབ་གསུམ་ལས་བྱུང་བའི་རང་བཞིན་བརྒྱ་བྱིན་ཅུ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་ཀྱི་རྟོག་པའི་
 གངས་དང་། རྒྱ་ཚུལ་གྱི་བྱུང་པར་རྣམས་ནི་རྟོ་རྟེ་ལ་བཞིན་དུ་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་
 ཤེས་ཀྱིས་རིག་པར་འབྲུང་བ་དང་། སྟོན་བསྐྱེལ་པ་གང་གྱི་ཁྱེ་སྟེད་ཀྱི་ཡུན་དུ་འཁོར་བ་དག་ན་

གནས་པའི་གནས་དང་། འགྲོ་བ་དང་འགྲོ་བ་དེར་སྐྱེས་པའི་གཏན་ཆོག་གས་ཏེ་རྒྱ་མཚན་ནམས་
ཞག་གསུམ་ལོན་ནས་བྲན་པ་བཞིན་དུ་སྤོང་གི་གནས་རྗེས་སུ་བྲན་པའི་སྤོང་གནས་ཤེས་པའི་
མངོན་ཤེས་ཐོབ་པ་དང་། རྡོ་རྗེ་རྒྱ་འབྱུལ་མཆོག་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་མངའ་བའི་མི་
སློབ་པའི་རྡོ་རྗེ་འཆང་དེ་རང་གི་ལུས་གང་གྲུའི་བྱེ་མ་སྤྲོད་གྱི་གངས་དང་མཉམ་པའི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་སྤོང་ཏེ་ཆོག་གས་སུ་བྱས་པ་ལ་སོགས་པས་བརྒྱན་པ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འཁོར་གྱིས་
བསྐྱོར་བ། བསྐྱལ་བ་གསྐྱེའི་བྱེ་མ་སྤྲོད་དུ་འགོངས་པ་སྟེ། སྤྱལ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་འབྱུལ་གྱི་མངོན་
ཤེས་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་བཅོམ་ལྡན་འདས་དམ་ཆོག་མངོན་པར་མཐུན་པ་རྡོ་རྗེ་འཆང་
ཆོན་པོས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་སྤྲུལ་ཏོ། །

གཞིས་པ་⁵⁶² (མངོན་ཤེས་ལྟ་ཐོབ་ནས་གཞན་དོན་བསྐྱབ་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་)ནི།

རྒྱ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལྟ་ནི། རྡོ་རྗེའི་སྤྱན་དང་རྡོ་རྗེའི་སྤྱན་དང་། རྡོ་རྗེའི་ཐུགས་
དང་། རྡོ་རྗེའི་གནས་དང་། རྡོ་རྗེའི་རྒྱ་འབྱུལ་ལོ། །སངས་རྒྱས་མངོན་ཤེས་ལྟ་དོན་འགྲུབ། །
སངས་རྒྱས་སྤྱོད་འདྲ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

ནོན་ནི། མངོན་ཤེས་ལྟ་སོ་སོར་བཤད་པ་དེ་ལ། མངོན་ཤེས་ལྟ་སོ་དེ་དག་མདོར་བསྐྱུས་ཏེ་
བསྟན་པ་ནི། འོད་གསལ་གྱིས་བྱི་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་ལས་བྱུང་ཞིང་། གཟུགས་སྤྲ་རགས་
ཐམས་ཅད་མིག་གི་མངོན་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་སྤྱན་དང་། འོད་གསལ་གྱིས་བྱི་
མ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྤྲ་སྤྲ་རགས་ཐམས་ཅད་ཐོས་པའི་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་སྤྱན་གྱི་
མངོན་ཤེས་དང་། འོད་གསལ་གྱིས་བྱི་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཞན་གྱི་སེམས་
ཀྱི་རྟོག་པའི་རྒྱ་ཚུལ་གྱི་བྱེད་པར་རི་ལྟ་བུ་བཞིན་རིག་པའི་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་ཐུགས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་

དང་། རང་དང་གཞན་གྱི་སྟོན་གྱི་གནས་ཆེས་སུ་བྱས་པའི་དོ་རྩེ་འཆང་གི་སྟོན་གནས་ཆེས་བྱས་
 གྱི་མངོན་ཤེས་དང་། དོ་རྩེ་འཆང་གི་སྟེང་སྟེང་པ་དཔག་མེད་ཅིག་ཆར་དུ་སྟོན་པའི་རྩེ་འཕྲུལ་གྱི་
 མངོན་ཤེས་ཏེ་མངོན་ཤེས་ལྷ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་ཤེས་ལྷ་འགྲུབ་ནས་སེམས་ཅན་
 གྱི་དོན་བྱེད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྟེང་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དང་འབྲས་བུ་འགྲུར་རོ། །

⁵⁶²
 གསུམ་པ་(ཕྱོགས་བཅུའི་འདིག་རྟེན་དུ་རྩེ་ལྷ་སྟོན་ཅིང་གནས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། གསུམ་པའི་སྟེང་པ་མེད་པའི། །འཁོར་གྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ནས་སུ། །དོ་
 རྩེའི་སྟེང་པ་གསུང་ཐུགས་ཀྱིས། །འདིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་བསྟོན་པར་འགྲུར། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། སྟེང་པ་གསུང་ཐུགས་དོ་རྩེའི་རང་བཞིན་མི་སྟོན་པའི་དོ་རྩེ་འཆང་དེ་གང་གྲའི་བྱེད་
 སྟེང་པ་མེད་པའི་འཁོར་གྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐྱོར་ནས་སུ། སྟེང་པ་མེད་པ་དང་མེ་ཏོག་ལ་
 སོགས་པའི་མཆོད་རྩིས་རྣམས་ཐོགས་ནས་འདིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་བསྟོན་པར་གཞན་གྱི་
 དོན་ལ་སྟོན་པར་འགྲུར་རོ། །

⁵³⁶
 ལྷ་པ་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་ཐབས་བསྟན་པའི་ཆོག་བསྟན་པ་ལ། མཆོམས་སྐྱར་ཏེ་བསྟན་པ་དངོས་
 བཤད་པ་དང་། བསྟན་པའི་གནས་བསྟན་པ་དང་། ⁵⁸⁴ རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྟན་པ་མདོར་བསྟན་ཏེ་
 བསྟན་པ་དང་། སྟོན་མེད་ཀྱི་སྟོན་པ་འབྲིང་པོ་བྱེད་ཚུལ་དང་། བསྟེད་རིམ་པས་སྟེང་པ་
 ཐུགས་བྱེད་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྷ་པ་དང་ལྷ་ལས།

དང་པོ་(མཆོམས་སྐྱར་ཏེ་བསྟན་པ་དངོས་བཤད་པ་)ལ། ཐུན་མོང་གི་བསྟན་པ་དང་། མཆོག་གི་
⁵⁷⁰
 བསྟན་པ་གཉིས།

དང་པོ་(ཐུན་མོང་གི་བསྟན་པ་)ལ། མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(མདོར་བསྟན་པ་)ནི།

ཅ་ཆུང་ལས། བསྟན་པའི་དམ་ཆོག་སྒྲུབ་བ་དང་། ཉེ་བར་སྐྱབ་པ་འབྱུང་བ་དང་། སྐྱབ་པའི་
དོན་གྱི་དམ་ཆོག་དང་། སྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་དག་དང་བཞི། རྫོ་རྗེའི་བྱེ་བྲག་ཤེས་བྱས་ལ། དེ་ནས་
ལས་ནམས་བསྐྱབ་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པ་ནས། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་བསྐྱོད་པར་འགྱུར་ཞེས་
པའི་བར་གྱིས་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་རྒྱས་པར་བསྟན་ནས། རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་དེ་ཆེངས་ཀྱི་སྒོ་
ནས་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་བྱིར། བསྟན་པའི་དམ་ཆོག་སྒྲུབ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་སོ། །དེ་ལ་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནས། དེ་བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་བར་ནི་བསྟན་པའི་
དམ་ཆོག་སྒྲུབ་བ་སྟེ་བསྟན་པའི་ཡན་ལག་དང་། ཉི་མ་སོགས་ལ་དམིགས་པ་ལས་ལྷང་བའི་དེ་
ཉིད་ནས། ཡན་ལག་ཁོ་བོར་བསྟོམ་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པ་འབྱུང་བ་སྟེ་ཉེར་སྐྱབ་
ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་དེ་ཉིད་ནས་ཉིང་རེ་འཇིན་སེམས་
དཔའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། བསྐྱབ་པའི་དོན་གྱི་དམ་ཆོག་སྟེ་བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་དང་། རིག་མ་
འདུ་བྱ་བ་སོགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ནས་ལུས་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི། བསྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་
དག་དང་སྟེ་བསྐྱབ་པ་ཆེན་པོའི་ཡན་ལག་དང་བཞི་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་རྫོ་རྗེའི་རིགས་ལྔའི་བྱེ་བྲག་
གིས་བསྟན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིའི་དབྱེ་བ་ཤེས་པར་བྱས་ལ། ཁོ་བོ་དབྱུང་བའི་དེ་ཉིད་ཡན་ཆད་
སྟོན་དུ་བཏང་ལ་དེ་ནས་ནི་རྒྱས་དབང་བྲག་གི་ལས་ནམས་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་(རྒྱས་པར་བཤད་པ་)ལ། བསྟན་པ། ཉེར་སྐྱབ། སྐྱབ་པ། སྐྱབ་ཆེན་དང་བཞི།

དང་པོ་(བསྟན་པ་)ལ། དངོས་དང་། དེའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(དངོས་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། བསྟེན་པའི་ཉིང་འཛིན་རབ་སྐྱུར་བ། །བྱང་ཆུབ་མཆོག་ནི་བསྟོམ་པར་བྱ། །ཞེས་
གསུངས།

ནོན་ནི། ལྷ་ཅུང་འཕྲུལ་གྱི་དོན་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་མཆོག་སྟེ། དེ་
བཞིན་ཉིད་ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་དེ་ཉིད་ནི་བསྟེན་པའི་ཉིང་འཛིན་དངོས་ཡིན།

(གཉིས་པ་)དེའི་ཡན་ལག་ནི། རབ་སྐྱུར་བ་ཞེས་པའི་ཆོག་གི་རྒྱས་པས་གནས་ཀྱི་དེ་ཉིད་
ནས་ལྷག་མོས་ལུས་ལ་བསྐྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ཡིན་ནོ། །ཅའི་ཕྱིར་བསྟེན་པ་ཞེས་བྲ་ཞེ་ན།
ཡུལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་ཡུལ་ཅན་ཡེ་ཞེས་ཀྱིས་བསྟེན་ཅིང་དམིགས་པར་བྱེད་པས་ན་བསྟེན་པ་
དང་ཅེ་གཅིག་པས་ན་ཉིང་འཛིན་ཞེས་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ཉེར་སྐྱབ་)ལ། ཉེར་སྐྱབ་དངོས་དང་། དེའི་ཡན་ལག་གཉིས་ལས།

དང་པོ་(ཉེར་སྐྱབ་དངོས་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། ཉེ་བར་སྐྱབ་པ་བྱུབ་མཆོག་ལ། །དོན་རྟེན་སྟེ་མཆེད་རྣམ་པར་དབྱེད། །ཅེས་གསུངས།

ནོན་ནི། ཉེ་མ་སོགས་ལ་དམིགས་པ་ལས་ལྷང་བའི་དེ་ཉིད་ནས། སྐྱོན་གས་པ་ལས་བྱང་ཆུབ་
པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ནི་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པ་དངོས་དང་།

གཉིས་པ་(དེའི་ཡན་ལག་)ནི། དང་པོའི་མགོན་པོ་སྐྱུལ་སྐྱོད་རྟེན་སེམས་དཔར་བསྐྱུར་བའི་
གཟུགས་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ཀྱི་སྟེ་མཆེད་ཀྱི་ཆ་སོ་གཉིས་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ལས།
སྐྱུགས་ཀྱི་ཕྱི་ཐོག་མར་ཨོ་ཡིག་ལ་སོགས་པའི་ས་བོན་སོ་གཉིས་ཡོངས་སུ་བྱུར་པ་ལས་དོན་རྟེན་
རྣམ་སྐྱང་ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་སོ་གཉིས་སུ་བསྐྱེད་དེ། ཡན་ལག་ཁོ་བོར་བསྟོམ་པའི་དེ་ཉིད་ཡན་

ཆད་ཀྱི་བར་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཉེར་སྐྱབ་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། གང་ལ་ཉེ་བའི་ཡུལ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱུ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཁད་ཀྱིས་ཉེ་བའི་སྤྲུགས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་
སྐྱུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་ན་ཉེར་སྐྱབ་ཅེས་བྱའོ།

གསུམ་པ་(སྐྱབ་པ་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། སྤྲུགས་ཀྱི་བདག་པོ་བསྐྱོམས་པ་ཡིས། །བསྐྱབ་པའི་ཆེ་ན་བསྐྱལ་བར་གསུངས། །
ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། ཡན་ལག་ཁྲོ་བོར་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད་ཡན་ཆད་སྔོན་དུ་བྱས་པའི་སྐྱབ་པ་ལོས་རང་གི་
སྐྱོ་གསུམ་ལྟ་ཡེ་ཤེས་པའི་སྐྱུ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་གསུམ་དང་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་བསྐྱབ་པའི་
ཆེ་ན། དོ་རྩེ་གསུམ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་པ་སྐྱུ་བྱངས་པ་ལ། དཔལ་ལྷན་སངས་རྒྱས་སྐྱུ་འཆང་བ་ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བསྐྱལ་བའི་ཆོག་གིས་གསོལ་བ་འདེབས་པར་བྱས་པས་མཆོན་པའི་སྐྱུ་གསུང་
བྱགས་བྱིན་ཀྱིས་རྫོབ་པ་དང་། དམ་ཆོག་སེམས་དཔའི་བྱགས་ཀར་རང་རང་གི་རིགས་དང་
མཐུན་པའི་བདག་པོ་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་བསྐྱོམ་པ་དང་། དེའི་བྱགས་ཀར་སྤྲུགས་ཉིང་རེ་
འཛིན་སེམས་དཔའ་རྩྱུ་ཡིག་ལ་སོགས་པ་བསྐྱོམ་པ་ནི་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ལ། ཅིའི་ཕྱིར་བསྐྱབ་པ་
ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། རང་གི་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་ལྟའི་སྐྱུ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་གསུམ་དང་སེམས་
དཔའ་གསུམ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་ན་བསྐྱབ་པ་ཞེས་བྱའོ།

བཞི་⁵⁶⁷པ་(སྐྱབ་ཆེན་)ནི།

ཅ་ཆུད་ལས། སྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་པའི་ཆོ། །རང་སྤྲུགས་དོ་རྩེ་ཅན་ཀྱི་གཟུགས། །དབྱ་རྒྱན་ལ་
ནི་བདག་པོ་བསམ། །ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་འབྲུག་པར་འབྲུང། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། གཞན་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཆེ་འདུ་བྱས་པའི་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་
 བྱས་པ་ལས་ཡུམ་གྱི་བརྒྱར་ལྟ་རང་རང་གི་སྒྲགས་བརྗེ་གྲུག་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་སྒྲགས་
 སོ་གཉིས་ཡི་གོ་གསུམ་དང་སྤེལ་བ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། དེ་རྗེ་ཅན་གྱི་རྣམ་སྤྱང་ལ་སོགས་
 པའི་ལྟ་སོ་གཉིས་ཀྱི་གཟུགས་ཏེ་སྐྱབ་བསྐྱེད་ལ། རིགས་ལྡེའི་དབུ་རྒྱན་ལ་ནི་བདག་པོ་དེ་རྗེ་འཆང་
 བསམ་པ་དང་། ལྟ་གཞན་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་རིགས་བདག་གིས་དབུ་བརྒྱན་པའི་སྐྱབ་ཐབས་
 ཐུན་བཞིར་བསྟོམས་ན་ཡེ་ཤེས་དེ་རྗེ་སྐྱབ་པ་པོ་དེས་གང་འདོད་པའི་དངོས་གྲུབ་རྣམས་འགྲུབ་
 པར་འགྱུར་རོ།

གཉིས་པ་⁵⁶⁶མཆོག་གི་བསྟན་པ་ལ། མཆོམས་སྐྱར་ཏེ་བསྟན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལུང་གིས་
 བསྐྱབ་པ། མཆོག་གི་བསྟན་པ་ཡན་ལག་དྲུག་གིས་ངེས་པར་བསྐྱབ་དགོས་པར་བསྟན་པ། སོར་
 སྐྱར་ལ་⁵⁷²སོགས་པའི་ཡན་ལག་དྲུག་གི་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ། ལྟ་བསྐྱེད་པའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ལུང་
 གིས་བསྐྱབ་པ་དང་བཞི།

དང་པོ་(མཆོམས་སྐྱར་ཏེ་བསྟན་པ་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལུང་གིས་བསྐྱབ་པ་)ནི། དེ་ལྟར་བསྟན་པ། ཉིར་
 བསྐྱབ། བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་དེ་རྗེ་བཞི་དང་བསྐྱབ་ཆེན་གྱིས་བསྐྱས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་
 སྟོན་པར་བྱས་ནས་སྐྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་རྫོགས་རིམ་གྱིས་གྲོལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད་
 ཕྱི་མ་ལས། ཐུན་མོང་མཆོག་གི་དབྱེ་བ་ཡིས། །བསྟན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར། །ཐ་མལ་བ་
 བེ་དེ་རྗེ་བཞིས། །མཆོག་ནི་ཡན་ལག་དྲུག་གིས་སོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བསྟན་པ་ལ་ཐུན་མོང་
 བ་དང་མཆོག་གཉིས་ལས་ཐུན་མོང་བཤམ་ཐ་མལ་པའི་བསྟན་པ་ནི་དེ་རྗེ་བཞི་སྟེ། གནས་ཀྱི་དེ་
 ཉིད་ནས་ལུས་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ཡིན་ལ། མཆོག་གི་བསྟན་པ་ནི་སོར་སྐྱད།
 བསམ་གཏན། སྟོག་ཚུལ། འཛིན་པ། རྗེས་སྤྱོད། ཉིང་ངེ་འཛིན་ཏེ་སྐྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་པོ་དེ་

ཡིན་ནོ། །འོ་ན་དོ་རྩེ་བཞི་ཐུན་མོང་བའི་བསྟེན་པར་བྱེད་ན་ཐུན་མོང་བའི་བསྟེན་པ་མིན་པའི་ཉེར་
 གྲུབ་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབ་ཆེན་རྣམས་བཞག་དགོས་པས་རྩེ་ལྷར་ཡིན་སྟེ་ན། རྩེ་རྩེ་འཆང་གཙོ་བོར་
 བྱས་པའི་དང་པོ་སྦྱོར་བ་དང་དགྲིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་ལྷ་ཐམས་ཅད་སེམས་
 དཔའ་སྦྱུང་བཅུགས་སུ་བྱས་ཏེ། འོད་ཟེར་གྱི་ཀྲོ་བ་དང་གཞོན་མཛེས་གཏོང་བ་སོགས་གྱི་ལས་
 རྒྱལ་མཆོག་དང་རྒྱུད་སྒྲགས་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་དོ་རྩེ་བཞི་སྒྲུབ་པ་བྱེད་པ་དང་། རིག་མ་དང་
 སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བའི་དོ་རྩེ་གསུམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཉོགས་པའི་བདེ་སྟོང་
 སྦྱོར་བ་སྟེ་ལེའུ་བཅུ་པ་ནས་བཞད་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱེད་པ་ནི། ཐུན་མོང་བའི་
 བསྟེན་པ་མིན་པའི་ཉེར་གྲུབ་དང་། སྟོང་པོ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་དུ་མིན་པར་བསྐྱེད་རིམ་པས་བོགས་
 འབྲིན་གྱི་སྦྱོད་པ་བྱེད་པ་དང་། ལྷ་ལ་བྲག་ལུལ་གྱི་ཕུར་གདབ་བྱེད་པ་ནི་ཐུན་མོང་བའི་བསྟེན་པ་
 མིན་པའི་བསྐྱེད་པ་དང་། མདོར་བྱས་ནས་བཞད་པའི་དངོས་གྲུབ་རྒྱུད་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། འབྲིང་
 བསྐྱེད་པ་ནི་ཐུན་མོང་བའི་བསྟེན་པ་མིན་པའི་བསྐྱེད་པ་ཆེན་པོར་འཛོག་གོ།

གཉིས་པ་མཆོག་གི་བསྟེན་པ་ཡན་ལག་དྲུག་གིས་ངེས་པར་བསྐྱེད་དགོས་པར་བསྟེན་པ་ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། བསྟེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བདུད་ཅི་དག །ཐམས་ཅད་དུ་ནི་ཉག་པར་བྱ། །འདི་ནི་
 སྒྲགས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །སྒྲགས་གྱི་དེ་ཉིད་དོན་གྲུབ་པ་ལོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། གང་ལ་བསྟེན་བྱའི་ཡུལ་ནི་མི་སྟོབ་པའི་བྱང་འདུག་དོ་རྩེ་འཆང་དེ་ཡེ་ཤེས་བདུད་ཅི་
 ཉེ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་ཁོ་ནས་དུས་དང་སྦྱོད་ལམ་ཐམས་ཅད་དུ་ནི་ཉག་པ་སྟེ་བསྐྱེད་པར་བྱ་
 བེད། སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་པོ་འདི་ནི་སྒྲགས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་དོ་
 རྩེ་འཆང་གིས་གསུངས་པའི་སྒྲུབ་ལ་སོགས་པ་བྱང་དོན་གྱི་སྒྲགས་དང་། རྒྱུད་སྒྲགས་དབྱེར་མེད་

དུ་སྐྱོར་བའི་རིམ་དོན་གྱི་སྒྲགས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐར་ཐུག་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་
 ཡིན་ནོ། །སྐྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་པོ་དེ་མཆོག་གི་བསྟེན་པ་ཡིན་ན། མཆོག་གི་བསྟེན་པ་མིན་པའི་
 མཆོག་གི་ཉིད་བསྐྱབ་བསྐྱབ་པ་བསྐྱབ་ཆེན་རྣམས་བཞག་དགོས་པས་དེ་རྣམས་ཇི་ལྟར་ཡིན་
 སྟེ་ན། ལེའུ་བཅུ་པ་ནས་བཤད་པའི་མ་དག་པའི་སྐྱ་མའི་སྐྱ་འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པའི་རྫོགས་
 རིམ་པའི་སྟོང་པོ་བསྐྱལ་བ་ནི་མཆོག་གི་ཉིད་བསྐྱབ་དང་། སྟོང་པོ་བསྐྱལ་བའི་ཕྱིར་མིན་པའི་
 རྫོགས་རིམ་པའི་བོགས་འབྲེན་གྱི་སྟོན་པ་དང་། ལྷ་ལ་བྲག་ཤུལ་གྱི་ཕུར་གདབ་བྱེད་པ་ནི་མཆོག་
 གི་བསྐྱབ་པ་དང་བྱང་འདུག་པས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱལ་བ་ནི་མཆོག་གི་བསྐྱབ་ཆེན་དུ་
 འཛོག་གོ། །སྐྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་དང་འབྲེལ་བའི་ཐབས་ཀྱིས་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པར་
 བྱ་ཡི། དེ་དང་བྲལ་བའི་བསྐྱེད་རིམ་རྒྱུད་པའི་ཐབས་ཀྱི་དེ་བསྐྱབ་མི་ལུས་ཏེ། རྒྱུད་བྱི་མ་ལས།
 བསྟེན་པའི་ཡན་ལག་དྲུག་ཏུ་ནི། །བྲས་ནས་མཆོག་ཏུ་བསྐྱབ་པར་བྱ། །གཞན་དག་གིས་ནི་
 བསྐྱབས་གྱུར་ན། །དངོས་གྲུབ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར།

⁵⁷⁰
 གསུམ་པ་སོར་སྐྱད་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་དྲུག་གི་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་ལ། མདོར་
 བསྟན་པ་དང་། དེ་དག་གི་དོན་སོ་སོར་བཤད་པ་གཉིས།

དང་པོ་(མདོར་བསྟན་པ་)ནི། འདུས་པའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་རིམ་པ་ལྟ་བུ་དེ་འཕགས་པ་
 ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ཐོན་རྣམས་ལས་ཞིབ་ཏུ་འབྱུང་བས་རྟོགས་སྦྱ་ཞིང་། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐྱོར་
 བ་ཡན་ལག་དྲུག་སྟོན་གསལ་གྱི་སྐབས་འདིར་བཤད་པ་མ་གཏོགས་འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་
 གཞུང་ཐོན་རྣམས་ལས་མི་འབྱུང་བས་རྟོགས་དཀའ་ཞིང་། སྐྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་པོ་དེ་འདུས་
 པའི་ལམ་རིམ་པ་ལྟར་འདུ་བར་ཤེས་དགོས་པས་དེ་བཤད་པར་བྱའོ་ཞེ་ན། སྐྱོར་བ་ཡན་ལག་
 དྲུག་ལ། སེམས་འབྲེལ་སྐྱོར་གསུམ་གྱི་ཕྱགས་དང་། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་རྗེས་འབྲང་དང་

ཡིན་པས་ན་སོར་སྤྱད་ཀྱི་ནལ་འབྱོར་ཞེས་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ཡན་ལག་གཉིས་པ་བསམ་གཏན་བཤད་པ་)ནི། རྒྱུ་ཕྱི་མ་ལས། འདོད་པ་ལྡན་མཛོར་
བསྐྱས་ནས། །སངས་རྒྱས་ལྷ་རྩ་སྦྱོར་བ་ཡིས། །བརྟག་པ་བསམ་གཏན་ཞེས་བཤད་དེ། །ཞེས་
འབྱུང་ལ། དེ་ཡང་མིག་སོགས་དབང་ཤེས་ལྷ་དང་མཛོར་བསྐྱས་པ་སྟེ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་མཉམ་པར་
སྦྱོར་བའི་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྷ་དང་། སངས་རྒྱས་ལྷའི་སྒྲས་བསྟན་པའི་ཕྱང་པོ་ལྷ་དང་དེས་
མཚོན་པའི་ཁམས་ལྷ་དང་དབང་པོ་ལྷ་རྣམས་ལྟར་བརྟག་པ་སྟེ། ལྟར་ལྟ་བའི་ནལ་འབྱོར་ནི་བསམ་
གཏན་ཡིན་ལ།

དེ་ལ་དབྱེ་ན། རྟོག་དཔྱད་གཉིས། དགའ་བདེ་གཉིས། སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་དང་ལྟར་ཡོད་དེ།
རྒྱུ་ཕྱི་མ་ལས། བསམ་གཏན་དེ་ནི་རྣམ་ལྟར་འབྱུང་། རྟོག་དང་དཔྱད་དང་དགའ་བ་དང་། །དེ་
བཞིན་བདེ་བ་ཉིད་དང་ཡང་། །སེམས་ཀྱི་ཅེ་གཅིག་ཉིད་དག་སྟེ། །ལྷ་པོ་དེར་ནི་བསམ་གཏན་
བསྐྱ། །གསང་བའི་རྒྱུ་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །རྣམ་པ་དུ་མར་ཡོངས་བཤད་པ། །གསང་བ་གསུམ་བྱུང་
རྟོག་པ་སྟེ། །དེ་ཡི་ཡོངས་སྦྱོར་དཔྱད་པའོ། །དགའ་ལ་རེག་པ་གསུམ་པ་སྟེ། །བདེ་བས་བསྐྱས་པ་
བཞི་པའོ། །ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་བྱུང་ཟད་པའི། །རང་སེམས་ལྷ་བར་ཤེས་པར་བྱ། །སངས་རྒྱས་ཀྱང་
དངོས་ཞི་བ་ནི། །འདོད་པ་ཀྱན་ལ་རབ་ཏུ་གནས། །ཞེས་འབྱུང་ལ། དེའི་དོན་གསང་བ་སྒྲ་མེད་ཀྱི་
རྒྱུ་ཐམས་ཅད་དུ་རྣམ་པ་དུ་མར་ཡོངས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱང་པོ་ལྷ་ཁམས་ལྷ་དབང་པོ་ལྷ་ཡུལ་
ལྷ་རྣམས་ལྟར་ཤར་བ་དེ་ལ་སྒྲོས་ཅིང་བར་རྟོག་པ་ནི་རྟོག་པའི་ཡན་ལག་དེ་རྣམས་ལྟར་ཤར་བ་
ལ་སྒྲོས་ཞིབ་པར་དཔྱད་པ་ནི་དཔྱད་པའི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་དབྱེད་པ་
ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཡིད་བདེ་བྱད་པར་ཅན་ནི་དགའ་བའི་ཡན་ལག་དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་བྱུང་བའི་ཤིན་སྦྱངས་ཀྱི་བདེ་བ་ནི་བདེ་བའི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་

ཡི་རང་བཞིན་དབུགས། །འབྱུང་བ་ལྷ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །རིན་ཆེན་ཁ་དོག་སྣ་ལྷ་པ། །སློག་གི་རྩལ་བ་
 ཞེས་བྱར་བཤད། །རང་སྣགས། ཞེས་འབྱུང་ལ། །སློག་གི་རྩལ་བ་ཞེས་པའི་འགྲེལ་བ་བ་ཆ་བ་ཀྱི་
 འབྱུང་ལས། གང་གི་ཕྱིར་རིང་དུ་བསྐྱིད་བ་དང་མཆོད་པས་ན་སློག་གི་རྩལ་བ་ཞེས་ཆེ་བསྐྱིད་བར་
 བྱེད་པའི་རྒྱུ་གཅིག་ལ་འཆད་མོད་ཀྱང་། ཡན་ལག་དབུགས་གི་ནང་ཆོན་ཀྱི་སློག་རྩལ་ནི་སློག་རྩལ་
 ཀྱི་རྣམ་འབྱོར་ལ་སློག་རྩལ་ཞེས་མིང་བསྐྱུས་ནས་བསྟན་བ་ཡིན་ན། ཡེ་ཤེས་ལྷ་དང་འབྱུང་བ་ལྷའི་
 ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རིན་ཆེན་ཁ་དོག་སྣ་ལྷ་པའི་ཐ་སྟངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་སློག་རྩལ་ཉི་རྒྱུད་ལྷང་འབྱུག་
 གནས་གསུམ་ཀྱི་རང་གདངས་སྣགས་ཡི་གོ་གསུམ་ཀྱི་གདངས་དང་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་རྩི་
 རྩེའི་བསྐྱེད་པ་དེ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།

གསུམ་པ་(སྦྱིང་གའི་སྣ་ཅེར་སྣགས་ཀྱི་ཐེག་ལའི་སློག་རྩལ་བསྐྱོམ་ཚུལ་)ནི། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། སྦྱིང་གར་
 བསམས་ནས་ནི། །སློག་ནི་ཐེག་ལའི་གྱུར་བ་བཞག །ཅེས་འབྱུང་ལ། །དོན་ནི་བསམ་པར་བྱའོ་
 ཞེས་བྱང་ངོ་། །གནས་གང་དུ་ན། སྦྱིང་ག་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལའི་རྒྱ་ཉིད་ནང་དུའོ། །གང་བསམས་ན།
 མི་ཤེགས་པའི་ཐེག་ལེ་ཨ་མུང་དང་བཅས་པའོ། །དགོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་དུ་ན། ལུས་ཀྱི་སྦྱོང་སྦྱད་ན་
 གནས་པའི་སློག་སྟེ་རྒྱུད་རྣམས་མི་ཤེགས་པའི་ཐེག་ལེ་ལ་ཐེམ་པའི་ཕྱིར་དུའོ། །དེ་ནི་བཤད་པའི་
 རིམ་པ་ཡིན་ཀྱི། བསྐྱོམ་པའི་རིམ་པ་ནི། ཐོག་མར་སྦྱིང་གའི་སྣ་ཅེར་སྣགས་ཀྱི་ཐེག་ལའི་སློག་རྩལ་
 དང་། དེ་ནས་གདོང་གི་སྣ་ཅེར་འོད་ཀྱི་ཐེག་ལའི་སློག་རྩལ་དང་། དེ་ནས་གསང་བའི་སྣ་ཅེར་རྩལ་
 ཀྱི་ཐེག་ལའི་སློག་རྩལ་བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ།།

བཞི་པ་(ཡན་ལག་བཞི་པ་འཛིན་པ་བཤད་པ་)ནི། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། རང་དབང་རིན་ཆེན་དགག་པ་
 ལ། །གཟུང་བ་འཛིན་པ་ཡིན་པར་བཤད། །སེམས་ནི་འགོག་པའི་རྩི་རྩེར་གྱུར། །མཆོན་མ་ཉེར་
 འཛིན་འབྱུང་བར་འབྱུར། །མཆོན་མའི་ཁམས་ནི་རྣམ་པ་ལྷར། །བྱང་ཆུབ་རྩི་རྩེས་གསུངས་པ་

ཡིན། །སླིག་རྒྱ་ལྟ་བུ་བ་དང་པོ་སྟེ། །དུ་བ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་ཡིན། །མཁའ་སྤང་ལྟ་བུ་གསུམ་པ་
 སྟེ། །མར་མེ་ལྟ་བུ་འབར་བཞི་པའོ། །སླིན་མེད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་རྟེ། །རྟག་ཏུ་སྤང་བ་ལྟ་བུ་པའོ། །
 བརྟན་འགྲུར་རྩི་རྩེའི་ལམ་ནས་ནི། །ནམ་མཁའི་ཁམས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱ། །ཞེས་འབྱུང་ལ། རང་ནི་
 གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དུ་ག་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་དུ་ག་དང་རིན་ཆེན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དུ་ག་
 བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འགོག་པའི་རྩི་རྩེ་སྟེ་སེམས་འོད་གསལ་དུ་དགག་པ་སྟེ་གཞུག་པར་
 བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུང་བ་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནི། ཡན་ལག་བཞི་པ་འཛིན་
 པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པར་བཤད་དེ། དེ་ལྟར་བའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་སྤྱོད་གསུམ་སུ་མཆོན་མ་ཉེ་
 བར་འཛིན་པ་འབྱུང་བ་སྟེ། མཆོན་མ་དུ་འབྱུང་སྟམ་ན། མཆོན་མའི་ཁམས་ནི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་འབྱུང་
 བར་བྱང་རྒྱུ་རྩི་རྩེས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ།།

དེ་ཡང་ས་རྒྱ་ལ་ཐིམ་པའི་རྟགས་སུ་སླིག་རྒྱ་ལྟ་བུ་བ་དང་པོ་སྟེ། རྒྱ་ལ་ཐིམ་པའི་རྟགས་སུ་དུ་
 བ་ལྟ་བུ་ནི་གཉིས་པ་ཡིན། མེ་རྒྱང་ལ་ཐིམ་པའི་རྟགས་སུ་མཁའ་སྤང་ལྟ་བུ་གསུམ་པ་སྟེ། རྒྱང་སྤང་
 བ་ལ་ཐིམ་པར་རྩི་པ་ན་མར་མེ་ལྟ་བུ་འབར་བ་བཞི་པའོ། །རྒྱང་སྤང་བ་ལ་ཐིམ་པའི་རང་དུས་སུ་
 སླིན་མེད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་རྟེ་རྟག་ཏུ་སྤང་བ་མཆོན་མ་ལྟ་བུ་པའོ། །སླིན་མེད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ཞེས་
 བ་ལ་སྤང་མཆོད་ཐོབ་གསུམ་འབྱུང་ངོ། །བརྟན་འགྲུར་རྩི་རྩེའི་ལམ་ནས་ནི། སླིག་རྒྱ་ནས་ཉེར་ཐོབ་
 གྱི་བར་གྱི་སྤང་བ་རྣམས་སྤྱོད་མ་བྱེ་མ་ལ་རིམ་གྱིས་ཐིམ་པའི་སྤང་བ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱོད་
 བཅུད་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་བྱབ་པའི་ཆོས་ཉིད་གྱི་ནམ་མཁའ་ལ་སྤྱོད་བཞེས་རྟེན་གསུམ་པར་བྱའོ།།

ལྟ་བུ་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་ཐིམ་བཞད་པ་)ནི། རྒྱད་བྱེ་མ་ལས། རྩིས་བྱེ་གང་ཞིག་རྣམ་བསྟོམ་
 པ། །དེ་དང་ལྟར་བར་སྤྱོད་བར་བྱ། །རྩིས་སུ་བྱེ་བ་ཞེས་བཤད་དེ། །སོ་སོར་སྤང་བ་དེ་ལས་སྤྱེས། །
 ཞེས་འབྱུང་ལ། རྩིས་བྱེ་གང་ཞིག་རྣམ་བསྟོམ་པ་སྟེ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་སྤྱོད་གསུམ་སུ་སླིག་རྒྱ་

ནས་ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་བར་ལུགས་འབྱུང་གི་རིམ་པ་དེ་དང་གངས་འབྲ་བར་ཉེར་ཐོབ་ནས་སྒྲིག་རྒྱུ་བར་
ལུགས་བརྒྱུག་ཏུ་སློབ་སྟེ་སོ་སོར་སྦྱང་བ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་རྗེས་སུ་སྒྲེ་ཞིང་བྲན་པར་བྱེད་
བས་ན་ཡན་ལག་ལྔ་པ་རྗེས་བྲན་གྱི་ཡན་ལག་ཅེས་བཤད་དོ།

573

དྲུག་པ་(ཡན་ལག་དྲུག་པ་ཉིང་དེ་འཛིན་བཤད་པ་)ནི། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་སྟོམས་
འཇུག་པས། །དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་མདོར་བསྡུས་པ། །གོང་བུའི་ཚུལ་གྱིས་བསྡུས་ནས་ནི། །
དབུས་སུ་གཟུགས་ནི་རྣམ་པར་བསྟོམ། །ཡུད་གྱིས་ཡེ་ཤེས་རྫོགས་བྱེད་པ། །ཉིང་དེ་འཛིན་ཞེས་
བཏགས་པ་ཡིན། །ཞེས་འབྱུང་བ་ནི། ཐབས་དག་པའི་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་དང་ཤེས་རབ་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་གཉིས་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་སྟེ། དོ་སོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་བྱང་འཇུག་ནི་ཡན་ལག་དྲུག་
པ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཅེས་བྲ་བར་བཏགས་པ་སྟེ་བཤད་དོ། །དེ་འབྲ་བའི་བྱང་འཇུག་དེ་
གང་གིས་བྲས་ན་སྟོད་བཅུད་ཀྱི་དབུས་སུ་རྣམ་པར་བསྟོམ་པར་བྲ་བའི་མཚན་དཔེས་སྤྱས་པའི་
གཟུགས་བྱང་འཇུག་འོངས་སྒྲུ་དེ། སྟོད་བཅུད་ཀྱི་དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་མདོར་བསྡུས་པ་གོང་
བུའི་ཚུལ་གྱིས་བསྡུས་ནས་སུ། ཤིན་ཏུ་ཐ་བའི་རྒྱང་སེམས་དེ་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་གྱིས་ཐག་པ་མེད་པའི་ཤིན་ཏུ་ཐ་བའི་རྒྱང་སེམས་སུ་བསྐྱེད་དེ། དེ་ལས་ཚུ་ལས་ཉ་འཕར་
བའི་ཚུལ་དུ་ཡུད་གྱིས་ཉེ་ཆོས་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོངས་སྟོད་རྫོགས་པའི་
སྒྲུར་ལྡང་བར་བྲས་པ་ལས་བྱང་བ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟར་ན་སྟོག་ཚུལ་དོར་བཞུས་ཀྱི་རིམ་པར་སྤྱད་
པ་ཡིན་ཏེ། སྟོག་ཚུལ་དེ་ལ་གསུམ་དུ་ཡོད་པ་ལས། གདོང་གི་སྒྲ་ཅེར་འོད་ཀྱི་ཐིག་ལའི་སྟོག་
ཚུལ་རྫོང་རྫོང་བཞུས་པ་དེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཛིན་པའི་ཡན་ལག་འོད་གསལ་གྱི་རིམ་པར་
སྤྱད་པ་ཡིན་ཏེ། འཛིན་པའི་ཡན་ལག་དང་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་མིང་གི་རྣམ་
གངས་ཡིན་པར་སྟོན་གསལ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། རྗེས་བྲན་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་

གཉིས་ཟུང་འབྲུག་གི་རིམ་པར་སྤྱད་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་
ལུགས་བསྒྲིག་ཏུ་ལངས་པའི་ཉིང་ཐོབ་དང་། མཆེད་པ་ནས་སྒྲིག་སྒྲིའི་བར་ནམས་རྗེས་བྲན་གྱི་
ཡན་ལག་དང་། ཟུང་འབྲུག་དོ་རྗེ་འཆང་དེ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ན་
སེམས་དབེན་དང་སྒྲུ་ལུས་གཉིས། སྒྲིང་བ་ཡན་ལག་དུག་སྟོན་པའི་གཞུང་གི་དངོས་གྱི་ཆོག་
ཟེན་ལ་མ་བྱུང་ཡང་སེམས་དབེན་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་སྤྲོ་ལོགས་སུ་ཤར་
བའི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་དང་ནམ་པ་མཐུན་ཞིང་། སྒྲུ་ལུས་ནི་ཟུང་འབྲུག་གི་སྒྲུ་དང་ནམ་པ་
མཐུན་པས་སྒྲིང་དུག་སྟོན་པའི་གཞུང་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པས་སེམས་དབེན་དང་རིམ་པ་
གསུམ་པའི་སྒྲུ་ལུས་གཉིས་པོ་དེ་གོ་བར་རུས་པ་ཡིན་ནོ།

འདི་ལ་ཨ་མ་མུ་ཡ་ཀླ་རའི་འགྲེལ་བ་རྒྱ་འོད་ལས། སོར་བསམ་གཉིས་བསྐྱེད་རིམ་དུ་སྤྱད།
སྒྲིག་ཚུལ་དོར་བསྐྱས་སུ་སྤྱད། འཛིན་པ་སྒྲུ་ལུས་དང་འོད་གསལ་དུ་སྤྱད། རྗེས་བྲན་དང་ཉིང་དེ་
འཛིན་གཉིས་ཟུང་འབྲུག་གི་རིམ་པར་སྤྱད་དོ།

སྐལ་ལྷན་གྲགས་པའི་སྟོན་མ་རབ་གསལ་དང་། ཀྱ་མ་རའི་སྟོང་གི་མེ་ལོང་གཉིས་ལས་
སོར་བསམ་གཉིས་སེམས་དབེན། སྒྲིག་ཚུལ་དོར་བསྐྱས། འཛིན་པ་འོད་གསལ། རྗེས་བྲན་དང་
ཉིང་དེ་འཛིན་གཉིས་ཟུང་འབྲུག་དུ་སྤྱད་དོ། །བརྗེ་ཏ་སྒྲུ་དབྱངས་བུ་གཅིག་པས་སོར་བསམ་
གཉིས་ལུས་དབེན། སྒྲིག་ཚུལ་དོར་བསྐྱས། འཛིན་པ་སེམས་དབེན། རྗེས་བྲན་སྒྲུ་ལུས་འོད་
གསལ་ཟུང་འབྲུག་གསུམ་དུ་སྤྱད། ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ནི་ལྷན་གྱིས་བྱུང་བའི་ལམ་
ལོགས་པ་གཅིག་ཡིན་པར་འཆད་དོ། །འོད་གྱི་མཁས་པ་སྐྱན་གྱིས་སོར་སྤྱད་གྱིས་སྒྲུ་ལུས་གྱི་
སྐབས་གྱི་སྒྱུད་པ་བསྟན། བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལ་ལྷར་བྱེ་བའི་རྟོག་དབྱེད་གཉིས་གྱིས་
ལུས་དབེན་བསྟན། དགའ་བས་ལུས་དབེན་གྱི་ཕན་ཡོན་བསྟན། སྒྲིག་ཚུལ་གྱིས་དག་དབེན་

རྫོང་བཟུངས་བསྟན། བདེ་བས་ངག་དཔེན་གྱི་པན་ཡོན་བསྟན། སེམས་ཅེ་གཅིག་པས་སེམས་
 དཔེན་བསྟན། སངས་རྒྱས་ཀྱན་དངོས་ཞི་བ་ཞེས་པས་བསམ་གཏན་གྱི་པན་ཡོན་སྐྱུ་ལུས་དེ་
 བསྟན། འཛིན་པ་འོད་གསལ་དང་། རྗེས་པོ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་གི་རིམ་པར་
 སྤྱད་དོ། །མར་ལུགས་པ་ཁ་ཅིག་སོར་སྤྱད་ལུས་དཔེན། བསམ་གཏན་སེམས་དཔེན། སྟོག་
 ཚལ་རྫོང་བཟུངས། འཛིན་པ་སེམས་དཔེན། རྗེས་པོ་སྐྱུ་ལུས། ཉིང་དེ་འཛིན་འོད་གསལ་དང་
 ཟུང་འཇུག་ཏུ་བསྐྱུ་ཞེས་ཟེར། དེས་ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་སོར་སྤྱད་དང་བསམ་གཏན་གཉིས་སྐྱུ་
 ལུས་སུ། སྟོག་ཚལ་རྫོང་བཟུངས་སུ། འཛིན་པ་འོད་གསལ་དུ། རྗེས་པོ་སྐྱུ་ལུས་དང་སེམས་
 དཔེན་དུ། ཉིང་དེ་འཛིན་ཟུང་འཇུག་གི་རིམ་པར་སྤྱད་ཅེས་ཟེར་རོ།

བཞི་པ་⁵⁷⁰ བསྐྱེད་པའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ལུང་གིས་བསྐྱབ་པ་ལ། སྐྱུ་འབྲུལ་ཏེ་བའི་ལུང་གིས་
 བསྐྱབ་པ་དང་། རྣམ་སྒྲུང་མཛོན་བྱང་གི་ལུང་གིས་བསྐྱབ་པ་གཉིས།

དང་པོ་(སྐྱུ་འབྲུལ་ཏེ་བའི་ལུང་གིས་བསྐྱབ་པ་)ལ། དེན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ལྷའི་རྣམ་འབྱོར་དང་།
 ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་ལྷའི་རྣམ་འབྱོར་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་གཟུགས་ཡོངས་སུ་
 རྫོགས་པའི་ལྷའི་རྣམ་འབྱོར་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། སྐྱུ་འབྲུལ་ཏེ་བའི་ལས། རྣམ་འབྱོར་རྣམ་གསུམ་
 ལེས་བྱ་སྟེ། དེན་གྱིས་བརྒྱབས་དང་ཡོངས་བརྟགས་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་གཟུགས་
 རྫོགས་པའི། རྣམ་འབྱོར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིང་།

དེ་ལ་དང་པོ་(དེན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་ལྷའི་རྣམ་འབྱོར་)ནི། ས་བོན་དང་ཕྱག་མཆོན་སོགས་ལ་མི་
 ལྟོས་པར་སྤྱད་ཅིག་གིས་བསྐྱེད་པའི་ལྷའི་རྣམ་འབྱོར་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེན་བརྒྱབས་ཙམ་
 ཀྱིས་ང་རྒྱུ་བསྐྱེད། རྣམ་འབྱོར་དེན་བརྒྱབས་ཡིན་པར་གསུངས། ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིང་།

གཉིས་པ་(ཡོངས་སུ་བརྟགས་པའི་ལྷ་ལྷོ་རྣམ་འབྱོར་ནི། ཚོ་ག་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་དང་། མངོན་
བྱང་ལྷ་ལས་བསྐྱེད་པ་དང་། སློ་བདུན་གྱི་སློ་ནས་བསྐྱེད་པ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བྱང་ཆུབ་
སེམས་ནི་དག་པ་དང་། །གསང་སྤྲུགས་ས་བོན་སྤྱེ་བ་ཆེ། །ཕྱག་རྒྱའི་ཚོགས་སུ་བརྟགས་པ་
ཡིས། །རིམ་གྱིས་གཞུགས་ནི་རྫོགས་བྱས་པ། །དེ་ནི་བརྟགས་པར་བརྟེན་པ་སྟེ། །རྣམ་འབྱོར་ཚོ་
ག་ཡིན་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

(གསུམ་པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་གཞུགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ལྷ་ལྷོ་རྣམ་འབྱོར་ནི།) འོད་གསལ་གྱི་
རྒྱ་སེམས་ལས་སྐྱད་ཅིག་གིས་ཏེ་ཚོས་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཚོད་པར་མཚན་དཔེའི་རྣམ་པའི་
མཆོག་རྣམས་ཀྱང་དང་ལྷན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་ཉེན་དང་བཞེན་པའི་
ལྷ་ལྷོ་འཁོར་ལོ་སྤྱོད་པ་དང་སྤྱད་པར་བྱེད་པ་པོ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་གཞུགས་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པའི་ལྷ་ལྷོ་རྣམ་འབྱོར་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། བསྐྱེད་པ་སྤྱོད་པར་བྱ་བ་ལས། །རྣམ་པའི་
མཆོག་ཀྱང་ལྷན་པ་དག །སྐྱད་ཅིག་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྫོགས་པ། །རྫོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར་ཞེས་
བརྟེན་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར། དེས་ན་རྣམ་འབྱོར་དང་པོ་གཉིས་ནི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་
སྤྲུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་ལ། རྣམ་འབྱོར་གསུམ་པ་ནི་རྫོགས་རིམ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡིན་ནོ། །དེ་འབྲ་
བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐྱེ་དེ་ལ་དཔེའི་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་བའི་མ་དག་པའི་
སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་བའི་དག་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་གཉིས་ཡོད་དེ། སྐྱེ་
འབྱུལ་བྱ་བའི་རྒྱུ་འདི་སློབ་དཔོན་ཀྱང་དགའ་སྦྱང་པོས་རྣམ་འབྱོར་རྒྱུ་དུ་བཀའ་ཡང་། འདིར་
དེ་མི་འདོད་དེ། གསང་བ་འདུས་པའི་ཙ་རྒྱུད་བཞིན་ནོ།

གཉིས་པ་རྣམ་སྤང་མངོན་བྱང་གི་ལུང་གིས་བསྐྱེད་པ་ལ། ཡོངས་སུ་དག་པའི་ལྷ་ལྷོ་རྣམ་
འབྱོར་རམ་མཚན་མ་མེད་པའི་ལྷ་ལྷོ་རྣམ་འབྱོར་དང་། ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་ལྷ་ལྷོ་རྣམ་འབྱོར་

རམ་མཆན་མ་དང་བཅས་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་སུ་ཡོད་པ་ལས། དེས་དྲོད་སྟོང་ཉིད་དེས་
 བས། སྤང་དྲོད་ཉིད་དང་བཅས་པའི་ལྷའི་འཁོར་ལོའི་རྣམ་པ་ཤར་བ་ནི་མཆན་མ་མེད་པའི་ལྷའི་
 རྣལ་འབྱོར་དང་། སྟོང་ཉིད་མ་རྟོགས་པའི་སྤང་དྲོད་ཉིད་དང་བཅས་པའི་ལྷའི་འཁོར་ལོའི་རྣམ་པ་
 ཤར་བ་ནི་མཆན་མ་དང་བཅས་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་མཆན་མ་དང་བཅས་
 པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཉིད་འགྲུབ་ལ། མཆན་མ་མེད་པའི་
 ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་གཉིས་ཀའི་དངོས་གྲུབ་
 འགྲུབ་པར་འགྱུར་རྟེ། རྣམ་སྤང་མཛོན་བྱང་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་གྱིས། གསང་བའི་བདག་
 སོ་ལྷའི་གཟུགས་ཀྱང་རྣམ་པ་གཉིས་རྟེ། ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་ཡོངས་སུ་མ་དག་པའོ། །དེ་ལ་
 ཡོངས་སུ་དག་པ་ནི་རྟོགས་པའི་ངོ་བོ་སྟེ་མཆན་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའོ། །ཡོངས་སུ་མ་
 དག་པ་ནི་མཆན་མ་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་རྟེ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སོ། །དེ་ལ་ལྷའི་གཟུགས་
 རྣམ་པ་གཉིས་གྱིས་བྱ་བ་གཉིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རྟེ། མཆན་མ་དང་བཅས་པས་ནི་མཆན་མ་
 དང་བཅས་པའོ། །མཆན་མ་མེད་པས་ནི་མཆན་མ་དང་བཅས་པའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱང་འགྲུབ་པར་
 འགྱུར་རོ། །མཆན་མར་བཅས་པས་མཆན་བཅས་ཀྱི། །དངོས་གྲུབ་རྒྱལ་བ་དམ་པ་བཞེད། །
 མཆན་མ་མེད་ལ་གནས་པས་ནི། །མཆན་མ་ཅན་ཡང་འགྲུབ་ཏུ་བྱང་། །དེ་བས་རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་དུ། །མཆན་མ་མེད་པ་བསྟེན་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་
 ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་རྟོགས་རིམ་དང་། ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་བསྐྱེད་རིམ་ཤས་
 ཆེ་བའི་ཆ་ནས་རྣམ་སྤང་མཛོན་བྱང་གི་ལུང་ཕྱོགས་མཐུན་དུ་འདིར་བྲངས་པ་ཡིན་གྱི། ལུང་དེས་
 བསྐྱེད་རྟོགས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་མིན་ནོ། །

ཁོ་ན་ལེ། རྣམ་སྤང་མཛོན་བྱང་གི་ལུང་གིས་རྟོགས་རིམ་བསྟེན་པར་ཐམས། དེས་དག་པའི་ལྷའི་

ནལ་འབྱོར་བསྟན་པ་གང་ཞིག རྫོགས་ངེས་དེ་དག་པའི་ལྷའི་ནལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་
བྱེད་མེད། མི་རྟག་པ་བྱས་པ་ཡིན་ཡང་བྱས་པ་ཞེས་པའི་སྒྲིབ་མི་རྟག་པ་མ་བརྟོག་པ་བཞིན་རོ།།

གཉིས་པ་བསྐྱབ་པའི་གནས་བསྟན་པ་ལ། དང་ངེས་གཉིས།

དང་པོ་(དང་དོན་)ནི།

ཅ་ཆུང་ལས། དགོན་པ་ཆེན་པོའི་ས་ཕྱོགས་དང་། །རབ་ཏུ་ནམ་པར་དབེན་པ་དང་། །རི་བོ་
ནགས་འདབ་ཆུ་ངོགས་སུ། །རྟག་ཏུ་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །བཅོམ་ལྷན་འདས་རྗེ་རྗེ་
སྐྱབ་པ་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ནོ། །ཞེས་གསུངས།

དེ་ནི། དགོན་པ་ཆེན་པོའི་ས་ཕྱོགས་དང་། །རབ་ཏུ་ནམ་པར་དབེན་པ་དང་། །རི་བོ་ནགས་
འདབ་ཆུ་ངོགས་སུ། །རྟག་ཏུ་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ནམས་གོ་སྐྱེའོ། །བཅོམ་
ལྷན་འདས་སྐུ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པས་ན་རྗེ་རྗེ། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ་
ཡང་ཡིན་པའི་བསྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་རྗེ་རྗེ་འཆང་གིས་དེ་སྐད་ཅེས་བཀའ་བསྩལ་ནོ།།

གཉིས་པ་(ངེས་དོན་)ནི། མེ་ལོང་ལྷ་བྱའི་ཡེ་ཤེས་ནི་དགོན་པ་ཆེན་པོའི་ངེས་དོན་དང་། མཉམ་
ཉིད་ཡེ་ཤེས་ནི་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་ངེས་དོན་དང་སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ནི་རབ་ཏུ་ནམ་པར་དབེན་པའི་ངེས་
དོན་དང་། ཆོས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ནི་རི་བོ་ནགས་འདབ་ཀྱི་ངེས་དོན་དང་། བྱ་བསྐྱབ་ཡེ་ཤེས་ནི་ཆུ་
ངོགས་ཀྱི་ངེས་དོན་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུག་པ་རྗེ་རྗེ་འཆང་གི་སྐུ་འཕྲོལ་པ་ནི་གནས་དེར་དངོས་
གྲུབ་ཐོབ་པར་བསྟན་པའི་ངེས་དོན་ཡིན་ཏེ། ལུང་སྟོན་ལས། མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་དགོན་པ་ཆེ། །མཉམ་
ཉིད་ཅེས་བྱ་ས་ཕྱོགས་སོ། །སོ་སོར་རྟོག་བྱ་རབ་ཏུ་དབེན། །ནམ་པར་དག་པ་རི་བོ་ནགས། །བྱ་བ་
བསྐྱབ་པའི་ཆུ་ངོགས་སུ། །བྱུག་པ་ཉིད་ནི་བདེ་ཐོབ་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

⁵⁶⁶
གསུམ་པ་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་མདོར་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པ་ལ། དང་ངེས་གཉིས།

དང་པོ་(དང་དོན་)ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། ཡང་ན་དོ་རྩེ་བཞི་དག་གིས། །བརྟལ་ཞུགས་བརྟན་པས་བསྟེན་པར་བྱ། །སྐྱ་
གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་གྱུར་པ། །བསྐྱོམས་ན་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སྤར་བསྐྱད་རིམ་ཀྱི་དོ་རྩེ་བཞི་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལས་ཡང་བསྐྱས་ནས་བཤད་ན།
ཐོབ་པར་འགྱུར་དོ། །གང་ཐོབ་ན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་པོ། །གང་གིས་ན། རང་
གི་སྐྱོ་གསུམ་ལྟ་དོ་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དོ་རྩེ་གསུམ་དང་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་སྟེ་ངོ་
པོ་དཔྱར་མེད་དུ་སྐྱོམ་པར་བྱེད་པའི་བསྐྱད་རིམ་པའི་སྐྱབ་པ་པོ་བརྟལ་ཞུགས་བརྟན་པ་སྟེ་བཙོན་
འགྲུས་དང་ལྷན་པ་དེས་སོ། །ཐབས་གང་གིས་ན། དོ་རྩེ་བཞིའི་བསྟེན་པ་བྱས་པའི་ཐབས་དག་
གིས་སོ། །དོ་རྩེ་བཞི་ནི་སྟོང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོ་རྩེ། ས་པོན་བསྐྱས་པའི་དོ་རྩེ། གཞུགས་ཉིད་
རྫོགས་པའི་དོ་རྩེ། ཡི་གེ་འགོད་པའི་དོ་རྩེ་ལོ།

དང་པོ་(སྟོང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དོ་རྩེ་)ནི། ཡི་གེས་ཀྱི་ས་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད་ནས་དེ་བཞིན་ཉིད་
ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་བར་ཡིན་ལ།

གཉིས་པ་(ས་པོན་བསྐྱས་པའི་དོ་རྩེ་)ནི། ཉི་མ་སོགས་ལ་དམིགས་པ་ལས་ལྷང་བའི་དེ་ཉིད་ནས་
ཕྱག་མཆོན་ལས་བྱང་ཆུབ་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ཡིན།

གསུམ་པ་(གཞུགས་ཉིད་རྫོགས་པའི་དོ་རྩེ་)ནི། དང་པོའི་མགོན་པོ་བསྐྱེད་པ་ནས་ཡན་ལག་ཁོ་
པོར་བསྐྱོམ་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་བར་ཡིན་ཞིང་།

བཞི་པ་(ཡི་གེ་འགོད་པའི་དོ་རྩེ་)ནི། འདིར་བསྐྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སྐྱ་བྱིན་བརྒྱབས་ཀྱི་

དེ་ཉིད་ནས་མཆོད་པའི་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྩི་རྩེ་དང་བསྐྱེད་ཡི་གེ་འགོད་པའི་བར་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་
 ལས། དང་པོ་སྟོང་ཉིད་བྱང་ཚུབ་སྟེ། །གཉིས་པ་ས་བོན་བསྐྱུས་པའོ། །གསུམ་པ་གཟུགས་ཉིད་
 རྩིགས་པ་སྟེ། །བཞི་པ་ཡི་གེ་དགོད་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར།

གཉིས་པ་(འཇམ་དོན་)ནི། བསྐྱེད་རིམ་ཀྱི་རྩི་རྩེ་བཞི་ལས་ཡང་རྩིགས་རིམ་ཀྱི་རྩི་རྩེ་བཞི་བཤད་
 བ། ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ། །གང་ཐོབ་ན་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་པོ། །གང་གིས་ན་
 རང་གི་སྟོ་གསུམ་དང་ལྷ་རྩི་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྩི་རྩེ་གསུམ་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་
 བ་སྟེ་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྟོམ་པར་བྱེད་པའི་རྩིགས་རིམ་པའི་སྐྱབ་པ་པོ་བརྟུལ་ཞུགས་བརྟན་པ་
 བཅོམ་འགྲུས་དང་ལྡན་པ་དེས་སོ། །ཐབས་གང་གིས་ན་རྩི་རྩེ་སྟོང་པ་བཞིའི་བསྟེན་པ་བྱས་པའི་
 ཐབས་དག་གིས་སོ། །འོ་ན་གོང་དུ་སྟོང་པ་ཡན་ལག་དུག་བསྟེན་པར་བཞག་ནས། འདིར་སྟོང་པ་
 བཞི་བསྟེན་པར་བཞག་པ་རི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་དེ་དབེན་གསུམ་སྐྱུ་ལུས་འོད་
 གསལ་བྱུང་འཕྲུག་གི་གནས་སྐབས་སུ་མཉམ་རྗེས་ཐབས་ཅད་དུ་སྟོང་པ་བཞི་པོ་དེ་བྱངས་ནས་
 སྟོང་ཉིད་ངེས་ལུགས་དུ་བྱས་ཏེ་བདེ་སྟོང་སྟོར་བ་ནི་ལམ་འདིའི་གཞུང་ཤིང་ཡིན་པའི་བྱིར།

བཞི་པ་སྟོམ་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་འབྲིང་པོ་བྱེད་ཚུལ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེའི་པན་ཡོན་དང་།
 རྩིགས་རིམ་པའི་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པའི་དུས་ཐབས་གང་གིས་འགྲུབ་པར་བསྟེན་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་(དངོས་ཀྱི་དོན་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། དུས་བཞི་དག་དུ་རབ་སྟོར་བས། །སྟོང་ལྡན་པས་གནས་ལྡར་ནི། །ཡེ་ཤེས་རྩི་
 རྩི་ཡི་གེ་ལོ། །བསྟོམས་ན་སྟོམ་པ་ཡིན་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས།

དོན་ནི། ཡེ་ཤེས་རྩི་རྩེ་སྟེ་རྟོན་ནང་ལ་གཞོལ་བའི་སྐྱབ་པ་པོ། འདིག་རྟོན་པའི་དངོས་གྲུབ་

ཁྱད་པར་ཅན་འགྲུབ་པར་འདོད་པའི་སྒོ་དང་ལྟན་པ་སྦྱ་རྩལ་རེ་བཞིའི་བསྟན་བཅོས་ལ་མཁས་པ་
དེས། དུས་བཞི་སྟེ་སྟུན་སོགས་ཡུམ་བཞིར་བསྒྲོམ་པའི་ཕྱག་རྒྱ་རིགས་བཞི་དང་རེག་བྱ་དོ་རྩེ་
མར་བསྒྲོམ་པའི་ཕྱག་རྒྱ་གཅིག་སྟེ་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པ་ལྟ་དག་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་དེ་ནམས་ཀྱི་
གནས་ཡུལ་ལྟར་ལོངས་སྟོན་པ་སྟེ། དང་པོ་གཟུགས་མཛེས་པ་ལ་བཟླ་བ་དང་། དེ་ནས་སྦྱ་ལ་
སོགས་པའི་སྦྱ་སྟན་པ་ཉན་པ་དང་དེ་ནས་ལུས་དང་གོས་ལ་བྱུགས་པའི་དྲི་ཞིམ་པོ་སྦྱོམ་པ་དང་།
དེ་ནས་མ་མཆུའི་སྦྱང་ཅིའི་རོ་འཛིབས་ཏེ་བྱང་བ་དང་། དེ་ནས་རེག་བྱ་ལ་ལོངས་སྟོན་པའི་ཆེ་
རང་དང་རིག་མ་ལྟར་བསྐྱེད། ལུས་ལ་རིགས་ལྟ་བུ་འདོད་ནས་རང་གི་གསང་གནས་མི་དམིགས་
པའི་ངང་ལས་སྦྱི་ལས་བྱང་བའི་དོ་རྩེ་སྟོན་པོ་ཅེ་ལྟ་པ་རུ་དབུས་མའི་ཁོར་བྱ་ལ་ཡི་གེ་ཨོྫྱིས་
མཚན་པ། བྱ་ག་ཡི་གེ་པཎ་སེར་པོས་བཀག་པ་དང་། ཡུམ་ཀྱི་གསང་གནས་མི་དམིགས་པའི་
ངང་ལས་ལྷུ་ལས་བྱང་བའི་པསྒྲ་དམར་པོ་འདབ་མ་བརྒྱད་པ་བྱ་ག་ཡི་གེ་པཎ་སེར་པོས་བཀག་
པར་བསྒྲོམ་པ་སོགས་ཀྱི་རབ་སྦྱར་བ་སྟེ་སྦྱོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་སྦྱི་པོ་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ཞུ་བ་ཁོར་བྱའི་ཅིའི་བར་དུ་པབ་པ་འཕོ་མིན་དུ་བབྱང་བའི་བདེ་བ་དང་སྦྱང་པ་ཡུལ་ཡུལ་
ཅན་དུ་དབྱེར་མེད་གཅིག་ཏུ་བསྒྲོམ་པས་ན་སྦྱོམ་པ་ཡིན་པར་རྒྱུད་འདིར་བཤད་དོ།

གཉིས་པ་(དེའི་པན་ཡོན་)ནི།

ཅ་རྒྱུད་ལས། འགྲེལ་བའི་ཆོག་ཐེན་ལྟར་བས་ཅ་བ་གོ་ལྟོག་ཡོད། ཞག་བདུན་དང་ནི་རྩེ་
ཕྱེད་དང་། །རྩེ་གཅིག་རྩེ་བ་ཕྱེད་དང་གཉིས། །ཞག་གངས་ཀྱི་བྲག་རབ་བསྐྱལ་བ། །ང་ཡིས་
རྒྱས་པར་རབ་དུ་བསྟན། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་ལྟར་སྦྱོན་པ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་པོ་རྣོན་པོས་ཞག་བདུན་དང་འབྲིང་གིས་

ཆ་བ་ཕྱེད་དང་ཐ་མས་ཀྱང་ཆ་བ་གཅིག་གམ་ཆ་བ་ཕྱེད་དང་གཉིས་ནས་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་བའི་
མཚན་མ་འབྱུང་བའི་ཞག་གངས་ཀྱི་ཕྱེ་བྲག་རབ་བསྐྱལ་བ་སྟེ་དཔྱེ་བ་དོ་རྩེ་འཆང་ང་ཡིས་རྒྱས་
པར་རབ་ཏུ་བསྟན་ནི།

⁵⁸⁵
གསུམ་པ་(རྫོགས་རིམ་པའི་དངོས་གྲུབ་འབྱུང་བའི་དུས་ཐབས་གང་གིས་འབྱུང་བར་བསྟན་པ་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དོ་རྩེ་དམ་ཆོག་བསྐྱབས་ན་ནི། །དངོས་གྲུབ་སྤྱར་དུ་ཐོབ་པར་འབྱུང་། །གསང་
བ་མཚོག་ལས་བྱུང་བ་ལ། །ཆ་བ་ཕྱེད་ཀྱིས་འབྱུང་བར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས།

ནན་ནི། མཚན་འདྲིན་གྱིས་མི་ཕྱེད་པས་ན་དོ་རྩེ། ཡུལ་སྟོང་བ་ཉིད་དང་དམ་ཆོག་སྟེ་རོ་མཉམ་
བ་ཉིད་དུ་བྱས་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་འཇུག་གི་སྐྱབས་བསྐྱབས་ན་ནི། དེ་ལ་བཞེན་ནས་མི་
སྟོབ་པའི་བྱུང་འཇུག་གི་དངོས་གྲུབ་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་སྤྱར་དུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། གསང་བ་མཚོག་
དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་བའི་དེ་བཞིན་གཤམ་གསལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཆ་བ་ཕྱེད་ཀྱི་སྐད་དོད་
བསྐྱེལ་ཞེས་བ་ཕྱོགས་ལའང་འཇུག་པས་ཕྱོགས་ཀྱི་ནང་དུ་འབྱུང་བར་སྟོན་ལ། དེ་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
ཕྱོགས་དོན་དམ་བདེན་བ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་ཐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྩོམ་བདེན་བ་དག་པའི་
སྐྱེམ་མའི་སྐྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་སྟེ་བདེན་གཉིས་དངོས་པོ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་ལས་མི་སྟོབ་པའི་བྱུང་འཇུག་
དེ་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་བྱིར།

⁵⁶⁶
ཐ་བ་བསྐྱེད་རིམ་པས་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་བྱིས་ཀྱིས་རྫོབ་ཚུལ་བསྟན་པ་ལ། དངོས་ཀྱི་དོན་

⁵⁹⁰
དང་། མཇུག་བསྐྱས་ཏེ་ལྷའི་ང་རྒྱལ་བཞེན་པར་བྱ་དགོས་པར་བསྟན་པ་གཉིས།

དང་པོ་(དངོས་ཀྱི་དོན་)ནི།

ཆ་རྒྱུད་ལས། དེ་ལ་འདི་ནི་ཉེ་བར་སྐྱབ་པའི་སྟོམ་པའི་ཡུལ་ལོ། །སངས་རྒྱས་སྐྱེ་འདྲིན་དཔལ་

དང་ལྷན། རྫོང་མི་ཕྱིད་གསུམ་འབྱེད་པ། ཁྱེད་ཀྱིས་བརྒྱབ་སྐྱོར་གྱིས་གནས་བྱས་ཏེ། རྫོང་མི་སྐྱ་
དང་ལྷན་པར་བྱ། ཁྱི་ཕྱིད་རྫོང་གསུམ་བསྐྱོར་མས་པས། རྩོགས་བཅུར་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་
ཞུམས། རྟེན་ལ་སྐྱ་ཡིས་མཆོད་པ་ཡི། ཁྱེད་ཀྱིས་བརྒྱབ་སྐྱོར་གྱིས་གནས་མཛད་དོ། རྟེན་ལ་འདི་ནི་
སྐྱབ་པའི་སྒྲོམ་པའི་ཡུལ་ལོ། ཆོས་ཀྱི་གསུང་ལམ་དཔལ་དང་ལྷན། རྫོང་མི་ཕྱིད་གསུམ་འབྱེད་
པ། ཁྱེད་ཀྱིས་བརྒྱབ་སྐྱོར་གྱིས་གནས་བྱས་ཏེ། རྫོང་གསུང་དང་ལྷན་པར་བྱ། རྫོང་མི་ཕྱིད་
གསུམ་བསྐྱོར་མས་པས། རྩོགས་བཅུར་བཞུགས་སངས་རྒྱས་ཞུམས། རྟེན་ལ་གསུང་ལས་བྱུང་བ་
ཡི། ཁྱེད་ཀྱིས་བརྒྱབ་སྐྱོར་གྱིས་གནས་མཛད་དོ། རྟེན་ལ་འདི་ནི་སྐྱབ་པ་ཆེན་པོའི་སྒྲོམ་པའི་ཡུལ་
ལོ། རྫོང་མི་ཕྱིད་གསུམ་འབྱེད་པ། རྫོང་མི་ཕྱིད་གསུམ་འབྱེད་པ། རྫོང་མི་ཕྱིད་གསུམ་
ཀྱིས་གནས་བྱས་ཏེ། རྫོང་གསུང་དང་ལྷན་པར་བྱ། རྫོང་མི་ཕྱིད་གསུམ་བསྐྱོར་མས་པས། རྩོགས་
བཅུར་བཞུགས་སངས་རྒྱས་ཞུམས། རྟེན་ལ་གསུང་ལས་བྱུང་བ་ཡི། ཁྱེད་ཀྱིས་བརྒྱབ་སྐྱོར་
གྱིས་གནས་མཛད་དོ། ཞེས་གསུངས།

དོན་གྱི། སྐྱ་གསུང་གསུང་ཁྱེད་ཀྱིས་རྫོབ་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ནང་ནས་ཡན་
ལག་ཁྱོ་བོར་བསྐྱོར་པའི་དེ་ཉིད་ཡན་ཆད་སྟེན་དུ་སོང་བའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྐྱབ་པ་པོ་དེས་རང་
གི་ལུས་ལྟ་ཡེ་ཤེས་པའི་སྐྱ་རྫོང་དང་སྒྲོམ་པ་སྟེ་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་བྱིར་གང་
ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཡུལ་འདི་ནི་འོག་ནས་འཆད་པའི་རྣམ་སྤྱང་གཙོ་འཁོར་ཡིན་ལ། དེ་
ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཚུལ་ནི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱ་རྫོང་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་འཛིན་
པའི་རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་དཔལ་སྤྱན་མ་ཕྱག་རྒྱུ་ལྷན་པ་དེ་ལ། རང་ཅ་མལ་གྱི་སྤྱང་ཞེན་ལས་
འབྱེད་བྱེད་རྫོང་གསུམ་དབྱེར་མི་ཕྱིད་པའི་རྫོང་འཆད་དུ་བསྐྱོར་པའི་རང་གི་ལུས་ཁྱེད་ཀྱིས་
བརྒྱབ་པའི་གནས་སུ་བྱས་ཏེ། སྐྱ་རྫོང་དང་ལྷན་པར་བྱ་བར་མཛོད་ཅིག་ཅེས་པའོ། རྟེན་མ་

ཟད་ནས་སྤང་གི་འཁོར་ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཡང་རང་དོན་རྗེ་གསུམ་
 དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་དོན་རྗེ་འཆང་དུ་བསྐྱོམས་པས་རང་གི་ལུས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་གནས་སུ་བྱས་
 ཏེ། སྐྱུ་ཡིས་མཚན་བ་ཡི་སྟེ་སྐྱུ་དོན་རྗེ་དང་ལྡན་པར་མཛོད་ཅིག་པའོ། །སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་
 གྱིས་རྒྱོབ་བ་གསུམ་དུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ནང་ནས་སྐྱབ་པ་པོ་རང་གི་ངག་ལྟ་ཡེ་ཤེས་པའི་
 གསུང་དོན་རྗེ་དང་སྟོམ་བ་སྟེ་དོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་བསྐྱབ་པའི་བྱིར་གང་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་
 ཡུལ་འདི་ནི། འོག་ནས་འཆང་པའི་འོད་དཔག་མེད་གཙོ་འཁོར་ཡིན་ལ་དེ་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་
 པའི་ཚུལ་ནི། ཚས་ཀྱི་གསུང་ལམ་འོད་དཔག་མེད་དཔལ་གོས་དཀར་མོ་ཕྱག་རྒྱར་ལྡན་པ་དེ་
 ལ། རང་ཐ་མལ་གྱི་སྤང་ཞེན་ལས་འབྱེད་བྱེད་ཀྱི་དོན་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་དོན་རྗེ་འཆང་དུ་
 བསྐྱོམས་པས། རང་གི་ངག་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་གནས་སུ་བྱས་ཏེ་གསུང་གི་དོན་རྗེ་དང་ལྡན་
 པར་བྱ་བར་མཛོད་ཅིག་པའོ།

དེར་མ་ཟད་འོད་དཔག་མེད་ཀྱི་འཁོར་ཕྱོགས་བཅུ་ན་བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་
 ཡང་རང་དོན་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་དོན་རྗེ་འཆང་གི་སྐྱར་བསྐྱོམས་པས་རང་གི་ངག་བྱིན་
 གྱིས་བརྒྱབ་པའི་གནས་སུ་བྱས་ཏེ། གསུང་ལས་བྱུང་བ་ཡི་སྟེ་གསུང་གི་དོན་རྗེ་དང་ལྡན་པར་
 མཛོད་ཅིག་པའོ། །སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་རྒྱོབ་བ་གསུམ་དུ་ཡོད་པ་དེ་ལ་སྟེ་དེའི་ནང་ནས་
 སྐྱབ་པ་པོ་རང་གི་སེམས་ལྟ་ཡེ་ཤེས་པའི་ཐུགས་དོན་རྗེ་དང་སྟོམ་བ་སྟེ་དོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་བསྐྱབ་
 པ་ཆེན་པོའི་བྱིར་གང་ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཡུལ་འདི་ནི་མི་བསྐྱོད་པ་གཙོ་འཁོར་ཡིན་ལ་དེ་
 ལ་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་ཚུལ་ནི། དོན་རྗེའི་ཐུགས་འཛིན་པའི་མི་བསྐྱོད་པ་དཔལ་ལྷ་མ་གྱི་ཕྱག་
 རྒྱར་ལྡན་པ་དེ་ལ་རང་ཐ་མལ་གྱི་སྤང་ཞེན་ལས་འབྱེད་བྱེད་དོན་རྗེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་དོན་
 རྗེ་འཆང་དུ་བསྐྱོམས་པས་རང་གི་སེམས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་གནས་སུ་བྱས་ཏེ་ཐུགས་ཀྱི་དོན་

ཇི་དང་ལྷན་པར་བྱ་བར་མཛོད་ཅིག་པའོ། །དེར་མ་བད་མི་བསྐྱོད་པའི་འཁོར་ཕྱོགས་བུ་ན་
བཞུགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་ཡང་རང་རྩི་རྩི་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་རྩི་རྩི་འཆང་དུ་
བསྐྱོམས་པས་རང་གི་སེམས་བྱིན་བྱིས་བསྐྱབ་པའི་གནས་སུ་བྱས་ཏེ། ཐུགས་ལས་བྱུང་བ་ཡི་སྟེ་
ཐུགས་ཀྱི་རྩི་རྩི་དང་ལྷན་པར་བྱ་བར་མཛོད་ཅིག་པའོ།

⁵⁸⁷
གཉིས་པ་མཐུག་བསྐྱས་ཏེ་ལྷོ་ལུ་བུ་བཞུགས་པར་བྱེད་དགོས་པར་བསྟན་པ་ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། སངས་རྒྱས་རྩི་རྩི་སེམས་དཔའ་འཇམ། །ཡང་ན་ཆོས་ཀྱི་སེམས་དཔའ་འཇམ་དུང་། །
ཚོངས་པས་འདའ་བར་བྱེད་ན་ནི། །ཆལ་པར་འགས་པར་གདོན་མི་བ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། སངས་རྒྱས་རྣམས་སྤང་དང་རྩི་རྩི་སེམས་དཔའ་མི་བསྐྱོད་པའམ་ཡང་ན་ཆོས་ཀྱི་སེམས་
དཔའི་འོད་དཔག་མེད་གང་དུང་གི་རྣལ་འབྱོར་བྱིས་རང་གི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་ལྟ་ཡེ་ཤེས་པའི་
སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རྩི་རྩི་གསུམ་དང་རྩི་རྩི་དབྱེར་མེད་དུ་བསྐྱོམས་པ་ལ་དབང་བར་བྱས་བྱིན་ཆད་
དུ། དེ་བསྐྱོམས་པའི་མན་དག་ལ་ཚོངས་པས་འདའ་བར་བྱེད་ན་ནི། ཆལ་པར་འགས་པ་ནི་རིང་དུ་
འགྱུར་བའི་དོན་ཡིན་པས་རྒྱད་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་བསྐྱོད་རིམ་དང་བྲལ་བའི་རྩི་གསུམ་རིམ་ཀྱི་རྩི་གསུམ་པ་སྐྱེ་
བ་ལ་གདོན་མི་བ་བར་རིང་དུ་འགྱུར་རོ།

⁵³⁵
གསུམ་པ་ལེའུ་ལེ་མཆན་དོན་བཤད་པ་ནི།

ཅ་ཅུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་
གསང་བ་འདུས་པ་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩི་རྩི་སྐྱེར་བའི་དམ་ཆེག་སྐྱབ་
པའི་མཆོག་བསྐྱབ་པའི་ལེའུ་སྟེ་བུ་གཉིས་པའོ། །ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་གསང་

བ་འདུས་པའི་རྒྱུ་ལས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་
 རིམ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ལྟེན་བཞིའི་སྒྲིབ་བ་སྒྲུབ་གསུང་ཐུགས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་འོད་གསལ་དུ་
 འཇུག་པའི་དམ་ཆེག་སྟེ་རོ་མཉམ་པ་ཉིད་རྫོགས་རིམ་པའི་བསྐྱབ་པའི་མཆོག་མི་སྟོབ་པའི་བྱང་
 འཇུག་ནི་བརྗོད་བྱ་དོན་གྱི་ལེའུ་ཡིན་ལ། དེ་བརྗོད་བྱར་བྱས་ནས་བསྟན་པ་སྟེ་བཤད་པའི་གཞུང་
 གི་ཆོགས་ལའང་ལེའུ་ཞེས་བྱའོ།

⁵³⁵
 བཞི་བ་(ལེའུ་དེ་བཤད་ཟིན་པ་བསྟན་པ་)ནི།

ལེའུ་བུ་གཉིས་པ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པའོ། །འོ་ན་ལེའུ་བུ་གཉིས་པའི་གཞུང་གང་དང་
 གང་མཐའ་དྲུག་གང་དང་གང་གིས་བཤད་སྟུང་ན། དེ་ནས་སྟོན་པ་དོན་ལྟེན་ལ། །ཞེས་པ་ནས།
 རོལ་མོ་འདི་དག་རབ་ཏུ་བསྟོམ། །ཞེས་པའི་བར་དགོངས་མིན་གྱིས་བཤད། དགོན་པ་ཆེན་པོའི་ས་
 རྒྱུགས་སུ། །ཞེས་པ་ནས། དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་པ་བསྐྱབ། །ཅེས་པའི་བར་བྱང་ངེས་གྱིས་
 བཤད། མི། ལུས་དང་དག་སེམས་དོན་ལ། །ཞེས་པ་ནས། དེ་མ་ཐག་ཏུ་དེ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པའི་
 བར་དགོངས་པས་བཤད། འཁོར་ལོ་འོད་འཕྲོ་མདངས་མཆོག་ཅན། །ཞེས་པ་ནས། བཅོམ་ལྡན་
 འདས་དམ་ཆེག་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་དོན་ལྟེན་དེ་སྐྱད་ཅེས་བཀའ་སྩལ་ཏོ། །ཞེས་པའི་བར་སྐྱ་རི་
 བཞིན་པར་བཤད། ལམ་གྱི་བཞི་མདོའམ་ཤིང་གཅིག་བྱང་། །ཞེས་པ་ནས། སྐྱབ་པ་པོས་ནི་རྟག་ཏུ་
 བསྐྱབ། །ཅེས་པའི་བར་དགོངས་པས་བཤད། སྒྲིབ་གསུམ་དོན་ལྟེན་རྣམས་ཀྱི། །ཞེས་པ་ནས། ཡེ་
 ཤེས་དོན་ལྟེན་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་བར་སྐྱ་རི་བཞིན་པར་བཤད། བསྟན་པའི་ཡེ་ཤེས་བདུན་
 ཅི་དག །ཅེས་པ་ནས། ཐུགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་དོན་བསྐྱབ་པའོ། །ཞེས་པའི་བར་དགོངས་པས་བཤད།
 དགོན་པ་ཆེན་པོའི་ས་རྒྱུགས་དང་། །ཞེས་པ་ནས། བསྟོམས་ན་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་
 པའི་བར་བྱང་ངེས་གྱིས་བཤད། དུས་བཞི་དག་ཏུ་རབ་སྒྲིབ་པས། །ཞེས་པ་ནས། ང་ཡིས་རྒྱས་པར་

རབ་ཏུ་བསྟན། །ཞེས་པའི་བར་སྐྱ་རྩེ་བཞིན་པར་བཤད། གསང་བ་མཆོག་ལས་བྱུང་བ་ལ། །ཟླ་བ་
 བྱེད་ཀྱིས་འབྲུབ་པར་གསུངས། །ཞེས་བ་གཉིས་དགོངས་པས་བཤད། དེ་ལ་འདི་ནི་ཉེ་བར་བསྐྱབ་
 པའི་སྒྲིམ་པའི་ཡུལ་ལོ་ཞེས་བ་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩེ་རྩེ་སྐྱར་བའི་དམ་ཆོག་
 སྐྱབ་པའི་མཆོག་བསྟན་པའི་ལུ་ཞེས་པའི་བར་སྐྱ་རྩེ་བཞིན་པར་བཤད་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་གང་
 བཤད་པར་བྱ་བའི་གཞི་ལུ་བུ་གཉིས་པ་དེ་དགོངས་པ་འགྲེལ་ཚུལ་མཐའ་དྲུག་གི་ནང་ནས། བྱང་
 དེས་གཉིས། དགོངས་དགོངས་མིན་གཉིས། སྐྱ་རྩེ་བཞིན་པ་ནམས་ཀྱིས་བཀའ་བས་ཐོན་པའི་ལམ་
 ལ་རྩོགས་རིམ་བས་དངོས་བྱུབ་བསྐྱབ་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་སྐྱ་མའི་སྐྱ་འོད་གསལ་དུ་བཅུག་ནས་བྱང་
 འཇུག་གི་སྐྱར་ལྗང་བའི་ཚུལ་དང་། བསྐྱེད་རིམ་བས་ཕྱི་རོལ་གྱི་བྲག་རྒྱ་ལ་བཏྲེན་ནས་རིག་འཛིན་
 བསྐྱབ་པ་དང་། སྒྲགས་ཀྱི་རི་ལུ་ལ་བཏྲེན་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་དང་། བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་
 གཟུགས་སུ་བསྒྲིམས་ནས་རིག་འཛིན་བསྐྱབ་པ་དང་། དངོས་བྱུབ་སྐྱབ་པའི་ཐབས་རིག་མ་ལ་
 བཏྲེན་པ་དང་། སྐྱེ་བོ་སྐལ་ལྡན་སོགས་དབྲག་པ་དང་། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱན་མོང་དུ་རྒྱས་
 གདབ་པ་དང་། ལས་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཤིང་ལ་སོགས་པ་ལ་ལོངས་སྐྱོད་པ་དང་། ལྷ་རྒྱམས་རྒྱས་པའི་
 ཕྱིར་ཆོམ་པར་བྱ་བའི་ཆོ་ག་དང་། ཁ་ཐས་ཀྱི་རྒྱལ་འབྱོར་དང་། རྩོགས་རིམ་བས་བྲག་རྒྱ་ཆེན་པོ་
 མཆོག་གི་དངོས་བྱུབ་བསྐྱབ་ཚུལ་ཕན་ཡོན་དང་བཅས་པ་དང་། སྐྱན་མོང་གི་བསྟེན་པ་རྩེ་རྩེ་བཞི་
 དང་། མཆོག་གི་བསྟེན་པ་སྐྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་དང་། རིམ་གཉིས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་མདོར་བསྐྱས་པ་
 དང་། སྐྱོས་མེད་འབྲིང་གི་སྐྱོད་པ་དང་། རྩོགས་རིམ་པའི་དངོས་བྱུབ་འབྲུབ་པའི་དུས་ཐབས་གང་
 གིས་འབྲུབ་པ་དང་། སྐྱ་གསུང་སྐྱགས་ཀྱིན་བརྒྱབས་ཀྱིས་གསོལ་གདབ་གསུམ་དང་བཅས་པ་
 རྒྱམས། འཆད་ཚུལ་ཆོགས་བཤད་དང་སྐྱོབ་བཤད་གཉིས་ཀྱི་སྐྱོན་ཉན་པ་པོའི་གང་ཟག་ལྷ་ལ་
 བཤད་པས། གང་ཟག་ལྷ་པོ་དེའི་རྒྱུད་ལ་འོད་གསལ་དང་བྱང་འཇུག་གི་གོ་བ་ཆགས་པ་ནི། ལུ་

བཅུ་གཉིས་པ་མཐའ་དྲུག་གིས་བཤད་པའི་དགོས་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

པར་བྱང་སྒྲོན་ཆེན།

ནམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་རྒྱལ་དལ་འབབ་
 ལྷང་། །ཆོག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དྲུག་གསུམ་གྱི། །དྲི་མ་ཡོངས་འཁྱུད་ལེགས་བཤད་
 བདུད་ཅི་འདི། །དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་ནམ་དཀར་ཕྱང་པོའི་མཐུས། །ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་མོ་སྟོང་
 སྒྲུག་བརྒྱ། །གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྷའི་འགོ་བ་མ་ལུས་པ། །ངེས་ལེགས་འོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་
 འབྱོར་ཤོག། །ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེང་དུས་ཡིད་སྐྱབ་ཀྱིས་རྒྱུད་བརྒྱལས་པའི་སྒྲ་སྒྲའི་སྤྱི་གྲུ་མི་བཟད་པས་གངས་
 ལྷོངས་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མའི་སྤང་བ་ལྟར་འབར་བ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྟག་མ་ཙམ་དུ་
 ཉམ་ཉེས་པར་བྱས། རྒྱགས་དང་རྒྱགས་ན་རྩལ་ཐན་གྱི་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གཞོད་འཆེ་གྲ་གྱའི་སྦྱར་བ་ནི་
 ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྒྲོ་ཀུན་ནས་ལྷ་བདོའི་རྒྱད་ཆོགས་མཚོ་ལྟར་བརྒྱལ་བ་འདི་དག་ལྟག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང་།
 བྱང་རྒྱགས་བོད་ཁ་བ་ཙན་དུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སྤར་ཡང་སྤར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འབགས་པའི་ལྷོངས་འདིར་
 ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་སྤང་དང་། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྲོན་ལ་འཆེ་མེད་ཞི་
 བའི་ལམ་སྟོན་ནམ་འབྲེན་ཤུག་སེལ་འདི་ལུགས་སྒྲོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕུལ་ལྟན་ལེགས་ཆོགས་དུ་མའི་
 ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་དཔར་དུ་བསྐྱུན་དང་བསྐྱུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་
 ཆོག་པའི་དགེ་བསྡེའི་སྒྲོན་ཆེན་ཏུ། །ཤུག་དགེ་སྦྱང་ཆོས་སྤྱོད་པ་དང་འབྲེན་པའི་མཚོས་སྦྱར་བའོ། །

༥ རྒྱལ་བསྟན་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གསང་ཆེན་དཔལ་ལྡན་སྤྲད་རྒྱུ་ཆང་འདིའི་མདོ་
 ལུགས་བྱང་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་པ་མི་ཉམས་གཅེས་འཛིན་སྤང། བྲ་ཆང་ནས་ལྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་
 མང་དུ་པར་སྐྱུན་གྱི་ལས་ལ་གཞོལ་སྐབས་མ་བྱེ་ཁུངས་བཅུན་ནམས་ལ་ཞིབ་བསྟར་ལེགས་པར་

བྱས་ཐོག་ཞུ་དག་ནན་ཏན་བགྱིས་ཏེ། དཔེ་གཟུགས་དང་དེབ་གཟུགས་ཅི་རིགས་སུ་པར་སྐྱོན་རྒྱ་
 ཆེར་བགྱིས་པའི་དགོ་ཅན། འགྲོ་བའི་སྤྱུག་ཀྱན་ཉི་པར་ཞི་བའི་སྤྲན་མཆོག་གཅིག་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་རྒྱས་ཡུན་གནས་ཐོག་ སྤིང་པའི་མིག་གཅིག་ཡགོང་ས་ཡསྐྱབས་མགོན་
 ཡར་རྒྱལ་དབང་སྐྱེས་སྤངས་བཞུགས་པའི་ཆེན་པོས་དབྱུང་པའི་མེད་བསྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བྱ་དཔ་པ་རྣམས་
 སྐྱེ་ཆེ་ཞབས་པད་བཏན་ཅིང་གསུང་གི་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་གཙོས་པས་མཛད་འཕྲིན་ཉི་ཐེར་ས་སྟེང་
 ཡོངས་ལ་བྱུང་བ། པར་འདེབས་ཀྱི་བྱ་བ་ལས་ཀྱི་འཁོར་ལོར་གཞོལ་བའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་
 ཡོན་ཏན་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བ། འདིར་རྒྱ་ཆེར་པར་དུ་བཏབ་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཆོག་འབྱུང་
 རེས་གྲང་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བ། མདོར་ན་རྒྱལ་བསྟན་དར་ཞིང་འགྲོ་ཀྱན་བདེ་བའི་རྒྱར་གྱུར་
 ཅིག་ཅེས་དཔལ་ལྷན་སྤྲད་རྒྱུད་པའི་མཁན་ལྷ་འདུས་མང་ནས་སྒོན་པའི་མཆོམས་སྦྱོར་བཅས་དགོ་
 ལེགས་འཕེལ། །

